

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია

საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისია

მცხეთური ხელნაწერი

(ტოპის, ივლითის, ესთერის, იოზის წიგნები, უსალგუნი,
იბავთა წიგნი)

ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა და გამოკვლევა დაურთო
ელ. დონანაშვილი

თბილისი
„მეცნიერება“

1983

ნაშრომი აგრძელებს დღემდე გამოუქვეყნებელი „მცხეთური ხელნაწერის“ (A—51) პუბლიკაციას. იგი რედაქტირებულია XVII საუკუნის დასასრულისა და XVIII საუკუნის დასაწყისის ცნობილი ქართველი მწერლისა და მეცნიერის სულხან-საბა ორბელიანის მიერ და წარმოადგენს უაღრესად მნიშვნელოვან წყაროს ძველი ქართული ენის, მისი ლექსიკის, კერძოდ, უძველესი ქართული სოციალურ-ეკონომიკური ტერმინოლოგიის შესასწავლად. იგი მნიშვნელოვანი წყაროა, აგრეთვე, მეზობელ ხალხებთან კულტურულ-ისტორიული ურთიერთობის მთელი რიგი საკითხების კვლევად მიმდინარეობის. წინამდებარე პუბლიკაცია შეიცავს ხელნაწერის ერთი ნაკვეთის (ტობის, ივლითის, ესთერის, იობის წიგნები, ფსალმუნნი, იგაეთა წიგნი), მეცნიერულად გამართულ ტექსტს, გამოკვლევით, შენიშვნებთან და საძიებლითურთ.

რედაქტორი ზ. სარჯველაძე

შესავალი

„მცხეთური ხელნაწერის“ წინამდებარე ნაკვეთში მოცულობით ყველაზე დიდი ადგილი უკავია ფსალმუნს.

ქართული ფსალმუნის შესწავლა უკანასკნელ ხანებში დიდად წინ წავიდა უმთავრესად პროფ. მ. შანიძის გამოკვლევების შედეგად. 1960 წელს მან გამოსცა ნაშრომი „ქართული ფსალმუნის ძველი ქართული რედაქციები X—XIII საუკუნეთა ხელნაწერების მიხედვით, I. ტექსტი“¹, ხოლო 1979 წელს გამოქვეყნდა ამ ტექსტისადმი მიძღვნილი მისი საგანგებო გამოკვლევა².

ბევრი მკვლევარი სამართლიანად მიუთითებს იმ დიდ მნიშვნელობაზე, რომელიც ფსალმუნს ჰქონდა ბიბლიის კრებულში, რამაც განსაზღვრა მისი ქართულად თარგმნა უკვე ძალზე ადრეულ ხანებში. აკად. კ. კეკელიძე, მაგალითად, აღნიშნავდა: „ყველაზე ადრე ძველი აღთქმის წიგნებიდან, — ეპეს გარეშეა, უნდა თარგმნილიყო „ღვთის“³, ვინაიდან ძველად ღვთისმსახურებაში, სანამ ჰიმნოგრაფიული ელემენტი გაჩნდებოდა, ფსალმუნური სპარბობდა. ღვთისმსახურება უმთავრესად ფსალმუნთა გალობიდან შედგებოდა“⁴. აკად. ა. შანიძეც ფსალმუნს IV-ში თუ არა, მეხუთე საუკუნეში ნათარგმნად მიიჩნევს⁵. ეერარ გართიცი აღნიშნავს, რომ ბიბლიური წიგნებიდან ფსალმუნი ქართულად ერთ-ერთი პირველთაგანი უნდა ეთარგმნათ — „თუ მხედველობაში მივიღებთ მის ხმარებას ლიტურგიაში, ეპეი არ უნდა გვეჩინდეს, რომ იგი ამ ქვეყნის ენაზე მაშინვე გადმოითარგმნა, როგორც კი ქართულმა ეკლესიამ დაიწყო ამ ენის გამოყენება ლიტურგიული და ლიტერატურული საჭიროებისათვის“⁶. მ. შანიძე თვლის, რომ „ძველი აღთქმის არც ერთ წიგნს არ ჰქონია ისეთი გავლენა ძველ ქართულ მწერლობაზე და მის ენაზე, როგორც ფსალმუნს. ფსალმუნის ლექსიკა და მხატვრული სახეები გამოძახილს პოულობს არა მარტო ორიგინალურ ქართულ სასულიერო მწერლობაში, არამედ ისტორიკოსთა თხზულებებში, საშუალო საუკუნეების საერო მწერლობაში და ოფიციალურ დოკუმენტებში — სიგელ-გუჯრებსა და საბუთებში“⁶.

„მცხეთური ხელნაწერის“ მნიშვნელობას ფსალმუნის შესწავლისათვის ისიც უნდა მიუთითებდეს, რომ იგი არის ერთადერთი ხელნაწერი ქართული ბიბლიისა, რომელშიც ფსალმუნთა წიგნი მოიპოვება (ძველ ხელნაწერებში მაგალითად, ოშკის ბიბლიაში — 978 წ., გელათურ ბიბლიაში — XII ს. იგი არ არის წარმოდგენილი. რა თქმა უნდა, არის ლიტურგიული ხმარებისათვის განკუთვნილი X—XIII სს-ის ცალკე წიგნად შეკრული ფსალმუნთა ხელნაწერები, სწორედ ისინი გამოაქვეყნა და შეისწავლა მ. შანიძემ).

¹ იხ. სერიაში: „ძველი ქართული ენის ძეგლები“, 11, თბ., 1960.

² მ ზ ე ა ლ ა შ ა ნ ი ძ ე, ფსალმუნთა წიგნის ძველი ქართული თარგმანები, თბ., 1979.

³ კ. კ ე კ ე ლ ი ძ ე, ქართული ლიტერატურის ისტორია; ტ. I, თბ., 1960, გვ. 411.

⁴ ძველი ქართული ენის ძეგლები, 11, გვ. 09.

⁵ G. Garitte, Une édition critique du Psautier géorgien, «Eedi Kartli», v. XI—XII, № 36—37, გვ. 12.

⁶ მ. შ ა ნ ი ძ ე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 011.

ჩვენამდე მოღწეულ ფსალმუნთა კრებულების დასახელებულ ხელნაწერებში ძირითად ტექსტს შოსდევს ვალობათა ტექსტი, რომელიც „მცხეთურ ხელნაწერში“ არ არის (იგი არ არის, სხვათა შორის, არც სომხური ბიბლიის 1666 წ. გამოცემაში, რომლითაც, როგორც ცნობილია, სარგებლობდა სულხან-საბა ორბელიანი ბიბლიის ამ ხელნაწერის რედაქტირების დროს).

მ. შანიძე ფსალმუნის მის მიერ გამოქვეყნებულ ტექსტებში ერთმანეთისაგან განარჩევს რამდენიმე რედაქციას („ა“, „ბ“, „გ“). „ა“ და „ბ“ ვერსიები, რომელთა ხელნაწერები განეკუთვნება X—XI სს, ტექსტუალურად მეტად ახლო დგანან ერთმანეთთან — მათი ტექსტის მნიშვნელოვანი ნაწილი იდენტურია და მოდის მათი საერთო წინაპარი ტექსტიდან. ფსალმუნის ადრეული ვერსიები, — მ. შანიძის გამოკვლევის მიხედვით, ავლენენ მრავალ ბერძნულს, ბერძნული წყაროს გავლენის არა ერთ ნიშანს, თუმცა „ა“-სა და „ბ“-რედაქციის ტექსტებში თავს იჩენს, ამასთანავე, სირიულ და სომხურ ტექსტთანაც არაერთი სიახლოვე. ამავე დროს საკუთრივ ძველ-ებრაული ორიგინალის გავლენა ამ ადრეულ ვერსიათა ტექსტში არ შეინიშნება. „ა“-სა და „ბ“-რედაქციებში ასახული მათი საერთო არქეტიპის სიახლოვე სომხურთან საშუალებას აძლევს მკვლევარს, ივარაუდოს ამ არქეტიპის სომხურიდან თარგმნა. წყარო ამ შემთხვევაში ალბათ იყო ძველი, ჩვენამდე არმოდღეული ტექსტი, რომლის გადამუშავებასაც წარმოადგენს დღეს ცნობილი ტექსტი სომხური ფსალმუნისა.

სომხურიდან მომდინარე ქართული ფსალმუნის ამ ტექსტის სწორება ბერძნულის მიხედვით უნდა მომხდარიყო, მ. შანიძის აზრით, VII ს-ის შემდეგ. იგი მიიჩნევს, რომ „ა“ და „ბ“ ვერსიები ჩვენამდე მოღწეული სახით VIII ს-ში უნდა ჩამოყალიბებულიყო. ამასვე მიუთითებს მათში ჰამეტური ფორმების არსებობა. ეს ტექსტი ხმარებაში უნდა ყოფილიყო გიორგი მთაწმინდელის ეპოქამდე, როდესაც უფრო მეტად გავრცელებული „ბ“-ვერსია — ერთგვარი ქართული პროტოეულგატა — გამოყენებულ იქნა მის მიერ თავისი რედაქციის შესაქმნელად („რედაქცია გ“). აქ უკვე აშკარად ჩანს ბერძნული ორიგინალის ნაკვალევი. თუმცა „გ“-რედაქციის სახით ჩვენ გვაქვს არა მის მიერ გაკეთებული ახალი თარგმანი, არამედ „ბ“-რედაქციის მის მიერ რედაქტირებული ტექსტი.

ჩვენ მიერ ჩატარებული შედარება მ. შანიძის პუბლიკაციის „ა“, „ბ“ და „გ“ რედაქციების ტექსტისა ფსალმუნის იმ ტექსტთან, რომელიც „მცხეთურ ხელნაწერში“ წარმოდგენილი, გვიჩვენებს, რომ ეს უკანასკნელი ყველაზე ახლოს „გ“-რედაქციის ტექსტთანაა.

„მცხეთური ხელნაწერის“ წინამდებარე ნაკვეთი იწყება ტობის წიგნით. ტობის წიგნი სხვა წიგნებთან ერთად 1970 წელს გამოსცა ც. ქურციკიძემ⁷. მანვე გამოაქვეყნა ამ ტექსტებისადმი მიძღვნილი საინტერესო გამოკვლევა⁸.

როგორც ცნობილია, ტობის წიგნის თავდაპირველ ენად ზოგი ბერძნულს ვარაუდობს, ზოგი — ებრაულს, ზოგიც — არამეულს. ამ წიგნის ძველ ვერსიას არამეულ და ებრაულ ენებზე ჩვენამდე არ მოუღწევია, მისი პატარა ფრაგმენტები — ერთი ებრაული და სამი არამეული, — რომლებიც ნაპოვნია ყუ-

⁷ იხ. ძველი აღთქმის აპოკრიფების ქართული ვერსიები (X—XVIII სს, ხელნაწერთა მიხედვით), ტექსტები გამოსაცემად მოამზადა, წინასიტყვაობა და ლექსიკონი დაურთო ც. ქურციკიძემ, წიგნი I, თბ., 1970.

⁸ ც. ქურციკიძე, ძველი აღთქმის აპოკრიფული (არაკანონიკური) წიგნების ქართული ვერსიები, წიგნი II, თბ., 1973.

ნრანში, ჯერ გამოქვეყნებული არ არის. ტობის წიგნის წარმოშობას ბიბლიოლოგები სხვადასხვა დროს ვარაუდობენ — ძველი წელთაღრიცხვის VI საუკუნის ბოლოდან ახალი წელთაღრიცხვის III საუკუნის ნახევრამდე და ავტორად ზოგი პალესტინელ, ზოგი ეგვიპტელ ებრაელს მიიჩნევენ.

ტობის წიგნი ქრისტიანული მწერლობის მქონე ბევრ ენაზეა თარგმნილი. მისი ვერსიების სხვადასხვა ენებზე საგანგებო შესწავლით დადგენილია, რომ არამეული დედნიდან შესრულებული თარგმანი დაცულია ბერძნულ ენაზე სამ რედაქციად: ვატიკანურ-ალექსანდრიულ, სინურ და ე. წ. C რედაქციად, და ამ წიგნის თარგმანებს ქრისტიანული მწერლობის მქონე ყველა დანაზრჩენ ენაზე შუალობით ან უშუალოდ საფუძვლად ეს სამი ბერძნული რედაქცია უღვევს⁹.

ც. ქურციკიძე ტობის წიგნში ორ ძირითად თარგმანს არჩევს: ერთი (X საუკუნემდელი) — დაცული არის ოშკისა და მცხეთის ბიბლიის კრებულებსა და A—570, H—885 (XVII ს.) და A—646 (XVI ს.) ხელნაწერებში, ხოლო მეორე — XVIII ს. დამდგენის თარგმანი წარმოდგენილია ბაქარის ბიბლიაში (1743 წ. ნაბეჭდი ბიბლია). როგორც მკვლევარი აღნიშნავს, ზემოდასახელებული ძველი თარგმანი ტობის წიგნის ე. წ. ბერძნულ რედაქციას მისდევს, რომელიც დღეისათვის მხოლოდ ბერძნულსა და სირიულ ენებზე არსებობს. საკუთრივ მცხეთის ბიბლიაში ტობის წიგნი საგანგებოდ შეჭარბებული და გადამუშავებული ჩანს ლათინური ვულგატის მიხედვით. რაც შეეხება ბაქარის ბიბლიაში წარმოდგენილ ტექსტს, მისთვის ამოსავალია ტობის წიგნის სლავური თარგმანი.

ც. ქურციკიძე ტობის წიგნის ამ ორ თარგმანში სამ რედაქციას გამოყოფს (C, 4 და D). C ლიტერით აღნიშნულია ტობის წიგნის ის რედაქცია, რომელიც წარმოდგენილია ოშკის ბიბლიასა და A—570, A—646 და H—889 ხელნაწერებში, 4 ლიტერით A—51-ში წარმოდგენილი ტექსტი, ხოლო D-თი ბაქარის ბიბლიისეული ტექსტი. ც. ქურციკიძე წერს: „პირველი ანუ ძველი თარგმანი ტობის წიგნისა ე. წ. C რედაქციისა აღმოჩნდა, თარგმნილი ბერძნულიდან, მაგრამ მთარგმნელისეული ტექსტი ხელნაწერებში უცვლელად და ერთნაირად არაა დაცული: ოშკის ბიბლიასა და A—570, A—646, H—885 ხელნაწერებს ძველი თარგმანი მთარგმნელისეულ ტექსტთან მეტნაკლები სიახლოვით აქვთ შემონახული, A—51 ხელნაწერის ტექსტი კი ძველი თარგმანისა (C რედაქციისა) და ლათინური ვულგატის ნაჯვარი გამოდგა.

რაც შეეხება ბაქარის ბიბლიაში დაცულ ტექსტს, იგი ლათინური ვულგატის რედაქციისაა, მისდევს სლავურ 1663 წლის ბიბლიაში გამოქვეყნებულ ტექსტს და მისგან მომდინარეობის ნიშნებსაც ატარებს“¹⁰.

ც. ქურციკიძე 4 რედაქციაზე მსჯელობისას აღნიშნავს, რომ 4 რედაქციის C რედაქციასთან შედარებამ გაარკვია, რომ ტექსტის უმეტეს ნაწილში 4 რედაქცია C რედაქციის მიმყოლია, მაგრამ 4 რედაქციას აღმოაჩნდა მთელი რიგი განსხვავებებიც, რის გამოც იგი თვლის, რომ 4 რედაქციას, ე. ი. მცხეთის ბიბლიას, აქვს თავისებურებები და წერს: „სანამ S ნუსხის დასახელებულ თავისებურებებს ვაჩვენებთ, წინასწარ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ყველა ეს თავისებურება, ე. ი. S ნუსხის C რედაქციისაგან განსხვავებული ყველა წაკითხვა, ლათინური ვულგატის კუთვნილებაც აღმოჩნდა“¹¹. ამ მოსაზრების დასამტკიც-

⁹ ც. ქურციკიძე, დასახ. ნაშრ., I, გვ. 120—122.

¹⁰ ც. ქურციკიძე, დასახ. ნაშრომი, წ. I, გვ. 126—127.

¹¹ ც. ქურციკიძე, დასახ. ნაშრომი, წ. II, გვ. 154.

ცებლად მკვლევარს მოაქვს საინტერესო საილუსტრაციო მასალა. ჩვენ გვინდა ზემოთქმულს დავემატოთ, რომ S ნუსხის C რედაქციისაგან განსხვავებული ყველა წაკითხვა მხოლოდ ლათინური ვულგატის კუთვნილება არ არის. არის მთელი რიგი განსხვავებული წაკითხვებისა, რომლებიც არ მისდევს ლათინურ ვულგატას და მისდევს სომხურ ამსტერდამულ გამოცემას, რომელშიც ტობის წიგნის ძველი სომხური თარგმანია შეტანილი. ეს თარგმანი კი, როგორც ცნობილია, ბერძნულ ვატიკანურ-ალექსანდრიულ რედაქციას ემხრობა.

I. S ნუსხა სხვაობს C რედაქციისაგან, არ მისდევს ლათინურ ვულგატას— მისდევს ვოსკანის ბიბლიას¹².

<p>4</p> <p>და იწყო მან ტირილად და გოდებდა მისთვის (10 : 4)</p>	<p><i>ხ. სკაღა ზა լაქ ლ სჟაქ ღნა:</i>¹⁾</p>	<p>AB</p> <p>καὶ ἤρξατο κλαίειν καὶ θρηγῆν περι τοῦ οἴου αὐτοῦ</p>	<p>Flebat igitur mater ejus irremediabilibus lacrymis</p>
<p>C და გოდებდა მისთვის (10 : 4)</p>		<p>C</p> <p>καὶ ἐθρήνησε περι αὐτοῦ</p>	
<p>4 და პრქუა ტობია ანგელოზსა მას: ძმხო აზარია, რასათს დავმარხეთ გულო, ტყირიბი და ნაველლი თევზისა?</p> <p>C და პრქუა ტობია ანგელოზსა მას: რაჲ წამალ არს გულო, ტყირიბი და ნაველლი. (6:7)</p>	<p><i>ხ. სასტე ყასთა- ნსაკნ ვრჩხ- თაკნ. აგარჩა სეგაქრ' ქასან ოქრ բարձաք գս- իրთა' ლ ვლხარგა ლ ვლქიქ ა ძკანა:</i></p>	<p>AB</p> <p>Καὶ εἶπεν τὸ παιδῆριον τῷ ἀγγέλῳ Ἀζαρία ἀδελφε, τί ἔστιν τὸ ἦπαρ καὶ ἡ καρδία καὶ ἡ χολή τοῦ ἰχθύος</p> <p>C</p> <p>სუჩყაყუი თუი გო- ლჲი კაი ანასჯი- თას თὸ პაიდარიონ τὸν ἰχθύον καὶ τῆν καρδίαν, καὶ τὸ ἦπαρ καὶ ἀφήκεν ἐξ αὐτοῦ ἡλισμέ- νον</p>	<p>Tunc interrogavit Tobias Angelum, et dixit ei: Obsecro te, Azaria frater, ut dicas mihi, quod remedium habebunt ista, quae de pisce servare jussisti?</p>
<p>4 და ოდეს მოკუდეს, დავალ იგიცა ჩემთანა საფლავსა ერთსა. და უფალი ომერ-</p>	<p><i>ხ. იორტამ მხ- იანხიქი ქაღხა- გხა ონგ ქა ქ ნამჩნ ვირაქ: ლ</i></p>	<p>AB</p> <p>ὁ- ψον αὐτοῦ παρ' ἐ- μοὶ ἔν ἐνὶ τᾶψα. πάσας τὰς ἡμέρας</p>	

¹² სომხურთან შედარებისათვის გამოვიყენეთ შემდეგი გამოცემები: ვოსკანის 1666 წლის ბიბლია, ამსტერდამს დაბეჭდილი; სათილახაონიკ მათხან ჩინ და ნორ კთაქარონაგ რთ ნჯეფთ რარქამანაქხან ნაქსნხაგ მხიოქი ქ ჰხლქნსაკან ჩალოთარქამაქონ ჩნაფრქი ნაქლქანსა ჩარქათი ქ ჰხნსაქი 1803, აგრეთვე კონსტანტინოპოლის 1895 წლის გამოცემა.

ბერძნულთან შედარებისას ვებმძღვანელობლით გამოვიყენებთ: Septuaginta id est Vetus Testamentum graece iusta interpretes, edidit Alfred Ralfs, vol. I, Stuttgart, 1952; O. Fritzsche, Libri apocryphi Veteris Testamenti graece, Lipsius, 1871; The Old Testament in greek by Henri Barclay Swete D. D., Cambridge, 1907. ლათინურთან შედარებისათვის გამოვიყენეთ: Biblia Sacra. Vulgatae Editionis, Edidit Valentinus Loch, Tomus II, Ralisbonae, 1903. ლათინური ტექსტით სარგებლობაში დახმარებისათვის უღრმეს მადლობას მოვასყენებ პროფ. აკ. ურუშაძეს.

თი ჩუენი გეჰსენენ ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა შენისათა

*იქხა ჟო ვტრ
სათოათ ჟო
ვამსნაქნ ალ-
ორა კხნაგ ჟივ!*

παίδιον, κυρίου τον
Θεον ἡμῶν μυη-
μόνησε.

ც და ოდეს მოკუ-
დეს, დაფალ იგიცა
ჩემ თანა საფლავსა
ერთსა, ყოველთა
დღეთა, შვილო, უფა-
ლი ღმერთი ჩუენი
გეჰსენენ შენ. (4:5)

აქაც 4 ახლოს არის ვოსკანთან. აღსანიშნავია, რომ საიდანაც ც დასცილდა 4-ს, ზუსტად იქიდან ეს უკანასკნელი წაჰყვა ბერძნულ AB რედაქციას.

ც4

პურისა შენისაგა-
ნი სცი მშვიერსა და
სამოსლოსა შენისაგა-
ნი შიშუელსა. ყოვ-
ლისაგან ნამეტნავისა
შენისა ჰყოფდი მოწ-
ყალებასა.

*ჩ საგე ჟომამტ
თაგხა ჟაღვხ-
ლივ. ჩ ხანღხრბტ
ჟომამტ ძხრლივ.
კ ამხნსგხან
ორჟ ლახცეხნ
გხღ ათნჩგხს
ვოიორამქჩნ!*

AB

ἐκ τῶν ἄρτων σου
δίδου πεινῶντι καὶ
ἐκ τῶν ἱματίων
σου τοῖς γυμνοῖς,
πᾶν, ὃ ἐστὶν περι-
σσεύσῃ σοι, ποιεῖ
ἐλεημοσύνην, καὶ
μὴ φθονεᾷς σου
ὁ οφθαλμὸς ἐν
τῷ ποιεῖν σε ἐλεη-
μοσύνην (4: 16)

Panem tuum cum
esurientibus et
egenis comede,
et de vestimen-
tis tuis nudos
tege

ც და ნუ გშურობნ
თუალი შენი ყოფად
მოწყალეებისა (4:17)

4-სა და ვოსკანს ერთნაირად აკლია, რაც ც-სა და AB-ში მეტია („და გშურობნ თუალი შენი ყოფად მოწყალეებისა“). ეულგატა ძალიან მოკლეა. C-ს ეს ადგილი აკლია.

4 და ჰრქუა მის
ჰრაგულ: მიმიცემიეს
იგი შენდა სჯულის-
აებრ, რამეთუ ძმა ხარ
ქალისა, და შენი არს
(7:13)

*ხლ სატ ზოაგო-
ხლ. თო ვნა გხღ
ღუთ ორჩნაგ. ვჩ
ჟო ხერაქრ ხს
აღვქანს, კ გხღ
იხეჩ: (7:13)*

AB

καὶ εἶπεν Ραγουηλ
κορῖζου αὐτῆν ἀπὸ
τοῦ νῦν κατὰ τῆν
χρίσιν. σὺ δὲ δέ-
λφός εἰ αὐτῆς, καὶ
αὐτῆ σου ἔστιν
(7: 12)

Tunc dixit Ra-
guel: Non dubi-
to, quod Deus
preces et lacry-
mas meas in con-
spectu suo ad-
miserit (7:13)

ც და თქუა ჰრა-
გულ: რაჲ გელ-მეწი-
ფების ყოფად? და იგი
შენდა არს მიცემად
შჯულისაგან ნათესა-
ობით სამართლასა-
ებრ ცოლად (7:12)

C

καὶ εἶπεν αὐτῷ
“Ραγουηλ ὅτι ποίω
καὶ αὐτῇ δίδομαι
σοι κατὰ τῆν χρί-
σιν τῆς βίβλου
Μωσέως καὶ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ κερ-
ριταί σοι διστήγαι
κορῖζου τῆν ἀνη-
φῆν σου (7: 12)

ასეთსავე სურათს გვიჩვენებს 4:9; 4:10; 4:11; 4:12; 4:14; 4:16; 4:17; 4:18; 5:1; 5:8. 6:7 და სხვა. (4 რედაქცია კარგად მიჰყვება ვოსკანს და ბერძნულ AB-ს, საიდანაც მომდინარეობს ვოსკანისეული ტექსტი; მცირე განსხვავებები AB-სთან მოწმობს, რომ ქართულ ტექსტს ვოსკანის გავლენა განუცლია).

II. C რედაქცია ნაკლებია. ყ ახლოს დგას ვოსკანსა და AB რედაქციასთან, განსხვავებულია C-სგან.

		AB	C
<p>ყ მოუწოდა სარას, ასულსა თვისსა, და ეპყრა ქელი მისი და მისცა იგი ტობიას ცოლად და პრქუა: აჰა; სჯულისაებრ მოსესსა მიიყვანე ესე მამისა შენისა თანა და აკურთხნა იგინი. (7:15)</p> <p>C—აკლია</p>	<p><i>და ლიჯიას ეშა- აჲ ელისაჲს ჩიჲ. და ლაჲსა ნა განთანქ ნორა. და ხო ენა სორიჲჲ ქნიქხან და ასე. აიასიქ რსო ორ- ნაგენ მიჲქეჲს აჲ ელი ენა. და სორი ელი ენა აჲ სორი ელი და ორ- ნაგენ ენიჲსა:</i></p>	<p>და ἐκίλευσεν Σαρ- ραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτῆς παρέδωκεν αὐτὴν τῷ Τωβία γυναικα καὶ εἶπεν ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον Μωσῆος κομιζοῦ αὐτὴν καὶ ἀπάγε πρὸς τὸν πατέρα σου καὶ ἐβλόγησεν αὐτοῦς</p>	<p>καὶ ἐκάλεισεν Ἰρα- γουὴλ Σαρραν θυγα- τέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ λαβομένος τῆς χειρὸς παρέδωκεν αὐτὴν αὐτῷ καὶ εἶπεν κομισαὶ κατὰ τὸν νομὸν καὶ κατὰ τὴν κρίσιν τὴν γεγραμμένην ἐν τῇ βίβλῳ Μωσῆως δοῦναὶ σοὶ τὴν γυ- ναϊκα καὶ ἔχε καὶ ἀπαγαγέ με πρὸς τὸν πατέρα σου</p>

საინტერესო მასალას წარმოადგენს 11, 13 (16). ც ქურციკიძე წერს: „XI თავის მე-13 მუხლში C რედაქციის მიხედვით ტობი ლოცავს შვილსა და საკვირველმოქმედ ღმერთს, რომელმაც შვილის ხილვა აღიწისა. ასევეა ქართულშიც, ხოლო „A და B რედაქციებში, გარდა იმისა, რომ ეს დალოცვა განსხვავებულადაა გადმოცემული, დამატებულია დალოცვა ღმრთის ანგელოზებისა, რომლებიც არც C-ში და არც ქართულ თარგმანში ნახსენები არ არიან“¹³. საინტერესოა, რომ A და B რედაქციებთან ერთად ქართულ ყ რედაქციასა და ვოსკანისეულ ბიბლიაშიც ეს დალოცვა განსხვავებულადაა გადმოცემული და დამატებულია დალოცვა ღმრთის ანგელოზებისა:

	C	ტ
<p>და ეἶπεν εἶδόν σε τέκνον εὐλόγητό; κύριος, ὅτι ἰδοὺ βλέπω τὸν υἱόν μου, εὐλόγητόν τὸ θεομα κυρίου, τοῦ θαυμαστόν ποιούντος</p>	<p>და პრქუა: აჲ გიბილე შენ, შვილო, კურთხეულ არს უფალი, რამეთუ ვიხილე ძეა ჩემი. და, აჰა ესერა, ვხედავ ძესა ჩემსა. კურთხეულ არს სახელი უფლისა საკვირველთმოქმედისა.</p>	<p>და პრქუა: აჲ გიბილე შენ, შვილო, კურთხეულ არს უფალი, რამეთუ ვიხილე ძეა ჩემი. და, აჰა ესერა, ვხედავ ძესა ჩემსა. კურთხეულ არს სახელი უფლისა საკვირველთმოქმედისა.</p>
<p>BA</p> <p>და ეἶπεν εὐλόγητό; εἰ, ὁ θεός, καὶ εὐλόγητόν τὸ θεομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ ἐβλόγημένοι πάντες οἱ ἄγγελοι (11:13,14)</p>	<p>ყ</p> <p>და ტირიდა და იტყოდა: კურთხეულ ხარ შენ, უფალი ღმერთო, და კურთხეულ არს სახელი შენი უკუნისამდე, და ქურთხეულ არიან ყოველნი წმიდანი შენნი ანგელოზნი (11:16)</p> <p>C—აკლია</p>	<p>და ἰαίρι და ასქი. ორნიხაჲ ხუ შქი ასთოლათ. და ორ- ნიხაჲ ანონი ერი ქარითხანსა. და ორნიხაჲ ენი ამხენსა ἰსო- რქეჲ ἰრიქ- თასქე (11:16)</p>
		<p>Et glorificabant Deum, ipse videlicet et uxor ejus, et omnes, qui sciebant eum (11:16)</p>

¹³ ც. ქურციკიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 132—133.

როგორც ვხედავთ, აქ ყ რედაქცია არც ბერძნულ C რედაქციაზეა და-
მოკიდებული და არც ლათინურ ვულგატაზე. იგი ზუსტად მიჰყვება ბერძნულის
AB რედაქციას და ვოსკანისეულ ტექსტს. მიმართვა: „უფალო ღმერთო“ —
ó θεας განსაკუთრებით აახლოვებს ამ სამ ტექსტს (ყ-ს, ვოსკანს და AB-ს).

ყურადღებას იქცევს კიდევ ერთი ადგილი, რომელიც არ არის არც C-ში,
არც რომელიმე ბერძნულ რედაქციაში, არც ვენეციის სომხურ გამოცემაში.
ყ და ვოსკანი სიტყვა-სიტყვით მისდევს ერთმანეთს, ლათინურ ვულგატაშიც
ახლოს მდგომი ტექსტია.

C აკლია		ABCS არ არის	
ყ რამეთუ სახელ ღიდღ გიწოდონ თქუენ	<i>განღი განიონ მას ლიჯსეხენ ჰ გხვი</i>		Nomen enim ma- gnum invoca- bunt in te (13:15)

ყურადღებას იმსახურებს აგრეთვე კიდევ ერთი ადგილი — 13, 17. იგი
სომხურს უფრო ზუსტად მისდევს — ლათინურს არ მიჰყვება. სრულად არც
ეს ტექსტი გვხვდება ქართულ C რედაქციასა და ბერძნულ C რედაქციაში.
მცხეთის ბიბლია ვოსკანს უფრო შეესატყვისება, ვიდრე ბერძნულ AB-ს. ლა-
თინური ვულგატა ძალიან მოკლეა.

C4		AB	
გინაროდენ და მხი- არულ იყავ ძეთა ზე- და მართალთასა ყ შეკრბენ იგინი ერთბამდ და აკურთხ- ეიდენ უფალსა სიმა- თლითა ზოგად 13-17	<i>ვნძა' ლ იორაჲ ქერ იო ჰ ქერაჲ იორიონ არგა- რიგ. ლ ძიღიქსა- გინ ნიგა ჰ მქ- საჲს. ლ ირანსა- გინ ვძერ არგა- რიქსანგ ჰ მქ- საჲს:</i>	χέρμη και άγα- λλισαι έπι τοίς σίσις τών διχαί- ων. ότι συναχθή- σονται και εύλογή σονται τον κύριον τών διχαίων (13:15)	Tu autem laela- beris in filiis tuis, quoniam om- nēs benedicentur, et congregabun- tur ad Dominum

მთელი მეთოთხმეტე თავის მანძილზე ბერძნულის AB რედაქციები, ქარ-
თული C4 და ვოსკანი კარგად მიჰყვებიან ერთმანეთს, უმნიშვნელო სხვაო-
ბებით. მხოლოდ ყ-ს მე-4 მუხლის ტექსტი არსად არის, გარდა B-რედაქციისა.

III. C4 ახლო დგას ერთმანეთთან — კარგად მისდევს ვოსკანის ტექსტს
და უმნიშვნელო სხვაობით AB-ს. ქვემოთ ამისი საილუსტრაციო მაგალითებია
მოყვანილი.

C4		ABS	
კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო, რამეთუ მხარე ჩუენ და არა მეყო ჩუეხ ეგრეთ, ვითარ-იგი ვპონებდით, არამედ მრავლისაებრ წყა-	<i>ორანხალ ხა იო. ძერ საათობ. ვი იორაჲ არარხერ ვია ლ იჯ ჭანგ ღნე ჰს. იორეს ლ კარბქინ, აჲ ღათ რავიომ იო-</i>	εύλογητός εἶ ότι ησαννάς με, και οὐκ έγένετό μοι καθώς έπεύσους, άλλα κατά τό πολς έλεός σου έποίησας μεθ'ήμων. (8:16)	et dixerunt: Be- nedicimus te, Do- mine Deus Isra- el, quia non con- tigit, quemad- modum putaba- mus (8:17)

ლობისა შენისა ჰყავ
ჩუენ თანა (8:18)

ორმოცხანთ ვი
არარხერ ჟო ღნთ
ახე:

მოტანილი ადგილი ცხადყოფს, რომ ქართული C4 რედაქცია ზუსტად იმეორებს ვოსკანისეულ ტექსტს. ბერძნულის ABC რედაქცია უფრო მოკლეა; ლათინურისგან იგი, როგორც ვხედავთ, საკმაოდ სხვაობს.

C4		AB	C	
რამეთუ მან ტანჯის და შეიწყვალის, შთაიყვანის ჯოჯოხეთად და აღმოიყვანის, და არავინ არს, რომელი განერეს კელსა მისსა (13:2)	ღი ზა ნარყანტ ლ ილირმჩ. ილიყანტ ჩი ჟიყსა ლანტ. ლ ილიტ ღ ილიყანტ ზარაი	ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἔλεᾶ, κατὰγει εἰς ἄδην καὶ ἀνάγει, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τῆν χεῖρα αὐτοῦ	ὅτι αὐτός μαστιγοῖ καὶ ἔλεᾶ, κατὰγει εἰς ἄδην κατὰ καὶ αὐτὸς ἀνάγει. ἐκ τῆς ἀπωλείας ἐν τῇ μεγαλωσύνῃ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τῆν χεῖρα αὐτοῦ	quoniam tu flagellas, et salvas, deducis ad inferos, et reducis: et non est qui effugiat manum tuam

C4, ვოსკანის ბიბლია და AB, როგორც ვხედავთ, ზუსტად იმეორებენ ერთმანეთს; C ვრცელია. სამივეში თხრობა მესამე პირშია, ვულგატაში — მეორე პირში. C4 მსგავსია ვოსკანისა და AB-სი.

C4		AB	
მაშინ მომავლინა მე ღმერთმან ვაქურნებელ შენდა და სარაჲსა, სძლისა შენისა (12:14)	ხე ათაგხავ ვიხს ოსოთაძ მძღვილ ვგხე ლ ვნილ ვი ვსათაი	καὶ νῦν ἀπέστειλέν με ὁ θεὸς ἵνα σάσωμαι σε καὶ τῆν νύμφην σου Σαρραν	Et nunc misit me Dominus, ut curarem te, et Saram uxorem filii tui a daemone liberarem

C4		AB	
მრწამს მე, რამეთუ რაოდენსა იტყოდა იონა წინაწარმეტყუელი ნინეფისათჳს, იყოს, და დაქცევად არს, ხოლო ზუიციკეთს იყოს მშველობა ვიდრე ჯამად რაოდენადმდე. რამეთუ ძმანი ჩუენნი ვანიბნინენ კეთილისაგან ქუეყანისა, და იერუსალემი იყოს თვერ და სახლი ღმერთისა, რომელ არს	ღი ლანათამ ხე. ირყეს ლ სოხეყანა იონან მარყარტ ქანხ ზიხილქი. ხქლ კორძანხეხი. ლ ქირქირნ მარავ ხეჩხი სოჟაჟილქილნ მიხეჯ ჩი ძამონასქ მი. ვი ხე რარე მ ხე რეხეხი ჩი რარჩ ხე რქენ. ლ ხე რილსა ჟე მ ხეჩხი ოლხე რა ლ	ἀπελθε εἰς τῆν Μηδῶν, τέκνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ἰωνᾶς ὁ προφήτης περὶ Νινευῆ καὶ καταστραφῆσεται, ἐν δὲ τῇ Μηδίᾳ ἔσται ἐιρήνη καὶ ἀλλοιοί ἔσονται, καὶ οἱ ἀδελφοί ἡμῶν ἐν τῇ γῆ σκοπισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται	Propre erit interitus Ninive, non enim excidit verbum Domini: et fratres nostri, qui dispersi sunt a terra Israel, revertentur ad eam

მუნ შინა, დაიწვეს
და ოჯერ იყოს ვიდრე
ჟამ რაოდენმე (14:6)

ანაպათა და თო-
ნს მათობიქ ი
ნაქს რბიქ ქეხი.
და კახერ ქეხი
აქსეკ ი ძამა-
ნაკაი

ἐρημος, και ὁ οἶκος
τῶν θεῶν ἐν ἀντῆ
κατακαήσεται και
ἐρημος ἔσται μετ᾽-
αὐτοῦ χροῖου (14:4)

აქ ტექსტი AB-ს, ბუნებრივია, კარგად მიჰყვება. ხაზგასმული ადგილი ვოსკანის ტექსტთან უფრო ახლოა, ლათინური ვულგატა — ძალიან მოკლეა. ზემოთ ჩვენ მიერ წარმოდგენილი მასალა ასე ჭგუფდება:

1. ყ და C რელაქციების ტექსტი განსხვავდა — ყ მხარს უჭერს ვოსკანისა და AB რელაქციების ტექსტს.

2. C ნაკლულია, ყ კვლავ ახლოს დგას ვოსკანსა და AB-თან.

3. C4 რელაქციები მხარს უჭერენ AB-ს, ე. ი. ალექსანდრიულ-ვატიკანურ რელაქციას და ვოსკანში შესულ ძველ სომხურ თარგმანს. ყველა ამ შემთხვევაში ლათინურ ვულგატასთან სიახლოვე არა ჩანს. ქართული ყ რელაქცია, ე. ი. S ნუსხა, იხრება ტობის წიგნის ძველი სომხური თარგმანისკენ. ასეთივე სურათია, როდესაც ის C რელაქციასთან არის და მხარს უჭერს ვოსკანისეულ ტექსტს. უნდა ვიფიქროთ, რომ ტობის წიგნის C რელაქცია წიგნის გარკვეულ მონაკვეთებში ბერძნულ C რელაქციიდან მომდინარე ტექსტს არ შეიცავს, არამედ AB რელაქციიდან მომდინარეს (ჩვენი აზრით, არა უშუალოდ, არამედ ძველი სომხური თარგმანის მეოხებით). ამას გვაფიქრებინებს ის, რომ ყველა ზემოთ მოყვანილ მუხლში ქართული C4 რელაქცია დიდ სიახლოვეს, თითქმის იგივეობას ამჟღავნებს ვოსკანისეულ ტექსტთან. ასეთივე სურათია მაშინაც, როდესაც ყ რელაქცია გამოეყოფა C-ს. იგი დგება კვლავ ვოსკანთან. ასევე ხდება, როდესაც C რელაქციას აკლია ტექსტი. არა გვგონია, ასეთ შემთხვევაში საბას შეევისოს საკონტროლოდ მიჩნეული ვოსკანის ბიბლიით. ჩვენი აზრით, საბა იყენებს ქართულ ტექსტს, რომელიც დამოკიდებულია ძველ სომხურ თარგმანზე.

მცხეთურ ხელნაწერში წარმოდგენილი „ტობის წიგნის“ რელაქცია სომხურთან დამოკიდებულებას ამჟღავნებს კიდევ შემდეგში:

ტობის წიგნში ორჯერ გვხვდება სიტყვა ი ა მ ა ვ რ ი:

1. S. აკურთხენ ორნი ი ა მ ა ვ ა რ ნ ი და მშობელნი მათნი.

J. აკურთხენ ორნი ი ა მ ა ვ რ ნ ი და მშობელნი მათნი.

F. აკურთხენ ორნი ი ა მ ა ვ რ ნ ი და მშობელნი მათნი.

B. ხოლო მოწყალე ექმენ ორთავე მათ ზედა.

D აკურთხენ ორნი იამავრნი და მშობელნი მათი¹⁴.

ორნხსაჲ ხა იღო შჯრ, ვჩ იღირჩხვარ ხრციიონჲ მჩამორიყაი: (8:19)

Ἐπίστροφος εἰς θεῶν ἡλῆθιας ἦν ὁ μοιγευεῖς... (8:17)

2. S. რამეთუ ი ა მ ა ვ ა რ ი ვარი, და ძე სხუა გინა ასული არა უვის მთ.

F. რამეთუ ი ა მ ა ვ ა რ ი ვარი, და ძე სხუა გინა ასული არა უვის.

J. რამეთუ იამავრი ვარი მე, და ძე სხუა გინა ასული არა უვის.

¹⁴ აქაც და შემდგომაც გამოყენებულ ხელნაწერებს აღენიშნაეთ შემდეგი ლიტერებობა: S — მცხეთური ხელნაწერი (A — 51); O — ათონური ნუსხა 978 წლისა, ოშკის გადაწერილი; J — A — 570 ხელნაწერი 1460 წ.; F — A 646 ხელნაწერი XVI საუკუნისა; G — გელათის ბიბლია; D — H — 885 ხელნაწერი; B — ბაქარის მიერ 1743 წ. მოსკოვში გამოცემული ბიბლია.

D. რამეთუ იამავერი ვარი მე, და ძეა სხუა გინა ასული არა უესი.
B. და ვინათგან მე ერთი ვარ.

სა ხა მჩ ხა მჩამორ ღირს ჩამომ

καὶ ὅτι ἐγὼ μόνος εἶμι τῷ πατρὶ (6:15)

მოტანილ ადგილებში წარმოდგენილია სიტყვა იამავერი, — ბერძნული *μόνος* „ერთი“, *μονογενής* „მხოლოდშობილი“ და სომხური *მჩამორ* „დედისერთას“ ფარდად. ტობის წიგნის გარდა მცხეთურ ხელნაწერში ეს სიტყვა წარმოდგენილია კიდევ მსაჯულთა წიგნში: 11:34¹⁵ და „ეესტათი მცხეთელის მარტივილობის“ ტექსტში, სადაც იგი ლუკას სახარების ტექსტის გადმოცემისას არის ნახმარი. ძველ ქართულ ტექსტებში ამ სიტყვის ხმარების სხვა შემთხვევებს არ ვიცნობთ. ქართული იამავერი სომხური *მჩამორ*-ის ფარდაია. მწელი გადასაწყვეტია, ეს სიტყვა მხოლოდ წერილობითი გზითაა შემოსული ქართულში თუ ზეპირ მეტყველებაშიც გვხვდება. ასეა თუ ისე, იგი ნახსენები არის XII საუკუნემდე, რადგან სომხური *მჩამორ* (მიამავრ) იქცა *მჩამორ* (მიამორ)-ად სწორედ ამ პერიოდში (საღ დიფთონგი გვაძლევს *o-s*). მიამავრ სიტყვის ხმარების შეზღუდულობა გვაგარაულებინებს, ეს სიტყვა წერილობითი გზით შემოსულად მივიჩნიოთ მცხეთურსა და სხვა (F, J — ტობის წიგნი 6₁₅ და 8₁₉, D — მსაჯულთა 11:34) ახლო მდგომ ხელნაწერებში და ამ ხელნაწერების სომხურ ტექსტთან სიახლოვის მიმანიშნებლად ჩავთვალოთ. . .

საგულსახმოა, რომ ვოსკანის ბიბლიის შესამე თავის მეათე მუხლშიც არის სომხურში *მჩამორ*, მაგრამ ქართულ თარგმანში იამავერი არ არის:

შაქა ღირს ლოს ვაღვიქს, თრთმსგალ ლოქ ხ ღამქრ სხიღეს ვჩხნ:
სასქრ` მჩ ხა ხა` მჩამორ ღირს ჩამო...

24 ესე ვითარცა ესმა, შეწუნა ფრიად ვიდრე მოშობადმდე თავისაცა და თქუა: მართო ვარ მე მამისა ჩემისა... უკუეთუ ვყო ესე, საყუედრებელ არს მისა და სიბერე მისი შთავკადო საღმობით ჯოჯოხეთად.

ჩვენს ყურადღებას იქცევს ტობის წიგნის კიდევ ერთი ადგილი:

4 ნუ გეშინინ, ყრმაო, რამეთუ დავგლახაკენით ფრიად და გაქუს შენ მრავალი რამე.

7 ნუ გეშინინ, ყრმაო, რამეთუ დავგლახაკენით, გაქუს ფრიად.

სა მჩ სრქსჯიქეს ირღხასქ` ვჩ აოღასთაგად ლოქ: ვინ ღი რაიღომ
ჩხჯ` ს სთავოლახტ: (4:23)

AB. Καὶ μὴ φοβῆσθαι, παιδίον, ὅτι ἐπταχῆσθαι μὲν ἴπάρχει σοι πολλὰ.

S. Καὶ μὴ φοβῆσθαι, παιδίον, ὅτι ἐπταχῆσθαι μὲν ἴπάρχει σοι πολλὰ ἀγαθὰ (4:21)

ქართველ მთარგმნელს თუ რედაქტორს, როგორც ჩანს, აურევია ერთმანეთში ორი სომხური სიტყვა: *ჩხჯ* და *ჩხჯ*.

ბერძნულ AB რედაქციას *ჩხჯ*-ის შესატყვისი არა აქვს, C ამ ნაწილში ნაკლულია, ბერძნ. S რედაქციაში არის *აგაძა*, *ჩხჯ*-ის ექვივალენტია, მაგრამ ქართულში გვაქვს არა *აგაძა*-ს და *ჩხჯ*-ის თარგმანი, არამედ *ჩხჯ*-ისა.

მამის სახელი „ტობი“ S ნუსხაში შეცვლილია „ტობია“-დ, ე. ი. მამასა და შეილს, ამ ნუსხის მიხედვით, — ორივეს — ტობია ჰქვია, აღნიშნავს ც. ქურციკიძე. ჩვენი აზრით, S ნუსხაში „ტობი“ „ტობიად“ კი არ არის შეცვლილი,

¹⁵ ელ. დოჩანაშვილი, მასალები ბიბლიის ქართული თარგმანის წარმოშობის საკითხისათვის, მცხეთური ხელნაწერი I, 1981, გვ. 40.

არამედ იმის გამო, რომ ეს ორი სახელი ძალიან ჰგავს ერთმანეთს რამდენჯერმე არეულია ერთმანეთში: სათაურში, 1:1; 2:9,17; 3:25; 4:1; 5:1,10; 9:7. ამ რვა შემთხვევაში არეულია ეს ორი სახელი ერთმანეთში.

მითითებულ თავებში ეს სახელები ზშირად სწორადაც იხმარება, მეცხრე თავიდან კი ისინი სწორად გვხვდებიან. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ „ტობით“ დასტურდება S ნუსხის „ქულად“, ტექსტში კია ტობი.

• • •

მცხეთურ ხელნაწერში ტობის წიგნს მოსდევს ი ვ დ ი თ ი ს წ ი გ ნ ი. „ივლითის“ წიგნის ქართული რედაქციები სპეციალურად შეისწავლა გულნაზ კიკნაძემ. როგორც გ. კიკნაძემ გაარკვია, „ივლითის“ წიგნი ქართულ ენაზე შემონახულია ორი ძირითადი რედაქციით. პირველ რედაქციას ქმნიან ოშკის ბიბლია, A—570, A—646, A—51, H—885, მეორეს — ბაქარის ნაბეჭდი ბიბლია 1743 წ.

ნაშრომში გაანალიზებულია ამ ნუსხათა მიმართება ერთმანეთთან და უცხო წყაროებთან (ბერძნული, ლათინური, სლავური). დადგენილია, რომ C რედაქცია მიჰყვება ბერძნულ სეპტუაგინტას, K რედაქცია — ლათინურ ვულგატას.

განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს A—51-ის ტექსტს, რომელიც ძირითადად თანხვდება C რედაქციას, მაგრამ სხვაობს კიდევ მისგან იმ ფრაგმენტების არსებობით, რომლებიც მხოლოდ ლათინური ვულგატის კუთვნილებაა და ამდენად K რედაქციისაც. აღსანიშნავია, რომ ამ ფრაგმენტებში A—51 და ქართული ნაბეჭდი ტექსტი ბიბლიისა რედაქციული თვალსაზრისით, ტექსტუალურად არ ემთხვევიან ერთმანეთს. საფიქრებელია A—51-ის რედაქტორის კომპილაციური სამუშაო.

K რედაქციის ტექსტი თარგმნილია სლავურიდან¹⁶.

მცხეთურ ხელნაწერში არსებული „ივლითის“ წიგნის ქართული თარგმანი შეეჯერეთ სეპტუაგინტასთან, ვოსკანისა და ვენეციის ბიბლიებთან, ლათინურ ვულგატასთან და შემდეგი სურათი მივიღეთ: ტექსტის დიდი ნაწილი არც ერთ აქ დასახელებულ უცხო წყაროს რედაქციულად არ მისდევს. აქ წარმოდგენილი ქართული თარგმანი უცხო წყაროებთან მიმართებით ვრცელია, ან მოკლე, ან კიდევ შუაში ჩართულია ზედმეტი წინადადება, — სიტყვა. ამდენად აშკარად ჩანს დანარჩენთაგან განსხვავებული რედაქცია; ნაწილი ტექსტისა სეპტუაგინტის მიმყოლია, ნაწილი — ვოსკანისა და ვენეციის (ეს თითქმის ერთი და იგივეა) ბიბლიებისა, რამდენიმე მუხლი ლათინურ ვულგატასთან იმჩნევს სიახლოვეს.

1. სეპტუაგინტასთან ახლოს მდგომი ტექსტი S ნუსხისა:

აქმბს ἡμεῖς οἱ κἀνδρες Ναβουχοδονσοῦρ βασιλέως μεγάλου παρθακλιμεία ἐνώπιόν σου, χρεῖσαι ἡμῖν κατὰς ἀρεσῶν ἐστῶν τῶν προσώπων σου

აპა ესერა, ჩუენ, მონანი ნაბუქოდონოს-ოროსნი, მეფისა დიდისანი, შენ წინაშე ვართ. მიმსახურე ჩუენ, ვითარცა სათნო არს წინაშე შენსა (3:2)

¹⁶ გ. კიკნაძე, „ივლითის“ წიგნის ქართული რედაქციები, შრავალთავი, I, 1971, გვ. 110—121.

ან კიდევ:

რომელნი იყვნეს მათ ღლეთა შინა. და იყო მაშინ ოზია, ძე მიქასი, ტომისაგან სუმეონისა, ქაფრი, ძე გოთონიელისი, და ქამრი, ძე მელქიელისი (6:15)

οὐ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Ουίας δ τοῦ Μιχα ἐν τῆς φυλῆς Συμεων καὶ Χαβρις δ τοῦ Γοθονιηλ καὶ Χαρμις υἱὸς Μελχιηλ

ასევეა: 1:2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 14; 2:2, 3, 8, 9, 12, 13, 14, 15; 3:1, 2, 8, 9, 10...; 4:1, 5; 5:1, 3, 5, 8, 9; 6:2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 10:1, 2; 11:1, 2 და სხვა.

2. ვოსკანისა და ვენეციის ბიბლიებთან ახლომდგომი ტექსტი S ნუსხისა:

S

და მრავალნი ნატროდენ მას ყოველთა ღლეთა ცხორებისა მისისათა ვინადლითგან მოკულა მანასე, ქმარი მისი და შევიძინა ერსა თჳსსა (16:27)

ხე რაგოდე ვანკაგან ნამ ვამხნაჯნ ალორს კსნაყ ნორა, იორმტ ჩხოტ მხოალ მანნასტ აქრნ ნორა. კ ქალხალ ქიჭოილიორე ჯორ: (16:27)

καὶ πολλοὶ ἐπέθιμασαν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνω θνήσκειν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς νουῆς αὐτῆς, ἀφ' ἡμέρας ἀπέθιμανεν Μανασσης ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ προσετέθει πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ (16:22)

Erat etiam virtuti castitas ad-juncta, itaut non cognosceret virum omnibus diebus vitae suae, ex quo defunctus est Manasses vir ejus (16:26)

აქ S ზუსტად იმეორებს ვოსკანს.

მივედ და არწმუნე დედაკაცსა მას ებრაელსა, რომელ არს შენ თანა, ქამად და სმად ჩუენ თანა (12:10)

ხჩხ' ჩალანხეი იოლ ასტ ეკჩინნ ჩერაქეჩი ირ ჯო აო ეხე' იოსხე კ დამხეღნეჯ მხეღ:

ასევეა: 3:4,5 (ეს მუხლები აკლია ვენეციის გამოცემას), 6,7; 4:5; 5:1,2, 27; 7:11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 (18-დან 23-ზე გადაღის ვოსკანი, S-ს არ აკლია), 23, 24; 9:1, 2; 10:3.

3. S-ნუსხის ლათინურ ვულგატასთან საერთო ადგილები:

S

მოიქვენეთ, რაოდენი უყო მამასა ჩუენსა აბრაჰამს და რაოდენეზის განიცადა და ღმრთისმოყუარე იქმნა.

23. ეგრეთვე ისაკი და იაკობი და მოსე და ყოველნივე, რომელნი შეესაკუთრეს ღმერთსა, რომელთა მოითმინეს ტანჯვანი

მჩეხეჯე იორჯაქი არარ ღნე არრანამო. კ იორაქსა არორ ღნე ჩოსაჲსკაქ, კ კამღნე ქაქორაქ ქმჩეჲგოსთო ასორლოგ, ; ქ ნოქოხეღ ნორა ქასჯანგუნ ეარანო. ხეჲორძორ ჯორქი (8:22)

μνήσθητε ὅσα ἐποίησεν μετὰ Ἀβρααμ καὶ ὅσα ἐπέπρασεν τὸν Ισαακ καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ Ιακωβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας ποιμαλνοῦντι τὰ πρόβατα Δαβὼν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ (8:26)

Memores esse debent, quomodo pater noster Abraham tentatus est, et per multes tribulationes probatus, Dei amicus effectus est.

23. Sic Isaac, sic Jacob, sic Moyses, et om-

მრავალნი და სარწმუნო იქმნეს
(8:22,23)

nes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transierunt fideles (8:22,23)

აქ აშკარა არის, რით განავრცო S-მა თავისი ტექსტი ვოსკანსა და სებტუაგინტასთან შედარებით; S-სა და ლათინურ ვულგატაში სულ სხვანაირი თხრობაა და სრულიად მსგავსი, რაც არ ითქმის წინა ორის მიმართ.

S

ვაჲ თესლთა მათ, რომელნი აღდგენ ნათესაეთა ჩუენთა ზედა, უფალმან ყოვლისა მპყრობელმან დღესა სასჯელისასა შური იძიოს მათთჳს და მოხედვა ყოს მათ ზედა (16:20)

ჲაჲს ადგაგენ აქნიფიქ. ირჲ ქარიცხსაჲს სნ ჯიქირაჲს ადგჲსა მხროიქ სჲქრ სამხნაკრაჲს სანჯრისგჲს დქრქჲს ჯიწიგანსჲს ქასორსჲს ჲასათასანსჲს

იბაჲ ჳმვისიჲს ἔπανιστανομέυοις ἔφγἄνει μου κῆριος παντακράτωρ ჳხδ:κῆσει αὐτοῦς ჳჲ ἡμέρᲗ χრისეωδ (16:17)

vae genti insurgenti super genus meum: Dominus enim omnipotens vindicabit in eis, in die iudicii visitabit illos (16:20)

S ნუსხა ტექსტის ვრცელ მონაკვეთებში ზუსტად არც ერთ უცხო წყაროს არ მიჰყვება. თითო-ორიოლა და ზოგჯერ თითო მუხლის ფარგლებში კარგად მისდევს სებტუაგინტას, ვოსკანის ბიბლიას, ან ორივეს ერთდროულად. ზოგჯერ ამ უცხო წყაროთა ერთგვარი ჩვენებისას S ნუსხას აღმოაჩნდება ზედმეტი ფრაზა, რომელიც ლათინურ ვულგატაშიც იჩენს თავს. ასეა აქაც: „და მოხედვა-ყოს მათ ზედა“. ეს ფრაზა სებტუაგინტასა და ვოსკანის ბიბლიაში არ არის, ლათინურ ვულგატაში კი წარმოდგენილია.

S

შევედით და აღადგინეთ პოლომფორე, რამეთუ თავუნი გამოსრულ არიან ვრცელთაგან მათთა, რამეთუ ფრიად აღლალებულ იყუნეს და ომი ეწადესვე (14:12)

არჲ მისთ ქარი კთქრჲ მსრ. ჲიქქსნგჲს ოასოაქჲს ჯიქირაჲს მხრიქ აჲსათხრაჲს ჲიქასათასხეიოჲს Თნიოას ჯი აჲსოა: (14:8)

ἔγυ:ρον δῆ τῶν κῆριον ἡμῶν, ἔσι ჳტῶლჲჲჲჲ ὀფ ბის:ლიი კათაβანისიჲს ჳჲ ἡμἄს εις πῶლეს:μῶν, ἲჲა ჳᲗსლესიჲეს:სῶმῶნისიჲს ელ: ἔᲗლ:ῶს (14:13)

intrate, et excitate illum, quoniam egressi mures de cavernis suis, ausi sunt provocare nos ad praelium (14:12)

S ნუსხაში „თავუნი“, რომლის შესატყვისად სხვაგან არის: „ბისლი“; „ოასოაქჲ“, მოულოდნელია. საინტერესოა, რომ ლათინურ ვულგატაშიც აღმოჩნდა ეს სიტყვა.

S

ხოლო ესე ძლევა-სა დღე დღესასწაულად დაიდვა ურიათა

Dies autem victoriae hujus festivitatis, ab He-

შორის და რიცხვთა წმიდათას შინა აღწერილ არს ურიათაგან დამარხვით ვიდრე დღეინდელად დღემდე (16:31)

braeis in numero sanctorum dierum accipitur, et colitur a Judaeis ex illo tempore usque in praesentem diem (16:31)

ეს ბოლო მუხლი არა აქვს სეპტუაგინტასა და ვოსკანის ბიბლიას; ო რედაქციის დანარჩენ ნუსხებშიც არ არის.

4. და ბოლოს, მცხეთურ ხელნაწერში არსებული ივლითის ტექსტის უდიდესი ნაწილი არ მიჰყვება ზემოთ დასახელებულ არც ერთ უცხო წყაროს. ქვემოთ ამ მასალის საილუსტრაციოდ რამდენიმე ფრაგმენტს მოვიყვანთ (ამ დიდი ფენის მთლიანად წარმოჩენა აქ შეუძლებელია):

S

რამეთუ მოაკლდა საზრდელი მათ და შეასრულეს მათ სუმად ყოველი წყალი მათი (11:10)

*ღი აყაკახეანს
ნიგა ვორე და
კერაკორე*

ἐπεὶ παρεξέλειπεν αὐτοὺς τὰ βρώματα καὶ ἐσπανίσθη πᾶν ὕδωρ (11:12)

Insuper etiam famas invasit eos et ab ariditate aquae jam inter mortuos computantur (11:10)

S

და გამოვიდა ნინეთით იგი და ყოველი ძალი მისი (2:11)

*ხა ხნენს^ა სამხნაქს ვორე რნე
ნამა ხ აყათს-
რად.*

καὶ ἐξῆλθεν αὐ-
τὸς καὶ πᾶσα ἡ
δύναμις αὐτοῦ
(2:19)

Et rofectus est ipse, et omnis exercitus cum quadrigis (2:11) ut obtinerent ascensus montium, per quos via esse poterat ad Jerusalem, et illic custodirent, ubi angustum iter esse poterat inter montes (4:6)

აღველით და დაიპყართ მასადანითგან აღსაყენი მათანი, რამეთუ მიერ იყო შემოსავალი ჰერასტანად და აღვილიყო დაყენება მათი მოსლვად, რამეთუ იყო აღმოსავალი იგი ყოლად ორისა კაცისა (4:6)

*ხლქე და კალქე
ვანესა ხნნაქს
კოქმან ვი რნე
აქს ხნ მითე
ხ რჯასათან და
ქე ვიქსნს ნიგა
არქსლი ვნთს
ვანვი ხნს ხიქ-
ე მნეე კრჩხ-
ვირ კარხს აყ-
ახლ არე სრკი:*

λέγων διακατασχεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὄρεινης, ὅτι δι' αὐτῶν ἦν ἡ ἐξοδος εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἦν εὐχερῶς διακωλύσαι αὐτοὺς προσβαίνοντας στενῆς τῆς προσβάσεως ὁδοῦς ἐπ' ἀνδράσ τοὺς πάντας δύο (4:7)

და დაღად-ყო ყოველმან კაცმან ისრაელისამან ღმრთისა მიმართ გულმოდგინებითა დიდითა და დაიმდაზნეს სულნი მათნი წინაშე ღმრთისა—მაათა და დედათა (4:8)

*ხა კარვავსინ ათ
სქერ სამხნაქს
აქრ ხარაკლქი
ქამხნაქს სრთქ
ხრხანს. და ხინ-
არხსვიქს ვა-
ნაქსს. ხრხანს
ხნგხანს და კა-
ნაქე ხრხანს:*

καὶ ἀνεβόησαν πᾶς ἄνθρωπος Ἰσραὴλ πρὸς τὸν θεὸν ἐν ἐκτενεῖα μεγάλῃ καὶ ἐταπείνωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκτενεῖα μεγάλῃ (4:9)

Et clamavit omnis populus ad Dominum instantia magna... (4:8)

S

და ვითარცა მოვიდეს იერუსალმად და თაყუანის-სცეს ღმერთსა, რაჟამს განწმიდნა ერი იგი არაწმიდებისაგან მათისა, მაშინ შეწირეს ნამსუერპლები მათი უფლისა და აღნათქვემნი მათნი და ნეთესით შესაწირავნი მათნი და ნიჰნი მათნი (16 : 22)

ბა ჩრჩი ჯიჟანი ნიჟა ქროსა-ღემ, ხრქროყაჟინ ასათოი .ა ჩორ-ჭამ სრხხვალ-ჭიღიქორენ ჯანინ ჯიღჯალკჟან ხრჩანგ .ა ღკა-ძაკასიანან' .ა ღყათორაფს ხრჩანგ;

ὥς δὲ ἤλθοσαν εἰς Ἱερουσαλήμ, προσεκύησαν τῷ θεῷ, καὶ ἦν ἡ ἐκαθάρσις τοῦ λαοῦ, ἐνηνεγχαν τὰ δόξα-στύματα αὐτῶν καὶ τὰ ἐξοῦσια αὐτῶν καὶ τὰ δόματα (16 : 18)

Et factum est post haec, omnis populus post victoriam venit Jerusalem adorare Dominum, et mox, ut purificati sunt, obtulerunt omnes holocausta, et vota, et repromissiones suas (16 : 22)

როგორც ვხედავთ წარმოდგენილი ტექსტები ერთი რედაქციისანი არ არიან. ასეთივე ვითარებაა ბევრ სხვა ადგილას, მაგალითად: 8:7, 14, 15, 16; 9:3, 6, 7, 8, 9, 10 და სხვა.

განსაკუთრებით კარგად ჩანს ეს მეოთხე თავში. ამიტომაც ამ თავიდან კიდევ რამდენიმე მაგალითს მოვიყვანთ:

S

რამეთუ მაშინ ოდეს აღმოსრულ იყუნეს ტყუეობისაგან, ჭურჭელი და საკურთხეველი და ტაძარი იგი მაშინ განწმედ იყო შეგინებულებისაგან. 3. და წარავლინეს ძეთა ისრაელისათა და ბეროსათა და ბელმინისათა და იერიქისათა და ქუბასათა და ერონა და ლელეთ სალომისთა (4 : 2,3)

... ღჩ ღჩუ აჟნ-ჭამანაჟს ღჩნ-ღარბხაღ ჩ-ღხროლჩხნღ ანათი ხრჩანგ .ა ჩრჩი-ნიორღ ღჩნ-ჭიღი-ქხაღ ჯრღას-თან ღ ანღთან-ღხათნ ასათოი ხრჩანგ' .ა თონ-ნი ოკოი ოკოი ჩ-ოღჭოლჩხნღ-ანთი-ღჩნ-ღჩრ-სრჩანაღ; ბა-ანთ-ღხჩინ ნიჟა-ქამანან-ათარნი ღ ჩ-ღინჩხჩონ. .ა ჩ-რჩიქაღინ. .ა ჩ-რჩიღი. .ა-ღოღაღ. .ა ჩ-სომაჟნ. .ა ჩ-ნიქითან ჯაღქამაღ;

ὅτι προφάτως ἦσαν ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς ἀλχημασσίας, καὶ νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέεχτο τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὸ σκεῦη καὶ τὸ θυσιαστῆριον καὶ ὁ οἶκος ἐκ τῆς βεβηλώσεως ἡγιασμένα ἦν. καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὄριον Σαμαρείας καὶ Κωνα καὶ Βαθθαρων καὶ Βελμαϊν καὶ Ἱεριχώ καὶ εἰς Ἰωβῆ καὶ Αἰσωρα καὶ τὸν ἀβλῶνα Σιζημ (4:3,4)

Tremor et horror invasit sensus eorum, ne hoc faceret Jerusalem et templo Domini, quod fecerat ceteris civitatibus et templis earum.

Et miserunt in omnem Samariam per circuitum usque Jericho, et praeocupaverunt omnes vertices montium (4 : 2,3)

S

და ჩჩვლთა მათ-თა და საცხოვარამდე 2. მცხეთური ხელნაწერი

ბა ამხნაჟნ აყან-ღიქოქაღ ღ ქარ-

αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ

Et induerunt se sacerdotes cili-

მათა. და ყოველმან სასყიდლით დადგინებულმან და ვეცხლით ფრდილმა მათმან შირატყეს ძამა წელთა მათთა 10. და ლაღად-ყვეს ღმრთისა მიმართ ისრაელისა ერთბამად ყოველითა გულითა, რათა არა მიეცნენ ჩუღნი მათნი და მიმოსტაცებდა ცოლთა მათთა წარსატყვევებლად, ქალაქნი სამკვდრებელისა მათისანი განსარყუნებლად და სიწმიდე შეგინებლად და საყუდრებლად და მსაცხრომებლად წარმართთა (4: 9, 10)

ძკანუ ხერხანუ¹ ხანღებრ ანთათხო ხერხანუ აჯარხგან ლარბაშაჟინ ბაპაქ ნოგა ბრქინ ღორბ გამიჯოფ ხერხანუ: 10. ბა ამინჯან აქრ ხარაქცი ლანამაქ ლ ხერხანუ. ბოფ გნახბაქცხინ ქროსაჟამ ბ ღონა ბეხაქ ათოჯი თანარხნ სხათნ აგაქცხინ ლ ბრქინ ამხიბო ვაქსოფ ხერხანუ. ლ ბოქაქცხინ ვღორბან ათოჯი სხათნ ლ ვარბოქხან ახღანოფნ ღორბ ბარქანქინ: ლარგაგხნ ნოფა ათქსათოაქ ბარაქცი ბ ამხაქინ ქამინჯან ბრთქ. ვი ამ ბი მათნხაგქ ბ ქაქცთაკოქხინ ვთღაქა ნოგა ლ ვღანაქა ნოგა ქალარ ლ ვღაღაგუ ბათანგოქხან ნოგა ქაქაქანოქხინ ლ ვარბოქხინ ბ აქბოქხინ ლ ბ ნახათხინა ლ ქაქან ლხბანოთაგ...

νηπια ἀντῶν καὶ τὰ κτήνη ἀντῶν καὶ πᾶς ἀβροικὸς καὶ μισθῶδες καὶ ἀργυρώνητος αὐτῶν ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν καὶ πᾶς δὴν Ἰσραὴλ καὶ γυνή καὶ τὰ παιδία οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔπεσον κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ ἐσποδῶσαντο τὰς κεφαλὰς ἀντῶν καὶ ἐξέτειναν τοὺς σάκκους ἀντῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου (4: 10, 11)

ciis, et infantes prostraverunt contra faciem templi Domini, et altare Domini operuerunt cilicio; et clamaverunt ad Dominium Deum Jsrael unanimiter, ne darentur in praedam infantes eorum, et uxores eorum in divisionem, et civitates eorum in exterminium, et sancta eorum in pollutionem, et fierent opprobrium gentibus (4:9, 10)

S

და იოაკიმ, მღვდელი დიდი უფლისა,

ბა იოაკიმ ღამანთაქ მხბ ლ

კაი ბო მუსიაოქრიონ სάκκου περιέ-

Tunc Eliachim, sacerdos Domini

და ყოველნი ისრა-
ელნი გარემოს ვლი-
დეს ქალაქისა მის და
ზრახვიდეს და მსა-
ხურნი უფლისანი 12.
და ეტყოდეს მათ: უწ-
ყოდეთ, რამეთუ უფა-
ლი ღმერთი ჩუენი
შეისმენს ვედრებასა
თქუენსა, უკეთუ
მტკიცედ სდგეთ ლო-
ცვითა და მარხვითა
წინაშე უფლისა
(4: 11,12)

ამნსხცხან ირ
ყაყინ ათაჯი სხ-
ათნ ესანსაქ
და ყაჯთინსაქ
სსანს გორბ გფ-
ხეხაქ ჭჩნ ს მს-
თოიგანჭჩნ ვიი-
ჯაქჯანს ხანს-
ყაგორიგა' ს გა-
ვიწან. ს ვკამათ-
იქმაროქსხან ს
ყყათარაგა ძი-
ვიიქჩხანს: 17.
სა ჭრ მიქჩჩნ
ჩი ქსრაქ ქარჯა-
მასყაგ ხიგა. ირ
კორი ჩი ქსრაქ
ვიქჩხიგ ხიგა. ს
ვიიქჩჩნ თი სქრ
ქამნსაქნი სრთქ
ჩიჩხანს. ქაქვი-
ლოქჩჩან ს ჩი რა-
რჩი თანსქ თანს
ჩიჩრაქჩი
(4:16, 17)

βαλον και ἐπιβοσαν
πρὸς τὸν θεὸν Ἰσρα-
ηλ δμοθυμαδὸν
ἔκτενωδς τοῦ μη
δοῦναι εἰς διαρπα-
γῆν τὰ νῆπια αὐ-
τῶν και τὰς ψυ-
χαίνας εἰς προση-
μαίην και τὰς πα-
λαις τῆς κληρονο-
μίας αὐτῶν εἰς
ἀφανισμόν και τὰ
ἄγια εἰς βεβήλω-
σιν και ὄνειδισμόν
ἐπίχαρμα τεις ἐθ-
νεσιν.

დაი ისთქოსეხ
ხურიოს თქი ფავთქ
აუტან დაი ეისეიდენ
თქი მიქსვი აუტან
დაი ἦν ὁ λαὸς
νῆστεύων ἡμέρας
πλείους ἐν πάσῃ
τῇ Ἰουδαίᾳ και
Ἱερουσαλήμ κατὰ
πρὸσωπον τῶν ἀγ-
ίων κυρίου παντο-
κράτορος (4:12,13)

magnus, circui-
vit omnem Isra-
el, allocutusque
est eos. dicens:
Scitote, quoniam
exaudiet Domi-
nus preces vest-
ras, si manentes
permanseritis in
jejuniis et ora-
tionibus in con-
spectu Domini
(4: 11,12)

ასე თავის ბოლომდე S ნუსხა მიღის ძალიან განსხვავებული ტექსტით.

S ნუსხის მონაცემები გვაძლევს საკმაო საფუძველს, ვიფიქროთ, რომ იგი სულ სხვა წარმომავლობისაა, ვიდრე ჩვენს ხელთ არსებული უცხო წყაროები და სხვა ქართული ნუსხები. სავარაუდოა, რომ საბას ხელთ არსებულმა რომელიმე ქართულმა ან უცხოენოვანმა წყაროთ, რომლითაც მან ისარგებლა, ჩვენამდე ვერ მოაღწია¹⁷. ივლითის წიგნი სხვა წიგნებისგან განსხვავებით დაჟინებით სვამს საკითხს: რა უნდა ჰქონდეს ქართულ თარგმანს საფუძველად? იგი, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, საკმაოდ სხვაობს უცხო წყაროთაგან. შეიძლება მოვიგონოთ კ. კეკელიძის ნათქვამი მცხეთური ხელნაწერის შესახებ: „გადაწერილია ის უძველესი ხელნაწერიდან“¹⁸. როგორც ჩანს, ხელნაწერიდან, რომელმაც ვერ მოაღწია ჩვენამდე. ილია აბულაძე სტატიაში: „ქართული ბიბლიის ძველი ხელნაწერის რამდენიმე ფურცელი“ ამბობს: „ქართული ძველი ხელნაწერი ბიბლიის რამდენიმე ფურცელი, რომლებიც საფარველ ფურცლებად აღმოაჩნდა საქართველოს მუზეუმის S ფონდის ერთ ერთ ხელნაწერს —

¹⁷ გ. კიკნაძე, „ივლითის“ წიგნის ქართული რედაქციები, შავლთავი, I, 1971, გვ. 118—1199.

¹⁸ კ. კეკელიძე, ქართული ლიტერატურის ისტორია, I, თბილისი, 1980, გვ. 419.

104-ს, რამდენადმე ოშკის ხელნაწერზე უფრო აღრინდელი უნდა იყოს. ეს მოვლენა იმით კი არ მტკიცდება, რომ აღნიშნულ ფურცლებზე რამე თარიღი მოიპოვებოდეს, არამედ ხელით, ნაწერით, ე. ი. პალეოგრაფიული ნიშნებით. აღრინდლობის მათუწყებელი უნდა იყოს, ჩვენი შეხედულებით, დაწერილობის ჯერ თვით სახე, — ტექსტი ასომთავრული (მრგლოვანი) ხუცურითაა ნაწერი, — და მერმე მისი ორთოგრაფია, რომელიც საკმაოდ ძველი ჩანს; ამ მხრივ ის IX საუკუნის სხვა ხელნაწერებს უფრო ემხრობა, ვიდრე მერმინდელთა ამავე სტატიაში ილ. აბულაძე ამბობს: „ჩვენი ტექსტი თითქმის უცვლელად „მცხეთის ბიბლიის“ სათანადო აღგილს შეხვდა“ და კიდევ: „მნიშვნელობა ძველი ხელნაწერი ქართული ბიბლიის ახალი რამდენიმე ფურცლის ტექსტისა მეტად ღიღია. ჯერ ერთი, იგი მეტად ძველი დროისაა, — უნდა უსწრებდეს ჩვენამდის მოღწეულ ბიბლიის წიგნთა თარიღიან კრებულს, ე. წ. ოშკურს (978 წ.). მეორე: ხსენებული ფურცლები ბიბლიიდანაა და არა რომელიმე გამოკრებილი საკითხავების წიგნიდან, ასეთი რომ ყოფილიყო, ამოდენა ტექსტის მანძილზე სადმე აღნიშნული იქნებოდა საკითხავის რიგი ან სათვალავი. ის თავებად (და მუხლებად) დაუყოფელი ბიბლიის „რიცხვთა“ წიგნის ნაწილია. მთავარი მაინც ისაა, რომ საბას, როგორც ეს სხვებსაც შენიშნული ჰქონდათ, ხელთ ჰქონია ქართული ბიბლიის მართლაც ისეთი ვერსია, როგორიც ჩვენი ნაწყვეტი ია“¹⁹.

„ივლითის“ წიგნის ქართული თარგმანიც, რომელიც მცხეთურ ხელნაწერშია შესული, თავისი განსხვავებული რედაქციული ხასიათის გამო გვაფიქრებინებს, ხომ არ არის იგი იმავე ვერსიისა, რომლისაც ილ. აბულაძის მიერ აღმოჩენილი „რიცხვთა“ წიგნის რამდენიმე ფურცელი?

„ივლითის“ წიგნის ქართული თარგმანის S ნუსხაში მოიპოვება ბერძნულ-ზმებიც, მაგრამ ისინი კი არ იძლევიან საფუძველს, რომ S ნუსხა სეპტუაგინტისგან მომდინარედ ჩავთვალოთ, რადგან მათი შემცველი მუხლები ისეთსავე სახეს ატარებენ, როგორსაც მთელი ტექსტი — რედაქციულად არ ემხრობიან სეპტუაგინტას. გ. კიკნაძის გამოკვლევაში შემდეგი ბერძნულ-ზმები გამოვლავნებული:

S საზღვარს მათნი დაითრვენ სისხლითა მათითა (6:3)

ამ ნ რ η αυτων μεθωφησεται εν τω αιματι αυτων (6:4)

ბერძნულშია ἔρη = „მთებს“ — საფიქრებელია, რომ იგი აღრეულია მრ. რიცხვის ფორმასთან ἕρας-ისა, რომელიც ნიშნავს საზღვარს.

S და მოვიდეს წინაშე პირსა ეზრექოთისასა მახლობელად დოთეასა, რომელ არს წინაშე პრიონსა დიდსა ილუმინასასა (3:14)

αυτῶν ἔρχεται ἐναντίον τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν
 τῶν πριόνων τῶν μεγάλων καὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν

პრიონ ქართულში გაგებულია საკუთარ სახელად სომხური, სლავური თარგმანებისაგან განსხვავებით²⁰.

¹⁹ ილ. აბულაძე, ქართული ბიბლიის ძველი ხელნაწერის რამდენიმე ფურცელი, თბილისის სახ. უნივერსიტეტის შრომები, XVIII, 1941, გვ. 150, 152.

²⁰ გ. კიკნაძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 114.

ჩვენც შეგვხვდა მსგავსი ადგილი: და დაიბანაკეს შორის გებეცა საკეთეპოლისასა, რომელ არს შიბანი. და იყო მუნ თუე ერთ (3: 15).

καὶ κατεστραπομένους ἀνὰ μέσον Γαιβῶν καὶ Σαμῶν πόλεις, καὶ ἦν ἕατ μῆνα ἡμερῶν

ქართული „საკეთეპოლისასა“ აშკარად ბერძნული Σαμῶν πόλεις-იდან მომდინარეობს.

მცხეთურ ხელნაწერში ივლითის წიგნს მოსდევს ესთერის წიგნი. ესთერის წიგნი ქართულ ენაზე დატულია შემდეგ ნუსხებში: ოშკურ ბიბლიაში, A—570, A—646, H—885, A—51 ხელნაწერებში და ქართული ბიბლიის მოსკოვურ გამოცემაში (1743 წ.). ჩვენ გვაინტერესებს მცხეთურ ბიბლიაში შესული ესთერის წიგნის ქართული თარგმანი. სანამ ჩვენს დაკვირვებას წარმოვადგენთ, დავიმოწმებთ გულნაზ კიკნაძის საინტერესო გამოკვლევას ამ წიგნის შესახებ. მას ეს წიგნიც სპეციალურად აქვს შესწავლილი²¹. ზემოთ დასახელებულ ნუსხებს იგი აჯგუფებს სამ ძირითად რედაქციად: 1. ოშკური ბიბლიის ტექსტი — აღნიშნავს მას C ლიტერით. 2. ნუსხების A—570, A—646; H—885, A—51 ტექსტი აღინიშნება 4 ლიტერით. 3. 7-თი — ბაქარის ბიბლიის ტექსტი. გამოყოფს კიდევ მეოთხე ო რედაქციას — მცხეთურ ბიბლიაში გამოვლენილი რამდენიმე მუხლისათვის, რომლებიც რედაქციულად დაუპირისპირდა ჩამოთვლილ ჯგუფებს. გ. კიკნაძე ცდილობს ამ ნუსხათა რედაქციული ურთიერთობის გარკვევას. C რედაქციის შესახებ ნათქვამია, რომ იგი მოცულობით ჩამორჩება ბერძნული და სომხური ვერსიების ტექსტს. O-ს მათთან მიმართებით აკლია მრავალი შინაარსობრივი დეტალი.

არსებობს ი. როედესტვენსკის გამოკვლევა ესთერის წიგნის შესახებ²². როედესტვენსკი ამ გამოკვლევაში მიმოიხილავს ხელნაწერთა ერთ ჯგუფს ბერძნულ სეპტუაგინტასთან მიმართებაში. ეს ხელნაწერები ინგლისში აღმოაჩინეს. მეცნიერთა ვარაუდით, მათ კავშირი უნდა ჰქონდეს ლუკიანეს რედაქციასთან. Fritsche-მ ამ რედაქციის ტექსტი გამოაქვეყნა²³ და მას „მოკლე“ უწოლა.

გ. კიკნაძე ამბობს, რომ ოშკური რედაქცია და Fritsche-ს მიერ გამოქვეყნებული ტექსტის რედაქცია ერთმანეთთან ახლოს მდგომნი არიან და ოშკურ რედაქციას პირობითად „მოკლეს“ სახელწოდებით აღნიშნავს.

4 რედაქციის შესახებ გ. კიკნაძე შენიშნავს: „4 რედაქცია, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, იზიარებს ძირითადად სეპტანტის ხაზს, მაგრამ შეინიშნება მრავალი გადახვევა, რაც, საერთოდ, გამოდის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი ტექსტების ფარგლებიდან და დამატებით ძიებას მოითხოვს. ეს ძირითადად გამოიხატება ტექსტის განვრცობაში, იშვიათად მუხლის შიგნით, უფრო ხშირად კი — ფართო მასშტაბითაც“²⁴.

ცალკე განიხილავს იგი მცხეთურ ხელნაწერს, რომელიც აღნაგობით განსხვავდება თავისი ჯგუფის ნუსხებისაგან: „უპირველეს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს, რომ არაკანონიკური შემატებები ამ ხელნაწერში განლაგებულია ისე, როგორც ლათინურ ვულგატაში, ე. ი. ჯერ მიდის ძირითადი ტექსტი I-დან X

²¹ გ. კიკნაძე, ესთერის წიგნის ქართული რედაქციები, „მრავალთვი“, II, 1973.

²² И. Рождественский, Книга Есфирь в текстах еврейско-масоретских, греческом и латинском, СПб, 1885.

²³ Libri apocryphi Veteris Testamenti graece, ed. Fritsche, Lipsius, 1871.

²⁴ გ. კიკნაძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 19—21.

თავამღე, შემდეგ კი — შემატებები XI—XVI თავებად. სხვაგან ისინი ორგანულადაა ჩართული ტექსტის თავებს შორის. ეს ძირითადი ტექსტი აღნაგობით ემთხვევა იმ ტექსტს, რომელიც წარმოდგენილია ბერძნულ სეპტანტაში და ებრაულ ბიბლიაშიც“.

ჩვენ S ნუსხა შევაჯერეთ ჩვენთვის ხელმისაწვდომ ტექსტებს (სეპტუაგინტა, ვოსკანის ბიბლია, ვენეციაში გამოცემული სომხური ბიბლია, ლათინური ვულგატა) და აღმოჩნდა, რომ S ნუსხაში არსებული ესთერის წიგნის ქართული თარგმანი არც ერთის მიმყოლი არ არის.

სეპტუაგინტასთან შეჯერებამ ცხადყო, რომ S-ნუსხაში წარმოდგენილი ესთერის წიგნის ქართული თარგმანი არ არის სეპტუაგინტას მიმყოლი ტექსტი. იშვიათია სრულიად ერთნაირი მუხლები, ძალიან ხშირად S ნუსხას ბოლოში ზედმეტი ტექსტი აქვს, ან შუაშია გაერცობილი, ან ერთიცა და მეორეც. ამის საილუსტრაციოდ მრავალი ადგილის მოტანა შეიძლება, ასე მაგალითად:

S

პრქუა მას ზოსარა, ცლომან მისმან, და მეგობართა მისთა: უკუეთუ ნათესავისაგან ჰურიათასა არს, მოგიტევა შენ მეფემან მოწყვეტად ყოველნი ჰურიანი. და მოგიტეოს შენ ღმერთთა შურისგებად მათა. მოკვეთად-ეც ხე ერგასის წყრთა და დაიდევინი განთიად არქუ მეფესა და დამოჰკიდე მას მართლქე. და მაშინ შევედ მეფესა თანა პურად და მის თანა იხარებდ. და საზნო-უჩნდა სიტყუაჲ ესე ამანს და ყოვერე, და მზაცევს ძელი იგი. და დადევს სახლსა ამანისასა (5: 14)

και ειπεν προς αυτον Ζωααρα η γυνη αυτου και οι φιλιοι Κοπήτω σοι ξυλον πηχυν πενηκοντα, δερμου δὲ ελπον τῷ βασιλει και κρεμασθητω Μαρδοχαϊτος ἐπι τοῦ ξυλου οὐ δὲ εἰσέλθε εἰς τὴν δοχὴν οὐν τῷ βασιλει και εὐφραϊνου. και ἤρρασεν τὸ κρημα τῷ Αμαν, και ἤτοιμασθη τὸ ξυλον

ბს ასტ ვნა ვიფსარრა ღჩუნს ჯრ და სირსიქტ ჯრ. ჩრამან თორ ჩათანსი ქხე ფაქო მჩ ქითონს ღანგონს. და ღნე აოაღოთს ასა-სგსა არქაქი. და ღაქხსუგი მორქტე ვფაქოტუნს. და ღო მთა-სჩგესა ღქოღონს ჩანღერდ არქაქი და იორაქი ქინჩგისა ღნე ზამ და ღანოქ მონგ-აღ ჩამანაქ რანს. და ყათრათხეჩის ვფაქონს:

Responderuntque ei: Zares uxor ejus, et ceteri amici: Jube parari excelsam trabem, habentem altitudinis quinquaginta cubitos, et dic mane regi, ut appendatur super eam Mardochaeus, et sic ibis cum rege laetus ad convivium. Placuit ei consilium, et jussit excelsam parari crucem.

საზგასმული ადგილები S ნუსხაში სეპტუაგინტასთან შედარებით მეტია. გარდა იმისა, რომ ბოლოში რამდენიმე სიტყვა ზედმეტია, ზემოთაც არ არის ერთმანეთის ზუსტად მიმყოლი ტექსტი.

გ. კიკნაძე ამავე მონაკვეთის შესახებ ამბობს, რომ მოკლე რედაქციის ტექსტს მოცილებული აქვს მუხლის ბოლო ნაწილი²⁵.

S

დღესა მეშვღესა უბრძანა მეფემან მწღესა არაინ იძულებით კაცად-კაცადისა შენდობად. უბრძანა მონათა თვსთა ამანს, და მალანს, და თარას, და ბორზეს, და ტოთას, და აბატაზას, და თარაბას, და გამომას, დარბოს, და ავაბ, და ზათა, და ქაილა, და თარი, და თურაქათა—შეიღთა მათ საჭურისთა, მსახურთა მეფისა არტაქსესისათა (1 : 10)

ღვ ზე თჳ ἡμέρα
თჳ ἔβδ·η ἡμέρα
γενόμενος ὁ βασι-
λεὺς εἶπεν τῷ
Αμαν καὶ Βζλαν
καὶ Θαρρα καὶ
Βωραζη καὶ Ζαδο-
λθα καὶ Αβαταζα
καὶ Θαραβα, τοῖς
ἐπιτά εὐνοῶσις
τοῖς διακόσις τῷ
βασιλεῶς Ἀρταξέ-
ρου

*ნე ქალორნ სიშ-
ნერიოღი ქანძნ
ჩირ ღიარნაყე-
აქ ქინერ ქაფა-
ლორნ. ო სასე ვა-
მამან, ო ვრაღ-
ან, ო ვწათოაქ.
ო ვრორაღე. ო
ვწათარრაქ, ვს-
იქანხაჩინ ნერი-
ქინესაყ ვაყაუთ-
ინხაქაქ ჩირ:*

Itaque die septimo, cum rex esset hilarior, et post nimiam potationem incaluisset mero, praecepit Maumam et Bazatha, et Harbona et Bagatha, et Abgatha, et Zethar et Charchas, septem eunuchis, qui in conspectu ejus ministrabant

აშკარა არის, რომ S ნუსხაში სრულიად განსხვავებული ტექსტია როგორც სებტუაგინტასგან, ისე ვენეციის და ვოსკიანის ბიბლიებისაგან. განსხვავებულია იგი ლათინური ვულგატისაგანაც.

S

შემდგომად სიტყუათა ამათ დასცხრა მეფე გულისწყრომი-საგან და არლარა მოეკენა ვასტიანე. და დაეხსოვნა მას, რაოღენსა-იგი იტყოდა, და ვითარ-იგი დასაჯა. და არასადა დედოფალ-ყო ფრიად (2 : 1)

Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔχόπασεν ὁ βασιλεὺς τὸν Θυσμὸν καὶ ὀκέτι ἐμνησθη τῆς Ἀστίν μνημονεύων οἷα ἐλάλησεν καὶ ὡς κατεχρίσεν αὐτῷ

*ნე ქით რანჩეს
აქიოგჩქ ოაოა-
რნაყ ქაფალორნ
ქ რარკიქხინე
ანთი. ო ოჯ ქა-
ლქ ქიხქი სა ვა-
სქინე. ვჩი ქითი
ონერე ვორ ქოხ-
ვან ნა. ო აქ-
საქსა მხრძხაქ
ღნქხვალ ქინე:*

His ita gestis, postquam regis Assueri indignatio deferbuerat, recordatus est Vasthi et quae fecisset, vei quae passa esset

გახანული ადგილი მხოლოდ S ნუსხაშია. აგრეთვე, მე-2-3 მუხლის ბოლოში „რომლითა განიბანენ“ მხოლოდ S-შია. ასევე მე-2-6-ის ბოლოში „ჟამთა იეჟონია, ძისა იოსიასა, მეფისა იუდასა“ მხოლოდ S ნუსხაშია. ასევე მე-2-7-ის ბოლოში „და კეთილ პირითა“ მხოლოდ S-შია.

²⁵ გ. კიკნაძე, დასახ. ნაშრ., გვ. 17.

S

და შეიყვანეს იგი ტაძრად მეფისა, იხილა რაჲ ვოვე საჭურისმან და სთნდა იგი უფროს ყოველთა დედათა და პოვა ესთერ მადლი და წყალობა წინაშე საჭურისისა მის და ისწრაფდა ზედღვამად მისსა და მიცემად მას საცხებელსა განსაწმენდელსა და როჰიკას. და შუენი იგი ქალნი, რომელნი განჩინებულ იყუნეს მისა მეფისაგან და ჰმსახურებდენ მას კეთილად (2:9)

και ἤρθεσεν αὐτῷ τὸ κορδαῖον και εὖρεν χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ, και ἔπαυσεν αὐτῆ δεῦναι τὸ σμῆγμα και τὴν μερῖδα και τὰ ἐπτὰ κορδαῖα τὰ ἀποδεδειγμένα αὐτῆ ἐκ βασιλικῶν και ἐχρηάτο αὐτῆ καλῶς και ταῖς ἀβραῖς αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶν:

ბ. ლანოი სიღნამა აგეჩიქნი. ო სეჩითა ჯნორისა ათაგეჩი ნორა ო ილიქსაგაღა ნამათაღვანათნი ო ომანსა ოარმანიოქ ნორა. ო ვეიქნი აგეჩიქანი. ო ორთხალქერ ნორა ნაძიჯთქარეღნათთ. ო ოარმანქერ ვესხერ ათახეღაგეჩიქსაგან ვაქქენქერა ნორა. ო ვნაძიჯთა ნორა ნიქაყა:

Quae placuit ei, et invenit gratiam in conspectu illius. Et praecepit eunucho, ut acceleraret mundum muliebrem et traderet ei partes suas, et septem puellas speciosissimas de domo regis, et tam ipsam, quam pedissequas ejus ornaret atque excoleret.

აშკარა არის, რომ აქ მოტანილი ტექსტები ერთმანეთის მიმყოლი არ არის. ასევე არის 2: 13, 14; 2: 15-ში S სხვებთან შედარებით მოკლეა.

S

სთნდა მეფესა ესთერ და პოვა მადლი უფროს ყოველთა მთქალწულთა, რამეთუ იყო იგი წარჩინებულ წინაშე მისსა (2:17)

και ἡράσθη ὁ βασιλεὺς Ἐσθηρ, και εὖρεν χάριν παραπάσας τὰς παρθένους, και ἐπέθηκεν αὐτῆ τὸ διάδημα τὸ γυναικῶν

ბ. ლანოი მთხეღაგა ხეხერ არეჯიქიქს. ო სეჩითა ჯნორისა განვამინანქანი კანთანი. ო სეჩიქსერიქიქსი ნორა ვეიქიქსანი:

Et adamavit eam rex plus quam omnes mulieres, habuitque gratiam et misericordiam coram eo super omnes mulieres, et posuit diadema regni in capite ejus, fecitque eam regnare in loco Vasthi

აქაც, როგორც ვხედავთ, ერთი რედაქციის ტექსტი არ არის. ასევე 2,18-შიც დაბოლოება სრულიად განსხვავებულია.

S

და შეკრიბნა ქალწულნი. და დაადგინა მარდოქე მეკარედ ეზოსა მეფისასა (2:19)

ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐθεράπευσεν ἐν τῆ ἀβλῆ

...ო სრამანს ხო მთოქსიქსი ათხეღამინხეღონ. ორეღენე მთაგათოქსიქსი ნორა.

Cumque secundo quaererentur virgines et congregarentur, Mar-dochaeus mane-

ტქნი, კ მორქტ
 ჟარმანტრ კ ღა-
 ჟმტრ ჟთონნი;
 (2:18)

bat ad januam
 regis

გახაზული ადგილი S ნუსხაში, როგორც ვხედავთ, არ არის არც სომხურ-ში, არც სეპტუაგინტაში. 2,20-ში S ნუსხაში მუხლის შუაში სხვებთან შედარებით მეტია: „რომელი-იგი მოსეს მიერ ამცნო ისრაჲლთა“.

2,23-ში ერთი და იგივე ამბავი სრულიად განსხვავებულადაა გადმოცემული. ასევე 3,2—3 განსხვავებული რედაქციის ტექსტებს გვთავაზობს.

S

და მონება აღვოცა
 ყოველთა ჰურიათა
 ერთსა დღესა, რო-
 მელნი იყვნეს სამე-
 ფოსა ქუეშე. და შე-
 იშურა რისხვით და
 განწითნა პირი მისი
 და განიმრულა თუ-
 აღნი და პელნი შე-
 იტყველნა და იტყო-
 და: მარდოქე და ნა-
 თესავი მისი მე წარ-
 ეწყმიდო (3: 6)

კაი ებოსლანათო
 აფანავაი პანთას
 თისც ნაბ ტჟუ ႁა-
 თაღერესო წათი.სიავ
 ႀობდაისც

ბლ ჯორიორჟ არ-
 არ. ჟი ღიროსც
 ღრტაქანი. არჟ
 რნჟ წაგაღორი-
 წხამა ართაჯს-
 ახ ჯეხნი კ არა-
 რქნი ზანღეს ზა-
 მარიქ

et pro nihilo du-
 xit in unum Ma-
 rdochaeum mit-
 tere manus suas;
 audierat enim
 quod esset gen-
 tis Judaeae, ma-
 gisque voluit om-
 nem Judaeorum,
 qui erant in re-
 gno Assueri, per-
 dere nationem

აშკარად ეს ტექსტები არ არიან ერთმანეთის მიმყოლი. ასეთივე სურათია: 3:7, 8, 9, 10, 11; 4:1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14; 5:3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12; 5:13; 6:1, 2; 7:1, 2, 10; 8:2...

ასევე ის შემატებები, რომლებიც S-ში, ვენეციის გამოცემაში, ვოსკანსა და ლათინურ ვულგატაში გვაქვს სეპტუაგინტისაგან განსხვავებით, არ წარმოადგენენ ერთმანეთის მიმყოლ ტექსტებს. ასე მაგალითად:

S

და აღღვა მარდო-
 ქე ძილისა მისგან,
 რომელმან-იგი იხი-
 ლა ჩუენება ესე და
 ზრუნვიდა, ვითარ-
 მელ: რადმე ჰნებაეს
 ღმერთსა? და ჩუენე-
 ბა იგი დაემარხა
 გულსა თვსა და გა-
 მოეძიებდა მას, რა-
 აძი უკუე იყოს ჩუ-
 ენება იგი, რომელ
 იხილა (11: 12)

ბლ ვარწხალ მარქტ
 ჯი თხსიხნტ ასათი ქა-
 ქამანტ. ღირ ႁათოლათ
 ჯორიხეგალ აღნხლ კ
 ႀონტრ ღთხსილ ხროღ-
 ႀინ ჯ სრთი ჯრომ. კ
 ქამხნაქნი ႀირიწხნტ
 ჯარმტ ღამტრ ღჯთხლ.
 ხქტ ღქნი ჯცტ თხსილნი.
 ღირ ხთსა ანღტნი ჯ
 ნამქნი ღქჯსრქი

Quod cum vidisset Ma-
 rdochaeus, et surre-
 xisset de strato, cogi-
 tabat, quid Deus face-
 re vellet, et fixum
 habebat in animo,
 scire cupiens, quid
 significaret somnium

S

და ესმეს სიტყუ-
ანი მათ საჭურისთა-
ნი და ზრუნენი მათ-
ნი მარლოჲეს, და გა-
მოიკითხა და გულის-
ხმა-ყო, რომელ გან-
მზადეს კელნი მათნი
დასხმად ასვირეოსის
ზედა მეფისა და კე-
თილო განიზრახა და
უთხრა მეფესა მათი
ძვრისზრახვა (12:2)

*ხე ჯერს ვჩააგრ ხელ
მოღრძტტ ჯიორიჯივ
ხნრდტხნსავს' და ვკამა
სრთისა ნივსა დნსნავ'
ხტტ აკათრასთხალ ხნ
ნივსა დხონ არკანხელ
ქ ქავდაორნ თრთათ-
ჯტა. და ხვიცვ არდაქინ
ვქსირიორივსა ნივსა:*

Cumque inteliexisset
cogitationes eorum, et
curas diligentius per-
vidisset, didicit, quod
conarentur in regem
Artaxerxem manus mi-
tttere, et nuntiavit
super eo regi.

S

უფალო ღმერთო.
მეუფეო მეუფება-
თათ, მფლობელო,
ყოვლისა მპყრობე-
ლო, რამეთუ კელ-
მწოდებასა შენსა ქუ-
ეშე არს ყოველი და
არავინ არს, რომე-
ლი წინაღვიდგეს
შენ, ვინდეს თუ ქნსა
სახლისა ისრაელისა
(13:9)

*დტრ ასათოაბ ქავდა-
ორ ამხნსაკაქ. ვტი დოამ
რკამანსიქ საყასტ ა-
მხნსაქნ ივ. იქ ივ ტ'
თრ დნვტტამ კაქ დხვ.
ქორტამ კამქტხა ვო
კხვიცვანხელ ვტოიო-
ქიორი დო ვქსრავქქ:*

et dixit: Domine, Do-
mine, rex omnipoten-
s, in ditione enim
tua cuncta sunt po-
sita, et non est, qui
possit tuae resistere
voluntati, si decreve-
ris salvare Israel

S

და ევედრებოდა
უფალსა ღმერთსა ჩუ-
ენსა ისრაელისასა და
იტყოდა: უფალო
ღმერთო ჩუენო და
მეუფეო ჩუენო, შენ
ხარ ღმერთი მხოლო
ცათა შინა და ქუე-
ქანასა ზედა. შემეწიე
მე, მდაბალსა ამას
მარტოსა, რომელ-
სა არავინ მაქუს
შემწე შენსა გარეშე
(14:3)

*ხე მათოცხალ ვავდომ
აოიქტტ ქდნიჯოლსა-
ტივსა რაკქტრ ქ მხა-
ონტ ასათოიქ ქარა-
ქქქ' და ასტრ' დტრ
ასათოაბ ქამ' და ქა-
ვდაორ ამხრ. ვო მქ-
ავქნ ივხხა ხნბ მქა-
ქნიამა. იორ იქ იქნიამ
ივხსაკან ვავც ქ დტნი:*

Et deprecabatur Do-
minum Deum Israel,
dicens: Domine mi,
qui rex noster es so-
lus, adjuva me soli-
tariam, et cujus pra-
eter te nullus est
auxiliator alius

მომხობილი მასალით შევეცადეთ გვეჩვენებინა, რომ მცხეთურ ხელნა-
წერაში მოთავსებული ესთერის წიგნის ქართულ თარგმანში წარმოდგენილი
ტექსტი არ არის მიმყოლი ჩვენთვის ხელმისაწვდომი უცხო ტექსტებისა. აქ
იბადება იგივე კითხვა, რაც ივდითის წიგნის ქართული თარგმანის მიმართ დაი-

სვა — ხომ არ არის მცხეთურ ხელნაწერში წარმოდგენილი ესთერის წიგნის ქართული თარგმანი იმავე ძველი ქართული თარგმანიდან მომდინარე, რომლიდანაცაა ილია აბულაძის მიერ ნაპოვნი რამდენიმე ფურცელი რიცხვთა წიგნისა, რომლებიც თავფურცლებად იყო გამოყენებული²⁶. ამ ვარაუდის უფლებას იძლევა, როგორც ზემოთაც აღვნიშნეთ, ილია აბულაძის მიერ შესწავლილი ეს თავფურცლები, რომლებიც მცხეთური ხელნაწერის რიცხვთა წიგნს წაჰყვა და ამავე ხელნაწერში მოთავსებული რიცხვთა წიგნით გახდა შესაძლებელი იმ თავფურცლების დაზიანებული ადგილების აღდგენა.

ილ. აბულაძის აზრით, საბას ხელთ ჰქონია ქართული ბიბლიის ის ვერსია, რომელსაც მის მიერ აღმოჩენილი „რიცხვთას“ ფურცლები ეკუთვნის. მოძიებული ნაწყვეტი მას მიაჩნია მეტად ძველი დროისად, მისი აზრით, ეს ნაწყვეტი წინ უნდა უსწრებდეს ოშკურ ბიბლიას და ენობრივი თვალსაზრისით არაქულობის შემცველია²⁷.

„მცხეთურ ხელნაწერში“ არსებული „იობის“ წიგნის ქართული თარგმანიც ჩვენ ტექსტოლოგიურად შევისწავლეთ. დაკვირვებამ მიგვიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ „იობის“ წიგნის ქართული თარგმანი მომდინარეობს სეპტუაგინტიდან.

გვინდა მოვიყვანოთ ზოგიერთი ჩვენი დაკვირვება „მცხეთური ხელნაწერის ამ მონაკვეთში გამოქვეყნებულ „იობის წიგნის“ ტექსტზე, რომელიც გარკვეულ მასალას წარმოადგენს ამ ბიბლიური წიგნის ქართული ვერსიის წარმოშობის საკითხის გასარკვევად.

„იობის“ წიგნის ქართული თარგმანების ჩვენთვის საჭირო ადგილებს შეიცავენ მხოლოდ მცხეთისა და ბაქარის ბიბლიები.

ამ მასალაში გვხვდება შემთხვევები, როდესაც ა) სათარგმნი წყაროს საზოგადო სახელი გეოგრაფიულ სახელად არის გაგებული და უთარგმნელად არის გადმოტანილი ქართულ ტექსტში, ბ) სიტყვა გაუგებარი აღმოჩნდა მთარგმნელისა თუ რედაქტორისათვის და ქართულში უთარგმნელად არის გადმოტანილი, გ) თანდებული სახელის ნაწილად არის მიჩნეული. ქვემოთ წარმოვადგენთ მოპოვებულ მასალას.

ს. და თავადმან სიმრგულე მისი გარემოაქციის ენთი ე ბ უ ლ ა თ ო თ საქმედ მათა, ყოველივე რავდენი ამცნო მათ, ესენი ბრძანებულ არიან მის მიერ ქუეყანასა ზედა.

ბ. და თვთ გარემომს მოაქცევს, ვითარცა ინებოს საქმეთა შინა თვსთა, ყოველი რაჟოდენი ამცნოს მათ, ესე წესნი დადებულ არიან მისგან ქუეყანასა ზედა.

აქ ყურადღებას იპყრობს მცხეთურ ბიბლიაში წარმოდგენილი — ე ნ თ ' ი ე ბ უ ლ ' ა თ ' ო თ .

სომხური ბიბლიის შესატყვის ადგილას იკითხება:

ხ.ა. ჩნ.გ.ნ. გარბოსეტ გერჯანასკა: ი.არ. კამხვან. ხე. გვირბ. ნიფა. ლ. გამხნანან. ჩნ.გ. ი.არ. რამაქსეტ. ნიფა. სი.ფ. კარგხაქ. ხნ. აა. ჩ. ნამანტ. ჩ. ქხრაქ. სრკრჩ:

როგორც ვხედავთ, არც ბაქარის ბიბლიასა და არც სომხურ ბიბლიაში „ენთი ე ბ უ ლ ა თ ო თ“ არ არის. მის ადგილას ბაქარის ბიბლიაში ვკითხუ-

²⁶ იხ. თბილისის სახ. უნივერსიტეტის შრომები, XVIII, 1941.

²⁷ ილია აბულაძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 152.

ლობთ: „ვითარცა ი ნ ე ბ ო ს“, ხოლო სომხურში: *ուր կամեցաւ*, რაც ნიშნავს სადაც ი ნ ე ბ ა.

ენახთ, როგორ იკითხება ეს ადგილი ბერძნულში — იობ. 37, 12:

Swete: *Kai autōs xaxlōmata diastrēphēi, ēn thessouλmωθ εις έργα autōv...*

Septuaginta: *Kai autōs xaxlōmata diastrēphēi ēn thessouλmωθ εις έργα autōv pánτα, θα αν εντειληται αυτοις ταυτα συντεταχται παρ' αυτου επι τητ γη.*

ამრიგად, მცხეთური ბიბლიის „ენთი ებულათოთ“ გამოთქმის შესატყვისის ეპოქაზე ბერძნულ ბიბლიაში. მაგრამ ეს გამოთქმა ისევე ვერ იხსნება ბერძნულ ნიადაგზე, როგორც ქართულ ნიადაგზე. ებრაული ბიბლიის შესატყვისის ადგილას ვკითხულობთ: **יְהִי בְּעוֹלָם** (be tabbulotav). ამ გამო-

თქმაში *be* წარმოადგენს წინდებულს მნიშვნელობით „ში“, ხოლო *v* კუთვნილების გამოხატველი აფიქსია. სიტყვის ძირი ნიშნავს: ნებას, სურვილს...

ამრიგად, ირკვევა ბერძნულის დამოკიდებულება ებრაულზე, ხოლო მცხეთური ბიბლიისა ბერძნულზე.

ბაქარის ბიბლია და სომხური ბიბლია ამ „ენთი ებულათოთს“ უთარგმნელად არ ტოვებს. თარიღში მის შესატყვისად არის „ნება“, რაც ებრაულ *tabbulot*-ს გადმოსცემს. ბერძნულში კი ეს სიტყვა უთარგმნელად არის დატოვებული, როგორც ჩანს, იგი გეოგრაფიულ სახელად მიიჩნის. ასეთი გააზრება უნდა გამოეწვია ზმნას — *διαστρέφει* (მოქცევა, მოზრუნება). ამას დაემატა *έν* (-ში) წინდებული, რაც ებრაული *be*-ს ტოლფარდია და ამგვარად მივიღეთ მცხეთური ბიბლიის „და თავადმან სიმრგულე მისი გარემოაქციის ენთი ებულათოთ“, რის ადგილზედაც ბაქარისეულშია --- „ვითარცა ინებოს“ და სომხურში *ուր կամեցաւ* ე. ი. „სადაც ი ნ ე ბ ა“ და შემდეგ ყველგან ერთნაირად გრძელდება *S*-ში „ს ა ქ მ ე ღ მ ა თ ა“ და „საქმეთა შინა თვსთა“. სომხურში — *գգործ նոցա*, ბერძნულში *εις έργα autōv* და სხვ.

ყურადღებას იპყრობს აგრეთვე შემდეგი ადგილი (38:38):

S. განფენილ არს ვითარცა მიწა მტუერი, შევამტკიცო იგი ვითარცა ლოდსა კუბაჲ.

B. ხოლო განჰფინა ვითარცა ქუეყანა, მტუერი, ხოლო შეყოფილ არს მისა ვითარცა ლოდი ოთხკუთხედსა ზედა (იობ. 38:38).

ამ წინადადებაში ჩვენს ყურადღებას იპყრობს სიტყვა *კუბაჲ*, წარმოდგენილი მცხეთურ ბიბლიაში. ბაქარის ბიბლიაში მის შესატყვისად ეპოქაზე სიტყვას *ოთხკუთხედი*. *კუბაჲ* რომ ძველ ქართულში ხშირად ხმარებული სიტყვა არ არის, იქიდანაც ჩანს, რომ ილია აბულაძეს ძველი ქართული ენის ლექსიკონში სიტყვა *კუბაჲ*-ს საილუსტრაციოდ მოყვანილი აქვს ჩვენ მიერ მოტანილი ადგილი ბიბლიიდან. ასევეა საბას ქართულ ლექსიკონშიც. როგორც ჩანს, ეს სიტყვა ძველ ქართულში იშვიათად ყოფილა ხმარებული.

სომხური ბიბლიის შესატყვისის ადგილას წერია: *Եւ հեղիալ կալ իբրև գհող փոռի մածուցի գնա իբրև գլխիմաւ խորանարդ*:

სომხურში *խორანარդ* იმავეს ნიშნავს, რასაც ბაქარის ბიბლიაში *ოთხკუთხედი*.

ბერძნული ბიბლიის შესატყვის ადგილას ვკითხულობთ: **Κέχεται δὲ ἄσπερ γῆ κοῖνα, κακὴ ληυα** **ἔξ ἀπὸν ἄσπερ λίμψα χύβιον.**

ჩვენი აზრით, მცხეთურ ბიბლიაში არსებული კუბაჲ მანიშნებელია იმისა, რომ მცხეთური ბიბლიის „იობის“ წიგნი დამოკიდებულია ბერძნულზე. **χύβιον** უთარგმნელად არის დატოვებული ან იმის გამო, რომ მთარგმნელს არ ესმის მისი მნიშვნელობა, ან კონტექსტის მიხედვით — ეს არის მისთვის „ბელტი მიწისა“, — ასე ხსნის საბა ამას თავის ლექსიკონში. ასეთი თავისუფალი თარგმანის გაკეთებას, ვფიქრობთ, ვერ ბედავს მთარგმნელი და ტოვებს სიტყვას უთარგმნელად.

„იობის“ წიგნში ჩვენი ყურადღება მიიპყრო კიდევ ერთმა ადგილმა (40, 22):

S. აგრილობედ მას ხენი დიდნი მორჩითურთ და რტონი აგნისანი ნუ იყოს ღათუ.

B. ხოლო დაიხრდილებენ მას ზედა ხენი დიდნი რტოთა თანა და რტოთა ადღესილნი. იობ. 40₁₇.

საიდან გაჩნდა მცხეთურ ბიბლიაში აგნისანი? მოვიშველიებთ კვლავ ბერძნულ და სომხურ შესატყვის ადგილებს:

Swete: **Συλζίζνται** **δὲ ἐν ἀνῶν δένδρα μὲνδλ.α** **σὺν ῥαδῆμοις καὶ κλῶναι ἀγῶσ.**

Septuaginta: **Συλζίζνται** **δὲ ἐν ἀνῶν δένδρα μὲνδλ.α** **σὺν ῥαδῆμοις καὶ κλῶναι ἀγῶσ.**

Հովանոցանան ընդ Նովա ժողք մեծամեծք հանդերձ անտառօք՝ և ձողք հանդնուլ (1805 წ-ის გამოცემა) **ձողք հաքնուլ** (1895 წ-ის გამოცემა).

როგორც მოტანილი მასალიდან ჩანს, მცხეთური ბიბლია აქაც ბერძნულზეა დამოკიდებული, აქაც უთარგმნელად არის დატოვებული ბერძნულის **δ ἀγῶσ** ხე, **viles castus**. ეს სიტყვა არც სომხურშია თარგმნილი, მაგრამ მცხეთური ბიბლიისაგან ზუსტად იმეორებს ბერძნულის **ἀγῶ-ს**, სომხურში კი ერთ ვარიანტში წარმოდგენილია **հանդն**, მეორეში **հაքნ**. ვფიქრობთ, რომ აქაც ბერძნისშია.

საინტერესოა აგრეთვე 15, 27, აქ ვხედავთ ძველი ქართულისათვის ძალიან იშვიათი სიტყვის „ყელე“-ს ხმარებას. ეს სიტყვა იმდენად გაუგებარია, რომ ცოტუნებაც კი ჩნდება, რომ იგი გასწორდეს, რაღაცა სახის შეცდომად იქნეს მიჩნეული. როგორც ჩანს, არც საბა ორბელიანისთვის იყო ეს სიტყვა გასაგები. მის ლექსიკონში ვპოულობთ: **ყელე** — ხანჯალი — იობი 15, 27. მითითებულია მხოლოდ ეს ჩვენთვის საინტერესო ადგილი. ვფიქრობთ, რომ ამ განმარტებისას საბა სომხურ პარალელურ ტექსტს დაეყრდნო. სადაც წარმოდგენილია სიტყვა **հրկասլրի** — ორმხრივი, ორივე მხრიდან ბასრი. არც კონტექსტი, არც ებრაული და ბერძნული ტექსტები არაავითარ საფუძველს არ გვაძლევენ აქ „ხანჯალის“ მნიშვნელობის მქონე სიტყვის ვარაუდისა. ყელე „ხანჯლად“, როგორც ჩანს, საბას სომხური სიტყვის მნიშვნელობათაგან მეორემ ავარაუდებინა. თვით სომხურში სიტყვა ნახმარია „ორმხრივის“ აზრით: „ქონით დაიფარა ბარკლები ორმხრივ“. ამრიგად, აქ ვლინდება სულხან-საბას სარედაქციო სომხური ტექსტის გავლენა ტექსტის საბასეულ გააზრებასა და მის ლექსიკონში სიტყვის განმარტებაზე.

რაც შეეხება თვით ტექსტს, ვფიქრობთ, ყველაზე ახლოს ქართული ტექს-

ტი ებრაულთან არის. ებრ. „ქესელ“ ნიშნავს „თეძო“-ს. ებრაულის რუსულ თარგმანშია: „Сблужил туком чресла“. ვფიქრობთ, რომ ყელე არის чресла-ს ფარლი.

ც. ქურციკიძის ზემო დასახელებულ ნაშრომებში გამოქვეყნებული და შესწავლილია კიდევ ერთი ბიბლიური წიგნი — „სიბრძნე სოლომონისი“, რომელიც აგრეთვე „მცხეთური ხელნაწერის“ წინამდებარე ნაკვეთშია დასტამებული.

ც. ქურციკიძე ამ წიგნის სამ სხვადასხვა რედაქციას გამოყოფს — ესენია „ა“, „დ“ და „ე“ რედაქციები. მათ შორის, „ა“ რედაქციის ტექსტი წარმოდგენილია ოშქისა და მცხეთურ ბიბლიებში, კალის, ლატალისა და პარიზის ლექციონარებში (IX—XI სს.). ამ რედაქციის ტექსტი მთლიანად არის შემონახული ოშქურ ბიბლიაში. მცხეთურში დაცულია მხოლოდ ამ წიგნის ცხრა ნაწყვეტი — VII₁₅₋₂₂, III₁₋₈, V₁₋₁₇, XIV₁₋₇, IX, V₁₄, VI₃, IV₇₋₁₅, I₁₋₁₁, II₁₂₋₂₄. როგორც ირკვევა, „მცხეთური ბილიის“ შემდგენელს სულხან-საბა ორბელიანს ეს ადგილები ლიტურგიკული კრებულებიდან აუღია.

ც. ქურციკიძეს მოჰყავს არაერთი საბუთი იმის საჩვენებლად, რომ ამ წიგნის ქართული ვერსიის „ა“ რედაქციის ტექსტი ბერძნული წყაროდან მომდინარეობს. რაც შეეხება სომხურთან მიმართებას, მიუხედავად საერთო ხმარების ლექსიკის უხვად ხმარებისა, არავითარი საბუთი არ მოგვეპოვება სომხურთან ტექსტუალური დამოკიდებულების სავარაუდებლად. საერთო ხმარების ლექსიკა ქართველმა და სომეხმა მთარგმნელებმა, ჩანს, ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად გამოიყენეს. ამას მოწმობს ის გარემოებაც, რომ სომხურ ტექსტში ბევრია ქართულთან ისეთი საერთო ხმარების სიტყვები, რომელთა შესატყვისად ქართული არა ამ საერთო ხმარების სიტყვას, არამედ სინონიმური მნიშვნელობის სულ სხვა სიტყვას იყენებს²⁸.

მეორე მხრივ, ქართული ტექსტი მრავალგზის ავლენს ბერძნულთან ტექსტობრივ დამოკიდებულებას²⁹. ქართული, მაგალითად, ბერძნულის კვალს მიჰყვება ნომინალი წინადადებებისა და ისეთი წინადადებების გადმოცემისას, როდესაც მსაზღვრელ-საზღვრული შემასმენელითაა გათიშული; არის ბერძნული არტიკლის მიმართებით ნაცვალსახელად გაგების შემთხვევა; ქართულ ტექსტში გვხვდება ბერძნულისებურად შედგენილი კომპოზიტები; არის შემთხვევები ამა თუ იმ ბერძნული სიტყვის შეცდომით გაგების (სხვა სიტყვაში არევის) შედეგად ქართულში სიტყვის არასწორად ხმარებისა; არის ბერძნულის კალკიერების შემთხვევებიც და ა. შ. ერთი სიტყვით, „სოლომონის სიბრძნის“ ძველი ქართული თარგმანი ტექსტობრივი ზედმიწევნით მისდევს ბერძნულ დედანს, ამავე დროს მასში ბევრია ბერძნული დედნისათვის დამახასიათებელი თავისებურებები, ბევრია აგრეთვე შეცდომები და კალკები, რომელთა წყაროდ მხოლოდ ბერძნული შესაბამისი ტექსტი შეიძლება ვიგუჯვოთ³⁰.

„სიბრძნე სოლომონის“ ის რედაქცია, რომელიც „მცხეთურ ხელნაწერშია“ არის წარმოდგენილი, ც. ქურციკიძის აზრით, საკმაოდ ადრე, ყოველ შემთხვევაში IX ს-ზე ადრე უნდა იყოს ნათარგმნი³¹.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, ც. ქურციკიძის დასკვნით, „სიბრძნე სოლო-

²⁸ ც. ქურციკიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 193.

²⁹ იბ. იქვე, გვ. 194 შპლ.

³⁰ ც. ქურციკიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 204.

³¹ იქვე, გვ. 205.

მონის“ ტექსტი სულხან-საბა ორბელიანის მიერ არის ამოკრებილი ლექციონარებით. ამჟამად, ე. მეტრეველის ნაშრომის „მცხეთის ბიბლიის“ „იგავთა წიგნის“ წყაროების შესწავლისათვის³² გამოქვეყნების შემდეგ, გაირკვა, რომ ასეთივე მდგომარეობა გვაქვს მეორე ბიბლიური წიგნის „იგავთა სოლომონისის“ შემთხვევაშიც. პარიზის ნაციონალურ ბიბლიოთეკაში ქართულ ხელნაწერებზე მუშაობისას ე. მეტრეველმა ყურადღება მიაქცია იმას, რომ ცნობილი „პარიზის ლექციონარის“ ფურცლების კიდებებზე მოიპოვება საბას ხელით გაკეთებული მრავალრიცხოვანი მინაწერები. ეს იმაზე მიუთითებს, რომ ხელნაწერი საგულდაგულოდ შესწავლილი და დამუშავებული ყოფილა მის მიერ ვარკვეული მიზნით³³. „პარიზის ლექციონარში“ საბა ეძებდა მასალას იმ ბიბლიური ტექსტების აღსადგენად, რომლებიც მას ცალკე ნუსხებად არ ეგულებოდა.

ლექციონარში საბას ხელით მინაწერები, როგორც აღნიშნავს ე. მეტრეველი, გაკეთებულია წინასწარმეტყველთა წიგნებთან ერთად ამჟამად ჩვენთვის საინტერესო „სოლომონის სიბრძნის წიგნსა“ და „იგავთა წიგნში“, რომლის ტექსტი „მცხეთური ხელნაწერის“ ამ ნაკვეთშია მოთავსებული. აღნიშნული ლექციონარი ძველი ლექციონარის ყველაზე ვრცელი და სრული ნუსხაა და X—XI საუკუნეებშია შედგენილი. აქ შესული საკითხავების დიდი ნაწილი ოქუერი რედაქციისაა და ამდენად ქართული ბიბლიური წიგნების უძველესი თარგმანების შემცველი³⁴. ყველაზე თანმიმდევრულად, როგორც ე. მეტრეველმა გვაჩვენა, საბას ლექციონარში დაუმუშავებია „იგავთა წიგნის“ საკითხავები.

მინაწერებით ირკვევა, რომ საბას, პირველ ყოვლისა, აღურიცხავს ლექციონარში შესული ამ ბიბლიური წიგნის მასალა. ამას გარდა, თვით საკითხავების ტექსტში მას გაუყეთებია მრავალრიცხოვანი მინაწერები, სწორებანი და შენიშვნები — ე. ი. დიდი ფილოლოგიური ზასიათის მუშაობა ჩაუტარებია, რათა მოემზადებინა ტექსტები „მცხეთის ბიბლიაში“ გადასატანად. დასტურდება აგრეთვე ლექციონარის ტექსტში გამოტოვებული ადგილების შევსებაც საბას მიერ. ამისათვის იგი, ჩვეულებრივ, ვოსკანის სომხურ ბიბლიას იყენებს.

როგორც ე. მეტრეველი აღნიშნავს, „მცხეთის ბიბლიის“ „იგავთა წიგნი“ არ წარმოადგენს სრულსა და გაბმულ ტექსტს. მას გარეგნულადაც ეტყობა, რომ ის ცალკეული საკითხავებისაგან არის შედგენილი. „იგავთა წიგნის“ დიდი ნაწილი დაწერილია „მცხეთის ბიბლიის“ ერთ-ერთი მთავარი გადამწერის ხელით, მაგრამ გადანაწერ ტექსტში ადგილ-ადგილ დატოვებულია თავისუფალი ადგილები ტექსტის ხარვეზებისათვის. ეს ლაკუნები ერთს ან რამდენიმე დაკლებულ მუხლს მოიცავს, ზოგჯერ დაუწერელია ერთი ან ორი გვერდი, ზოგჯერ — მთელი თავი. „მცხეთის ბიბლიაში“ ნაწილი ამ ლაკუნებისა შევსებულია ძირითადი ხელისაგან განსხვავებული ხელით, ნაწილი დატოვებულია შეუსვებლად.

სოლომონის იგავთა წიგნის ქართული რედაქციები შესწავლილი აქვს ბ. გიგინეიშვილს. იგი მათში ორ რედაქციას გამოყოფს: პირველი წარმოდგენი-

³² ე. მეტრეველი, „მცხეთის ბიბლიის“ „იგავთა წიგნის“ წყაროების შესწავლისათვის, „მრავალთავი. ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი“, VII, თბ., 1980.

³³ იქვე, გვ. 102.

³⁴ ე. მეტრეველი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 105.

ლია ოშკური და საბასეული ნუსხებით, მეორე — ბაქარის გამოცემით. საბასეული ნუსხის ანალიზი კი მას ასეთ შედეგს აძლევს: ძირითადად მცხეთური ხელნაწერი ოშკური რედაქციისაა, მაგრამ მასში ჩართულია რედაქციულად განსხვავებული ფრაგმენტები. ბ. გიგინეიშვილმა გამოავლინა ისიც, რომ მცხეთური ხელნაწერის ეს წიგნი სამი ხელით არის გადაწერილი: 1. ნუსხური — ეს არის ხელნაწერის ძირითადი ხელი; 2. ძირითადისაგან განსხვავებული ნუსხური; და 3. მხედრული ხელი³⁵.

ე. მეტრეველი აღგვს ოშკურ-მცხეთური ძირითადი რედაქციის წყაროს და მცხეთური ხელნაწერის ჩანართი ფრაგმენტების წყაროს³⁶. მან, როგორც უკვე ვთქვით, შეუდარა ძირითადი ხელით დაწერილი ტექსტი პარიზის ლექციონარის „იგავთა წიგნის საკითხავებს“ და გააკრვია, რომ ამ ძირითად ნაწილში შესულა საბას მიერ ნასწორები „პარიზის ლექციონარის“ ყველა 42 საკითხავი. მაგრამ ეს საკითხავები არ ფარავენ ძირითადი ხელით გადაწერილ მთელ ტექსტს. რჩება კიდევ ერთი ნაწილი ტექსტისა, რომლის წყაროს პარიზის ლექციონარია“ არ წარმოადგენს. საბას მიერ წყარო, როგორც ე. მეტრეველმა გამოარკვია, საწელიწადო-საწინასწარმეტყველო ყოფილა, რომლის თარგმნა გიორგი მთაწმიდელს მიეწერება. ამრიგად, „მცხეთის ბიბლიის“ „იგავთა წიგნის“ ის ნაწილი, რომელიც ძირითადი ხელითაა დაწერილი, მოიცავს პარიზის ლექციონარისა და „საწელიწადო-საწინასწარმეტყველოდან“ ამოკრეფილ საკითხავებს³⁷, ხოლო რასაც ბ. გიგინეიშვილმა დამოუკიდებელი რედაქცია უწოდა „მცხეთურ ბიბლიაში“ — ეს არის საბას მიერ შევსებული ლაკუნები მხედრული ხელით და ძირითადისაგან განსხვავებული ნუსხური ხელით.

საბას ხელით შევსებული ლაკუნები, რომელიც, ე. მეტრეველის აზრით, მის მიერ შესრულებულ ახალ თარგმანს წარმოადგენს, რედაქციულად სხვაობს ძირითადი ტექსტისაგან. მან სისტემატურად შეისწავლა ამ თვალსაზრისით ტექსტი და ასეთი შედეგი მიიღო: ლაკუნები იწყება VII თავიდან და გრძელდება ბოლომდე. VII თავიდან XXI თავამდე ლაკუნები შევსებულია საბას მიერ ნუსხური და მხედრული ხელით. სულ 10 ლაკუნაა სხვადასხვა ზომისა. XXII თავიდან ბოლომდე (XXXI) ლაკუნები შეუვსებლად არის დატოვებული. აქედან XXVI და XXVII თავები სულ დაუწერელია. აშკარაა, რომ საბამ „მცხეთის ბიბლიის“ იგავთა წიგნის ლაკუნების შევსება ახალი თარგმანებით ბოლომდე ვერ მიიყვანა. სამეცნიერო ლიტერატურაში გამოთქმულია ვარაუდი, რომ ამის მიზეზი უნდა ყოფილიყო 1712 წელს საბას მოულოდნელი გამგზავრება ვახტანგთან ერთად ისპაჰანში³⁸.

მცხეთის ბიბლიის „იგავთა წიგნის“ ლაკუნებზე ჩვენმა დაკვირვებამ შემდეგი სურათი წარმოაჩინა: 1. მათი შევსებისას ძირითად წყაროს სულხან-საბა ორბელიანისათვის მართლაც წარმოადგენს 1666 წლის სომხური ბიბლია (ეს არა ერთხელ აქვს აღნიშნული ელ. მეტრეველს თავის ნაშრომში³⁹). 2. მესამედი ამ ლაკუნებისა არ ჩანს ვოსკანის ბიბლიიდან ნათარგმნი ტექსტით შევსებული. ქვემოთ მივუთითებთ სათანადო მასალას.

³⁵ ბ. გიგინეიშვილი, სოლომონის იგავთა ქართული რედაქციები, „მრავალთავი“, II, 1973, გვ. 51.

³⁶ ე. მეტრეველი, „მცხეთის ბიბლიის“ „იგავთა წიგნის“ წყაროების შესწავლისათვის, „მრავალთავი. ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი“, VII, თბ. 1980.

³⁷ ე. მეტრეველი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 113.

³⁸ ე. მეტრეველი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 113.

³⁹ ე. მეტრეველი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 113, 114, 115.

1. ლაკუნების შესავსები წყარო ვოსკანის ბიბლია: იგინი გამოიწერენ თითოთა შენითა ფიცართა გულისა შენისათა

მხი გნოთა ღნუ მათონა დო, კ გრხა ქნჯარბაკოქჩინ სრთი დო: (7:3)

ვითარცა კაწახი ავნებნ კბილთა და კუამლი თვალთა, ეგრეთვე უსჯულობამან ავნის, რომელნი მას ზედა ვალნ.

ორაქა ადღინ ათამანუ იწათასკარ ე` კ ბოქა აჯაუ, ზოქაქა კ ანორქნოქჩინდ ირე იარქინ ზოქა: (10:26). მონა ბრძენი დაიპყრობს უფალსა უფულისხმოსა და, ვითარცა ძმანი, მიიღებნ ნაწილთა (17:2) — *ბაოაქე ქამათონდ თქრესგენ თხრანუ ანათაგი: კ ღნუ ხეგრას გაბანსეგენ დამანი:* ასევე: 7:2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 27; 13:10, 13; 15, 16; 13:14, 17, 18; 14:7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 17:1, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15; 18: 7, 8, 9, 24; 19:1, 2, 26, 28, 29; 20:1, 3, 4, 5, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30; 21:1, 2, 5, 22; 25:1.

2. ლაკუნების შესავსები წყარო არ არის ვოსკანის ბიბლია:

რომელმან განკიცხოს გლახაკი, განარისხებს შემოქმედსა მისსა, ხოლო რომელი იხარებდეს შევირვებასა ზედა სხვისასა, მას მიუვლინოს ღმერთმან *ორ ბაღრათონტ დაღდათნ გარკაგიდგანტ გარარქინ ზორა: კ ირ ითნ ზარკანტ კოროსხიქნ` იჯ ბარგარასეტი: ჩასკ ირ გქსან, დიღირმიქჩინ გთეტი: (17:5)* გვირგვინი მოხუცებულისა არს შვილისშვილი; ხოლო ქება შვილთა მამა მათი. მორწმუნეთათვის ქვეყანა უნჯ არს, ხოლო ურწმუნეთათვის არცაღა ფოლი ერთი *ჟათკ ბსრიე ირქიდ ირღიე` კ აქობანდ ირღიე ზარე ქარსანუ (17:6)* შვილო, ნუ დაუტევებ სმენასა წვრთილებისასა და ნუცა უგულუბელს-ჰყოფ სიტყვასა კეთილსა *ორქტი` ირ ქიიღვილ აქანსკ გქრათ ირ ქიორტი გნოთა ჯარსანუ (19:27).*

ასევე: 7:13, 14, 17, 22; 11:16; 13:11, 12; 17:3, 9, 14, 16; 18:23; 20:2, 16, 17, 25.

წიგნი ტობისი, თავი I

1

ა 1. წიგნი სიტყუათა ტობისნი, ძისა ტობელისნი, ძისა ანნიასნი, ძისა ანაველისნი, ძისა გაბაელისნი, ნათესავისაგან ასერისი, ტობისაგან ნეფთალემისი,

2. რომელი წარიტყუენა დღეთა* სალმანასარ მეფისა ასურასტანისათა თეზბეთ, რომელ არს მარჯუენით კერძოსა ნეფთალიმისი, გალილუას ზემო კერძო ასეირსა.

3. ტობი გზათა ჰეშმარიტებისათა ვიდოდა და სიმართლისათა ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა მისისათა, და მოწყალეზანი და ქველის-საქმენი მრავალნი ქმნა ძმათა მიმართ მისთა და ნათესავთა მისთა, რომელნი თანა იყვნეს სოფლად ასურასტანელთა ნინევედ.

4. ოდეს იყო უჭაბუკეს ყოველთა ყრმათა შორის ნათესავთა ტობისაგან ნეფთალიმისა, არა იქცეოდა ვითარცა ჰაბუკნი, არამედ ვითარცა მოხუცებული.

5. რამეთუ ყოველნი ტობნი, რომელნი თანა განდგეს და** სახლი ნეფთალიმისი, მამისა მისისანი, უზორვიდეს ებოსა. ბაალისასა ოქროსასა, რომელი ქმნა იორობოამ, მეფემან ისრაჴლისამან, და მალალთა ზედა ყოველთა მათთა ზედა,

ბ. 6. და ხოლო ტობი მარტო მივიდის მრავალგზის იერუსალჴმდ დღესასწაულთა, ვითარცა წერილ არს ყოვლისათჳს ისრაჴლისა ბრძანებითა საუკუნეთა, პირველთა ნაყოფთასა და ათეულთა ნაყოფისათა, და პირველ ნარისუავი ცხოვართა მიიღის და მისცის იგი მღდელთა, ძეთა აპრონისთა, საკურთხეველსა და ყოველთა ნაყოფთა ათეულსა მისცემდის ძეთა ლევისთა, რომელნი ჰმსახურებდეს იერუსალჴმს,

7. და მეორე ათეული დაჰყიდის და მივიდის, შეამსახურის იერუსალჴმს თუთეულსა წელიწადსა.

8. ხოლო მესამე ათეული მისცის, ვიეთა-იგი ჯერ-არნ, ვითარცა-იგი ჯერ-არს, ვითარცა-იგი ამცნო მას დებორა, მამისდელამან მისმან, რამეთუ ობოლი დაშთა მამისაგან თჳსისა.

9. და ოდეს იქმნა მამაკაც, მოიყვანა ანნა ცოლად ნათესავისაგან მამისა მისისა და ესვა მისგან ტობია.

10. და სიყრმითვე ასწავლიდა შიშთა ღმრთისათა და ყოველთა ცოდვათა განშორებასა.

11. და რაჟამს წარიტყუენნეს ნინევედ, ყოველნი ძმანი და ნათესავისაგანნი ჰამდეს პურსა წარმართასა.

სათ. ტობისი S. 1. წიგნი S. ტობისნი S. 2 წარიტყუენა, S. 6. ტობია S. ათეულისა S. 7. ძმ-ღმს S. 11 წარიტყუენნეს S.

სა* 4 შფთ. 17. ა. ვ. ** 3 შფთ. 12. ვ. 28.

12. ხოლო მან დაიცვა სული თვისი ჭამისაგან, რამეთუ მოეცენა მას ღმერთი ყოვლითა გულითა.

გ. 13. და მისცა მას მალაღმან მადლი და ხატოვნება წინაშე საღმანასარ მუფისა და იყო მისა ვაჭარი.

14. და მიეცა მას კელმწიფება, სადაცა ენება წარსლვა, და თავისუფლება, რააცა ენება ქმნად.

15. და მივიდის ყოველთა ტყვეთა თანა და ნუგეშინის-ცემდის.

16. როგუელისა ქალაქთა ხუარკეთისათა პატივ-სცეს და მოსცეს ათი ტალანტი ვეცხლი.

17. და მუნ კრებულთა შორის გაბაელ იხილა დავრდომილი და ვედრი დავა ვეცხლისა მის თანა და მოუღო კელით-წერილი.

18. და ოდეს მოკულა საღმანასარ, მეფობდა სენაქერიმ, ძე მისი, მის წილ და გზანი მისინი შფოთ იყვნეს და ვერღარა იკადრებდა მისლვად ხუფიყეთა.

19. და ღღეთა საღმანასარისთა მოწყალეობასა მრავალსა ჰყოფდა ძმათა ჩუენთათჳს.

20. პურსა მისსა სცემდის შშიერთა და სამოსელსა შიშველთა, უკუეთუ სადა ვინ იხილის ნათესავისა ჩუენისაგანი მომკუდარი და განგდებული უქანა კერძო ზღუდესა ნინევისასა, დაჰფლევდის მათ, და რაოდენთა მოსწყუედდა სენაქერიმ მეფე.

21. მო-რა-ვიდა სენაქერიმ სივლტოლით ჰურიასტანით, დაჰფლევდის მათ პარვით, რამეთუ მრავალნი მოსრნა გულისწყრომით და ეძიებდა მეფე გვაშებსა მათსა და არა იპოვა.

22. მი-ვინმე-ვიდა ნინეველი და უთხრა მისთჳს მეფესა, ვითარმედ იგი დაჰფლევდა მკუდრებსა მას და დაემალა, რამეთუ აგრძნა, ვითარმედ ეძიებდა მას მოკლვად, შეეშინა და ივლტოდა და აღჭრეს ყოველი ნაყოფი მისი.

23. და არა რა დაშთა მის თანა თუნიერ ხოლო ანნასა, ცოლისა მისისასა, და ტობიასა, ძისა მისისასა.

24. და არღარა წარსულ იყვნეს ერგასისნი დღენი და **მოკლეს იგი ორთა ძეთა მისთა და წარივლტოდეს იგინი და წარვიდეს მათთა არარატი კერძო და მეფობდა ასარდან, ძე მისი, მის წილ. და დაადგინა მან აქაიქაროს, ძე ანაელისი, ძმისწული თვისი, ყოველთა ზედა რჩეულთა სამეუფოსა მისისათა და ყოველთა ზედა განსაგებელთა მისთა და ევედრა აქაიქაროს მისთჳს მეფესა.

25. და მოვიდა ნინევად, რამეთუ აქაიქაროს იყო ღუნისმნე და ბეჭედსა ზედა გამგებელ და სიტყვისმყოფელ, სამწიგნობრესა მწერალ; და დაადგინა იგი საკერდონსორ შემდგომად თჳსა, ხოლო იყო იგი ძმისწული მისი. და ოდეს მოვიდა სახილ მისად და მისცეს მას ანნა, ცოლი მისი, და ტობია, ძე მისი.

2

ა 1. და იყო ერგასისთა მათ დღესასწაული, რომელ არს წმიდა შუდთა მათ შაბათთა, დაუშზადეს მათ პური, და დაჯდა ჭამად და სუმიად.

16. აშიაზე მხედრულად სწერია: ხუფიყეთ.

20 მოსწყუედდა S. 21 მო-რა-ვიდა — „რა“ ჩამატებულია. 22. მისნი S. 1, წმრლჲ S.

* 4. მფ-თ. 10. ზ. 33. 2. ნეშ. 32. ე. 21. ესა. 37. ზ. 36. ზირ-ქ. 48, დ. 24. 1. მაკა. 7. გ. 41. 2. მაკა. 8. გ. 19. ** 4. მფ-თ. 10. ზ. 37. 2. ნეშ. 32. ე. 21. ესაი. 37. ე. 38.

2. იხილნა რა სანოვაციური მრავალნი, ჰრქუა ძესა თუსსა: წარვედ და მომგუარე, ვინა ჰპოო ძმათა ჩუენთაგანი ნაკლულევიანი, რომელსა ეკსენოს უფალი, და არქუ: აჰა, ესერა, გელი შენ.

3. მოვიდა და ჰრქუა მას: მამაო, ერთი ვინმე ნათესავთა ჩუენთაგანი შეგულარძინილი დაგდებულ არს უბანთა ზედა მკუდარი.

4. ხოლო იგი ვიდრე პურის-ჰამამდე აღდგა და აღიღო იგი და შეიღო სახლად ვიდრე მზისა დასლვამდე.

5. და რათა მოიქცეს, იბანოს და ჰამოს პური მწუხარებითა.

6. და მოეკსენა წინაწარმეტყუელება იგი ამოსისი, *ვითარცა თქუა, ვითარმედ: გარდაიქცეს დღესასწაულნი თქუენნი გლოვად და ყოველნი სიხარულნი თქუენნი გოდებად; ხოლო მოეკსენა ესე რა, ტირილად ფრიალად.

ზ 7. ოდეს დაქდა მზე, წარვიდა და დაფლა იგი.

8. და მოძმენი მისნი ეკიცხოდეს მას და იტყოდეს: **არღარა ეშინის ამას მოკლვისა, ამა საქმისათს ივლტოდა და კუალად მკუდართავე დაჰფლავს.

9. ხოლო ტობი იყო მოშიშ უფრო სრულიად ღმრთისა ვიდრედა მეფეთასა, და იპარვიდა გუამთა მკუდართასა შუაღამ და დაჰფლვიდა.

10. დღესა მას მოვიდა მამურალი და დაწვა შეგინებული კედელთა თანა ეზოსათა და პირსა არარა ებურა.

11. და არა იცოდა, რამეთუ მერცხალნი იყვნეს კედელსა მას, და თუალნი მისნი ეხილნეს. და დააჯენეს თუალთა მისთა ტფილი და მიმოექცა თეთრი თუალთა.

12. და ესეცა განსაცდელი მოუვლინა ღმერთმან მას, რათა სახედ მოეცეს შემდგომთა მისთა, ვითარცა ეყო წმიდასა იობს.

გ 13. ვინათგან მარადის მოშიშ იყო ღმრთისა და აღასრულებდის მცნებათა მისთა და ითმენდის ყოველთა განსაცდელთა.

14. იღვა შიშსა ზედა ღმრთისასა და არა დრტყვიდის და მადლობდა ღმერთსა ყოველთა დღეთა ცხორებისა თუსისათა.

15. ხოლო ვითარცა მეფენი აყუედრებდენ ნეტარსა იობს, ეგრეთვე მოძმენი მას ეტყოდეს:

16. სადა არიან სასოებანი შენნი, რომელ ქველის-მოქმედებდ და მოწყალებითა დაჰფლვიდი მკუდართა?

17. ხოლო ტობი მიუგებდა მათ და ეტყოდა: ნუ ეგრე ზრახავთ.

18. ძენი ვართ წმიდათანი და მათსავე ცხორებასა მოველით, რომელ ღმერთი მინიჭებდა არს, რომელნი არა მიდრკენ საწმუნოებისა მისისაგან.

19. ხოლო ცოლი მისი ანნა ნადობდა სადედოსა და მიუძღვენებდა უფალთა მათთა,

20. და მოიღებდა სასყიდელსა. და მეშუდესა თთვისა მის იგრიკასანსა მოჰკუეთნა ქსელნი და მიუძღვნა ივინი უფალთა მისთა. მოსცეს მას სასყიდელი და დაურთეს მას ზედა თიკანი.

21. ხოლო ოდეს შემოვიდა მისა, იწყო ბარიდა თიკანმან. და არქვა მას: ვინა მოიყვანე თიკანი ესე? ნუუკუე პარვითა არს, მიეც უფალთა თუსთა, ვისიცა არს***, რამეთუ არა ჯერ-არს ნაპარევი ჰამად.

9. ტობია S. 15 აყუედრებდეს S. 16. სასოებანი S. 17. ტობია S.18. ცხორებასა S. 20. მოჰკუეთნა S. 21. ნუუკუე S.

* ამო, 8. გ. 10. 1. მაკ. 1. ე. 41. ** ზე. 1. დ. 22. *** 2 სჯუ. 22. ა. 1.

22. ხოლო მან თქვა: ნიჰად მომცეს ეგე სასყიდელსა ზედა. და არა ჰრწმენა მისი, ეტყოდა, რათამცა მისცა უფალთა მისთა და რისხევდა მას. ხოლო მან მიუგო და ჰრქუა მას: *სადა არიან მოწყალეხანი შენნი და სიმაართლენი შენნი? აჰა, ესერა, განცხადნა ყოველი შენ ზედა!

23. ესევეითართა სიტყვთა აყუედრებდენ.

3

ა 1. და შეწუხნა და ტიროდა და ილოცევდა ურვით,

2. და იტყოდა: მართალ ხარ შენ, უფალო, და ყოველნი საქმენი შენნი და ყოველნი გზანი შენნი მოწყალეხა არიან და ჰეშმარიტეხა, და სასჯელსა სიმართლისასა და ჰეშმარიტეხისასა სჯი უკუნისამდე.

3. მომიქსენე მე და მოიხილე ჩემ ზედა და ნუ შურს ეძიებ ცოდვათა ჩემთასა და უმეტრეხასა მამათა ჩემთასა, რომელთა შეგცოდეს შენ წინაშე,

4. რამეთუ არა ისმინეს მცნებანი შენნი** და მიმცენ ჩუენ მიმოსატაცებულად და ტყუეობად და სიკუდილად და იგავად და საყუედრელად ყოველთა წარმართთა, რომელთა შორის განბნეულ ვართ. ხოლო აწ, უფალო, ყოველნი მსჯავრნი შენნი ჰეშმარიტ არიან

5. ყოფად ჩემგან და მამათა ჩუენთა ცოდვათათუს, რამეთუ არა ვყვენით მცნებანი შენნი, რამეთუ არა ვიდოდით ჰეშმარიტებით წინაშე შენსა.

6. ხოლო აწ სათნოებისაებრ ნებისა შენისა ყავ წინაშე შენსა ჩემ თანა და ბრძანე მიღება სულისა ჩემისა, რათა განვეტეო და ვიქმნე მე მიწა, რამეთუ უმჯობეს არს ჩემდა სიკუდილი ვიდრე ცხორებასა, რამეთუ ყუედრება ნაცილი მესმა და მწუხარებაჲ დიდი არს ჩემ თანა. ბრძანე განტევება ჩემი ურვილებისა ამისგან აწვე საუკუნესა მას აღგილსა და ნუ გარემიიქცევ, უფალო, პირსა შენსა ჩემგან.

7. მას ღღესა შინა შეხულა სარას, ასულსა რაგოველისასა, ეგბატანს ხუციკეთისასა,

8. ამასცა აყუედრებდა მკვეალთაგანი მამისა მისისათა, რამეთუ მიცემულ იყო იგი შუდთა ქმართა და ასმოდოს, ბოროტი ეშმაკი, მოსრვიდა მათ ვიდრე შესულადმდე მათა მის თანა, ვითარცა არს წესი ღუდათა. და ჰრქუეს მათ: არა გიცნობიეს, რომელსა დაგიშობიან ქმარნი, რამეთუ შუდი ქმარი გესვა და ერთისა მათგანისა არა სახელ-გედვა შენ ცოლად,

9. რასათუს მტანჯავ ჩუენ? უკუეთუ იგინი მოსწყდეს, ვიდოდე შენცა მათ თანა. ნუმცა გუხილავს შენი ძე, გინა ასული უკუნისამდე.

10. ესე ვითარცა ესმა, შეწუხნა ფრიად ვიდრე მოშობადმდე თავისაცა და თქვა: მარტო ვარ მე მამისა ჩემისა, უკუეთუ ვყო ესე, საყუედრებელ არს მისა და სიბუყე მისი შთაგვადო სალმობით ჟოჯოხეთად.

11. და ევედრებოდა უფალსა სარკუმლით გამო, რომელი იყო პირისპირ იერუსალმისა.

12. ღღესა მას მესამესა განსრულებასა ლოცვისასა აკურთხევდა უფალსა.

23. აყუედრებდენ S. 4 ტყუეობად S. საყუედრელად S. 6. ცხორებასა S. ყუედრება S. 8. აყუედრებდა S. ერთიცა S. 10. საყუედრებელ S.

* იობ. 2. გ. 9. ** 2 სჯლ. 28. ბ. 15.

13. და იტყვად: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო ჩემო, კურთხეულ არს სახელი წმიდაჲ შენი და პატიოსანი უკუნისამდე. გაკურთხევედე შენ ყოველნი საქმენი უკუნისამდე.

14. და აწ, უფალო, სრულითა გულითა ჩემითა გვეგდრები შენ.

15. შენდამი ვთქუ განტყევა ჩემი ქუეყანით, რათა არღარა მესმეს ყუედრებაჲ.

16. შენ უწყი, უფალო, რამეთუ წმიდა ვარ მე ყოვლისაგან ცოდვისა მამაკაცსა.

17. არა აღვერივე დღეთა ჩენთა მროკავთა თანა, არცა მათ თანა, რომელნი ვლენან უწყესურად.

18. და არა შევიგინე სახელი ჩემი, არცა სახელი მამისა ჩემისა.

19. ანუ მე არა ღირს ვიყავ კმარა-ყოფად მათთა, ანუ იგინი არა ღირს იყვნეს ცოლ-ყოფად ჩემდა, ანუ შენ დაგიმარხივარ სხუსა კმრისათს.

20. განგებანი ღმრთისანი არა გულსხმა-ყოფებმს კაცთა მიერ.

21. ჭეშმარიტ არს, რომელიცა აღგაარებს შენ ცხორებასა შინა თვისა, რომელნიცა განოცადებიან, გვრგვროსან იქმნებიან და პატიუთა შინა მყოფნი განოიქსნებიან, უკუეთუ განისწავლებიან, მოწყალებანი შენი მოვედრებდნ.

22. ნუ მოხარულ იქნები წარწყმედასა ზედა ჩუენსა, რომელმან ჰყვი შენდგომად ღელვისა მყუდროებაჲ და შემდგომად ვოდებისა და ცრენლისა ნოსცი ზუება.

23. იყავ სახელი შენი კურთხეულ, ღმერთო ისრაელისაო, უკუნისამდე.

24. და შეიმტს ლოცვანი ორთანივე წინაშე ღმრთისა.

25. და მოვილინა რაფაელ ანგელოზი განკურნებად ორთავე: ტობის გარდაცლად თეთრი თელთავან და სარა ასული პრავუშლისი, ნიცემად ტობის, ჭისა ტობისა, ცოლად და შეკრვად ასნოდესი, ბოროტი ეწინაცი, რათა ტობა იხუდროს დამკვდრებად იგი. მას ჟამსა ოღენ ნოიქცა ტობა და შევიდა ხხელ თქა და სარა ასული რავუშლისი, გარდამოვიდა ქორთავან თქთა.

4

1. მას ჟამსა შინა ნოიქსენა ტობის ვეცხლი იგი რომელი ვდრად მოცა გაბურღს რავუშლსა ზუეციეთისასა, და ჭჭუა გლსსა თქსსა მე ვითხოო სიკუდილი, რასა არა მოუწოდუ ტობის, ექსა ზემსა, რათა ვაუწყუო მას ვიდრე სოკუდილინდე ჩენდა?

2. და მოუწოდა მას და პრქოდა ჟირიო.

3. მოიკვლევს დარდალ მე და ნუ უგულუბელს-ყოფე დედასა შენსა
 ** არსნუ მტროსნად იმყო იგი ვოჯელთა დღეთა ცხორებისა შენისათა და პრაველი სიბოღისსა მისსა და ნუ შეაწუტებ მას.

4. მოიქცენე, ჟირიო რამეთუ მოვალნი ჭირნი იბოღნი შენ ზედა მოცელსა მისსა.

13 გაკურთხევედე 15 კურთხეული 16 წმიდა 17 ცოდვისა 18 მამაკაცსა 19 კმრისათსა 20 კმარა-ყოფად 21 მათთა 22 მყოფნი 23 მოვედრებდნ 24 ნიცემად 25 ტობისა 26 ცოლად 27 ასნოდესი 28 ბოროტი 29 ეწინაცი 30 რათა 31 ტობა 32 იხუდროს 33 დამკვდრებად 34 იგი 35 მას 36 ჟამსა 37 ოღენ 38 ნოიქცა 39 ტობა 40 და 41 შევიდა 42 ხხელ 43 თქა 44 და 45 სარა 46 ასული 47 რავუშლისი 48 გარდამოვიდა 49 ქორთავან 50 თქთა

* ნოიქ 7, ვ. 24 ** ვხს. 20, ლ. 12

5. და ოდეს მოკუდეს, დაფალ იგიცა ჩემ თანა საფლავსა ერთსა და უფალო ღმერთი ჩუენი გეკსენენ.

6. ყოველთა დღეთა ცხორებისა შენისათა ნუ ინებებ ცოდვად და გარდასლვად მცნებათა მისთა. სიმართლესა იქმოდე ყოველთა დღეთა ცხორებისა შენისათა და ნუ შეხვალ გზათა სიცრუისათა, რამეთუ იქმოდი რა შენ ქვეშარიტებასა, წარმართებულ იყვნენ საქმენი შენნი.

7. * ნაყოფისაგან შენისა ჰყოფდე ყოველსა საქმესა და ნუ ანგაპრებნ თუალი შენი, ოდესცა ჰყოფდე მოწყალებათა, და ნუ გარემიიქცევ პირსა შენსა ყოვლისა დაჯდომილისაგან და არა გარემიიქცევს შენ პირი ღმერთისა.

8. ვითარცა გაქუნდეს შენ, სიმრავლისაებრ ჰყოფდი მათგან მოწყალებასა.

9. უკუეთუ მცირედი გაქუნდეს, მცირედისაებრ ჰყოფდი, ნუ გეშინინ ყოფად მოწყალებისა.

10. რამეთუ უნჯი კეთილი დაიუნჯო თავსა შენსა დღესა მას ჰირისასა.

11. ** რამეთუ მოწყალბამან სიკუდილისაგან იცნისი და არა უტევის შესლვად ბნელსა.

12. ნიქი კეთილი არს მოწყალბაჲ ყოველთა, რომელთა ყონ იგი წინაშე მალღისა.

13. ***ეკრძალე, შეილო ჩემო, ყოვლისაგან სიძვისა და ცოლისა შენისაგან კიდე ნურავინ იცი და ნუცა გამოიძიებ ესევეთართა საქმეთა.

14. ****რამეთუ აშპარტავანებით არს წარწყმედა და შფოთი მრავალი და უქმარებითა დაკლება და ნაკლულევანება დიდი, რამეთუ უქმარება არს ღვდა სიყმილისა.

15. *****სასყიდელი ყოვლისა კაცისა, რომელი გიქმოდის შენ, ნუ დადგებინ შენ თანა, არამედ მიეც მას მესყიულად, და კმონებდე თუ უფალსა, მოგვგოს შენ კეთილი. ეკრძალე, შეილო, ყოველთა შინა საქმეთა შენთა და იყავ წურთილ ყოველთა შინა სლვათა შენთა.

16. ***** და რომელი შენ გცულს, სხვასა ნუ ეის უყოფ. ღვნოსა მთრვალობით ნუ სუამ და ნუ იქცევი შენ მთრვალობით ყოველთა შინა გზათა შენთა.

17. *****პურისა შენისაგანი სცი შშორსა და სამოსლისა შენისაგანი შიშუელსა ყოვლისაგან ნაწეტნავისა შენისა ჰყოფდი მოწყალბასა.

18. მიჰდინე პური შენი საფლავსა ზედა მართალთასა და ნუ სცემ ცოდვილთა.

19. ზრახებასა ყოველთაგან გონიერთა ეძიებდ და ნუ შეურაცხ-ჰყოფ ყოველსა ზრახებას საქმარსა.

20. და ყოველსა ეპოს აღურთბედი უფალსა შენსა და მისვან ითხოვდი, რათა ყოველნი გზანი შენნი წარმართებულ იყუნენ და ყოველნი აღავნი და ზრახვანი შენნი წარემარდნენ.

21. ***** და აწ გაუწყო შენ, რაწეთუ ათი ტალანტი დამწდრებეს ღვცხლისა ვაძაღლს რომელი არს ათი ტანჯარი. ძესა გაპირებაჲ პრავლს ზუცივითისასა.

და სიყოფიანთა 5. ქვეშარტავანთა 5. 11 მოწყალბამან 5. 14 ნაკლულევან 5. 15 შა 5. 17. შიშუელსა 5. მოწყალბამან 5. 17 მოახებასა 5. 21 იუ 5. * ფუქს 2 5. შორს 4 5. 1 და 14 ბ. 13 5. 4. ლქა 14. გ. 1. ** შორს 29. გ. 13. *** 1. თელ. 4 5. 3. **** ვიქ. 1 5. 5. ***** ლქა 13. გ. 13. 2 ს. 7. 24. გ. 14. ***** მოკ. 2. გ. 13. ლქა 13. დ. 27. ***** ლქა 14. გ. 13. ***** ზე. 1. გ. 16. ზე. 1. გ. 16.

22. გამოიძიე იგი, რა მიხვდე, და მოუღე მისგან ათი იგი ტალანტი ვეცხლი და უკუნეც კელით-წერილი მისი.

23. ნუ გეშინინ, ყრმაო, რამეთუ დავგლახაკენით ფრიად * და გაქუს შენ მრავალი რამე. უკუნეთუ გეშინოდის ღმრთისა და განეშოროო ყოველისაგან ცოდვისა და ჰყოფდენ სათნოებასა წინაშე მისსა.

5

ა 1. მიუგო ტობია და ჰრქუა მას: მამაო, ყოველსა რომელსა მამცნებ მე, ყოფით ვყო.

2. არამედ ვეცხლისა მისთვის, რომელ სთქუ ვედრი გაბჟლის თანა, ვითარ კელ-ვეწიფო მოღებად? რამეთუ მე არა ვიცი იგი, არცა მან მიცის მე. რა სასწაული მივსცე, რათა იცნას და რწმენეს ჩემი და მომცეს ვეცხლი იგი? და არცაღა გზა ხუეიკეთისა ვიცი.

3. და მისცა კელით-წერილი იგი კაცისა მის, რომლისა თანა იყო ვედრი იგი.

4. ჰრქუა: აწ, შვილო, იძიე, ვინ-ა კაცი სარწმუნო, რომელი მოვიდეს შენ თანა და მივსცეთ მას სასყიდელი იგი, ვიღრე ცოცხალდა ვარ.

5. და განვიდა ტობია ძიებად კაცისა, რათა წარვიდეს მის თანა ხუეიკეთა მეცნიერი გზისა და ჰპოვა რაფაელ მდგომარე წინაშე მისა.

6. და არა იცოდა, რამეთუ ანგელოზი ღმრთისა არს.

7. და ჰრქუა მას ტობია: ძალ-გიცა მოსლვად ჩემ თანა რაგუელის ქუეყანასა ხუეიკეთისასა? ანუ სრულ ხარა ადგილსა მას?

8. ჰრქუა მას ანგელოზმან: მე წარგიძლუე და მეცნიერ ვარ გზისადა და ვიცნობ გაბაელს, ძმასა ჩუენსა.

9. და ჰრქუა მას ტობია: მგებდ მე აქა, ჰაბუკო, ვაუწყო მამასა ჩემსა, რამეთუ მივმს მე, რათა მოხვდენ ჩემ თანა და მიგცენ სასყიდელი შენი. და თქუა: აჰა, გელი შენ, არამედ ნუ ჰყოვნი.

10. და შევიდა ტობია და უთხრა ტობის, მამასა თუსსა, და ჰრქუა: აჰა, ესერა, ვპოვე კაცი ძმათა ჩუენთაგანი, რომელი წარმოვიდეს ჩემ თანა. და ჰრქუა მას: მომიწოდე მე აქა, რათა უწყოდო, რომლისა ტომისა არს, უკუნეთუ სარწმუნო არს, რათა წარმოვიდეს შენ თანა.

11. და განვიდა ტობია და მოუწოდა მას და მოვიდა მისა და მოიკითხა იგი ტობი პირველად და თქუა ანგელოზმან: მშუდობა შენდა!

12. და თქუა ტობი: რა მშუდობა ჩემ ზედა? და მე კაცი მდაბალი ვარ და უძლური თუალითა და ნათელსა ცისასა არა ვხედავ.

13. და ჰრქუა მას ანგელოზმან: ადვილ არს უფლისა მიერ განკურნება შენი.

14. ჰრქუა მას ტობი: ტობიას, ძესა ჩემსა, ნებავეს წარსლვა ხუეიკეთა. ძალ-გიცა მისლვა მის თანა? და ოდეს მოიქცე, სასყიდელი მოგცე და მიგცე შენ სასყიდელი შენი.

15. და თქუა ანგელოზმან: ძალ-მიც, მრავალგზის ხუეიკეთა სრულ ვარა

2. სოქუა S. 10 ტობიას S.

* რამ. 8. დ. 17.

და გზანი მისნი ვიცი და ყოველნი ველნი მისნი განმივლიან და ყოველთა მათთა მისთა მეცნიერ ვარ და შენდავე მოვაქციო.

16. და ჰრქუა მას ტობი: რომლისა ტომისა ხარ და რომელთა მამათა, ძმაო?

17. ხოლო მან ჰრქუა: რა გნებაეს? ტომსა და მამულსა ეძიებ, ანუ სასყიდლით-მოდგინესა, რომელი წარვალს ძისა შენისა თანა? და ჰრქუა მას ტობი: ძმაო, ჭეშმარიტად მინებს ცნობად სახელი შენი, და რომლისა ნათესავისა ხარ შენ?

18. და ჰრქუა ანგელოზმან მან: მე ვარ აზარია ანანიასი, სახლისაგან სედემისი დიდისა, ძმათაგან შენთა.

19. და ჰრქუა ტობი: ცოცხლებით მოხუედ და ცხორებული, ძმაო, და ნუ განმირისნდები, რამეთუ ნათესავთაგან დიდისა ხარ შენ და მინებს ცნობად ჭეშმარიტად მამული შენი და აჰა, ესერა, ძმა ჩემი ხარ შენ და ნათესავისა კეთილისა და სახიერისა, ვიცოდე.

20. და მითხარ მე: რა მიგცე შენ სასყიდელი დღისა, და საზრდელი შენი იყოს მსგავსად ძისა ჩემისა. და წარვედ ძისა ჩემისა თანა.

21. და მერმელა შევესძინო სასყიდელსა შენსა ზედა. და ჰრქუა მას ანგელოზმან: ნუ გეშინინ! მე წარვიდე ძისა შენისა თანა, მოვიდეთ და მოვაქციეთ მშუდობით.

22. და მოუწოდა ტობი ძესა თუსსა და ჰრქუა მას: შვილო, განვედ ძმისა შენისა თანა და მზა იყავ. ხოლო ღმერთმან, რომელი არს ცათა შინა, მიგიყვანენ თქუენ მშუდობით და მოგაქციენ თქუენ ცოცხლებით და ანგელოზი მისი თანაგივიდოდენ თქუენ.

23. და მზა-ყვეს საგზალი და წარემართნეს განსლვად და ამბორს-უყო -- მამასა თუსსა და დედასა თუსსა და ჰრქუა მას ტობი: წარვედ ცოცხლებით. *და ტირიდა დედა მისი და ჰრქუა ტობის: რასა წარავლინე ყრმა ესე? ანუ არა ეგე არს კუერთხი კელისა შენისა? და ესე განვალს და შემოვალს ჩუენ ზედა.

24. ყოველი ვეცხლი ვეცხლსა ნუ ეწიოს, არამედ ნასხოვარ იყავნ ძისა ჩემისა,

25. ვითარცა მოცემულ არს ჩუენდა ცხორებაჲ უფლისა მიერ, ეგრეცა ვცხონდებით.

26. და ჰრქუა მას ტობი: ნუ გეშინინ! ცოცხლებით მივიდეს და ცოცხლებით მოვიდეს ჩუენდა. ნუ გეშინინ, დაო!

27. ანგელოზი თანაუვიდოდის მათ და წარემართოს გზა მისი და მოიქცენ ცოცხლებით. მაშინ დასცხრა ტირილად დედა მისი.

6

1. და განვიდა ყრმა იგი და ანგელოზი იგი და წარერთნეს და ძალლი იგი მათ თანა. და მოვიდეს იგი ვიდრე ტიგრიისამდე მდინარესა და დაადგრეს განსუენებად მუნ.

2. და შთავიდა ყრმა იგი მდინარესა მას დაბანად პირისა და მოეხუა თევზი ფერკთა მისთა და ჯმა-ყო ყრმამან.

19 მოხუედ. S. სახოურისა სახელსა S. 23. კუჭრთხი S. 26. ჰრქუა S. 1. ვიდრე + დგარის S. განსუენებად S. 2. ჯმა S.

* ჭევ. 10. ა. 4.

3. და შეეშინა ტობიას, დაღად-ყო კმითა მადლითა: შემთქრა!

4. და ჰრქუა მას ანგელოზმან: შებმა-უყავ და შეიპყარ ეგე. და შეიკრძა-ლა თევზი იგი ყრმამან და აღმოიღო კმელად ქუეყანად.

5. ჰრქუა ანგელოზმან ყრმასა მას: განაპე ეგე და გამოიღე გული მაგისი და ნავლელი და ტყირპი და დადევ ეგე კრძალულად, რამეთუ საკმარ არს ეგე წამლად.

8. და ყო ეგრე ყრმამან. ხოლო თევზი იგი შეწვეს და შეკამეს და ნეშტი იგი დამარხეს საგზლად. და წარვიდეს ორნივე იგი და მოვიდეს ვიღრე ხუეი-კეთამდე.

1. და ჰრქუა ტობია ანგელოზსა მას: ძმაო აზარია, რასათჳს დაემარხეთ გული, ტყირპი და ნავლელი თევზისა?

8. წამალ არს გული, ტყირპი, ნავლელი კუმევედ წინაშე კაცისა, რომლისა არიან შემთხვევა ეშმაკისა, გინა სულისა ბოროტისა და ივლტინ მისგან.

9. და ნავლელი ცხებად თუალთა, რომელსა არნ თეთრი, შთაბერვად მას და განიკურნინან.

10. და მიიწინეს ეკბატანად.

11. და ჰრქუა ანგელოზმან ყრმასა მას ჰრავუელისასა: ჯერ-არს ჩუენდა განსუენებად დღესა, რამეთუ კაცი იგი ნათესავი შენი არს და ასული ერთი უვის მას, ხილვითა კეთილ ფრიად, სახელი მისი სარა, და მე ვაზრახო მათ, რათა მოგცენ იგი შენ ცოლად.

12. *რამეთუ შენდა სამართალ არს მისი დამკვდრებად და მოყვანებად იგი, რამეთუ შენდა მახლობელ არს იგი უმეტეს ყოველთა, და იგი მცნე არს და გონიერი ფრიად და მამასა მისსა უყუარს იგი.

13. და აწ ისმინე და ვეტყოდე მამასა მის ქალისასა და ოდეს ვიქცეთ რავავით, მაშინ ვყოთ ქორწილი მისი და ვიცი, რამეთუ ვერ კელ-ეწიფოს რავუელს სიტყუს-გებად შენდა, რამეთუ შენდა არს თსობა მისი უფროს ყოველთა კაცთა, რამეთუ იცის, უკუეთუ მისცეს იგი სხუასა ქმარსა, თანამდებ არს სიკუდილისა სიმართლისაებრ წიგნისა მოსესისა. და მოვიყვანოთ იგი და მივიყვანოთ მამისა შენისა.

14. ჰრქუა ტობია ანგელოზსა მას: მასმიეს, ძმაო, მისთჳს, რამეთუ მიცემულ არს იგი ქმართა და მოსწყვდნა იგინი სასძლოსა შინა მათსა დამე, რა შევიდიან მისა, რამეთუ მესმა, იტყოდეს ვინმე, ვითარმედ ეშმაკმან მოსრნის იგინი.

15. და აწ მეშინის მე ეშმაკისა მის, რამეთუ იპყრობნ იგი მას და მას არა აენის, არამედ უკუეთუ ვისმე ჰნებაეს მიახლებად მისა, მოკლის იგი. ნუუკუე მო-ვე-კუდე და შთავვადო სიბერე მამისა ჩემისა და დედისა ჩემისა საღმობით საფლავსა მათსა, რამეთუ იამავარი ვარი და ძე სხუა გინა ასული არა უვის მათ, რათა ოდეს მოსწყდენ, ვინ დაფლნეს იგინი?

16. და ჰრქუა მას ანგელოზმან: არა გავსოვსა მცნება მამისა შენისა, რამეთუ გრქვა შენ მოყვანება ცოლისა სახლისაგან მამათა შენთასა? და აწ ნუ გეშინინ, რამეთუ მე ვიცი, ვითარმედ მოგცეს შენ

17. და ნურა ზრუნვა-გიცნ ეშმაკისა მისთჳს.

7. „მას“ ჩამატებულია S. 8. შემთხვევა S. 9. შთაბერვითი S. 13 რავავით S. სხუასა S. 15. აენეს S. ნუუკუე S. სხუა S.

* რძ. ცხ. 27. ა. 8. და 36. ა. 8.

18. რაემს მოიყვანო იგი და შეხვდე მისა სასიძლოსა, სამ დღე შორს იყავ მისგან, ნურარასა ჰყოფთ ლოცვისაგან კიდე ორნივე.

19. და შემდგომად მათ დღეთა დაღვე ცეცხლსა ზედა გული და ტყირპი თვეზისა მის და უკმე და განივლტეს ეშმაკი იგი.

20. და მეორესა ღამესა წმიდათა მამამთავართა ეზიარებით.

21. და მესამესა ღამესა კურთხევა მოგენიქება ამისთვის, რომ შვილნი თქუენგან არასნულნი იშვებინან.

22. და მესამისა ღამისა შემდგომად შეხვდე საწოლსა და ქალწული იპყარ სიყუარულად შიშითა უფლისათა წადილისათუს შვილთა სხმისა, ვიდრელა კორცთა მოსურნეობისათუს ამისთვის, რამეთუ კურთხევა აბრაჰამის ნათესავთა მოიღების ძეთა შენთა ზედა.

7

1. და ვითარცა მოვიდეს იგინი ეკატანად და მიიწინეს ჰრაგუელისსა, პოვეს იგი მჭდომარე კართა წინაშე ეზოსათა, და მოიკითხეს იგი და მანცა მოიკითხნა იგინი და ჰრქუა მათ: ძმანო, მშუდობით შემოხუედით სახლსა ძმისა თქუენისასა! და ვითარცა შევიდა სახიდ

2. და ჰრქუა ჰრაგუელ ანეს, ცოლსა თუსსა; ვითარ ესე ჰაბუეი ჰგავს ტობის, ძმასა ჩემსა?

3. ჰკითხვიდა მას ანნა და ჰრქუა: ვინანი ხართ თქუენ, ძმანო? ხოლო მათ თქუეს: ნინევით, ნატყუენაეისაგანნი ძეთაგან ნეფთალიმისნი.

4. და ანე ჰრქუა მათ: იცით ტობი, ძმა ჩუენი? ხოლო მათ თქუეს: ვიცით.

5. და თქუა: ცოცხლებით არს? და უთხრა ტობი, ვითარმედ მამა მისი არს.

6. და აღდგა რაგუელ და ამბორს-უყო მას, ტიროდა.

7. და ჰრქუა: კურთხეულ იყავ შენ, შვილო კაცისა კეთილისა და სახიერისაო, შ დიდთა ბოროტთა, რამეთუ დაბრმა კაცი მართალი, რომელი იქმონდა მოწყალეზასა. და შეიტკბო ძე ძმისა თუსისა და ტიროდა ჰედსა მისსა ზედა და ამბორს-უყოფდა მას.

8. და ანეცა, ცოლი მისი, და სარა, ასული მისი, ტიროდეს და შეიწყნარნეს იგინი გულსმოდგინედ.

9. და შემდგომად ზრახვათასა რაგუელ უთხრა. დაკლეს ვერძი და იბანნეს და დასხდეს სერობად.

10. და თქუა ტობია: არა ვჰამო, არცა ვსუა, ვიდრემდის დაამტყიცო სიტყუა ჩემთვის,

11. ვითარცა ესმა სიტყუანი ესე რაგუელს, შეშინდა ამისთვის, რამეთუ შემთხუეოდა შუდთა მათ ჰმართა მისთა, რომელნი მის თანა შესულ იყუნენ, და ეშინოდა ამისიცა, რათა არა ეყოს მასცა. ამა ექუსათუს არარა სიტყუა მიუგო.

12. და მიუგო ანგელოზმან მას და ჰრქუა: ნუ გეშინინ შისა მიცემად ამისთვის, რომელ ვინათგან შიში აქუს ღმრთისა. ამისა ჭერ-არს მიყვანება ასული-სა შენისა, ამისთვის სხუათა ჰმართა ვერ უძლეს შეხებად.

13. და ჰრქუა მას რაგუელ: მიმიცემიეს იგი შენდა სჯულისაებრ, რამეთუ ძმა ხარ ქალისა, და შენი არს.

14. და მრწამს, რამეთუ ამისთვის მოუვლინებინხარ. რათა შეერთდეთ თვს-სავე ტომთა სჯულისაებრ მოსესისა.

15. მოუწოდა სარას, ასულსა თვსსა, და ეპყრა ჳელი მისი და მისცა იგი ტობიას ცოლად და ჰრქუა: აჲ, სჯულისაებრ მოსესისა მიიყვანე ესე მამისა შენისა თანა. და აჳრთხნა ივინი.

16. და მოუწოდა დედასა მისსა და ჰრქუა გამოღება წიგნისა და დაწერა წიგნი შერთვისა, რათა მისცეს იგი მას ცოლად სამართლისაებრ სჯულისა მოსესისა. და მოიღო მან, დაწერა და დაბეჭდა.

17. და მაშინ ჰამეს და სვეს და იხარებდეს წინაშე ღმრთისა.

18. და ჰრქუა რაგუელ ანეს, ცოლსა თვსსა: მზა-ყავ საუნჯე სხუად და შეიყვანე ასული ჩუენი მუნ.

19. და მან ყო ეგრე და შეიყვანა იგი სასუენებელსა მას და შეიტკბო იგი, ტიროდა

20. და თქუა: ნუ გეშინინ, ასულო! ყავნ ღმერთმან ცათამან ამას ღამესა-წყალობა და მოგხედენ შენ და მოგეცინ შენ სიხარული მწუხარებისა მის წილ შენისა პირველისა.

8

1. და იყო, ვითარცა დაასრულეს განცხრომა იგი სიხარულისა, აღდგეს და-წოლად და შეიყვანეს ტობია სასუენებელად.

2. და მოეჳსენა ტობიას სიტყუად იგი რაფაელისი, და მოიღო გული იგი და ტყირბი თევზისა მისისა და დაასხა იგი ნაკურცხალსა მას საკუმეველთასა და სულმან თევზისამან გამოაძო ეშმაკი იგი და განეშორა ქალისა მისგან. და ივლტოდა იგი ზენა კერძო ეგუბტისა ადგილთა.

3. და რაფაელ შეკრა იგი მუნ.

4. მას ეამსა შინა ტობია ასწავლა ქალწულსა მას და ჰრქუა: სარა, აღ-დგე და ევედრნეთ ღმერთსა დღეს, ხვალე და ზეგე ამისთვის, რომე სამთა ამით ღამეთა ღმერთსა ვეზიარნეთ და შემდგომად მესამისა ღამისა ვიქორწინ-ნეთ ჩუენ.

5. კეშმარტიად შეილნი ვართ წმიდათანი და არა ჳერ-არს შეყოფა ჩუენი, ვითარცა შეიყოფიან წარმართნი, რომელთა არა იციან ღმერთი.

6. და აღდგენ ერთბამად მკურვალითა გულითა და ევედრებოდენ, რათა მიეცეს მათ სიცოცხლე.

7. და თქუა ტობია: კურთხეულ ხარ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო, და კურთხეულ არს სახელი წმიდაჲ შენი ყოველთა მიმართ ნათესავთა საუ-კუნთოთა! გაკურთხევდენ შენ ცანი და ყოველნი დაბადებულნი შენნი.

8. *და ზენ შექმენ კაცი ადამ და მიეც მას შემწედ ცოლი, მსგავსი მისი, და ორთა მათგან იქმნა ნათესავი კაცთა და შენ სთქუ, ვითარმედ: არა კე-თილ არს ყოფა კაცისა მარტოსა, არამედ უქმნეთ მაგას შემწე მსგავსი მისი.*

19. სასუენებელსა 1. სასუენებელად S. 2. მისი S ნაკურცხალსა S.

* ღმ. 2. ბ. 7.

9. და აწ, უფალო, შენ უწყვი, რამეთუ არა სიძვით მოვიყვანებ დასა ამას ჩემსა, არამედ სამართალითა სჯულისათა, რათა შევიწყალნეთ ჩუენ,

10. გუაქურთხენ, უფალო, მე და ესე, და რათა თანად დაგებრდეთ ჩუენ ურთიერთას მშუდობით და მომცენ ჩუენ შვილნი კურთხევად. და ზოგად თქუეს ამენი და დაიძინეს ზოგად მას ღამესა.

11. და ჰრქუა რაგუელ მონათა თუსთა მოთხრა საფლავისა ღამე.

12. განიზრახვიდა, რამეთუ შეემთხვოს, ვითარცა შეემთხვა შუდთა მათ კაცთა, რომელნი შევიდენ მის თანა.

13. და განუშაადეს საფლავი და მოიქცა რაგუელ და ჰრქუა ცოლსა თუს-სა ანეს:

14. მიავლინე ერთი მკვევალთაგანი სასვენებლად და იხილენ, უკუეთუ მშუდობით არიან.

15. და მიავლინა ანე მკვევალი, და სანთელი აქუნდა ქელსა მისსა და განალო კარი სასვენებელისა და იხილა, რამეთუ ეძინა მათ ერთად მშუდობით.

16. გამოვიდა და უთხრა, რამეთუ ცოცხალან. მიავლინა იგი ქმრისა თუსისა და თქუა, ვითარმედ: მშუდობით არიან.

17. და აკურთხეს ღმერთი და თქუეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო ცათა და ქუეყანისაო, ყოვლითა კურთხევითა სრულითა და წმიდითა. და გაკურთხევდენ შენ ყოველნი ანგელოზნი შენნი, და ყოველნი დაბადებულნი შენნი, გაკურთხევდენ შენ ყოველნი რჩეულნი შენნი, გაკურთხევდენ შენ ყოველთა მიმართ საუკუნეთა. შენ ხარ, რომელმან ჰკუეგი და ჰკურნი.

18. კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო, რამეთუ მახარე ჩუენ და არა მეყო ჩუენ ეგრეთ, ვითარი-იგი ვჰკონებდით, არამედ მრავლისაებრ წყალობისა შენისა ჰყავ ჩუენ თანა.

19. კურთხეულ ხარ შენ, რომელმან აკურთხენ ორნი იამავარნი და მშობელნი მათნი, მოეც მათ წყალობაჲ და ცხოვრებაჲ და სრულ-ყავ ცხოვრებაჲ ამათი წყალობასა თანა სიხარულით.

20. და მივიდეს მონანი იგინი და ჰრქუეს მათ, რათა მიახან საფლავსა მას ვიდრე განთიადამდე, რათა არავინ აგრძნეს.

21. და ანეს, ცოლსა თუსსა, ჰრქუა, რათა მზა-ყოს პური დიდი და მისცეს მგზავრთაცა საზარლო.

22. და მროწლად განრბიოდა იგი და მოიბნა ორნი ზუარაკნი და ოთხნი ვერძნი და ბრძანა მომზადება მათი.

23. და მოუწოდა ტობიას და ეფუცა მას და ჰრქუა: არა განხვდე სახლით ჩემით ვიდრე მეთოთხმეტედ დღემდე, რათა ახარო სულსა ასულისა ჩემისასა საღმობიერსა.

24. და ზოგი მონაგებისა ჩემისა მიიღე მეცსეულად და წარვედ მშუდობით მამისა შენისა და ნეშტი, რაცა იყოს სხუაჲ, ოდეს მოვსწყდეთ მე და ცოლი ჩემი, თქუენი არს. ნუ გეშინინ, შვილო, მე მამა შენი ვარ და ანე დედა შენი არს.

9

1. მაშინ მოხადა ტობია რაფაელსა, ჰრქუა მას: ძმაო აზარია, გვედრები, რათა მისმინო.

10 გუაქურთხენ—S. 12. რამეთუ—S. 14. იხილიან S. 17. გაკუთხევდით S. რომელთა S. ჰკუეგი S. 19. წყალობასა S.

2. თუცა დაგემონო შენ, არცა იგი არს სასყიდელი შენი.
2. წარიბენ ამიერ ორნი აქლემნი და ოთხნი მონანი და წარვედ რაგად გაბაელისასა და მიეც მას კელით-წერილი ესე, და მიიღე მისგან ვეცხლი იგი და მოიყვანე იგიცა შენ თანა ქორწილსა ამას.
4. შენ იცი, რამეთუ რაცხდეს მამა ჩემი დღეთა და, უკუეთუ ვყოვნოთ და დავაკლოთ დღე ერთ ოდენ, შეწუხნეს მამა ჩემი.
5. პრაგუელ ფუცა არა განტევება ჩემი ათოთხმეტ დღე, რათა ვიყოფოდი მე მათ თანა და ვერ კელ-მეწიფების შეურაცხ-ყოფად ფიცი მისი.
6. მაშინ წარემართა რაფაელ და მონანი იგი მის თანა რაგად და მივიდეს გაბაელისა. და წარვიდა ხუციკეთს და პოვა რაგოელ და დაადგრეს მუნ. და მისცა რაფაელ კელით-წერილი იგი გაბაელს და მოუღო მას ვეცხლი იგი ყოველი.
7. აუწყა მას ტობისთუს, ძისა ტობისა, ვითარმედ მოიყვანა მან ცოლად ასული რაგუელისი.
8. და არს იგი მუნ და ხადეს მასცა ქორწილსა მას, და მოვიდა იგიცაქლად აღდგა ტობია და გაბაელ ამბორს-უყო. და გაბაელ იტირა და აკურთხევდა ღმერთსა.
9. და ჰრქუა: ღმერთმან ისრაჴლისამან გაკურთხოს შენ, რამეთუ ძე ხარ კაცისა კეთილისა და მოშიში ღმრთისა და მოწყალეების-მქნელისა.
10. და კურთხეულ იყოს მამა-დედა შენი და ცოლი შენი.
11. და იხილოთ თქუენ შვილნი თქუენნი და შვილისშვილნი თქუენნი ვიდრე მესამე და მეოთხე წათესავამდე და თესლი თქუენი კურთხეულ იყოს ღმრთისაგან ისრაჴლისა, რომელი უფალ არს უკუნითი უკუნისამდე.
12. და ყოველთა თქუეს ამენი და მივიდეს პურობად, არამედ შიშითა უფლისათა ყვეს ქორწილი იგი.

10

1. ხოლო ტობი, მამა მისი, რაცხდა დღეთა, რომლითა დღითგან გამოვიდა ტობია, ძე მისი, და ოდეს გარდაჯდეს დღენი იგი, შეწუხნა ტობი.
2. და თქუა: მო-სამე-კუდა გაბაელ და არა ვინ მოსციის ვეცხლი იგი ძესა ჩემსა, და მას ჰრცხუენის მოსლვად. და მწუხარე იყო ფრიად.
3. და თქვა *ანნა: წარწყმდა ძე ჩემი და არღარა არს ცოცხალი, ვინათგან დაიყოვნა.
4. და იყო მან ტირილად და გოდებად მისთუს.
5. და იტყოდა: ვაჟმე, შვილო, ნათელო თუალთა ჩემთაო, რასამე განგიტრევე შენ წარსლვად ჩემგან?
6. ხოლო ტობი ნუგეშინის-ცემდა მას და ჰრქუა: ნუ გეშინინ, დაო, მოვიდეს ძე ჩუენი ცოცხლებით. დაბრკოლება რამე ეყო მას და მით ყოვნის, ნუ სწუხ, რამეთუ რომელი წარსრულ მის თანა, საარწმუნო არს ძმთა ჩუენთაგან. ნურას დაიდებ გულსა შენსა ბოროტსა.
7. და თქუა ანნა: წარმიწყმდა შვილი ჩემი. და განვიდის გზათა, მიმოიმს-

6. რაფელ S. 7. ტობისათუს S. ტობისა S. 8. მუნ + ტობია S 2. ჰრცხუენის S. 4. ვოდებად S.

* ზე. 5. და. 25.

ტრობზ, უკუეთუ მოვალს ძე მისი, ვიდრე მზისა დასლვამდე, და შევიდის სახილ. თუსა და არარასა გემო იხილის, არცა დაიძინის. და ვითარცა აღივსნეს დღენო იგი ქორწილისანი ათოთხმეტნი, ვითარცა-იგი ფუცა რაგუელ,

8. ჰრქუა მას ტობია: წარმავლინე, მე უწყი, მამა ჩემი და დედა ჩემი დღუა-წლსა შინა არიან, რამეთუ არა ჰგონებენ იგინი, ვითარმედ კუალადლა იხი-ლონ პირი ჩემი.

9. და თქუა რაგუელ: მე წარვავლინე მოციქულნი ტობისა, მამისა შენისა, და ვაუწყო შენთვის, ხოლო შენ იყავდა მცირედ დღე ჩემ თანა.

10. და ტობია ჰრქუა მას: ნუსადა, მამაო ჩემო, გლოცავ შენ, წარმგზავნე მე, რათა არა მწუხარე იყოს მამა ჩემი. და აღდგა რაგუელ და მოიყვანა სა-რა, ასული თუსი, და მისცა იგი ტობიას და მისცა მას ყოველთაგან მონაგებთა. თუსთა ზოგი მონები და მკველები, ზროხა და ცხოვარი, ვერძები და აქლემე-ბი, ოქრო და ვეცხლი, და სამოსელი დიდძალი ფრიად.

11. და აკურთხნა, წარავლინა იგინი რაგუელ და ჰრქუა: წარვედიო, შეილნო, ცოცხლებით! და ღმერთმან ცათამან წარგიმართენ თქუენ და მიხილ-ვანმცა შეილნი თქუენი პირველ სიკუდილისა ჩემისა. ამბორს-უყო ტობიას და სარას, ასულსა თუსსა.

12. და ჰრქუა მას: ასულო, პატივე-ეც მამამთილსა შენსა და დედამთილსა. შენსა, რამეთუ ამიერთგან იგინი არიან დედა-მამანი შენნი, ვითარცა ჩუენ. ვიყვენით შენდა, ვიდოდე, ასულო, ცოცხლებით.

13. და ჰრქუა ანე ტობიას: წინაშე უფლისა მოგცემ შენ ასულსა ჩემსა, რათა არა შეაწუხო იგი ყოველთს დღეთა. აჰა, ესერა, მე დედა შენი და სარა დაა შენი, და ამბორს-უყო ორთავე და განვიდეს.

11

1. და წარვიდა ტობია სიხარულით და აკურთხედა ღმერთსა ცისა და ქუეყანისასა, ილოცვიდა და თქუა: შეყავნ მე პატივის-ცემა სიმამრისა ჩემისა და სიდედრისა ჩემისა, ვითარცა მამა-დედათა ჩემთა ყოველთა დღეთა ცხო-რებისა მათისათა. და წარვიდეს გზასა მათსა და მოვიდეს ვიდრე წინაშე ნი-ნევისა.

2. და ჰრქუა რაფაელ ტობიას: შენ იცი, ვითარ დაუტევე მამა შენი.

3. აწ წარუსწროთ და მზა ვიყოთ სახლი, ხოლო ცოლი შენი მოვიდეს მოცალედ შემდგომად ჩუენსა. და წარვიდეს ორნივე. ხოლო ძალი იგი რბი-ოდა უწინარეს მათსა. ჰრქუა რაფაელ ტობიას:

4. მიიღე ნავდელი თევზისა მის კელსა შენსა. და იყოს, ვითარცა მიეახლო მამასა შენსა, იგი მოგიტდეს შენ ამბორის-ყოფად და თუალნი მისნი აღებულ იყუნენ, ხოლო შენ აწთვე ნავდელი თუალთა მისთა. და შესტიცივეს წამალი იგი და მოჰვადოს ზედა თეთრი იგი და აღიხილნეს თუალნი მამამან შენმან და იხილოს ნათელი.

5. და ანა, დედა მისი, დგა გარე და ხედვიდა გზასა და იხილა, ძალი იგი წინა რა ურბიოდა მათ, და შერბიოდა შინა და ჰრქუა ტობის:

6. აჰა, ძე შენი მოვალს. და

9. კუალად განვიდა ანნა მიგებებად ძისა თუსისა და მოეხუა მას და და-

ვარდა ქედსა მისსა ზედა და თქუა: ვინათაგან გიხილე შენ, შვილო, აწ თუ მოკუდე. არღარა ვწუხდე, რამეთუ ვიხილე პირი შენი.

10. და აღდგა ბრმა მამა მისი და ეჩქვეფებოდა და ქელი უპყრა ყრმასა და შეემთხვა შვილსა.

11. და შეიტკბეს და ამბორს-უყვეს მანცა და ცოლმან მისმანცა და სიხარულითა ტიროდენ ერთბამად.

12. თაყუანი-სცეს ღმერთსა და მადლობდეს და დასხდენ.

13. და შთააწვეთნა ნავლელი იგი თევზისა თულთა მისთა და დაიწუნხნა ტობი თულნი თუსნი, რამეთუ შესტიყვის. და თქუა ტობი: რა ჰყავ ესე, შვილო? და პრქუა: დაითმინე, მამო, რაჲთუ წამალი მიტევებისა არს.

14. და შეახო მამასა თუსსა. და მოჰკადა წამალმან მან თეთრი იგი თულთაგან მისთა.

15. და აღიხილნა და იხილა ნათელი, და აკურთხევდა ღმერთსა, და მიხედდა ძესა თუსსა და ამბორს-უყოფდა მას.

16. და ტიროდა და იტყოდა: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო, და კურთხეულ არს სახელი შენი უკუნისამდე და კურთხეულ არიან ყოველნი წმიდანი შენი ანგელოზნი.

17. რამეთუ განმსწავლე და შემიწყალე მე და ვიხილე ტობია, ძე ჩემი. და შევიდეს ტობი და ანნა, ცოლი მისი, და უხაროდა მათ და აკურთხევდეს ღმერთსა ყოვლისა მისთვის, რაოდენი იქმნა მათთვის. და უთხრა ტობია მამასა თუსსა, ვითარ-იგი წარემართა გზა მისი და მოიყვანა სარა, ასული რაგუელისი, თუსა ცოლად და მოიღო ვეცხლი იგი. და, აჰა, ესერა, არს, და მანლობელად ბჭეთა მოვალს. და განიხარეს ტობი და ანნა.

18. და განვიდეს მიგებებად სძლისა მის, ძისა ცოლსა მათისა, და იხილეს ნათესავთა მათთა. და ყოველნი, რომელნი შეემთხუეოდეს, დაუკვრდა, რამეთუ ვიდოდა ტობი ყოვლითა ძალითა თვთ და არა ვინ წინაუპყრობდა მას, და აკურთხევდა მადლითა კმითა ღმერთსა. და შეიწყალა იგი ღმერთმან.

19. და აღიხილნა თულნი მისნი. და ოდეს მიეახლა ტობი სარას, ძის-ცოლსა თუსსა, აკურთხა იგი, და თქუა: მოგვალე, რამეთუ ცოცხლებით მოხვედ, ასულო, კურთხეულ არს ღმერთი, რომელმან მოგიყვანა შენ ჩემდა, კურთხეულ მამა შენი და კურთხეულ დედა შენი და კურთხეულ ტობია, ძე ჩემი, და კურთხეულ იყავ შენ, ასულო. და იყო სიხარული დიდი ყოველთა ურიათა, რომელნი იყუნეს ნინევს შინა.

20. და მოვიდეს მისა აქაკაროს და ნაბალ, ძმათა შვილნი მისნი, და უხაროდა ტობის თანა.

21. და ყვეს ქორწილი შუდ დღე ყოვლითა სიხარულითა. და ოდეს აღასრულეს ქორწილი იგი,

12

1. პრქუა ტობი ძესა თუსსა ტობიას: მივსცეთ სასყიდელი კაცსა მას, რომელი წარვიდა შენ თანა და მერმე შე-ვე-ლა-ვისძინოთ სასყიდელსა ზედა მისსა.

9. შენი+და S. 10 S. შვლსა S. 18. შეემთხუოდეს S. ყდ'თა ძდ'თა + და S. თვთ + დათვთ S. 19. მიახლა S. 20. და უხაროდა| უხაროდა S.

2. და ჰრქუა ტობია შამასა თუსსა: შამაო, რაოდენიცა მივსცეთ მას სას-
ყიდელი, არა დამპირდეს, დაღათუ ზოგი მივსცეთ ყოვლისა მისგანი, რომელი
მოვიღე ჩემ თანა.

3. მე მან დამიცვა გზასა ზედა და ცოლი ჩემი განკურნა. არა მევენების,
რაოდენი-რა მივსცეთ მას.

4. ხოლო ტობი თქუა: სამართლად ჯერ-არს მიცემად მას ზოგი ყოვლისა
მისგან, რომელი გაქუნდა და მოვიდა შენ თანა.

5. და მოხდა ანგელოზი იგი და ჰრქუა მას: მიიღე ზოგი ყოვლისა მის-
გან, რომელი მოიღე და მოხუედ ცოცხლებით სასყიდლად შენდა, და წარვედ
ცოცხლებით თუსა აღვილად.

6. მაშინ მოუწოდა რაფაელ ორთა მათ თუსაგან და ჰრქუა მათ: ღმერთსა
აკურთხევდით და მას აღიდებდით წინაშე ყოველთა კაცთა, რომელი ქმნა
თქუენ თანა. კეთილ არს კურთხევა ღმრთისა და ამაღლება სახელისა მისი-
სა. სიტყუათა ღმრთისათა მიუთხრობდით პატიოსნად.

7. საიდუმლო მეფისა კეთილ არს დამალვად, ხოლო საქმენი უფლისა
ღმრთისანი — მითხრობად პატიოსნად. იქმოდეთ კეთილსა და ბოროტმან არა
გპოვნეს თქვენი.

8. კეთილ არს ლოცვა მარხევისა თანა და მოწყალება სიმართლესა თანა.
უფროს ამათ ორთასავე უმჯობეს არს მოწყალება, ვიდრე დაუნჯებასა ოქრო-
სასა,

9. რამეთუ მოწყალება სიკუდილისაგან იქსნის და განწმედს ყოვლისა-
გან ცოდვისა, რომელი ჰყოფდეს მოწყალებასა, განძლეს ცხორებითა.

10. ხოლო რომელნი იქმან ცოდვასა და სიცრუესა, ივინი მბრძოლნი არი-
ან თუსისა ცხორებისანი.

11. ხოლო, აწ გითხრა თქუენ ყოველივე ჰეშმარიტი, არა დაეფარო თქუ-
ენგან სიტყუაჲ.

12. ოდეს-იგი ილოცევდით შენ და სარა, სძალი შენი, შეისმეს ლოცვა-
ნი ორთანივე წინაშე ღმრთისა და საცნაურ იქმნეს საქმენი შენნი და მწყა-
ლობელობანი შენნი, რომელთა იქმოდე მკუდართა მათ ზედა.

13. და ოდეს-იგი აღსდევ ტაბლისაგან და შემოსე მკუდარი, და მოიწია
შენ ზედა განსაცდელი,

14. მაშინ მომავლინა მე ღმერთმან განკურნებად შენდა და სარაჲსა,
სძლისა შენისა.

15. მე ვარ რაფაელ, ერთი შუღთაგანი წმიდათა ანგელოზთა, რომელნი
შესწირვენ ლოცვასა წმიდათასა და შეველენან წინაშე ღმრთისა წმიდისასა.

16. და შეძრწუნდეს ორნივე იგი და დაცვეს პირსა ზედა თუსსა, რამეთუ
შეეშინა ფრიალ

17. და ჰრქუა მათ რაფაელ: ნუ გეშინინ! მშუღობაჲ იყოს თქუენდა, ხოლო
ღმერთსა აკურთხევდით უკუნისამდე.

18. არა ჩემითა მადლითა, არამედ ნიჭითა ღმრთისა თქუენისათა მოვედ,
რამეთუ აკურთხევდით მას უკუნისამდე.

19. ყოველთა ღღეთა გეჩუენებოდე თქუენ და არა * ვკამდ, არცა ვსუემდ,
არამედ ხილვით ხოლო ზედვიდით თქუენ.

5. მოხუედ S. 6. სახელისასახლისა S. 7. მქფისა S. 8. დაუნჯებაჲსა S. 9. განწმედის S. მოწყა-
ლებაჲსა S. 10. რომელი S. სიცრუესა S. 11. დაფრო S. 12. მწყალობელობანი S. 14. განკურ-
ნებაჲდ S. 15. ღიდებაჲსა S. 19. გეჩუენებოდე S. ვსუემდ S.

* ღბ'დ. 18. ბ. 7. და 19. ა. 3.

20. და აწ აუარებდით ღმერთსა თქვენსა, რამეთუ აღვალ მომავლინებელისა ჩემისა უფლისა. და დაწეროთ წიგნსა ყოველი ესე, რომელიცა შეგემთხვა თქვენ.

21. და აღ-რა-დგეს და არღარა იხილეს იგი.

22. და აღუარებდეს იგინი საქმეთა მათთა დიდ-დიდთა და საკრველებათა მისთა და ვითარ-იგი ეჩუენა მათ ანგელოზი ღმერთისა.

13

1. და ტობი დაწერა ლოცვა მათ შიმართ სიხარულად და თქუა: კურთხეულ არს ღმერთი, რომელი ცხოველ არს საუკუნეთა და სუფევა მისი ჰგიეს მარადის,

2. *რამეთუ მან ტანჯის და შეიწყალის, შთაიყვანის ჯოჯოხეთად და აღმოიყვანის, და არა ვინ არს, რომელი განერეს კელსა მისსა.

3. აუარებდით მას ძენი ისრაჲლისანი წინაშე წარმართთა,

4. რამეთუ მან მიმოგუქსნა თქვენ მათ შორის. მუნ უჩუენეთ დიდებულება მისი, აღამაღლებდით მას წინაშე ყოვლისა ცხოველისა, რამეთუ იგი თავადი არს უფალი ჩუენი და ღმერთი, და იგი თავადი არს მამა ჩუენი ყოველთა მიმართ საუკუნეთა.

5. მტანჯის ჩუენ ცოდვათა ჩუენთათჳს და კუალად შეგვწყალნის და შემკრიბნის ჩუენ ყოველთაგან თესლთა, სადაცა განვიბნიენით მათ შორის.

6. უკუეთუ მოიქცეთ მისა ყოვლითა გულითა თქუენითა და ყოვლითა სულითა თქუენითა ყოფად წინაშე მისა ჰეშმარიტებისა, მაშინ მოიქცეს იგი თქუენდა და არა გარემიიქციოს პირი მისი თქუენგან.

7. და იხილოთ რა იგი, ყოს თქუენ თანა და აუარებდით მას ყოვლითა პირითა თქუენითა და აკურთხევდით უფალსა სიმართლისასა და აღამაღლებდით მეუფესა საუკუნეთასა.

8. მე ქუეყანასა ამას ტყუეობისასა აღუარებ მას და ვაჩუენო ძალი სიმდიდრისა მისისა. ნათესავნი ცოდვილთანი მოიქეციეთ მისა, ცოდვილნო, და ყავთ სიმართლე წინაშე მისა. ვინ უწყის, ინებოს ზოლო თქუენდა, ყოს მოწყალეზა თქუენ თანა.

9. ღმერთსა ჩუენსა აღვამაღლებდემ, და სული ჩემი მეუფესა ცათასა უგალობდეს დიდებულებასა მისსა.

10. იტყოდეთ ყოველნი და აუარებდით შას.

11. იერუსალმს, ქალაქსა წმიდასა. გტანჯოს თქუენ საქმეთათჳს ძეთა შენთასა და კეთილად შეიწყალნეს ძენი მართალთანი.

12. აუარებდ უფალსა კეთილად და აკურთხევდ მეუფესა საუკუნეთასა, რამეთუ კუალად კარავი მისი აღეშენოს შენ შორის სიხარულითა.

13. და იხარონ შენ შორის ტყუეთა, და შეიყუარენ შენ შორის უბადრუკნი ყოველთა მიმართ ნათესავთა საუკუნოთა.

22. საკრველებათა S. ეჩუენა S. 4. უჩუენეთ S. დიდებულები S. 7. მეფესა S. 8. ტყულობისასა S. ვაჩუენო S. გინებოს S. 9. მეფესა S. დიდებულებათა S. 11. იერუსალმის ქალაქი წმიდა S. 12. მეფესა S. 13. ტყუეთა S.

* 2. სწლ. 32. ვ. 39. 1. მეფ. 2. ბ. 6. სიბრძ. 16. ბ. 13.

14. *ნათესავენი მრავალნი მოვიდოდან სახელისათუს უფლისა ღმრთისა, ძლუენი კელითა მოაქუნდეს, ძლუენი მეუფისა ცათასა. ნათესავემან ნათესავეთამან მოსცეს სიხარული,

15. რამეთუ სახელ ღიღ გიწოდონ შენ.

16. და წყეულ არიან ყოველნი მოძლუენი შენნი, კურთხეულ არიან ყოველნი მოყუარენი შენნი უკუნისამდე.

17. გიხაროდენ და მხიარულ იყავ ძეთა ზედა მართალთასა. შეკრბენ იგინი ერთბამად და აკურთხევედენ უფალსა სიმართლითა ზოგად.

18. ნეტარ არიან მოყუარენი შისნი, უხაროდენ მშუდობასა შენსა ყოველისა შემდგომად ტანჯვისა და იხარებდეს

19. სული ჩემი უკუნისამდე, აკურთხევედეს ღმერთსა, მეუფესა ჩუენსა ღიღსა.

20. ნეტარ ვიყო, ოდეს შვილითა ჩემთა იხილონ იერუსალჴმში განშუენებულად,

21. **რამეთუ აღაშენოს იერუსალჴმში საფირონითა და ზმარაგდონითა, ქვითა პატიოსნითა, ზღუდენი მისნი და გოდოლნი და არდაბაგნი მისნი ოქროთა წმიდითა.

22. და ყოველნი უბანნი იერუსალჴმისანი ლვიგირიონითა და ანთრაკითა და ქვითა სოფერით გამოთა მოფენილ იყოს.

23. და იტყოდან ყოველთა უბანთა იერუსალჴმისათა: აღელუა! აქებდენ და იტყოდან: კურთხეულ არს უფალი, რომელი ნათელი არს ყოველთათუს უკუნისამდე!

14

1. და ვითარცა დასცხრა აღსარებისაგან ტობი,

2. იყო წლისა ორმეოცდაათურამეტისა, ოდეს წარწყმიდნა თულნი და შემდგომად რვისა წლისა აღიხილნა.

3. და იქმოდა ქველისსაქმესა და შესძინა შიში უფლისა ღმრთისა და აუარებდა მას.

4. და ფრიად დაბერდა და იხარებდა ცხორებასა შინა თუსსა კეთილსაგრობითა, და შიშითა ღმრთისათა წარვიდა მშუდობით.

5. და მოუწოდა ძესა თუსსა ტობიას და ექუსთა ძისწულთა მისთა და პრქუა მათ: წარიყვანენ ძენი შენნი, რამეთუ განსლვასა ცხორებისასა ზედა ვდგა შე და წარვედ ხუეიკეთა შვილითურთ.

6. მრწამს შე, რამეთუ რაოდენსცა იტყოდა იონა წინაწარმეტყუელი ნინევისათუს, იყოს, და დაქცევად არს, ხოლო ხუეიკეთს იყო მშუდობა ვიდრე ეამად რაოდენადმდე. ***რამეთუ ძმანი ჩუენნი განიბნინენ კეთილისაგან ქუეყანისა, და იერუსალჴმში იყოს ოკერ და სახლი ღმრთისა, რომელ არს მუნ შინა, დაიწვეს და ოკერ იყოს ვიდრე ეამ რაოდენმე.

7. და კუალად შეიწყალნეს იგინი ღმერთმან და შოაქინენს ქუეყანასა მათსა, და აღაშენონ სახლი იგი, არამედ არა ვითარ პირველ, ვიდრემდე აღივ-

14. ძლუენი S. ძლუენი² S. 17. შეიკრიბენ S. 19. მეფესა S. 20. განშუენებულად S. 4. ცხორებასა S.

* ესა. 60. ა. 6. ** ესა. 49. გ. 18. და 60. ა. 5. გზოდ. 21. გ. 18. *** 1. ეზრ. 3. ბ. 8. და 6. გ. 14.

სნენ ჟამნი საუკუნონი, და ამისა შემდგომად მოიქცენ ტყუეობისაგან და აღაშენონ იერუსალმში პატიოსნად, და სახლი ღმრთისა მას შინა აღაშენოს ყოველთა შიმართ და ნათესაეთა საუკუნეთა შენებულთა დიდებულთა, ვითარცა იტყოდეს მისთვის წინაწარმეტყუელნი,

8. და ყოველნი წარმართნი მოიქცენ ჰემმარტად და ეშინოდის უფლისა ღმრთისა და დაჰფლენ კერპნი მათნი ქუეყანასა.

9. და აკურთხევედეს ღმერთსა და აღამაღლოს უფალმან ერი თვისი და უხაროდის ყოველთა მოყვარეთა უფლისა ღმრთისათა ჰემმარტებით და სიმართლით, და ჰყოფდენ წყალობასა ძმათა ჩუენთასა.

10 და აწ, შვილო, წარვედ ნინევით, რამეთუ ნანღვილვე იყოს, რომელსა იტყოდა წინაწარმეტყუელი.

11. *ხოლო შენ დაიმარხენ შჯულნი და ბრძანებანი და შენ, შვილო, იყავ მოწყალეობისა მოყუარე და მართალ, რათა კეთილი გეყოს შენ.

12. დამფალ მე და დედა შენი კეთილად და ნულარა იყოფი ნინევეს შინა (შვილო, უწყი, რა-იგი უყო ადამ აქიაკაროსს, მპოხელსა თვისსა, ვითარ-იგი ნათლისაგან შეიყვანა ბნელად, ვითარ-იგი მიაგო მას უფალმან და აქიაკაროს განარინა, ხოლო მას მისაგებელი მიაგო და შთაჲდა იგი ბნელსა. და მანასუ იქმოდა ქველისსაქმესა და განერა იგი საბრქისაგან სიკუდილისა, რომელი დარწყუა მან თავისა თვისისა, ხოლო ადამ შეეარდა საბრქესა და წარწყმდა).

13. და აწ, შვილო, იხილე მოწყალეობაჲ, რასა იქმს, და ვითარ-იგი სიშართლე იქსნის. ხოლო ვითარ-იგი ამას იტყოდა, მოაკლდა სული მისი ცხედარსა ზედა. და იყო იგი ასორმეოცდაათექუსმეტის წლისა და დაფლეს იგი პატიოსნად.

14. და ოდეს მოკუდა ანნა, დედა მისი, დაფლა იგი მამისა თვისისა თანა, ხოლო ტობია წარვიდა სარრას თანა, ცოლისა თვისისა, და ძეთა მისთა თანა ეგბატანად. პრაგუელისა, სიმამრისა თვისისა.

15. და დაბერდა პატიოსნად და დაფლა სიმამრი და სიდედრი თვისი დიდებულად და დაიმკდრა ნაყოფი მათი და სახლი ტობისი, მამისა თვისისა.

16. და მოკუდა იგი ასოცდაშვიდის წლისა ეგბატანს, რომელი არს ხუეიკეთოსასა.

17. და ესმა უწინარეს სიკუდილისა მისისა წარწყმედა ნინევისა, რამეთუ წარტყუნა იგი ნაბოქლონოსორ და ასუეროს და განიხარა ვიდრე სიკუდილმდე მისა.

7. ტყუეობისგან S. 9. წყალობასა S. 11. ბრძანებანი S. 12. ნინევეს შინა — ამის შემდეგ, საბას შიერ ჩამატებულია: „წარწყმედა“. აქიაკაროს S. 15. სახლი + და S. 17. წარტყუნა S. ასუეროს S.

* 2. ს.ჯლ. 6. გ. 13. ისო. 24. ბ. 14. მეწთ. 7. ბ. 8.

წიგნი ივლითისა

1

1. წელსა მეთორმეტესა მეფობისა ნაბოქოდონოსორისასა, რომელი მეფობდა ასურასტანს, ქალაქსა დიდსა ნინევის, დღეთა არფაქსადისთა, რომელი მეფობდა ხუეიკეთსა ზედა,

2. და აღაშენა ქალაქი ეკბატანს და მოადგა ზღუდე გარემო მისა ლოდთაგან თლილთა სიზრქითა სამ წყრთა და სიგრძითა ექუს წყრთა. და იყო სიმაღლე ზღუდისა შის სამეოცდაათ წყრთითა, სიგრცე მისი ერგასის წყრთა.

3. და გოდოლნი მისნი აღმართნა ბჳეთა მისთა ზედა ას-ას წყრთა და სიგრცე მისი დააფუძნა სამეოცსა წყრთასა.

4. და ქმნა ბჳენი მისნი აღმართებულნი სიმაღლით სამეოცდაათ წყრთა და სიგრცე მისი ორმეოც წყრთა განსლვად ძალთა ძლიერებისა შისისათა და განწესებულთა მკვრცხლთა მისთა.

5. და ყო ბრძოლა მათ დღეთა შინა ნაბოქოდონოსორ მეფემან ასურასტანისამან მეფისა თანა არფაქსადისა ველსა მას დიდსა ზედა, ესე არს საზღვართა რაგავისთა.

6. და შეემთხვნეს მას ბრძოლად ყოველნი მკვდრნი მითი კერძონი და ყოველნი შკვდრნი ევფრატისნი და ტიგრისისნი და ვიდასპესანი და ველისა არეოქისანი, რომელნი ჰრიან მეფისა ელემელთასა. და შეკრბა თესლები მრავალი ფრიად განწყობად ძეთა ქელეუდისთა.

7. და წარავლინა ნაბოქოდონოსორ, მეფემან ასურასტანისამან, ყოველთა მიმართ მკვდრთა სპარსეთისათა და ყოველთა მკვდრთა მზისა დასავლისათა და მკვდრთა კილიკიასათა, დამასკიასათა და ლიბანისათა და ყოველთა დამკვდრებულთა ზღუდისპირისათა,

8. თესლებსა კარმელისასა და გალადისთა და ზენა გალილეასათა და დიდველსა იეზრაელისასა,

9. და ყოველთა მკვდრთა სამარიასთა და ქალაქთა მისთა და წილ იორდანესა ვიდრე იერუსალმადმდე და ბეტენედ და ქილუსად და კადედ და მდინარედ ეგუპტისა და ტაფნად და რამესედ,

10. და ყოველსა ქუეყანასა გესემისასა ვიდრე მოსლვადმდე ზემო მემფისა და ტანეოსა, და ყოველთა მკვდრთა ეგუპტისათა ვიდრე საზღვართა ეთიოპისათა.

11. და განაქიქეს ყოველთა მკვდრთა ქუეყანისათა სიტყუად ნაბოქოდონოსორისი, მეფისა ასურასტანისა, და არა შეერთნეს მას ბრძოლასა, რამეთუ არა ეშინოდა მისა, ერთის კაცისა, და წარაქიცივნეს მოციქულნი მისნი ცალიერნი გინებით წინაშე პირსა მათსა.

12. და განარისხნა ნაბოქოდონოსორ ყაშსა მას ქუეყანასა ზედა ფრიად და ფუცა საყდარსა და სუფევასა თუსსა: უკუეთუ არა შური ვიძიო ყოველთა სა-

3. გოდოლი S. 4. „ქმნა“ ჩამატებულია. 9. ბეტენედ და ბეტენედ S. ქილუსად და ქილუსად S. 9. ეგუპტისა S. ტაფნად და ტაფნად S. 10. ქუეყანასა + და S.

ზღვართა კილიკიასათა და დამასკესათა და ასურეთისა მოწყუედად მახულითა ჩემითა და ყოველთა შკედრთა მოაბისათა, ძეთა ამონისათა, და ყოველსა ილუმიასა და ყოველთა ეგვიპტისათა ვიდრე მოსლვამდე საზღვართა ორთა ზღვსათა.

13. და ეწყო თვისთა ერთთა არფაქსად მეფესა უფიკეთასა წელსა მეჩუდმეტესა. განძლიერდა ბრძოლასა მისსა და მოიქცა ყოველი ერი არფაქსადისი, ყოველი ცხენები მისი და ყოველი ეტლები მისი.

14. და ეუფლა ქლაქებსა მისსა და მიიწია ვიდრე ეგბატანამდე. და დაიპყრა გოლოლი იგი და წარმოტყუენა უბანნი მისნი და სამკაული მისი და დადვა საყუედრელად.

15. და წარმოიყენა არფაქსად და ოროლსა აღაცვა შათთა ზედა რაგავისათა და ლახურებით თვისთ მოსრა იგი ვიდრე დღევანდელად დღედმდე.

16. და მოიქცა იგი მათ თანა ნინევად და ყოველი განწყობილი მისი და ყოველი ნადი შისი, სიმრავლე ერისა. მბრძოლისა დიდძალი ფრიალ. და იყო მუნ უზრუნველ და ყოველი ერი მისი ასდაოც დღე.

2.

ა 1. და წელსა მეთურამეტესა, ოცდაორსა პირველისა მის თთვისასა იყო სიტყუაჲ სახლსა შინა ნაბოქლონოსორისა, მეფისა ასურასტანისსა, შურისგებად ყოვლისა ქუეყანისა, ვითარცა-იგი იტყოდა.

2. და მოუწოდა ყოველთა მსახურთა მისთა და ყოველთა დიდ-დიდთა მისთა.

3. და დადვა მათ თანა საიდუმლო ზრახვისა მისისა, და იყო, ვითარცა აღესრულა ყოველი უკეთურებისა ზრახვა პირისაგან მისისა შის ქუეყანისათჳს,

4. რამეთუ მათ განარჩივნეს მოწყუედად ყოველი კორციელი, რომელნი არა ერჩდეს სიტყუათა პირისა მისისათა. და მოუწოდა ნაბუქლონოსორ, მეფემან ასურასტანისამან, პოლომფორეს, ერისთავსა ძლიერებისა მისისასა, რომელი იყო შემდგომი მისი. ჰრქუა მას: ამას იტყვს მეფე, უფალი ყოვლისა: აჰა ესერა, შენ განხვდე პირისაგან ჩემისა და განიყენან კაცნი მოსავნი ძალისა მათისანი და მკერცბლთა ასოც ათასი და სიმრავლე ჰუნეთა და მკედართა ათორმეტი ბევრი.

5. და განვედ შენ წყოზად ყოვლისა ქუეყანისა მზისა დასავალისასა, რამეთუ ურჩ ექმნეს სიტყუათა პირისა ჩემისათა და უთხრა მათ, რათა განმიმზადონ მე ქუეყანა და წყალი, რამეთუ განვალ გულისწყრომითა ჩემითა მათ ზედა და დაეფარო პირი ყოვლისა ქუეყანისა ფერკითა ერისა ჩემისათა და მივსტყე ივინი დასაქრელად მათა, წყულუებითა მათითა აღივსნენ ღელენი მათნი და ყოველი კვევები და მდინარენი წარღუენიდენ მკუდართა მათთა. და აღივსნენ ივინი და წარმოვიღო ტყუშ მათი კილითა ქუეყანისათა, ხოლო შენ განვედ და წინაწარ დამიპყრენ ყოველნი საზღვარნი მათნი და დამიმარჩენ ივინი დღემდე მხილებისა მათისა.

ბ 6. ხოლო რომელნი არა გერჩდენ, ნუ ერბდებინ თუალი შენი შიციმად ივინი სიკუდილსა და აღჰრასა ყოვლისა ქუეყანისასა, რამეთუ ცხოველ ვარ

12. მოწყუედად S. 13. იწყო S. ბრძოლისა მისისა S. 14. წარმოტყუენა S. საყუედრელად. S. 16. უზრუნველ S. 1 მეთურამეტესა+ათორმეტსა S. 3. ზრახვისა S. 4. მოწყუედად S. 5. მივსტყენ S. 6. სიკუდილისა S. სიტყუაჲსა S.

მე 'და ძალი სუფევისა ჩემისა ვითარცა ვიტყოდე, ეგრეცა ვყო ესე ყოველი კელითა ჩემითა და შენ არა რასა გარდაცდე ერთსაცა სიტყუასა უფლისა შენისასა, არამედ აღსრულებით აღასრულნე, ვითარცა გიბრძანე შენ, და ნუ ჰყოენი ყოფად მისა.

7. და გამოვიდა ჰოლომფორე პირისაგან უფლისა თვისისა და შოუწოდა ყოველთა ძლიერთა და ერისა წინამძღუართა და მთავრობასა ზედა მდგომელთა ერისა ასურეთისათა და აღირაცხა რჩეული კაცი მბრძოლად, ვითარცა უბრძანა მას უფალმან თუქმან ათორმეტი ბევრი და ორათასი.

8. და განაწესნა იგინი ვითარცა სახედ სიმრავლე ბრძოლისა და განწყობისა და მოასხა აქლემი, ჯორი და ვირები, სიმრავლე ფრიადი ჰურჭველთა მათთს და ზროხა და ცხოვარი და თხა საზრდელად მათა, რომლისა არა იყო რიცხვ,

9. და საგზალი ყოველსა კაცსა სიმრავლედ,

10. ოქრო და ვეცხლი სახლისაგან სამეფოსა მრავალი ფრიად.

გ 11. და გამოვიდა ნინევით იგი და ყოველი ძალი მისი სლვად და წინა განსლვად მეფისაგან ნაბუქოდონოსორისა დაფარვად ყოველი პირი ქუეყანისა მზისა დასავალად კერძო ეტლებითა და მკედრებითა და მკვრცხლითა რჩეულითა და მრავალი ნართევი ერი, თანა გამოერთო მათ სიმრავლე, ვითარცა მკალთა და ვითარცა ქუშა ზღუსა და სიმრავლე მათი, რამეთუ არა იყო რიცხვ სიმრავლისა მათისა.

12. და განვიდეს ნინევით გზასა სამისა დღისასა პირსა წინაშე ველისა მის ბეკთაილისასა მახლობელად მთასა მას მარცხენით ზენასა კილიკიასა და წარიყვანა ყოველი ერი მისი მკვრცხლი და მკედარი და ყოველი ეტლები მისი და წარივიდა მიერ მთად კერძო.

13. და მოსრნა ფოდელნი და ლუდენი და წარმოტყუენა ყოველნი ძენი რასინისნი და ძენი ისმეილისნი, რომელნი მკედრ იყვნეს წინაშე პირისა უდაბნოსასა სამხრით კერძო ქუეყანისა მის ქელკონისასა.

დ 14. და გამოვლო ეფფრატი და განვლო შუამდინარე და დაარღუნა ქალაქნი მალაღნი ღელით კერძო ნაბრონისა ვიდრე საზღვრადმდე ზღუად დიდად.

15. და დაიპყრნა საზღვარნი კილიკიასანი და მოსრა ყოველი, რომელნი წინააღუდგენ მას და მოიწია ვირდე საზღვრადმდე იაფეთისა სამხრით წინაშე პირსა არაბიისასა.

16. და მოიცვნა ყოველნი ძენი მადიაშისნი და მოწუა კარაგები მათი და წარმოიღო არეულები მათი.

17. და შემოვიდა ველად დამასკესა დღეთა მკისა იფქლისათა და მოწუა ყოველი ყანები მათი და ველები მათი განრყუნა და აგარაკები მათი და სამწყსო და მროწყული მათი მისცა განსარყუნელად და ქალაქნი მათნი წარტყუნნა და ყანობირი მათი განაბნია და ყოველი ჰაბუკი მათი მოსრა პირითა მახვლისათა.

18. და დაეცა შიში და ძრწოლა მისი მკედრთა ზღუსკიდისათა, რომელნი იყვნეს სიდონს და ტუროსს და დამკედრებულთა სურისათა და მიერ კერძო მისა და მკედრთა იამნასათა და მკედრთა აზოტისათა და გაზას და ასკალონსა შეეშინა მისა ფრიად.

3

ა 1. და მიავლინეს მისა მოციქულნი სიტყვთა მშუდობისათა და პრქუეს:

2. აჰა ესერა, ჩუენ მონანი ნაბუქოდონოსორისნი, მეფისა დიდისანი, შენ წინაშე ვართ. მიმსახურენ ჩუენ, ვითარცა სათნო არს წინაშე შენსა.

ბ. 3. აჰა ესერა, საყოფელნი ჩუენნი და ყოველნი ღელენი საიფქულენი სამწყსონი ჩუენნი და მროწუელნი ჯა ყოველნი ბანაკნი აგარაკთა ჩუენთანი წინაშე შენსა არიან. იკმიენ იგინი, ვითარცა სათნო არს წინაშე შენსა, და საყოფელნი ჩუენნი და მკვდრნი მათ შინა მონანი შენნი არიან. მოვედ და დაიპყრენ იგინი, ვითარცა სათნო არს თუალთა შენთა.

4. და იყვენ ჩუენგანნი ყოველნი წესთა შენთა ზედა.

5. ჩუენცა და ძენიცა ჩუენნი მონანი შენნი ვართ.

6. მოვედ ჩუენდა, მშუდობისყოფელი უფალო, და განგუწესენ მსახურება ჩუენი, ვითარცა სათნო იყოს შენდა. და მივიდეს კაცი იგი ჰოლომფორესა და უთხრნეს მათ.

7. და გარდამოიტრა ზღვსკიდედ იგი და ერი მისი და მოიციუნა ქალაქნი მალანი.

გ 8. და წარმოიყვანა მათგანნი კაცი ძლიერი ბრძოლად.

9. ხოლო მათ შეიწყნარეს იგი და ყოველი სოფლები მათი

10. გვრგვენებითა და ბორბნებითა და ბობლნებითა

11. დაარღვნეს ყოველნი საზღვარნი მათნი და მოკაფეს ყოველი სერტყები მათი.

12. რამეთუ მოცემულ იყო მისა ბრძანება მოჯოცად ყოველთა კერპთა ქუეყანისათა.

13. მხოლოდ ნაბუქოდონოსორს მსახურებდენ ყოველნი ნათესავნი და ყოველნი ერნი და ტომები მათი ხალოდენ მას ღმერთად.

დ 14. და მოვიდეს წინაშე პირსა ეზრექოთისასა მახლობელად დოთეასა, რომელ არს წინაშე პრიონსა დიდსა იდუმისასა.

15. და დაიბანაკეს შორის გებეესა საკეთეპოლისასა, რომელი არს შიბანი. და იყო მუნ თუე ერთ, რათა შეიკრიბოს მუნ ყოველი გუნდი ძლიერებისა მისისა.

4

ა 1. და ვითარცა ესმა ძეთა ისრაელისათა, რომელნი მკვდრ იყვნეს ჰერისტანს, ყოველი, რაოდენი ქმნა ჰოლომფორენ ნათესავთა მიმართ ქუეყანისათა, ერისთავმან ნაბუქოდონოსორისამან, მეფისა ასურასტანისამან, და ვითარსახედ წარმოტყუენა ყოველი ბაგინები მათი და მისცნა იგინი განსარყუნელად,

2. და შეეშინა ფრიად პირისა მისისაგან და იერუსალმისათუს, ტაძრისა უფლისა ღმრთისა, შეძრწუნებულ იყვნეს, რამეთუ მაშინ ოდეს აღმოსრულ იყვნეს ტყუეობისაგან, ჰურკელი და საკურთხეველი და ტაძარი იგი მაშინ განწმედილ იყო შეგინებულებისაგან.

3. და წარავლინეს ძეთა ისრაჲლისათა და ბეროსთა და ბელმენისათა და იერიქოსათა და ქუბასთა და ერონა და ღელეთა სალიმისთა.

ბ 4. და დაიპყრნეს ყოველნი თავნი მათთა შალათანი და მოზღუდეს დაბნები მათი და დასდევეს საზრდელი მათ შინა და განამზადებედ ბრძოლისა, რამეთუ ახლოდ-და მომეილ იყო ყანები მათი.

5. და მიწერა იოაკიმ, მღდელმან დიდმან, რომელი იყო მათ ღდეთა შინა იერუსალჲმს მკვდრთა ბეტულისათა და ბეტონის თემისაგან, რომელ არს წინაშე ესრექონისა, პირისპირ ველსა მას, რომელი მახლობელ არს დოთეშსა,

6. და თქუა: აღვედით და დაიპყართ მასადანითგან აღსაველნი მათთან, რამეთუ მიერ იყო შემოსავალი ჰურიასტანად და ადვილ იყო დაყენება მათი მოსლვად, რამეთუ იწრო იყო აღმოსავალი იგი ყოლად ორის კაცისა.

7. და ყვეს ეგრე ძეთა ისრაჲლისათა, ვითარცა უბრძანა მათ იოაკიმ, მღდელმან დიდმან, და ყოველთა მოხუცებულთა ერისა ისრაჲლისათა, რომელნი იყვნეს იერუსალჲმს.

8. *და ღალად-ყო ყოველმან კაცმან ისრაჲლისამან ღმრთისა მიმართ გულსმოდგინებითა დიდითა და დაიმდაბლნეს სულნი მათნი წინაშე ღმრთისა — მამათა და ღედათა,

9. და ჩჩულთა მათთა და საცხოვარამდე მათა. და ყოველმან სასყიდლით დადგინებულმან და ვეცხლით ფრდილმან მათმან მოირტყეს ძაძა წელთა მათთა,

10. და ღალად-ყვეს ღმრთისა მიმართ ისრაჲლისა ერთბამად ყოვლითა გულითა, რათა არა მიეცნენ ჩულნი მათნი და მიმოსტაკებდა ცოლთა მათთა წარსატყვენელად, ქალაქნი სამკვდრებელისა მათისანი განსარყუნელად და სიწმინდე შეგინებად და საყუედრელად და მოსაცხრომელად წარმართთა.

გ 11. და იოაკიმ, მღდელი დიდი უფლისა, და ყოველნი ისრაჲლნი გარემოს ვლიდეს ქალაქისა მის და ზრახვიდეს და მსახურნი უფლისანი

12. ეტყოდეს მათ: უწყოდეთ, რამეთუ უფალი ღმერთი ჩუენი შეისმენს ვედრებასა თქუენსა, უკუეთუ მტკიცედ სდგეთ ლოცვითა და მარხვითა წინაშე უფლისა.

დ 13. მოიკენენით **მოსესი, მონისა ღმრთისა, რომელი არა იბრძოდა მახულითა, არამედ ლოცვითა და ვედრებითა, და დასცა ამაღელი, რომელი ესვიდა ძალსა თჳსსა და მახულსა და ეტლებსა და მვედრობათა თჳსთა.

14. ეგრეთვე იქმნებიან ყოველნი მბრძოლნი ისრაჲლისანი, უკუეთუ შეუდგეთ საქმეთა ამთ, რომელი-ესე იწყევით.

15. ვინათაგან გეწურთის უფალი, მაღლობით ვდგეთ წინაშე შისსა

16. და ღალადებდეს უფლისა მიმართ ყოვლითა გულითა და ყოვლითა ძალითა კეთილისათჳს მოხედვისა უფლისა მიერ ყოველსა ზედა სახლსა ისრაჲლისასა.

17. ძაძითა შემოსილნი წელთა მათთა და ნაცარგარდასხმულნი ვარშამანგთა მათთა შესწირვიდეს მსხუერპლსა ზედასზედა ლოცვასა და ნეფსით მისაცემელსა ერისათა.

9. დადგინებულთა S. 10. ცოლნი მათნი S. წარსატყვეველად S. საყუედრელად S. მე-8 მუხლის დასაწყისში მინაწერის ნიშანი არის, მინაწერი არ არის. 11. ზრახვდეს S. 12. ეტყოდეს] და ეტყოდეს S. ვედრებასა S. უკუეთუ sic. მარხვთა S.

* გმ-ს 17. გ. 12.

5

ა 1. და უთხრეს ჰოლომფორნეს, ერისთავსა მას ძლიერებისა ასურასტანისასა, ვითარმედ: ძენი ცსრამლისანი განმზადებულ არიან ბრძოლად; გამოსავალნი მათანი დაქსნეს და მოზღუდნეს ყოველნი თხემნი მათა მალათანი, დაუვიან ველთა ზედა დასაბრკოლებლნი.

2. და განრისხნა ჰოლომფორე გულისწყობით ფრიად და მოუწოდა ყოველთა მთავართა შობისათა და ერისთავთა ამონისთა და ყოველთა პეტთა ზღუესკიდისათა.

3. და ჰრქუა მათ: მითხარო მე, ძენო ქანანისანო! ვინ არს ერი ესე, რომელი სხედს მთასა ამასა? და ვინ არიან დამკვდრებულნი ქალაქთა და რა არს სიმრავლე ძალისა მათისა? და რა არს სიმავრე მათი და სიმტკიცე? და ვინ აღდგომილ არს მათ ზედა მეფე წინამძღურად ერისა მათისა?

4. და რასათჳს არა ისმინეს ჩემი, რათამცა მოვიდეს და მომეგებოდეს მე, ვითარცა-იგი ყოველნი მკვდრნი მზისა დასავლისანი?

5. მიუგო და ჰრქუა მას აქიორ, მთავარმან ძეთა ამონისთამან: ისმინენ უფალმან ჩემმან სიტყუად პირისაგან მონისა მისისა, და გითხრა შენ ჰეშმარიტი ერისა მისთვის, რომელი დამკვდრებულ არს მთასა ამას მახლობელად შენსა და არა გამოვიდეს ნაცილი პირისაგან მონისა შენისა.

6. ესენი არიან ნაშობნი ქალდეველთანი.

ბ 7. *და მწირობდეს პირველად შუამდინარესა, რამეთუ არა ინებეს შედგომად ღმერთთა მამათა მათთასა, რომელნი იყვნეს ქუეყანასა ქალდეველთასა დაბადებულ.

8. და გამოვიდეს გზათაგან ნათესავთა მათთასა.

9. **და თაყუანი-სცეს ღმერთსა ცათასა, ღმერთსა, რომელი იცნეს ჰეშმარიტი, და გამოიყვანნა იგინი პირისაგან ღმრთისათა და ***ივლტოდეს შუამდინარედ. მწირობდეს მუნ დღეთა მრავალთა და ჰრქუა მათ ღმერთმან მათმან: მწირობისაგან მათისა გამოსულა და მოსულა ქუეყანად ქანანისა, და მკვდრობდეს მუნ ორასდაათხუთმეტ წელ და განმრავლდეს ოქროთა და ვეცხლითა და საცხოვრით ფრიად****. და შთავიდეს ეგვპტედ, რამეთუ დაფარა სიყმილმან პირი ქუეყანისა ქანანისა და მწირობდეს კუალად მუნ ორასდაათხუთმეტ წელ, ვიდრემდე გამოიზარდნეს. და იქმნეს მუნ სიმრავლე დიდი და არა იყო რიცხუ ნათესავისა მათისა.

10. და აღდგა მეფე ეგვპტისა ბრძოლად მათ ზედა შრომითა აღიზისა საქმითა და დაამდაბლის სიმრავლე მათი და დაიმონნეს იგინი. ***** და დაღუბდეს ღმრთისა მიმართ მათისა და გვემნა იგინი ღმერთმან მათმან მათითა ტანჯვითა და მოსრა ყოველი ქუეყანა ეგვპტისა წყლულებით, რომლისა არა იყო კურნება.

11. ოდეს გამოავლინეს ეგვპტელთა, აღებულ იქმნეს წყლულებანი მათგან და კუალად დვენა-უყვეს, ენებათ დაპყრობაჲ, დამონებაჲ და კირთადა.

12. და ივლტოდენ რა, ღმერთმან ცათამან განავრო ზღუად მეწამული წინაშე მათისა, და წყალნი იგი იქმნნეს ზღუდე მალალ ამიერ და იმიერ და იგინი ფერკითა დაულტოლველითა ვიდოდეს სიღრმეთა ზღუსასა.

1. ძლიერებისა S. დასხნეს S. 3. მიხარო S. 10. ეგვპტისა+და S. 11. წყლულებამნი S. ენებათ S.

* ლბდ. 11. დ. 31. ** ლბდ 12. ა. 1. *** მინაწერის ნიშანი არის. მინაწერი არა. **** ლბდ. 46. ა. 6. ***** გმს. 14. ა. 1.

13. და სადა სდევნიდეს მეგუბტელნი, მოაქცია და წყალმან დაანთქნა იგინი, რომელ არცაღა თუ ერთი განერა მოსაქსენებელად შემდგომთათს.

14. ხოლო მათ განვლეს ზღუად მეწამული და დაეშენეს მთასა სინასა, სადა არა ძალ-ედვით კაცთა დაბანაკებად, ანუ ძესა კაცთასა განსუენებად.

15. მუნ წყალნი მწარენი დაუტკბნა სასმელად მათდა და ზეცით საზრდელი უწუმა ორმეოცთა წელთა.

გ 16. თვნიერ მშულდ-კაპარქთა და საჭურველთა და მახვლთასა ბრძოდა მათ წილ ღმერთი მათი და ყოველნივე მძლავრნი დასცნა.

17. და არა ვისგან ევნო ზანაკსა მათსა, უკუეთუმცა არა შესცოდეს უფალსა ღმერთსა მათსა.

18. ხოლო უკუეთუ სხუათა თაყუანის-სციან გარეშე ღმრთისა მათისა, მიეცემოდინ ტყუეობასა და სრვასა და იქმნებოდინ ყოველთაგან საყუედრელ.

19. და რაოდენგზის შეინანებდენ განშორებასა ღმრთისა მათისასა, ღმერთი ცათა მისცემდა ძლიერებასა და სიმკნესა.

20. და განასხნეს ქანანელნი იგი პირისაგან მათისა. ეგრევე ფერეზელნი იგი და იებოსელნი და სუიქემი და ყოველნი გერგესეველნი, და დაემკვდრნეს მათ შინა დღეთა მრავალთა,

21. ვითარცა არღა ეცოდა წინაშე ღმრთისა მათისა და იყო კეთილი მათა, რამეთუ ღმერთი მოძულე სიცრუისა არს მათ თანა.

22. ხოლო რაჟამს განდგეს გზისა მისგან, რომელი დაუდვა მათ სჯული, მოისრნეს მრავლითა ბრძოლითა მრავალ ჟამ ფრიად და წარიტყუენეს ქუეყანასა უცხოთა, და ტაძარი ღმრთისა მათისა იქმნა ოკერ და ქალაქნი მათნი დაიპყრნეს მტერთა მათთა.

დ 23. და აწ მოიქცეს ღმრთისა მათისა, აღმოსრულ არიან განბნეულები-საგან მათისა, სადა-იგი იყენეს განთესილად და კულად და-ეე-იპყრეს იერუსალმში, სადა-იგი არს სიწმიდე მათი, და დაემკვდრნეს მათსა ამას შინა, რამეთუ იყო მოოკრებულ.

24. და აწ, ჯელმწიფეო უფალო! უკუეთუ არს რამე უმეტრება ერსა მას შინა, ცოდვენ ღმრთისა მიმართ მათისა და ვიხილოთ, რამეთუ ესე საცთურ არს მათა, აღვიდეთ და ვპბრძოთ მათ.

25. და უკუეთუ არა არს უსჯულოება მათ შორის და ნათესაესა მათსა თანა, წარვედინ უფალი ჩემი. ნუუკუე შეეწეოდის მათ ღმერთი მათი და ვიქმნეთ ჩუენ სირცხვლეულ და ყუედრებულ ყოველსა ქუეყანასა.

26. და ვითარცა დასცხრა აქიორ სიტყუათაგან, დრტუნვიდა ყოველი ერი, რომელი გარემო იყო კარავსა ჰოლომფორესა.

27. და თქუეს მთავართა ჰოლომფორესთა და ყოველთა მკვდრთა ზღუსკიდისათა და მოაბელთა, რათა განიბატეოს აქიორ, რამეთუ არა გუეშინის ჩუენ ძეთაგან ისრაჴლისათა, ერისა მის, რომელთა არა ძალ-უც წყობად.

29. აწ აღვიდეთ ჩუენ და ვქმნეთ შესაჴმელ ყოვლისა ერისა შენისა, უფალო ჰოლომფორე!

14. განსუენებად S. 18. სხუათა + სხუათა S. ტყუეობას S. საყუედრელ. S. 19. გან-
შორებას S. ძლიერებას S. 21 სიცრუისა S. 22. წარიტყუენეს S. 24. საცთურ-არს S. ვაბრ-
ძოთ S. 25. უსჯულოება S. უკუე S. ყუედრებულ. S. 26. სიტყუათაგან S. 27. გუეშინის S.
წყობად S.

6

ა 1. და ვითარცა დასცხრა შფოთი იგი კაცთა მათ კრებულისა და ჰრქუა ჰოლომფორე, ერისთავმან ასურეთისამან, აქიორს ამანიტელსა წინაშე ყოვლისა მის ერისა უცხოთესლთასა: *ვინ ხარ შენ, აქიორ? და ყოველთა მიმართ ძეთა ამონისთა სასყიდლით მორეწეთა ეფრემისათა,

2. რამეთუ წინაწარმეტყუელობ ჩუენ შორის, ვითარცა-ესე დღეს და სთქუ: ნათესავსა ძეთა ისრაშლისათა არა ბრძოთა, რამეთუ ღმერთი მათი შეეწიოს მათ? და ვინ არს ღმერთი, არა თუ ნაბუქოდონოსორ? ამან მოავლინოს ძალი თვისი და მოსრნეს იგინი პირისაგან ქუეყანისა და ვერ იქსნეს იგინი ღმერთმან მათმან,

3. არამედ ჩუენ, მონათა მისთა, მოვსწყვდნეთ იგინი, ვითარცა ერთი კაცი და ვერ დაუდგენ სიმრავლესა ცხენთა ჩუენთასა, რამეთუ წარვიხუნეთ ჩუენ იგინი და საზღვარნი მათნი დაითრვენეს სისხლითა მათითა და ველნი მათნი აღივსნენ მძორითა მათითა, რამეთუ არა წინადავდგეს კვალი ღვრკთა მათთა წინაშე პირსა ჩუენსა, არამედ წარწყმედით წარწყმდენ.

4. იტყუს ნაბუქოდონოსორ მეფე, უფალი ყოვლისა ქუეყანისა, რამეთუ თქუა და არა განქარდეს სიტყუანი პირისა მისისანი.

5. ხოლო შენ, აქიორ, მორეწეთ ამონისო, რომელი იტყოდე სიტყუათა მაგათ დღეთა სიცრუისა შენისასა — არღარა იხილო პირი ჩემი ამიერთგან, ვიდრე შური ვიძიო ერისა მისგან. ნათესავისა ეგვპტით გამოსრულისა. და მაშინ განვიდეს მახვილი ერისა ჩემისა და ერისა მსახურთა ჩემთასა გუერდთა შენთა.

6. და დაეცე წყლულებითა მათ თანა, რაჟამს მოვაქციო და კულად მოგავონ შენ მონათა ჩემთა მას დღესა შინა მთად კერძო. და დაგდვან შენ ერთსა ქალაქთავანსა აღსავალთასა და არა წარსწყმდე მუნამდე, ვიდრემდე მოიხპო მათ თანა. და უკუეთუ ესავ გულითა შენითა, ვითარმედ ვერ დავიპყრნე, ნუ შეწუხნებინ პირი შენი. ვიტყოდე და არა დავარდენ სიტყუანი ესე ჩემნი.

7. და უბრძანა ჰოლომფორე მონათა თვსთა, რომელ დგეს წინაშე კარავთა მისთა, შეპყრობა აქიორისი და მოყვანებად და მიცემად ბეტულად ჯელთა ძეთა ისრაშლისათა.

8. და შეიპყრეს იგი მონათა მისთა და განიყვანეს იგი გარეშე ბანაკსა მათსა ველად და წარიყვანეს იგი მიერ ველით მთად კერძო და მოვიდეს წყაროებსა მას ზედა, რომელ არიან ქვე კერძო ბედულოასა. და ვითარცა იხილნეს იგინი კაცთა მის ქალაქისათა თხემსა მის მთისასა, აღიდეს საჭურველი მათი და გამოვიდეს გარეშე ქალაქსა თავსა მთისასა. და ყოველმან კაცმან შემურდულემან დაიპყრეს აღსავალი მათი და ესროდეს ქვითა მათ ზედა.

9. და შემოეფარნეს ქუეშე მათსა მას და შეკარეს აქიორ და დაუტევეს იგი მდებარე ქუეშე ძირსა მის მთისასა და წარვიდეს უფლისა თვისისა.

10. და გარდამოვიდეს ძენი ისრაშლისანი ქალაქით მათით და მოვიდეს და განქსნეს იგი და შეიყვანეს იგი ბეტულად და წარადგინეს იგი მთავართა მის ქალაქისათა,

2. ბრძოლა S. 4. სიტყუანი S. 5. სიცრუისა S. გუერდთა S. 6. წყლულებითა S. შეწუხებინ S. სიტყუანი S. „ესე“ ჩამატებულია. 7. მიცემად — „ბეტულად ჯელთა ძეთა ისრაშლის და შეიპყრეს“ ამაზნა მიწერილი. 8. დაიპყრეს S.

* ზე. 5. ა. 5.

გ 11. რომელნი იყვნეს მათ დღეთა შინა. და იყო მაშინ ოზია, ძე მიქასი, ტომისაგან სუმეონისა, ქაფრი, ძე გოთონიელისი და ქამრი, ძე მელქიელისი.

12. და მოუწოდეს ყოველთა მოხუცებულთა ქალაქისათა და შეკრბეს ყოველნი ჭაბუკნი მათნი და დედანი მათნი და ყრმანი შესაკრებელსა მათსა და დაადგინეს აქიორ შორის ერისა მათისა და ჰკითხვიდა მას ოზია, რა-იგი შეემთხვა მას, და უთხრა აქიორ სიტყუაჲ იგი კრებულისა მის ჰოლომფორესი და ყოველნი სიტყუანი მთავართა მათ ძეთა ასურთა.

13. და რაოდენსა იტყოდეს ჰოლომფორე სახლსა ზედა ისრაჴლისასა,

14. და თაყუანი-სცეს ღმერთსა და ღალად-ყვეს და თქუეს:

და 15. უფალო ღმერთო ცათაო და ქუეყანისაო, გარდამოიხილე ამპარტავანებასა ზედა მათსა და შეიწყალე სიმდაბლე ნათესავისა ჩუენისა და მოხედე პირსა განწმედლილთასა შენდად, უფალო, ამას დღესა!

16. და ნუგეშინ-სცეს აქიორს და აქებდეს მას ფრიად და თქუეს: რაცა სთნდეს ღმერთსა ჩუენთვის და შენდაცა იყოს კეთილი.

19. და წარიყვანა იგი ოზია კრებულისა მისგან სახიდ თვსა.

20. და ყო სუმა მოხუცებულთათვის და მღდელთა და ხადოდეს უფალსა ისრაჴლისასა შემწედ მას დღესა ღამე ყოელ.

7

ა 1. ხელისაგან უბრძანა ჰოლომფორე ყოველსა ერსა მისსა და ყოველსა ახოვანსა, რომელნი მოსრულ იყუნეს შემწედ მისა აღსლვად ბეტულად და შეპყრობად აღსავალსა მათათსა და ბრძოლად ძეთა ისრაჴლისათა.

2. და აღჭურა ყოველი კაცი ძლიერი მას დღესა შინა და ძალი მათი კაცთა ძლიერთა მბრძოლთა მკერცხლი ასსამოცდაათი ათასი და მკედართა ოცდაორი ათასი თუნიერ ჰურტლისა მათისა და კაცთა მათ მკერცხლთა, რომელნი იყვნეს მათ შორის თანამავალი სიმრავლე ფრიად.

3. დაიბანაკეს ღელესა მას მახლობელად ბეტულისა, წყაროსა ზედა, განეფინნეს სივრცედ დოთაიმიად კერძო ვიდრე ბალმანადმდე და სივრცე ბეტულად ვიდრე კემონადმდე, რომელ არს წინაშე ეზრექუნსა.

4. ხოლო ძეთა ისრაჴლისათა ვითარცა იხილეს სიმრავლე იგი მათი, შეშფოთნეს ფრიად და ჰრქუა კაცად-კაცადმან მოყუასსა თვისსა: აწ ავოცონ მათ პირი ყოვლისა ქუეყანისა, არცა მთანი მაღალნი, არცა ბორცუნი, არცა კენეები დაუდგეს მათსა დიდსა სიმრავლესა.

ბ 5. და აღილეს ძეთა ისრაჴლისათა, კაცად-კაცადმან, ჰურტელი საბრძოლი თვისი და აღაგზნეს ცეცხლი გოდლებსა ზღუდეთა მათათსა, დადგეს და სციოდეს ღამე ყოელ.

6. მეორესა დღესა გამოიყვანა ჰოლომფორენე ყოველი მკედარი თვისი წინაშე პირსა ძეთა ისრაჴლისათა, რომელნი იყვნეს ბეტულას.

7. და მოიხილნა აღსავალნი იგი მის მთისანი და ქალაქისა მათისანი. და წყალნი იგი წყაროთანი მოვლნეს და დაიპყრნეს იგინი. და დაადგინნეს მათ ზედა ბანაკები კაცთა მბრძოლთა და თუთ იგიცა აღემკედრა ერსა თვისსა ზედა.

11. სუმეონისა S. 12. და ყრმანიყრმანი S. ჰკითხვდა S. 15. ამპარტავანებასა S. ამასა S. მე-19 მუხტეს ჭერი აზის თავზე, ქვემოთ აშიაზე მხედრული ხელით საბა წერს: რიცხვი აკოლა 17. 18. 20. „ისრაისასა“ აშიაზე სწერია მხედრული ხელით მეოცე მუხტის ქვეშ. 1. იყუნეს sic. 5. სცედეს S.

• ზე. 21 ბ. 7.

8. და მოუკდეს მას ყოველნი მთავარნი, ძენი ამონისნი, და ყოველნი ერნი და წინამძღუარნი ერისა მოაბისნი და ერისთავნი ზღუჯკიდისანი და პრქუეს:

9. ისმინენ სიტყუამ ჩუენი უფალმან ჩუენმან და შეუბრძოლულად დავიპყრათ, რამეთუ დაადგინენ მცველნი წყართა წყალთასა, რათა ვერღარა სვან. და იძლივნენ იგინი და უმბახლოდ მოისრენ. და ნანდვილვე შეიწრებულთა მოგცენ ქალაქი მათი, რომელ დაშენებულ არ. მათათა ზედა მაღალთა და ესვენ სიმაგრესა მათსა.

10. და სათნო-უჩნდეს სიტყუანი ესე მათნი წინაშე ჰოლომფორნესა და წინაშე ყოველთა მსახურთა მისთა. და განაწესეს ყოფად, ვითარცა-იგი იტყოდეს და წარიტრა ბანაკი ძეთა ამონისთა და დაადგინა ას-ასეულად.

გ 11. და მოაკლდა მკვდართაგან ბეტულისთა ყოველი სარწყული წყალთა და ჯურღმულნი მათნი მოცალიერდებოდეს. და არა აქუნდა სასუმელად წყალი მრავალ დღე, რამეთუ საწყაულით მიეცემოდა მათ სუმად.

12. და სულმოკლე იქმნა ერი რგი და ჩუენი მათნი და ცოლნი მათნი და ჰაბუენი მათნი მოაკლდეს წყურილითა და დაეცნეს უბანთა ზედა ქალაქისათა და განსულასა ბჰეთასა. და არღარა იყო ძალი მათ თანა. და შეკრბა ყოველი იგი ერი ოზიასა და მთავართა მათ ქალაქისათა: ჰაბუენი, დედანი და ყრმანი, ღლადებდეს კმითა დიდითა წინაშე ყოველთა მოხუცებულთა და თქუეს:

13. *საჯენ ღმერთმან შორის ჩუენსა და შორის თქუენსა, რამეთუ ყავთ უსამართლო დიდი, რამეთუ არა ვეტყოდეთ მშუდობით ძეთა მიმართ ასურთასა.

14. და აწ არა ვინ არს მწე ჩუენდა, არამედ მიგუცნა ჩუენ ღმერთმან კელთა მათთა დაცემად ჩუენდა წინაშე მათსა წყურილითა და წარწყმედიითა დიდითა.

15. და აწ მოუკლინეთ მათ ყოველი ესე ქალაქი ტყვედ ერისა ჰოლომფორნესისა და ყოველსა ძალსა მისსა,

16. რამეთუ უმჯობეს არს ჩუენდა, ვიყუნეთ მათ აღსაჰრელ, ვიდრე ესრეთ წარწყმედასა და ვიყვნეთ მათ მონად და მკველად და ცხოვნდეს სული ჩუენი და ვიხილოთ სიკუდილი ჩუელთა ჩუენთა წინაშე თუალთა ჩუენთა და ცოლთა ჩუენთა და მოკლებამ სულთა მათთა.

დ 17. გიწამებთ თქუენ ცასა და ქუეყანასა, ღმერთსა ჩუენსა და უფალსა მამათა ჩუენთასა, რომელმან შური იძიოს სულთა ჩუენთათჳს ცოდვათაებრ მამათა ჩუენთასა, რათა არა იყოს სიტყუათა მათთაებრ დღენდელსა ამას დღესა.

18. და იყო ტირილი და გოდებაჲ დიდი შორის კრებულსა მას ყოველთა ერთბამად და ღლად-ყვეს უფლისა მიმართ, ღმრთისა მათისა, კმითა დიდითა:

19. ვსცოდეთ მამათა ჩუენთაებრ და უსამართლო ვყავთ და შევსცეთით.

20. შენ, რომელი მოწყალე ხარ, შეგვწყალენ ჩუენ, ტანჯვითა შენითა ტანჯენ თავვედობანი ჩუენნი და ერი ესე, რომელნი აღგიაარებენ შენ, ნუ გნებავნ მიტემად კელთა მათთა, რომელთა არა გიციან შენ.

21. ამისთჳს, რათა არა ითქუას. წარმართთა შორის: სადა არს ღმერთი მათი?

9. არიან S. 13. ჩუენსა „და“ ჩამატებულია. 21. ითქუას S. გმოს. 5. დ. 21.

22. ხოლო დამაშურალნი ღაღადებითა და გოდებითა უსუსურქმნილნი დაღუმნეს.

23. და ჰრქუა მათ ოზია: ნუ გეშინინ, ძმანო, და-ღა-ვითმინოთ მეგრმე ხუთ დღე ოდენ, ვიდრე მოგუცეს ჩუენ ღმერთმან ჩუენმან წყალობაჲ მისი ჩუენ ზედა.

24. რამეთუ არა დაგვტევენეს ჩუენ სრულიად.

25. უკუეთუ წარჯდენ დღენი ესე და არა ვინ იყოს ჩუენ ზედა, შეწევნა-ვეყოთ მაშინ სიტყუათა თქუენთაებრ. და განაბნია ერი თუსი ბანაკად კაცად-კაცადი ზღუდეთა გოდლებსა ქალაქისასა წარსლვად. ცოლნი და შვილნი მათნი წარავლინნა სახლთა მათსა და იყვენეს სიმდაბლესა შინა დიდსა ქალაქსა შინა.

8

1. და ესმა მათ დღეთა შინა ივლითს, ასულსა მერარისასა, ძისა ოქოზიასა, ძისა იოსეფისსა, ძისა ოზიელისასა, ძისა ელკიასსა, ძისა ანანიასსა, ძისა გედეონისსა, ძისა რაფინისსა, ძისა აქიტობისსა, ძისა ელიესისა, ძისა ქელკიასსა, ძისა ელიაბისსა, ძისა ნათანაელისსა, ძისა სალმელისსა, ძისა სარადისსა, ძისა სუმეონისსა, ძისა ისრაჴლისსა.

2. და ქმარი მანასე მისევე ტომისა და მისევე მამულისა. და მოკუდა მანასე მკასა ოდენ ქრთილისასა.

3. რამეთუ ზედაადგა იგი მომკალთა მქეღელულსა ველსა ზედა, სიცხემან დააცხო თავსა მისსა და დაწვა ცხედარსა მისსა ზედა და მოკუდა ბეტულსა, ქალაქსა თუსსა. და დაფლეს იგი მამათა თუსთა თანა ველსა მას შინა მახლობელად დოთაიშმა, ბალასონისა.

4. და იყო ივლით სახლსა შინა თუსსა ქერივ სამ წელ და ექუს თუე.

5. და იქმნა კარავი ერდოსა ზედა სახლისა თუსისასა. და შეიმოსა წელთა მისთა ძაძა. და ემოსა მას სამოსელი ქურობისა.

6. და იმარხვიდა იგი დღე ყოველ ქურობასა თუსსა თუნიერ შაბათსა და თვისთავთა და დღესასწაულთა და დღეთა სიხარულისათა და საკსენებელთა სახლისა ისრაჴლისათა.

7. და იყო კეთილი ხილვითა და შვენიერ პირითა ფრიად დაბრძენებულითა და სახიერ გონებითა და მდიდარ ფრიად. დაუტევა მას მანასე, ქმარმან მისმან, ოქრო და ვეცხლი, მონები და მქეველები, და საცხოვარი და აგარაკები. და იყო მათ ზედა დადგომილ.

8. *და არავის ესმინა მათთუს სიტყუაჲ ბოროტი, რამეთუ მოშიშ იყო ღმრთისა ფრიად.

9. *და ვითარცა ესმეს სიტყუანი ესევითარნი ერისანი მთავრისა მიმართ, რამეთუ სულმოკლე იქმნეს წყლისა ნაკლულევანებითა, და ესმეს ივლითს ყოველნი ესე სიტყუანი, რომელთა იტყოდა ოზია ერისა მიმართ და ვითარი იგი ეფუცა მათ, ვითარმედ განსცეს ქალაქი შემდგომად ხუთისა დღისა ასურასტანელთა მათ. და მიავლინა შიმუნვარი თუსი, რომელი ზედამდგომი იყო და მოლუაწე ყოველთა მონაგებთა მისთა, და მოუწოდა ოზიას მდდელსა და ქაბრის და ქარმის, მოხუცებულთა ყოველთა ქალაქისა მისისათა.

1. ნათელისა S. 3. მოკუდა + და S. 4 თუშ S. 5. შეემოსა S. 6. იმარხვდა S. ქურობასა S.

* ზე. 7. დ. 25.

ბ 10. და შოვიდეს მისა და ჰრქუა მათ: ისმინეთ ჩემი მთავართა მაგათ დამკვდრებულთა ბეტულასთა, რამეთუ არა სამართალ არს სიტყუაჲ ეგე თქუენი, რომელსა იტყოდეთ წინაშე ერისა. დაამტკიცეთ ფიცით, რომელსა-იგი იტყოდეთ წინაშე ღმრთისა შორის თქუენსა და თქუთ გაცემა ქალაქისა ღმრთისა ჩუენისა მტერთა ჩუენთა, უკუეთუ არა, მათ შინა მოაქციოს თქუენდა ღმერთმან შეწევნა.

11. და აწ ვინ ხართ თქუენ, ვითარცა განსცადოთ უფალი ღმერთი თქუენი ისრაჲლისა, რამეთუ დაამტკიცეთ სიტყუაჲ ღმრთისა შორის ძეთა კაცთასა?

12. და აწ უფალსა ყოვლისა მპყრობელსა გამოსცდით და არა სცნათ ვიდრე უკუნისამდე,

13. რამეთუ სიღრმე გულისა კაცისა ვერ სცნით და სიტყუასა გონებისა მისისასა ვერ ეწივნით. და ვითარ ღმრთისა გონებასა მისწუდეთ, რამეთუ შექმნა ესე ყოველი? მან იცის, რა-იგი უზრახავს თქუენთვის, და გონებაჲ მისი სცნათ და ზრახვანი გამოიციადნეთ? ნუსადა, ძმანო, ნუსადა განარისხებთ უფალსა ღმერთსა ჩუენსა.

14. უკუეთუ არა უნდეს ხუთთა ამათ დღეთა შეწევნად ჩუენდა, მას კელეფიფების ნეფსით თვისით, და-ლა-თუ დამიფარნეს ჩუენ, რომელთა შინა უნდეს დღეთა, მან იცის, და-ლა-თუ მოგუწყვდნეს წინაშე მტერთა ჩუენთა. მას-ვე აქუს კელმწიფება და ვინმე ჰრქუას მას: რა ესე ყავა?

15. არამედ თქუენ ნუ გამოსცდით ზრახვისა უფლისა ღმრთისა ჩუენისასა, რამეთუ არა ვითარცა კაცი არს ღმერთი, ვითარცა აბრაჲლა, არა თუ ვითარცა ძე კაცისა, ვითარცა შეურაცხ-ვინმე-ყო იგი.

16. ამისთვის მოკლოდეთ მის მიერ ცხორებასა. ხალოდით მას შემწედ ჩუენდა და ისმინოს კმისა ჩუენისა, უკუეთუ სათნო არს მისა.

17. რამეთუ არა აღდგომილ არს ნათესაეთა შორის ჩუენთა, არცა არს დღევანდელსა ამას დღესა არცა ტომი, არცა მამული, არცა კრებული, არცა ქალაქი ჩუენგანი, რომელიმცა თაყუანი-სცემდა კერპთა ველით ქმნილთა.

18. ვითარცა-იგი იყო დღეთა მათ ჰირველთა, რომლისა ბრალისათვის მიეცნეს მამანი ჩუენნი ბაბილონელთა მახვლსა და მიმოტაცებასა სამეოცდაათ წელ, და დაეცნეს დაცემითა დიდითა წინაშე მტერთა მათთა.

19. ხოლო ჩუენ ღმერთი სხუაჲ არა ვიცით მისა გარეშე, რომლისათვის ვესავთ, ვითარმედ არა უგულუბელს-გუყვენეს ჩუენ, არცა განმავოროს მაცხოვარებაჲ მისი და წყალობაჲ მისი ჩუენგან.

გ 20. *და არცა ნათესაისა ჩუენისაგან, რამეთუ მოცემასა ჩუენდა ეგრევე ეგოს იერუსალჲმი და ყოველი ჰურიასტანი და ყოველი ქუეყანა დამტკიცნეს. და წარმოჩნდეს სიწმიდე ჩუენი და გამოიძიოს უფალმან შეგინებისათვის მათისა სისხლისაგან მათისა და მოწყუედისათვის მამათა ჩუენთასა და ქუეყანისა მისთვის ჩუენისა, მოკვრებისათვის სამკვდრებელისა ჩუენისა. და მოაქციოს ჩუენდავე წარმართთა შორის, სადა-იგი ვმონებდით მათ და ვიყვენით ჩუენ შეკრებილ და საყუედრელ წინაშე ყოველთა წარმტყუენველთა ჩუენთა, რამეთუ არა წარმართოს მონებაჲ ჩუენი მაღლად, არამედ გინებულად დაღვას იგი უფალმან ღმერთმან ჩუენმან.

10. წინაშე-ერისა S. 13. სიტყუას S. გონებასა S. 16. ცხორებასა S. 18. მიმოტაცებასა S. 20. მოწყუედისათვის S. ქუეყანისა მისთვის ქუეყანისა მისთვის ქუეყანისა S. მოკვრებისათვის მონებდით S. საყუედრელ S. წარმტყუენველთა S.

* მს.წ. 2. ბ. 11. და. 4. ა. 1. და 6. ა. 4.

21. და აწ, ძმანო, უჩუენოთ ძმათა ჩუენთა, რამეთუ ჩუენდა გამოკიდებულ არიან სულნი მათნი, სიწმიდე და ტაძარი და საკურთხეველი დამტკიცებულ არს ჩუენ შორის. ამის ყოვლისათჳს მადლი მივსცეთ უფალსა ღმერთსა ჩუენსა, რომელი გამოგუცდის ჩუენ, ვითარცა-იგი მამათა ჩუენთა.

22. *მოიკსენეთ, რაოდენი უყო მამასა ჩუენსა აბრაჰამს და რაოდენ-გზის განიცადა და ღმრთისმოყუარე იქმნა.

23. ეგრეთვე ისაკი და იაკობი და მოსე და ყოველნივე, რომელნი შესაკუთრეს ღმერთსა, რომელთა მოითმინეს ტანჯვანი მრავალნი და სარწმუნო იქმნეს.

26. **ხოლო ჩუენ არა შურისგებითა, არამედ სასწავლელად გუტანჯავს უფალი მახლობელთა მისთა, რომელი-იგი არს კურთხეულ და ქებულ ყოველსა ესმსა საუკუნოდ, ამენ.

27. მწუხარებითა შეესტიროდეთ უფალსა და ვთქუათ: ვითარცა არს ნებაჲ შენი, ეგრეთვე გვეყავნ წყალობაჲ შენი, რამეთუ ვითარცა შემუსრავს გულთა ჩუენთა ამპარტავანებაჲ მათი, ეგრეთვე სიმდაბლითა ვიქადით

დ 28. და ჰრქუა მას ოზია: ყოველი, რომელი სთქუა გულთა სახიერითა, იტყოდენ. და არა ვინ არს, რომელი წინააღმდეგს სიტყუასა შენსა, რამეთუ არა ხოლო დღეს სიბრძნე შენი ცხად არს, არამედ პირველითგან იცის ყოველმან ერმან გულისხმის-ყოფა შენი, რამეთუ კეთილ არს ქმნილება გულისა შენისა, არამედ ერსა ამას შეეწყურა ფრიად და გუაიძულეს სიტყუად, ვითარცა-იგი ვეტყოდენ მათ, და მოაწიეს ჩუენ ზედა ფიცი, რომელსა ვერ გარდაგვედით.

29. აწ ევედრე ჩუენთჳს, რამეთუ დედაკაცი ღმრთისმსახური ხარ, და მოავლინოს უფალმან წჳმა, რათა აღივსნენ ჯურღმულნი ჩუენნი და აღარა მოაკლდეს.

30. და ჰრქვა მათ ივლით: ისმინეთ ჩემი და ვყოთ საქმე სიბრძნისა, რომელი არს ღმრთისაგან, მიეთხრობოდეს თესლით თჳსლამდე ძეთა ნათესავისა ჩუენისათა.

31. და რა-იგი მნებაჳს საქმნელად, განიგულეთ, უკუეთუ იყოს ღმრთისა მიერ და ევედრენით, რათა დაამტკიცოს უფალმან განზრახვა ჩემი.

32. და თქუენ სდგეთ ბჭეთა ზედა ამას დღესა და ღამესა. და განვიდე მე შომუნვარისა ჩემისა თანა და შემდგომად დღეთა მათ, რომელთა სთქუთ მიცემად ქალაქი ესე მტერთა, მოხედვა-ყოს უფალმან ღმერთმან ისრაჳლსა ზედა კელითა ჩემითა.

33. ***ხოლო თქუენ ნუ გამოიკითხავთ საქმეთა ჩემთა, რამეთუ არა ვითხრა შენ, ვიდრე იქმნეს და აღესრულოს. რომელი-იგი მე ვყო.

34. და ჰრქუა მას ოზია და მთავართა მათ: ვიდრედე მშუდობით, უფალი ღმერთი ისრაჳლისა ჩუენ თანა შურისმძიებელად მტერთა ჩუენთა. და მოიქცეს კარვისა მისისაგან და წარვიდეს კაცად-კაცადი ადგილსა განწყესებულსა თჳსსა.

21. უჩუენოთ S. 26. ქვედა აშიაზე მხედრულად სწერია: რიცხვი აქლია: 24, 25. 26. აწ S. 28. სიტყუასა S. ქმნილება S. სიტყუედ. S. 30 ჰრქვა. 31. მნებაჳს S,

* დბდ. 22, ა. 1. ** დბდ. 28, ბ. 7 *** ქვე 10. ბ. 8.

9

ა 1. ხოლო ივლით დაეარდა პირსა ზედა და გარდაისხა ნაცარი თავსა მისსა და განიძარცვა ძაძა, რომელი ემოსა გუამსა მისსა. და იყო შაშინ ოდენ შეწირულ იერუსალმსს სახლსა უფლისასა საკურთხეველი მწუხრისა. დაღად-ყო ივლით კმითა დიდითა უფლისა მიმართ ღმრთისა და თქუა:

2. *უფალო ღმერთო მამისა ჩემისა სუმეონისაო, რომელმან მიეც მახ-ვლი კელსა მისსა შურის-საგებელად უცხოთესლთა,

3. რომელთა განჯნესს საშო ქალწულებისა შეგინებად და განაშიშუ-ლეს კორცნი შეგინებად სარცხენლად და საყუედრელად, რამეთუ სთქუ: არა ეგრე იყოს ამისთვის, რამეთუ უსჯულო იქმნეს სისხლისა მიმართ ქალ-წულისა. და მოსცენ მთავარნი მათნი კლუად და სარეველი მათი, რომელსა ზედა ქმნეს საცთური მათი, რომელსა სცთუს, სისხლად და მოისრნეს მონანი ძლიერთაგანი და ძლიერნი საყდართა ზედა მათთა. და მოსცენ ცოლნი მათნი ტყუედ და ასულნი მათნი წარსატაცებელად და ყოველი ნაყოფი მათი აღ-საქრელად ძეთა შეყვარებულთა შენთა მიერ, რომელთა შეიშურეს შური შე-ნი და მოიძაგეს შეგინებაჲ სისხლისა მათისა და შენ გხადოდეს შემწედ, ღმერთო მამისა ჩუენისა სუმეონისაო და ლევისო, ღმერთო აბრაჰამისაო, ისაკისაო და იაკობისაო, ღმერთო, ღმერთო ჩუენო, ისმინე ჩემი ქურცივისა,

ბ 4. რამეთუ შენ ჰყავ პირველი მათი და შემდგომი და აწინდელი, მო-მავალი განიზრახე, და იქმნეეს, უწოდე და წარმოგიდგეს შენ, რომელი ზრახე.

5. და თქუეს: აჰა, აჰა ვართ, რამეთუ ყოველნი გზანი შენნი მზა არიან და განკითხვანი წინაწარცნობაჲ,

6. რამეთუ, აჰა ესერა, ასურასტანელნი განმრავლდეს ძალითა მათითა, ვითარცა ეგვიპტელნი ოდეს შექურცილნი სდევნიდენ მონათა შენთა, რომელნი ესვიდენ ეტლებსა, მკედრებთა მათთა, იზახებდენ კმითა ამპარტავა-ნებისათა, თსთა.

7. არამედ იხილე მწყობრი მათი და სიბნელემან ტანჯნა ივინი.

8. უფსკრული ექმნა საფრკედ და წყალმან დაფარნა ივინი მშულდსა და შურდულსა გული შეუპყრის.

9. ეგრეთვე უყავ ამათ, ჰ უფალო, რომელნი ესვენ სიმრავლეთა მათთა და ეტლებსა და მკედრებსა და საჭურველებითა და მშულდ-კაპარკითა და ოროლებითა მათითა იქადიან, და არა ცნეს, რამეთუ შენ ხარ ღმერთი, რომელმან შემუსრნა ბრძოლანი. უფალი არს სახელი შენი.

გ 10. და არა იციან, რამეთუ შენ თავადი ხარ ღმერთი ჩუენი, რომელმან დასთრგუნე ყოველნი ძლიერნი და დასაბამითგან უფალ არს სახელი შენი.

11. შენ დაამკვე სიმრავლე მათი ძალითა შენითა და დაეც სიმტკიცე მათი გულისწყრომითა შენითა, რამეთუ ზრახავს შეგინებად სიწმიდე შენი და შებილწებად საყოფელი სახლისა შენისა და განსასუენებელი დიდებისა შენისა, დამკობად რქა საკურთხეველისა შენისა.

12. და ჰყავ, უფალო, რათა მახვლითვე თსითა მოეცუეთოს თავი მისი.

3. შეგინებაჲდ S. საყუედრელად S. სთქუა S. ტყუედ S. 4. მამავალი S. 5. გზა S. ქვემო აშო-აზე მხედრული ხელთ სწერია: ეკუთენის დიდს მცხეთის სობოროს ჩუნეს წელს. 6. თსთათსთსთა ესუიდენ S. 8. მშულდსა და შურდულსა გული შეუპყრის — ჩამატებულია. 10. რომელნი S. 12 მოეცუთენს S.

* დბ-დ. 34. ბ. 13. და დ. 25

13. შეუბყრენ თუალნი მისნი საფრკითა ჩემ შორის და დაეც. იგი სი-
ყუარულითა ბაგეთა ჩემთათა.

14. მომეც მე სული სიმკნისა, რათა შეუძლო შეურაცხება მისი და ძაღ-
მეც მოუძღურებად მისსა.

15. ამისთვის, რათა იყოს საცხენებელად სახელისა შენისა. დაამკვენ *და
მოსარ ამათი აღმდგომი ჯელითა ქველისათა, რათა ცნან ყოველთა შეუფე-
ბათა, რამეთუ შენ ხარ ღმერთი.

16. **რამეთუ სიმრავლითა არა არს ძალი შენი და სიმტკიცე შენი, არცა
მოცემანი შენნი განაძლიერებენ, რამეთუ მდაბალთა ხარი ღმერთი, მოკლე-
ბულთა ხარ შემწე და კელისამპყრობელი უძღურთა, განწირულთა მფარვე-
ლი, უსასოთა უსუსურთა ცხორებაჲ, მამა ობოლთა.

17. ჰე, უფალო მამისა ჩემისა სუმეონისაო და ღმერთო სამკედრებლისა
ისრაჴლისაო, უფალო ცათა და ქუეყანისაო, დამბადებლო. ზღუათა და ყო-
ველთა წყალთაო, მეუფეო ყოველთა ქმნულთა შენთაო,

18. შეისმინე ვედრებაჲ მკევლისა შენისა და მოეც ზაკვა და ცთუნება
წყალულებად მტერთა და საგვემელად მათდა, რომელნი-იგი შენისა სჯული-
სა მტერნი არიან და სახლისა სიწმიდისა შენისანი და თხემისა სიონისანი.

19. და ყოველთა ზედა ტომთა შენთა მოხედ დაცსა მას ჰეშმარიტსა,
რომელი ეფუტე აბრაჴამს, რათა გიცოდის შენ, რამეთუ შენ ხარ ღმერთი
ძლიერებისა და სიმტკიცისა, და არა ვინ არს სხუა შემწე ისრაჴლისა შენსა
გარეშე.

10

ა 1. და იყო, ვითარცა დასცხრა ღაღაღებისაგან უფლისა მიმართ ღმრთი-
სა ისრაჴლისა და აღასრულნა ყოველნი სიტყუანი ესე. და აღდგა თაყუანის-
ცემისაგან თვისისა.

2. და მოუწოდა შიმუნვარსა თვისსა და განვიდა სახიდ თვისსა, რომელსა
შინა იყოფინ დღესა შაბათსა დღესასწაულთა მისთა.

3. განიძარცვა ძაძა იგი, რომელ ემოსა ქურიობისა მისისა, და განიბანა
გუამი წყლითა და იცხო ნელსაცხებელი ჯშირი და განითხზა სამკაულად თმა
თვისი და დაიდგა თავსა ხოირი და შეიმოსა სამოსელი სიხარულისა მისისა, რომ-
ლითა შეიმოსის ცხორებასა მანასესა, ქმრისა თვისისასა.

4. და შეისხნა კამლნი მოოქროვილნი ფერკთა მისთა და შეისხნა სამკ-
ლავენი და სავლტენი და ბეჭენი და საყურნი და ყოველი სამკაული მისი და
შეიმკო თავი თვისი ფრიად საცთუნებელად მამაკაცისა თუალთა, რომელთა
იხილონ იგი.

ბ 5. და აჰკიდა შიმუნვარსა მას თხიერაკითა ღწრო და კოკით ზეთი და
პური წმიდითა ყოვლითა და ყოველი ქურჭელი მისი, და აჰკიდეს მას.

6. და განვიდეს ორნივე ბჭეთა ქალაქისათა ბეტულასათა პოვენეს, ზედა-
მდგომელად მას ზედა ოზია და მოხუცებულნი ქალაქისანი ქარბი და ქარმი.

7. და ვითარცა იხილეს იგი, იყო პირი მისი ცვალებულ და სამოსელი
მისი იქცევის, დაუკრდა სიკეთე მისი ფრიად.

14. მოუძღურებაჲდ S. 15. მეუფცბათა S. 17 ზღუათა S. 17. მეუფცო S. 18. ცთუნებაჲ S.
წყალულებად S. სიონისანი+შენთა S. 19. სხუა S. 3. განითხზა S. ცხორებაჲსა S. ქრმისა S.
4. მოოქროვილი S. 5. პურითა S.

* მსჯ. 4. დ. 21. და 5. დ. 26 ** მსჯ. 7. ა. 2. 2. ნუმტ. 14 გ. 11. და. 20. ა. 6.

8. *და პრქვეს მას: განვედ მშუდობით, უფალა ღმერთი იყავნ შენ თანა წინაშე შენსა შურისმძებებელად მტერთა ჩუენთა, ღმერთმან მამათა ჩუენთამან მოგეცინ შენ მადლი და აღასრულენ ზრახვა შენი სიქადულად ძეთა ისრაშლისათა და აღსამაღლებელად იერუსალშმისა. და ივლით თაყუანი-სცა პირსა ზედა თუსსა ღმერთსა.

9. და პრქუა მათ ივლით: ყავნ აწ უფალმან ღმერთმან სიტყუათა თქუენთაებრ და პოვენ მადლი მკევალმან მისმან წინაშე თულათა მისთა. აწ უკუე მიბრძანე მე განხუმად ბქეთა ქალაქისათა და განვიდე აღსრულებად სიტყუათა, რომელთა იტყოდეთ ჩემ თანა. და უბრძანეს ჳაბუკთა მათ, რათა განუხუნენ მას ბქენი, ვითარცა-იგი ეტყოდა მათ.

10. და განვიდა ივლით და მკევალი მისი მის თანა ქალაქით და ხედვიდეს მას კაცნი იგი ქალაქისანი, ვიდრე გარდამოვიდოდეს მთასა მას.

11. და ვიდრე გარდავიდა ღელესა მას ქართლ და არღარა იხილეს. და მოეგებოდეს მას მკუმილავნი იგი ასურასტანისანი.

გ 12. და შეიპყრეს იგი და ჳითხვიდეს მას: ვიეთი ხარ და ვინა მოხვალ და ვიდრე ხვალ? და პრქუა მათ ივლით: ასული ვარ მე ებრაელთა და ვივლტვი, რამეთუ მოცემულ არიან იგინი თქუენდა შესაქმელად.

13. და მოვალ წინაშე ჰოლომფორესა, ერისთავისა მის ძლიერებისა თქუენისასა, თხრობად მისსა სიტყუათა ჳეშმარიტებისათა და უჩუენოთ მათ გზა, ვინა შევიდეს და ეუფლოს მას ყოველსა მითთკერძოსა და არა წარწყმდეს კაცთა ამათგანი კორციელი ერთი, არცა სული.

14. ვითარცა ესმნეს სიტყუანი ესე კაცთა მათ, განიცდიდეს პირსა მისსა. და იყო სიკეთე იგი მისი წინაშე მათსა საკრველ ფრიად და პრქუეს მას:

15. განირინე სული შენი დღეს კეთილად, რამეთუ ისწრაფე გარდამოსლვად და შემთხუევად პირსა უფლისა ჩუენისასა და აწ მოუქედ მას კარვად მისა და ჩუენგანთა.

დ 16. და წარ-ღა-სდგე წინაშე მისა, ნუ შეშინდებინ გული შენი, არამედ უთხარ მას ყოველი სიტყუათა მაგათ შენთაებრ და გიყოს შენ კეთილი. და გამოარჩიეს მათგანი ასი კაცი და შეავედრეს იგი და შიშუნვარი მისი და მიიყვანნეს იგინი კარავად ჰოლომფორესა. და მირბოდეს ყოველნი მის ბანაკისანი, რამეთუ მიესმა ყოველსა კრებულსა ამბავი მოსლვისა მისისა. და ვიდრე დგა გარეშე კარავსა ჰოლომფორესსა, უთხრეს მას მისთს.

17. და იკრვებდეს სიკეთესა მისსა, შეიყვანეს და შეიწყყარებდეს სიტყუათა მისთა, რამეთუ იყვნეს კეთილ ფრიად. დაუკრდეს ძენი ისრაშლისანი მის გამო.

18. და ეტყოდა კაცად-კაცადი მოყუასსა თუსსა: ვის კელ-ეწიფების შეურაცხის-ყოფად ერისა ამის, რომელთა უსხენ ცოლნი ესევეთარნი? არა ჳერარს დატევებად მამაკაცი მათგანი ერთიცა; რომელნი დაშთენ, შემძლებელ არიან მოციტებად ყოველსა ქუეყანასა. და გამოვიდეს ყოველნი მცველნი ჰოლომფორესნი და მსახურნი მისნი და შეიყვანეს იგი კარავსა მისსა.

19. და მიწოლილ იყო ჰოლომფორე ცხედარსა თუსსა ზედა და განისუენებდა ქუეშე სამუშლესა მას, რომელი ქმნულ-იყო ძოწუელისაგან და ოქროთა, მარგალიტითა და ანთრაკითა პატროსნითა ქსული. და უთხრეს მას ყო-

8. პრქვეს S. 9. უკუე S. მკველიან S. აღარულაბად S. 12. ვინაწინ S. შესაქმელადმდე S. 13. უკუე S. ვინაწინ S. 15. შემთხუევად S. 16. ჰოლომფორესსა + და S. 17. აკრვებდეს S. 19. განისუენებდა S.

* ზე. 8. დ. 33.

ველი მისთვის, ვითარცა ესმა ივლითისათვის. გამოვიდა ეზოსა მას კარაივისასა პოლომფორნე და ლამპარნი ცეცხლისანი წინაუძლოდეს მას.

20. და ვითარცა მოვიდა ივლით წინაშე პირსა მისსა, უკერდა სიკეთე იგი პირისა მისისა. და ივლით დავარდა პირსა ზედა თვისსა და თაყუანი-სცა მას და აღადგინეს იგი მონათა მისთა.

11

ა 1. და ჰრქუა მას პოლომფორე: ნუ გეშინინ, დედაკაცო, კადნიერ იყავ გულითა შენითა, რამეთუ მე არა ვის ბოროტი უყავ კაცსა, რომელმან ინება მონობა ნაბუქოდონოსორისა, მეფისა ყოვლისა ქუეყანისა.

2. და აწ ერმან შენმან, რომელი დამკვდრებულ არს მათსა შინა, შეუ-რაცხ-ყო მე. არა აღვიღე პოროლი მათ ზედა, არამედ მათ ყვეს თავით თვისით ესე.

3. აწ მითხარ მე, რომლისათვის ივლტოდე მათგან და მოხუედ ჩემდა, რამეთუ მოსრულ ხარ ცხობებად, ნუ გეშინინ ამას ღამესა, სცხონდე ამი-რითგან, რამეთუ არა ვინ გავნოს შენ, არამედ კეთილი გეყოს შენ, ვითარცა კეთილი ეყვის მონათა უფლისა ჩემისა ნაბუქოდონოსორისთა.

4. და ჰრქუა მას ივლით: ისმინე მკვევლისა შენისა და იტყოდეს მსახური შენი. და არა გითხრა ნაცილი უფალსა ჩემსა ამას ღამესა. და უკუეთუ შეუ-დგე სიტყუათა მკვევლისა შენისათა, სრული საქმე ქმნეს შენ თანა ღმერთმან და სრულ-ყოს ღმერთმან კელთა შენთა საქმე დიდი. და არა შესცდეს უფალი ჩემი სლვათაგან თვისთა, ვიდრე ცოცხალ იყო.

5. რამეთუ ცხოველ არს ნაბუქოდონოსორ მეფე ყოვლისა ქუეყანისა და ცხოველ არს ძალი მისი, რომელმან მოგავლინა შენ განგებად ყოვლისა კაცისა, რამეთუ არა მხოლოდ კაცი შენ ძლით ჰმონებდეს მას, არამედ მკვეც-ნიცა ველისანი, საცხოვარნი და მფრინველნი ცისანი სიმკნითა შენითა ცხოვ-ნდებოდიან. და ცნას ნაბუქოდონოსორ და ყოველმან ეზომან მისმან,

ბ 6. რამეთუ გვასმიეს სიბრძნე შენი და განზრახვა გულისა შენისა, რამეთუ მიეთხრა ყოველსა ქუეყანასა, რამეთუ შენ ხარ მარტო უმჯობეს ყოველსა სამეუფოსა მისსა და ძლიერ მცნებითა და საკერველ ერისთაობისა ბრძოლისასა.

7. *და აწ, უფალო, სიტყუასა მას, რომელსა იტყოდა აქიორ ერსა შორის შენსა, გვესმნეს სიტყუანი იგი მისნი, რამეთუ შეიწყნარეს იგი კაცთა მათ ბეტულასათა და უთხრა მათ, რომელსა იტყოდა შენს წინაშე. ყოველნი სიტყუანი შენნი, რომელთა იტყოდე ამისთვის, კელმწიფეო უფალო, ნუ თანა-წარხვალ სიტყუათა მისთა, არამედ დაიდევ იგი გულსა შენსა, რამეთუ ჰემ-მარტი არს,

8. რამეთუ ვერვისგან შურ-იგების ნათესავი ჩუენი, არცა ერევის მათ მახვილი, უკუეთუ არა ცოდონ ღმრთისა მიმართ მათისა.

9. და აწ რათა არა იყოს უფალი ჩემი გარეშე და უქმ საქმესა ამას, არამედ დაეცეს სიკუდილი მათ ზედა, რამეთუ მოწვევულ არს მათა ცოდვა დი-დი, რომლითა განარისხონ ღმერთი მათი, რომელ ქმენ უსჯულოებად,

3. მოხუედ S. ცხობებად S. 4. სიტყუათა S. 7. სიტყუასა S. 8. სოდონ S.

* ზე. 5. ა. 5

10. რამეთუ მოაკლდა საზრდელი მათ და შეასრულეს მათ სუმად ყოველი წყალი მათი,

11. რამეთუ უწყეს კელის-შეყოფად საცხოვართა მათთა და ყოველი, რაოდენი ბრძანა ღმერთმან სჯულსა მისსა არა კამად მათა, გულს-უც კამად.

გ 12. და შესაწირავსა იფქლისასა და ათეულსა ღუნისასა და ზეთისასა. რომელი დაემარხა და წმიდა ეყო მღვდელთათს, რომელნი ღვანან იერუსალმისა წინაშე პირსა ღმრთისა ჩუენისა, უზრახავს იგი შექმად, რომელთა არცა კელის-შეხებდა ჭერ-არს არცა ერთისა მათგანისა თუნიერ მღვდლისა ხოლო. და არარა მიუძღუნებდეს იერუსალმად არცა ერთი რა და ამისთვისცა მონათა მათ დამკვდრებულთა აგრძენეს ესე, რომელთა-იგი დააყენეს მუნ მიტევება მოხუცებულთა მიერ. და იყოს, რაჟამს-რა იგი მიეთხრას მათ და არა ყონ. მოეცნენ იგინი კელთა შენთა მოსასრველად.

13. მას ღღესა შინა, რომლისათს მე, მკვევალსა შენსა, მომეთხრა ღმრთისა მიერ და ვივლტოდე პირისაგან მათისა. და მომავლინა მე ღმერთმან შენდა საქმედ შენ თანა, რომლისათს განკრთეს ყოველი ქუეყანა, რაოდენთა ესმეს იგი.

14. რამეთუ მკვევალი შენი ღმრთისმსახურ ვარ და ვმსახურებდა მე ღმერთსა ცათასა და ყოვლისა ქუეყანისა უფალსა. და აწ მე შენს წინაშე, უფალო, განვიდოდი ღამედ და ღამედ მკვევალი შენი ჯეცსა ამას და ვილოცევედ ღმრთისა მიმართ.

დ 15. და მითხრას მე, ოდეს-იგი იქმნეს ცოდვა მათი, მოვიდე და გაუწყო ცოდვა იგი მათი და განხუდე ყოველითა ძალითა შენითა და არა ვინ წინა აღვიდგეს შენ მათგანი. და მიგიყვანო შენ შორის ჰურიასტანსა ვიდრე მისლვადმდე წინაშე იერუსალმისა და დავდგნე საყდარნი შენნი შორის მათსა. და მოიყვანნე იგინი, ვითარცა ცხოვარნი, რომელთა არა არნ მწყემსი, და არა განძრას ძალმან ენა თუსი წინაშე შენსა.

16. რამეთუ ესე მომეთხრა მე წინასცნობითა ჩემითა განგებითა ღმრთისათა.

17. და ვინათგან განურისხნა მათ ღმერთი, ამისთვის მოვივლინე თხრობად შენდა.

18. და სათნო-უჩნდეს სიტყუანი ესე მისნი წინაშე ჰოლომფორესა და წინაშე ყოველთა მსახურთა მისთა, და უკურდა სიბრძნე იგი მისი და იტყოდეს:

19. არა არს ესევეითარი დედაკაცი კილითგან ქუეყანისათა ვიდრე კიდედმდე მის სიკეთითა პირისათა და გულისხმის-ყოფითა სიტყუათათა.

20. და ჰრქუა მას ჰოლომფორე: კეთილად ყო ღმერთმან, რამეთუ მოგავლინა შენ წინამძღურად ერისა, რათა იქმნეს კელითა შენითა ძალი, ხოლო შეურაცხის-ყოფელთა უფლისა ჩუენისათა წარწყმედა. და აწ სასტიკი ხარ შენ ხილვითა შენითა და კეთილ სიტყუთა შენითა.

21. უკუეთუ ეგრე ჰყო, ვითარცა-ეგე იტყოდე, ღმერთი შენი იყოს ჩემდა ღმერთი და შენ სახლსა შინა ნაბუქოდონოსორ მეფისასა სჯდე და იყო შენ სახელოვან უმეტეს ყოველსა ქუეყანასა.

12

ა 1. და უბრძანა შეყვანებამ მისი, სადა-იგი დაიდებოდა ვეცხლი მისი. და ამცნო დარეცა მისი მუნ. და მისცემდა მას სანოაგეთაგან მისთა და ღვინსა მისისაგან სუმად.

2. და თქუა ივლით: არა ვჰამო მათგანი, არც ვსუა. *რათა არა მექმნეს მე საცთურ, არამედ რომელ-ესე მომიღებებს, მეყოფის მე.

3. და ჰრქუა მას ჰოლომფორე: უკუეთუ მოგაკლდეს, რომელი-ეგე გაქუს შენ, ვინათ გცეთ შენ მსგავსი მათი, რამეთუ არავინ არს ჩუენ თანა კაცი ნათესავისაგან შენისა.

4. და ჰრქუა მას ივლით: კხოველ არს სული შენი, უფალო ჩემო, რამეთუ არა დაასრულოს მკვევალმან შენმან, რომელი მაქუს ჩემ თანა, ვიდრემდე ყოს ღმერთმან კელითა ჩემითა, რომელი-იგი იზრახა. და შეიყვანეს იგი მსახურთა ჰოლომფორესთა კარავად და დაიძინა ვიდრე შუალამემდე და აღდგა განთიადსა ოდენ საკუმილავსა.

ბ 5. და მიავლინა ჰოლომფორესა და თქუა: უბრძანენ უფალმან ჩუენმან მკვევალსა თუსსა განსლვად სალოცავად.

6. და უბრძანა ჰოლომფორე მკვევლთა მათ თუსთა არა ყენებად მისა. და იყოფოდა ბანაკსა შინა სამ დღე.

7. და განვიდის ღამედ და ღამედ კევსა მას ბეტულასასა და იბანებინ წყაროსა მას წყლისასა, ვითარცა წეს იყო ურიათა.

8. ვითარცა აღმოვიდის განბანილი, ევედრებინ უფალსა ღმერთსა ისრაჴლისასა, რათა წარემართოს მას გზასა მისსა აღსამაღლებელად ქეთა ერისა მისისა ისრაჴლისათა.

9. შევიდინ და იყოფინ კარავსა მას შინა, ვიდრე მიიღის საზრდელი მისი მწუხრი.

გ 10. და იყო დღესა მას მეოთხესა, და ყო ჰოლომფორენ სუმა მონათა თუსთა თანა ხოლო. და არავის უწოდა წოდებისა მისებრ, ვითარ-იგი ვმდა და ჰრქუა ბაგუას, საკურისსა თუსსა, რომელი იყო ზედამდგომელი ყოველთა მონაგებთა მისთა: მივედ და არწმუნე დედაკაცსა მას ებრაელსა, რომელ არს შენ თანა, ჰამად და სმად ჩუენ თანა.

11. აჰა ესერა, საკიცხელ არს პირისა ჩემისა, უკუეთუ ესევითარი დედაკაცი ეგრეთ განუტეოთ. ვაცადოთ და არა ვეზრახნეთ მას, უკუეთუ არა მოვაქციოთ იგი ჩუენდა, გამკიცხნეს ჩუენ.

12. და განვიდა ბაგუა პირისაგან ჰოლომფორენსა და შევიდა მისა და ჰრქუა: ნუუკუე გცონინ მკვევალსა მაგას კეთილსა შოსლვად უფლისა ჩუენისა, რათა იდიდო მის წინაშე და სუა ჩუენ თანა სიხარულით ღვინო. და იქმნე ჩუენ თანა, ვითარცა ასულქო ასურასტანელთა დღესა ამას ერთსა, რომელნი წინაშე დგანან სახლსა ნაბუქოდონოსორისასა?

13. და ჰრქუა მას ივლით: და ვინ ვარ მე სიტყვსმგებულ უფლისა ჩემისა?

14. რამეთუ ყოველი, რომელი სათნო არს წინაშე თუალთა მისთა, სწრაფით ვყო. და იყოს ესე ჩემდა სიხარულ, ვიდრე დღემდე სიკუდილისა ჩემისა.

1 სანუგეთაგან S. 4. ზრახა S. 5. უბრძანონ S. 10. მონაგებთა მონათა S. 11. მოვიციოთ S. 12. ნუუკუე S. მკვევალსა S. იქმნე S. 13. ჩუენისა S. 14. სწრაფლით S.

* ღბ'დ .ღ'ნიე 1. ბ. 8. ტობ. 1. ბ. 12.

15. აღდგა და შეიმოსა სამოსელი მისი და ყოველი სამკაული დედათა და წარუძღვა მკვეალი იგი თვის პოლომფორესსა. შევიდა და დაჯდა ივლით.

16. და განკრთა გული პოლომფორესი მის ზედა და აღიძრა სული მისი და გული უთქმიდა მას ფრიად თანაყოფისა მისთვის და იმარჯვებდა ჟამსა, რათამცა აცთუნა, რომლითა დლითა იხილა იგი.

17. და პრქუა მას პოლომფორე: სუ და იქმენ მხიარულ ჩემ თანა.

18. და პრქუა ივლით: ესუა აწ, უფალო ჩემო, რამეთუ განდიდნა ცხორება ჩემი ჩემ თანა უფროს ყოველთა დღეთა შობისა ჩემისათა.

19. მოილო და ჰამა და სუა მის წინაშე, რომელი-იგი მოუმზადა მკვეალმან მისმან.

20. და მხიარულ იქმნა პოლომფორე მის ზედა და სუა ღვნო ფრიადი, რომელ არღარა ესვა სხუასა დღესა ეგოდენი ცხორებასა შინა თვისსა.

13

ა 1. და ვითარცა შემწუხრდა, ისწრაფეს მონათა მათ წარსლვად აღგილად თვსად და ბაგუა შეაჯშა კარნი კარავთანი გარეგნით და წარავლინნა წინაშემდგომელნი პირისაგან უფლისა თვისისა,

2. *რამეთუ ყოველნი დამაშურალ იყვნეს და დამთვრალ ამისთვის, რამეთუ მყოვარ იყო სმა იგი.

3. და დაშთა ივლით მხოლო პოლომფორესა თანა კარავთა შინა.

4. ხოლო პოლომფორე დავრდომილი იდგა ცხედარსა ზედა თვისსა, ვინათგან გარდარეოდა ღვნო.

5. და პრქუა ივლით მკვეალსა თვისსა, რათა დადგეს გარეშე სასუენებელისა და სცვიდეს გამოსლვასა მისსა, რათა არა ვინ იყოს შორის მათსა, ვითარცა-იგი ყვის დლითი დღედ. და ვითარცა განვიდა, თქუა ლოცვა და ბაგუას ეტყოდა სიტყუათა მათვე.

6. და წარვიდეს ყოველნი და არა ვინ დაშთა სასუენებელსა მას შინა მცირითგან დიდადმდე. და ივლით დგა ცხედარსა მისსა თანა და თქუა გულსა შინა თვისსა: უფალო ღმერთო ყოველისა ძლიერებისაო, მოიხილე ჟამსა ამას კელთა ჩემთა აღსამაღლებლად იერუსალშმისათვის,

7. რამეთუ აწ არს ჟამი შეწვენისა სამკურდებელისა შენისა და საქმისა ამის განზრახვისა ჩემისა, მოსრვად მტერთა ჩემთა, რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა. განმძლიერე მე, ღმერთო ისრაშლისაო, ამას დღესა!

8. და მოუკდა ფიცარსა ცხედრისასა თავით კერძო პოლომფორესა, აღმოკდა საბარკალი მისი მისგან და მიეახლა ცხედარსა მას.

9. და უპყრნა თმანი თავისა მისისანი და თქუა: განმამტკიცე მე, ღმერთო ისრაშლისაო, ამას დღესა.

10. **და სცა ორგზის ყელსა მისსა ძალითა თვისითა და მოჰკუეთა თავი მისი.

ბ 11. და გარდაავორვა გუამი მისი სარეცელისაგან და გარდამოილო საშუმლე იგი სუეტთა მათგან. და ამისა შემდგომად გამოვიდა და მისცა თავი პოლომფორენსი შიმუნვარსა თვისსა.

16. თან:ყოფისათვის S. 20. სხუასა S. ცხორებასა S. 5. სასუენებელისა S. ვითარცა] რამეთუ S. განვიდა [განსლვა S. 6. სასუენებელსა S. იმერუსალშმისათვის S. 8. აღმოაქადა S. 10 მოჰკუეთა S. 11. სუეტთა S.

* ზირქ. 31. დ. 30. ** 1. მფ. თ. 17. ზ. 51. მკ. ბ.

12. და შთადეა იგი მახალსა მას სასაგზლესა და გამოვიდეს ორნივე ზოგად, ვითარცა ჩვეულება აქუნდათ ლოცვისათუს და განვლეს ბანაკი იგი და აღვიდეს მთასა მას ბეტულასასა.

13. და მოიწინეს ბჳეთა მის ქალაქისათა და ჰრქვა ივლით შორითვე მკუმილაეთა მათ ბჳისათა: განმიხუენით, განმიხუენით მე ბჳენი, რამეთუ ჩუენ თანა არს უფალი ღმერთი ჩუენი და ყოსლა ძლიერებაჲ ისრაჳლისა შორის და შემუსრვა მტერთა ჩუენთა, ვითარცა ყო ლღეს.

14. ესმა კაცთა მათ ქალაქისათა კჳამ მისი, ისწრაფეს გარდამოსლვად ბჳეთა ქალაქისათა და მოუწოდეს მღღელთა მოხუცებულთა ქალაქისათა.

15. და მორბოდეს ყოველნი მცირითგან დიდადმდე, რამეთუ საკვრველ-უჩნდა მათ მოსლვა იგი მისი და განუხუენეს მათ ბჳენი და შეიყვანნეს იგინი.

16. და აღაგზნეს ცეცხლი სანთლად და გარემოადგეს მათ.

17. და თქუა ივლით კმითა დიდითა: ძენო ისრაჳლისანო, აქებლით ღმერთსა,

18. რომელმან არა განიშორა წყალობაჲ მისი სახლისაგან ისრაჳლისა, არამედ მოსრნა მტერნი ჩუენნი კელითა ჩემითა ამას ღამესა.

გ 19. და აღმოიღო თავი იგი ჰოლომფორესი მახლისა მისგან, უჩუენა მათ და ჰრქუა მათ: აჰა ესერა, თავი ჰოლომფორესი, ერისთავისა ერისა ასურ-რთასა, და აჰა, სამუშლე იგი მისი, რომელსა კჳევე წვა მთურალი. და მოკლა იგი უფალმან ღმერთმან კელითა დედაკაცისათა.

20. და ცხოველ არს უფალი ღმერთი, რომელმან დამიცვა ანგელოზისა მისისა მიერ და წარმავლინა მუნ, და დამიფარა მუნ და მომაქცია აქავე. და არა მოუშვა უფალმან შებილწებად მკველისა თუსისა და უცოდველად ვლადადებ და ვიხარებ ძღვეასა მისსა ზედა და განრინებასა ჩემსა და ვსნასა თქუენსა.

21. აქებლით მას ყოველნი, რამეთუ კეთილ, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობაჲ მისი.

22. და განუკურდა ფრიად ყოველსა მას ერსა და მუტლნი მოუდრიკნეს და თაყუანი-სცეს ღმერთსა და თქუეს ერთბამად ყოველთა: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო, რომელმან შეურაცხ-ჰყვენ დღევან-დელსა ამას დღესა მტერნი ერისა შენისანი კელითა ქალისათა.

23. და ჰრქუა ოზია ივლით: კურთხეულ ხარ, ასულო, ღმრთისა მიერ მალღისა უფროს ყოველთა დედათა ქუეყანისათა.

24. და კურთხეულ არს უფალი ღმერთი, რომელმან ქმნა ცა და ქუეყანა, რომელმან წარგიმართა შენ წყლვად მთავარსა თუსისა მტერისა ჩუენისა.

დ 25. რამეთუ არა მოაკლდეს სახელი შენი გულთა კაცთასა და მოიკსენებდენ ძალსა ღმრთისასა ვიდრე უკუნისამდე. და იყავნ შენდა იგი სიმაღლედ საუკუნოდ მოხედვად შენდა კეთილითა ამისთუს, რამეთუ არა ჰრიდე სულსაცა შენსა სიმაღლისათუს ნათესავისა ჩუენისა, არამედ განხვედ დაცემისა ჩუენისათუს. სიწრფოებით ხვდოდე წინაშე ღმრთისა ჩუენისა.

26. და თქუა ყოველმან ერმან: იყავნ, იყავნ!

14

ა 1. და პრქუა ივლით: *ისმინეთ ჩემი, ძმანო, და მიიღეთ თავი ესე, და-
მოპკიდეთ არდაბაგსა ზღუდისა თქუენისასა.

2. და იყოს, ოდეს განთენდეს ცისკარი და გამოვიდეს შზე ქუეყანად,
აღილენ კაცად-კაცადმან თქუენმან საჭურველი საბრძოლო თვისი და განვედით
ყოველი კაცი ძლიერი გარეშე ქალაქსა და დაადგინეთ ერისთავი მას ზედა,
რეცა თუ გარდახვალთ ველად მკუშილად მათ ძეთა ასურთასა, და ნუ გარ-
დახვალთ.

3. და აღილონ საჭურველი თვისი და მივიდოდინან ბანაკად მათა და აღა-
დგინებდენ ერისთავთა ძლიერებისა ასურთასა და მირბიოდინან კარავად ჰო-
ლომფორესა და არა ჰოვონ იგი.

4. და დაეცეს მათ ზედა შიში დიდი და ივლტოდინან პირისაგან თქუ-
ენისა.

ბ. 5. და შეუდევით თქუენ და ყოველნი მკვდრნი ყოველთა საზღვართა
ისრაჲლისათანი და დარეცენით ივინი გზათა ზედა მათთა. და ვიდრე ყოფად-
მდე ამრსა მომიწოდეთ მე აქიორს ამანიტელსა, რათა იხილოს და იცნას
ესე, რომელმან შეურაცხ-ყო სახლი ისრაჲლისა და იგი ვითარცა სასიკუდინე
მოავლინა ჩუენდა. და მოიყვანეს აქიორ სახლისაგან ოზიასა. და ვითარცა
მოვიდა, იხილა თავი ჰოლომფორესი ქელთა ერთისა კაცისათა შორის კრებუ-
ლისა მის ერისა. დავარდა პირსა ზედა თვისსა და დაითხია მიწასა ზედა სული
მისი. და ვითარცა აღადგინეს იგი, შეუვრდა ფერჯთა ივლითისათა და თა-
ყუანი-სცა პირსა წინაშე მისა და პრქვა მას: კურთხეულ ხარ შენ ყოველთა
შორის საყოფელთა იოსებისათა, იუდასთა და ყოველთა შორის ნათესავთა
ეფრემისათა, რამეთუ რომელთა ესმეს სახელი შენი, შეძრწუნდენ და სირ-
ცხელმან შეიპყრნეს ივინი: ხოლო აწ გუთხარ, რაოდენი ჰყავ დღეთა ამათ
შინა. და უთხრა მას ივლით შორის ერისა მის ყოველი, რა-იგი ქმნა, ვინათ
დღითგან განვიდა და ვიდრე ეტყოდა სიტყუათა ამათ. და ვითარცა დასცხრა
სიტყუათა მათგან, ღაღად-ყო ერმან კმითა დიდითა და ყვეს კმაჲ სიხარული-
სა ქალაქსა მათსა.

6. და ვითარცა იხილა აქიორ ყოველივე, რაოდენი უყო უფალმან
ღმერთმან ისრაჲლსა, პრქმენა ღმერთი და წინადაეცეთა ჯორცი წინადა-
ცვეთილებისა მისისა. და შეეშინა სახლსა ისრაჲლისასა ვიდრე დღენდელად
დღემდე.

7. და იყო, ვითარცა ცისკარი აღმოვიდენ, დამოპკიდეს თავი ჰოლომ-
ფორესი ზღუდესა ზედა. და აღილო ყოველმან კაცმან საჭურველი თვისი და აღ-
ვიდეს გუნდად და გუნდად აღსავალსა მას მთისასა. ხოლო ძეთა ასურთა ვითარ-
ცა იხილეს ივინი, მიმოავლინეს მთავართა მათთა ერისთავთა და ათასისთავთა
და ყოველთა მთავართა მათთა.

8. და ვითარცა მოვიდეს მკმილავნი, მოისწრაფეს კარავად ჰოლომფო-
რესა.

9. და მოვიდენ კართა კარვისათა და რეკეს, რათამცა განაღძონ. და
რაოდენგზისცა ირეკდეს, ვერა განაღძეს და კმოანებდენ, რათა აღადგინონ
ჰოლომფორე.

2. აღლუ S. 3. მირბოდინ S. 5. ერთსაქერთსა. S. შეუვარდა S. 9. დაკმოანებდენ S.

* 2. მკ. ბ. 15. ზ. 35.

გ 10. და არავენი იყო კანდიერ ასურასტანელთაგანი შესლვად სასვენებელად, გინა დარეკად და განდუძებდა.

11. და მო-რა-ვიდნენ ათასისთავნი და ასისთავნი და ყოველნი წარჩინებულნი და ყოველნი ერნი ასურასტანელთა მეფისანი და ეტყოდეს მესასვენებლესა:

12. შევედით და აღადგინეთ ჰოლომფორე, რამეთუ თავუნი გამოსრულ არიან ვრცელთაგან მათთა, რამეთუ ფრიად აღლალებულ იყვნეს და ომი ეწადესე.

13. და შევიდა ბაგუა, ირეკა ეზოსა კარვისასა, რამეთუ ჰგონებდა, ვითარმედ ეძინოსლა ივლითის თანა.

და 14. ვითარ არა ვინ მოუგო, და-რა-ეყოვნა, შევიდა სასვენებელად და პოვა იგი მდებარე ცხედარსა ქუეშე მკუდარი. და თავი მისი მოკუეთილი იყო მისგან. და ლაღად-ყო კმითა დიდითა ტირილით და გოდებით ძლიერად და დაიპო სამოსელი თვისი.

15. და შევიდა კარავსა მას, სადა იყოფენ ივლით სადგურსა და არა პოვა იგი. გამორბიოდა ერსა წინაშე, ლაღდებდა და იტყოდა:

16. შეურაცხ-ყვეს მონათა მისთა და ყვეს სარცხუნელი. ერთმან დედა-კაცმან ებრაელმან სახლსა ნაბუქოდონოსორისასა ქმნა ძლევა. აჰა ესერა, ჰოლომფორე ძეს ქუეყანასა და თავი მისი არა არს მის თანა.

17. და ვითარცა ესმეს სიტყუანი ესე მთავართა ძლიერებისა ასურთასა, დაიპეს სამოსელი მათი და შეძრწუნდა სული მათი ფრიად და იყო ლაღდებამ მათი

18. და გოდება შორის ერისა მათისა ფრიად.

15

ა 1. და ვითარცა ესმა ბანაკსა მას, რომელნი იყვნეს კარვებსა, განუკურდა საქმესა მას ზედა.

2. და დაეცა მათ ზედა შიში და ძრწოლა, არავენი იყო კაცი მდგომ წინაშე პირსა მოყუისისასა,

3. არამედ განიბნივნეს ერთბამად და ივლტოდეს ყოველსა მას გზებსა ველისასა და მთასა, რომელნი დაბანაკებულ იყვნეს მთასა მას

ბ 4. გარემო ბეტულასასა, აღიძრნეს სივლტოლად. და მაშინ ძენი ისრაელისანი, ყოველი კაცი მებრძოლი მათგანი განეფინნეს მათ ზედა დევნად.

5. წარავლინა ოზია მოციქულნი ბეტომათემად და აბელმაემად და ჯობად და კოლად და ყოველთა საზღვართა ისრაელისათა, რათა უთხრან ყოველი, რომელი იქმნა, რათა ყოველნი გამოეფინნენ მტერთა მათ თანა მოსრვად მათად.

6. და ვითარცა ესმა ძეთა ისრაელისათა, გამოეფინნეს მათ ზედა ყოველნი ერთბამად და მიეტევებოდეს შათ, მოსრვიდეს დიდად ფრიად სოფლებსა ვიდრე ჯობადმდე. ეგრეთვე იერუსალმელნი მოიწივნეს და ყოველთა მათგან მიერ კერძოთა მათთა, რამეთუ მიუთხრეს მათ, რა-იგი იქმნა ბანაკსა მტერთა მათთასა და რომელნი იყვნეს გალადს, უმეტეს განძლიერდებოდეს მათ ზედა და რომელნი იყვნეს გალილიას, დევნა უყვეს მას. და იყო ასუ-

14. და შევიდა S. ქუეშე S. მოკუეთილი S 15. გამორბოდა S. 5. ჯობადი S. 6. მოსრვიდა S. იქ-ლმელნი S.

რასტანელთა მათ ზედა წყლულებამ დიდი, ვიდრე თანაწარკდეს დამასკეს და საზღვართა მისთა.

7. ხოლო სხუანი იგი დამკვდრებულნი ბეტულასნი დაესხნეს ბანაკსა მას ასურთასა და წარმოტყუენვეს ივინი და განმდიდრდეს.

8. და ძეთა ისრაჲლისათა მოაქციეს მოწყუედისაგან და ერეოდეს ყოველთა ნეშტთა, და ქალაქები და დაბნები ყოველთა ვაკეთა გარდამოკდეს და აღიჭრნეს მრავალნი ნატყუენავი, რამეთუ იყო სიმრავლე დიდ ფრიალ.

9. და მოვიდა იოვაკიმ მღვლეი და მოხუცებულნი ძეთა ისრაჲლისათანი, რომელნი მკედრ იყვნეს იერუსალმს. ყოველნივე მოიწივნეს ხილვად კეთილთა, რომელი უყო უფალმან ისრაჲლსა და ივდითის სიტყუად მშუდობისა.

10. და ვითარცა მოვიდეს და აკურთხეს ყოველთა ერთბამად და პრქუეს მას: შენ ხარ სიმაღლე იერუსალმისა, შენ ხარ სიხარული ისრაჲლისა, შენ ხარ სიქადული ნათესავისა ჩუენისა.

11. რომელნი ჰქმენ კელითა შენითა და ჰყავ კეთილი ისრაჲლისა თანა და სათნო-ყო ღმერთმან მათ ზედა. კურთხეულ იყავ შენ ყოველისა მპყრობელისა მიერ უფლისა უკუნისამდე ყამთა.

12. და თქუა ყოველმან ერმან: იყავნ, იყავნ!

13. და კარვად აღიჭრიდა ერი იგი ბანაკსა ასურთასა ოცდაათ დღე. და მისცეს ივდითსა კარავი ჰოლომფორესი და ყოველი ვეცხლი და ცხედრები და საგებელი მისი და სამოსელი მისი. მოილო მან და აჰკიდა ჯორებსა თუსსა და აღაგო იგი ურმებსა თუსსა და მოილო იგი ყოველი მათგან.

14. და ისწრაფდეს ყოველნი დედანი ისრაჲლისანი ხილვად მისა და კურთხევად მისა და ყვეს მის თანა მძნობარი მისთვის მათგანი და მოიღეს მორჩი ხეთა და მისცეს კელთა მისთა და მისცეს მის თანათაცა დედათა გვრგუნები ზეთისხილისა და უპირობდა ყოველსა ერსა ძნობით წინამძღვარად ყოველთა დედათა.

15. და შეუდგა ყოველი კაცი ისრაჲლისა შექურვილნი და გვრგუნო-სანნი, გალობდეს პირითა მათითა.

16

1. და უპირობდა ივდით აღსარებითა შით ყოველსა ისრაჲლსა. და მიუგებდა ყოველი ერი ქებასა მას.

2. და იტყოდა ივდით: აქებდით ღმერთსა ჩემსა ბობღნითა, უგალობდით უფალსა კმითა წინწილისათა აღრთულითა, ფსალმუნითა ახლითა უგალობდით მას, აღამალლებდით და ხადოდით სახელსა მისსა.

3. რამეთუ იგი თავადი არს, რომელმან შემუსრნის ბრძოლანი, უფალ არს სახელი მისი, ღმერთმან, რომელმან დასცა

4. ბანაკი მათი შორის ერსა თუსსა და მიკსნა მე კელთაგან მდევართა ჩემთასა,

5. რამეთუ მოვიდა ასური მთავართაგან ჩრდილოსათა ბევრეულითა ერთთა, რომლისა სიმრავლემან დაქვსნა ქეენი, დააშრნა წყალნი, და ცხენმან მათმან დაფარნა ბორცუნი.

7. სხუანი S. წარმოტყუენვეს S. 8. მოწყუედისაგან S. და დაბნები] დაბნები S. ყოველთა— „თა“ ჩამატებულია. ნატყუენავი S. 9. სიტყუად S. 10. იქ ლმისა S. 15. ისრაჲლისა მეორე „ი“ ჩამატებულია. 1. ქებასა S.

6. და თქუა მოწვა საზღვართა ჩემთა და ჰაბუკთა ჩემთა მოსრვა მახვ-
ლითა და შწოვართა ჩემთა დახეთქებაჲ ქუეყანასა და ჩჩულთა ჩემთა მიცე-
მად იავარსა და ქალწულთა ჩემთა წარტყუენვად.

7. უფალმან ღმერთმან ყოვლისა მპყრობელმან შეურაცხ-ყვნა კელითა
ქალისათა და სირცხულულ-ყუნა ივინი,

გ 8. რამეთუ არა დაეცა ძლიერი მათი ჰაბუკთაგან, არცა ძეთა ტიტანელ-
თაგან მოიკლა, არცა ასაკგრძელთა გმირთა დასცეს, არამედ ივლით, ასულ-
მან მერარისამან, სიკეთითა პირისა მისისათა დაჯსნა ივი,

9. რამეთუ განიძარცვა სამოსელი ქურობისა მისისა აღსამალლებლად
შრომათა ისრაჴლისათა.

10. იცხო პირსა მისსა ნელსაცხებელი და შეითხზნა თმანი მისნი სა-
ბურველითა და მოილო სამოსელი სელისა საცთურად მისა.

11. სანდალთა მისთა მისტაცნეს თუალნი მისნი და სიკეთემან მისმან
წარტყუნა სული მისი და განვიდა საბარკალი ქედსა მისსა.

12. შეძრწუნდეს სპარსნი კადნიერებასა მისსა და უეიკნი სიხუესტესა
მისსა, შეძრწუნდა ყოველი ბანაკი ასურასტანელთა და დაეცნეს.

13. მაშინ ღალად-ყვეს მდაბალთა ჩემთა და შეეშინა უძლურთა ჳირსა
ჩემსა და შეშფოთნეს და აღიმაღლეს ჳამა მათი და მართლუქუნიქცეს მტერ-
ნი ჩემნი.

14. ძეთა ქალთა განგუმირნეს ივინი და ვითარცა ყრმათა მეოტთა
დასწყვილდეს მათ; წარწყმდეს წყლულებისაგან უფლისა ჩემისა.

15. უგალობდე ღმერთსა ჩემსა გალობითა ახლითა:

გ 16. უფალო, უფალო, დიდ ხარ ძალითა და დიდებულ საკვრველები-
თა!

17. შენ გმონებდეთ ყოველნი დიდებულნი შენნი, *რამეთუ სთქუ და
იქმნნეს ესრეთ, მოავლინენ სიტყუაჲ შენი და აღაშენენ.

18. და კლდენი წინაშე პირსა შენსა, ვითარცა ცვლნი, დადნენ, მერმე
კუალად მოშინათა შენთა შენვე ულხინო, რამეთუ მცირე არს ყოველი მსხუ-
ერპლი საყნოსელად სულნელებისა და უმრწემეს არს ყოველი ცმელი შესა-
წირავად შენდა.

19. ხოლო მოშინი უფლისა დიდ არს მარადის.

20. ვაჲ თესლთა მათ, რომელნი აღგენ ნათესავთა ჩუენთა ჴედა, უფალ-
მან ყოვლისა მპყრობელმან დღესა სასჯელისასა შური იძიოს მათთვის და
მოხედვა-ყოს მათ ჴედა.

21. და მოსცეს ცეცხლი და მატლი ჳორცთა მათთა და ტიროდინ ტვი-
ვილითა მათითა მარადის უქუენისამდე.

22. და ვითარცა მოვიდეს იერუსალმად და თაყუანის-სცეს ღმერთსა,
რაჳამს განწმიდნა ერი ივი არაწმიდებისაგან მათისა, მაშინ შეწირეს ნამსხუერპ-
ლები მათი უფლისა და აღნათქვემნი მათნი და ნეფსით შესაწირავნი მათნი
და ნიქნი მათნი.

დ 23. და მისცა ივლით ყოველი ჳურტკელი ჳოლომფორესი, რაოდენი მის-
ცა ერმან და სამუხლე ივი, რომელი მოილო მან საწოლისაგან მისისა, შე-
საწირავად უფლისა მისცა.

6. წარტყუენვად S. 11 წარტყუენა S. 12. კადნიერებაჲ S. სიხუესტესა S. 20. ვაჲ—S.

* ღბდ. 1. ა. 1. ფსლ. 32. ბ. 9

24. და იხარებდა ერი იგი უფლისა მიმართ იერუსალმს წინაშე სიწმიდეთა სამ თვე, ივლით მათ თანა დაადგრა მონაგებითურთ მისით.

25. და შემდგომად მათ დღეთა აღიძრა და წარვიდა კაცად-კაცადი სამკვდრებელად თჳსა, ხოლო ივლით წარვიდა ბეტულად და იყოფოდა სახლსა შინა მისსა.

26. და მიერ ჟამითგან იყო სახელი მისი დიდებულ ყოველსა ქუეყანასა.

27. და მრავალნი ნატრიდენ მას ყოველთა დღეთა ცხორებისა მისისათა, ვინა დღითგან მოკუდა მანასე, ქმარი მისი, და შეეძინა ერსა თჳსსა.

28. და წარემატებოდა და დიდებულ იქმნებოდა დღითი დღე და დაბერდა სახლსა შინა ქმრისა თჳსისასა, ცხონდა ასდახუთ წელ და განუტევა შიმუნვარი იგი თავისუფლად და მოკუდა ბეტულსა შინა და დაფლეს საფლავსა მანასესსა, ქმრისა მისისასა.

29. * და იგლოვდა მას ზედა ყოველი სახლი ისრაჴლისა შუდ დღე და განუყო მონაგები თჳსი სიცოცხლესავე თჳსსა ნათესავთა მანასესთა, ქმრისა თჳსისათა, და ყოველთა მახლობელთა თჳსთა.

30. და არავინ იყო შემაწუხებელ ძეთაგან ისრაჴლისათა ყოველთა დღეთა ივლითისათა და არცა შემდგომად სიკუდილისა მისისა მრავალ დღე.

31. ხოლო ესე ძლევისა დღე დღესასწაულად დაიდვა ურიათა შორის და რიცხუთა წმიდათასა შინა აღწერილ არს ურიათაგან დამარხვით ვიდრე დღეინდელად დღემდე.

25. მისსაქმისთა S 28. ქრმისა S. 29. მინაწერის ნიშანი არის, მინაწერი არ არის. 31. დამარხვით S. ამით ივლითი დამთავრდა. ახალ გვერდზე სტრიქონნახევარი სწერია, დანარჩენი ადგილი თავისუფალია.

წიგნი ესთერისი

1

1. იყო შემდგომად სიტყუათა ამათ ღლეთა ასვირეოს დიდისა, ესე იგი არს არტაქსეკს მეფე, რომელმან დაიპყრა ჰინდოეთითგან ვიდრე ეთიოპადმდე ასოცდაშვიდი სოფელი.

2. მათ ღლეთა შინა, რაჟამს დაჯდა საყდარსა შუშანს შინა, ქალაქსა, საყდარსა სამეუფოთა,

3. წელსა მესამესა მეფობისა მისისათა უყო სუმა ყოველთა ერთა სპარსთა და უყიკთა მთავართა ჩოფლებისათა წინაშე პირსა მისსა.

4. რათა უჩვენოს მათ სიმდიდრე დიდებისა მისისა და პატივი სიქველისა სიხარულითა და შვებითა, რათა დასხდენ დედანიცა უცხოთესლნი,

5. რამეთუ ესე ღლენი არიან ქორწინებისა მეფისანი და ამისა შემდგომად უჩუენა მათ სიმდიდრე სუფევისა მისისა. და ყო მეფემან სმა ყოველთათჳს, რომელნი იპოვნეს შუშანს შინა ქალაქსა მცირითგან დიდადმდე ვიდრე შვიდ ღლე ეზოსა სამეუფოსასა,

6. დარეცილი ზეზითა და ცისსხეულითა და მეწამულითა და იაკინთითა კრელებულითა ყვავილოვნად თვთოფერითა და კარვები აღმართებულ საბლებითა ბისონისა და ძოწეულისათა და ტორანტოსები ვეცხლისა და სვეტები ბრინჯისა ოქროლესულითა, ტახტები ოქროსი და ვეცხლისა და ანთრაკი ფენილი ზედა ზმარაგდოსა ქვათა, და კაპოეტის ქვით დასაგებელნი თვთოფერად კრელებულად ყვავილოვნად და გარემოს ვარდი მოფენილ.

7. სმანი ღლეთა მრავალთა ვიდრე ასოთხმეოც ღლე და ოდეს აღესრულნეს ღლენი მრავალნი სმისანი, ყო მეფემან ყოველთათჳს, რაოდენი იპოეს ქალაქსა შინა მცირითგან მდიდრამდე ექუს ღლე სახლისა მის მეფისანი, ნერგოანისა შემკულისა, ბისონისა და ბარძიმებისა, ოქროთა თუთოსახე ანთრაკი განწონილნი ტაყუკები წინა დაგებულნი ტალანტთა სამთა ბევრთა და ღვინოფრიად კეთილი და წყალი სასმელად მეფისა.

8. ხოლო ქორწილი ესე არა განწესებულსა სჯულსა იყო, რამეთუ ეგრეთ ინება მეფემან ბრძანება მნებაეთა, რათა ყონ ნება მისი.

9. და ვასტიანეცა დედოფალმან ყო პური დიდი სამეფოთა შინა აზნაურთა დედათა, რომელნი იყვნეს სამეფოსა არტაქსესისასა.

10. ღლესა მეშდესა უბრძანა მეფემან მწდესა არავინ იძულებით კაცად-კაცადისა შენდობად. უბრძანა მონათა თუსთა ამანს, და მალანს. და თარას, და ბორზეს, და ტოთას, და აბატაზას, და თარბას, და გამომას, დარბოს, და ავაბ, და ზათა, და ქაიდა, და თარი, და თურაქთა — შვიდთა მათ საჭურისთა, მსახურთა მეფისა არტაქსესისათა,

1. ასოცდა — „ოც“ ჩამატებულია. 5. მეფემან. S. ვიდრე „ექუს“ წაშლილია და სწერია „შვიდ“. 6. გრემოს S. მოფენილი „ლი“ ჩამატებულია. 7. სმანი „ა“ ჩამატებულია. 8. ქორწილი ესე — ასწორებს „ესე ქორწილი“. 9. არტაქსისას S. 10. მონა S.

11. და ბრძანა შემოყვანებდალ ვასტიანე დედოფლისა კრებულსა მას სმისასა შარავანდითა სადედოფლოსა მისისათა. დედოფალ-ყო იგი და დაადგა მას შარავანდი, რათა უჩუენოს ყოველთა თავადთა სიკეთე მისი, რამეთუ ქმნულკეთილ იყო ფრიად.

12. და ვასტიანე დედოფალმან არა ისმინა მისი შესლვად მის წინაშე საჭურისთა მათ თანა ტაძრად, სადა-იგი იყო სუმა. ვითარცა ესმა მეფესა, რამეთუ შეურაცხ-ყო ვასტიანემ ნება მისი, შეწუხნა ფრიად.

13. ჰრქუა მეფემან ყოველთა ბრძენთა: ამას იტყოდა ვასტიანე. ამისთვის ზრახეთ, რამ უყოთ ვასტიანე დედოფალსა.

14. მიუტღეს მეფესა არკესიოს და სართვოს, და მალერ, და მუქეოზ; მთავარნი სპარსთანი და უციკთანი და წინაშემდგომელნი მეფისანი, რომელნი სხდეს პატივით მახლობელად მეფისა.

15. და უთხრეს მას სჯულისა მისებრ, ვითარცა-იგი ჯერ-არს, ვასტიანე დედოფალსა, რამეთუ არა ისმინა მეფისა მიერ ბრძანებული საჭურისთავან.

16. და ჰრქუა ამუქეოზ მეფესა და მთავართა: არა თუ მხოლოდ მეფესა შესცოდა ვასტიანე დედოფალმან, არამედ ყოველთა მთავართა სპარსთასა და შერაცხილთა და უციკთასა. და ყოვლისა მიმართ ერისა შეცოდებად განითქუა, რამეთუ შეურაცხ-ყო ბრძანებად მეფისა არტაქსერისა. ესე სიტყუა-უგო ასვირეოს მეფესა.

17. ეგრეთვე დღესითგან შლაერებდეს სხუანიცა ცოლნი მთავართა სპარსთანი და უციკთანი, და იკადრონ მათცა.

18. უკუეთუ ჯერ-უჩნდეს უფალსა ჩუენსა მეფესა სათნოდ მისა, ბრძანენ სამეფო სჯულისა მისებრ სპარსთა და უციკთასა. ნუვენ აქცევენ ერთი.

19. ვითარ-იგი სიტყუა-უგო წინაშე თუალთა მისთა, რამეთუ თქვას: ვასტიანე დედოფალმან სიტყუა-უგო მეფესა არტაქსეს შესლვად სახლსა სასმურსა მის წინაშე. ნუმცა შევალს მიერთგან დედოფალი ვასტიანე მეფისა და დედოფლობა მისი მისცეს უმჯობესსა მისსა,

20. რომელთა ისმინონ სჯული სამეფუფო, რომელი უბრძანო. და პატივსცემდენ ცოლნი ქმართა თვსთა პატივითა დიდითა გლახაკითგან ვიღრე მღიდართამდე.

21. და სათნო-უჩნდა მეფესა და ყოველთა მთავართა სიტყუადა ესე. და ყო, ვითარცა იტყოდა ამუქეოზ.

22. და წარავლინა ყოველთა სოფელთა და სოფლითი სოფლად სიტყუსაებრ მისისა. და იყო წერილი წიგნსა მისსა, რომელი მიუძღვნა: მეფე დიდი ასვირეოს, მთავართა და კელმწიფეთა, ასოცდაშუდთა ნათესავთა ინდოეთითგან ვიღრე ეთიოპადმდე: ჰმთავრობდინ ცოლსა თვსსა ყოველი მამაკაცი!

2

1. შემდგომად სიტყუათა იმით დასცხრა მეფე გულისწყრომისაგან და არღარა მოეკსენა ვასტიანე. და დაეხსოვნა მას, რაოდენს-იგი იტყოდა, და ვითარ-იგი დასაჯა. და არასადა დედოფალ-ყო ფრიად.

11. ყოველთა-იგი S. 13. ბრძენთა-იციან განკითხვა და S.15. ჯერ არს-თარა ყო S.16. ჰრქუა S. მეფესა — და S. 16. განითქუა S. 18. ბრძანედ S. 19. სიტყუა S. 1. იტყოდა და იტყოდა S.

2. და თქვეს მსახურთა მათ ქეფისათა: უძიოთ უფალსა ჩუენსა მეფესა ქალები ქალწულები ქმნილკეთილ.

3. და დაადგინა მეფემან დაბნებისა მთავარნი ყოველსა სოფელსა სუფევისა მისისათა და გამოირჩიონ შუშანს ქალაქსა საქალოსა შინა ქალი ქმნულკეთილი. და მიეცნედ საჭურისსა მეფისასა, მცველსა დედათასა, და იღუწოდენ და მიეცემოდენ მათგან საწადელი, რომელთა განიბანენ.

4. და დედაკაცი იგი, რომელიცა სთნდეს ქეფესა, დედოფალ-ყოს იგი ვასტიანესა წილ. და სთნდა მეფესა.

5. და იყო კაცი პურია დამკვდრებული შუშანს ქალაქსა და სახელი მისი მარდოქეოს, ძე იაირისა, ძისა ზემეისი, ძისა კესეანისი, ტომისაგან ბენიამენისა,

6. *რომელ წარტყვენილ იყო იერუსალიმით წარტყუენასა ნაბუქოდონოსორ მეფისა ბაბილოვნელისასა ეამთა იეკონია, ძისა იოსიასა, მეფისა იუდასა.

7. და იყო მისა ყრმაჲ ქალი განზრდილი, ასული ამინადაბისა, მამისა ძმისა მისისა. და სახელი მისი ესთერ. ოდეს აღესრულნეს მამა-დედანი მისნი, განსწავლა იგი და განზარდა თავისა თვისისა ცოლად. და ზრდიდა მას მორწმუნედ, რამეთუ იყო ყრმაჲ იგი შეენიერ ხილვითა და კეთილ პირითა.

8. ოდეს განისმა ბრძანება მეფისა, შეკრიბეს ქალები მრავალი შუშანს ქალაქსა, კელთა გოგესათა. და მოიყვანეს ესთერცა გოგე საჭურისისა და მცველისა მის დედათასა.

9. და შეიყვანეს იგი ტაძრად მეფისა; იხილა რაჲ გოგე საჭურისმან და სთნდა იგი უფროს ყოველთა დედათა. და პოვა ესთერ მადლი და წყალობა წინაშე საჭურისისა მის. და ისწრაფდა ზედდგომად მისსა და მიეცმად მას საცხებელსა განსაწმედელსა და როჰიკსა. და შეიღნი იგი ქალნი, რომელნი განჩინებულ იყვნეს მისა მეფისაგან, ჰმსახურებდენ მას კეთილად.

10. და არა უჩვენა მათ ესთერ ნათესავი, არცა სოფელი, რამეთუ მარდოქეოს ამცნო მას, რათა არა უთხრას.

11. და დღითი დღე გარეუვლიდა მარდოქეოს სახლთა მათ ქალწულთასა, რაჲ-ძი შეემთხვოს ესთერს.

12. და იყო ეამი ქალისა შეყვანებად წინაშე მეფისა, რაჲამს აღესრულნენ თთვენი ათორმეტნი, რამეთუ ესრეთ აღასრულებდენ დღეთა მათ მსახურებისათა: ექუს თთვე სცხებდენ მუროვანსა ზეთსა და ექუს თთვე ნელსაცხებელსა განსაწმედელსა.

13. და მაშინლა მოიყვანებდიან მეფისა, რომლისათუსცა მისცემდა შეყვანებად მას სადედოთა.

14. მიმწუხრი შევიდის და განთიად გამოიყვანიან და მიიყვანიან, სადა-იგი არს გოგე, საჭურისი მეფისა, მცველი იგი დედათა. და არღარა შევიდის მეფისა, უკუეთუ არა უწყეს სახელითა.

15. და ოდეს მოიწია ეამი შესლვისა ესთერისი მეფისად, არა უგულუბელს-ყო საჭურისმან, მცველმან დედათამან, რომელ ამცნო ესთერს. რამეთუ პოვა მადლი ესთერ ყოველთაგან, რომელთა იხილიან იგი.

3 მცველთა S. 5. „კაცი“ ჩამატებულია. 6. წარტყუენასა S. 7. შექენიერ S. 8. გოგესასა S. 9. მეფისაგან + და S. 11. მარდოქეოს S. 14. მიყენიან S. 15. რომელი S.

* 4 მეფ. 24 დ. 15.

16. და შევიდა ესთერ წინაშე არტაქსეს მეფისა მეათორმეტესა თვესა, რომელ არს ადარი, მეშვიდესა წელსა მეფობისა მისისასა.

17. სთნდა მეფესა ესთერ და პოვა მადლი უფროს ყოველთა მათ ქალწულთა, რამეთუ იყო იგი წარჩინებულ წინაშე მისსა.

18. და ყო მეფემან სმა ყოველთა თანა მეგობართა თუსთა შვიდ დღე და აღამალლა ქორწილი ესთერისი და განცხრომა ყო და ყოველთა მიანიჭა საბოძვარნი მრავალნი, ვითარცა შევნოდა დიდებულეებასა მისსა.

19. და შეკრიბნა ქალწულნი და დაადგინა მარდოქე მეკარედ ეზოსა მეფისასა.

20. ხოლო ესთერ არა უთხრა მეფესა სოფელი თუსი, ვინა არს, რამეთუ ესრეთ ამცნო მარდოქეოს, რათა ეშინოდეს ღმრთისა და ჰყოფდეს ბრძანებასა მისსა, რომელი-იგი მოსეს მიერ ამცნო ისრამლთა, და ესთერ არა ცვალა წესი თუსი.

21. ხოლო შეწუხნეს ორნი საჭურისნი მეფისანი, რომელნი იყვნეს მთავარნი მკმილავთანი ამისთვის, რამეთუ შური დიდი ჰქონდათ მარდოქესი წარჩინებისათვის მისისა მეფისა მიერ და ამისთვის განიზრახეს მოკლვა მეფისა ასვიროისისა.

22. ხოლო ცნა მარდოქე განზრახვა ესე და აუწყა ესთერს, ხოლო ესთერ მიუთხრა მეფესა განზრახვა იგი სიკუდილისა მისისა.

23. ხოლო მეფე აღვისო გულისწყრომითა და ბრძანა შეპყრობა მათ ორთავე და დაბოჰკიდა ივინი ძელსა. და ბრძანა წიგნთა მოსაკსენებელთა, ვითარმედ სარწმუნო ექმნა მეფესა მარდოქეოს.

3

1. და განადიდა მეფემან არტაქსეს ამან მაკიდონელი, აღამასი ბუგანი, და აღამალლა იგი და დაუდგნა საყდარნი უფროს ყოველთა მეგობართა მისთა.

2. და ყოველნი თაყუანის-სცემდეს, რამეთუ მეფესა ებრძანა, რათა მოდრკებოდინ და თაყუანის-ცემდენ, რომელნი იყვნეს ქუეშე მეფობისა მისისასა ქუეყანასა ზედა, ხოლო მარდოქე არა თაყუანის-სცემდის.

3. და ეტყოდეს მარდოქეს, რასათვის არა ისმენს მეფის ბრძანებათა და არა თაყუანის-სცემს?

4. უთხრა მარდოქემ, რამეთუ ჰურიც ვარ და არა ჯერ-არს თაყუანის-ცემა ჩემდა. ხოლო მათ უთხრეს ამანს ვითარმედ მარდოქე წინააღუდგების ბრძანებასა მეფისასა.

5. ოდეს გულისხმა-ყო ამან, რამეთუ მარდოქე ჰურია არს და არა თაყუანის-სცემს, განიზრახა ფარულად

6. და მოინება აღკოცა ყოველთა ჰურიითა ერთსა დღესა, რომელნი იყვნეს სამეფოსა ქუეშე. და შეიშურა რისხვით და განწითნა პირი მისი და განიმრუდა თუალნი და კელნი შეიტყველნა და იტყოდა: მარდოქე და ნათესავი მისი მე წარეწყვიდო.

7. და ყო წელსა მეათორმეტესა მეფობასა არტაქსესისასა და წილს-

ავდებდა ღლითი ღლე და თვით თვე, რათა წარსწყმიდოს ტომი მარლოქსი და ისრაილი. და განჰკდა წილი მეათოთხმეტესა თვესა მის აღარისასა, რომელ არს იგრიკისა.

8. და ეტყოდა ამან მეფესა არტაქსეჲს მარლოქსთს და ისრაილათს და თქუა: არს ერთი ნათესავი განთესული ყოველთა შორის სამეფოთა შენთა — ერი მბრძოლი და ურჩი. ხოლო სჯულნი მათნი უცხო არიან სხვათა ნათესავთასა და სჯულსა შენსა, მეფე, არა ისმენენ და არცა ერჩიან, რამიგი შენ უბრძანე მათ, შეურაცხ-ჰყოფენ სჯულსა და ბრძანებასა სპარსთა, უუიკთასა საკსენებელად ღიდებისა შენისა, მეფე, გაუწყებთ შენ, ყოველთა შორის თესლთა არა შეჰგავს მეფესა დატევება მათი.

9. აწ, უკუეთუ ჯერ-უჩნდეს უფალსა ჩუენსა და კეთილ არს სასჯელი ესე გულსა მისსა, ბრძანენ მეფემან წარწყმელა მათი და მოშეც მე ნათესავი იგი წარწყმელად. და მე დავსწერო ფასისსაცავსა მეფისათს ჩემი ვეცხლი ბევრი ტალანტი.

10. და წარიკადა მეფემან ბექელი თუხი კელთაგან თუსთა და შისცა ამანს და ჰრქუა: მიწერილი ყოველსა სოფელსა და ქალაქებსა. და დაბექდედი ბექდითა ჩემითა წერილთა ჰურიათათს, რამეთუ არავინ არს გარე-მი-შაქცეველ ბექდისა მაგის.

11. და ჰრქუა მეფემან ამანს: ვეცხლი შენი შენდა გეყავნ, ხოლო ნათესავი იგი ივმიე, ვითარცა სათნო არს შენდა. და გამოვიდა ამან მეფისაგან და შევიდა კერპთა თუსთა თანა, რათა უწყოდის ღლე სიკუდილისა მათისა. და განაგდო წილი მეათსამეტესა თვისასა მოწყვედად ყოველთა ჰურიათა წულით ვიდრე ქალაქმდე, და მოტაცებად მწოვართა ჩხლთა ყრმათა.

12. ამისსა შემდგომად იწოდნეს მწიგნობარნი მეფისანი თვესა მას პირველსა, მეათსამეტესა შის თვისასა, და მისწერეს, ვითარ-იგი უბრძანა ამან მეფისა მიერ ერისთავთა და შთავართა ყოველსა სოფელსა ჰინდოეთითგან ვიდრე ეთიოპამდე, ასოცდაშედსა მას სოფელსა მათ სიტყუსაებრ ასვირეოსის მეფის შიერ.

13. და წარუძღვანეს წიგნები იგი კელითა მალედმსრბოლთაგან არტაქსეჲსისა საშეფოსა განრყენად ყოველი ნათესავი ჰურიათა მეათოთხმეტესა თვესა აღარისასა, რომელ არს იგრიკა, და იავარის-ყოფად ნაყოფთა მათთა.

14. ხოლო შიწერილი წიგნისა ესე არს: ყოველი ქალაქი და ყოველი ადგილი მზა იყენენ დღისა მისთვის.

15. და შეშფოთნეს ყოველნი შუშანს ქალაქსა შინა, ხოლო მეფე და ამან განწყობოდეს, და შეიძრა იგი.

4

1. ხოლო მარლოქე ვითარ გულისხმა-ყო აღსასრული ესე, შევიდა სახლსა შინა თუსსა და დაიპო სამოსელი თუსი, და შეიმოსა ძაძა და გარდაისხა ნაცარი და გამოვარდა უბანთა ქალაქისათა, ლალადებდა და იტყოდა: აღიკოცების ნათესავი შეუცოდებელი!

2. და შოვიდა ვიდრე მეფისამდე და დადგა ბჭეთა წინაშე, რამეთუ არა ჯერ-იყო შესვლად მისი ძაძაშემოსილისა და ნაცარგარდასხმულისა.
3. და ყოველსა სოფელსა და ადგილსა, ვიდრეცა მიაქუნდა ბრძანება იგი მეფისა, იყო დაღაღება, ტყეება და გლოვა დიდი ჰურიათა. იმარხვიდეს და ნაცარსსა ირეცდეს ძაძამორტყმულნი.
4. შევიდეს შიმუნვარნი და საჭურისნი დედოფლისანი და უთხრეს ესთერს. და შეძრწუნდა ესთერ, იკითხა და მიავიღა შემოსად მარლოქესა. და განსძარცვა მას ძაძა, ხოლო მან არა ინება.
5. ხოლო ესთერ მოუწოდა არქათენს, საჭურისსა თვისსა, რომელი მის წინაშე დგა, და მიავიღა კითხვად მისა ქეშმარიტად, რამ-ძი არს მიზეზი იგი მწუხარებისა.
6. და განვიდა არქათენ მარლოქეს თანა პალატით ქალაქისად, რომელი იყო პირისპირ ბჭისა მის მეფისათა.
7. ხოლო მარლოქე უთხრა მას ქეშმარიტად საქმე იგი და აღთქუმა იგი, რომელი აღუთქუა ამან მეფესა საფასე ბევრი ქანქარისა, რათა წარწყმიდნეს ჰურიანი,
8. და პაპენისნი წიგნისა მის შუშანს შინა განმარტნეს წარწყმედისა შათისათს. და მისცა მას სიტყუაჲ ესე, რათა აუწყოს ესთერს, და აუყინებდა თავსა, რათა შევიდეს მეფისა და ევედროს ერისა თვისისათს.
9. და შევიდა არქათენ და უთხრა ესთერს ყოველივე ესე სიტყუაჲ და ძვირი იგი ნათესავისა მისისა.
10. და ჰრქუა ესთერ არქათენს: მივედ და უთხარ მარლოქეს:
11. ნათესავთა ყოველთა სამეფოთა უწყიან და შენ ყოველი იცი, რამეთუ ყოველივე მამაკაცი, გინა დედაკაცი, რომელი შევიდეს უწოდებულად მეფისა ეზოსა შინაგან, არა არს მისი ცხოვრება, გარდა თუ მიუტყრას მას მეფემან ოქროსა კვერთხი, ესე ხოლო ცხონდეს და მე არა ვწოდებულვარ შესვლად მეფისა, აჰა, არიან დღენი ესე ოცდაათ. და ვითარ შევიდე უწოდებულად და მოვჰკუდე?
12. და უთხრა არქათენ ყოველნი ესე სიტყუანი ესთერისნი მარლოქეს.
13. და ჰრქუა მარლოქე არქათენს: მივედ და არქუ მას: ესთერ, ნუთუ სთქუა გულსა შენსა, ვითარმედ იანვერე მე მარტო დედოფლობით უმეტეს ყოველთა ჰურიათა?
14. უკუეთუ არა ისმინო ჟამსა ამას და უკუეთუ უგულვებელს-ჰყო ნათესავი ესე, ვითარცა არა შეეწიო და სხვით კერძო იყოსვე შეწევნა ჰურიათათს და საფარველი ცხოვრებისა, ხოლო შენ და სახლი მამისა შენისა წარსწყმდეთ, ხოლო ვინ უწყის, ნუუკუე ამისა ჟამისათს დედოფალ იქმენ?
15. და მიავიღა მოციქულჲ იგი, რომელი მოსრულ იყო მისსა, ვითარმედ არქუ მარლოქეს:
16. წარვედ და შეჰკრიბენ ჰურიანი, რომელნი არიან შუშანს შინა ქალაქსა და იმარხვიდით ჩუენთს. ნუ სჰამთ პურსა, ნუცა სუამთ რასა სამ დღე და ღამე და ევედრებოდით ღმერთსა, ყოველითა გულითა იმარხვიდეთ. და მაშინ შევიდე მეფისა თუნიერ სჯულისა, დაღათუ იყოს წარწყმედა ერისათს ისრაშლისა.
17. და წარვიდა მარლოქე და ყო ეგრე, ვითარცა ჰრქუა მას ესთერ.

5

1. და დღესა მესამესა, შემკული სამოსლითა დიდებისა თვისისათა, ესთერ შევიდა მეფისა და დადგა ქორისა მის, სადა პირისპირ იყო ტაძარსა მეფისასა, და იგი ჯდა საყდართა ზედა დიდებულთა თანა მისთა.

2. ვითარცა იხილა მეფემან ესთერ მდგომარე, განიხარა და შეუყვარდა ფრიად, და აღილო კვერთხი მისი ოქროსი, რომელი აქუნდა კელთა და განმარტა კვერთხი მისი. და ესთერ ამბორს-უყო კვერთხისა წვერსა ზედა.

3. და ჰრქუა მეფემან: დედოფალო ესთერ, რაა არს თხოვა შენი, მითხარ მე და მიგცე შენ ვიდრე ზოგადმდე სამეფოსა ჩემისა.

4. მიუგო ესთერ მეფესა და ჰრქუა: დღე არს ჩემი პატიოსანი. უკუეთუ ჯერ-უჩნდეს მეფესა, მოვედინ იგი ამან, მეგობარი შენი, სმასა მას, რომელი მეგულვების მე ხვალე ყოფად.

5. და ჰრქუა მეფემან: ყავ ნებისაებრ შენისა! და მერმე თქუა: აუწყეთ ამანს, რათა ვყოთ სიტყუაჲ ესთერისა. და უთხრეს ამანს ამის სიტყუსაებრ და დაუკვირდა მას. და მივიდეს ორნივე სმასა მას, ვითარცა-იგი თქუა ესთერ.

6. ვითარცა დაეგნეს პირსა სმასა ზედა, ჰრქუა მას მეფემან: რაა არს, დედოფალო ესთერ? და ვყო სიტყვა შენი ვიდრე ზოგადმდე მეფობისა ჩემისა. და გეყოს შენ, რომლისათჳსცა მევედრები.

7. და თქვა ესთერ: თხოვა ჩემი და ვედრება ჩემი ესე არს:

8. უკუეთუ ვბოე მადლი წინაშე მეფისა, და უკუეთუ ჯერ-უჩნს უფალსა ჩემსა, რათა სჯამო პური ჩემი შენ და ამან, მეგობარმან შენმან, ჩემ თანა ხვალე, რომელ გიყო თქუნ სმა. და თქვა მეფემან: ყავ, რააცა გნებავს. და უთხრეს ესე ამანს. და მეფე შევიდა და განისუენა.

9. და გამოვიდა ამან მეფისაგან განმხიარულებული სიხარულითა ფრიად. და ოთხასი კაცი მის თანა იმიერ და ამიერ, ხოლო ვითარცა იხილა ამან მარდოქე პურია ეზოსა მეფისასა, განრისხნა ფრიად.

10. და შევიდა სახლსა თჳსსა და შეკრიბნა მეგობარნი შისნი და ზოსარა, ცოლი თჳსი, და ათნი ძენი მისნი:

11. და უჩვენა მათ სიმდიდრე მისი და დიდებაჲ იგი, რომელი მეფემან დაადგა მას პატრივი. და ვითარ ყო იგი უფროს ყოველთა და წინამძღვარ სამეფოსა ზედა მისსა.

12. იქადოდა და იტყოდა, ვითარმედ: არავის ხადა დედოფალმან დღესა შეგებისა შილისასა, გარნა მეფესა და მე ხოლო. და ხვალისაცა ჩინებულ ვარ.

13. ესე ხოლო არა მთნავს მე და მწუხარე ვარ, რაყამს ვიხილი მარდოქე პურია ეზოსა შინა მეფისასა და არა თაყვანი-მცის.

14. ჰრქუა მას ზოსარა, ცოლმან მისმან, და მეგობართა მისთა: უკუეთუ ნათესავისაგან პურიათასა არს, მოგიტევა შენ მეფემან მოწყვეტად ყოველნი პურიანი. და მოგცეს შენ ღმერთთა შურის-გებად მათა. მოკვეთად-ეც ხე ერგასის წყრთა, და დაიდევინ, განთიად არქუ მეფესა და დამოჰკიდე მას მარდოქე. და მაშინ შევედ მეფეს თანა პურად და მის თანა იხარებდ. და სათნო-უჩნდა სიტყუაჲ ესე ამანს, და ყო ეგრე, და მზა-ყვეს ძელი იგი და დადგეს სახლსა ამანისასა.

1. მეფისა და მეფისა S. 3. ჰრქუა S. 4. ჰრქუა S. 5. თქუა S. თქუა² S. 6. დაეგნეს პირიველი ე¹ ჩამატებულია. 6. ჰრქუა S. 8. განისუენა S. 14. ჰრქუა S. და დაიდევინ/დაიდევინ S. და დადგეს/დადგეს S.

6

1. ხოლო ძლიერმან ღმერთმან შიაკტია ბოროტი ამაწისა თავსავე მისსა და განაშორა ძილი მეფისაგან მას ლამესა და ელვიძა. და ჰრქუა მოსაქსენებელთაწერალსა მისსა შემოღებად წიგნები მოსაქსენებელი ღღეთა, რათა იკითხვიდეს მათ; და მოუწოდეს წიგნისმკითხველსა და მწიგნობართა და მოიღეს წიგნები.

2. და აღმოიღო წიგნი იგი მარდოქესტუს დაწერილი შეფისათვის სპარსთასა და უყიკთა და უყითხვიდა მეფესა დაწერილსა მას მარდოქესტუს, ვითარ-იგი უთხრა მეფესა ორთა მათ საჭურისათვის, რომელი სცვიდეს მას. ეგულვებოდათ დასხმად კელთა არტაქსეჟს მეფისა ზედა და მოკლვად მისა, და რომელი ქმნა მარდოქე ქველისსაქმე და განარინა მეფე, და დაიდვა იგი გონებასა.

3. და თქუა მეფემან: რაჲ მადლი და დიდებამ მიმიცემიეს მარდოქესტუს? ჰრქვეს მსახურთა მეფისათა: არარა, არცა ერთი, რომლისა მიერ იხილუ სარწმუნო-ყოფა შენდა, ვითარ-იგი იზრუნა შენთვის. და მოიწია განთიადი

4. თქუა მეფემან: ვინ არს ეზოსა? ხოლო ამან მოსრულ იყო ბრძანების მოღებად 'მეფისაგან, რათა დამოჰკიდოს მარდოქე ძელსა მას, რომელი განშზადა.

5. ჰრქვეს მსახურთა მეფესა:

6. ამან აქა არს გარემდგომარე და ჰრქუა მეფემან: შემოუწოდეთო და ჰრქუა მეფემან ამანს: რაჲ უყო მე კაცსა, რომლისა მნებავს დიდ-ყოფა მისი? განიზრახა ამან გულსა თვისსა, — ვისიმე ჰნებავს მეფესა განდიდება, არა თუ ჩემი?

7. მიუგო ამან: კაცი, რომლისა ჰნებავს მეფესა განდიდება...

8. მოიღონ სამოსელი სამეფო და საჯედარი, რომელსა მეფე აღჯდებოდეს, და მისცენ კაცსა მეფისა საყვარელსა, დიდებულსა მას.

9. და შეჰმოსონ სამოსელი იგი კაცსა მას, რომელი შეიყვანა მეფემან და აღსვან იგი საჯედარსა სამეფოსა და ქადაგი იზახდეს უბანთა შორის ქალაქისათა და იტყოდეს: ესრეთმცა არნ ყოველი კაცი, რომელი იყოს მეფისათვის ერთგული და პატივის-მცემელი და უნდეს მეფესა დიდ-ყოფა მისი.

10. და ჰრქუა მეფემან ამანს: კეთილ არს სიტყვა ეგე, აღრე ყავ, რბიოდე! და მოიბ ცხენი და სამოსელი, ვითარცა სთქუ, ყავ ეგრეთ. მარდოქე ჰუარია, რომელი არს ეზოსა მეფისა შენისასა, ნუშცა რაჲ დავარდების სიტყუათა შენთაგანი, რომელსა იტყოდე ჩემ წინაშე. ვითარცა გულისხმვა-ყო ამან, რამეთუ არა იგი არს, რომელი-იგი დიდებულ-ყო ფრიად, არამედ მარდოქე, შეიმთო გული მისი.

11. და მოიღო ამან სამოსელი იგი და ცხენი სირცხულეულმან და ჰრქუა მარდოქეს: განიძარცვე ძაძა შენი. ხოლო მარდოქე შეძრწუნდა, ვითარცა მოსიკუდიდი, და ჰრქუა: შ უკეთურო! გვეკიცხვა ჩვენთა ბოროტთა ზედა. და განსძარცვა ძაძა იგი ძალით და შეჰმოსა მას სამოსელი დიდებისა. ხოლო მარდოქეს ეგონა, ვითარმედ სასწაულსა რასამე ჰხედავს. და გული მისი

1. ჰრქუაჲ S. 2. უყიკთა + წიგნი მარდოქესტუს დაწერილი S. 3. თქუაჲ S. ჰრქვეს sic. 4. თქუაჲ S. 5. ჰრქვეს — რა ჰმატებულა. 6. ჰრქუაჲ S. ჰრქუაჲ 7. განდიდება — სტრიქონ ნახევარი დაუწერლად არის დატოვებული. 9. არწაროდ S. 10. ჰრქუაჲ S. ფრიად + არა S. 11. ჰრქუაჲ S. ჰრქუაჲ S.

იყო ღმრთისა თანა. ხოლო შეძრწუნებულ იყო ფრიად, განკვრეებულ იყო უზომოდ. და ისწრაფა ამათ აღსმად მისა ცხენსა და გამოვიდა და წინაუძღოდა მას. და ქადაგებდა უბანთა ქალაქისათა და იტყოდა: ესრეთ ეყოს ყოველსა კაცსა, რომელმან მეფესა პატივ-სცეს, რომლისა უნდეს მეფესა დიდებად.

12. ხოლო ამან თავდაკიდებული წარვიდა თუსთა მისთა თანა მწუნარე. და მარდოქე მოიქცა ეზოდ მეფისა და აკურთხედა ღმერთსა.

13. და უთხრა ამან ზოსარას, ცოლსა თუსსა, და მეგობართა ყოველი ესე, რაჲცა შეემთხვა მას. და პრქუეს ამანს ცოლმან თუსმან და მეგობართა თუსთა (ვინათგან იტყოდე მათთვის ბოროტსა, ბოროტიცა წინაწარგიძღვა შენ. დუმენ აწ უკუე, ნუ იტყვ მათთვის ბოროტსა): უკუეთუ ნათესავისაგან ჰურიათასა არს მარდოქე, და იწყე დამდაბლებად წინაშე მათსა; და-ცემით ეც, და ვერ ერეოდე მათ, რამეთუ უფალი ღმერთი ცხოველი არს მათ ზედა და სძულს ამპარტავანება.

14. და ვიდრე იგი ამას იტყოდა, შიიწინეს ორნი საჭურისნი და ასწრაფებდეს ამანს მისლვად სმასა მას, რომელი მზა-ეყო ესთერს. და ესთერ გულდებულ იქმნა და განმზიარულდა.

7

1. წარვიდა და ინაჲ-იდგა ჟამსა მეფისა და ესთერს თანა, ვითარცა მოვიდოდა. და იყო სუმა.

2. და პრქუა მეფემან ესთერს მეორესაცა დღესა მის სუმისასა: რაჲ არს, ესთერ დედოფალო, ურვა შენი? ანუ რაჲ არს თხოვა შენი? ანუ რასათს არს ვედრება შენი? და ივეყოს შენ ვიდრე ზოგადმდე სამეფოსა ჩემისა. ხოლო ესთერ ღვაწლსა შინა იყო და ვერ იკადრებდა თხრობად, რამეთუ მოსაჯული მისი წინაშე თუალთა მისთა იყო. და ღმერთმან მისცა მას კადნიერება ვედრებით, რომელი-იგი ხადოდა მას.

3. მიუგო და პრქუა მეფესა: უკუეთუ ვბოვე მადლი წინაშე მეფისა. და უკუეთუ ჯერ-უჩნდეს, კეთილ არს სასჯელი ესე გულსა მისსა, მოემადლენ სული ჩემი სისხლთა, და სიტყუაჲ ჩემი ვედრებასა, და ერი ჩემი თხოვასა ჩემსა, და ნათესავი ჩემი ცხოვრებასა ჩემსა,

4. რამეთუ განვიფრდენით მე და ერი ჩემი წარწყმედულად. და ჩჩულნი მათნი აღსაჰრელად და ცაბუენი მათნი მონებად და ცოლნი მათნი მკველლებად. და ვერ ვიკადრე თხრობად, რათა არა შეეაწუხო უფალი ჩემი შეფე და არა ვისმინე, რამეთუ იქმნა განვრდომილ ბოროტისმყოფელი ჩემი, რამეთუ არა ღირს არს მსმენელი ეზოსა მეფისასა.

5. და განრისხნა მეფე და თქუა: ვინ არს, რომელმან იკადრა საქმე ეგე ყოფად და აღდგა დამდაბლებად, ვითარმცა თანაწარკდა შიშსა შენსა?

6. და თქუა ესთერ: კაცმან ქტერმან ამან, მეგობარმან შენმან, მტყუარმან და უკეთურმან მაგან. ხოლო ამან შეძრწუნებულ იყო სიტყუათა მათ ზედა მეფისა და დედოფლისათა. და გული განუწყრა მეფესა.

დიდებად S. 13. შეემთხვა S. პრქუა S. აწ უკუე — ასწორებს: უკუე აწ უკუე S. 2. პრქუა S. მისთა + და S. 3. პრქუა S. 5. თქუა S. 6 განუწყრო S. მეფისა S.

7. და ზე ახლდნა სმისაგან, განვიდა მტილად. ხოლო ამანს შეეშინა და შეუვრდა ფერკთა დედოფლისათა. და დავარდა ცხედარსა მისსა ზედა. და ევედრებოდა დედოფალსა, რამეთუ ჰხედვიდა თავსა თუსსა ბოროტსა შინა.

8. ხოლო შეფემან მოაქცია ძივირ მტილით სასმურადვე და იხილა ამან ცხედარსა ზედა დავარდომილი და ევედრებოდა დედოფალსა. ჰრკჷა მეფემან: ვერ კმა-გეყოა შენ შეცოდება მეფისა, არამედ ცოლსაცა ჩემსა ჰმძლავრებ ჩემ წინაშე სახლსა შინა ჩემსა? ამანს რაჲ ესმა ესე; ჰრცხვენა პირსა წინაშე.

9. და თქუა ბუგათან, ერთმან მონათგანმან მისმან, საჭურისმან: აჰა, ძე-ლი ეზოსა შინა მისსა, რომელი მოშადა ამან ერგასის წყრთა, რამეთუ მოეკვეთა იგი, რათა აღავოს მარლოქე, რომელი იტყოდა მეფისათჳს კეთილსა. და თქუა მეფემან: დამოკილეთ იგი მას!

10. და მოაბეს ამან მასვე ძელსა, რომელიცა შა-ეყო შარდოქესთჳს. და მოაქცია ღმერთმან ზრახვა მისი მისავე და სახლსა ზედა მისსა. და წარიკა-და მეფემან ბეჰელი თჳსი კელისაგან მისისა და დაბეჰდეს ყოველსა საცხორებელსა ამანისასა. და მაშინ დასცხრა მეფე გულისწყრომისა მისისაგან.

8

1. შას ღღესა შინა მიანიჭა ასვირეოს მეფემან ესთერს, რაოდენი მიე-ნიჭა ამანისთჳს, და ყოველი მონაგები ამანისი. და ჰრკჷა მეფემან ესთერს და მარლოქეს: რომელმან განმარინე მე კელთაგან მათ საჭურისთასა, და მისი ეზრახა წარწყმედა და არა იცოდა, რამეთუ მამა ჩემი არს. და მოუწოდა მარლოქეს შეფემან, რამეთუ უთხრა ესთერ მეფესა, ვითარმედ თჳსი მისი არს.

2. და მოილო ბეჰელი მეფემან იგი, რომელი მიელო ამანს, და მისცა იგი მარლოქეს. და დაადგინა ესთერ მარლოქე ყოველსა ზედა ხეასტაგსა ამანისასა.

3. ხოლო მეფემან მოიყვანა მარლოქე. და დაადგინა ყოველსა ეზოსა თუსსა. ხოლო ესთერ და მარლოქე ეტყოდეს მეფესა და შეუვრდეს ფერკთა. და ევედრებოდეს, რათა შოისპოს ბოროტი იგი ამანისი და რაოდენი-იგი უყო ჰურიათა.

4. და განირთხა მეფემან კვერთხი იგი და ოქრომსა ქედსა ზედა ესთერისა-სა. და აღდგა ესთერ და წარდგა წინაშე მეფისა და ითხოა მისგან.

5. და თქუა ესთერ: უკუეთუ ჯერ-უჩნდეს მეფესა და უკუეთუ ეპოე მადლი წინაშე შენსა, მიაგლინე და მოაქციე რაორტაგები, რომელი წარსცა ამან დაწერილი წარწყმედისათჳს ჰურიათასა, რომელნი არიან სამეფოსა შენსა,

6. ვითარმედ უკუე ვიხილო ძკრი ერისა ჩემისა და ვითარ ძალ-მედვას ცხორებად წარწყმედისა შამულისა ჩემისა?

7. და ჰრკჷა მეფემან ესთერს: უკუეთუ ყოველივე მონაგები ამანისა მიგანიჭე თქუენ და იგი აღვაბი ძელსა, რამეთუ კელნი მისნი განყვნა ჰურიათა ზედა (რალასა ეძიებთ?)

1. შეურდა S. მისა S 8. ჰრკჷა S 9. თქუა S. თქუა² S. 10. ზრახვა მისის S. 1 ჰრკჷა S. 2. ბეჰელი მეფემან — ასწორებს: — მეფემან ბეჰელი. მარდეს S. ამაზე სწერია: „მარლოქეს“. 6. უკუე S. 7. ჰრკჷა.

8. მისწერეთ თქვენცა სახელითა ჩემითა, ვითარცა გნებავსთ, დაბეჭდეთ ბეჭდითა ჩემითა, და არა არს მათი სიტყვის-გება.

9. და მოუწოდეს შვიგნობარსა პირველსა მას თთვესა ნისანსა, რომელ არს ვარლობისა, ოცდასამსა მის თთვასა და 'მიუწერეს ჰურიათა, რაოდენი უბრძანა მეფემან მნეთა და მთავართა სოფლებისათა პინდოეთითგან ვიდრე ეთიოპამდე, ასოცდაშვიდთა მათ სამთავროთა სოფლად და სოფლად მათისაებრ ენად-ენადისა.

10. და დაიწერა ბრძანებითა მეფისათა და დაბეჭდეს ბეჭდითა მისითა და მიუძღვანეს წიგნები იგი მალემსრბოლთაგან, რამეთუ იდგნენ ჰურიანი მტკიცედ და უბიწოდ.

11. ყოფად სჯულითა მათითა. და შეეწივნით მათ და იგმივნით წინა-აღმ-დგომნი მათნი და მბრძოლნი, ვითარცა მათ უნდეს, ერთსა შინა დღესა ყოველსა სამეფოსა ასვირეოს მეფისასა.

12. მეათსამეტესა დღესა თთვსა მის მეათერთმეტისასა, თთვესა ადარსა, რომელ არს იგრიკა, დაწერეს ქუემოდანწესებული იგი წიგნი, რომლისა სახე ესე არს.

13. და ესე წიგნები მიმოედევინ თულთა აღხილულად წინაშე ყოველთა ადგილთა სამეფოთა. და განმზადებულ იყუნედ ყოველნი ჰურიანი ამის დღისა ბრძოლისად მათდა, რომელნი-იგი წინააღუდგეს მათ ბრძოლად.

14. და მივლინებულნი იგი მიიწივნეს სწრაფად, რომელნიცა მეფისა მიერ განწესებულ იყვნეს, ეგრეთვე მსგავსად შუშანსაცა შინა მიმოსდვენ ბრძანება ესე.

15. ხოლო აღმკედრებულნი იგი განვიდეს მსწრაფლ მეფისა ბრძანებასა აღსრულებად. და მარდოქე გამოვიდა სამეფუფოთა შემოსილი სამოსლითა ძოწეულითა და გვირგვინი ოქროსი თავსა მისსა. ვითარცა იხილეს იგი, რომელნი იყვნეს შუშანს შინა, განიხარეს ჰურიათა.

16. და იყო ნათელ დიდ და მხიარულება ქალაქებსა და დაბნებსა,

17. ვიდრეცა მიეცა ბრძანება იგი, იყო სიხარულ და სუმა და განცხრომა ჰურიათა. და მრავალნი წარმართთაგანნი წინადაიცივეთდეს და ჰურია იქმნებოდეს. და არავინ წინაღუდგებოდა მათ, რამეთუ ეშინოდათ ჰებრაელთაგან.

9

1. მეათერთმეტესა თთვესა, ათსამეტსა ადარისასა, რომელ არს იგრიკა, მიიწია წიგნები იგი მიწერილი მეფისაგან: მას დღესა შინა წარწყმდენ მტერნი ჰურიათანი.

2. და ყოვლისა ქალაქებისაგან და სოფლებისაგან შეკრბენ ყოველნი ჰურიანი შურის-ძიებად მტერთა მათ თვსთა და წინააღდგომად. და არავის ძალ-ედება დაყენებად მათდა ამისთვის, რამეთუ ეშინოდათ ყოველთა ერთა ჰურიათა სიმრავლისაგან.

3. ამისთვისცა ყოველნი მსაჯულნი და სპასპეტნი და მთავარნი სათნო-ეყვნეს ჰურიათა, რამეთუ იცოდნენ დიდებამ მარდოქესი, ეშინოდათ მისგან, რამეთუ მეფისა პალატისა მთავარი იყო და პატვისა უყოფდეს მისთვის.

12. იგრიკა + და S. ქცმზოდანწესებელი S. 15. ოქროსი S. 16. „ნესელ“ — აშიზე სწრაფა S. 17. განცხრომა — „ც“ ჩამატებულია. 1. წარწყმდეს S.

4. ...და აქებდენ სახელსა მარდოქესასა ყოველთა ღლეთა და აღმატებოდა და ყოველთა ენა მეტყუელებდა...
5. ამისთვისა ჰურიათა ჰგუემეს და მოსრეს მტერნი თჳსნი, ვინათგან-რამ უნდოდათ მტერთა მათთა მათთჳს.
6. და ამისა შემდგომად მოსრეს ჰურიათა შუშანს ქალაქსა მბრძოლთა-განი ხუთასი კაცი.
7. ფარასან და ნესტან, და დელფონ, და ფაგაფარ,
8. ნანაფარ, ათაბარას, და საბაქარ, და შარმასემ,
9. რუფეონ, არსეონ, და ზაბუფუთან,
10. ძენი ამანისნი, ძისა ამლოთელისა, ძისა ბარდაიასა, მტერნი ჰური-ათნი, მოსწყუნდეს.
11. და იავარ-ყვეს ყოველი ნაყოფი მათი მას ღლესა შინა. მიეცა რიცხუ მეფესა წარწყმედისა მათისა შუშანს ქალაქსა შინა.
12. მაშინ ჰრქუა მეფემან ესთერს: მოსწყუნდეს ჰურიათა შუშანს შინა ხუთასი კაცი, ხოლო გარეთ სოფელთა, რაოდენთა გჳგონებ, რაოდენი მოსრ-ნეს. აჲ რაღასა მევედრები და გიყო შენ?
13. და ჰრქუა ესთერ მეფესა: მიეცენდ ჰურიათა გუამნი იგი ძეთა ამ-ნისათა, რათა დამოჰკიდონ ძელსა ვიდრე მზისდასლვადმდე მსგავსად სჯუ-ლისა მათისა.
14. და უბრძანა ეგრე ყოფად მეფემან. და შისცენს გვამნი იგი და და-მოჰკიდეს ბჭეთა ზედა შუშანისა მზისა დასლვადმდე.
15. და შეკრბეს ჰურიანი შუშანს ქალაქსა მეათორმეტესა აღარისასა. მოსრეს ჰურიათა სამასი კაცი და იავარ არარაჲ ყვეს.
16. სხვათა მათ ებრაელთა, რომელნი იყვნეს სამეფოსა მისსა ქუეშე, თავთა თჳსთა შეეწეოდეს და მოსრნეს მტერნი მათნი შვიდი ათასი კაცი და ასი.
17. მეათოთხმეტესა აღარისასა, და განისუენოს მისვე თთჳსა მეათოთხმე-ტესა და განაწესეს ღლე იგი ღლესასწაულად სიხარულად და მხიარულებად.
18. და ყოველნი ჰურიანი, რომელნი იყვნეს ასოცდაშვიდთა სამთავრო-თა და შუშანს შინა, და ყვეს ღლესასწაული მეათხუთმეტესაცა მისვე თთვი-სასა.
19. და უძღუნობდენ ძღუნენსა კაცად-კაციდი მოყუასსა თჳსსა, რომელნი იყვნეს დაბნებსა, და რომელნი მკუდრ იყვნეს დედაქალაქსა, და სადა ვინ და-კლებულ იყვნეს, და ჰყოფდესვე მას ღლესასწაულად ვიდრე ღლენიდელად ღლემდე და მიმდე.
20. და დაწერა მარდოქე სიტყუანი ესე წიგნსა საჯსენებელსა და მიუ-ძღვანეს ყოველთა ჰურიათა, რომელნი იყვნეს სამეფოსა ასვირეოს მეფისასა, რომელი არს არტაქსეჲს, რომელნი იყვნეს შორს და რომელნი იყვნეს მახლო-ბელ,
21. დაწესებად წესნი ესე საგალობელად, სიხარულად, გოდებისა წილ და გლოვისა ყოფად მეათოთხმეტე და მეათხუთმეტე ღლე თთჳსა მის აღარისა.

4. მეოთხე მუხლის დაწყებამდე ორი სტრიქონი თავისუფლად არის დატოვებული. დასა-წყისში სწერია: „რამეთუ მეფენი ბრ“ — წაშლილია. „მეტყუელებდა“ — ამის შემდეგ სტრიქონ-ნახევარი ისევ თავისუფალია — ხაზები აქვს ჩამოსმული (////) 5. ჰგუემეს S. 7. ფაგაფარ — მე-ორე „ფა“ ჩამატებულია. 11. ყოველნი S. მეფესა + რიცხუ S. 12 ჰრქუა S. 13. ჰრქუა S. 14. შუშანს S. 16. ქუეშე S. 17. განისუენეს S. 19. უძღუნობდენ S. ძღუნენსა S. 21. და-წყებად — „სე“ ჩამატებულია.

22. დღესასწაულად უფლისა, რამეთუ ამათ ღღეთა შინა განისუენეს მტერთაგან მათთა. და თთვესა, რომელსა მიწერა ადარსა, რომელ არს ივრიკა, და უბრძანა ყოვლად ყოფა კეთილისა — დღედ ქორწილთა და სიხარულისა, რომელთა უძღუნობდეს ძღვენსა მეგობართა და გლახაკთა.

23. და შეიწყნარეს ჰურიათა, ვითარცა—იგი მიწერა მათ მარდოქე.

24. ვითარ—იგი *ამან ამდათისი მაკედონელი ჰბრძოდა მათ და მოსცა რიცხვი და წილი განრყუნად მათდა.

25. ვითარ—იგი შევიდა მეფისა გამოთხოვად მარდოქესა, რათა აღაბას ძელსა და რაოდენს კელი შეჰყო ჰურიათა ზედა მოწვევად ბოროტისა, და ვითარ—იგი მიაქცია ღმერთმან მის ზედავე. და დამოჰკიდეს ძელსა იგი და შევილნი მისნი.

26. ამისთვის ეწოდა ღღეთა ამათ ფრურენ წელთათვის, რამეთუ სიტყუთა მათითა ნაწილთა ფრურე ჰრქვიან, სიტყუთა მათთვის ამის წიგნისათა, რაოდენი ევნო ამისგან, და რაოდენი შეემთხვია მათ.

27. და ვითარ—იგი მოელოდეს ჰურიანი მოსრეასა მათ ზედა ნათესავისა მათისასა გამოსრულისა მის ბრძანებისა მათისათვის. ამის გამო იყვენენ მათ.

28. ღღენი ესე დღესასწაული თთვესა ადარისა, თოთხმეტსა მისევე თთვასასა, კრებითა და სიხარულითა და მხიარულებითა ღმრთისადათ თესლითი თესლად ერსა შორის მისსა ისრაშლისასა კსენებულად. საუკუნოდ აღესრულებოდენ თესლითი თესლამდე ქალაქსა შინა, სოფლებსა და დაბნებსა, და იმარბონ ყოველთა ჟამთა და კსენება მათი არა მოაკლდეს ნათესავისაგან მათისა.

29. და დაწერეს ესთერ დედოფალმან, ასულმან აბიაილისამან. და მარდოქე ჰურიამან წიგნი მეორე: ფრურე დიდი დღესასწაული არს.

30. დაწერილი იგი წარსცეს ყოველთა ჰურიათა ასოცდაშუდთა სოფელთა ასურეოს მეფისათა, რამეთუ მშუდობა არს.

31. და ესე დღე იპყრეს დღესასწაულად — დღედ მხიარულებისა. მარდოქე და ესთერ დედოფალმან დაამტკიცეს თავისა თვისისა, რათა ყოველთა ჰურიათა იმარბონ დღე იგი სრულიად მარხვით და ღაღადებით, რომელ არს ფრურე აღწერილი.

32. და ყოველივე აღწერილ არიან წიგნსა მას შინა, რომელ არს ესთერისა.

10

1. და დაწერა მეფემანცა ასურეოს დასასრული ქუეყანისა და ქალაკთა ზღუსათა კელმწიფებისაებრ მისისა.

2. სიმდიდრე სუფევისა მისისა და სიმკნე ბრძოლათა მისთა...

და მარდოქეოსთვის და ორთა მათ საჰურისთა და ამანისთვის ძურისმზრახველისა ჰურიათასა და ესთერისთვის, და ვითარ—იგი იდიდა მარდოქე. ესე ყოველი წერილ არს წიგნსა სპარსთა და უყიკთასა, წიგნისსამარხავთა შინა შუშანს, ქალაქსა სამეუფოსა სპარსთა და უყიკთასა, ასოცდაშვიდთა სოფელთა მისთასა.

22. უფლისა S. უძღნობდეს S. 26. ჰრქვიან—„რ“ ჩამატებულია. 29. აბიაილისამან—პირველი „ი“ ჩამატებულია. 2. „მისთას“ — შემდეგ სტრიქონსახევარი თავისუფლად არის დატოვებული. სამეფოსა S.

* ზე. 3. ბ. 7.

3. ხოლო მარდოქე იპყრობდა ასურეოს მეფესა სპარსთა და უეიკთასა, რომელ არს არტაქსეჲს. და იყო იგი წინაშე სპარსთა და უეიკთა მეფობასა ასურეოსისასა და საყვარელ ყოველთა.

4. და წინამძღვარ ჰურიათა და დიდებასა ყოველთა ნათესავთა მისთა მოატყუებდა.

5. და თქუა მარდოქე: კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაჲლისა, რამეთუ მის მიერ არს ესე ყოველი.

6. რამეთუ მომეცენა მე ჩვენებისა მის, რომელი ვიხილე, სიტყვათა ამათეს. და არა დააკლდა მათგანი სიტყვა ერთიცა.

7. რამეთუ მცირე იგი წყარო, რომელი იქმნა მდინარე დიდ — ესთერ, რომელი შეირთო მეფემან. ხოლო კმანი იგი შფოთნი და ქუხილნი და ძრვანი და შეძრწუნებულნი ქუეყანასა ზედა წარმართთანი იგი არიან, რომელნი შეკრებრლ იყვნეს ჩუენ ზედა წარწყმედად ჩუენდა. ხოლო ნათელი, რომელი გამობრწყინდა ჩუენ ზედა, და მდაბალთა შთანთქნეს დიდებულნი. სასჯელი ღმრთისაჲ არს, რომელი მიყო ჩუენ საუკუნემან, ოდეს-იგი შეკრბეს ჩუენ ზედა წარწყმედად სახელისა ჩუენისა წარმართნი. ხოლო ნათესავი ჩემი არს ისრაჲლი, რომელმან დაღად-ყო ღმრთისა მიმართ და ცხონდა.

8. ხოლო ორნი იგი ურჩხულნი — დევნა — მე ვარ მარდოქე და ამან, ნათესავისა ჩუენისა მბრძოლი, ოდეს-იგი იზრაზა დამოკიდება ჩემი ძელსა, ხოლო ღმერთმან მიაქცია ბოროტი მისი მისავე ვიდრე აქა დღემდე.

9. და იქსნა ღმერთმან ერი თვისი და განმარინა ჩუენ უფალმან ყოველთა მათგან ბოროტთა. და განმართლა ღმერთმან სამკვდრებელი თვისი. და განმარინა უფალმან ებრაელი, ერი თვისი, რომელი გამოიყვანა ეგვიპტით ნათესავისაგან მაჰირეებელისა. ესე სასჯელი ღმრთისაგან იყო ჩუენდა მიმართ. და ქმნა ღმერთმან ნიშები და სასწაულები დიდ-დიდნი, რომელი არასადა ექმნა ნათესავთა შორის ქუეყანისათა.

10. და ყვნა ნაწილნი ორნი: ერთი ერსა ღმრთისასა, და ერთი ყოველთა შორის წარმართთა.

11. და გამოჰკდეს ორნი ესე წელინი ჟამად და დღედ სასჯელისა საუკუნისა ყოველთა შორის წარმართთა.

12. მოიქსენა უფალმან ერი თვისი და სამკვდრებელი თვისი: და ყოველმან ერმან დაღად-ყო ღმრთისა მიმართ და თქვეს კელითა დიდითა და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ, უფალო, რომელმან მოიქსენე აღთქუმა მამათა ჩუენთა მიმართ, ამინ.

11

1. წელსა მეოთხესა მეფობასა პტოლემეოსისასა და კლეოპატრასსა შემოიღო დოსითეოს, რომელი იტყოდა ყოფად თავსა მღვდელად და ლევიტელად, და პტოლემეოს, ძემან მისმან, წინაშე ესე ეპისტოლე ფრუჩეთა, რომელ არს ნაწილთა, რომელი თქუეს თარგმანებულად ლუსიმეჲოსისაგან, რომელი იყო იერუსალიმს.

4. დიდუბასა S. მოატყუებდა S. 5. თქუა — „ა“ ჩამატებლია S. 7. მეშვიდე მუხლის შემდეგ მე-10 თავის დამთავრებამდე დამუხვლა შეწყვეტილია, მუხლები ერთმანეთისგან ვარსკვლავით არის გამოყოფილი. ჩვენ ამის მიხედვით დავუბნულეთ. 8. „დევნა“ წაშლილია. 9. ღმრთისაგან S. 10. ღმრთისაგან S. 12. ღმრთისა S. შერთ-ჩამატებულია ან. S. 1. თარგმანებულად S.

2. წელსა მეორესა მეფობასა ასვირეოსისა დიდისა, რომელ არს არტაქსეჲს, ერთსა მას თთვესა ნისანისასა, ესე არს თთვე ვარლობისა, ჩუენება იხილა* მარლოქე, ძემან იაირისამან, ძისა სემეისამან, ძისა კისანისამან, ტომისაგან ბენიამენისამან,

3. კაცმან ჰურიამან, რომელი მყოფ იყო შუშანსა ქალაქსა და მსახურებდა ეზოსა შინა მეფისასა. და კაცი იგი დიდ იყო და სარწმუნო.

4. **და ნატყუენავისაგან იყო, რომელი წარეტყუენა ნაბუქოდონოსორ მეფესა ბაბილონელთასა იერუსალიმით იექონიას თანა, ძისა იოსია მეფისა ჰურიასტანისა.

5. და ესე იყო ჩუენება მისი, რომელი იხილა, აჰა ესერა, კმანი შფოთისანი და ძრვა და შეძრწუნება დიდი ქუეყანასა ზედა.

6. აჰა ესერა, ორნი ურჩხულნი დიდნი განმზადებულ იყვნეს განსლვად და მოვიდნენ ურთიერთს მბრძოლად.

7. და იყო კმაჲ მათი და კმაჲ სიტყუსა მათისა განმზადებად ყოველთა ნათესავთა ბრძოლად.

8. და იყო ღლე იგი ბნელ და წყუღიადისა, ჰირი და იწროება ბოროტი, შეძრწუნება დიდი ქუეყანასა ზედა.

9. და შეძრწუნდა ყოველი ნათესავი მართალი და ეშინოდა ბოროტისათვის მათისა და განეზადნეს წარწყმედად და ღაღად-ყუეს ღმრთისა მიმართ.

10. და კმანი მათნი იქმნეს ვითარცა მცირის წყაროსაგან მდინარე დიდი და კამკამებული.

11. და გამობრწყინდა ნათელი და მდაბალნი აღმალლდეს და შეკამნეს მდიდარნი.

12. და აღდგა მარლოქე ძილისა მისგან, რომელმან-იგი იხილა ჩუენება ესე, და ზრუნვიდა, ვითარმედ: რამედ ჰნებავს ღმერთსა? ჩუენება იგი დაემარხა გულსა თვისსა და გამოეძიებდა მას, რამიჲ უკუე იყოს ჩუენება იგი, რომელ იხილა.

12

1. და დაღუმნა მარლოქე და იყო ეზოსა მეფისასა გაბათანსა და თარს თანა, ორთა მათ საჭურისთა მეფისათა, რომელნი იყვნეს მცველნი ეზოსა შინა მეფისასა.

2. ***და ესმეს სიტყუანი მათ საჭურისთანი და ზრუნვანი მათნი მარლოქეს, და გამოიკითხა და გულისხმა-ყო, რომელ განმზადეს ჯელნი მათნი დასხმად ასვირეოსის ზედა მეფისა. და კეთილი განიზრახა და უთხრა მეფესა მათი ძერისზრახვა.

3. და განიკითხა მეფემან ორნი იგი საჭურისნი და პოვა, ვითარმედ ჰემ-მარიტ იყვნეს სიტყუანი იგი მარლოქესნი, აღიარეს და აღაბეს სიკუდილად.

4. და დაწერა მეფემან ასვირეოს სიტყუანი ესე მარლოქესი მოსაკვენებელად და მარლოქემაცა დაწერა მოხსენებისათვის.

5. და უბრძანა მეფემან მარლოქეს, რათა მსახურებდეს ეზოსა შინა მეფისასა. და ანიჰა ნიჰი დიდი.

2. ჩუენება S. მარლოქე — „ლოქე“ დამატებულია. 4. ნატყუენავისაგან S. პრასტანისა S. 6. განმზადებულ „ლ“ ჩამატებულია. 9. ღმრთისა S. 12. ჩუენება S. უკუე S. 1. მკუქლნი S. 3. ვითარ S. 5. ნიჰი დიდი + და S. მეექვსე მუხლის დასაწყისში „და იყო“ შემდგომად სიტყუათა ამაღლეთა მათ არტაქსეჲსისა“ ხაზი აქვს გადასმული.

* ზე. 2. ა. 5. ** 4. მეფ. 24. დ. 15. იერ. 24. ა. 1. *** ზე. 2. დ. 21 დ. 6. ა. 2.

6. და ამან ამაღლოთელი ბუგანი დიდ იყო წინაშე მეფის და ენება მარლო-ქეის და ნათესავისა მისისა მოსრვა და უმზირდა მათ, რამეთუ უმძიმდა მო-წყვედა საქურისთა მათ.

13

1. მეფე დიდი ასვირეოს, რომელ არს არტაქსეკს, სპარსთა და უეიკთა, რომელნი ხართ ინდოეთითგან ეთიოპამდე ასოცდაშვიდთა სოფელთა, მთავართა და ადგილის ნახპეტთა, მორჩილთა ჩუენთა, ამას მიგიწერთ: მრავალთა ზედა ვეუფლე თესლთა და დავიპყარ

2. ყოველი სოფელი. ესრეთ მენება, რათა არა სასტიკებასა კელმწიფე-ბისასა, არამედ უსახიერეს და უმდოვრესად მარადის ყოფად დამორჩილებულთა მათ ზედა, უშფოთველად ოდესვე დაწყნარებულებით ცხორება და მეფობა მშუდობით და განგებულებით სლვად, ვიდრე კიდედმდე ქუეყანისა მოცემად განახლებად და სასურველი იგი ყოველთა კაცთა მშუდობისა.

3. ვიითხე მე თანამზრახველთა, ვითარძი გარდაკდეს ესე სრულიად, რომელ-იგი ღირსებით ჩუენს წინაშე იქცევის და ერთგულებით უცვალებელად სარწმუნოება მტკიცე უჩუენებიეს? შემდგომი მეფისა პატივი მიუღებებიეს ამას.

4. რომელნი შჭულთა ჩუენთა აღუდგებიან, უფროსად ყოველთა მიმართ თესლთასა მეფეთა ბრძანებასა გარდავლენ მარადის. არა თავს-ვიდე ჩუენ-მიერი განგებული მეფობისა დაწყნარება მათ მიერ ყოფად.

5. ხოლო ნათესავი მკდომი ყოველთა კაცთა შჭული მისი უცხო ცვალებით და ძნად საცნაურით საქმეთა ჩუენთა მარადის უძვირეს იქმან ბოროტსა, რათა მეფობა ესე ჩუენი არასადა მშუდობით იყოს, არცა ბრძოლა ჩანს წარმართებულთა.

6. მარტოდ მთავრობისა თქუენდა მიწერილმან გაუწყოს ამანისმიერმან, რომელი განწესებულ არს საქმეთა ზედა მეორედ ჩუენსა შემდგომად მამისა ყოველთა ძირითურთ: ცოლით, შვილით, ტომითურთ, წარწყმედად მახულითა მტერთა თვნიერ რომლისავე წყალობისა და რიღობისა. შუშანს ქალაქსა, საყოფელსა მეფისასა, განჰვიწეს სახე ამის წერილისა. და აღმოიკითხა წერილი იგი მეთათხმეტესა დღესა ადარისასა, რომელ არს იგრიკა.

7. მოსლვასა მის წელმოწადისასა მოსრვიდა ყოველთა ჰურიათა მოტაცებად ჩრულთა ყრმათა, რათა ჟამთა დაწყნარება იყოს თვნიერ შფოთისა და მეფობა ესე ჩუენი მყუდროებით იყოს, და ცოცხლებით იყვენით.

8. ხოლო დაწერილი იგი პაჰენისსა მიეცემოდა სოფლად და სოფლად და ბრძანება მიეცა ყოველსა თესლებსა და ასწავებდეს. საქმესა შუშანს შინა ქალაქსა, ხოლო მეფე და ამან განსცხრებოდეს. და შეშფოთებულ იყო ქალაქსა ზედა. და იყო გლოვა დიდი და სიმწარე ყოველსა ქალაქსა შინა, სადაცა დამკვდრებულ იყვნეს ჰურიანი და სიმწარე ყოველსა ქალაქსა შინა, სადაცა დასხენებდეს ყოველთა საქმეთა მისთა მათთჳს და იტყოდეს:

9. უფალო ღმერთო, მეუფეო მეუფეებათაო: მგლობელო, ყოვლისა მპყრობელო! რამეთუ კელმწიფებასა შენსა ქუეშე არს ყოველი და არავინ არს, რომელი წინააღდგიდგეს შენ, გინდეს თუ ჯსნა სახლისა ისრაჴლისა,

10. რამეთუ შენ, უფალო, შეპქმენ ცანი და ქუეყანა და ყოველი განსაკრეველი ცასა ქუეშე.

11. უფალი ხარ ყოველთა და არავინ არს წინაღმდგომ შენ უფლისა,

12. რამეთუ შენ ყოველი იცი და ნათესავი ისრაჲლისა შენ უწყი, უფალო, რამეთუ არა ამპარტავანებით, არცა გინებით, არცა დიდებისმოყუარებით ვყავ არცა თაყუანის-ცემა წინადაუცვეთელისა ამანისი,

13. რამეთუ ჭერმცა-მიჩნდა ამბორის-ყოფა ბრჭალთა ფერჯთა მისთა ცხოვრებისათჳს სახლისა ისრაჲლისა,

14. არამედ ვყავ ესე, რათა არა მივსცე დიდებაჲ კაცსა უწინარეს დიდებისა შენისა, ღმრთისა ჩემისა. არავის თაყუანის-ვეც შენსა გარეშე, უფლისა ჩემისა ჭეშმარიტისა, და არა თუ ვყავ იგი ამპარტავანებით.

15. და აწ, უფალო ღმერთო, რომელმან აღუთქუ აღუთქუმა აბრაჰამს, ისაკს და იაკობს, ჰირდე ერსა შენსა ისრაჲლსა, რამეთუ განუჩინებოეთ ჩუენ განსარყუნელად და გული უთქუამსთ აღლებად და განრყვნად დასაბამითგან სამკვდრებელი შენი.

16. ნუ უგულბებელს-ჰყოფ ნაწილსა შენსა, რომელი იესენ თავისა შენისა ქუეყანით ეგვპტით.

17. შეგესემინ ვედრება ჩუენი და ღვინება-ყავ სამკვდრებელისა შენისა, და ნუ განირყუნებიან პირნი მაქებელთა შენთა.

18. და ყოველმან ისრაჲლმან ძალითურთ მათით დაღად-ყვეს ესე, რამეთუ სიკუდილსა ჰხედვიდეს წინაშე გულთა მათთა.

14

1. და ესთერცა დედოფალი შეევედრა უფალსა ღვაწლითა სიკუდილისათა შეძრწუნებულთ.

2. და განიძარცვა სამოსელი დიდებისა მისისა თავისაგან მისისა და ყოველი სამკაული წარჩინებულებისა თჳსისა და შეიძოსა სამოსელი იწროებისა და გლოვისა, და დიდად წარჩინებულთა სუნელთა წილ ნაცარი და სკორე გარდაისხა თავსა თჳსსა, და ჯორცნი თჳსნი დაიმდაბლა ფრად და ყოველი ადგილი სიხარულისა მისისა ადავსო თხზულითა მით თმითა მისისათა.

3. და ევედრებოდა უფალსა ღმერთსა ჩუენსა ისრაჲლისასა და იტყოდა: უფალო ღმერთო ჩუენო და მეუფეო ჩუენო, შენ ხარ ღმერთი მხოლო ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა. შემეწიე მე, მდაბალსა ამას მარტოსა, რომელსა არავინ მაქუს შემწე შენსა გარეშე,

4. რამეთუ ჰირი ჩემი კელთა შინა ჩემთა არს.

5. მე მასმიეს, უფალო, ნათესავისაგან მამათა ჩემთასა მამულთაგან წიგნთა, რამეთუ შენ ხარ ღმერთი, რომელმან იესენ სხვათაგან თესლთა, რომელნი განიყოფდენ მათ სამკვდრებელად, და ყავ მათ თანა, რაოდენსაცა იტყოდენ.

და აწ ვსცოდეთ წინაშე შენსა და მიმცენ ჩუენ კელთა მტერთა ჩუენთასა.

7. ამისთჳს, რამეთუ ვადიდენით კერპნი მათნი. მართალ ხარ შენ, უფალო!

11 უფლისაჲ S. 12. დიდებისმოყარებით S. წინადაუცველისა S. 14. ღმრთისაჲ S. უფლისაჲ S. 18-ე მუხლის შეზღვე არის (*) ნიშანი, რომელიც მუხლის დასაწყისში ზის ხოლმე, მაგრამ, 19-ე მუხლი არ არის და ახალ თავადლე რაზღენიმე სტრიქონი თავისუფალია 2. ნაცარი, პირველი „ა“ ჩამატებულია. 5. მამოლთაგან S.

* 2 სჯუ. 4. ვ. 20. და. 6. დ. 21.

8. და აწ ვერა სარგებელ გუეყუნეს ჟამსა განმწარებულად კირთებისა ჩუენისასა, არამედ დაასხნეს ჳელნი მათნი ჳელთა მტერთა მათთასა,

9. რათა აღიღონ ბრძანებული პირისა შენისა. და გარყვენენ სამკვდრებელი შენი და დაუყონ პირი მაქებელთა შენთა. და დაშრიტონ დიდებამ სახელისა შენისა და საკურთხევლისა შენისა.

10. და აღაღონ პირი წარმართთა სათნო-ყოფად ამოთა და საკრველ-ყოფად მეფე კორციელსა სწორად საუკუნოვასა მის.

11. და ნუ მისცემ, უფალო, სამკვდრებელსა შენსა, რომელნი-იგი არა არიან ღმერთ. და ნუცა მეცინიედ ჩუენ დაცემასა ჩუენსა, არამედ მიაქციე ზრახვანი მათნი მათთავე და რომელმან ესე ყო ჩუენ ზედა, განაოტე.

12. მოივსენე წყალობა შენი, უფალო, და გამოგზინდი და გამოგვცხადე ჩუენ ჟამსა პირისა ჩუენისასა. და ნუმცა მოვისრვით ჩუენ და მე კადნიერ მკმენ, მეუფეო ღმერთთაო და ყოვლისა მთავრობისა მპყრობელო,

13. მოეც სიტყუამ მარჯუმ პირსა იემსა და მოეც მადლი სიტყუათა ჩემთა წინაშე ლომისა ამის და გარდააქციე გული მისი სიძულილად მბრძოლისა ამის ჩუენისა აღსასრულად მის თანა შეთქმულთა მისთა.

14. ხოლო ჩუენ მივსნენ ჳელითა შენითა მტკიცითა და შემეწიე მე, მარტოსა, რომელსა არა მაქუს შემწე, არამედ შენ მხოლო, უფალო!

15. უფალო, შენ ყოველნი იცნი და უწყი, რამეთუ მძაგს საწოლი წინა-დაუცვეთელისა და მძულს დიდებამ უსჯულოვასა.

16. შენ იცი უნებელი ჩემი, რამეთუ მძაგს სახე ამპარტავანებისა. და აწ, უფალო, შენ ხარ ძლიერი ყოველთა ზედა, შეისმინე ჳამა განწირულთა და მივსენ მე ჳელთაგან ბოროტისა!

17. რომელმან არა ვჳამე ამანისა თანა და მეფისა სუმასა ზედა არა განვიხარე. და არცა ესვი ღუნო ნაზორევისაგან...

18. და მკვეალი შენი მარადის არა განვცხრებოდი მათ თანა, არამედ მხოლოდ შენ ღმერთსა ჩემსა ზედა ვიხარებდი...

19. ღმერთო, ყოველთა ზედა ძლიერო. ვისმინე ჳმისა მათისა, რომელთა არა აქუს სასოება სხვა. ჩვენ გვივსენ ჳელთაგან ბოროტასა. და მე შიშისა ჩემისაგან გამომივსენ...

15

1. და ჳრქუა მას: ამცენ და ეტყოდე, რათა შევიდეს მეფისა და ევედროს მას ერისა ჩუენისათუს.

2. მოივსენენ დღენი იგი სიმდაბლისა შენისანი, რომელთა შინა აღიზარდე ჳელთა ჩემითა, რამეთუ ამან, რომელი შემდგომობს მეფისა, ეტყოდა მეფესა ჩუენთუს მოსიკუდილ ჩუენდა.

3. აწ ევედრე უფალსა და ეტყოდე ჩუენთუს მეფესა, მივსნენ ჩუენ სიკუდილისაგან.

4. დღესა მესამესა დასცხრა იგი ლოცვისაგან და განიძარცვა სამოსელი სიმდაბლისა და შეიმოსა სამოსელი დიდებისა. და იჳმნა იგი განშვენებულ ფრიად.

8. გუცყუნეს S. 10. აღაღონ S. 11. მათთავე—„თა“ ჩამატებულია. 12. ნომცა S. მოსრვივით „კ“ ჩამატებულია. ამიაზუა ვატანლი „მოვისრვით“. 17. სოვმასა? S. მე-17 მუხლის ბოლოს სტრიქონ ნახევარი თავისუფალია. მე-18 მუხლის შემდეგ ორი სტრიქონი თავისუფლად არის დატოვებული. მე-19 მუხლს შემდეგ ექვსი სტრიქონი თავისუფალია 1. ჳრქუამ S.

5. და ხადა სახელსა ყოველთა მცნობელთასა, ღმერთსა მაცხოვარსა. და წარიყვანა მის თანა ორნი შიშუნვარნი.
6. ერთსა მას მისდევდა და ქელი დაეყრდნა.
7. და მეორე იგი აღუმცირებდა სამოსელსა მისსა, ხოლო იგი მეწამულ იყო შევნიერებითა სიკეთისა მისისათა და პირი მისი მხიარულ იყო,
8. ხოლო გული მისი შეძრწუნებულ იყო.
9. და განვლნა ყოველნი კარნი სამეფოსანი და დადგა წინაშე ასვირეოსის მეფისა; ხოლო იგი ჯდა საყდარსა ზედა სამეუფოსა მისსა და ყოველი სამოსელი წარჩინებული ემოსა ოქროთა ქსოვილი და ანთრაკი პატიოსანი.
10. და აღიპყრა პირი მისი განკურვებული ღიდებითა და მიჰხედნა გულისწყრომითა მისითა; და შეეშინა დედოფალსა და ექცა ფერი პირისა მისისა. და დაიქსნეს ძარღუნი, დაიფარა პირი თუსი მკველისა ზურგითა.
11. *ხოლო ღმერთმან და უფალმან ყოველისა დაამბადებელმან რისხვა იგი მეფისა წყალობად გარდაქცია და ცვალა გულისწყრომა მისი მშუდობად. და ნუგეშინის-სცემდა მას სიტყვათა მშუდობისათა და ეტყოდა მას:
12. რაჲ არს, ესთერ დედოფალო? მე ვარ ძმა შენი, ნუ გეშინინ.
13. არა მოჰკედე, რამეთუ ზოგადთა არს ბრძანება ჩუენი და არა შენდა მიმართ, აჰა ესერა, კვერთხი კელთა შენთა.
14. და აღილო კვერთხი იგი ოქროსა და დასდგა ქედსა მისსა და ამბორს-უყოფდა მას.
15. და ჰრქუა: მეტყოდე მე, დედოფალო.
16. და ჰრქუა მას ესთერ: *გიხილე შენ, უფალო ჩემო, ვითარცა ანგელოზი ღმრთისაჲ და შემიძრწუნდა გული ჩემი შიშითა ღიდებისა გულისწყრომისა შენისათა,
17. რამეთუ პირი შენი მაღლითა საცხე არს.
18. და ამას რაჲ იტყოდა იგი, ფერი პირისა მისისა გარდაეცვალა ყვითლად. და ესე იყო ღვაწლისაგან შიშისა მისისა და აღიესო პირი მისა ოვლითა, რაჟამს ეტყოდა იგი ამას, დაქსნდა და მოაკლდა.
19. და მეფე ასურეოს შეძრწუნებულ იყო ფრიად და ყოველნი მსახურნი მისნი.

16

1. ***მეფე დიდი არტაქსეჲს ჰინდოეთითგან ვიდრე ეთიოპადმდე ასოც-დაშვიდთა სოფელთა და კელმწიფეთა, რომელნი ჩუენ კერძოსა ზრახავთ სიხარულით
2. და მრავალთა უფროსითა ქველის-მოქმედთა სიტკბოებითა ზედასაზე-და პატივ-ცემულნი უდიდესად განლანეს.
3. ***არა ხოლო დამორჩილებულთა ჩუენთა ეძიებდეს ბოროტის-ყოფად, რამეთუ სიმაძღრე ვერ უძღეს დათმენად, არამედ ქველისმყოფელთაცა მათთა შეჰყავს მანქანებით ბოროტის-ყოფად.
4. მაღლობა არა ხოლო კაცთაგან დააკლდეს, არამედ კეთილის უმეტრებისათჳს მონებით ამაღლდეს და ყოველისმყოფელისა მარადის ღმრთისა წინა-წარცნობისა საჯეს და ბოროტის სიძულილი განჩინებად ვერ უძღეს,

10. დაქსნა S. 11. გარდაქცია S. 14. ქვედა აწიაზე სწერია: ეკუთვნის დიდს მცხეთის სობორს ჩუნეს წელსა. 15. ჰრქუაჲ S. 16. ჰრქუაჲ S. 4. ღმრთისაჲ S.

* იგა. 21. ა. 1. ** ღზღ. 33. ბ. 10. 2. მეფ. 19. ე. 27. *** ზე. 1. ა. 1. **** ზე. 3. გ. 10.

5. რომელნი მრავალგზის მრავალათა ცელმწიფებასა ქუეშე განწესებულთა მეგობართა საქმეთა ზედა დადგინებულთა საგენცობელად მათა ბრალეულ-ყვეს უბრალონი დათხევად სისხლამდე.

6. და შეამთხვიევს ბოროტი მიუწოდომელი ბოროტისა ჩვენებისა ტყუილითა, რამეთუ შეურაცხ-ყვეს თვთმპყრობელთა უმანყო და სახიერი გონიერება, ხოლო განზარხვა ჯერ-არს.

7. არა ხოლო ესოდენ მიცემულთაგან ჩემ მიერ მიცემულთა ძველთა უწყებულთა, რაოდენ შემდგომთაგან არალირსად აღსრულებული საქმისა, რომელნი უღირსად ჰმძლავრობდეს და ესევეითართაგან უკეთურებისა მორჩილებად ამისა შემდგომად ბოროტის-ყოფადცა,

8. არამედ სამეუფოსა დაწყნარება და ყოველთა კაცთა იყოს მშუღობა. არაარა გვიკმს უკეთურთა შესმენა; ხოლო პირსა წინაშე მხიარულსა სახიერებით ვსჯით მარადის.

9. ნუ ჰგონებთ, რამეთუ გონება ჩემი ცვალებადი იყოს, არამედ ჟამი ცვალებადი არს, და განვაჩინებ წყალობასა.

10. *ხოლო უცხოქმნილი ჩუენგან აჰან ამაღოთესი ბუგანი მაკედონელი უცხო სპარსთა სისხლისაგანი იყო და ფრიად განშორებული ჩუენგან. სიტუბობებასა მემთხვივა ჩუენ კაცთმოყვარებისა

11. ესეოდენ, ვიდრე მამადცა ჩუენდა სახელის-დებად და ყოველთა მიერ თაყუანის-იციებოდდა და შემდგომი სამეუფო საყდარი დაეპყრა.

12. რამეთუ ვერ თავს-იღვა სიმაძღრე და კელი შეჰყო მთავრობისადა ჩუენისა დაკლებად ჩუენგან და ცხოვრებისაგან განშორება ჩუენი.

13. ხოლო ჩუენისა მაცხოვრისა და მარადის ქველისმოქმედისა მარლოქესი და უბიწოსა მეფობისა ჩუენისა ესთერისა და ყოვლითურთ ნათესავეით მათით მრავლითა სახითა მანქანებისა ზრახვითაგან ითხოვა წარწყმედისა მიცემად.

14. რამეთუ ამათ სახეთაგან ჰგონებდა ყოფად ჩუენდა ოჯრად და უცხო საქმედ სპარსთა სიმტკიცისაგან მიქცევად იგი მაკედონიად.

15. ხოლო ჩუენ სამგზის უბადრუკისა მის მიერ მიცემულთა თქუენდა ჰურიათა განსარყვენლად არა ვჰპობებთ ძურის-მოქმედად, არამედ სიმართლისა სჯულთა შინა მყოფ არიან.

16. და ძენი არიან მხოლოსა და ჰეშმარტიისა მალღისანი და დიდისა და მარადის ცხოვლისა ღმრთისანი, რომელმან წარგვიმართა მეფობა ჩუენი აჰამომდე.

17. კეთილთა აღთქმითა მამათა ჩუენთათა კეთილად უკუე ყავთ და ნუ ერჩით პირველ წარმოძღვანებულთა მათ თქუენდა წიგნთა ამანისმიერთა,

18. რომლისათვის იგიცა თუთ ამის მოქმედებისათვის ბჭეთა წინაშე შუშანისა ქალაქისათა დამოკიდებულ არს ძელსა, რამეთუ აღრე კუალად სასყიდელი მიაგო მას ყოვლისა მპყრობელმან და ბოროტისმოძულემან ღმერთმან.

19. ხოლო სახე ესე წიგნისა ამის მიმოდვეს ყოველთა ადგილთა, ვითარმედ კანნიერად უტრევით ჰურიანი მსახურებად თუსთა სჯულთა.

20. და თანაშეეწეოდეთ მათ, რათა, რომელნი-იგი ჟამსა ჰირისასა დაესხმოდენ მათ ზედა დღესა მეათსამეტესა თუსა მის მეათორმეტისა, რომელ არს ადარი,

5. ქუეშე მ. 7. რაოდენ S. 16. ღმრთისანი S. 17. აღთქმითა—და. S. უკუე S. 18. შუშანა S. 20. მეასამეტესა S.

* ზე. ა. 1.

21. მასვე დღესა, რამეთუ ამას შინა ყოველთა ძლიერმან ღმერთმან მოსრვისა წილ რჩეულისა ნათესავისა ებრაელთასა ყო სიხარული.

22. და თქუენ სახლისა თქუენისათუს განჩინებული ესე დღე და წელიწადი ყოველთა სიხარულითა გეპყრენ,

23. რამეთუ აწ და ამისა შემდგომად ცხობება იყოს თქუენი საუკუნოდ ებრაელთა და ქველისმეტყველთა მათუს სპარსთა.

24. ხოლო ყოველმან ქალაქმან გინა სოფელმან, რომელნი არიან ქუეშე სამეფოსა ჩემსა ყოვლითურთ, რომელმან არა ყოს ამის ბრძანებისაებრ, ლახურიითა და ცეცხლითა განილოს რისხვით; და იყოს იგი არა ხოლო კაცთაგან უვალ, არამედ მკვეცთაგანცა და ფრინველთა მიმდემად ყოველთა უამთა გარდარეულეებისაგან ოკრებისა.

წიგნი იოზისად

1

ა 1. კაცი ვინმე იყო სოფელსა მას შინა ავსიტისასა, რომელსა სახელი ერ-
ქუა იობ. და იყო კაცი იგი ქეშმარიტ, უბიწო, მართალ, ღმრთისმსახურ, გან-
ყენებულ და განშორებულ ყოვლისაგან საქმისა ბოროტისა.

2. და იყვნეს ძენი მისნი შუდ და ასულნი მისნი სამ.

3. და იყო საცხოვარი მისი: ცხოვარი შუდ ათას, აქლემები სამ ათას, ულ-
ლეული კარი ხუთას, ვირი ჯდალი მძოვარი ხუთას, და მსახურთა სიმრავლე
ფრიად. და საქმენი მისნი დიდ იყვნეს ქუეყანასა ზედა. და იყო კაცი იგი აზ-
ნური მზისა აღმოსავალისათაგანი.

4. და შეკრბიან ძენი მისნი ერთად ურთიერთას და ყვიან ტაძრობად დლი-
თი დღედ. და მიიყვანნიან სამნიცა იგი დანი მათნი ჭამად და სუმად მათ თანა.

5. და ვითარცა აღესრულნიან დღენი იგი სუმისა მათისანი, მიავლინის
იობ და განწმინდის იგინი. და აღდგის განთიად და შეწირის მათთვის მსხუერ-
პლი რიცხვსაებრ მათისა და ზუარაკი ერთი ცოდვათათჳს სულთა მათთასა,
რამეთუ თქეს იობ: ნუსადა ძეთა ჩემთა გონებასა მათსა ბოროტი მოიკადეს
უფლისათჳს. და ამას ჰყოფდა იობ ყოველთა დღეთა მისთა.

ბ 6. და ვითარცა იქმნა დღე ესევეითარი და მოვიდეს ანგლოზნი ღმრთი-
სანი წარდგომად წინაჲ ღმრთისა, და ეშმაკიცა მოვიდა და დადგა მათ თანა.

7. და ჰრქუა უფალმან ეშმაკსა მას: ვინა მოხუალ შენ? მიუგო ეშმაკმან
მან და ჰრქუა: მომივიღეს ყოველი ქუეყანა და განმივიღეს ცასა ქუეშე და
აწ აქა ვარ.

8. და ჰრქუა მას უფალმან: მიჰხედეა გონებითა შენითა მონასა ჩემსა
იობს, რამეთუ არავინ არს მისებრ ქუეყანასა ზედა კაცი უბრალო, ქეშმარიტ,
ღმრთისმსახურ, განშორებულ ყოვლისაგან საქმისა ბოროტისა.

9. მიუგო ეშმაკმან და თქუა წინაშე უფლისა: ნუუკუე მედად ჰმსახურებ-
სა იობ უფალსა?

10. ანუ არა შენ მოზღუდეა გარემო მისა და შინაგანი სახლისა მისისა?
და გარეშე ყოველივე რაჲ არს მისი, მოიციე, საქმენი ჯელთა მისთანი აკურთხენ
და საცხოვარი მისი მრავალ-ჰყავ,

11. არამედ მიავლინე ჯელი შენი და შეახე ყოველსა, რავედენი-რაჲ აქუს.
პირითა დათუ გაკურთხევედეს.

12. მაშინ ჰრქუა უფალმან ეშმაკსა მას: აჰა ეგერა, ყოველი, რაცა არს
მისი, მიგეც ჯელთა შენთა, არამედ მას ნუ შეახებ. და გამოვიდა ეშმაკი პირი-
საგან უფლისა.

13. და იყო დღე ესევეითარი და ძენი იობისნი და ასულნი მისნი სუმიდეს
სახლსა შინა ძმისა მათისა უხუცესისასა.

4. ულიან S. მოკუნნიან S. დანი S. 5. მსხუერპლი S. მათთასა S. გონებასა S. უფლისა-
თჳს S. 6. ღმრთისა S. 7. ჰრქუა S. ჰრქუა S. ცასა S. ქუეშე S. 8. ჰრქუა S. მონასა
S. 9. თქუა S. უფლსა S. ნუუკუე S. 12. ჰრქუა S. უფლისა S.

14. და აპა ესერა, ღალადისი მოვიდა იობისა და ჰრქუა მას: უღლეული იგი ჯართა ქნვიდა და რემაკი იგი ვირთა მათ ჯღალთა ძოვდა მახლობელად მათსა.

15. და მოვიდეს მტყუენველნი და წარტყუენვეს იგი, და მონანი იგი მოსრნეს მახვლითა და განვერი მე მარტომ და მოვედ თხრობად შენდა.

16. ვიდრე იგი ამას იტყოდა ოდენ, მოვიდა სხუა ღალადისი და ჰრქუა იობს: ცეცხლი გარდამოვარდა ზეით და დაწუა ცხოვარი იგი, მწყემსნი იგი შექამნა, ეგრევე მე განვერი მარტომ და მოვედ თხრობად შენდა.

17. და ვიდრე იგი ამას იტყოდა, მოვიდა სხუა ღალადისი და ჰრქუა იობს: მვედრები განიყო სამად გუნდად და გარემოდგეს აქლეგებსა მას და წარტყუენეს იგი და მონანი იგი მოსწყუენეს მახვლითა და განვერი მე მარტომ და მოვედ თხრობად შენდა.

18. და ვიდრე იგი ამას იტყოდა, მოვიდა სხუა ღალადისი და ჰრქუა იობს: ძენი შენნი და ასულნი შენნი ჰამდეს და სუმიდეს ძმისა მათისა თანა უხუცესისა.

19. და მეყსეულად ქარი დიდი მოკდა უდაბნოთ და ეკუთა ოთხთავე კიდეთა სახლისათა. და დაეცა სახლი იგი ყრმათა შენთა ზედა და მოწყედეს. განვერი მე მარტომ და მოვედ თხრობად შენდა.

20. და ესრეთ აღდგა იობ და დიპო სამოსელი თვისი და აღიპარსა თმათა თვისისა. და დაეარდა ქუეყანასა ზედა და აღდგა და თაყუანს-სცა უფალსა პირსა ზედა თვისსა.

21. *და თქუა: მე შიშული გამოვედ მუცლისაგან დედისა ჩემისა, შიშულივე მივიქე მუნვე ქუეყანად, უფალმანცა მომცა, უფალმანცა მიმიღო, ვითარცა უნდა, ეგრეცა ქმნა. იყავნ სახელი უფლისაჲ კურთხეულ.

22. ამას ყოველსა ზედა, რომელი შეემთხვა მას, არარაჲ შესცოდა იობ წინაშე უფლისა და არარაჲ თქუა უგნურებაჲ ღმრთისა მიმართ.

2

1. და იყო დღე ესევეთარი და მოვიდეს ანგელოზნი ღმრთისანი წარდგომად წინაშე უფლისა. და ეშმაკი შორის მათსა წარდგომად წინაშე უფლისა.

2. და ჰრქუა უფალმან ეშმაკსა მას: ვინა მოხუალ შენ? მაშინ თქუა ეშმაკმან წინაშე უფლისა: გამოვიღეს ცასა ქუეშე და მომიხილავს ყოელითურთ და აწ შენ წინაშე ვარ.

3. ჰრქუა მას უფალმან: იხილე სამე აწ მსახური ჩემი იობ, რამეთუ არავინ არს მისებრ ქუეყანასა ზედა კაცი უბიწო, ჰეშმარით, ღმრთისმსახურ, განყენებულ და განშორებულ ყოელისაგან საქმისა ბოროტისა და მერმე აქუსლავე უმანკოებდა, ხოლო შენ სთქე მონაგები მისი ცუდად წარწყმედად.

4. მიუგო ეშმაკმან და ჰრქუა უფალსა: ტყავი ტყავისა წილ და რავდენი-რაჲ არს კაცისა, სულისა თვისისათვის მიუზღვის.

14. ჰრქუაჲ S. ვირთაჲ S. მახლობელად S. 15. მტყუენველნი S. წარტყუენვეს S. თხრობად S. 16. ჰრქუაჲ S. თხრობად S. 17. ჰრქუაჲ S. წარტყუენეს S. თხრობად S. 18. ჰრქუაჲ S. 19. ეკუთა S. თხრობად S. 20. აღდგაჲ S. აღდგაჲ² S. 21. თქუაჲ S. შიშული S. შიშულივე S. 22. უფლისაჲ S. თქუაჲ S. ღმრთისა S. 1. უფლისაჲ S. უფლისაჲ² S. 2. ჰრქუაჲ S. თქუაჲ S. უფლისაჲ S. ცასა S. ქუეშე S. 3. ჰრქუაჲ S. 4. ჰრქუაჲ S. მიუზღვის S.

* კრ²ბლთა. 5. გ. 14. 1. ტიმოთე. 20. ბ. 7.

5. ხოლო აწ მიავლინე კელი შენი და შეახე ძულათა მისთა, უკუეთუ გან-მარტებულად თაყუანის-გცეს, გინა თუ გაკურთხევედეს შენ.

6. და ჰრქუა უფალმან ეშმაკსა მას: აჰა ესერა, მოგცემ შენ, გარნა სულსა მისსა ვერღე.

7. და გამოვიდა ეშმაკი იგი უფლისაგან და დასდვა იობს წყლულებამა ბოროტი ფერკითვან ვიღრე თავადმდე და შექურა იგი ფაქლითა.

8. და მოილო იობ კეცი, რათა წუთხსა იხუეტდეს. და დაჯდა იგი სკორესა ზედა გარეშე ქალაქსა. და ვითარცა ეამი მრავალი წარჯდა,

9. ჰრქუა მას ცოლმან მისმან: ვიღრე დაგითმინიეს და იტყუ, აჰა ესერა, მოველი ეამსა მციერელა და მოიწიოს სასოებაჲ მაცხოვარებისა ჩემისაჲ? აჰა ესერა, წარწყმდა საჯსენებელი შენი ქუეყანით, ძენი და ასულნი იგი მუცლისა ჩემისანი, ტკივილნი ჩემნი და სალმობანი, რომელთათჳს ცუდად დავმუერ რულუნებითა შენ, ეგერა, თუთ მყარლობასა მატლთასა ჰზი და ღამეთა ათევე ჰაერთა ქუეშე. მე, შეტომილი მსახური შენი, ადგილითი ადგილად და სახლითი სახლად მოველოდი მზესა, ოდესმე დაჰქედეს, რათა განვისუენო შრომათა ჩემთაგან და სალმობათა, რომელთა მოუცავ, არამედ აწ თქუ ნურაჲ სიტყუა უფლისა მიმართ და მოჰკუდე.

10. ხოლო იობ მიჰხედა მას და ჰრქუა: რამსათჳს ვითარცა ერთი უგუნურთაგანი დედათასა იტყუ? უკუეთუ კეთილი იგი მოვიღეთ კელისაგან უფლისა, ბოროტი ესე ვერ მოვითმინოთა? ამას ყოველსა ზედა რავდენი შეემთხვა მას, არა რაჲ ცოდა იობ ბაგითა თჳსითა წინაშე უფლისა.

11. და ვითარცა ესმა სამთა მათ მეგობართა მისთა ყოველი ესე ბოროტი, რომელი მოიწია მის ზედა, მოვიდეს კაცად-კაცადი სოფლისაგან თჳსისა ხილვად, რაჲ-იგი შეემთხვა მას. ელიფას, თემანელთა მეფე, ბალდას, საექელთა მთავარი, სოფარი, მინეველთა მეფე. და მოვიდეს მისა ერთბამად ნუგეშინისცემად და ხილვად მისა.

12. ვითარცა იხილეს შორით, ვერ იცნეს იგი და ღალად-ყვეს კმითა მალლთა და ტიროდეს. და გარდაიბო კაცად-კაცადმან სამოსელი თჳსი და მიწა გარდაისხეს თავსა.

13. და დასხდეს მის თანა შუდ ღლე და არავინ მათგანი იტყოდა არას, რამეთუ ხედვიდეს წყლულებასა მისსა ბოროტსა და დიდსა ფრიად.

3

ა 1. და ამისა შემდგომად აღალო იობ ჰირი თჳსი და სწყევდა ღლეთა თჳსთა

2. და თქუა:

3. *წარწყმდინ ღლე იგი, რომელსა მე ვიშევე და ღამე იგი, რომელსა თქუეს, ვითარმედ: წული არს.

4. ღამე იგი იყავნ ბნელ და ნუ გამოიძიოს უფალმან ზეგარდამო, ნუცა მოვალნ მას ზედა ნათელი.

6. ჰრქუა S. 8. იხუტდეს S. 9. ჰრქუა S. სალოზაინი S. დავმუერ S. მყარლობაჲ S. ქუეშე S. შეკომილად S. ადგილად S. სახლად S. განვისუენო S. სალმობათა S. სიტყუა S. უფლისა S. 10. ჰრქუა S. უფლისა S. ბაგითა S. უფლისა S. 11. მეგობართა S. ელი ფასთემანელთა S. ერთბამად S. 13. წყლულებასა S. 2. თქუა S. 3. თქუეს S.

* იერემა. 20. დ. 14.

5. და იპყარნ იგი ბნელმან და აჩრდილმან სიკუდილისამან. და მოვიდეს მას ზედა ნისლი და წყევა დღისა და ღამემან მოაწიოს ბნელი.

ბ 6. ნუ იყოფინ იგი დღედ წელიწადისად, ნუცა შეერაცხებიან დღეთა თთუეთასა.

7. არამედ ღამე იგი იყავნ საღმობით და ნუ მოვალნ მას ზედა სიხარული და ნუცა მხიარულებამ.

8. არამედ წყევენ იგი, რომელმან წყეოს დღე იგი, რომელი-იგი კელთდებად ვალს ვეშაპსა მას დიდსა.

9. დაბნელდედ ვარსკულაენი მის ღამისანი და ნუ დაადგრებინ და ნუცა განათლებად მოვალნ და ნუ იხილავნ მთიებსა აღმომავალსა.

10. რამეთუ არა დაჰქმნა ბქენი საშოსა დღელისა ჩემისანი. და განმაშორა საღმობად თულათავან ჩემთა.

11. რამათუს მუცელსავე შინა არა მოვჰკუედი? საშოთ რად გამოვედ და არა მეყსეულად წარეწყმდი?

12. ანუ რამათუს შემემთხვნეს მეკლნი? ანუ რასათუს ძუძუთა განმზარდეს მე?

13. აწმცა დაწოლილ ვარ და დაყუდებულ, და-მცა-ვიძინე, და განვისუენე

გ 14. მეფეთა თანა მზრახვალთა ქუეყანისათა, რომელნი იზახებდეს მახლებითა მათითა,

15. ანუ მთავართა, რომელთა თანა იყო ოქროდ ფრიად, რომელთა აღევსნეს სახლნი მათნი ვეცხლითა.

16. ანუ ვითარცა მორყუნილი რად გამოვდის საშოთ, ანუ ვითარცა ჩჩულნი, რომელთა არა იხილეს ნათელი.

17. მუნ უღმრთოთა თანა აღაგზნეს გულისწყრომად რისხვისა. მუნ განისუენეს მამურალთა კორცითა,

18. ერთბამად, საუკუნეთა მათ არა ესმის მათ ვმად ხარკისმკრებელთა.

19. მცირე და დიდი მუნ არს და მსახური უშიშად უფლისა თვისისა.

დ 20. რამათუსმე მოეცა განმწარებულთა ნათელი და ცხორებამ, რომელნი საღმობასა შინა არიან, სულნი,

21. რომელთა სწადის სიკუდილი და ვერ მიემთხვნიან და ეძიებენ მას, ვითარცა საფასესა.

22. და მხიარულ იქმნიან, რაჟამს მიემთხვნიან,

23. რამეთუ სიკუდილი კაცისა განსუენებამ არს, და შეაყენა ღმერთმან მათ ზედა.

24. უწინარეს საზრდელისა ჩემისა სულთქმანი მოიწევიან. ვცრემლოვი შეყენებული შიშისა,

25. რომლისათუს ვზრუნევდი, მოიწია ჩემ ზედა და რომელსა ვეჭული, შემემთხვა მე.

26. ვერცა მშუღობით ვიყავ, ვერცა მყუღროებით და ვერცა განვისუენებდ. და მოიწია ჩემ ზედა რისხვა.

4

ა 1. მიუგო ელიფას თემანელმან და ჰრქუა:

6. თთუეთას S. 8. კელთდებად S. 9. ვარსკულაენი S. იხილავენ S. 11. მოვჰკუედი S. 13. განვისუენე S. 17. რისხვისა S. განისუენეს S. 18. ერთბამად S. ხარკისმკრებელთა S. 19. უფლისა S. 20. საღმობაასა S. 23. განსუენებამ S. 26. განვისუენებდ S. 1. ჰრქუა S.

2. ნუუკუე მრავალგზის თქმულ არიან შენდამი? შრომით ძალსა მავას სიტყუათა შენთასა ვინ დაუთმოს?

3. დაღათუ შენ განსწავლენ მრავალნი და კელსა უძლურთასა ნუგეშინს-გეტა.

4. და სნეულნი აღგედგინნეს და მუკლთა უძლურთასა კადნიერებად გეტა.

ბ 5. აწმცა მოწვევულ არს შენ ზედა საღმობად. და შეგეხო შენ, ხოლო შენ ისწრაფე!

6. ანუ არა აწ შიში ეგე შენი არს უგუნურებით და სასოებად შენი და უკეთურებად გზათა შენთა?

7. აწ მოიკსენებ: ვინმე წმიდა იყო და წარწყმდა, ანუ ოდეს სადა კეშმარიტნი ძირითურთ აღიფხურნეს,

8. ვითარცასახედ ვიხილენ, რომელნი-იგი უჭეროსა კნვიდეს, ხოლო რომელნი სთესვენ მას, საღმობად მოიძკონ.

9. ბრძანებითა ღმრთისაათა წარწყმდენ და სულითა რისხვისა მისისათა განირყუნეს.

10. ძალი ღომისად და კმად ღომისა ძუვისაჲ, ზახებად ვეშაბათად დაშრტა.

გ 11. ჯინჰველლომი მოისპო, რამეთუ არა იყო მისა საზრდელ. ლეკუთა ღომისათა დაუტრევეს ერთმანერთი.

12. უკუეთუმცა სიტყუაჲ რამემ კეშმარიტი ყოფილ იყო თქმულთა შინა შენთა, არამცა რაჲ ბოროტი შემთხუეულ იყო შენდა. აწ არა ნუ უფალი არს, რომელმან ასწავის გულისკმის-ყოფად და მეცნიერებად.

13. შიშითა და ოხრითა ღამისათა დაეცის შიში კაცთა ზედა.

14. ზარი შემემთხვა მე და შიში და დიდად ძუალნი ჩემნი შეაძრწუნნეს.

15. და სული პირად ჩემდა მოიწია. შეძრწუნდეს თმანი ჩემნი და კორცნი.

16. და აღვდეგ და არა ვიცან თავი ჩემი. ვიხილე და არა იყო ხატი წინაშე თუალთა ჩემთა, არამედ ნიავი და კმად ხოლო მესმოდა.

დ 17. *აწ რაჲ? ნუუკუე წმიდა სადამე იყოს კაცი წინაშე უფლისა, ანუ საქმეთა თვსთაგან უბიწო იყოს კაცი?

18. **ანუ მონათა თვსთა არამე არწმუნოს და ანგელოზთათვს დრკულ რამე განიზრახა?

19. ხოლო დამკვდრებულნი იგი სახლსა შინა თივისასა, რომელნი-ესე მისევე თივისაგანნი ვართ, რავდენ დასცნა იგინი მლილისსახედ.

20. და განთიადითგან მწუხრადმდე არღარა არიან,

21. რამეთუ ვერ ეძლო მათ თავთა თვსთა შეწევნად და წარწყმდეს.

22. მოჰბერა მათ ზედა და განკმეს და წარწყმდეს, რამეთუ არა აქუნდა მათ სიბრძნე.

5

ა 1. ხალოდელა შენ, უკუეთუ ვინმე გერჩიდეს, გინათუ ანგელოზთაგანი წმიდათა იხილო.

2. და რამეთუ უგნური იგი რისხვამან მოკლის, ხოლო შეცთომილი იგი მოაკუდინის შურმან.

2. ნუუკჳ S. სიტყუათა S. 7. წმიდა S. 9. რისხვა S. 12. შემთხუეულ S. 17. ნუუკჳ S. * კჳმ. 25. ა. 4. ** კჳმ. 15. ბ. 15. ბ. 3-ტრე. 2. ა. 4.

3. მე ვიხილენ უგნურნი, რომელთა ძირნი დაებნეს, არამედ მეყსეულადვე შეიკაპა როკიკი მათი.

4. განეშორნეს ძირნი მათნი ცხოვრებისაგან და იქნენებოდენ იგინი კართა ზედა უნაკლულევენესთასა. და არავინ იყოს განწრინებელ მათდა.

5. რამეთუ, რამ-იგი მათ შეიკრიბეს, მართალთა შეკამონ და იგინი ბოროტისაგან ვერ განერნეს. გამოიწოვენ ძალი მათი,

6. რამეთუ არა გამოჯდის ქუეყანით ბნელი, არცა მათათაგან აღმოსცენდის საღმობაჲ.

7. არამედ კაცი იშვების საღმობად, მართუენი ყანჩისანი მალალსა ფრინვენ.

ბ 8. არა ეგრე, არამედ მე უფალსა ვევედრებოდე და უფალსა ღმერთსა, ყოვლისა მპყრობელსა ვხადოდე.

9. რომელმან ქმნა დიდ-დიდნი და გამოუკლეველნი დიდებულნი და საკვრველნი, რომელთა არა არს რიცხუ, რომელმან მოსცის წუმაჲ ქუეყანასა და მოავლინის წყალი ცასა ქუეშე.

11. რომელმან ქმნის მდაბალნი მალალ და წარწყმედულნი აღმართნის,

12. და აგნის ზრახვანი წარმართთანი და არა ქმნის კელთა მათთა კეშმარიტებაჲ.

გ 13. *რამეთუ წარეწიის ბრძენთა გონიერებითა და ზრახვა იგი მრავალმთხველთა განაქარვა.

14. დღისი შეემთხვოს მათ ბნელი და შუვასამხრის ეჩქუეფებოდინ, ვითარცა ღამე. წარწყმედელ იგინი ბრძოლასა შინა.

15. უძლური იგი განერის კელისაგან ძლიერისა.

16. იყავნ უძლურისა მის სასოებაჲ და ცრუისა მის პირი დაიყავნ.

17. ხოლო ნეტარ არს კაცი, რომელსა ამხილა უფალმან. სწავლასა ყოვლისა მპყრობელისასა ნუ განიშორებ,

18. რამეთუ მან აღმის და მერმე კუალად მოავის, დასცა და კელთა მისთა განკურნეს.

19. ექუსგზის ბოროტისაგან გიჯსნეს შენ და მეშუდესა მას არა შეგეხოს შენ ბოროტი.

20. სიყმილსა გიჯსნეს შენ სიკუდილისაგან, ბრძოლასა შინა კელისაგან მახლისა განგარინოს შენ.

21. გუემისაგან ენისა დავიფაროს შენ და არა გეშინოდის შენ ბოროტისაგან მომავალისა.

22. ცრუთა და უსჯულოთა ეკიცხევდე და მკეტთაგან ველურთა არა გეშინოდის,

23. რამეთუ მკეცნი ველისანი დავიმშუდნენ შენ.

24. მაშინ სცნა, რამეთუ მშუდობა არს სახლსა შენსა და წესმან საყოფლისა შენისამან არა ცოდოს.

25. მაშინ სცნა, რამეთუ მრავალ არს ნათესავი შენი და შვილნი შენნი, ვითარცა ყოველი მწუანვილი ველისაჲ.

26. და მოხვდე საფლავად; ვითარცა იფქლი ჟამისაჲ ჟამსა თუსსა მომკილი, ანუ ვითარცა ზუნი კალოსაჲ ჟამად-ჟამად შეკრებილი.

7 იმუშბის S. საღმობაჲ S. მართუენი S. 10. ქუეშ S. 14 ეჩქუეფებოდინ S. 21. გუემისაგან S. 25. შკლნი S.

* კრინთ. 3. დ. 19.

27. აჰა, ესე ესრეთ გამოვიკულებით და ესე არს, რომელი გუასმიეს, ხოლო შენ ცან თავისამ, რამ-იგი შენ გიქმნიეს.

6

1. მიუგო იობ და თქუა:

ა 2. უკუეთუმცა ვინმე წონით აღწონნა რისხვანი ჩემნი და საღმობანი ჩემნი და აღიხუნა სასწორითა ერთბამად,

3. ქუშისამცა ზღუსკიდისა უმძიმეს იბოვა, არამედ, ვითარ საგონებელ არს, სიტყუანი ჩემნი ვიღრემე არიან ბოროტ.

4. რამეთუ ისარნი უფლისანი კორცთა ჩემთა განწონილ არიან, რომელთა გულისწყრომაჲ მათი გამოსწოვს სისხლთა ჩემთა, რაჟამს სიტყუად ვიწყე, დამწერტელ მე.

5. აწ უკუე რამე არს? ცუდადმე რას კმობსა ვირი ველური, არამედ საზრდელსა ეძიებნ? ანუ თუ აუტევის კმაჲ ვარმან, ბაგასა ზედა წინაშე რამ უცნ საქმელი?

ბ 6. ანუ იქამოს პური თვნიერად მართლისა? ანუ თუ არს გემოჲ სიტყუათა შინა ცუდთა?

7. რამეთუ ვერ კელ-ეწიფების დაცხრომად სულსა ჩემსა. მყრალად ვხედავ საზრდელსა ჩემსა, ვითარცა სულმყრალობასა ლომისასა.

8. უკუეთუ მომცეს მე უფალმან, და მოვიდეს თხოვაჲ ჩემი, და სასოებაჲ ჩემი მომცეს ღმერთმან.

9. იწყო უფალმან და დამწყლა მე. და სრულიად ნუ მომსპოლავნ მე.

10. იყავნ ჩემდა ქალაქი ესე საფლავ, რომლისა ზღუდეთა ზედა ვიქცეოდე, არა ვერიდო, რამეთუ არა ვიცრუე სიტყუათა წმიდათა ღმრთისა ჩემისათა.

11. რამე არს ძალი ჩემი, რამეთუ დავითმინო? ანუ რავდენ არს ეამი ჩემი, რამეთუ თავს-იდვას სულმან ჩემმან.

12. ნუუკუე ძალი კლდისა არსა ძალი ჩემი? ანუ კორცნი ჩემნი არიან რვალისანი? ანუ მე არა მას ქსევდ? შეწევნაჲ ჩემი მისგან განმეშორა.

13. განმწუართა მე წყალობაჲ მისი. მოლუაწებამან უფლისამან უგულუბელს-მყო მე.

14. არა მომხედეს მე მახლობელთა ჩემთა,

15. ვითარცა კევი ღუარისამ, მოვაკლდი და, ვითარცა ელვამ, წარჯვდი.

16. რომელთა-იგი ჩემდა ეშინოდა, აწ ზედა დამესხმიან,

17. ვითარცა თოვლი, გინა მყინვარი დაყინებული რამ დადნის სიცხისაგან და არა საცნაურ არს, სადა იგი იყო.

18. ეგრეცა მე დავშთი, ყოველთა მიერ წარვწყმდი და სახლისაგან განვარდი.

19. იხილენით გზანი თემანელთანი და ალაგნი ესებონელთანი, რომელნი-იგი ეზღუანნიან.

20. და სირცხვლის თანამდებ იყვნენ, რომელნი-იგი ქალაქებსა და საფასებთა მოსავ არიან.

2. უკუეთუმცა S. საღმობანი S. ერთბამად S. 5. უკუე S. აუტევის-კმაჲ S. 6. სიტყუათა S. სულმყრალობასა S. 8. უკუეთუ S. 9. მომსპოლავნ S. 10. ვიცრუე S. სიტყუათა S. ღმრთისა S. 12. ნუუკუე S. მისგან+არს S. 13. მოლუაწებამან S.

21. ხოლო აწ თქუენცა, ეგერა, მეტად მექმნენით მე უწყალო მის წილ, რამცა იხილეთ წყლულებამ ესე ჩემი და ზეგეშინა.
22. აწ უკუე რამ? ნუ თქუენგან რასმე ვითხოვ,
23. ანუ ძალისა თქუენისა მოქენე რას ვარ? რათამცა განმარინეთ მე კელთაგან მტერთასა, ანუ კელისაგან ძლიერთასა მივსნეთ მე?
24. მასწავეთ მე და მე დავდუმნე. უკუეთუ რას ცთომილ ვარ, მითხარბ მე?
25. არამედ მსგავს არიან ამათსა ჰეშმარიტისა სიტყუანი, არა თუ თქუენგან ძალსა რასმე ვითხოვ.
26. არცალა მხილებამან სიტყუათა თქუენთამან დამცხროს მე, არცა თქმული ეგე სიტყუათა თქუენთა თავს-ვიდუა.
27. გარნა ესე, რამეთუ, ვითარცა ობოლსა, ზედა დამესხმით მე და ზედამომივალთ მეგობარსა თქუენსა.
28. აწ, ესერა, მივხედო პირსა თქუენსა და არა ვტყუო. დასხედით და ნუ იყოფინ სიცრუე.
29. რა მერმე კუალად სამართალს ვიდრე შეერთენით,
30. რამეთუ არა არს ენასა ჩემსა სიცრუე, ანუ არა სასა ჩემი გულის-ვმის-ყოფასა იწურთის?

7

- ა 1. აწ არამე განსაცდელი არსა ცხორებამ კაცისამ ქუეყანასა ზედა და ვითარცა მორეწისა მღევრისა ჟამი მისი?
2. ანუ ვითარცა მსახური, რომელი მოშიშ არს უფლისა თუსისა და ძრწინ აჩრდილისა მისისაგან და ვითარცა მოსასყიდლე, რომელი მოელინ სასყიდელსა თუსსა,
3. ეგრეცა მე დავითმინენ თთუენი ცუდნი და ღამენი საღმობათანი მოცემულ არიან ჩემდა.
4. ოდეს დავწვი, ვთქუ: ოდესმე იყოს დღე? და აღ-რა-ვდგი, კუალად: ოდესმე მწუხრი? რამეთუ აღვივსი საღმობითა მწუხრითგან ვიდრე განთიადმდე.
5. შესუარულ არიან კორცნი ჩემნი საძაგელებითა მატლთათა, დავადნობ მძორთა ქუეყანისათა წუთხისა ხუეგითა.
6. ხოლო ცხორებამ ჩემი არს უსულმცირე სიტყუსა, წარწყმდა ცუდითა სასოებითა.
7. მო-უკუე-ივსენე, რამეთუ სული არს ცხორებამ ესე ჩემი და არლარა მოქცევად არს თუალი ჩემი ხილვად კეთილისა.
8. ვერ განმციდის მე თუალი ჩემი ხილვად ჩემდა, თუალნი შენნი ჩემ-ზედა, და არლარა ვარ,
9. ვითარცა ღრუბელი რა გარდაწმდის ცით. უკუეთუ შთავიდეს კაცი ჯოჯოხეთად, არლარა აღმოვდეს.
10. არცა მოიქცეს სახლსა თუსსა მერმე, არცალა იცნას იგი ადგილმან თუსმან.

22. უკუე S. 23. ძლიერთასა S. 25. მსგავს S. თქუენგან S. 26. მხილებამან S. სიტყუათა S. სიტყუათა² S. 27. მეგობარსა S. 30. ენასა S. 1. მღევრისა S. 2. უფლისა S. 3. თთუენი S. საღმობათანი S. 5. ხუეგითა S. 7. მოუკუე-ივსენე S.

ბ 11. აწ უკუე არცალა მე ვერიდო პირითა ჩემითა, არამედ ვიტყოდე, რამეთუ ურვასა შინა ვარ, აღვალო სიმწარითა სულისა ჩემისათა პირი ჩემი.

12. აწ უკუე ზღუაჲ მე ვარ, ანუ ვეშაპი, რაჩეთუ დააწესე ჩემ ზედა საცოჲ?

13. ვთქუ, ვითარმედ: ნუგეშინის-მცეს მე ცხედარმან ჩემმან. და აღვიხუნე თავით ჩემით თვისაგან სიტყუანი სასუენებელსა ჩემსა ზედა.

14. მაშინებ მე ძილსა შინა და საჩუეჩებელითა მწყლავ მე.

15. განმაშორებ სულისაგან ჩემისა საშუმინველსა ჩემსა და სიკუდილითა ძუალთა ჩემთა.

დ 16. არა უკუე ცხოველ-ყოფად ვარ, რათამცა დავითმინე. განმეშოვრე ჩემგან, რამეთუ ცუდ არს ცხორებაჲ ჩემი.

17. რა არს კაცისა, რამეთუ განადიდე იგი, ანუ რამეთუ ერჩი გონებასა მისსა?

18. ანუ მოხედვამ მისი ჰყოა განთიადმდე და განსუენებად მოიყვანო იგი?

19. ვიდრემდე არა მიტევებ მე, არცა მაცადებ მე, ვიდრემდე შთავნთქნე ნერწყუანი ჩემნი საღმობით?

20. უკუეთუ მე ვცოდე, რამე ძალ-მიც შენდა ყოფად, რომელმან-ეგე იცნი გონებანი კაცთანი. რამათუ მყავ მე მოქენე შენდა? და ვარ შენდა ტვრთად!

21. ანუ რად არა ჰყვენ უსჯულოებათა ჩემთა დავიწყებანი და განწმედაჲ ცოდვითა ჩემთაჲ? აწ, ესერა, მიწად მივიქცევი განთიადმდე და არღარა ვიყო.

8

ა. 1. მიუგო ბაღდად სავქელმან და ჰრქუა:

2. ვიდრემე იტყოდი მაგას სულითა მრავლისმეტყუელითა პირითა შენითა?

3. ნუუკუე უფალმან ნაწილი საჯოს. ანუ, რომელმან ყოველივე შექმნა, ცვალოს სამართალი?

4. უკუეთუ ძეთა შენთა ცოდეს წინაშე მისსა, მოუვლინა კელითა უსჯულოებისა მათისათუს.

5. ხოლო შენ აღიმსთუე უფლისა მიმართ, ყოვლისა მპყრობელისა, ვედრებით.

6. უკუეთუ წმიდა იყო და ქეშმარიტ, ვედრებისა შენისა ისმინოს და მოგავოს ნაყოფი სიმართლისა.

7. და იყო პირველი იგი შენი მცირედ, ხოლო უკუნასკნელი შენი ურიცხვ.

8. ჰკითხელა ნათესავსა მას პირველსა და გამოიძიე ნათესავითი ნათესავად მამათა,

9. *რამეთუ საწუთონი ვართ და არა ვიცით, რამეთუ აჩრდილ არს ცხორებაჲ ჩუენი ქუეყანასა ზედა.

11. უკუე S. 12. უკუე S. 13. სასუენებელსა S. 14. საჩუენებელითა S. 17. რამ S. გონებასა S. 18. განსუენებაჲ S. 20. გონებანი S. 21. უსჯულოებათა S. დავიწყებანი S. 1 ჰრქუა S. 3. ნუუკუე S. 5. აღმსთუე S. უფლისა S. 6. წმიდა S. 8. მამათა S. * ფსნი, 10, ა, 4. ქეშო, 14, ა, 2.

10. ანუ არა ამათ გასწაონ და გითხრან შენ და გულისაგან გამოიხუნენ სიტყუანი?

დ 11. ნუუკუე აღმოსცენდის ჰილი თვნიერად წყლისა, ანუ აღმალდის ბანჯარი ურწყუელად? ძირთა ზედალა იყოს

12. და ვერ მოითიბოს პირველ, ვიდრე არა მოირწყოს ყოველივე მწუან-ვილი, ვაკემეს იგი.

13. ესრე იყოს აწ აღსასრული ჟამთაჲ, რომელთა დაჰვიწყებიეს უფალი, რამეთუ სასოებაჲ უღმრთოთა წარწყმდეს.

14. და უმკვდრო იყვნენ სახლნი მათნი, დედაზარდლის ქსელ იყვნენ სახლნი მათნი.

15. და-ლაუ-მტკიცენენ სახლნი მათნი. ვერვე დგენ, შე-ლათუ-იკრძალონ იგი, ვერვე დაუთმოს,

16. რამეთუ ნელღ არს იგი მზისაგან და სიხენეშისაგან მისისა მორჩი მისი გამოჰდეს.

17. შესაკრებელსა ქვათასა დაწვეს და შორის ღუნჯათა ცხონდეს.

18. უკუეთუ შთანთქას, ადგილი იგი უარის-ყოფად დგეს მისა, არა გიხილავსა ესევეითარი?

19. რამეთუ დაქცევაჲ უღმრთოთა ესე არს, ხოლო ქუეყანით სხუაჲ აღ-მოაცენის,

20. რამეთუ უფალმან არა განიშოროს უბიწოჲ იგი, ხოლო ყოველი ძლუ-ენი უღმრთოთაჲ არა შეიწიროს.

21. და პირნი ჰეშმარიტანი აღავსნეს სიცილითა და ბაგენი მათნი აღ-სარებითა.

22. ხოლო მტერთა მათთა შეიმოსონ სირცხვილი და ნაწილი უღმრთოთა არა იყოს.

9

ა 1. მიუგო იობ და ჰრქუა:

2. ჰეშმარიტად უწყი, რამეთუ ეგე ეგრე არს. ვითარმე უკუე იყოს კაცი მართალი წინაშე უფლისა?

3. დალათუ უნდეს სასჯელად მისა, არავე ისმინოს მისი, რათა არა სიტყუა-უგოს მას ერთისა წილ სიტყუსა მისისა ათასისაგან,

4. რამეთუ ბრძენ არს გონებითა, ძლიერ არს და დიდ. ვინმე უკუე ფი-ცხელ იქმნა მის წინაშე და დაუთმო?

5. რომელი დააძუელებს მათა და არა იციან, რომელმან დააქცინის იგი-ნი რისხვითა.

6. რომელმან შეძრის ცაჲ ქუეშე საფარველითურთ და სუეტნი მისნი იძ-რვიედ.

7. რომელმან უბრძანოს მზესა და არა აღმოჰკდეს და ვარსკულავთა ზე-და დაჰბეჰდოს.

8. რომელმან გარდაართხნა ცანი მხოლომან და ვალს იგი ზღუასა ზედა, ვი-თარცა ეძელსა.

10. სიტყუანი S. 11. ნუუკუშ S. ურწყუელად S. 15. დალათუამტკიცენენ S. 20. ძლ-უშენი S. 21. ბაგენი S. 22. უღმრთოთა S. 1. ჰრქუა S. 2. უკუშ S. უფლისა S. 3. სას-ჯელად S. სიტყუა S. 4. უკუშ S. 5. რისხვთა S. 6. ქუეშე S. სუეტნი S. 8. ცანი S. ზღუასა S.

9. რომელმან შექმნა კომნი და მწუხრისა ვარსკვლავი და ურემ-ჯარნი და საუნჯე სამხრისაჲ.
10. რომელმან ქმნა დიდ-დიდნი და გამოუკულებელნი დიდებულნი და საკრველნი, რომელთა არა არს რიცხუ.
11. უკუეთუ ზედაგარდამგდეს, მე ვერ ვიხილო, ანუ თუ თანაწარმგდეს მე, ვერცა ვგრეთ ვცნა.
12. უკუეთუ გარემიიქცეს, ვინ მოაქციოს? ანუ ვინ ჰრქუას მას ვითარ-მედ: რაჲ ეგე ჰყავ?
13. რამეთუ მან თავადმან გარემიიქციოს რისხვამ და მის მიერ დამდაბლ-დეს ვეშაზნი იგი ცასა ქუემე.
14. უკუეთუ ისმინოს ჩემი უფალმან. ანუ თუ განსაჯნეს სიტყუანი ჩემნი?
15. ვიყოლა თუ მართალ, არავე ისმინოს ჩემი, სამართალთა მისთა ვევე-ღრებოლდ.
16. უკუეთუ ვხალოდი და ისმინოს, არავე მრწმენეს, ვითარმედ ისმინა ჩემი.
17. ნუ წყუდიადითა შემმუსროს მე? რამეთუ მრავალი შემუსრვამ ყო ჩემ ზედა ცუდად.
18. არა მიტევებს მე სულისა აღმოტევებად, რამეთუ აღმავსო მე სიმწა-რითა,
19. და რამეთუ ძალითა ძლიერ არს, ვინმე უკუე განკითხვათა მისთა წინა-აღუდგეს?
20. დაღათუ ვარ მართალ, პირი ჩემი უსჯულოვე არს, დაღათუ უბიწო ვარ, ეგრეთცა დრკუდვე გამოვჩნდე?
21. უღმრთო თუ რაჲ ვქმენ, არა ვიცი სულითა ჩემითა, გარნა რამეთუ მიღებულ არს ცხორებამ ჩემი.
22. ამისთვის ვთქუ: დიდი და ძლიერი წარწყმიდის რისხვამან.
23. რამეთუ უკეთურნი იგი სიკუდილითა განსაკრვებელითა მოისრენენ, რამეთუ მართალნი საცინელ იქმნეს.
24. მიცემულ არიან ივინი კელთა უღმრთოთასა, პირი მსაჯულთა მისთამ დაფაროს, უკუეთუ არა, იგივე თავადი არს?
25. ხოლო ცხორებამ ჩემი უმაღეს არს მსრბოლისა, წარივლტოდეს და არა იხილეს.
26. ანუ არს ნავისა კული გზისამ, ანუ თუ ორბისა მფრინვალისამ, რომელი ეძიებნ საქმელსა?
27. დაღათუ ვიტყოდე, და-ვე-მაივიწყდის სიტყუად, დავიკიდო პირი ჩემი და სულთვითქუნე.
28. და ვძრვიდე ყოველთა ასოთა ჩემთა. ვიცი, რამეთუ არა უბრალოდ განმიტეო მე.
29. და რამეთუ ვარ მე უღმრთომ, რამსა არა მოვეკუედი?
30. გინა ღათუ ვიბანო თოვლითა და განვწმიდნე კელითა წმიდითა, ეგ-რეტა
31. დიდად მწინკულითა შემღებე მე, მომიძაგა მე სამოსელმან ჩემმან,

9. ვარსკვლავი S. 12. ჰრქუას S. 13. რისხვამ S. ქუემე S. 14. სიტყუანი S. 18. აღ-მოტევებად S. 19. უკუე S. 24. უღმრთოთასა S. 27. სიტყუად S. 29. მოკუეტი S. 30. ვიბანო

32. რამეთუ არა ხარ კაცი ჩემგებრი, რომელსამცა სიტყუა-უგე, რათა მოვიდეთ ერთბამად სასჯელად.

33. იყო ხოლო თუმცა ვინ შუამდგომელ და მამხილებელ და რომელმანცა ისმინა შორის ჩუენსა,

34. განმაშორენ ჩემგან კუერთხი მისი და შიში მისი ნუ შემაძრწუნებნ მე.

35. და არა მეშინოდის, არამედ ვიტყოდი, არა ეგრე შემიცნობიეს თავსა ჩემსა, რავდენ ესე.

10

ა 1. და ვშურები სულითა ჩემითა, იწროებით აღმოუტევენ მის ზედა სიტყუანი ჩემნი, ვიტყოდი სიმწართა სულისა ჩემისათა ურვით.

2. და ვჭკბუა უფალსა: ნუ უღმრთობასა მასწავებ მე, და რასათჳს ესრეთ დამსაჯე მე?

3. ანუ კეთილ არს შენდა, უკუეთუ შეგცოდო, რამეთუ განიშორე ქმნილი ჭელთა შენთა და ზრახვასა უღმრთოთასა მოჰხედე.

4. ანუ ვითარცა კაცი ხედავენ, ეგრე ხედავ შენ, ანუ კაცისა ხილვისაებრი იხილო შენ, ანუ ცხოვრება შენი კაცობრივი არს,

5. ანუ წელნი შენნი კაცისანი,

6. რამეთუ გამოიძიენ უსჯულოებანი ჩემნი და ცოდვანი ჩემნი გამოიკულებენ.

7. ვიცი, რამეთუ არა უღმრთო ვიქმენ, არამედ ვინმე არს, რომელმან კელთაგან შენთა განმარინოს მე.

8. კელთა შენთა შემქმნეს მე და დამბადეს მე და ამისსა შემდგომად მიმაქციე და დამეც მე.

9. მოიკსენე, რამეთუ თიკაჲ დამბადე მე და მერმე კუალად მიწადვე მიმაქციე მე.

10. ანუ არა ვითარცა სძე, მომწუჟელე მე? და შემყავ მე, ვითარცა ხა-ქუაჲ.

11. ტყავი და ჯორცი შემმოსე მე, ძუალითა და ძარღუთა შემამაგრე მე.

12. ცხორებაჲ და წყალობაჲ დასდევ ჩემ ზედა და მოლუაწებაჲ შენი სცივდა სულსა ჩემსა.

13. ესე მაქუს შენ მიერ და ვიცი, რამეთუ ყოველივე, რომელ გიც, და უძლურებაჲ არარაჲ არს შენ თანა.

14. დაღათუ ვცოდე, და-ვე-მიცევ მე და უსჯულოებისაგან არა უბრალომყავ მე.

15. უკუეთუ უღმრთო ვიქმენ, ვაჲ მე. დაღათუ მართალ ვიყო, ეგრეცა ვერვე ძალ-მიც მე აღხილვად, რამეთუ სავეს ვარ გინებითა.

16. და მონადირებულ ვარ, ვითარცა ლომი კლვად, და მიმაქციე და კუალად ბოროტად მტანჯავ მე.

17. და განაახლებ ჩემ ზედა განკითხვათა ჩემთა, და რისხვითა დიდითა მრისხავ მე და მოაწიენ ჩემ ზედა განსაცდელნი.

18. ანუ რამასათჳს მუტლითვე დედისა ჩემისათ გამომიყვანე მე და მუნვე არა მოვკუედი მე, თუალმანცა არა მიხილა ჩუ?

32. სიტყუაჲ S. ერთბამად S. სასჯელად S. 34. კუერთხი S. 1. სიტყუანი S. 2. უღმრთობასა S. 3. უღმრთოთასათა S. 6. უსჯულოებაჲნი S. 7. უღმრთო S. 8. დამბადეს S. 10. მომწუჟელე S. 12. სცვდა S. 15. უღმრთო S. 16. დაჲ S. 17. რისხვა S. 18. მოვკუედი S.

19. და ვითარცა არაყოფილიმცა შევიქმენ, ანუ რამსათს საშოთვე საფლავად არა მივიქეც?

20. ანუ არა მცირედ არს ჟამი ცხორებისა ჩემისა? მაცადე მე და განვისუენო მცირედ,

21. ვიდრე მოსლვად ჩემდამდე, ვინაჲ არლა მოქცევად ვარ ქუეყანად ბნე-ლისა,

22. ქუეყანასა უკუნსა საუკუნისასა, და არა არს ნათელი, არცა ხილვად ცხორებაჲ კაცთაჲ.

11

ა 1. მიუგო სოფარ მინეველმან და ჰრქუა:

2. რომელი მრავალსა იტყუნ, მან კუალადცა ისმინისვე სიტყუაჲ. ანუ კეთილად მეტყუელი იგი ჰგონებნმე, ვითარმედ მართალ იყოს?

3. კურთხეულ არს ნაშობი დედათა მცირედ ცხორებუელი, ნუ ფრიალ სიტყუასა შინა ხარ, რამეთუ არაინ არს სიტყუს-მგებელ შენდა.

4. ნუ ეგრე იტყუ, ვითარმედ წმიდაჲ ვარ მე საქმიითა და უბრალოჲ წინაშე უფლისა,

5. არანედ ვითარძი უფალი იტყოდის შენდამი და აღახუნეს ბაგენი მისნი შენ თანა.

6. მაშინ გეთხრას შენ ძალი სიბრძნისა, რამეთუ ორ წილ იყოს შენსა და გულსკმა-ჰყო, ვითარმედ ღირსად შეგემთხვა შენ უფლისა მიერ, რაჲ-იგი შესცოლდე მას.

7. ანუ კუალი უფლისაჲ ჰპოვემე, ანუ დასასრულსა მისწუდეა, რომელი-იგი ქმნა ყოვლისა მპყრობელმან?

8. მალალ არიან ცანი და შენ რამეჲ ჰყო?, ანუ უღრმესი ჯოჯოხეთს შინდა რაჲ იცი?

9. ანუ უგრძესი საზომისა მის ქუეყანისაჲ, ანუ სივრცე ზღუსა?

10. უკუეთუ დააქციოს ყოველი ერთბამად, ვინ ჰრქუას მას: რა-ეგე ჰყავ?

გ 11. რამეთუ მან იცნის საქმენი უსჯულოთანი, იხილა უჯერობებაჲ და არა უგულეებელს-ჰყო.

12. ზოლო კაცი სხუად სახედ აქცევს სიტყუასა, კაცი შობილი დედაკაცი-საჲ. სწორ არს კანჯრისა მის უღაბნოჲსა.

13. უკუეთუ შენ წმიდა-ჰყავ გული შენი და განიპყრე კელნი შენნი მისა მიმართ,

14. უკუეთუ უსჯულოებაჲ რამეჲ არს კელთა შენთა, შორად განიშორე შენგან და სიცრუე საყოფელსა შენსა ნუ იქცევი.

15. და ესრეთ გამობრწყინდეს პირი შენი, ვითარცა წყალი წმიდაჲ. განიძარცო მწიკულევანებაჲ და არა გეშინოდის.

16. და შრომანი დაივიწყენ, ვითარცა დღევანი წარკლენ და არა შესძრუნდენ,

19. სდღლავად S. 20. განესუენო S. 1 ჰრქუა S. 2. კეთილად S. მეტყუელი S. 3. სიტყუასა S. 4. უფლისა S. 5. ბაგენი S. 6. გულსკმა S. უფლისა S. 10. ერთბამად S. ჰრქუა S. რა S. 12. სხუად S. სიტყუასა S. 13. წმიდა S. 14. განიშორე S. სიცრუე S.

17. ხოლო ლოცვამ შენი, ვითარცა მთიები, იყოს და შეასამხრის გამო-
გობრწყინდეს შენ ცხორებამ. და გულპყრობილ იყო, ვითარმედ არს შენდა
სასოება, გულისსიტყვსაგან და ზრუნვისა გამოგჩინდეს შენ მშუდობამ.

18. *დაეყუდო და არავინ იყოს მბრძოლ შენდა,

19. მოაქციოს და მრავალნი გვედრებიან შენ და ცხორებამ მათ მოა-
კლდეს,

20. რამეთუ სასოებამ მათი წარწყმედად არს, ხოლო თუალნი უღმრთო-
თანი დაღნენ.

12

ა 1. მიუგო იობ და თქუა:

2. აწ თქუენცა სამე კაცნივე ხართა, ანუ თქუენ თანა აღესრულოს სიბრ-
ძნე?

3. **რამეთუ ჩემიცა გული თქუენებრივე არს და არა უუგუნურეს ვარ
თქუენსა,

4. რამეთუ მართალი კაცი და უბრალოდ იქმნა საციცხელ,

5. რამეთუ ჟამად დაწესებულად განმზადებულ იყო დაცემად სხუათაგან
და სახლნი მათნი გამოტყუენვად უსჯულოთაგან,

6. ხოლო ნუეე ვინ ესაენ, რომელი-იგი უკეთური იყოს, ვითარმცა უბი-
წოამ იყო, რომელნი-იგი განარისხებენ უფალსა, ვითარმცა განკითხვამ მათი
არა იყო,

7. არამედ ჰკითხეთა ოთხფერკთა, უკუეთუ რამდე ვითხრან შენ, ანუ
მფრინველთა ცისათა, უკუეთუ რამდე გაუწყონ შენ?

8. მიუთხარ ქუეყანასა, უკუეთუ თქუას რამდე, გინათუ გამო-რამ-გითხ-
რან შენ თევზთა ზღუსათა.

9. ვინმე არა უწყის ამათ ყოველთა შორის, რამეთუ კელმან უფლისამან
შექმნა ესე ყოველი?

10. არამე კელსა შინა მისსა არს სული ყოველთა ცხოველთამ და სული
ყოვლისა კაცისამ?

11. ***რამეთუ გონებამან სიტყუანი განიკითხნის და სასამან გემომ ცნის
ჰამადისამ.

12. მრავალთა ჟამისათა სიბრძნე პოვიან და მრავალსა შინა ცხორებასა
მეცნიერებამ.

13. მის მიერ არს სიბრძნე და ძალი მისი არს ზრახეამ და გულისკმის-
ყოფამ.

გ 14. ****უკუეთუ მან დაამტუას, ვინმე აღაშენოს? ანუ დაკშას კაცთათჳს
ვინმე, სხუამან განალოს?

15. უკუეთუ დააყენოს წყალი, განაგმოს ქუეყანამ, უკუეთუ მიუტეოს
ერთბამად, წარწყმილოს იგი და დააქციოს.

16. მის მიერ არს სიმტკიცე და ძალი, მისი არს მეცნიერებამ და გულის-
კმის-ყოფამ.

17. სასოებამ S. 1. თქუამ S. 5. დაწესებულუბამდ S. სხუათაგან S. გამოტყუმწვად S.
6. განკითხვამ S. 8. თქუამ S. 11. სიტყუამნი S. 12. ცხორებასა S. მეცნიერებამ S.
15. ერთბამად S.

* ლეტლ. 26. ა. 5. ** ქვემო. 20. ა. 2. *** ქვემო. 34. ა. 3. **** ესა. 22. ვ. 22. მო-
ხილვ. 3. ბ. 7.

8. მცხეთური ხელნაწერი

17. წარსვის მზრახველნი ტყუედ. და მსაჯულნი ქუეყანისანი განაკვრნის.
18. დასენის მეფენი საყდართა ზედა და შეარტყის სარტყელი ძლიერე; ბისა მათისა.
19. განავლინის მღდელნი ტყუედ და ძლიერნი ქუეყანისანი დაამკუნა.
20. დააგნის ბაგენი მორწმუნეთანი და გულისკმის-ყოფაჲ მოხუცებულთა იცის.
21. მიჰფინის უპატიობაჲ მთავართა და მდაბალნი განკურნა.
22. გამოაცხადნის სიღრმენი ბნელისაგან და გამოიყვანნის ნათლად აჩრდილთაგან სიკუდილისათა.
23. შეაცთუნნის წარმართნი და განუტევენის იგინი, გარნა მოიყვანნის ძენი ნათესაეთანი და წარმოუძღვს მათ.
24. დააგნის გულნი მთავართა ქუეყანისათანი და შეაცთუნა იგინი გზასა, რომელ არა იცოდეს.
25. პრევდედ იგინი ბნელსა და ნუ ნათელსა, შესცთედ იგინი ვითარცა მართალნი.

13

- ა 1. აჰა, ესერა, ესე ყოველი იხილა თუალმან ჩემმან და ესმა ყურთა ჩემთა.
2. და ვიცი, რავდენიცა თქუენ გიცნობიეს და არა უუგულისკმოეს ვარ თქუენსა.
3. არა ხოლო ეგრე, არამედ მე უფლისა მიმართ ვიტყოდი და ვამხილო მის წინაშე, უკუეთუ ინებოს.
4. ხოლო თქუენ ხართვე მკურნალნი ცრუნი და მლხინებელ ბოროტ ყოველნი,
5. იყავნ თქუენდა ღუმილი და შეგერაცხოს თქუენ სიბრძნედ.
6. ისმინენით მხილებანი პირისა ჩემისანი. და საშჯელსა ბაგეთა ჩემთასა მხედველით,
7. ვითარმე არს ესე, ანუ არა წინაშე უფლისა იტყვთ და მის წინაშე ჰზრახვთ ზაკუასა,
8. ანუ თუ მერიდებით თქუენ? და თუ მსაჯულ იქმნებით.
9. კეთილმე არსა, უკუეთუ გამოიკუდიოს თქუენიცა, დაღათუ ყოველივე ჰყოთ და შეეძინნეთ მას?
10. არა ვერაჲ ნაკლულად გამხილოს თქუენ, დაღათუ ფარულნითა პირითა თუალ-გახუნეს.
11. არამეა შიშმან მისმან შეგაძრწუნნეს თქუენ და ზარი მისი დაგეცეს თქუენ ზედა?
12. და გექმნეს თქუენ ეგე ზახებაჲ სწორ ნაცრისა, ხოლო კორცნი თქუენნი თიჯისანი.
13. დაღუმენით, რათა ვიტყოდი და განვისუენო გულისწყრომისაგან.
14. ვიპყრნე კორცნი ჩემნი კბილითა ჩემითა და სული ჩემი დავდვა კელსა ზედა ჩემსა.
15. უკუეთუ კელთ-მიდვას მე ძლიერმან მან, ვითარცა-ესე უწყიეს, ანუ ვიტყოდი და გამხილო წინაშე მისსა.

17. ტყუედ S. 19. ტყუედ S. 22. ნათლად S. 1. იხილა S. 3. უფლისაჲ S. 4. თქუენ S. 6. მხილებანი S. ბაგეთა S. 7 უფლისაჲ S. 9. უკუეთუ S. 10. ნაკლულად S. 13. განვისუენო S. 14. ვიპყრნი S.

16. და ესე გეყოს თქუენ საცხორებელად, რამეთუ მის წინაშე ზაკუა არა შევიდეს.

17. ისმინენით სიტყუანი ჩემნი, ისმინენით. რამეთუ გითხრა თქუენ, ისმენდეთ თუ:

18. აჰა, ესერა, მიახლებულ ვარ მე სამართალსა ჩემსა. მე ვიცი, რამეთუ მართლად გამოჩინებად ვარ.

19. ვინ არს მოსაჯული ჩემი? რამეთუ აწ დავდუმენ და მოვაკლდე.

20. ორნი რამდე ჟერ არს ჩემდა და მაშინ პირისა შენისაგან არა დაგემალო.

21. კელი შენი ჩემგან განმაყენე და შიში შენი ნუ განმაკრთობნ მე.

22. და მაშინ მიწოდე მე და მე ვისმინო შენი, პეტყოდი და მე მივაგებო შენ სიტყუად.

23. რავდენ არიან ცოდვანი ჩემნი და უსჯულოებანი ჩემნი, მასწავე მე, ვინ არიან.

24. რამსათჳს ჩემგან მეფარვი და შეგირაცხე მე ვითარცა წინააღმდეგობი შენი,

25. ანუ ფურცლისა ქარისაგან აღძრულისა გეშინოდისმე, ანუ თივამ რომელი მოაქუნ ნიავქარსა? წინააღმდეგები მე.

26. რამეთუ აღსწერენ ჩემ ზედა ყოველნი ძვრნი და გარემომადგინენ მე სიჭაბუკისა ჩემისა ცოდვანი.

27. და დასხენ ფერკნი ჩემნი დაბრკოლებასა შინა და დამიმარხენ მე ყოველნი საქმენი ჩემნი და ძირსა ფერკთა ჩემთასა მისწუელი,

28. რომელი დაძუელებად არს, ვითარცა თხიერი, ანუ ვითარცა სამოსელი მლილთა დაკმული.

14

ა 1. რამეთუ კაცი ნაშობი დედათამ, მცირედ ცხორებული და სავსე რისხვითა,

2. *გინა თუ ვითარცა ყუავილითა ყუავინ და დასცვის, წარჯდა, ვითარცა აჩრდილი.

3. ანუ არა მისთვისცა სიტყუაჲვე ჰყავ და ესე შეიყვანე წინაშე სასჯელსა შენსა?

4. **ვინმე უკუე წმიდაჲ იყოს მწინკულეგანებისაგან? არამედ არავინ, დაღათუ ერთ დღე იყოს ცხორებაჲ მისი ქუეყანასა ზედა.

5. და აღრაცხილ თთუენი მისნი მის მიერ, უამაღმდე დასდევ და არა გარდავდეს.

ბ 6. განეშორე მისგან, რათა დაყუდნეს და სათნო იყოს ცხორებაჲ თვისი ვითარცა მორეწუმან,

7. რამეთუ არს ხისა სასოება, უკუეთუ მოიკუეთის, კუალად აღმოსცენდის და მორჩი მისი არა მოაკლდეს.

8. და-და-თუ-ბერდეს ქუეყანასა ზედა ძირი მისი და კლდესა ზედა დაეცეს ძირი იგი მისი,

16. საცხორებელად S. 17. სიტყუანი S. 18. მართლად S. გამოჩინებად S. 23. რამედენ S. უსჯულოებანი S. 27. დაბრკოლებასა S. მისწუელი S. 28. დაძუელებად S. 1. რისხვითა S. 4. უკუე S. 5. თუენი S. 7. სასოებაჲ S. მოიკუეთის S.

* ზემ. 8. ბ. 9. ფსნ. 104. ვ. ა. 4. ** ფსნ. 50. ა. 4.

9. სულისაგან წყლისა ყუაოდისვე და ყოს ფურცელი, ვითარცა ახალნერგ-
მან.
10. ხოლო კაციღა აღესრულა, წარქდა, დაეცა კაცი და არღა რა იყოს,
11. რამეთუ ჟამით მოაკლდების ზღუასა, ხოლო მდინარეღა განირყუნა,
განქმა.
- გ 12. კაცმან რამ დაიძინა, არღარა აღდგეს, ცამ იყოსღა, არა შეიმოსოს
და არცა განიღმონ ძილისაგან მათისა,
13. უკუეთუმცა ჯოჯობეთს შიდა დამმარხე და დამფარე მე, ვიდრემდე
წარქდეს რისხვამ შენი და განმიჩინო მე ჟამი, ოდეს მოქსენებად ჩემი ჰყო,
14. უკუეთუ მოკუდეს კაცი, ცხონდა, რამეთუ აღასრულნა დღენი ცხო-
რებისა მისისანი, დავითმინო ვიდრემდე კუალად ვიშვე.
15. და მერმე მიწოდე და მე ვისმინო შენი და ქმნილსა კელთა შენთასა
ნუ განიშორებ,
16. *რამეთუ აღრაცხენ გზანი ჩემნი და არარამ დაგავიწყდა შენ ცოდვა-
თა ჩემთაგანი.
17. დაჰბეჭდდე უშჯულოებათა ჩემთა ვაშკარანსა შიდა და დაისწავენ
იგინი, რომელნი უნებლებით გარდაჰქდეს.
18. ხოლო მთამ დაცემით დაეცეს და კლდე დაძუელდეს ადგილით
თუსით.
19. ლოდნი მოაწრფელნეს წყალთა და წარღუნეს წყალთა ვრცელთა მი-
წად ქუეყანისაჲ და მოთმინებაჲ კაცისაჲ წარსწყმიდე.
20. აჰენე მას სრულიად და წარწყმდა, მიაქციე მას პირი შენი და განა-
ვლინე.
21. გან-ლა-თუ-მრავლდეს ძენი მისნი, არავე იცის, გინა თუ შემეცირდეს,
ეგრეცა არავე უწყის,
22. ეგრეცა კორცნი მისნი ეღმოდეს, ხოლო სული მისი ეგლოვდა.

15

- ა 1. მიუგო ელიფას თემანელმან და თქუა:
2. აწ უკუე ბრძენმან სიტყუად მოუბის გულისკმის-ყოფისა სულისაჲ და
აღავსო საღმობითა მუცლისათა.
3. ამხილებ სიტყუთა, რომელ არა ჯერ-იყო სიტყუთა, რომელ არა სარ-
გებელ?
4. და აღასრულენ სიტყუანი ესევეთარნი წინაშე უფლისა. თანამდებ ხარ
სიტყუათა პირისა შენისათა,
5. არარამ განიკითხენ სიტყუანი ძლიერთანი.
6. გამხილენ შენ პირმანვე შენმან და ნუმედა ბაგეთა შენთა შეგწამონ შენ.
7. აწ რამ? ნუ უწინარეს კაცთა შენ იყავ? ანუ უწინარეს მთათა დაე-
ბადე?
8. ანუ პირველად ბრძანებაჲ უფლისაჲ შენ გესმა? ანუ შენ ზედა ხოლო
მოიწია სიბრძნე?

13. უკუეთუმცა S. 14. უკუეთუ S. 17. დაჰბეჭდე S. უშჯულოებათა S. 18. დაძუ-
ელდეს S. 2. უკუე S. 4. სიტყუანი S. უფლისა S. სიტყუათა S. 5. სიტყუანი S. 6.
ბაგეთა S. 7. დაებადე S.

* იაკობა. 5. დ. 21.

9. ანუ შენ რამ იცი, რომელი ჩუენ არა ვიცით? ანუ შენ რამე გულის-
კმა-გიყოფიეს, რომელ ჩუენ არა?

ბ 10. *და მოხუტებულ და უძუელეს ჩუენსა და უმრავლეს ჩუენსა და
უმრავლეს მამისა დღითა.

11. მტირედ რავდენ-იგი სცოდე, იტანჯები, არამედ დიდძალად და გარ-
დარეულად იტყოდე:

12. ვითარ იკადრა გულმან შენმან, ანუ რამ იხილეს თუალთა შენთა,

13. რამეთუ გულისწყრომა აღმოსთქუ წინაშე უფლისა და პირისაგან
წარმოიხუენ ესევითარნი სიტყუანი?

14. ვინმე უკუე არს კაცთაგანი, რომელიმეცა იყო უბრალო, ანუ ყოფილ-
მე ვინ არს მართალ ნაშობი ღედაკაცისა?

15. **უკუეთუ წმიდათა მიმართ არა ჰრწამს და ცაი არაწმიდად არს მის
წინაშე.

გ 16. აცადეთ საძაგელი და არაწმიდად კაცი, რომელი სუამს სიცრუესა
სწორად სასუმლისა.

17. ხოლო ვითხრა შენ და ისმინე ჩემი და, რამ-იგი ვიხილე, გაუწყო შენ,

18. რამ-იგი ბრძენთა თქუან და არა დაუმალეს მამათა მათთა,

19. მათ ხოლო მოეცა ქუეყანად და არა მოვიდა უცხოთესლი მათ ზედა.

20. ყოველივე ცხოვრებად უღმრთოთა ზრუნვით, წელნი რიცხუთ ზოცე-
მულ არიან ძლიერისა მისგან:

21. ხოლო შიში მისი ყურთა მისთა, რაჟამს ჰგონებდეს, ვითარმედ მშუ-
ღობით არს, მაშინდა მოიწიოს მის ზედა დაქცევად.

22. ნუ ჰრწამს მას გარემოქცევად ბნელისაგან, რამეთუ ბრძანებულ არს
მის მიერვე კელთა მახვლისათა მიცემად.

23. და განჩემებულ არს საკმლად ორბთა და იცის თავისა თვისისა, რა-
მეთუ ელის დაცემად, და დღემან ბნელისამან შეაძრწუნოს იგი.

24. ურვამან და ჰირმან შეიპყრას იგი, ვითარცა ერისთავი მთავრად
მდგომარე რამ დაეცის,

25. რამეთუ აღიპყრნა კელნი მისნი წინაშე ღმრთისა და წინაშე ყოვლისა
მპყრობელისა.

26. ქელი აღმართა და იქცეოდა წინაშე მისსა გინებით სიზრქითა საჭურ-
ველისა მისისათა,

დ 27. რამეთუ დაჰფარა პირი მისი ცმელსა თვისსა და ქონსა ყელე მისი
ბარკალსხვილით.

28. იქცეოდენ იგი ქალაქთა ოკერთა და შევედინ სახლსა უმკვდროთა და,
რამ-იგი განიმზადეს, სხუათა წარიდონ.

29. არცა განმდიდრდეს, არცა დაადგრეს ნაყოფი მისი, არა დაადგრეს
ქუეყანასა ზედა აჩრდილი მისი,

30. არცა განერეს ბნელსა, მცენარე მისი დააჰნვენ ხორშაკმან და დას-
ცვენ ყუავილი მისი.

31. ნუ ჰრწამს, ვითარმედ დათმოს, რამეთუ ცუდი ცუდად გარდაექცეს
მას.

9. გულისკმა-გიყოფიეს S. 10. უქუელეს S. 11. დიდძალად S. გარდარეულად S. 13. უფლისა S.
წარმოიხუენ S. სიტყუანი S. 14. უკუე S. 15. უკუეთუ S. 16. უსაძაგელი S. სცრუესა S.
20. უღმრთოთა S. 23. საკმლად S. 25. ღმრთისა S. 27. ყელე sic. ბარკალსხვილით S.
28. სხუათა S.

* ზირაქ. 18. ბ. 12. ** ზემ. -4. დ. 18.

32. მოკაფული მისი უწინარეს ეამისა განირყუნეს და მორჩი მისი არა განედლდეს.

33. და მოისთულონ იგი, ვითარცა კაწახი უეამოდ და დასცვენენ, ვითარცა ყუავილი ზეთისხილისა,

34. რამეთუ საწამებელი უღმრთოთა სიკუდილი არს, ხოლო ცეცხლმან დაწუნეს სახლი მოქრთამეთანი.

35. *და მუცლად-ილენ საღმობანი, შეემთხვენ მას ცუდი ცუდსა ზედა და მუცელმან მისმან შთაიკრიბოს ზაკუაჲ.

16

ა 1. მიუგო იობ და პრქუა:

2. მესმეს ეგევითარი მრავალი, ნუგეშინის-მცემელნო უკეთურნო ყოველნო.

3. აწ რაჲ? ნუუკუმ დაწესებულებაჲ რაჲ არს სიტყუათა შინა სულისათა? ანუ რაჲ შეგაურვა შენ, რამეთუ სიტყუას-მიგებ?

4. მეცა თქუენ ზედა ვიტყოდე, უკუეთუმცა ამას შინა იყო სული თქუენი სულისა ჩემისა წილ:

5. და მერე ზედამივიჯდე თქუენ სიტყუთა და შევეყარო თქუენ ზედა თავი ჩემი;

6. იყავნ ძალი პირსა ჩემსა და განძრვად ბაგეთა ჩემთა არა ვერიდო.

ბ 7. ვიტყოდი: დათუ არა მელმოდის წყლულებაჲ ჩემი, და-დათუ-ვდუმენე, რამე უმცირეს ვიწყლა,

8. ხოლო აწ შრომა-მცა მე განცუბრებულსა და დამპალსა, და შემიციევი მე, და აღდგეს ჩემ ზედა სიცრუენი ჩემნი. წინაშე პირისპირ.

9. კულად მომიგო, რისხვაჲ მოაწია და დამამკუა მე,

10. და დაიღრჭინა ჩემ ზედა კბილნი მისნი, ისარნი განსაცდელთანი ჩემ ზედა დამსკუალნა, ისრისპირნი მისნი თუალთა ჩემთა განმაწონნა,

გ 11. მახული მცა მუგლთა ჩემთა, და ერთბამად მეწინეს მე.

12. მიმცა მე უფალმან კელთა ცრუსათა და უღმრთოთა შემავლო მე.

13. მშვიდობასა შინა განმაქარვა მე, მიპყრნა თმანი ჩემნი და დამფხურნა მე, დამადგინა მე ვითარცა მსტორი.

14. გარემომადგეს მე ლახუროსანნი და განმწონნეს თირკუმელთა ჩემთა,

15. ურიდად დასთხიეს ქუეყანასა ზედა ნავლელი ჩემი, დამცეს მე დაცემად დაცემასა ზედა, მოარბიეს ჩემ ზედა მძლავრთა.

16. ძაძად შემავკერეს ტყავსა ჩემსა, ხოლო ძალი ჩემი ქუეყანასა ზედა და-წრტა:

17. მუცელი ჩემი შეიწუების ტირილითა და წარბთა ჩემთა ზედა აჩრდილი სიკუდილისა.

დ 18. სიცრუე არარაჲ იყო კელსა ჩემსა, ლოცვაჲ ჩემი წმიდაჲ იყო.

19. ქუეყანაო, ნუ დაჰვარავ სისხლთა ზედა ჯორცთა ჩემთასა, ნუცა იყოფინ ადგილი ღალატებისა ჩემისაჲ.

33. მოისთულონ S. 35. მუცლად S. საღმობანი S. 1. პრქუაჲ S. 3. ნუუკუმ S. სიტყუათა S. შეგაურვა S. სიტყუას S. 4. უკუეთუმცა S. 6. ბაგეთა S. 8. სიცრუენი S. 11. ერთბამად S. 12. მშვიდობასა S. მსტორი S. 15. მძლავრთა S. 17. შეიწუების S. 18. სიცრულ S.

* ე.სა. 59. ა. 4. ფს.ნი. ი. დ. 15.

20. და აწ, ესერა, ცათა შინა არს მოწამე ჩემი და რომელმან იცის ჩემი მალალთა შინა!

21. მიიღენ ლოცვაჲ ჩემი უფლისა და წინაშე მისსა წოდენ თუალნი ჩემნი.

2. იყავნ მამხილებელ კაცისა წინაშე უფლისა და ძე კაცისა მოყუსისა თვისისა.

23. წელნი რიცხუთანი მოწვეულ არიან და გზასა მას, რომელსა არღარა მოქცევად ვარ, მოვალ მე.

17

ა 1. მოვისპები მე სულითა მიმოტაცებულითა, ევედრები დაფლვად და ვერ მივემთხუევი.

2. ვიურვი და დავშრები და რაჲ ვყო, რამეთუ მიმპარეს მონაგები ჩემი უცხოთა.

3. ვინ არს ესე? კელი მომეცინ მე!

4. რამეთუ გული მათი დაძალეს გონიერებისაგან, ამისთვის არა აღამაღლნე იგინი?

5. ნაწილი მიუთხრას უკეთურებისა. თუალნი მისნი ძეთა მისთა ზედა დადნეს.

6. დამდეგ მე სასიტყუელად თესლებსა შორის და საცინელ მათდა ვიქმენ.

7. დაბრმობილ არიან რისხვისაგან თუალნი ჩემნი, მოცეულ ვარ მე დიდძალად ყოველთა მიერ.

8. უკვრდინ ჰეშმარიტთა ამათ ზედა და მართალი უსჯულოსა ზედა აღდგინ!

9. აქუნდინ მორწმუნესა გზაჲ თვისი და წმიდამან კელითა მოიღენ ნუგეშინის-ცემად.

10. არა ეგრე, არამედ ყოველნი ჰკლებოდეთ და მოვედით, რამეთუ არა ვპოებ თქუნ თანა ჰეშმარიტებასა.

11. ღლენი ჩემნი წარკდეს მყარობასა შინა და განსთქდა აჰკად გულისა ჩემისაჲ.

12. ღამე იგი ღლედ დადევ; ნათელი ახლოს არს პირსა წინაშე ბნელისასა.

13. და-და-თუ-ვითმინო, ჯოჯოხეთივე არს სახლ ჩემდა და წყუდიადსა შინა დარეცილ არს სარეცილი ჩემი.

14. სიკუდილსა ეხადე მამად ჩემდა და ღელად და ღად ჩემდა საძაგელუბასა.

15. სადა უკუე არს სასოებაჲ ჩემი? ანუ კეთილი ჩემი ოდესმე ვიხილო?

16. ანუ ჩემ თანა ჯოჯოხეთად შთავიდენ, გინა თუ ერთბამად მიწად დაჰკდეთ.

18

1. მიუგო ბალდად საექელმან და ჰრქუა:

ა 2. ვიდრემდე არა დასცხრები? დაღუმენ, რათა ჩუენცა ვიტყოდით:

21. უფლისა S. 22. უფლისა S. 1. მივემთხუევი S. 6. სასიტყუელად S. 7. რისხვისაგან S. 8. დიდძალად S. 9. წმიდამან S. 10. ჰეშმარიტებასა S. 11. მყარობასა S. 14. დაღად S. საძაგელუბასა S. 15. უკუე S. 16. ერთბამად S. 1. ჰრქუა S.

3. რაღა ვითარცა პირუტყუნი დაღუმებულ ვართ შენ წინაშე?
4. და გიკმევიეს შენ რისხვამ! აწ რამ? უკუეთუ შენ მოჰკუდე, უშენი და-შეთსა ცასა ქუეშე, ანუ დაიქცენ მთანი საფუძვლითურთ?
5. და ნათელი უღმრთოთა დაშრტეს, ანუ არა შეემთხვოს მათ.
- ბ 6. ნათელი მათი ბნელად გარდაიქცეს საყოფელსა მათსა, ხოლო ნათე-ლი იმათი დაშრტეს მათ ზედა.
7. წარიღეთ უმწემესთა ნაყოფი მათი; ცთომილ იყუნედ ზრახვანი მათნი.
8. შევრდომილ არს ფერკი მათი საბრკესა და მახესა წარგრაგნენ.
9. მოვიდენ საბრკენი მის ზედა, განძლიერდედ მის ზედა წყურილნი; დარწყულ არს ქუეყანასა ზედა საბელი მისი ალაგთა ზედა.
11. გარემოდგედ მას საღმობანი მრავალნი, საბრკე მოიწიოს მის ზედა.
12. მიეცეს იწროსა სიყმილსა, დაცემაჲ განზადებულ არს მის ზედა გან-საკრევებელი, შეიჰამოს ძალი ფერკთა მისთა.
13. შეიჰამნედ წყვლნი, განლიენ შუენიერებაჲ მისი სიკუდილმან.
14. განეშორენ საყოფელთა მისთა განკურნებაჲ, შეემთხვენ მას კირი და ბრალი სამეფუთა.
15. დაიმკდროს საყოფელსა მისსა ღამემან, დაეთესნედ შუენიერნი წუნ-წუბით.
16. და ქუეშე კერძო ძირნი მისნი განკმელ და ზედა კერძო ნაყოფი მისი დანცვეს.
17. *საკსენებელი მისი წარწყმდინ ქუეყანით და არა იყოს სახელი მისი პირსა წინაშე სხუათაგან.
18. ეკენენ მას სანთლისაგან ბნელად და არა იყოს საცნაურ ერსა შორის მისსა.
19. და არცა განრინებულ ცასა ქუეშე სახლი მისი, არამედ მისთა მათ ში-ნა ცხონდებოდიან უცხონი.
20. მის ზედა სულთ-ითქუმიდეს უკანასკნელი, ხოლო პირველთა მათ უკუ-რდა.
21. ესენი არიან სახლნი ცრუთანი და ესე არს ადგილი მათი, რომელთა არა იციან უფალი.

19

- ა 1. მიუგო იობ და პრქუა:
2. ვიღრემდე დააშობდეთ სულსა ჩემსა და დამცსნიდეთ მე სიტყუთა?
3. ცანთ ხოლო, რამეთუ უფალმან მიყო მე ესრეთ. ძვრსა მიზრახავთ და არა გრცხუენის ჩემდა და ზედამეხსხმით მე.
4. ესე ნანდულვე მე შეცთომილ ვარ და ჩემ წინაშე იქცევის საცთური და ვიტყოდე სიტყუასა, რომელ არა ჭერ-იყო და სიტყუანი ჩემნი სცთებიან და არა ჟამსა.
5. აცადეთ, რამეთუ ჩემ ზედა განსიტყუდებით და ზედამომივალთ მე ყუ-ედრებით.

4. უკუთუ S. ცასა S. ქუეშე S. 5. უღმრთოთა S. 6. ბნელად S. 11. საღმობა-ნი S. 13. შეღმრთებამ S. 15. შეღმრთენი S. წუნწუბითი S. ქუეშე S. 17. და-არა S. სხუა-ათაგან S. 18. ბნელად S. 19. ქუეშე S. 1. პრქუა S. 3. ცანთ S. გრცხუენის S. 4. სიტყუასა S. სიტყუანი S. 5. მეყუღრებით S.

* ივთ. ი. დ. 22.

6. გულსკმა-ყავთ, რამეთუ უფალი არს, რამეთუ ესე ესრეთ ყო და ძნელოვანი მისნი ჩემ ზედა აღამაღლნა,

7. აჰა ესერა, ვეცინი ყუედრებასა და არა ვიტყოდე, ვლალადებ. ორა ვინა არს საშველი ჩემი.

8. გარემოზლუდვილ არს ჩემსა და ვერ გარდავალ, წინაშე პირსა ჩემსა ბნელი დადვა.

9. და ღიღებამა ჩემი განმძარცუა ჩემგან. მიმილო გვრგვნი თავისაგან ჩემისა.

10. დამარლვა მე გარემოას და წარვეკედი, მოეკუეთა ვითარცა ხე სასოება ჩემი.

11. და ბოროტად ჩემ ზედა რისხვა მოაწია, შეურაცხიე მე ვითარცა მტერი.

12. ერთბამად მოიწინეს განსაცდელნი მისნი ჩემ ზედა, გზათა ჩემთა გარემომიცივეს მე შხირთა ჩემთა.

13. ძმანი ჩემნი განმშორნეს ჩემგან, იცნეს უცხოთ ვიდრედა მე.

14. მეგობარნი ჩემნი უწყალო მექმნეს მე, არად შემრაცხეს მე მახლობელთა ჩემთა, და რომელთა იცოდეს სახელი ჩემი, დამივიწყეს მე.

გ 15. მოძმეთა სახლისა მსახურთა ჩემთა უცხო ვეყავ მე წინაშე მათსა.

16. მსახურსა ჩემსა უწოდე და არა ისმინა ჩემი, პირი ჩემი ევედრებოდა.

17. და ვექენებოდე ცოლსა ჩემსა, მოვხადე ქენებით ძეთა ხარკთა ჩემთასა,

18. ხოლო მათ უკუე განმწირეს მე, რაჟამს აღვიდე, ივინი ჩემთეს ძვრსა ზრახვიდიან.

19. მომიძაგეს, რომელთა მიცოდეს მე და რომელთა ვპყუარობდ, ჩემ ზედა აღდგომილ არიან.

20. ტყავსა შინა ჩემსა დალბეს კორცნი და ძუალნი ჩემნი კბილთა შინა თქუენთა გქონან.

21. შემიწყალეთ მე, შემიწყალეთ მე, მ მეგობარნი ჩემნი, რამეთუ კელი უფლისაა შეხებულ არს ჩემდა.

22. რაჟსათუს მღვენით მე, ვითარცა-იგი უფალი და კორცთა ჩემთაგან ვერ განსძღებით?

23. ვინ მომცნეს მე დიწერად სიტყუანი ჩემნი და დაგებად ივინი წიგნთა შინა უკუნისამდე

24. საწერელითა რკინისათა და ბრპენისათა, გინა თუ კლდესა შინა გამოწერად?

25. ვიცი, რამეთუ საუკუნე არს, რომელსა დაქსნა ჩემი ეგულების, ქუეყანით აღდგინებად

26. ტყავი ჩემი, რომელმან თავს-ისხნა ესენი, რამეთუ უფლისა მიერ აღესრულნეს ესენი ჩემ ზედა,

27. რომელნი მე თვთ თავით ჩემით მიცნობიან; რომელნი თუალმან ჩემმან იხილა და არავინ სხუამან, ყოველნივე აღსრულებულ არიან წიალთა ჩემთა.

28. უკუეთუ ვთქუათ, ვითარმედ: რასამე ვიტყოდით წინაშე მისსა? და ძირნი სიტყუათანი ჰპოვენ მას შინა.

6. კმა S. 7. ყუძრებასა S. 8. ვარემოზლუდვლ S. 10. ვარემოს S. მოეკუეთა S. 12. ერთბამად S. 14. მეგობარნი S. 14. მახლობელთა S. 12. იგი S. 18. ზრახვიდიან S. 21. მეგობარნი S. 23. სიტყუანი S. დაგებად S. 25. აღდგინებად S. 26. ესე S. უფლისა S. 27. რომელი S. იხილა S. სხუამან S. 28. რასამე S. სიტყუათანი S.

29. გეშინოდენ თქვენცა დაფარულისა მისთვის, რამეთუ გულისწყრომაჲ უსჯულოთა ზედა მოიწიოს და მაშინ ცნან, სადა არს მათი იგი სიმართლე.

20

ა 1. მიუგო სოფარ მინეველმან და ჰრქუა:

2. არა ეგრეთ ვჰგონებდ წინააღდგომასა შენსა და არა გულისკმა-გიყოფიეს უფროს თქვენ, ვითარცა-ესე მე.

3. სწავლაჲ კდემულეზისა ჩემისაჲ ვისმინო და სულმან გულისკმის-ყოფისაგან მიუგოს მას.

4. ნუ ესე გიცნობიესა ამიერითგან და მიმართ, ვინაითგან შეიქმნა კაცი ქუეყანასა ზედა?

5. რამეთუ სიხარული უღმრთოთა დაცემა განსაკრვებელ და მხიარულეზაჲ უსჯულოთაჲ წარწყმედა არს,

6. დაღათუ მიიწიოს ზეცად მსხერაპლი მისი და შესაწირავი მისი ღრუბელთა მიეახლოს.

ბ 7. და რაჟამს ჰგონებდეს, ვითარმედ დამტკიცებულ არს, მაშინ სრულიად წარწყმედეს, ხოლო რომელთა ცოდეს იგი, თქუან: ვითარმედ აწ სადა არს იგი?

8. ვითარცა სიზმარი განფრინებული ვერ იპოვა, აღფრინდა ვითარცა საოცარი ღამისაჲ.

9. თუღმან იხილა და არღარა შესძინა. არცა იცნას იგი ადგილმან თვსმან.

10. შეიღნი მისნი მოსრნენ უდარესთა და კელთა მისთა ცეცხლებრ შეიკრიბონ საღმობაჲ.

11. ძუღლი მისნი აღივსნენ სიკაბუკითა მისითა და მის თანა მიწასა ზედა დაისხნენ.

12. უკუეთუ დატკბნეს პირსა მისსა უკუეთურებაჲ, დაიფაროს იგი ქუეშე ენასა მისსა,

13. არა ჰრიდოს მას და არცა დაუტეოს იგი ქუეშე ენასა მისსა.

14. და ვერ უძლოს შეწყენად თავისა თვისისა, ნავლეღი ასპიდისაჲ მუცელსა მისსა.

15. სიმღიდრე, სიცრუევით შეკრებული, წარუთხიოს სახლისა მისისაგან; გამოიღოს იგი ანგელოზმან.

გ 16. გულისწყრომამან ვეშაბთამან გამოწოვენ; მოკალნ იგი ენამან გუელისამან.

17. ნუ იხილოს წუელაჲ მძოვართაჲ, ნუცა ნაყოფი თაფლისა და ერბო-მსაჲ.

18. ცუდად და ამაოდ დაშურა სიმღიდრესა, რომლისაგან გემო არა იხილოს, ვითარცა ხეკერი განუცოხნელი და შთაუთქამი.

19. რამეთუ მრავალთა უძღურთა სახლნი დაარღვნა, როკიკი მისტაცა და არა მისცა;

1. ჰრქუაჲ S. 2. გულისკმა S. 5 უღმრთოთა S. 6. მსხერაპლი S. 7. თქუან S. 9. იხილ S. 10. წელნ S. 12. დაატკბნეს S. ქუეშ S. ენასა S. 13. ქუეშ S. ენასა S. 16. გუ-
ელისამან S. 17. წუელაჲ S. თაფლისაჲ S.

20. *არა არს განრინებამ მონაგებთა მისთა, გულისთქმითა თუსითა ვერ ცხონდეს იგი.
21. არცა არს ნეშტ საზრდელთა მისთა, ამისთუს არა ყუაოდის მტილი იგი მისი.
22. ოდესლა ჰგონებდეს დასრულებასა, მაშინ იჭირვოდეს და ყოველივე ურკვამ მის ზედა მოიწიოს.
23. უკუეთუ ვითარ გან-ოდენ-იძლოს მუცელი თუსი, მოივლინენ მის ზედა გულისწყრომამა რისხვისაჲ, სწუმდინ მას ზედა საღმობამა.
- და 24. და ვერ განერეს კელსა მახვლისასა, წყულუნნი იგი მშულდისა რვა-ლისანი.
25. განვედინ გულსა მისსა ისარი; ვარსკულაენი საყოფელთა მისთა იქ-ცეოდელ; მოვიდენ მის ზედა შიში.
26. და ყოველი ბნელი მის ზედა იყავნ; შეკამენ იგი ცეცხლმან უშრეტ-მან; ბოროტი უყავნ მწირმან სახლსა მისსა.
27. გამოაცხადენ ცამან უსჯულოებამ მისი, ქუეყანაჲ აღიძარნ მის ზედა.
28. მიიზიდენ წარსაწყმედელმან სახლი მისი სრულიად; დღე რისხვისა მოვედინ მის ზედა.
29. ესე არს ნაწილი კაცისა უღმრთოჲსაჲ უფლისა მიერ და მონაგები ნა-ყოფთა მისთაჲ ყოველთა მხედველისაგან.

21

- ა 1. მიუგო იობ და ჰრქუა:
2. ისმინეთ, ისმინეთ სიტყუათა ჩემთა, ნეტარ თუმცა არა იყოს თქვენ მი-ერ ესე ჩემდა ნუგეშინის-ცემამ?
3. მაცადეთ მე და ვიტყოდი, უკუეთუ არა მეკიცხევდეთ მე.
4. აწ რამ? კაცისა მიერ ნუ არსა მხილებამ ესე ჩემი? ანუ ვითარ არა განერისხნე?
5. მხედველით მე და გიკურდინ, კელნი დაისხენით პირსა.
6. უკუეთუ მოვიკსენენ, ვისწრაფო, ეგრე ჰქონან ჯორცნთა ჩემთა სალ-მობანი.
7. **აწ რასათუს უღმრთონი ცხოველ არიან და დაძულებულ არიან სიმ-დიდრესა ზედა?
8. თესლი მათი ნებისაებრ მათისა, შვილნი მათნი წინაშე თუალთა მათთა.
9. სახლნი მათნი საესე არიან, შიში არაეინაჲ არს მათა, ტანჯვამ უფლისა მიერ არა არს მათ შორის.
10. ფურმან მათმან არა მოაგდო, განერა მაკე იგი მათი და არა შეეცოდა.
11. ჰგიან იგინი ვითარცა ცხოვარნი საუკუნენი და ყრმანი მათნი იმლე-რიან.
12. აულებიეს ებანი და ქნარი და იხარებენ კმითა სახიობისათა,

22. გგონებდეს S. დასრულებასა S. 23. უკუეთუ S. რისხვისა S. 24. მშულდმან რვა-ლისან S. 25. ვარსკულაენი S. რისხვისა S. 29. უფლისა S. 1. ჰრქუა S. 2. სიტყუათა S. 3. უკუეთუ S. 6. მოვიკსენე S. საღმობანი S. 7. დაძულებულ S. 8. შვილნი S. 9. უფლისა S. * ეკლსი. 5. გ. 9. ** ირემია. 11. ა. 1. ამბჯემ. 1. ა. 3.

13. რათა აღასრულენ კეთილსა შინა დღენი მათნი და განსასუენებელსა ჯოჯობეთისასა დაიძინეს.

14. ჰრქვს უფალსა: გარეიქეცი ჩემგან, გზათა შენთა ცნობადვე არა მნებავეს.

15. *რამ სარგებელ, რამეთუ ვჰმონებდეთ მას? და ანუ რამ შესაძინელ, რამეთუ მიეგვებოდეთ მას?

16. რაზეთუ კელთა მათთა შინა იყო კეთილი იგი მათი. და საქმეთა უღმრთოთა იგი არა ხელდავეს.

17. არა ხოლო ეგრე, არამედ უღმრთოთაცა სანთელი და-ვე-შრტეს და მოიწიოს მათ ზედა დაქცევად და საღმობამან შეიპყრეს ივინი რისხვისაგან.

18. და იყვენ ივინი ვითარცა ბზენი წინაშე ქარსა, ანუ ვითარცა მტუერი, რომელი აღილის ნიაქარმან.

19. მოაკლდეს ძეთა მისთა ნაყოფი მისი, მიაგოს მათ და ცნას.

20. იხილედ თულთა მისთა კლვად თესი და უფლისა მიერ ნუ განერებინ,

21. რამეთუ ნებაჲ მისი სახლსა შინა მისსა იყო მის თანა და რიცხუნი თუეთა მისთანი განიყუნეს,

22. ვითარ უკუე აწ არამე უფალი არს, რომელმან ასწავის გულისკმის-ყოფად და მეცნიერებაჲ? და იგი თავადი კაცისმკლველთა განიკითხავს.

23. ესე მოკუდეს სიმტკიცითა უგნურებისა მისისათა, რამეთუ ყოვლად-ვე ფუფუნეულ და წარმომართებულ იყო.

24. და ნაწლევნი მისნი სავეს იყვენს ცრემლითა. ტუნი მისი განფენილ იყო.

25. ხოლო ესე აღესრულა სიმწართა სულისადათა. არარამ ჰამა არცა ერთ რამ კეთილ.

26. და ერთბამად მიწასა ზედა დაიძინეს და მყარობამან ივინი დაფარნა.

27. ვითარ-ესე გიცნი თქუენ, კანდიერად ზედამომივალთ მე,

28. ვითარმედ სთქუათ სამე, ვითარმედ: სადა არს სახლი იგი მთავრისა? და სადა არს საყოფელი იგი უღმრთოთა?

29. ჰკითხეთლა თანაწარმავალთ გზისათა და სასწაული იგი მათი არა უცხო იყოს,

30. რამეთუ დღედ წარწყმედისა მიეცემის უკეთური იგი, დღედ რისხვისა მისისა მიიყვანენ.

31. ვინმე უთხრას წინაშე პირსა მისსა გზად მისი? და მან ჰმნა და ვინმე კუალად მოაგოს მას?

32. და იგი თავადი საფლავად მიეცა და სამარესა შინა იღუძებდა.

33. დასტკბნეს მას ღუნჰანი ჰევისანი და შემდგომად მისა ყოველი კაცი მივიდეს და უწინარეს მისსა ურიცხუნი.

334. ვითარ ნუ გეშინის-მცემთ მე ცუდსა ნუგეშინის-ცემასა? ხოლო დაცხრომად თქუენგან არა არს.

13. „განსასუენებელსა“ — ამ სიტყვას ხაზი აქვს გადასმული და საბას ხელით ზემოდან აწერია „წუთსა შინა“; ასევე გადაშლილია „დაიძინეს“ და საბას ხელით ზემოდან აწერია — „შთაიკრებთან“. 14. გარეიქეცინ S. ცნობადვე S. მნებავეს S. 17. საღმობამან S. რისხვისაგან S. 18. მტუ-მრი S. 20. უფლისაჲ S. 21. თუქთა S. განიყუნე S. 22. უკუე S. 25. აღესრულად S. 26. ერთბამად S. მყარობამან S. 28. სთქუათ S. უღმრთოთა S. 30. რისხვისა S. მისისანი S. 32. საფლავად S.

* ფსნი, 3, დ. 14.

22

- ა 1. მიუგო ელიფას თემანელმან და ჰრქუა:
2. აწ არამე უფალი არსა, რომელმან ასწავის გულისკმის-ყოფა და მეც-ნიერებაჲ?
3. რამე უკუე ხარკ უფლისაჲ, შენ თუ იყავ საქმითა შენითა უბიწო? ანუ რაჲ სარგებელ, რამეთუ წრფელ იყავ გზათა შენთა?
4. ანუ სიტყუაჲმე ყოსა შენდა მიმართ და გამხილოს შენ და შენ თანა შევიდეს საშჯელად?
5. აწ არამეა უკეთურებანი შენნი მრავალ არიან? და ურიცხუ არიან ცოდ-ვანი შენნი?
6. მო-სამე-იხუთევედ ძმათა შენთა ცუდად, სამოსელი შიშუელთა მოუღე,
- ბ 7. არცა წყალი წყურთელთა ასუ, არამედ მშიერთა მოუღე პური.
8. თულთვეამე-აღებ პირთა მათთა და მსხემ ჰქმნენ ქუეყანისანი,
9. ქურივნი განავლინენ ცალიერნი და ობოლთა ბოროტსა უყოფდ.
10. აწ უკუე გარემოგადგეს შენ საფრენი და მოიწია შენ ზედა ბრძოლად განსაკრვებელი.
11. ნათელი შენი ბნელად გარდაგექცა და ძილსა შინა შენსა წყალმან და-გფარა შენ.
12. ანუ არა, რომელი- იგი მაღალთა მსტოარ არს, იგი ხედავს, და რომელი-იგი გინებით იქცევინან, დაამდაბლნა?
13. ჩას თუ რამე ცნა ძლიერმან მან, ანუ წყუდიადით სჯიდეს.
14. ღრუბელი არს საფარველ მისა და ვერ იხილა ვინ და გარემომას ცა-თა ვიღოდის.
15. ანუ ალაგნი საუკუნენი დაიცვენე, რომელსა-იგი ვიღოდეს კაცნი მარ-თალნი,
16. რომელ-იგი შეიპყრეს უქამოდ? მდინარე მოდინებულ საფუძველნი მათნი.
17. რომელთა თქვან: უფალმან რაჲ მიყოს ჩუენ? ანუ რაჲ მოაწიოს ჩუენ ზედა ყოვლისა მპყრობელმან,
18. რომელმან აღაესნა სახლნი მათნი კეთილითა? ზრახვანი უღმრთოთანი შორს არიან მისგან.
19. *იხილეს მართალთა და განიცინნეს, ხოლო უმანკომან შეურაცხ-ყო;
20. რამეთუ განირყუნა ძალი მათი. და ნეშტი მათი შეჰჰამა ცეცხლმან.
21. იქმენდა ფიცხელ, უკუეთუ და-ვითარ-უთმო, გინათუ ნაყოფი შენი იყოს კეთილთა შინა.
22. გამოიხუენ პირისაგან მისისა სიტყუანი და დაიკრიბენ სიტყუანი მისნი გულსა შენსა.
23. უკუეთუ მოიქცე და დაიმდაბლო თავი შენი წინაშე უფლისა, მაშინ განიშორენ საყოფელთაგან შენთა სიცრუენი.
24. დაემტკიცე მიწასა ზედა კლდესა შინა, ვითარცა კეგესა სოფირისასა.
25. და იყოს შენდა შემწე ყოვლისა მპყრობელი მტერთაგან შენთა. და წმიდად მოგავოს შენ ვეცხლი.გამოკურვებული.

1. ჰრქუაჲ S. 3. უკუე S. 5. უკეთურებაჲნი S. ურიცხვ S. 6. შიშუელთა S. 10. უკუე S. გარემოგადგეს S. 12. მსტოარ S. დაამდაბლნა S. 16. მდინარესა S. 21. უკუეთუ S. 22. გამო-იხუენ S. 23. უკუეთუ S. უფლისაჲ S. სიცრუენი S.

* ფს.ლ. 106. დ. 51.

26. და მაშინ განცხადებულეზაჲ ჰპოვო წინაშე უფლისა და აღიხილნე თუალნი ზეცად მხიარულებით.
27. ილოცვიდე რაჲ შენ მისსა მიმართ, ისმინოს შენი და მოგცენს შენ კუალად-გებად ლოცვანი შენნი.
28. და მოგაგოს შენ სასყიდელი სიმართლისა და გზათა შენთა შენ თანა იყოს ნათელი,
29. *რამეთუ დაამდაბლა იგი და სთქუა: ამპარტავანებდა. და მდაბალი იგი თუალითა აცხოვნოს,
30. იცნას უბიწოჲ იგი და განერეს წმიდითა კელითა შენითა.

23

- ა 1. მიუგო იობ და პრქუა:
2. და აწ, ესერა, მე თუთ უწყვი, რამეთუ კელთა ჩემთაგან არს მხილებაჲ ჩემი და კელი მისი მძიმე იქმნა ჩემ ზედა სულთქმითა.
3. ვინმე უკუე ცნას, ვითარმედ ვპოვო იგი და მოვიდეს სრულიად?
4. და მითხრას თავისა ჩემისა სასჯელი და პირი ჩემი აღავსოს მხილებითა.
- ბ 5. და ვცნა მხილებაჲ იგი, რომელი მრქუა მე და ვაგრძნე, რაჲ-იგი მითხრას მე.
6. და მრავლითა ძალითა ზედამომიჯდეს მე და მერმე თუ თქმითა არა მივმიოს მე,
7. რამეთუ ჰეშმარიტებაჲ და მხილებაჲ მის მიერ არს და გამოიღოს სრულიად სასჯელი ჩემი.
8. და მძღურად წარვიდე და არღარა ვარ, ხოლო უკუანასკნელი მისი ვინმე იცის?
- გ 9. მარცხენე მისი მოყო და ვერ დავემტვიცე. შემახოს მარჯუენე და ვერ ვიხილო,
10. რამეთუ იცნის მან გზანი ჩემნი და გამომიძინა მე, ვითარცა ოქროჲ.
11. და გამოვიდე მე მცნებითა მისითა, რამეთუ გზანი მისნი დავიმარხენ და არა გარდავაქციო,
12. რამეთუ მცნებათა მისთა არა გარდავკდე, რამეთუ წიალთა ჩემთა დავიფარენ სიტყუანი მისნი.
13. უკუეთუ მან თავადმან ესრეთ საჯა, ვინ არს სიტყუსმგებელ მისა? და რაჲცა-იგი მას უნდა და ქმნა.
14. ამისთვის მისა მიმართ ვისწრაფე და სწავლასა შინა მისსა ვიზრუნე
15. მისთვის ამას ზედა. პირისა მისისაგან ვიწყუო, განვიცადო და შეეზრუნედე მისგან.
16. უფალმან მოაჩხო გული ჩემი და ყოვლისა მპყრობელმან მოსწრაფებაჲ მცა მე.
17. არა ვპკონებდ, ვითარმედ მომიჯდეს მე ბნელი და წინაშე პირსა ჩემსა დაფარა წყუდიადმან.

26. უფლისაჲ S. 27. ილოცვიდე S. გებად S. 1. პრქუაჲ S. 3. უკუე S. 9. მარჯუენე S. 12. მცნებათა S. 13. უკუე S.

* იგ. ვი. 29. დ. 23.

- ა 1. რადასათუხსმე უფალი დაავიწყდა ზუავთა.
2. და უღმრთონი საზღვართა გარდაცდეს, სამწყობი მწყემსითურთ წარბატაცეს.
3. და კარაული ობლისაჲ წარიბეს და კარი ქურთვისაჲ დაიკუთეს.
4. გარდაადგინეს უძლურნი გზისაგან სიმართლისა. და ერთბამად დაეფარნეს მშუდნი ქუეყანისანი.
5. და იქმნნეს იგინი, ვითარცა კანჯარნი ველსა. ჩემუს გამოვიდეს მათნი იგი საქმენი; დასტკბნა მას პური ჰაბუკთა მიმართ.
6. ყანაჲ უწინარეს ჟამისა, რომელ არა მათი იყო, მოიმკეს. უძლურნი იგი უღმრთოთა მათ ვენაცსა უსასყიდლოდ და უზომობით იქმნევედეს.
7. და მრავალნი შიშუელნი დააწვინნეს თუნიერ სამოსლისა და საფარველი გუამისა მათისაჲ მოუღეს.
8. ცუარისაგან მათათსა დაელტნენ და, რამეთუ არა აქუნდა მათ საფარველი, კლდეთა შინა დაეყუდნეს.
9. წარბატაცნეს ობოლნი ძუძუთაგან და დავრდომილნი დაამდაბლნეს,
10. შიშუელნი დააწვინნეს იგინი სიცრუევით, მშიერთა პური მოუღეს.
11. იწროთა შინა სიცრუევით უმზირდეს და გზაჲ სიმართლისაჲ არა იცოდეს.
12. რომელნი ქალაქთაგან და სახლთაგან გამოასხნეს, სულთა ყრმათა ჩჩვლთ სულ-შეითქუენეს დიდად. და თავადმან რასათუხს ამათი მოხედვა არა ყო?
13. ქუეყანასა ზედა ვიდრე იყვნეს იგინი და არა იცნნეს გზანი სიმართლისანი, არცა ალაგთა მისთა ვიდოდეს.
14. იცნოდა საქმენი მათნი და მისცნა იგინი ბნელსა. და ღამე იყოს ვითარცა მპარავი.
15. და თუალთა მრუშეთამან იხილოს ბნელი, თქუას: არამე იხილოსმე თუალმან, რამეთუ. საფარველი პირისაჲ დაღვა?
16. დათხარა ღამე გუერდი სახლისა, დღისი დაჰმეჭდნეს თავთა თუსთა, ვერ გულსკმა-ყვეს ნათელი,
17. რამეთუ ერთბამად განთიად მათ ზედა მოიწია აჩრდილი სიკუდილისა.
18. სულმცირე არს იგი წინა პირსა წყლისასა. წარწყმედილ იყავნ ნაწილი მისი ქუეყანასა ზედა. გამოჩნდინ ნერგი მათი ქუეყანასა ზედა განჯმელი, და
19. რამეთუ მჭელუელი ობლისაჲ მისტაცეს, ამისთუხს მოიგსნნეს ცოდვანი მათნი და, ვითარცა არმური ცუარისაჲ უჩინო იქმნა.
20. მოეგენ მას, რამცა-იგი ქმნა, შეიმუსრენ ყოველნი ცრუმ, ვითარცა ხე, უკურნებელად,
21. რამეთუ ბერწსა მას არა კეთილი უყვეს და უცოლოჲ იგი არა შეიწყალეს.
22. გულსწყრომით დაამკუნა უძლურნი იგი, აღ-ღა-თუ-დგეს, ნუვე პრწამნ ცხორებამ თუსი.
23. *და-რამ-სნეულდეს, ნუ ესავნ სიცოცხლესა, არამედ დაეცნეს სენითა, რამეთუ მრავალთა ბოროტი უყო სიმაღლემან მისმან.

2. უღმრთონი S. საზღვართა S. 4. ერთბამად S. ვენაცსა-თუსსა S. 7. შიშუელნი S. დააწვინნეს S. გუამისა S. 8. მათათსა S. 10. შიშუელნი S. 12. მოხედვა S. 15. თქეს S. 16. გულმრდი S. გულსკმა ყუშს S. 17. ერთბამად S. 20. ცრუი S. უკურნებელად S. 21. უყუშს S.
* მოხილვ. 2. ვ. 21.

24. და დაქნა, ვითარცა მოლოქი სიცხესა და ვითარცა თავი კუვილისაა წველისაგან, რომელი თუთ დაეარდეს.

25. უკუეთუმცა იყოს, რომელმან ჰრქუას, ვითარმედ: ნაცილად ვიტყოდე მე ამას, და დასხენინ ცუდად სიტყუანი ჩემნი.

25

ა 1. მიუგო ბალდად სავქელმან და ჰრქუა:

2. რამე უკუე აწ წინასწარ იგავ, ანუ შიში მის მიერ სამე, რომელმან ქმნა ყოვლითურთ ყოველი მაღალთა შინა?

3. ნუ ვინ ჰგონებნ, ვითარმედ დროებამ არს განსაძედელთამ? ვიეთ ზედა-ზე არა მოიწვევის მზირი ეგვეითარი მის მიერ?

4. ვითარმე უკუე იყოს მართალ კაცი წინაშე უფლისა? ანუ ვინმე განი-წმიდოს თავი თვისი ნაშობმან დედათამან?

5. უკუეთუ მთოვარესა უბრძანოს და არა გამობრწყინდეს, ვარსკულავენი არავე წმიდა არიან მის წინაშე.

6. აცადე, კაცი ხენეში და ძე კაცისა მატლი.

26

ა 1. მიუგო იობ და ჰრქუა:

2. ვის კერძო ხარ, ანუ ვისა შეწვენამ გეგულების? არამეა, რომელი მრავლითა ძალითა და მკლავი მისი ძლიერ არს?

ბ 3. ანუ ვის აზრანო, არამეა, რომლისა მიერ არს ყოველი სიბრძნე?

4. ანუ ვისმე შეუდგე, არამეა, რომლისა მიერ არს სიმდიდრე ძლიერებისა? ვისმე უთხრენ სიტყუანი, სული ეგე ვისი არს, რომელი გამოვალს შენ-გან?

5. ნუ გმირთა მაქენონ მე ქუეშე კერძო წყალთა და მოძმეთა მისთა?

6. შიშუელ არს ჭოჯობეთი წინაშე მისსა და არა არს საფარველ წარსა-წყმედლისა.

7. განჰმარტეს ბლუარი არარასა ზედა და დამოჰკიდა ქუეყანამ არავერასა ზედა.

8. შეაყენის წყალნი ღრუბელთა მისთა. და ვერ განსთქდეს ღრუბელნი ქუეშე მისსა,

გ 9. რომელსა უპყრიეს პირი საყდრისამ და გარდაართხნის მას ზედა ღრუ-ბელნი მისნი.

10. ბრძანებითა მოამრგულო წინაშე პირსა წყლისასა აღსრულებამდე ნათელი ბნელსა თანა,

დ 11. და სუეტნი ცათანი აღფრინდეს და განჰკრთეს შერისხვითა მისითა.

12. ძალითა დააცხრვო ზღუამ და მეცნიერებითა მისითა დარეცილ არიან ღელვანი.

24. წუქლისაგან S. 25. ჰრქუას S. სიტყუანი S. 1. ჰრქუა S. 2. უკუე S. იგე S. 4. უკუე S. უფლისა S. 5. უკუეთუ S. ვარსკულავენი S. წმიდა S. 1. ჰრქუა S. 2. არამე-რომელი — S. 4. სიტყუანი S. 5. ქუეშე S. 6. შიშუელ S. 7. ბლუარი S. არარასა S. 8. ქუ-ემ S. 10. მოამრგულო S. 10. აღსრულებამდე S. 11. სუეტნი S. შერისხვითა S.

13. და კლიტეთა ცისათა ეშინის მისა, ბრძანებითა მოაკუდინა ვეშაპი იგი განდგომილი,

14. აჰა, ესერა, ესე არს ნაწილი გზათა მისთაჲ და მერმე კუალად სიღრმე სიტყუათაჲ ვისმინო მას შინა და ძალი იგი ქუხილისა მისისაჲ ვინ იცის, ოდეს სადა ყოს?

27

ა 1. მერმე შესძინა იობ იგავით და თქუა:

2. ცხოველ არს უფალი, რომელმან დამსაჯა ესრეთ და ყოვლისა მპყრობელი, რომელმან განამწარა სული ჩემი,

3. ვიდრემდე საშუმინველი ესე ჩემი თანაღა იყოს და სული საღმრთოჲ, რომელ არს ცხვრთა შინა ჩემთა.

4. ნუ იტყუედ ბაგენი ჩემნი უსჯულოებასა, არცა სული ჩემი იტყოდის სიცრუესა.

5. ნუ იყოფინ, ვითარცა მართლად გამოგაჩინენ თქუენ, ვიდრე სიკუდილადმდე ჩემდა, რამეთუ არა განვიშორო უმანკოებაჲ ჩემი.

ბ 6. სიმართლესა ვერჩდე და არა გარდავაქციო, რამეთუ არა შემიცნობიეს თავსა ჩემსა უსჯულოებაჲ საქმედ,

7. არა ეგრე, არამედ დაღათუმცა იყუნეს მტერნი ჩემნი, ვითარცა დაქცევაჲ უღმრთოთაჲ და, რომელნი ჩემ ზედა აღდგომილ არიან, ვითარცა წარწყმედა უსჯულოთაჲ.

8. და რამე არს სასოებაჲ უღმრთოთაჲ, რამეთუ გულპყრობილ არს? ესვიდეს თუ უფალსა, გან-მე-ერესა?

9. ანუ ვედრებაჲ მისი ისმინოს უფალმან? ანუ მო-ლა-უქდეს მას ურვაჲ?

10. აქუნდესმე რაჲ კადრებაჲ წინაშე მისა? გინათუ ხადოდის რაჲ მას, ისმინოს მისი?

11. არამედ აწ ვითხრა თქუენ, რაჲ-იგი კელსა შინა უფლისასა და რაჲ-იგი არს ყოვლისა მპყრობელისა თანა, არა ვტყუო.

გ 12. აჰა, ესერა, ყოველთა იცით, რამეთუ ცუდად და ამაოდ ზედადამესხმით მე.

13. ესე არს ნაწილი კაცისა უღმრთოთაჲჲ უფლისა მიერ, და მონაგები ძლიერთაჲ მოიწიოს ყოვლისა მპყრობელისა მიერ მათ ზედა.

14. დაღათუ განმრავლდეს ძენი მათნი, საკლავადვე მიეცნენ, გინათუ განმწესნენ, პურისმთხოელ იქმნენ.

15. ხოლო, რომელნი ცოცხალდა იყვნენ მათი, სიკუდილითა მოესრულნენ. ქურთვინი მათნი არავინ შეიწყალოს,

16. დაღათუ შეიკრიბოს ვითარცა მიწაჲ ვეცხლი და ზედა თიჯაჲ შეიკრიბოს ოქროჲ.

17. ესე ყოველი მართალთა შეიკრიბონ და ფასი იგი მათი ჰქმმარიტად დაიპყრან.

18. და იქმნა სახლი მისი ვითარცა მღილი და ვითარცა დედაზარღლი.

14. სიტყუათაჲ S. მყოს S. 1. თქუაჲ S. 4. ბაგენი S. უსჯულოებასა S. სიცრუქსა S. 5. სიკუდილაჲდმდე S. 13. უფლისაჲ S. 14. განმწესნენ S. 17. დაიპყრან S. 18 ციფრით ორჯერ არის მუხლი აღნიშნული.

9. მცხეთური ხელნაწერი

18. *მდიდარმან დაიძინა და არღარა შესძინოს, თუალნი მისნი აღიხილნა და არღარა არს,
 19. რამეთუ შეემთხვენს ვითარცა წყალნი საღმობანი და ღამე წარიღო იგი არმურმან.
 20. აღიღოს იგი სიციხემან და წარიღოს.
 21. და განაბნის იგი ადგილით თსით.
 23. და ლაესხას მათ ზედა. და არა ერიდოს კელისაგან მისისა, სივლტო-ლით ივლტოდის, და იტყუელნეს მის ზედა კელნი მისნი და წარიღოს იგი ად-გილით მისით.

28

- ა 1. რამეთუ არს ადგილი ვეცხლისაჲ, ვინაჲ იქმნების, და ადგილი ოქ-რომსაჲ, ვინაჲ გამოვალს,
 2. რამეთუ რკინაჲ ქუეყანით იქმნების და სპილენძი, ვითარცა ქვაჲ გა-მოიკუეერვის.
 3. წესი დაუღვა ბნელსა და ყოველი დასასრული მან გამოიკითხოს, ლოდი ბნელსაჲ და აჩრდილი სიკუდილისაჲ.
 4. განკუეთაჲ ჯევისაჲ მტუერისაგან, ხოლო რომელთა დაივიწყუნეს გზანი მართალნი, მოუძღურდეს კაცთაგან.
 5. ქუეყანისაგან გამოვიდეს პური, ქუეშე მისსა იქცევის, ვითარცა ცეცხლი.
 6. ადგილი საფირონისაჲ ქვანი მისნი და მიწად ოქროჲ მისი.
 7. ალაგნი მისნი არა იცნის მფრინველმან და არა იხილა იგი თუალმან ორბისამან.
 8. არა დათრგუნეს იგი ძეთა ლალთათა, არა წარვლო ლომმან.
 9. კლდისა მწუერვალთა ზედა განიპყრნა ჯელნი მისნი და დააქცინა სა-ფუძველითგან მთანი ძნელნი.
 10. მოქცევი მღინარეთანი განხეთქნა, ყოველი პატიოსანი იხილა.
 11. და სიღრმენი მღინარეთანი გამოაჩინნა და გამოაცხადა ძალი თსი ნათლად.
 12. ხოლო სიბრძნე ვინაჲ იბოვა? ანუ რომელი ადგილი არს მეცნიერე-ბისა?
 13. არა იცის კაცმან გზაჲ მისი, არცა იბოვების კაცთა შორის.
 14. უფსკრულმან თქუა: არა არს ჩემ შორის, და ზღუამან თქუა: არა არს ჩემ თანა.
 გ 15. **არა სცეს შეყენება მის წილ, ვერცა ესწორების მას ვეცხლი ნა-ცვალად მისა,
 16. ვერცა ესწოროს მას ოქროჲ ოფაზისაჲ: ფრცხილი, ანთრაკი და საფი-რონი,
 17. ვერცა ესწოროს მას ოქროჲ და მანი და ნაცვალად მისა ჭურჭელი ოქ-რომსაჲ,

19. საღმობანი S. 23. იტყუელნეს S. 2. გამოიკუეერვის S. ქვედა აშიაზე სწერია: — „ეკუ-თენის დიდს მცხეთის სობორის ჩყნეს წელსა“. 3. ლუდი S. 4. განკუეთაჲ S. მტუერისაგან S. 5. ქუეშე S. 7. იხილა S. 9. მწუერვალთა S. 9. საფუძველითგან S. 14. თქუაჲ S. ზღუამან S. თქუაჲ S. 17. ნაცვალად S.

* ფსნი. 48. დ. 18. ** სიბრძნე. 7. ა. 9.

18. განსაცხრომელი და მდაბალი არა მოიქცენოს, და მოიზიდე სიბრძნე უფროს შინაგანისა.

19. არა ესწოროს მას პაზიონი ჰინდოეთისა, ოქროსა თანა წმიდისა ვერ შეესწოროს.

დ 20. ხოლო სიბრძნე ვინაჲ იპოვა? ანუ სადა იყოს ადგილი გულისკმის-ყოფისა?

21. დაავწყდა ყოველსა კაცსა და მფრინველთაგან ცისათა დაეფარა.

22. წარსაწყმედელმან და სიკუდილისამან თქუეს, ვითარმედ: გუასმიეს მისი სიკეთე.

23. უფალმან კეთილად დაამტკიცა გზაჲ მისი.

24. და მან თავადმან იცის ადგილი მისი, რამეთუ იგი ყოველსავე, რაჲ-არს ცასა ქუეშე, ზედავს და იცის ყოველივე,

25. რავდენი ქმნა ქუეყანასა ზედა ქართა სასწორი და წყალთა საწყევლო,

26. ოდეს ქმნა ესრეთ, იხილა და განრაცხნა და გზაჲ განმარტებით კმითა

27. მაშინ იხილა და გამოთქუა იგი, გაჰმზადა, გამოიკულია იგი,

28. და ჰრქუა კაცსა: აჰა, ესერა, ღმრთისმსახურება არს სიბრძნე, ხოლო განშორებაჲ ბოროტისაგან არს მეცნიერებაჲ.

29

ა 1. მერმე კუალად შესძინა იობ და თქუა იგავით:

2. ვინმე მყოს მე თუეთა მათებრ პირველთა დღეთა მათ, რომელთა მცემ-და უფალი?

3. ოდეს-იგი ბრწყინვიდა ნათელი მისი ზედა თავსა ჩემსა, ოდეს-იგი ნათელითა მისითა ვიდოდე ბნელსა შინა,

4. ოდეს-იგი ვიყავ დიდად შუებულ გზათა, ოდეს-იგი უფალი მოლუაწე-ბასა ჰყოფდა სახლისა ჩემისასა,

5. ოდეს-იგი ვიყავ სიმართლითა დიდ ფრიად. და გარემოს ჩემსა მონანი ჩემნი,

6. ოდეს-იგი გამოდიოდა გზათა ჩემთა ერბოჲ და მათათა ჩემთა გამოეცე-მოდა სძე.

ბ 7. რაჟამს-იგი განვიდოდი ქალაქად მსთუად და უბანთა ზედა დაიდგ-მოდეს საეარძელნი ჩემნი,

8. მიხილეს მე ჰაბუკთა და დამემალნეს, მოხუცებულნი ყოველნი ზეად-მიდგინან;

9. მთავარნი დადუმნეს სიტყუსაგან ჩემისა და კელი დაიდვეს პირსა მათსა.

10. ხოლო რომელთა ესმოდა ჩემი, მნატრიდეს მე და ენაჲ მათი სასასა მათსა აექუა,

11. რამეთუ ყურსა რომელსა ესმა, მნატრა, თუალმან, რომელმან მიხილა, მიმრიდა,

12. რამეთუ განვარინე გლახაკი კელთაგან ძლიერისათა, და ობოლსა, რომელსა არა აქუნდა მწე, შევეწე.

- გ 13. კურთხევამ წარწყმედულისამ ჩემ ზედა მოვიდოდა და პირი ქურბისა მაკურთხევდა მე.
14. სიმართლე შემემოსა და შევიმკუე სამართალი, ვითარცა სამოსელი.
15. თუალი ვიყავ ბრმათამ და ფერკი მკელობელთამ,
16. რამეთუ ვიყავ მამამ ობოლთა, უძღურთამ; სასჯელი, რომელი არა ვიცოდე, გამოვიძიე.
17. შევმუსრენ შუანი ცრუთანი და შორის კბილთა მათთა ნატაცები გამოულე.
18. ვთქუ: ვითარმედ ჰასაკი ჩემი დაბერდეს, ვითარცა ხე დანაკისკულისამ მრავალ ჟამ ვცხოვრდე.
19. ძირნი განვირთხნე წყალთა ზედა და ცუარი იქცეოდის სამკალსა ჩემსა ზედა.
20. დიდებამ ჩემი ცუდად იქმნა ჩემ თანა და მშუღდი ჩემი კელთა შინა ჩემთა არს.
21. ჩემი ესმოდა და მერჩდეს, დაღუმნეს ზრანავასა ჩემსა
22. და სიტყუათა ჩემთა ზედა არლარა შესძინეს. და მხიარულ იქმნიან, უკუე სადა ვეტყოდი მათ,
23. ვითარცა ქუეყანამ წყურიელი, რომელი მოელინ წვმასა, ეგრეცა ესენი სიტყუათა ჩემთა.
24. უკუეთუ განვიციინნი მათდა მიმართ, არა ჰრწამნ და ნათელი პირისა ჩემისამ არა დავარდებოდა.
25. გამოვიძიენ გზანი მათნი და დავჯედ მთავრად და დამკვდრებულ ვიყავ, ვითარცა მეფე შორის ახოვანთა, ვითარცა ვნებულთა ნუგეშინის-ვსცემდ.

30

- ა 1. აწ, ესერა, მეცინიან. უნაკლულევანესნი აწ, ესერა, მასწავებენ მე ზოგს-რასმე, რომელთანი შეურაცხ-მეყუნეს მამანი მათნი, რომელნი არა შემერაცხნეს სწორად ძროხათა მძოვართა ჩემთასა.
2. და ძალი იგი კელთა მათთა რავდენ არს ჩემდა? მათ ზედა წარწყმდა აღსასრული.
3. ნაკლულევანებასა და სიყმილსა შინა იყვნეს, რომელნი ივლტოდეს ურწყულსა გუშინ იწროებისაგან და უბადრუკებისა,
4. რომელნი მდელოსა კრებდეს მათთა შინა, რომელთამ მხალი იყო მათა საზრდელად, უბატონი და განქარვებულნი, ნაკლულევანნი ყოვლისაგან კეთილისა,
5. რომელნი ძირსაცა ხეთასა იცოხნიდეს სიყმილისაგან დიდისა, ჩემ ზედა აღდგომილ არიან მპარავნი,
6. რომელთანი სახლნი მათნი იყვნეს კურელნი კლდეთანი, შორის საოხრელთა ღალადებდეს.
7. რომელნი ქარქუეტითა ველისათა იზარდებოდეს, უგუნურთა.
8. შვილთაგან უბატონად სახელი და მორჩილებამ დაშრეტილი ქუეყანით.
9. აწ, ესერა, ქნარი მათი მე ვარ, და მე სასიტყუელად ვაქუ.

14. შევამკუე S. 22. უკუე S. ვეტოდი S. 23. სიტყუათა S. 24. უკუეთუ S. 25. გზანი S. 1. ჩემთასა S. 3. ნაკლულევანებასა S. უბადრუკებისა S. 4. საზრდელად S. 7. ქარქუეტითა S. 8. შვლოვან S. 9. სასიტყუელად S.

10. მომიძაგეს მე და განდგეს ჩემგან შორად, და პირსა წინაშე ჩემსა არა მერიდნეს ნერწყუად;

11. ალახუნა კაბარკთა მისთა და განმბაბოროტა მე, და აღვრნი ამასხნა პირსა ჩემსა.

12. მარჯუენით მცენარისა აღდგომილ არიან. ფერკი მისი განირთხა და გზა-უყო ჩემდამო ალაგთა წარსაწყმედელთა მისთა.

13. შეიმუსრნეს ალაგნი ჩემნი, განმძარკუა სამოსელი ჩემი, რამეთუ ისარნი მისნი დამასრინა მე.

გ 14. და შიზამს მე, რააცა უნებს, საღმობათა შინა შებღალულ ვარ,

15. კუალად მომეკეცევიან მე საღმობანი ჩემნი: წარჯდა სასოებაჲ ჩემი, ვითარცა ქარი და ვითარცა ღრუბელი, ცხორებაჲ ჩემი.

16. და აწ ჩემგან განვიდეს სული ჩემი. მოცემულ არიან ჩემდა ღღენი საღმობისანი.

17. ღამე ძუალნი ჩემნი შეიწუიან და ძარღუნი ჩემნი დაჯსნილ არიან.

18. დიდითა ძალითა შებზა-უყო სამოსელსა ჩემსა, ვითარცა საყველ კუართისა ჩემისაჲ გარემომადგეს მე.

19. შემრაცხა მე სწორად თივისა, მიწისა თანა და ნაცრისა დაღვა ნაწილი ჩემი.

20. ვლალადებ შენდამი და არა ისმენ ჩემსა, დავდეგ და არა განმიცადეს მე.

21. და ზედამოიჯდეს მე უწყალოდ, კელითა მტკიცითა მტანჯავ მე.

22. და განაწესენ ჩემ ზედა საღმობანი და განმაგდე მე ცხორებისაგან.

დ 23. ვიცი, რამეთუ სიკუდილმან შემმუსროს მე, რამეთუ სახლ ყოველისა მოკუდავისა მიწაჲ არს.

24. უკუეთუმცა ვითარ ძალ-მედვა თავსა ჩემსა კელისა შეყოფა, გინათუმცა ვის ვევედრე სხუასა და მიყო ესე,

25. რამეთუ მე ყოველთა ზედა უძღურთა ვტიროდე და სულთ-ვითქუემდ, ვიხილე კაცი ურვასა შინა.

26. მოველოდე კეთილსა და აპა, ესერა, შემემბზუნეს მე ღღენი ბოროტნი.

27. მუცელი ჩემი დღუს და არა დაღუმნეს; მომეწიფნეს მე ღღენი სიგლახაკისანი,

28. სულთქმით ვალ მე თვნიერ ჰირისა. და ვღვა მე კრებულსა შორის და ვლალადებ.

29. ძმაჲ ვიქმენ ურჩხულთა და მოყუას სირთა.

30. ტყავი ჩემი დაბნელებულ არს დიდძალად და ძუალნი ჩემნი სიცხისაგან.

31. გარდამეკცა სიხარული ჩემი გლოვად და მხიარულებაჲ ჩემი ტირილად.

31

ა 1. აღთქმაჲ აღუთქუ თუალთა ჩემთა და არა გულისკმა-გყო ქალწულსა ზედა.

10. შურად S. 12. მარჯუენით S. გზაჲ S. 14. საღმობათა S. 15. საღმობანი S. 22. საღმობანი S. 24. უკუეთუმცა S. 25. სულთვითქუემდ S. 27. სიგლახაკისანი S. 31 ტირილად S. 1. გულისკმა-გყო S.

2. და გან-რა-უყო უფალმან ზეგარდამო და სამკურნებელი უნაკლულოა მალოთ გამო.

3. ვაჲ წარწყმედასა ცრუსასა და უცხოსა საქმესა, რომელნი იქმან უსჯულობასა.

4. ანუ არა თავადმან იხილნეს გზანი ჩემნი და ყოველნი გზანი ჩემნი აღ-რაცხნეს?

5. უკუეთუ სრულ ვიყავ მე მლალობელთა თანა, გინათუ ისწრაფა ფერკმან ჩემმან ზაკუსასა?

6. რამეთუ ვდევ უღელსა ზედა მართალსა, და იცის უფალმან უმანკობა ჩემი.

7. უკუეთუ გარდა-სადა-აქცია ფერკმან ჩემმან გზისაგან მისისა, გინათუ მისდევდა თუალთა ჩემთა გული ჩემი, ანუ თუ კელითა ჩემითა შევეახე ქრთამსა?

8. მითესავსცა და სხუანი ჭამენ, და უძირომცა ვარ ქუეყანასა ზედა.

9. უკეთუ მისდევდა გული ჩემი ცოლსა სხუსასა, ანუ თუ და-სადა-ვკვდ მზირად კართა მისთა?

ბ 10. სათნომცა ეყოფის ცოლიცა ჩემი სხუათა და ყრმანი ჩემნი დამდაბლდენ,

11. რამეთუ გულისწყრომაჲ რისხვისაჲ არს დაუპყრობელი შეგინებაჲ ქმრისცოლისაჲ.

12. რამეთუ ცეცხლი არს აღგზებული ყოვლით კერძოვე, ვიდრეცა ვიდეს, რამეთუ, რომელმან თუალ-აგნეს ქალწულსა, ძირითურთ წარწყმიდა,

13. ანუ თუ ვდრიეჲ სასჯელი მონისა ჩემისაჲ და მკველისა ჩემისაჲ, იმჯიედ რაჲ ჩემ წინაშე?

14. რაჲმე ვყო, უკუეთუ განკითხვასა ჩემსა ჰყოფდეს უფალი? გინათუ მოხედვას ჰყოფდეს, რაჲმე სიტყუა-უგო?

15. ანუ არა, ვითარცა მე, ეგრეცა იგინი იყუნეს საშოსა შინა? ვიყუენით მასვე შინა მუცელსა.

16. უძლურთა, ოდეს სადა რაჲ უკმდა, არარაჲ დააკლდა, და თუალნი ქუ-რიეთანი არა დაეაურვენ.

17. აღვილე პური ჩემი, ვჭამე მარტომან და ობოლსა არა ვეც,

18. რამეთუ სიჭაბუკითგან ჩემით ვზრდი მათ, ვითარცა მამაჲ და დედის მუცლითგან უძლოდე მათ.

19. ანუ თუ უგულუბელს-ვყავ შიშუელი და დავრდომილი და არა შეევმოსე?

გ 20. უძლურნი მაკურთხევედეს მე, რამეთუ ნარისუევითა ტარიგთა ჩემთათა განტფებოდეს ბჭენი მათნი.

21. ანუ გან-სადა-ვირთხ ობოლსა ზედა კელი ჩემი გულპყრობით, ვითარ-მედ მრავალი შეწენაჲ არს ჩემ თანა?

22. წარ-მცა-ვარდების მკლავი ჩემი მჭრითგან, და კელი ჩემი იდაყუთ-გან შეიმუსრენ,

23. რამეთუ შიშსა უფლისასა შევეპყარ მე, და სიტყუათა მისთა ვერ და-უთმო.

2. გნრეუყო S. 3. უსჯულოებასა S. 5. უკუეთუ S. 7. უკუეთუ S. 8. სხუანი S. 9. უკუეთუ S. 10. სხუათა S. ყრმანი — „ნი“ მიმატებულია. დამდაბლდენ — „და“ ჩამატებულია. 11. რისხისა S. 14. უკუეთუ S. სიტყუა-უგო S. 15. ვიყუენით S. 17. აღდე S. 19. შიშული S. 21. ნარისუევითა S. 22. მკლავი S. 23. სიტყუათა S.

24. გინათუ დაფვალ ოქროა ჩემი მიწასა ქუეშე, ანუ ანთრაკთა პატიონსანთა ვესევდ?

25. ანუ თუ ვიხარებდ დიდძალსა ზედა სიმდიდრესა ჩემსა, ანუ ურიცხუთა ზედა დავსდევ კელი ჩემი?

26. ანუ ვხედევდ მზესა აღმოსავალსა და დამავალსა, მთუარესა აღსაესესა და მოკლებულსა?

27. რამეთუ არა ამათ ზედა არს, ანუ თუ სცთა სადა იღუმალ გული ჩემი, ანუ თუ კელი ჩემი დავიდევ პირსა ჩემსა და ვაკოცე?

28. და ესეცამცა უსჯულოებად დიდად შემერაცხების, რამეთუ გტყუე წინაშე უფლისა მაღლისა.

29. ანუ თუ მომცხრებოდა მე დაცემა მტერთა ჩემთა და თქუა გულმან ჩემმან: ვაშა?

30. ესმისცა ყურთა ჩემთა წყევამ ჩემი, სათხრობელმცა ვარ ერისაგან ძკრ-ძკრად.

31. უკუეთუმცა მრავალგზის თქუეს სადამე მკეველთა ჩემთა: ვინ მომცეს ჩუენ კროცთაგან მისთა განძებად? რამეთუ ფრიად ტკბილ ვიყავ მე.

32. გარეშე უცხოა არა სადა დაადგრა სახლსა ჩემსა და კარი ჩემი ყოვლისათს მომავალისა განღებულ იყო.

23. გინათუ ვცოდე სადამე არა ნებისთ და დავმალე ცოდვა ჩემი?

34. რამეთუ არა შევიკვიდმი სიმრავლესა წინაშე ერისასა, ვითარმცა არა აღვიარე იწნაშე მათსა, ანუ თუ უძლური განუტევე განსლვად წიაღითა ცალიერთითა?

35. ვინმცა მასმინა მე ესე? რამეთუ კელისათს უფლისა მე შენდა კელითწერილი თუ ვისიმე მაქუნდა,

36. მკართა ჩემთა ზედა დავიდევ, ვითარცა გვრგვნი და აღმოვიკითხე.

37. და განვხეთქე იგი და მივსცი. და არარაა მოვილო თანამდებისაგან.

38. არცა ქუეყანამან სადამე სულთ-ითქუნა ჩემ ზედა, ანუ თუ ორნატნი მისნი ტიროდეს ერთბამად?

39. გინა თუ ძალი მისი შეეკამე მარტომან, ანუ თუ და-ვისი-ვიპყარ ქუეყანამ, და სული მის უფლისა ქუეყანისამ შევაწუხე?

40. იფქლისა წილმცა აღმომიციენდების ჭინჭარი და ქრთილისა წილ მაცუალი.

32

ა 1. და დასცხრა იობ სიტყუად მათგან. დასცხრეს სამნიცა იგი მეგობარნი მისნი სიტყუს-გებად იობისა, რამეთუ იყო იობ მართალ წინაშე მათსა.

2. განრისხნა ელიუს ბარაქელისი ბუზელი, ნათესავისაგან არამისა, ევსიტელთა სოფლისა. განურისხნა იობს ფრიად, რამეთუ გამოიჩინებდა თავსა მართლად წინაშე უფლისა.

3. და სამთა მათცა ზედა მეგობართა მისთა განრისხნა ფრიად, რამეთუ ვერ უძლეს სიტყუს-მიგებად იობისა და შეპრაცხეს იგი, ვითარცა უღვთოა.

4. ხოლო ელიუს დაითმენდა სიტყუს-მიგებად იობისა, რამეთუ უხსუცეს მისსა იყვნეს დღითა. |

24. ქუემ S. 28. უსჯულოებად S. გტყუმ S. უფლისა. 29. თქუა S. 31. უკუეთუმცა S. განძებად S. 33. დავმალე S. 34. აღვიარე S. 35. უფლისა S. 38. ერთბამად S. 39. უფლისა S. 1. სიტყუად S. სიტყუსგებად S. 2. უფლისა S. 3. მეგობართა S. სიტყუსმიგებად S. 4. სიტყუსმიგებად S.

ბ 5. და იხილა ელიუს, რამეთუ არა იყო სიტყუს-გებამ პირისაგან სამთა მათ კაცთასა, და განურისხნა მათ გულისწყრომით.

6. მიუგო ელიუს ბარაქეელისამან ბუზელმან და ჰრქუა: უჭაბუკეს ვარ მე თქუენსა ჟამითა, ხოლო თქუენ მოხუცებულნი ხართ. ამისთვის დავდუმენ და მეშინოდა თხრობად თქუენდა სწავლულებისა ჩემისა.

7. და ვთქუ, ვითარმედ: ჟამი სამე არს, რომელი იტყუნ, და მრავლისა წლისათა იციან სიბრძნე.

8. არამედ სული ვიდრემე არს კაცთა შორის, და იგი სული ყოვლისა მპყრობელისა არს, რომელი ასწავებს მათ.

9. არა თუ მრავლისა ჟამისანი არიან ბრძენ, არცა ბრძენთა იციან სამართალი.

10. ამისთვის ვთქუ: ისმინეთ ჩემი და გითხრა თქუენ, რავდენი-რაჲ ვიცი.

11. და ყურად-იხუნით სიტყუანი ჩემნი, ისმინოთ თუ თქუენ, ვიდრემედ განიკითხნეთ სიტყუანი, და ვიდრე თქუენდამდე გულისკმა-ყყო.

12. და, აჰა, ესერა, არა ვინ არს იობისა მამხილებელ და სიტყუს-მიმგებელ სიტყუათა მისთა წილ თქუენგანი, |

13. რათა არა სთქუათ: ვპოეთ სიბრძნე, შე-რაჲ-გეძინენით უფალსა.

14. და კაცსა უტვეთ სიტყუად ესევითართა სიტყუათა.

15. შეძრწუნდეს და არღარა მიუგეს მას. და დააცადნეს მათგან სიტყუანი.

16. დადუმნეს და არღარა იტყოდეს, დადგეს და არა რაჲ მიუგეს.

17. მიუგო ელიუს და ჰრქუა: მერმე ვიტყოდივე,

18. რამეთუ სავსე ვარ სიტყუთა, განვსთქედები სულითა მუცლისათა,

19. ხოლო მუცელი ჩემი, ვითარცა თხიერი ტყბილითა სავსე შეკრული, და ვითარცა საბერველი მჭედლისაჲ რაჲ განსთქედები.

20. ვიტყოდი, რათა განვისუენო და აღვახუნე ბავენი ჩემნი.

21. კაცისა არა შევირცხვნო, არცაღა კორაიელისა შევიკდიმო,

22. რამეთუ არა ვიცი თუალთ-ლებამ პირისაჲ, უკუეთუ არა, მეცა მლილთა შეგჰამონ.

33

ა 1. არა ხოლო ეგრე, არამედ ისმინენ, იობ, სიტყუანი ჩემნი. ყურად-იხუნ თქმულნი ჩემნი.

2. აჰა, ესერა, აღვალე პირი ჩემი და იტყოდეს ენამ ჩემი, წმიდა არს გული ჩემი სიტყუათაგან, და გულისკმის-ყოფამან ბაგეთა ჩემთამან წმიდად ცნას.

4. სული საღმრთოჲ არს, რომელმან შეგჰმნა მე და სული ყოვლისა მპყრობელისაჲ, რომელი მასწავებს მე.

5. უკუეთუ ძალ-გიც, მომიგეთ მე სიტყუამ ამას ზედა, უკუეთუ არა, დამითმეთ მე.

6. დადევ შენ ჩემდამო და მე შენდამი. თიჯისაგან შეგჰმნილ ვართ მეცა და შენცა, მისვე თიჯისაგან დაბადებულ ვართ.

7. არა შიშმან ჩემმან შეგადრწუნოს შენ, არცა კელმან ჩემმან დაგამძიმოს შენ.

6. ჰრქუამ S. თხრობად S. 11. იხუნით S. სიტყუანი S. სიტყუანი² S. გულის კმაყყო S. 12. სიტყუათა S. 13. არა-ს 14. სიტყუად S. სიტყუათა S. 15. სიტყუანი S. 17. ჰრქუამ S. 20. განვისუენო S. ბავენი S. 22. უკუეთუ S. 1. სიტყუანი S. ყურადიხუნ S. 2. წმიდა S. 3. სიტყუათაგან S. ბაგეთა S. 5. უკუეთუ S. 6. დაბადებულ S. 7. შეგადრწუნოს S.

8. ვითარმედ სთქუ ყურთა ჩემთა, კმაჲ სიტყუათა შენთაჲ მესმა.
9. რამეთუ იტყუ: წმიდაჲ ვარი მე, და არა რაჲ მიცოდავს მე, უბრალო ვარ მე საქმითა, არა რაჲ უსჯულოჲ მიქმნიეს.
10. ბრაღი ჩემ ზედა პოვა და შემრაცხა მე, ვითარცა მტუერი.
11. დაასხნა ჯუნდსა შინა ფერჯნი ჩემნი. დამიძარხნა ყოველნი გზანი ჩემნი.
12. რამეთუ აწ სთქუა: უკუეთუ მართალ ვარი მე და არა ისმინა? რამეთუ საუკუნე არს, რომელ-იგი კაცთა ზედა არს.
13. და იტყუ: რასათჳს სასჯელისა ჩემისა სიტყუანი არა ისმინა?
14. ერთჯერღა თქუა უფალმან, ხოლო მეორედ ჩუენებით,
15. ანუ სწავლასა ღამისასა, ვითარ-იგი მას ჟამსა დაეცის კაცთა ზედა ბოროტი შიში ძილსა შინა, საწოლსა ზედა.
16. მაშინ გამოაცხადნეს გონებანი კაცთანი, სახითა შიშისაჲთა ესევითართია შეაშინა იგინი,
17. რათა მოაქციოს კაცი სიცრუვისაგან, და კორცნი მისნი დაცემისაგან იქსნა.
18. და ჰრიდა სულსა მისსა სიკუდილისაგან, რათა არა დაეცეს იგი ბოროლსა შინა.
19. მერმე კუალად ამხილა მას სნეულებითა სარეცელთა ზედა. და სიმრავლე ძუალთა მისთა დააბუშვა,
20. უკუეთუ საქმელი საზრდელისა ვერ კელ-ეწიფების მიღებად და სულსა მისსა საზრდელისა გული უთქმიდეს,
21. ვიდრემდე ღალბენ კორცნი მისნი და გამოაჩინნეს ძუალნი მისნი ცუდნი.
22. მიეახლა სული მისი სიკუდილსა და ცხორებაჲ მისი ჯოჯოხეთსა.
23. იყენნდა თუ ათასნი ანგელოზნი მაკუდინებელნი, ერთმანცა მათგანმან ვერ წყლას იგი.
24. უკუეთუ ცნას გულითა თჳსითა მოქცევად უფლისა, და უთხრას კაცსა ბრაღი თჳსი, და გონებაჲ თჳსი აჩუენოს და თავს-იდვას, რათა არა შევიადღეს იგი სიკუდილსა.
25. და განაახლნეს კორცნი მისნი, ვითარცა საგოზლითა კედელი, და ძუალნი მისნი აღავსნეს ტუნითა. და მოაჩჩუნეს სხეულნი მისნი, ვითარცა ყრმისა ჩჩულისანი, და კუალად მოაგოს იგი განმამაკაცებული კაცთა შორის.
26. ილოცოს უფლისა მიმართ, და შეისმინოს მისი, და შევიდეს იგი მზიარულითა პირითა აღსაარებით, და მიაგოს კაცთა სიმართლე.
27. მაშინ აბრალბედეს კაცი თუთ თავსა თჳსსა და იტყოდის: რასა-ესე ვიქმოდე, და არა, ვითარ-იგი ვღირდი, მტანჯა მე, რავდენ-იგი შევესცოდე.
28. იქსენ სული ჩემი, რათა არა შევიდეს განსარყუნელად, და ცხორებამან ჩემმან ნათელი იხილოს,
29. აჰა, ესერა, ყოველი ესე უქმნიეს ძლიერსა მას, სამი გზაჲ არს კაცისა თანა,
30. არამედ იქსნა სული ჩემი სიკუდილისაგან, რათა ცხორებაჲ ჩემი ნათელსა შინა აქებდეს მას.

8. სიტყუათა S. 10. მტუერი S. 12. უკუეთუ S. 14. თქუაჲ S. ჩუენებით S. 16. გონებანი S. იგინი მათ S. 19 ამხილაჲ S. დააბუშუა S. 20. უკუეთუ S. მიღებად S. 22. მიეახლა S. 24. უკუეთუ S. აჩუენოს S. 26. უფლისაჲ S. 27. რავდენ S. 28. განსარყუნელად S. ცხორებამან S.

31. ყურად-იღე, იობ, და ისმინე ჩემი. დაღუმენ და მე ვიტყვოდე:
 32. უკუეთუ არიან სიტყუანი, მომიგე მე, იტყოდე, მნებაეს განმართლებამ შენი!
 33. უკუეთუ არა, შენ ისმინე ჩემი, დაღუმენ და მე გასწაო შენ სიბრძნე.

34

- ა. 1. მიუგო ელიუს და პრქუა:
 2. ისმინეთ ჩემი ბრძენთა, რომელნი მეცნიერნი ხართ.
 3. ყურად-იღეთ, რამეთუ სასმენელმან სიტყუანი განიკითხნის, და სასამან გემოდ იხილის ჭამადთა.
 4. საშჯელი გამოვიძიოთ თავისა თვისისა, და ვცნათ შორის ურთიერთას, რამ-იგი კეთილ,
 5. რამეთუ თქუა იობ, ვითარმედ: მართალ ვარო. უფალმან თანაწარმხადა მე სამართალი ჩემი,
 6. ეცრუვა სასწაულსა ჩემსა, რომლითა გამწონა ისარნი ჩემნი თვნიერ ცოდვისა.
 7. ვინ არს კაცი, ვითარ იობ, რომელი სუამს შეურაცხებასა ვითარცა წყალსა?
 8. არა რამ უცოდაეს, არცა უღმრთობამა რამ უქმნიეს, არცა გზასა ზიარებულ არს მოქმედთა თანა უსჯულოებისათა და მისრულ უღმრთოთა თანა?
 9. ნუ იტყუ, ვითარმედ: არა იყოს მოხედვამ კაცისამ და მოხედვამ მათი უფლისა მიმართ.
 10. ამისთვის გულითა სიბრძნის-ყოფელთა, გულითა ისმინეთ ჩემი. ნუ იყოფინ ჩუენდა წინაშე უფლისა უღმრთო-ყოფამ და წინაშე ყოვლისა მპყრობელისა ქცევამ სამართლისამ,
 ბ 11. არამედ მიაგენ კაცსა, ვითარცა იქმს კაცად-კაცი მათი და ალაგთა ზედა, კაცისათა პოვოს იგი.
 12. ანუ ჰგონებ უფალსა უჯეროის-მოქმედ? ანუ ყოვლისა მპყრობელმან განდრიკოს სასჯელი?
 13. რომელმან შექმნა ქუეყანამ. ვინ არს, რომელმან შექმნა ცასა ქუეშე და ყოველი, რამ არს მას შინა?
 14. უკუეთუ უნდეს შეპყრობად. და სულისა მის თანა დაყენებად,
 15. აღესრულოს ყოველი ჯორციელი ერთბამად და ყოველი კაცი მიწად მიიქცეს, ვინაცა დაებადა.
 16. უკუეთუ არა ისწავებ, ისმინე ესე და ყურად-იღე ჳმად სიტყუათა ჩემთა,
 17. უკუეთუ შენ მოძულე უსჯულოისამ და მომსრველი უკეთურებისამ, საუკუნო არს მართალი. უღმრთო არს,
 18. რომელმან პრქუას მეფესა: უსჯულოსა იქმ, უღმრთო არიან, რომელთა მთავართა პირისათეს არა შეიკდიმონ,

32. უკუეთუ S. მნებაეს S. 33. უკუეთუ S. ~ შენ არა S. 1. პრქუა S. 3. სიტყუანი S. 5. თქუა S. 6. ცოდესა S. 7. შეურაცხებასა S. 9. უფლისა S. 10. უფლისა S. 11. ალაგთა S. 13. ცასა S. ქუეშე S. 14. უკუეთუ S. შეპყრობად S. დაყენებად S. 15. ერთბამად S. 16. უკუეთუ S. სიტყუათა S. 17. უკუეთუ S. საუკუნო S. 18. პრქუა S.

19. *და პატიოსანთა, არცა იცის პატივის-პყრობაჲ დიდთაჲ და თუალთ-
ლებჲჲ პირთა მათთაჲ.

20. ცუდი და ამაოჲ შეემთხვოს მათ. ლალადებჲჲ იგი და მორცხუნებაჲ კა-
ცისაჲ, რამეთუ უსჯულოდ გარდააქცევდეს უძლორთა,

გ 21. რამეთუ იგი თავადი არს, რომელი ხედავს საქმესა კაცთასა, და არა
დაავიწყდა მას, რასა-იგი იქმან.

22. არცა იყოს ადგილი დაფარვად მოქმედთა უსჯულოებისათა,

23. რამეთუ არღარა განმამაკაცნეს, რამეთუ უფალი ყოველსა ხედავს,

24. რომელი წარეწევის გამოუკულებელთა დიდებულთა და საკურველთა,
რომელთა არა არს რიცხუ,

25. რომელმან იცნის საქმენი მათნი და გარდააქციოს ლამე, და დაამდაბლ-
ნეს.

26. დაშრიტნა უღმრთონი, და სახილველ წინაშე მტერთა მათთა იქმნენს.

27. რამეთუ გარდაჰქედეს სჯულისაგან. ღმრთისა, და სამართალნი მისნი
ვერ იცნენს ყოფად.

28. და მოაწია მათ ზედა ლალადებჲჲ გლახაკთა, და კჲმად დავრდომილთა
ისმინოს.

29. და მან თავადმან დუმილი მოსცეს, და ვინმე დასაჯოს? დაიფაროს
პირი, და ვინმე იხილოს იგი? და თესლთათუს და კაცისათუს ერთბაჲმად.

30. მეუფებს კაცი ორგული სიძნელისაგან ერისა,

31. რამეთუ რომელმა ჰრქუას ძლიერსა: მოვილე და არა ვიყუთე თუნიერ
თავისა ჩემისა.

32. ვიხილო, ხოლო შენ მ იჩუენე მე, უკუეთუ სიცრუე რამმე ვქმენ, არ-
ღარა შევსძინო.

33. ნუ შენგან მოიზლოს იგი? რამეთუ განიშორე და შენ მო-ვე-ელი, და
არა მე და, რამ-იგი სცან, იტყოდე.

34. ამისთვის გონიერთა გულითა თქუან ესე, ხოლო კაცმან ბრძენმან ისმი-
ნა სიტყუაჲ ჩემი.

35. ხოლო იობ არა გულისკმის-ყოფით იტყოდა და სიტყუანი მისნი არა
მეცნიერებით იყვნეს.

36. არა აგრე, არამედ ისწავე, იობ. ნულარა ჰყოფ სიტყუს-გებასა, ვითარ-
ცა უგნურნი,

37. რათა არა შევძინოთ ცოდვასა ჩუენსა ზედა ცოდვაჲ. და უსჯულოე-
ბად შემერაცხოს ჩუენ ფრიად, რამ ვიტყოდით ჩუენ წინაშე ღმრთისა.

35

ა 1. მიუგო ელიუს და ჰრქუა:

2. რასათუს ესრეთ განიზრახე სასჯელსა შინა? შენ ვინ ხარ, სთქუ, ვი-
თარმედ: მართალ ვარ წინაშე უფლისა?

21. დაიწყდა S. 26. უღმრთონი S. 27. ვერქენი S. 28. გლახაკთა S. 29. ერთბაჲმად S.
31. ჰრქუას S. ვიყოფი S. 32. მიჩუენე S. უკუეთუ S. სიცრუე S. 35. სიტყუანი S. 36. სიტ-
ყესებამას S. 37. უსჯულოებად S. ღმრთისა S. 1. ჰრქუა S. 2. უფლისა S.

* 2. შჯლო. 10. დ. 17. ნეშტი. 19. ბ. 7. სიბრძნე. 6. ბ. 8. ზირაქი. 35. ბ. 16 ჰრქუო
2. ბ. 11. გლოტო 2. ბ. 6. ეფესლო. 5. ბ. 9. კოლაჯლო. 3. დ. 26. სქმ. მტკ. 10. ე. 34. 1.
პე. 1. გ. 17

3. ანუ ესევე სთქუა: ერთვე ვცოდე, აწ რა ვყო?

4. მე მოგიგო შენ სიტყუად და სამთა მაგათ მეგობართა შენთა.

ბ 5. აღიხილენ ზეცად და იხილენ და განიცადენ ღრუბელნი, რავდენ მა-
ლალ არიან შენგან.

6. უკუეთუ სცოდე, აწ რაჲ ჰყო? ანუ თუ ფრიად უსჯულოებამ გიქმნიეს,
რაჲ ველ-გეწიფების ყოფად?

7. დაღათუ მართალ ხარ, რამე მისცე მას? ანუ რამე მიიღოს კელთაგან
შენთა?

8. კაცისა მსგავსისა შენისაებრ უსჯულოებამ შენი და ძისაგან კაცისა სი-
მართლე შენი.

9. სიმრავლისაგან ცილისწამებისა დაღადებდენ და ვალალებდენ მკლა-
ვისა მაგრისაგან მრავალთასა.

10. და არა თქუან: სადა არს ღმერთი, რომელმან შემქმნა მე, რომელმან
დააწესნა საცონი ღამისანი,

11. რომელმან გამომარჩია მე ოთხფერკთაგან ქუეყანისათა და მფრინ-
ველთაგან ცისათა.

12. მუნ დაღადებდენ და არა ისმინოს მათი და გინებისაგან უკეთურთასა,

13. რამეთუ უჯერო არს, ჰნევას ხილვად უფალსა, რამეთუ თავადი ყოვ-
ლისა მპყრობელი მსტუარ არს მოქმედთა უსჯულოებისათა და მიჯსნეს ჩუენ.

14. ესაჯელა წინაშე მისსა, უკუეთუ ვითარ შეუძლო ქებად მისა, რავდენ-
იგი არს.

15. და აწ არა ვინ არს, რომელმანცა მოხედა რისხვასა მისსა, და არა ცნა
იგი ფრიად შეცოდებითა მით. და იობ ამაოდ აღალო პირი მისი და უცნობე-
ლებით სიტყუათა დაამძიმებს.

36

ა 1. მიუგო ელიუს და ჰრქუა:

2. მგებდ მცირედლა, და გასწაო შენ, რამეთუ არიანლა მერმეცა ჩემ თანა
სიტყუანი.

3. და აღვილო მეცნიერებამ ჩემი შოვრად საქმითა ჩემითა, სამართალი
ვთქუა.

4. ჰეშმარიტებით, არა სიცრუვისა სიტყუთა, ხოლო შენ ნაცილად გულის-
კმა-ჰყოფ.

5. ესე უწყოდე, რამეთუ უფალმან არა განიშოროს უბიწოდ იგი, ძლიერ-
მან მან ძალითა.

6. გულითა უღმრთოდ იგი არა აცხოვნოს და სასჯელი გლახაკსა გამოსცეს.

7. არა გამოაშორნეს მართალსა თუალნი მისნი და მეფეთა თანამოსაყდ-
რედ დასცნეს იგინი მძლედ, და აღმაღლდენ.

ბ 8. და კრულნი იგი კელბორკილითა შეიკარნეს საბლითა სიგლახაკისათა.

9. და უთხრნეს მათ საქმენი მათნი და შეცოდებანი მათნი, რამეთუ გან-
ძლიერდენ.

4. მაგათ S. მეგობართა S. ზეცად S. 8. მსგავსისა S. 9. მკლავისა S. 10. თქუან S.
13. უჯერო S. ჰნევას S. 14. ქებად S. 15. სიტყუათა S. 1. ჰრქუა S. 2. სიტყუანი S.
3. ვთქუა S. 4. ნაწილად S. გულის კმა S. S. 6. გლახაკსა S.

10. და მართლისა მის ისმინოს და თქუას, ვითარმედ: მოიქცენ სიცრუვისაგან.
11. უკუეთუ ისმინონ, ჰმონებდენ. აღასრულნენ დღენი მათნი კეთილსა შინა და წელნი მათნი შეუნიერებით.
12. ხოლო უღმრთონი ვერ განერნენ, რამეთუ არა ჰნებაეს მათ ცნობად ღმერთი და რამეთუ სწავლასა შინა ურჩ იყვნეს.
13. და ორგულთა გულითა დაამტკიცონ გულისწყრომამ. ვერცა დაღად-ყონ, რამეთუ შეკრნა იგინი.
14. მოკუედინ სიჭაბუკესა სული მათი და ცხორებამ მათი იწყალნ ანგელ-ლოზთაგან,
15. ამისთვის, რამეთუ აჭირებდეს ჰირვეულთა და უძლურთა. და სამართალი მშუდთა გამოსცეს.
16. და ამას თანა შეგაცთუნა შენ პირისაგან მტერისა უფსკრულისა მოფენამა ქუეშე მისსა. და დამეჭუა ტაბლამ შენი სავეს სიპოზითა.
- გ 17. ხოლო არა მოაკლდეს მართალთაგან სამართალი, ხოლო გულისწყრომამ იყოს უღმრთოთა ზედა.
18. უღმრთოებით, რომელ ჰრთამსა მიიღებდეს ნაწილად.
19. უფ სადა გარდაგაქცევნ ნებსით გონებამ შენი ვედრებასა ჰირსა შინა მყოფთა უძლურთასა, და ყოველთაგან, რომელნი მტკიცე იყუნენ ძალითა.
20. ნუ გამოიყვანებ ღამე ერსა აღსლვად მათ წილ.
21. ეკრძალე, ნუ იქმ უჭვეროსა, რამეთუ ამათგან განერე გლახაკებასა,
22. აჰა, ესერა, ძლიერმან განამტკიცოს იგი ძალითა თვისითა. ვინმე უკუე არს ძლიერ მისებრ?
23. ანუ ვინმე არს განმკითხველ საქმეთა მისთა? ანუ ვინ არს მეტყუელ მისა, ვითარმედ: ქმნა რამე სიცრუით?
24. მოიკსენე, რამეთუ დიდ არიან საქმენი მისნი, რომელთა ზედა მთავრობდეს კაცნი მართალნი.
- დ 25. ყოველმან კაცმან იხილა მას შინა, ვითარცა წყლულნი არიან ყოველნი კაცნი,
26. აჰა, ესერა, ძლიერი იგი დიდ არს და ვერ გვცნობიეს რიცხვ წელთა დაუსრულებელ.
27. აღრაცხილ არიან მისა ნაწუეთნი წუმისანი და მოჰფინედ წუმად ღრუბელთა.
28. და დიოდთან დაძუელებად, დაწყვიდიან, ექმნენ მრავალთა ზედა კაცთა, და აჩრდილობდეს ღრუბელი ურიცხვთა ზედა კაცთა. ჟამი განუწყესა პირუტყუთა და იციან საწოლისა წესი. ამას ყოველსა ზედა არა განუკრდებინა გონებასა შენსა, არცა დაგვების გული შენი ჯორცთაგან შენთა?
29. და უკუეთუ გულისკმა-ჰყო განწყესებამ ღრუბელთამ და სწორებამ საყოფელისა მისისამ,
30. აჰა, ესერა, განმარტის მას ზედა გზამ და ძირნი ზღუსანი დაჰფარნა,
31. რამეთუ მათ შინა განსაჩნეს ერნი, და მოსცეს საზრდელი ძლიერსა.

8. სივლახაკისათა S. 10. თქუას S. 11. შუღნიერებით S. 12. უღმრთონი S. 13. ჰნებაეს S. ცნობად S. სწავლასა S. 14. მოკუედინ S. 16. ქუეშე S. 17. უღმრთოთა S. 18. უღმრთო-
 აებით S. ნაწილად S. 19. გარდაგაქცევნ S. ვედრებასა S. 21. გლახაკებასა S. 22. უკუე S.
 23. განმკითხველ S. მეტყუელ S. 25. იხილა S. 27. ნაწუეთნი S. 28. დაძუელებად S. დაწყ-
 ვიდიან S. გონებასა S. 29. უკუეშთუ S. გულის კმა S.

32. კელითა დაფარა ნათელი და ამცნო მისთვის, რომელი მოეგებვოდის მას,
33. უთხრას მისთვის მეგობართა თვსთა და მონაგებთა სიცრუვისათვის.

37

- ა 1. და ამას ზედა შემიდრწუნდა გული ჩემი და განვარდა ადგილით თვსით.
2. ისმინე სმენამ რისხვისა გულისწყრომისა უფლისაჲ და სიტყუამ პირისა მისისაგან გამოვიდეს.
3. ქუეშე ყოველსა ცასა დასაბამი მისი და ნათელი მისი ფრთეთა ზედა ქუეყანისათა.
4. კულასა მისსა შემდგომად ლაღადებდეს ვმითა და იქუხოს ვმითა რისხვისა მისისაჲთა. და არა ცვალნეს ივინი, რამეთუ გესმეს ვჰამ მისი.
5. იქუხოს ძლიერმან მან ვმითა თვსითა საკურველად, რომელნი ქმნნა საქმენი დიდ-დიდნი, რამეთუ არა ვიცოდეთ.
ბ 6. უბრძანოს თოვლსა ყოფად ქუეყანასა ზედა და ზამთარი წვმათა ძლიერებისა მისისაჲთა.
7. კელთა ყოველისა კაცისათა დაჰბეჭდოს, რათა ცნას ყოველმან კაცმან თვისი იგი უძლურებაჲ.
8. შევიდენ მვეცნი ქუეშე საფარველსა, და იყოფოდეს საწოლსა მათსა ზედა.
9. საუნჯეთაგან მოუკდენ საღმობანი, მათათა მწუერვალთაგან ყინელი,
10. და ქარისაგან ძლიერისა მოსცეს ნეფხუაჲ, შეკრიბნეს წყალნი, ვითარცა ჰნებავენ.
11. და რჩეულთა მისთა მოჰფინის ღრუბელი, განაბნის ღრუბელი ნათლითა მისითა.
12. და თავადმან სიმრგულე მისი გარემოაქციის ენთიებულათთ საქმედ მათა ყოველივე, რავდენი ამცნო მათ, ესენი ბრძანებულ არიან მის მიერ ქუეყანასა ზედა,
გ 13. გინათუ ველსა, გინათუ ქუეყანასა მისსა, გინათუ წყალობად პოოს იგი.
14. ყურად-იღე ესე, იობ, დადგე და ისწავე ძალი უფლისაჲ,
15. ხოლო ესე უწყვი, რამეთუ ღმერთმან დაამტკიცნა საქმენი თვსნი: ნათელი შექმნა ბნელისაგან.
16. და იცის განკითხვამ ღრუბელთაჲ, განსაკურვებელი დაცემაჲ მრავალთაჲ.
17. ხოლო სამოსელი შენი ტფილ, და დაყუდნეს ქუეყანასა ზედა.
18. სიმტკიცე მის თანა სიძუელედ, ძლიერ არიან, ვითარცა ხილვამ მოფენისა წყალთაჲ.
19. აჲ რამათვის არს ესე? მასწავე მე, რა ვპრქუათ მას, და დავდუმნეთ მრავალისაგან სიტყუსა.

2. რისხვისა S. 3. ქუეშე S. კაცსა S. დასაბამი S. 4. შემდგომად+ და S. რისხვისა S. 5. საკურველად S. რომელნი/რამეთუ S. 8. ქუეშე S. და იყოფოდეს/და დაიყოფოდეს S. 9. საღმობანი S. მწუერვალთაგან S. 10. შეკრიბნის S. ჰნებავენ S. 13. წყალობად S. 18. სიძულელედ S. 19. ვპრქუათ S.

20. ანუ წიგნი, ნუ და მიწვინობარი წინამიდგს მე, რათა კაცისათვის წინამდგომელისა დავდუმნე?

21. ხოლო ყოველთა ვერსახილველ არს ნათელი, ბრწყინვალე არს დაძულებადთა შორის, ვითარცა-იგი მის წინაშე ღრუბელთა ზედა.

22. ჩრდილოთ ღრუბელნი ოქროფერნი, ამა ყოველთა ზედა დიდ არს დიდებამ და პატივი ყოვლისა მპყრობელისა.

23. და არა ვის ვპოვებთ სხუასა მსგავსსა მისსა ძლიერებითა, რომელი-იგი სიმართლისა მსაჯული არს. არა ჰგონება, ვითარცა ისმინა მისი?

24. ამისთვის ეშინოდის მისა კაცთა და ეშინოდის მისა ბრძენთა გულთა. შემდგომად დადუმებისა მის ელოუსისა სიტყუითა ამათ.

38

ა 1. ჰრქუა უფალმან იობს არმურით გამო და ღრუბლით:

2. ვინ არს ესე, რომელი მიმაღავს სიტყუათა, და შეუკრებიან ზრახვანი გულსა თვისსა, და ჩემგან ჰგონებს დაფარვასა?

3. შეირტყენ ვითარცა მამაკაცმან წელნი შენნი, მე გჯიოხვიდე და შენ მომიგებდ მე.

4. *სადა იყავ, რაჟამს დავაფუძნებდ მე ქუეყანასა? მითხარ მე, უკუეთუ იცი გულისკმის-ყოფამ.

5. ვინ დადვა საზომი მისი, უკუეთუ იცი? ან ვინ მოიღო საზომი მის ზედა?

6. ანუ რასა ჯედა კარშიენი მისნი დამსჭულალულ არიან? ანუ ვინ არს, რომელმან დადვა ლოდი იგი საკიდური მის ზედა?

7. ოდეს იქმნეს ვარსკულავნი, მაქებდეს მე ვმითა დიდითა ყოველნი ანგელოზნი ჩემნი.

8. და-უკუე-ვკვამ ზღუამ ბქეებითა, რაჟამს-იგი იშუებოდა, დედის მუცლით გამო-რა-ვიდოდა.

9. დავსდევ მას ზედა ღრუბელი სამოსლად და ნისლითა წარგვრავნე იგი.

10. დავსცენ მას ზედა საზღვარნი და დავაგენ მას კლიტენი და ბქენი.

ბ 11. და ვარქუ: აქამომდე მოხვდე და არა გარდაჰვდე, არამედ შენ ზედვე შეიმუსრენ ღელვანი შენნი.

12. ანუ შენ ზედა დავაწესე ნათელი განთიადისა, და მთიებმან იცნა თვისი იგი წესი

13. მიწვენად ფრთეთა ქუეყანისათა, და განზნევად უღელნი მისგან?

14. ანუ შენ მოიდე მიწამ ქუეყანით და თიკამ შეჰქმენ ცხოველად და პირმეტყუელად და დაადგინე ქუეყანასა ზედა?

15. ანუ შენ მოუღე ნათელი უღმრთოთა, და მკლავნი ამპარტავანთანი შენ შეჰმუსრენ?

16. მი-მე-სრულ ხარა წყაროსა მას ზღვისასა, ანუ კუალსა უფსკრულთასა სრულ ხარა?

20. მიწვინობარი S. 21. დაძულებადთა S. 23. სხუასა S. მსგავსსა S. ჰგონება S. 24. სიტყუათა S. 1. ჰრქუა S. 2. სიტყუათა S. 3. გჯიოხვიდე S. 5. უკუეთუ S. 8. უკუე S. ჰქმენ S. იშუებოდა S. 9. სამოსლად S. 10. საზღვარნი S. 12. ზედაზე S. 14. ცხოველად S. პირმეტყუელად S. 15. უღმრთოთა S. მკლავნი S.

* დბდ. 1. ა. 10

17. გან-მე-გეხუნენა შიშით ბჰენი სიკუდილისანი, ანუ მეკარეთა ჯოჯოხე-თისათა გიხილონ და შეძრწუნდენ?
18. ანუ სწავლულ ხარა სივრცესა ცასა ქუეშე? მითხარ მე: ვითარმე, ანუ რაბამ არს?
19. რომელსა ადგილსა იქცევის ნათელი, ანუ რომელი ადგილი არს ბნე-ლისაჲ?
20. მი-ხოლო-თუ-მიიყვანო საზღვართა მისთა, გინათუ იცნი ალაგნი მისნი?
21. მეცნიერმე ხარა? ვინ უწყის, მაშინ შობილ იყო და რიცხუნი წელ-თა შენთანი ფრიად იყუნეს?
22. მი-მე-სარულ ხარა საუნჯეთა თოვლისათა, გიხილვანა საუნჯენი სეტყუ-ათანი?
23. რამეთუ დაუუნჯებულ არიან დღედ მტერთა, დღედ ბრძოლისა და ლა-ღვისა.
24. ანუ ვინაჲ გამოვალს თრთული, რომელი განეფინების სამხრით ცასა ქუეშე? მითხარლა მე!
25. ანუ ვინ განუშადა წუმისა სასტიკისა დინებაჲ, და გზაჲ ნადირთა?
26. სადა არს კაცი, უდაბნოთა უკაცურთა
27. განაძლოს დაუთრგუნავნი და უშენნი. და აღმოაცენოს მეცნარენი?
28. ვინ არს წუმისა მამამ? ანუ ვინ არს, რომელმან შენა შანთნი ცუარი-სანი?
29. ვისისა მუცლისაგან გამოვალს მყინვარი? ანუ ნეფხუაჲ ცასა ქუეშე ვინ შვა?
30. რომელი გარდამოვალს, ვითარცა წყალი მდინარე? ანუ პირნი ცისანი ვინ დააღნო?
31. გულისკმა-ვიყოფიან საკრველნი ხომანნი, ანუ ზღუდენი ორიონთა-ნი შენ განახუნენ?
32. შენ აღმოაბრწყინეა მთიები ჟამსა მისა და აფროდიტე შეილი ზედა ქუეყანისა?
33. ანუ ცანი ქუეშე ერთბამად რავდენნი ქმნილ არიან?
34. უწოდებეა ღრუბელთა კმითა და ძრწოლით, წყლითა მძაფრითა გერჩ-დენ შენ?
35. ანუ წარ-მე-ავლინენ მეხის-ტეხანი და წარვიდენ და გრქუან შენ, ვითარმედ: რა უკუე არს?
36. ანუ ვინ მოსცა დედათა ქსლისა სიბრძნე, ანუ ჰრელობისა მეცნიერე-ბაჲ?
37. ანუ ვინ აღრაცხნა ღრუბელნი სიბრძნითა თვისითა, და ცანი ქუეყანად მოღრიკნა?
38. განფენილ არს, ვითარცა მიაწა მტუერი, შევამტკიცო იგი, ვითარცა ლოდსა კუბაჲ?
39. ანუ შენ უნადირეა ლომთა საზრდელი, ანუ სულნი ვეშაბთანი შენ განაძღენ?

18. ქუეშე S. რაბამ S. 20. მი-ხოლო—თუ-მიიყვანო S. საზღვართ S. ალაგნი S. 24. ქუეშე S. 29. ქუეშე S. 31. განახუნენ S. 32-ე მუხლი საბას მიერ არის ჩამატებული მხედ-რული ხელით, ბოლო სიტყვა არ იკითხება. აქვე აშიაზე მინაწერია, რომელიც წაშლილია. 33. ქუეშე S. ერთბამედ S. 35. გრქუან S. უკუე S. 38. მტუერი S. აშიაზეა გატანილი „კუბაჲ“.

40. და შეშინებულ არიან იგინი საწოლსა თუსსა ზედა, სხენან იგინი მალნართა შინა და შურიან.

41. *ანუ ვინ განუშადა ყორანსა საზრდელი? რამეთუ მართუენი მისნი უფლისა მიმართ ღალადებენ შეცთომილნი, საზრდელსა ეძიებენ.

39

ა 1. უკუეთუ სცნა უამი შობისად ირემვაცთად შინა, ანუ შენ დაუძარხეა საღმობად ირემთა?

2. და აღრაცხენ თთუენი შობისა მათისანი სავსებით, ანუ საღმობანი მათნი შენ განჰკსნენა?

3. და განჰზარდენ მართუენი მათნი თუნიერ შიშისა? და საღმობანი მათნი მოუვლინენ?

4. დასთხინენ შვილნი მათნი და განმრავლდენ შობითა. განვიდენ და არლარა მოიქცენ თავით თუსით.

5. ანუ ვინ განუტევა კანჯარი თავისუფლად, და საკრველნი მათნი ვინ განქსნა?

6. ვყავ საყოფლად მათდა უდაბნოდ და საძოვარად მათდა ქუეყანად მარილოვანი.

ბ 7. ეციხენ სიმრავლესა ქალაქისასა და ბრძოლად ხარკის-მკრებელთად არა ესმინ მათ.

8. განიმსტურნიან მათნი საძოვრად მათდა და შემდგომად კუალსა ყოვლისა მდელლომასა ეძიებენ.

9. ანუ ინებოსმეა მარტორქამან მონებად შენდა, ანუ დაწოლად ბაგასა შენსა?

10. ანუ შე-მე-უკრა საბლითა უღელი მისი, ანუ ზიდვიდესმეა ორნატსა შენსა ველსა ზედა?

11. გინათუ ესვიდე მას, რამეთუ ღიდ არს ძალი მისი. და მიუტეო მას საქმე შენი.

12. გრწამსა, ვითარმედ მოგაგოს შენ თესლი შენი და შემოილოს კალოსა შენსა?

13. ფრთითა განსცხრებინ მჭურინავი, უკუეთუ მიუდგეს სირაქლემი და იხვ,

14. რამეთუ დაუტევენს ქუეყანასა ზედა კუერცხნი მისნი და მიწასა ზედა აცხოზნ მათ,

15. და დაავიწყდეს, სადა-იგი დააბნინა, და მვეცთა ველისათა დათრგუნენს იგინი.

გ 16. განფიცხენს შვილნი მისნი, ვითარცა არა მისნი, ცუდად დაშურა თუნიერად შიშისა,

17. რამეთუ დაადუმა უფალმან მისმან სიბრძნე მისი და არა განუწილა მას გულისკმის-ყოფად.

41. ყორანთა S. მართუენი S. უფლისად S. 1. უკუეთუ S. 2. თთუენი S. საღმობანი S. 3. მართუენი S. 4. შელნი S. საღმობანი S. 5. თავისუფლად S. 6. საყოფლად S. 8. განიმსტურნიან S. 9. მონებად S. დაწოლად S. 11. ესვდე S. 12. მოგაგოს S. 13. იხუვი S. 14. კუმრცხნი S. 15. იგინიივი S. 16. შელნი S. 17. განუწილა S.

* ფსნი. 100. 46. ბ. 9.

18. უამად-უამად სიმაღლისა აღიმაღლის, ეკიცხვენ ცხენზედა და ზედა-მკდომელსა.
19. ანუ შენ შეჰმოსეა ძალი ცხენსა და შეარტყ ქედსა მისსა შიში?
20. და შეჰმოსე საჭურველი და დიდებამ მკერდსა მისსა და კადნიერება?
21. აღმოითხრინ ფერჯითა და იბეკნ ველსა ზედა, იზახებნ და განვალნ ველად.
22. შემთხუევასა ისრისასა ეკიცხვენ და არა გარემიქცის მახვლისაგან.
23. მის ზედა ოხრინ რაჲ მშულდი და მახვლი, ლახურისა და ჰოროლისა ძრვამ.
24. და რისხვითა განჰრყუნინ ქუეყანასა და არა ჰრწამნ, ვიდრემდე დაჰბერონ. ნესტუმალა კმა-ყვის.
25. მან თქუს: ვაშა, ვაშა! შორითავე სული ეცის ბრძოლისაჲ და ზედა-მისლვა და ლალადებამ.
26. ანუ შენითა სწავლითა დადგის ქორი? განიპყრნის ფრთენი თხსნი და შეუძრველად დგან და იხედავენ ჩრდილოთ კერძო.
27. ანუ შენითა ბრძანებითა აღმაღლდის ორბი და ყანჩი დაჯდის მართუეთა ზედა?
28. და იქცევინ მწუერვალთა ზედა კლდისათა ფარულად.
29. მუნ არნ და ეძიებნ საზრდელსა, შორით თუალნი მისნი ხედვენ,
30. მართუენი მისნი შეიბღალნიან სისხლითა, სადაცა არს მძორი, მუყსეულად მუნ იბოვნინან.
31. და მიუგო უფალმან ღმერთმან იობს 'და ჰრქუა: |
32. აწ ნუუკუე შენ სასჯელსა შემძლებელისა თანა ვრიდები, რომელი ამხილებდეს ღმერთსა, მიეგოს მას სიტყუამ.
33. მიუგო იობ და ჰრქუა უფალსა:
34. რასალამე ვისაჯები სწავლასა შინა და ვამხილებ უფალსა და მესმენს ესოდენნი ესე არარასა ამას?
35. და მე რაჲ სიტყუამ უპოო ესოდენისა მიმართ, კელი დავიდვა პირსა ჩემსა?
36. ერთგზის ვიტყოდი და მერმე არლარა შევსძინო.

40

- ა 1. მერმე მიუგო უფალმან იობს და ჰრქუა ღრუბლით გამო:
2. ნუ ეგრე, არამედ შეირტყენ, ვითარცა მამაკაცმან წელნი შენი. მე გკითხვიდე და შენ მომიგებდე მე.
3. ნუ განაგდებ სასჯელსა ჩემსა, ანუ ჰგონებ, ვითარცა სხუად რადმე გამოვეცხადე შენ? არამედ, რათა გამოსჩნდე მართლად.
4. აწ მკლავი შენი ნუ არსა უფლისა მიერ, ანუ კმისა მისებრ ჰქუხნი?
5. აღიდე სიმაღლე და ძალი, დიდებამ და პატივი შეიმოსე.

21. ველად S. 22. შემთხუევასა S. 23. ლახურისა S. 24. რისხვითა S. კმა S. 26. შეუძრველად S. დგან S. კერძო S. 27. მართლთა S. 28. მწუერვალთა S. ფარულად S. 30. მართლნი S. 31. ჰრქუა S. 32. ნუუკუე S. 33. ჰრქუა S. 34. სწავლასა S. ესოდენი S. 36. შევსძინო S. 1. ჰრქუა S. 2. გკითხვე S. 3. სხუად S. რადმე რამე S. მართლად S. 4. მკლავი S. უფლისა S.

გ 6. და წარავლინენ ანგელოზნი რისხვისანი, დაშრიტე, მაგინებელნი და-
ამდაბლენ და ამპარტავანი დაშრიტე.

7. დააბენ უღმრთონი მეყსეულად,

8. დაძთარენ ქუეყანასა მას გარესკნელსა ერთბამად, და პირნი მათნი გი-
ნებითა აღავსენ.

9. აღმიაროსა, ვითარმედ ძალ-უც მარჯუენესა შენსა?

10. არაშედ, აჰა, ეგერა, მვეცნიცა შენ წინაშე თივასა, ვითარცა ზროხანი,
ჰამენ.

11. აჰა, ეგერა, ძალი მისი წელთა მისთა და ძლიერებაჲ მისი უპესა მუც-
ლისასა.

12. აღჰმართა ბოლოჲ მისი, ვითარცა საროჲ. ხოლო ძარღუნი მისნი შე-
თხზულ არიან.

13. გუერდნი მისნი გუერდნი რვალისანი და ზურგისძული მისი რკინაჲ
დასხივებული,

14. ესე იგი არს დასაბამად დაბადებისა უფლისა, და შექმნული სამღერე-
ლად ანგელოზთა მისთა.

15. მოვიდეს მთასა მყარსა მწუერვალსა, ყვის მხიარულებაჲ ოთხფერჯ-
თაჲ. ტარტაროსსა შიდა.

16. ქუეშე თითოფერთა ხეთა დაწვს კილსა თანა ლერწამსა და ლელსა.

17. აგრილობედ მას ხენი დიდ-დიდნი მორჩითურთ და რტონი აგნისანი
ნუ იყოს დათუ.

18. წყლით-რღუნაჲ ვერ აგრძნეს, ესავენ თავსა თვსსა მი-ლა-თუ-ჰმართის
იორდანემან პირსა მისსა.

19. თულსა მისსა შთაიწრიდოს იგი, განდრეკასა მას მისსა განუჭურიტოს
ცხური მისი.

20. მო-შე-ითრიოა ვეშაბი სამჰედურითა და განილო ხრატუკი ნიღრსა
მისსა?

21. ანუ ამოაცუა გრკალი ნიჩურსა მისსა და გრგოლითა განუჭურიტო
ბაგე მისი?

22. და გეტყოდის შენ ვედრებით, მოქენებით ქუემო? ანუ დადვას აღ-
თქმაჲ შენ თანა.

23. და მოიყვანო იგი მონად საუკუნოდ?

24. და ემღერდე მას, ვითარცა მფრინველსა, ანუ შეუკრა იგი ვითარცა
სირი ყრმასა?

25. განძლენ მით წარმართნი და განიყონ იგი ზღვსკიდისა ნათესავთა?

26. ყოველნი დათუ მენავენი შეკრბენ, ვერ მოიღონ ერთი ქეცი ბოლოჲ-
სა მისსაჲ და ნავებითა მესათხველეთათა თავი მისი.

27. ანუ დასდვა კელი შენი მას ზედა და მოიკვნენო ბრძოლაჲ იგი, რომე-
ლი იყო კორცთა მისთა ზედა. და ნულარა იყოფინ.

28. არა გიხილავსა იგი და არცა სიტყუათა ამათ ზედა დაგიკვრდების?

6. რისხვისანი S. 7. უღმრთოანი S. 7. მეყსეულად S. 8. ერთბამად S. 9. მარჯუენესა S. 13. გუ-
ერდნი S. გუტრდნი S. 14. დასაბამად S. დაბადებისა S. უფლისა S. სამღერელად S. 15. მწუ-
ერვალსა S. 16. ქუეშე S. 21. ბაგე S. 22. ქუეშე S. 23. საუკუნოდ S. 28. გიხილავსა S.
სიტყუათა S.

ა 1. ანუ არა ჰკონებ, რამეთუ განმზადებულ არს ჩემდა? ვინმე უკუე არ წინააღმდეგომ? ანუ ვინ წინააღმდეგს მე და დამითმოს?

2. რამეთუ ყოველივე ცასა ქუეშე ჩემი არს?

3. არა დავდუმენ მისთვის, და სიტყუამან ძლიერებისამან შეიწყალოს სწორი მათი.

4. ვინმე გამოაცხადოს პირი შემოსილებისა მისისაჲ? და შეწებულთა მკერდისა მისისათა ვინმე შევიდეს?

5. ანუ ბჳენი პირისა მისისანი ვინმე განახუნეს? გარემო კბილთა მისთა შიში.

6. ნაწლევნი მისი ასპიდნი რვალისანი ნაწვეარი მისი, ვითარცა მყარი ლოდი.

ბ 7. ერთი ერთსა შეყოფილ, სული ვერ განვიდეს მას. კაცი ძმასა თვისსა შეეყოს.

8. შეეყუნენ და არა განიშორნენ.

9. კცენასა მისსა გამოჰკრთებიან ნათელნი, ხოლო თუალნი მისნი, ვითარცა ხილთაჲ მთიებისაჲ.

10. პირისა მისისაგან გამოვლენ ლამპარნი მგზებარენი, და გამოსცვიან შანთნი ცეცხლისანი.

11. ცხრთა მისთაგან გამოვალს საკმილი აღგზებული ცეცხლისა ნაკუერცხალისაჲ.

12. სული მისი ნაკუერცხალ არს. ალი პირისა მისისაგან გამოვალს.

13. ქედსა მისსა ზედა დადგრომილ არს ძალი, წინაშე მისსა რბინ წარსაწყემდელი.

14. კორცი გუამისა მისისანი შეყოფილ არიან, წარმო-თუ-ეცეს მის ზედა დარღუნაჲ.

15. არა შეიძრნენ, გული მისი დამყარებულ არს, ვითარცა ლოდი და ჰკიეს იგი, ვითარცა გურდემლი განუჰდელი.

16. გარემოქცევასა მისსა შიში მკეტთა ოთხფერკთაჲ, ქუეყანასა მავალთაჲ.

17. უკუეთუ შემთხვნენ მას ლახუარნი, რაჲ უყონ მას?

18. სათხედი და თორნი შეურაცხიეს მას რკინაჲ ბზედ, ხოლო რვალი ვითარცა ძელი.

19. ვერ მოწყლას იგი მშულდმან რვალისამან, შეურაცხიეს მას კლდეთაგან ქვაჲ თივად.

20. და ვითარცა ლერწამი შეურაცხია მას ურონი. ეკითხვენ იგი ძრვასა ცეცხლშემოსილსა.

დ 21. სარეცელნი მისნი, ისრისპირნი, მახუნნი და ყოველნი ოქრონი ზღუსა მის ქუეშე, ვითარცა თიკა ურიცხვ.

22. ალაღულის უფსკრული, ვითარცა ქუაბი. შეურაცხიეს ზღუაჲ საცხებელად ოდენ.

1. უკუე S. 2. ქუეშე S. 23. სიტყუამან S. 4. გამოაცხადოს S. 8. შეიყუნენ S. 9. გამოჰკრთებიან S. 10. ლამპარნი S. მგზებარენი S. 11. ნაკუერცხალისა S. 12. ნაკუერცხალ S. 14. გუამისა S. 18. თორნი 19. მოწყლას S. ქვაჲ S. 20. ეკითხვენ S. ცეცხლი შემოსილსა S. 21. ოქრო S. ქუეშე S. 22. საცხებელად S.

23. ხოლო ტარტაროსი უფსკრულისაჲ, ვითარცა ტყვე, შერაცხა უფსკრული სამოთხველად.

24. და არარაჲ არს არცაღა ერთ მსგავსი მისი ქუეყანასა ზედა. და შექმნილ არს იგი სამღერელად ანგელოზთა ჩემთათჳს.

25. ყოველსა მალალსა ხედავს, და იგი არს მეუფე ყოველთა, რაჲ არიან წყალთა შინა.

42

ა 1. მიუგო იობ და ჰრქუა უფალსა:

2. ვიცი, რამეთუ ყოველივე ძალ-გიცი და შეუძლებელ არა რაჲ არს შენ მიერ.

3. ვინმე არს, რომელი გიმაღლეს შენ ზრახვასა? ერიდებოდის სიტყუათა და შენგან ჰგონებდეს დაფარვას? ვინ მომითხრას მე, რომელმან არა ვიცოდე დიდ-დიდნი და საკურველნი, რომელ არა უწყოდე.

4. ისმინე ჩემი, უფალო! რათა მეცა ვიტყოდე. მე კეთხო შენ და შენ მასწაო მე.

5. ჰამბავით ყურთა მესმინა შენთვის პირველ და აწ თუალმან ჩემმან გიხილა შენ.

6. ამისთვის განვიქარვე თავი ჩემი და დავაგდე. შემირაცხიეს თავი ჩემი მიწად და ნაცრად.

ბ 7. შემდგომად სიტყუსა მის უფლისა ყოველთა ამათ სიტყუათა იობის მიმართ ჰრქუა უფალმან ელიფას თემნელსა: სცოდე შენ და ორთა მათ მეგობართა შენთა, რამეთუ არა იტყოდეთ ჰეშმარიტსა ჩემ წინაშე არცა ერთსა რას, ვითარ-იგი მსახური ჩემი იობ.

8. ხოლო აწ მოიბთ შუდი ზუარაკი და შუდნი ვერძნი. და მივედით მსახურისა ჩემისა იობისა. და შეწიროს მსხუერპლი თქუენთვის. ხოლო იობ, მსახურმან ჩემმან, ილოცოს თქუენთვის, რამეთუ პირსა მისსა თულსა ვალებ, უკუეთუმცა არა მივხედე, წარ-მცა-გწყმიდე თქუენ, რამეთუ არა იტყოდეთ ჰეშმარიტსა მსახურისა ჩემისა იობისათჳს.

9. წარვიდა ელიფას თემანელი, და ბალდად სავაქელი, და სოფან მინეველი და ყვეს ეგრე, ვითარცა უბრძანა მათ უფალმან, და მიუტევა მათ ცოდვანი მათნი იობისთვის,

10. ხოლო უფალმან აღაორძინა იობ. და ილოცა მან მეგობართა მისთათჳს და მიუტევენა უფალმან ცოდვანი მათნი. და მოსცა უფალმან მრჩობლი, რადენ-იგი იყვნეს პირველად იობისი, ორწილად.

გ 11. ხოლო ესმა ყოველთა ძმათა მისთა ყოველი, რაჲ-იგი შეემთხვა მას. და ყოველნი, რომელთა იცოდეს იგი პირველითგან, ჰამდეს და სუმიდეს მის წინაშე და ნუგეშინის-სცეს მას. და უკურდა მათ ყოველისა მისთვის, რომელი-იგი მოაწია უფალმან მის ზედა. და მოსცა მას კაცად-კაცადმან თეთო ტარივი. და ოთხსატირი ოქროსაჲ, ოქროსა უქმნელი თითოჲ.

12. ხოლო აკურთხა უფალმან უკუანამსკენელი იობისი უფროს, ვიდრე

24. მსგავსი S. სამღერელად S. 1. ჰრქუა S. 3. სიტყუათა S. მომიოხრას| მიუთხრას S. 5. ჰამბავით S. გიხილა S. 7. სიტყუათა S. ჰრქუა S. მეგობართა S. 8. ზუარაკი S. S. მსხუერპლი S. ვალებვახებ S. აუქს S. 10. მეგობართა S. ორწილად S. 12. აკურთხა S.

პირველი და იყო საცხოვარი მისი ცხოვარი ბევრი და ოთხ ათას, და აქლემები ექუს ათას, უღლეული ჯართა ათას, ვირი მძოვარი ჯდალი ათას.

დ 13. და ესხნეს მას შუდ ძე და სამ ასულ.

14. და უწოდა სახელი პირველსა მას დღე და მეორესა კასია და მესამესა მას მხიარულებისა რქაჲ.

15. და არა იპოვნეს ასულთაებრ იობისთა და ძეთა უმჯობესნი ცასა ქუეშე და მისცა იობ ასულთა თვსთა სამკვდრებელი ძმათა მათ თანა.

16. და ცხონდა შემდგომად წყლულებისა ასსამეოცდაათ წელ, ხოლო ყოველნი, რავდენ ცხონდა, იყუნეს ორასორმეოცდარვა წელ. და იხილა იობ ძენი თვსნი და ქენი ძეთა მისთანი, მეოთხე ნათესავი და აღესრულა იობ მოხუცებული და სავსე დღითა (დაწერილ არს იგი კუალად აღდგინებად მათ თანა, რომელნი-იგი უფალმან აღადგინნეს. ესე ითარგმანა ასურეთისაგან წიგნისა. ხოლო მკვდრ იყო იგი ქუეყანასა ავსიტელთასა, საზვართა იღუმიასათა და არაბიასათა, პირველად იყო სახელი მისი იობაბ. და მოიყვანა ცოლი არაბიელი. და ესვა ძე, რომლისა სახელი ენონ, ხოლო იყო ესე მამისა ზარესი, ესავის ძეთა ძე და დედით ბოსორელი. ვითარმედ იყო ესე აბრაჰამისითგან მეოთხე ნათესავი).

15. ქუეშე S. 16. აღესრულაჲ S. აღდგინებაჲდ S. საზღუართა S.

იობის წიგნის შემდეგ თავისუფალ ფურცელზე ნუსხურით სწერია: „უფალო, წარწყმიდე. ვინც დაბადებოს წიგნი დააწვევინა სიზმას“.

დავით წინასწარმეტყველისა მიერ ქებაჲ

კ ა ნ ო ნ ი ა

ფსალმუნი დავითისი ზედა წარუწერველი ებრაელთა შორის

1

ა 1. ნეტარ არს კაცი, რომელი არა მივიდა ზრახვასა უღმრთოთასა და გზასა ცოდვილთასა არა დადგა,

2. *და საჯდომელსა უსჯულოთასა არა დაჯდა; არამედ შჯულსა უფლისასა არს ნება მისი და შჯულსა მისსა ზრახვენ იგი დღე და ღამე.

3. **და იყოს იგი ვითარცა ხე, დანერგული თანაწარსადინელსა წყალთასა, რომელმან გამოსცის ნაყოფი მისი ჟამსა თვისსა და ფურცელნი მისნი არა დასცვენ; და ყოველივე, რაცა ყოს, წარემართოს მას.

4. არა ესე უღმრთონი, არა ესრე, არამედ ვითარცა მტუერი, რომელ აგავის ქარშან პირისაგან ქუეყანისა.

5. ამისთვის არა აღდგენ უღმრთონი სასჯელსა, არცა ცოდვილნი ზრახვასა მართალთასა;

6. რამეთუ უწყის უფალმან გზაჲ მართალთა და გზაჲ უღმრთოთა წარწყმდეს.

2

ფსალმუნი დავითისი

ა 1. ***რად აღიძრნეს წარმართნი და ერმან იზრახა ცული?

2. შეითქუნეს მეფენი ქუეყანისანი და მთავარნი შეკრბეს ერთად უფლისათუს და ცხებულისა მისისათუს.

3. განვებთქნეთ აპაურნი მათნი და განვაგდოთ ჩუენგან უღელი მათი,

4. რომელი დამკვდრებულ არს ცათა შინა, ეცინოდის მათ და უფალმან შეუტრაც-ყუნეს იგინი.

ბ 5. მაშინ იტყოდის მათდა მიმართ რისხვითა მისითა და გულისწყრომითა მისითა შეაძრწუნნეს იგინი.

6. ხოლო მე დავედგ მეუფედ მის მიერ ზედა სიონსა, მთასა წმიდასა მისსა,

7. ***თხოზად ბრძანებასა უფლისასა. უფალმან მრქუა მე: ძე ჩემი ხარი შენ, და დღეს მიშობიე შენ.

გ 8. ითხოვენ ჩემგან და მიგცნე შენ წარმართნი სამკვდრებელად შენდა და დაპყრობად შენდა კილენი ქუეყანისანი.

4. მტუერი S. 5. ცოდვილი S. 1 რად S. 2. უფლისათუს S. რისხვითა S. 6. მეუფედ S. * ისო. 1. ბ. 8. ** იერემ. 17. ბ. 8. *** ს'ქმე მც. 4. გ. 25 **** ს'ქმე. მც. 13. ე. 33. უბრლ-თ. 1. ბ. 5. 5. ბ. 5.

9. * ჰმწყსნე იგინი კუერთხითა რკინისათა და ვითარცა ჰურნი მეკეცე-
თანი შეჰმუსრნე იგინი.
10. და აწ, მეფენო, გულისკმა-ყავთ და განისწავლენით ყოველნი მსა-
ჯულნი ქუეყანისანი.
11. ჰმონეთ უფალსა შიშით და უგალობდით მას ძრწოლით.
12. მიიღეთ სწავლა, ნუჟუქუე განრისხნეს უფალი და წარსყმდეთ თქუენ
გზისა მისგან მართლისა,
13. რაჟამს აღატყდეს მყის გულისწყრომა მისი. ნეტარ არიან ყოველნი,
რომელნი ესვენ მას.

3

- ა 1. ფხალმუნი დავითისი, რაჟამს იფლტოდა იგი პირისაგან აბესალომისა,
ძისა თვისისა.
2. **უფალო, რად განმრავლდეს მაჰირევებელნი ჩემნი? და მრავალნი
აღდგეს ჩემ ზედა.
3. მრავალთა ჰრქვან სულსა ჩემსა: არა არს ცხორებაჲ მისი ღმრთისა მი-
ერ მისისა.
4. ხოლო შენ, უფალო, მწე ჩემდა ხარ, დიდებაჲ ჩემდა და ასამაღლებელ^{ნი}
თავისა ჩემისა.
5. კმითა ჩემითა უფლისა მიმართ ღალად-ვყავ და შეესმა ჩემი მითთ წმი-
დით მისით.
6. მე დავწევ და დავიძინე და განვიღძე, რამეთუ უფალი მწე მეყო მე.
7. არა შემეშინოს მე ბევრეულისაგან ერისა, რომელთა-იგი გარემომო-
ცვეს მე. აღდგე, უფალო, მაცხოვრე მე, ღმერთო ჩემო,
8. რამეთუ შენ დასცენ ყოველნი, რომელნი მეტეტრენეს მე ამაოდ; კბილნი
ცოდვილთანი შენ შეჰმუსრენ.
9. უფლისაჲ არს ცხორებაჲ და ერსა შენსა ზედა არს კურთხევა შენი.
დიდებაჲ.

4

- ა 1. დასასრულსა გალობათასა ფხალმუნი დავითისი.
2. ხადილსა ჩემსა ესმა ჩემი ღმერთსა სიმაართლისა ჩემისასა. ჰირსა ჩემსა
განმივრცე მე, მიწყალე მე და ისმინე ლოცვისა ჩემისა.
3. ძენო კაცთანო, ვიდრემდის გულფიცხელ ხართ? რად გიყუარს ამაო-
ება და ეძიებთ სიცრუესა?
4. გულისკმა-ყავთ, რამეთუ საკრველ-ყო უფალმან წმიდაჲ თვისი; უფალ-
სა შეესემინ ჩემი ღალადებასა ჩემსა მისსა მიმართ.
5. ***განრისხნებოდეთ და ნუ სცოდავთ; რად სთქუათ გულთა შინა თქუენ-
თა, სარეცელთა თქუენთა ზედა შეინანეთ.
6. შეწირეთ მსხუერპლი სიმაართლისა და ესევდით უფალსა. მრავალთა
თქუან: ვინ გვჩვენოს ჩუენ კეთილი?
7. გამოჩნდა ჩუენ ზედა ნათელი პირისა შენისა, უფალო. მოეც სიხარუ-
ლი გულსა ჩემსა,

9. კურთხითა S. 12. ნუჟუქუ S. 2. აშიაზე მინაწერი მფეთა 15. გ. 14. წაშლილია—მეორე
მუხლის თავზე ფრჩხილებში ნუსხურად საბას ხელით სწერია: (2. მეფ. 15. 14). რაჲდ S. 3. ღმრ-
თისაჲ S. 5. უფლისაჲ S. 8. ცოდვილთანი S. 9. ღმა წაშლილია. 2. ლოცვა S. 3. სიცრუესა S. 5.
4. აღადებაჲ S. 6. მსხუერპლი S. გუჟმონოს S.

* გამოცხდებ. 1. ზ. 27. და. 19. გ. 15. ** 2. მეფ. 15. 14 *** ეფესლ. 4. ე. 26.

8. ნაყოფისაგან იფქლისა და ღუნისა და ზეთისა მათისა განმრავლდეს.
9. მშუღობით მას ზედა დაეწვე და დავიძინო,
10. რამეთუ შენ, უფალმან, მხოლო სასოებით დამამკვდრე მე.

5

- ა 1. დასასრულსა მკვდრისათუს, ფსალმუნი დავითისი.
2. სიტყუანი ჩემნი ყურად-იხუენ, უფალო, გულისხმა-ყავ ღალადებაჲ ჩემი,
3. მომხედენ ჳმასა ლოცვისა ჩემისასა ,მეუფეო ჩემო და ღმერთო ჩემო;
4. რამეთუ შენდამი ვილოცო, უფალო.
5. განთიად შეისმინე ჳმისა ჩემისა, განთიად წარედგე შენდა და გეჩუენო შენ, რამეთუ შენ ღმერთი არა ეგრე ხარ, ვითარმცა გინდა უსჯულოებაჲ;
6. არა დაიმკვდროს შენ თანა უკეთურმან, არცა დადგენ უსჯულონი წინაშე თუალთა შენთა,
- ბ 7 მოიძულენ შენ ყოველნი მოჳმედნი უსჯულოებისანი. წარსწყმიდნენ შენ ყოველნი, რომელნი იტყუან სიცრუესა; კაცი მოსისხლე და მზაკუარი სძაგს უფალსა.
8. ხოლო მე მრავლითა მოწყალებითა შენითა შევიდე სახლსა შენსა, თა-ყუანის-გსტე ტაძარსა წმიდასა შენსა შიშითა შენითა.
- გ 9. უფალო, მიძელე მე სიმართლითა შენითა და მტერთა ჩემთათუს წარმართე შენ წინაშე გზაჲ ჩემი.
10. რამეთუ არა არს პირსა მათსა ჳეშმარიტებაჲ, გული მათი ამო,
11. *სამარე ზეაღებულ არს ჳორჯი მათი, ენითა მათითა ჳაკვიდეს. საჳენ იგინი, ღმერთო; დაეცნედ იგინი ჳრაზებათა მათთაგან; სიმრავლისაებრ უღმრთოებათა მათთასა განიშორენ იგინი, რამეთუ გაგამწარეს შენ, უფალო.
12. და იშუებდენ ყოველნი, რომელნი გესვენ შენ, უჳუნისამდე იზარებდენ და დაიმკვდრო მათ შორის. და იჳადოდინან შენდამი, რომელთა უჳუარს სახელი შენი.
13. რამეთუ შენ აჳურთხო მართალი, უფალო, ვითარცა ჳურითა სათნოებისათა გვრგვნოსან-მყვენ ჩუენ.

6

- ა 1. დასასრულსა, გაღობათა შინა, მერვისათუს, ფსალმუნი დავითისი.
2. უფალო, ნუ გულისწყრომითა შენითა მამხილებ მე, ნუცა რისხვითა შენითა მსწავლი მე.
3. მიწყალე მე, უფალო, რამეთუ უძლურ ვარ; განმკურნე მე, უფალო, რამეთუ შემიდრწუნდეს ძუალნი ჩემნი.
4. და სული ჩემი შეძრწუნდა ფრიად; და შენ, უფალო, ვიდრემდის?
- ბ 5. მოიჳეტ, უფალო, იჳსენ სული ჩემი, მაცხოვენ მე წყალობისა შენისათუს,

1. დავით S. 2. იხუენ S. 3. ლოცვა S. მეუფეო S. 5. გეჩუენო S. 7. სიცრუა S. 10. ამო S. 11. ჳაკვიდეს S. 12. დიშუებდენ S. გესვენ S. 13. მყუნ S. 1. გაღობათა S. 2. რისხვათა S. მსავლი S.

* ჳეშო. 13. ა. 3. რშო. 3. ბ. 13.

6. რამეთუ არა არს, ვინ სიკუდილსა შინა მოგიკსენოს შენ, ანუ ჯოჯოხეთს შინა ვინ აღვიაროს შენ.

7. დაეშუერი მე სულთქმითა ჩემითა, დავბანო მარად ღამე ცხედარი ჩემი, ცრემლითა ჩემითა სარეცელი ჩემი დავალტვო.

8. განრისხდა გულისწყრომითა თუალი ჩემი, განვჰყფდი მე ყოველთა ზედა მტერთა ჩემთა.

9. *განმეშორენით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უსჯულოებისანი,

10. რამეთუ შეესმა უფალსა კმა ტირილისა ჩემისა! ისმინა უფალმან ვედრებისა ჩემისა, უფალმან ლოცვა ჩემი შეიწყნარა.

11. პრცხუნოდედ და შეძრწუნდედ ყოველნი მტერნი ჩემნი, მართლუკუნობიკედ და პრცხუნოდედ ფრიად და მსთუად.

დიდება

. 7

ა 1. ფსალმუნი დავითისი, რომლითა აქო უფალი სიტყუათა მათთვის ქუშისთა, ძისა იემენისთა.

2. **უფალო ღმერთო ჩემო, შენ გესავ, მაცხოვრე მე და ყოველთა მღევართა ჩემთაგან მიკსენ მე.

3. ნუ სადა წარიტაცოს ვითარცა ლომმან სული ჩემი, არავინ იყოს მკსნელ ჩემდა, არცა მაცხოვარ.

4. უფალო ღმერთო ჩემო, უკუეთუ ვყავ ესე, ანუ არს უსჯულოება კელთა ჩემთა,

5. ანუ თუ მისა დავაგე, რომელთა მომაგეს მე ბოროტი, გან-სამე-უკუე-გვარდ მტერთა ჩემთაგან ცუდი;

6. დევნოს სამე მტერმან სული ჩემი და ეწიოს და დათრგუნოს ქუეყანად ცხოვრება ჩემი და დიდება ჩემი მიწასა შინა დაამკვდროს.

7. აღდგე, უფალო, რისხვითა შენითა, ამალღდი მოსრულებად მტერთა შენთა და განიღძე, უფალო ღმერთო ჩემო, ბრძანებითა მით, რომელ აკცენ.

8. და კრებული ერთა: გარემოგადგეს შენ და ამისათვის მალღად მოიქეც.

ბ 9. უფალმან განსაჯნეს ერნი; მისაჯე მე, უფალო, სიმართლითა ჩემითა და უმანკობითა ჩემითა ჩემდამო.

10. აღესრულნედ ძვრნი ცოდვილთანი და წარუმართო მართალსა, ***რომელი განიკითხავ გულსა და თირკმელთა, ღმერთო მართალო!

11. შეწევნა ჩემი ღმრთისა მიერ, რომელმან განარინნის წრფელნი გულისთა.

12. ღმერთი მართლმსაჯულ, ძლიერ და სულგრძელ, რომელმან არა მოავლინის რისხვა მისი მარადღე.

13. არა თუ მოიქცეთ, მახული მისი ლესულ არს, მშულდსა მისსა გარდაუტუამს და განუმზადებთეს იგი;

14. და მის თანა განუმზადებთან ქურნი სიკუდილისანი; ისარნი მისნი შესაწველთათს ქმნნა,

7. დაეშუერი S. 11. პრცხუნოდედ S. პრცხუნოდედ S. „ღ-ბა“ წაშლილია. 5: განსამეუ-კუქვარდ S. 7. რისხვთა S. 10. ცოდვლანი S. 11. ღმრთისა S.

* მთე. ი. გ. 23. და 25. დ. 41. ლკ-ა. 13. ვ. 27 ** 2. მეფ. 16. ***. 1. მე-თა. 16. ბ. 7. 1. ნემტ. 28. ბ. 9. იერ-შია. 11. დ. 20. და 17. ბ. 10. 20. გ. 12.

15. *აპა, ესერა, ელმოდა სიცრუმ, მუცლად-ილო სალმობაჲ და შვა უს-
ჯულოებაჲ.

16. ჳნარცჳ თხარა და აღმოჰკუეთა და შთავარდეს იგი მთხრებლსა მას,
რომელცა ჳმნა.

17. მიეჰქეცს სალმობაჲ მისი თავსა მისსა და სიცრუმ მისი თხემსა მისსა
ზედა დაუქდეს.

18. აუევარო უფალსა სიმართლითა მისითა და უგალობდე სახელსა უფ-
ლისა მალღისასა.

8

ა 1. დასასრულსა, საწნეხელთათჳს, ფსალმუნი დავითისი.

2. უფალო, უფალო ჩუენო, ვითარ საკრველ არს სახელი შენი ყოველ-
სა ქუეყანასა ჳედა, რამეთუ ამაღლდა დიდად შუენიერებაჲ შენი ჳესკენლს
ცათა.

3. პირითა ყრმათა ჩჩულთა მწოვართათა დაამტკიცე ჳებაჲ მტერთა შენ-
თათჳს, რათამცა დაიჯსნა მტერი იგი და შურისმგებელი,

4. რამეთუ ვიხილნე მე ცანი, ჳმნილნი თითთა შენთანი, მთოვარე და ვარ-
სკულაეები, რომელ შენ დააფუძნენ.

5. რაჲ არს კაცი, რამეთუ მოიჯსენე მისი, ანუ ძე კაცისა, რამეთუ მოხე-
დავ მას?

6. **დააკლე იგი მცირედ რაჲმე ანგელოზთა, დიდებითა და პატივითა
გვრგვონოსან-ჰყავ იგი

ბ 7. და დაადგინე იგი ჳედა ჳმნულსა კელთა შენთასა,

8. ***ყოველივე დაამორჩილე ქუეშე ფერჯთა მისთა. ცხოვარი და ზრო-
ხაჲ ყოველივე,

9. მერმეცა და პირუტყუნი ველისანი, მფრინველნი ცისანი და თევზნი
ზღვისანი, რაოდენნი ვლენან ალაგებსა მას ჳლუთასა.

10. უფალო, უფალო ჩუენო, ვითარ საკრველ არს სახელი შენი ყოველსა
ქუეყანასა ჳედა, თიდებაჲ კანონი ბ.

კანონი ბ

დიდებაჲ

9

ა 1. დასასრულსა, საიდუმლოთათჳს ძისათა, ფსალმუნი დავითისი.

2. აღვიარო შენ, უფალო, ყოველითა გულითა ჩემითა და მიუთხრა მე ყო-
ველი საკრველებჲა შენი,

3. ვიხარებდე და ვიშუებდე შენდამი და უგალობდე სახელსა შენსა,
მალალო.

4. რაჲამს უკუნიქეცს მტერი ჩემი მართლუკუნ, მოუძლურდენ და წარწყ-
მდენ პირისაგან შენისა.

16. აღმოკუტთა S. 2. მუცნიერაბაჲ S. 8. დაამორჩილე + იგი S ქუეშე S. 9. „მფრინველ-
ნი ცისანი“ ჩამატებულია. 10. „დბ“ კანონი ბ“ წაშლილია. 1. საიდუმლოთათჳს S. 3. ვიშუებ-
დე S.

* იობ. 15. დ. 35. ესა .59. ა. 4. ** ებრლ. 2. ბ. 7. *** დბდბ. 1. დ. 20. კორინთ.
15. დ. 26.

5. რამეთუ ჰყავ სამართალი ჩემი და მშჯავრი ჩემი, დაშჯედ საყდართა ზედა, მსაჯულო სიმართლისაო.
6. წეპრისხენ შენ წარმართთა და წარწყმდა უღმრთოა; სახელები მათი აჰკოცე უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე.
7. მტერსა მახულნი მოაკლდეს სრულიად და ქალაქნი ალაოკრენ; წარწყმდა საკსენებელი მათი ღალადებით;
8. და უფალი ჰვიეს უკუნისამდე; განჰმზადა სამართალსა ზედა საყდარი თუსი.
- ბ 9. და თავადმან განსაჯოს სოფელი სიმართლით და განიკითხნეს ერნი სიწრფოებით.
10. ეყო უფალი შესავედრებელ დავრდომილსა, მწე კეთილ ჟამსა ჰირი-სასა.
11. და გესვიდენ შენ ყოველნი, რომელთა იციან სახელი შენი, რამეთუ არა დასთხიენ მეძიებელნი შენნი, უფალო.
12. უგალობდეთ უფალსა, რომელი დამკვდრებულ არს სიონს, მიუთხრენით წარმართთა შორის საქმენი მისნი.
- გ 13. რამეთუ რომელი გამოეძიების სისხლთა მათთა, მოიკსენა და არა დაივიწყა ღალადებამ დავრდომილთა.
14. მიწყალე მე, უფალო, და იხილე სიმდაბლე ჩემი მტერთა ჩემთაგან,
15. რომელმან აღმამალა მე ბჰეთაგან სიკუდილისათა, რათა მიუთხრა მე ყოველი ქებულებამ შენი ბჰეთა ასულისა სიონისათა;
16. ვიხარებდეთ ჩუენ მაცხოვარებითა შენითა. დაინთქნეს წარმართნი განსახრწნელსა მას, რომელცა ქმნეს; მახითა ამით, რომელ დაარწყუეს, შეიპყრა ფერკი მათი.
17. განცხადებულ არს უფალი ყოფად სასჯელისა, საქმითა კელითა თუსთათა შეიპყრა ცოდვილი.
18. მიიქცენ ცოდვილნი ჯოჯოხეთს და ყოველნი წარმართნი, რომელთა დაჰვიწყებიეს ღმრთისაჲ.
19. რამეთუ არა სრულიად დაივიწყოს გლახაკი და თმენა დავრდომილთა არა წარწყმდეს სრულიად.
20. აღდგე, უფალო, ნუ ძლიერობნ კაცი, ისაჯნედ წარმართნი შენ წინაშე.
21. დაადგინე, უფალო, სჯულისმდებელ მათ ზედა; გულისკმა-ყვედ წარმართთა, რამეთუ კაცნი არიან.

10

ფსალმუნი ებრაელთა შორის

- ა 1. რადმე, უფალო, დასდგე შორს და უგულებელს-მყოფ ჩუენ ჟამთა ოდენ ჰირისასა?
2. ამპარტავანებასა უღმრთოთასა შეიწვინ გლახაკი; შეპყრობილ იყვენ იგინი ზრახვათა მათთგან, რომელთაცა ზრახვენ.
3. რამეთუ იქებინ თავით თუსით ცოდვილი გულის-თქუმათა შინა სულისა თუსისათა და უღმრთოჲ იკურთხევენ.

5. დაშჯედ S. 11. გესვიდენ S. 15. დაარწყუეს S. 17. ცოდვილი S. 18. ცოდვილი S. 19. ქვედა ამიანე სწავრა მხედრულად: „ეკუთვნის დიდს მცხეთის სობორის ჩ ყ ნ ს ა წელსა“. 21. გულისკმაჲ S. ყულდ S. 3. ცოდვილი S.

4. განარისხა ცოდვილმან უფალი, მრავლითა გულისწყრომითა მისითა არა გამოიძიოს;

ბ 5. არა არს ღმერთი წინაშე მისსა. ბილწ არიან გზანი მისნი ყოველსავე ეამსა, მიღებულ არიან სამართალნი შენნი პირისაგან მისისა და ყოველთა მტერთა მისთა ზედა იგი ეუფლებინ.

6. რამეთუ თქუა გულსა შინა თუსსა: არა შევიძრა მე თესლითი თესლამდე თვნიერ ძვრისა.

7. *წყევითა და სიმწარითა და ზაკვითა სავსე არს პირი მისი, ენასა მისსა ქუეშე არს შრომაჲ და საღმობაჲ.

8. დაჯდეს იგი მზირად მდიდართა თანა ფარულად მოკლვად უბრალოსა;

9. თუალნი მისნი გლახაკსა ხედვენ; მზირინ ფარულად, ვითარცა ლომი საყოფელსა თუსსა, მიტაცებად გლახაკისა და მიზიდვად მისსა.

10. მახითა თუსითა დაამდაბლოს იგი, დამდაბლდეს და დაეცეს, რაჟამს ეუფლებოდის იგი გლახაკსა,

11. რამეთუ თქუა გულსა შინა თუსსა: დაუვიწყებვის იგი ღმერთსა, გარემიქცია პირი მისი არახილვად სრულიად.

12. აღდგე, უფალო ღმერთო ჩემო, ამაღლდინ კელი შენი და ნუ დაივიწყებ გლახაკთა შენთა სრულიად.

დ 13. რადმე განარისხა უღმერთმან ღმერთი? რამეთუ თქუა გულსა შინა თუსსა: არა გამოიძიოს.

14. ჰხელავე შენ, რამეთუ საღმობასა და რისხვასა განიცდი, რათამცა მოგეცა შენ კელთა შენთა. შენდა დაშთომილ არს გლახაკი; ობოლსა შენ ეყავ მწე.

15. შეჰმუსრე მკლავი ცოდვილისა და უკეთურისა; იძიოს ცოდვაჲ მისი და არა იპოვოს.

16. უფალი მეფე არს უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე; წარწყმდენ წარმართნი ქუეყანით მისით.

17. ნებამ გლახაკთა ისმინე, უფალო; განმზადებასა გულისა მათისასა ერჩილა ყური შენი,

18. განკითხვად ობოლისა და გლახაკისა, რათა არა დაპართოს კაცმან კუალდცა მდიდრად სიტყუაჲ ქუეყანასა ზედა.

10

ა 1. დასახრულსა, ფსალმუნი დავითისი.

2. უფალსა ვესავ; ვითარ ეტყუთ სულსა ჩემსა: იცვალეზოდე მათთა ზედა, ვითარცა სირი?

3. რამეთუ აჰა, ესერა, ცოდვილთა გარდააცვეს მშუღდსა მათსა და განჰმზადნეს ისარნი კაპარტთა მათთა, რათამცა ესროდეს ბნელსა შინა გულითა წრფელითა,

4. რამეთუ, რამ-იგი შენ აღაშენე, მათ დაარღვეს; ხოლო მართალმან რამ ყო?

5. **უფალი ტაძარსა წმიდასა მისსა, უფალი, ზეცას არს საყდარი მისი;

6. თქუა S. 7. ზაკვა S. ქუეშე S. 16. მეფე S. 3. ცოდვლთა S.

* ქვეშ. 13. ა. 3. ებრ'ლ. 3. ბ. 14. ** აბ'კმ. 2. დ. 20.

თუალნი მისნი დავრდომილსა ხედვენ და წამნი მისნი განიკითხვენ ძეთა კაცთასა.

6. უფალმან განიკითხოს მართალი და უღმრთო, ხოლო ვის უყუარს სი-
ცრუმე, მას სძულს სული თვისი.

7. წუმოს ცოდვილთა ზედა მახე, ცეცხლი და წუნწუბამ და სული ნიაღვ-
რისა — ნაწილი სასუმელისა მათისა,

8. რამეთუ მართალ არს უფალი და სიმართლენი შეიყუარანა და სიწრფო-
ვბანი იხილნა პირმან მისმან. დიდებამ.

11

ა. 1. დასასრულსა მერვისთვს ფხალმუნი დავითისი.

2. მაცხოვნე მე, ღმერთო, რამეთუ მოაკლდა წმიდამ, რამეთუ შემციოდეს
ქეშმარიტნი ძეთა კაცთაგან.

3. ამავესა იტყოდა კაცად-კაცი მოყუსისა მიმართ თვისისა, ბაგითა ზა-
კულითა გულსა შინა და გულსა შინა იტყოდა ბოროტსა.

4. ავოცენინ უფალმან ყოველნი ბჭენი მზაკუარნი და ენამ დიდად მეტყუე-
ელი.

5. რომელთა თქუეს: ენამ ჩუენი განვიდიდოთ, ბაგენი ჩუენნი ჩუენ თა-
ნა არიან; და ვინ ჩუენდა უფალ არს?

ბ 6. პირისათვს გლახაკთასა და სულთქმისათვს დავრდომილთასა აწ
აღვდგე, იტყვს უფალი, დავდვა ცხორებამ და განვცხადნე მას ზედა.

7. *სიტყუანი უფლისანი არიან სიტყუა წმიდა, ვეცხლ გამოკურვებულ
და გამოცილილ მიწით და განწმედილ შუდ წილად.

8. შენ, უფალო, მიცვენ ჩუენ და დამიმარხენ ჩუენ ამიერ თესლითგან და
მიუკუნისამდე.

9. გარემოს უღმრთონი ვლენან; სიმაღლითა შენითა დაიცვენ ძენი კაც-
თანი.

12

დასასრულსა, ფხალმუნი, დავითისი

ა 1. ვიდრემდის, უფალო, დამივიწყებ მე სრულიად? ვიდრემდის გარე-
მიქცევ პირსა შენსა ჩემგან?

2. ვიდრე ვისთვს დავსხნე ზრახვანი სულსა ჩემსა და საღმობანი გულსა
ჩემსა დღე და ღამე?

3. ვიდრემდის ამაღლდებოდის მტერი ჩემი ჩემ ზედა? მოიხილენ, შეგე-
სემინ ჩემი, უფალო ღმერთო ჩემო,

4. განანათლენ თუალნი ჩემნი, ნუუკუე დავიძინო მე სიკუდილ.

5. ნუსადა თქუას მტერმან ჩემმან: მრე ვეყავ მას; მაჭირვებელნი ჩემნი
იხარებდენ, შე-თუ-ვიძრა.

6. ხოლო მე წყალობასა შენსა ვესავე; იხარებდეს გული ჩემი მაცხოვარე-

7. ცოდვითა S. 8. „ღბა“ წაშლილია. 1. „მერვისთვს“ — ჩამატებულია. 5. თქუეს S.
ბაგენი S. 7. სიტყუა S. წმიდა S. 4. ნუუკუე S.

* ფკთ. 30. ა. 5.

ბითა შენითა, უგალობდე უფალსა, კეთილის-მყოფელსა ჩემსა და ვაქებდე სახელსა უფლისა მადლისასა.

13

დასასრულსა, ფხალმუნი დავითისი

ა 1. თქუა უგუნურმან გულსა შინა თუსსა: არა არს ღმერთი, განირყუნენს და ბილწ იქმნენ იგინი უსჯულოებითა; არაჲინ არს, რომელმანცა ქმნა სიტკბობაჲა.

2. უფალმან ზეცით მოხედნა ყოველთა ზედა ძეთა კაცთასა ხილვად, იყოს თუ ვინმე გულისხმის-მყოფელ, ანუ გამომეძიებელ ღმრთისაჲ.

3. *ყოველთავე მიაქციეს ერთბამად, უკმარე იქმნენს, არაჲინ არს, რომელმანცა ქმნა სიტკბობაჲა, არაჲინ არს მიერთამდე. სამარე ზე აღებულ არს კორკი მათი, ენითა მათითა ზაკვიდეს, გესლი ასპიტისა ბაგეთა ქუეშე მათსა, რომელთანი პირნი წყევითა და სიმწართა სავსე არიან, განმზადებულ არიან ფერკნი მათნი დათხევად სისხლისა. შემუსრაჲა და საღმობაჲა არს გზანი მათნი, და გზანი მშუღობისანი არ იცნეს, არა არს შიში ღმრთისაჲ წინაშე თუალთა მათთა.

4. არა გულისხმა-ყონ ყოველთა, რომელნი იქმან უსჯულობასა, რომელნი შესჰამენ ერსა ჩემსა საჰმელებრ, პურებრ,

5. უფალსა არა ზადეს. მუნ შეეშინა შიში, სადა-იგი არა იყო შიში,

6. რამეთუ ღმერთი არს თესლთა შორის მართალთასა. ზრახვასა გლახაკისასა არცხუნთ, ხოლო უფალი სასო მისსა არს.

7. ვინ მოსცეს სიონით ცხორებაჲ ისრაჲლსა? რაჲამს მოაქციოს უფალმან ტყუშ ერისა თუსისა, იხარებდეს იაკობ და იშუებდეს ისრაჲლი.

ღიდებაჲ

14

ა 1. დასასრულსა, ფხალმუნი დავითისი

უფალო, ვინ დაეშენოს კარავსა შენსა, ანუ ვინ დაემკვდროს მთასა წმიდასა შენსა?

2. რომელი ვიღოდის უბიწოდ და იქმოდის სიმართლესა.

3. და იტყოდის ჰეშმარტებასა გულსა შინა თუსსა; რომელმან არა ზაკეა ენითა თუსითა და არცა უყო მოყუასსა თუსსა ბოროტი.

ბ 4. და ყუედრებაჲ მახლობელთა მისთა ზედა არა მოილო. შეურაცხ არს მის წინაშე უკეთური. ხოლო მოშიშთა უფლისათა აღიდებს; რომელი ეფუცოს მოყუასსა თუსსა და არა ეტრუოს;

5. ვეცხლი მისი არა მისცა აღნადგინებად და ქრთამი უბრალოსა ზედა არა მოილო; რომელმან ყოს ესე, იგი არა იძრას უკუნისამდე.

15

ძეგლისწერა დავითისი

ა 1. მიცევე, მე უფალო, რამეთუ შენ გესაე.

1. თქუაჲა S. რომელმანცა S. 3. რომელმანცა S. ზაკეეს S. ქუეშ S. *6. არცხუნთ S. 7. იშუებდეს S. 4. ყუედრებაჲ S. უფლისაჲთა S. 7. „ღა“ წაშლილია. 1. „დასასრულსა“ წაშლილია. * ზე 5. გ. 10. რომ. 3. ბ. 13. ქვე. 140. ა. 4. ესა. 59. ბ. 7. იგავ. 1. ბ. 16. — ეს მინაწერი საბას ხელით არის გაკეთებული.

2. ვარქუ უფალსა: უფალი ჩემი ხარი შენ, რამეთუ კეთილთა ჩემთაგან არა გიკმს.

3. წმიდათა რომელნი არიან ქუეყანასა მისსა, საკრველ-ყო უფალმან ყოველივე ნებად მისი მათ შორის.

4. განმრავლდეს უძლურებანი მათნი, და ამისსა შემდგომად ისწრაფეს; არა შევეკრიბო კრებულები მათი სისხლთაგან, არცა მოვიჯსენო სახელები მათი ბაგითა ჩემითა.

5. უფალი ნაწილ არს მკვდრობისა ჩემისა და სასუმელისა ჩემისა; შენ ხარ, რომელმან მომაგე მე მკვდრობაჲ ჩემი ჩემდა.

6. საბელნი მხუდეს მე რჩეულთა ჩემთა თანა, და რამეთუ სამკვდრებელი ჩემი მტკიცე არს ჩემდა.

7. ვაკურთხო უფალი, რომელმან გულისხმა-მიყო მე, რამეთუ ღამემდღე და უმეტესცა განმსწავლეს მე თირკმელთა ჩემთა.

8. *წინაწარვხედდევდ უფალსა, წინაშე ჩემსა მარადის, რამეთუ მარჯულ ჩემსა არს, რათა არა შევიძრა.

9. ამისთვის განიხარა გულმან ჩემმან და გალობდა ენაჲ ჩემი, უფროსლა და ჯორცთაცა ჩემთა დაიმკვდრონ სასოებით.

10. **რამეთუ არა დაუტევო სული ჩემი გოჯოხეთს, არცა სცე წმიდასა შენსა ხილვად განსახრწნელსა. მაუწყენ მე გზანი. ცხორებისანი და აღმავსო მე სიხარულითა პირისა შენისათა; შეუნიერებაჲ მარჯუენესა შინა შენსა სრულიად.

16

ლოცვა დავითისი

ა 1. ისმინე, უფალო სიმართლისა ჩემისა, მოხედენ ვედრებასა ჩემსა, ყურად-იღე ლოცვისა ჩემისა არა ბაგეთაგან ზაკულთა.

2. პირით შენით განმართლებაჲ ჩემი გამოვედინ და თუალთა ჩემთა იხილედ სიწრფოებაჲ;

3. გამოსცადე გული ჩემი, განიხილე ღამე; გამომაკურვე მე და არა იპოვა ჩემ თანა სიცრულჲ,

4. რათა არა იტყოდის პირი ჩემი საქმესა კაცთასა, სიტყუათათუს ბაგეთა შენთასა მე დავიციენ გზანი ფიცხელნი.

ბ 5. დაამტკიცენ ფერკნი ჩემნი ალაგთა შენთა, რათა არა შემიბრკუმენ სლვანი ჩემნი.

6. მე ღალად-გყავ, რამეთუ ისმინე ჩემი, ღმერთო; მოყავ ჩემ ზედა ყური შენი და ისმინე სიტყუათა ჩემთა.

7. საკრველ-ყავ წყალობა შენი, რომელი იქსნი მოსავთა შენთა მკდომთაგან მარჯუენისა შენისათა.

8. დამიცევე მე, უფალო, ვითარცა გუგა თუალისა საფარველსა ფრთეთა შენთასა, დამიფარო მე

გ 9. პირისაგან უღმრთოთასა, რომელნი მაჭირვებდეს მე; მტერთა ჩემთა სული ჩემი მოიცივს.

7. გულისხმაჲ S. 10. შეწინიერებაჲ S. მარჯუენესა S. 1. ჩემისაო S. ლოცვა S. 6. სიტყუათა S. 7. მარჯუენისა S.

* სქ-შე. მც-ი. 2. დ. 25. ** სქ-შე. მც-ი. 2. ე. 31. 26. 13. ე. 35.

10. და ცმელი თჳსი შეიყენეს; პირი მათი იტყოდა ამპარტავანებასა.
11. განმაგდეს მე და აწ, ესერა, მომიცვეს მე, თუალნი მათნი ყუნეს და-
დრეკილ ქუეყანად.
12. შემრაცხეს, ვითარცა ღომი განშზადებული ნადირსა და ვითარცა ლეკჳ
ღომისა იყოფებინ რაჲ ფარულთა.
- და 13. აღდეგ, უფალო, უსწრვე მათ და დააბრკოლენ იგინი და იკსენ სუ-
ლი ჩემი უღმრთოთაგან, მახული შენი
14. მტერთაგან კელისა შენისათა, უფალო, მცირედთაგან ქუეყანით მი-
მოდაყვენ იგინი ცხორებასა მათსა და საიდუმლოთა შენთაგან, რამეთუ აღივსო
მუცელი მათი, განძღეს ჰამადითა და დაუტევეს ნეშტი ყრმათა მათთა.
15. ხოლო მე სიმართლითა ვეჩუენო პირსა შენსა, განვძღე გამოჩინებასა
დიდებისა შენისასა. დიდებაჲ
- კანონი გ

17

- ა 1. დასასრულსა, მონისა უფლისა დავითისი, რომელნი პრქუნა უფალ-
სა სიტყუანი ესე ამის გაღობისანი დღესა მას, რომელსა იკსნა იგი უფალმან
კელთაგან მტერთა მისთასა და კელთაგან საულისთა და თქუა.
2. * შეგიყუარო შენ, უფალო, ძალო ჩემო, უფალო, დამამტკიცებლო
ჩემო და შესავედრებლო ჩემო, და მკსნელო ჩემო.
3. ** ღმერთი ჩემი მწე ჩემდა და მე ვესაგ მას; მფარველი ჩემი და რქაჲ
ცხორებისა ჩემისა და კელისა ამპყრობელი ჩემი.
4. ქებით ვხადო უფალსა და მტერთა ჩემთაგან განვერე.
5. გარემომადგეს მე საღმობანი სიკუდილისანი და ღუართა უსჯულოები-
სათა შემადრწუნეს მე;
6. საღმობათა ჯოჯოხეთისათა მომიცვეს მე და მომეწიფნეს მე მახენი სი-
კუდილისანი.
7. პირსა ჩემსა ვხადე უფალსა და ღმრთისა ჩემისა მიმართ ღაღად-ყყავ;
შეისმინა ტაძრით წმიდით მისით კმისა ჩემისა და ღაღადებაჲ ჩემი მის წინაშე
მიიწიოს ყურთა მისთა.
8. და იძრა და შეძრწუნდა ქუეყანაჲ და საფუძველნი მათანი შეშფოთ-
ნეს და შეიძრნეს, რამეთუ შეპრისხდა მათ ღმერთი.
9. აკდა კუამლი რისხვასა მისსა და ცეცხლი პირისა მისისაგან აღატყდეს
და ნაკუერცხალნი აღეგზნნეს მისგან.
10. და მოდრიკნა ცანი და გარდამოვდა და ნისლი ქუეშე ფერკთა მისთა.
11. და აღკდა ქერობინთა ზედა და აფრინდა, და აღფრინდა იგი ფრთეთა
ზედა ქართასა.
- ბ 12. და დადვა ბნელი საფარველად მისა და გარემოს მისსა საყოფელი
მისი, ბნელისა წყალნი ღრუბელთა შინა ჰაერისათა.
13. ბრწყინვალეობითა მისითა მის წინაშე ღრუბელნი წარვიდეს, სეტყუა
და ნაბერწყალი ცეცხლისა.

14. მიოდრეკილნი S. საიდუმლოთა S. 15. ვეჩუენო S. „ღბ“ კანონი გ“ წაშლილია. 1. უფ-
ლისაჲ S. 2. დამტკიცებლო S. 6. საღმობათა S. 7. ღმრთისა S. 8. საფუძველნი S. 9. რის-
ხვასა S. ნაკუერცხალნი S. 10. ცანი S. ქუეშე S.

* 2. მეფ. 22. ა. 2. — ეს მინაწერი აშიაზე წაშლილია, სწერია სტრაქონის თავზე. ** ებრ. ლ.

2. გ. 13.

11. მცხეთური ხელნაწერი

14. და ქუხდა უფალი ცით გამო და მალაღმან მოსცა კმაჲ თუსი.
15. მიაველინა ისარნი და განაბნინა იგინი და ელვანი განამრავლნა და შეაძრწუნა იგინი.
16. და ანდეს წყარონი წყალთანი და გამოჩნდეს საფუძველნი სოფლისანი სასტიკებითა შენითა, უფალო, ქარისაგან სულისა რისხვისა შენისა.
17. გამოავლინა მალლით და შემეწყნარა მე და შემეწყნარა მე წყალთაგან მრავალთა.
18. მივსნეს მე მტერთა ჩემთაგან ძლიერთა და მოძულეთა ჩემთაგან, რამეთუ განძლიერდეს ჩემსა უფროს.
19. მომეწიფნეს მე დღესა ჰირისა ჩემისასა და მეყო მე უფალი განმადლიერებელ ჩემდა.
20. და გამომიყვანა მე ფართოდ; მივსნეს მე, რამეთუ შინება მე.
21. და მომაგოს მე უფალმან სიმართლისა ჩემისაებრ და სიწმიდისაებრ კელთა ჩემთასა მომაგოს მე.
22. რამეთუ დავიცვენ გზანი უფლისანი და არა უღმრთო ვიქმენ ღმრთისა ჩემისაგან,
23. რამეთუ ყოველნი სამართალნი მისნი წინაშე ჩემსა არიან და სიმართლენი მისნი არა განვიშორენ ჩემგან.
- გ 24. და ვიყო მე უბიწო მის თანა და დავიცვა მე უშჯულოებისა ჩემისაგან.
25. და მომაგოს მე უფალმან სიმართლისა ჩემისაებრ და სიწმიდისაებრ კელთა ჩემთასა წინაშე თულათა მისთა.
26. წმიდისა თანა წმიდა იყო. და კაცისა უბრალოსა თანა უბრალო იყო,
27. და რჩეულისა თანა რჩეული იყო და დრკუსა მისგან განეშორო.
28. რამეთუ შენ ერი მდაბალი აცხოვნო და თულანი ამპარტავანთანი დაამდაბლენ;
29. რამეთუ შენ აღმინთო სანთელი ჩემი, უფალო; ღმერთო ჩემო, განმინათლო ბნელი ჩემი;
30. რამეთუ შენ მიერ ვივსნე მე განსაცდელისაგან. და ღმრთისა ჩემისა მიერ გარდავქდე ზლუდესა.
31. ღმერთი ჩემი, უბიწო არიან გზანი მისნი და სიტყუანი უფლისანი გამოკურეებულ; შესავედრებელ არს იგი ყოველთათუს, რომელნი ესვენ მას.
32. რამეთუ ვინ არს ღმერთ უფლისა გარეშე, ანუ ვინ არს ღმერთ გარნა ღმრთისა ჩუენისა?
33. ღმერთი, რომელმან გარეშემარტყა მე ძალი და დადვა უბიწოდ გზაჲ ჩემი;
34. *განამტკიცნა ფერკნი ჩემნი ვითარცა ირემთანი და მალაღმან ზედა დაამადგინა მე.
35. განსწავლენ კელნი ჩემნი ლუაწლსა და ყვენ მშულდ რვალისა მკლავნი ჩემნი.
36. და მომეც მე შემწე მაცხოვარებისა და მარჯუენემან შენმან შემეწყნარა მე და სწავლამან შენმან აღმმართა მე სრულიად და მოძლურებამან შენმან ამან განმსწავლოს მე.

16. რისხვა S. 17. „და შემეწყნარა მე“ ჩამატებულია. 22. ღმრთისა S. 30. ღმრთისა S. 32. უფლისა S. ღმრთისა S. 35. ლუაწლსა S.

* 2. მფთა. 22. გ. 34. 35.

დ 37. ფართო-ჰყეენ სლვანი ჩემნი ქუეშე ჩემსა და არა მოუძღურდეს ალაგნი ჩემნი.

38. ვლევნენ მტერნი ჩემნი და ვეწიო მათ და არა მოვაქციო, ვიდრე არა მოესრულნენ.

39. ვაპირვო მათ და ვერ უძღონ დადგომად და დაეცნენ იგინი ქუეშე ფერკთა ჩემთა.

40. და შთამაცუ მე ძალი ბრძოლასა, შეაბრკოლენ ყოველნი, რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა, ჩემ ქუეშე.

41. და მტერნი ჩემნი მომცენ მეოტად და მოძულენი ჩემნი მოსრენ.

42. ლალადებდეს და არავინ იყო მაცხოვარ უფლისა მიმართ და არა ისმინა მათი.

43. და დავაწულინე იგინი, ვითარცა მტუერი წინაშე პირსა ქარისასა და, ვითარცა თიკაი უბნისა, დავთრგუნე იგინი.

44. მივსნე მე მკლდომისაგან ერისა და დამადგინო მე მთავრად წარმართთა;

45. ერმან, რომელ არა ვიცოდე, მმონა მე, მორჩილებითა ყურისათა ისმინა ჩემი,

46. შვილნი უცხოთანი მეცრუენეს მე, შვილნი უცხოთანი განყდდეს და კელობდეს ალაგთა მათთაგან.

47. ცხოველ არს უფალი და კურთხეულ არს ღმერთი და ამალღინ ღმერთი მაცხოვარებისა ჩემისა.

48. ღმერთო, რომელი ეძიებ შურსა ჩემსა, და დამორჩილენ ერნი ჩემ ქუეშე. მესნელო ჩემო მტერთა ჩემთაგან მრისხანეთა

49. და მათგან, რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა, აღმამალო მე და კაცისა უკეთურისაგან მივსნე მე.

50. *ამისთვის აღვიარო შენ წარმართთა შორის, უფალო, და სახელსა შენსა უგალობდე.

51. განადიდე ცხორებად მეფისა და ყოფად წყალობად ცხებულისა მისისა თანა, ღავითის თანა და ნათესავისა მისისა თანა უკუნისამდე.

დიდებად

18

ა 1. დასასრულსა, ფსალმუნი დავითისი.

2. ცანი უთხრობენ დიდებასა ღმრთისასა და ქმნილსა კელთა მისთასა მიუთხრობს სამყარო.

3. ღღე ღღესა აუწყებს სიტყუასა და ღამე ღამესა მიუთხრობს მეცნიერებასა.

4. არა არიან თქმულ არცა სიტყუად, რომელთა-იგი არა ესმა კმად მათი.

5. **ყოველსა ქუეყანასა განვდა კმად მათი და კიდეთა სოფლისათა — სიტყუანი მათნი.

ბ 6. ***მზესა აღდგა კარავი თუსი; და თავადი, ვითარცა სიძე რამ გამოვალნ ეხოთ თუსით, იხარებდეს იგი, ვითარცა გმირი სრბად გზასა.

37. ქუეშე S. 39. ქუეშე S. 40. ბრძოლასა S. ქუეშე S. 42. უფლისა S. მიმართმეორ. S. 43. მტუერი S. 44. მივსნე S. 46. შვლნი S. შვლნი S. 48. ქუეშე S. 2. ცანი S.3. სიტყუასა S. 6. სრბად S.

* 2. მეთთა. 22. დ. 50. რშლო. 15. გ. 9 ** რშლო. 10. დ. 18. *** ლკა. 24. ზა. 16.

7. ცისკლითგან არს გამოსლვა მისი და მიწეგნა მისი ვიღრე კიდედ ცისამდე; და არა არს, ვინ დაეფაროს სიცხესა მისსა.

8. შუკული უფლისაჲ უბიწო არს და მოაქცევს სულთა; წამებანი უფლისანი საჩუქუნო არიან და გონიერ-ყვნიან ყრმანი.

9. სიმართლენი უფლისანი წრფელ არიან და ახარებენ გულთა; მცნებაჲ უფლისაჲ ბრწყინვალე არს, განმანათლებელ თუალთა. შიში უფლისაჲ წმიდა არს და ჰგიეს იგი უკუნიით უკუნისამდე.

10. განკითხვანი უფლისანი ჰეშმარიტებით არიან და განმართლებულ მის თანა.

11. გულის-სათქმელ არიან უფროს ოქროსა და ანთრაკთა პატროსანთა ფრიად და უტკბილეს უფროს თაფლისა და გოლეულისა.

გ 12. და რამეთუ მონამანცა შენმან იცვნეს ესე, და დაცვასა მათსა მოსაგებელ მრავალ.

13. შეცოდებანი ვინმე გულისკმა-ყუნეს? საიღუმლოთა ჩემთაგან განმწმიდე მე.

14. და უცხოთაგან იცევ მონა შენი; არა თუ მეუფლნენ, მაშინ უბიწო ვიყო მე და განწმინდნე მე ცოდვისაგან ღიდისა.

15. და იყვენ შენდა სათნო სიტყუანი პირისა ჩემისანი და ზრახვანი გულისა ჩემისანი შენ წინაშე მარადის, უფალო, მწეო ჩემო და მცხნელო ჩემო.

19

ა. 1. დასხარულსა, ფხალმუნი დავითისი.

2. შეისმინენ შენი უფალმან ღღესა პირისა შენისასა, შემწე გეყავნ შენ სახელი ღმრთისა იაკობისი.

3. მოავლინენ შენდა შემწე წმიდით მისით და სიონით გამო კელი აღგიპყარნ შენ.

4. მოიკენედ ყოველნი მსხუერპლნი შენნი და ყოვლად-დასაწველნი შენნი განაპოხენ.

5. მოგეცინ შენ უფალმან გულისაებრ შენისა და ყოველი ზრახვა შენი აღგისრულენ.

ბ 6. ვიხარებდეთ ჩუენ მაცხოვარებითა შენითა და სახელითა უფლისა ღმრთისა ჩუენისათა ჩუენ განვიდინეთ.

7. აღგისრულენ უფალმან ყოველი თხოვად შენი. აწ გულისკმა-ყავ, რამეთუ აცხოვნა უფალმან ცხებული თვისი და შეისმინოს მისი ზეცით წმიდით მისით; ძლიერებით არს ცხორებაჲ მარჯუენისა მისისა.

8. ესენი ეტლებითა და ესენი ჰუნებითა, ხოლო ჩუენ სახელითა უფლისა ღმრთისა ჩუენისაჲთა ვხადოდით.

9. იგინი შებრკოლდეს და დაეცნეს, ხოლო ჩუენ აღვდევით და აღვემართენით.

10. უფალო, აცხოვნე მეფე და ისმინე ჩუენი ღღესა მას, რომელსაცა ვხადოდით შენ. დიდება

8. უბიწოა S. 9. წმიდაა S. 13. გულისკმა S. საიღუმლოთა S. 2. ღმრთისა S. 4. მსხუერპლნი S. 6. უფლისა S. ღმრთისა S. 7. გულისკმა S. მარჯუენისა S. 8. უფლისა S. ღმრთისა S.

20

- ა 1. დასასრულსა, ფხალმუნი დავითისი.
2. უფალო, ძალითა შენითა იხარებდეს მეფე და მაცხოვარებითა შენითა იშუებდეს ფრიად.
3. გულისთქმა გულისა მისისა მიეც მას და ნებაჲ ბაგეთა მისთა არა დააკლე მას.
4. რამეთუ მისწიფე იგი კურთხევასა სიტკობებისასა, დაადგ თავსა მისსა გვრგენი ქვისა მისგან პატიოსნისა.
- ბ 5. ცხორებაჲ გთხოვა შენ და მიეც მას განგრძობაჲ დღეთა უკუნითი უკუნისამდე.
6. დიდ არს დიდებაჲ მისი მაცხოვარებითა შენითა, დიდებაჲ და დიდად შეუენიერებაჲ დაადგ მას ზედა;
7. რამეთუ მისცე მას კურთხევა უკუნითი უკუნისამდე და ახარო მას სიხარულითა პირისა შენისაჲთა.
8. რამეთუ მეუფეც ესავეს უფალსა და წყალობითა მალღოსაჲთა არა იძრას.
9. იპოვენ კელი შენი ყოველთა ზედა მტერთა შენთა და მარჯუენემან შენმან პოენეს ყოველნი მოძალენი შენნი.
10. რამეთუ დასხნე იგინი, ვითარცა საკუმილი ცეცხლისა ესმსა პირისა შენისასა; უფალმან რისხვითა მისითა შეაძრწუნნეს იგინი და ცეცხლმან შეჰამნეს იგინი.
11. ნაყოფი მათი ქუეყანისაგან წარწყმიდო და ნათესავი მათი ძეთა კაცთაგან,
12. რამეთუ მოაქციეს შენ ზედა ბოროტებით, იზრახნეს ზრახვანი, რომელთა ვერ უძლონ დამტკიცებად;
13. რამეთუ დასხნე იგინი ზურგიით და ნეშტთა შენთა შორის განჰმზადო პირი მათი.
14. ამდღად, უფალო, ძალითა შენითა, უგალობდე და ვაქებდე ძლიერებათა შენთა.

21

- ა 1. დასასრულსა, შეწევნისათჳს საცისკროსა, ფხალმუნი დავითისი.
2. *ღმერთო, ღმერთო ჩემო, მომხედენ მე, რაჲსათჳს დამიტყევე მე? შორს არიან ცხორებისა ჩემისაგან სიტყუანი ბრალთა ჩემთანი.
3. ღმერთო ჩემო, დღისი კმა-ყვაჲ შენდამი და არა ისმინე ჩემი; და ღამე არა ილუაწე ჩემთს.
4. ხოლო შენ წმიდასა შინა დამკვდრებულ ხარ ქებული ეგე ისრაშლისა.
5. შენ გესვიდეს მამანი ჩუენნი, გესვიდეს შენ და იცხნენ იგინი.
6. შენდამი ლალადებდეს და ცხონდეს, შენ გესვიდეს და არა პრცხუნა.
7. ხოლო მე მატლ ვარ და არა კაც, საყუედრელ კაცთა და შეურაცხ ერისა.
8. **ყოველნი, რომელნი მხედვიდეს მე, მეკიცხვედეს მე, იტყოდეს ბაგითა და ხრიდეს თავთა.

4. ქესა S. 6 შუქნიერებაჲ S. დაადგა S. 9. მარჯუენემან S. 10. რისხვთა S. 13. მათიშისი S. 14. ძლიერებაჲთა S. 2. სიტყუანისი S. 3. კმა S. ილუაწე S. 5. გესვიდეს S. ვესვიდეს S. 6. გესვიდეს S. პრცხუნა S. 7. საყუედრელ S. 8. მხედვიდეს S. ბაგითა S.

* მთ-ე. 27. ე. 4. 6. მრ-კბ. 15. დ. 34. ** მთ-ე. 27. ე. 39. მრ-კბ. 15. გ. 29.

9. *ესვიდა უფალსა და ივსენინ იგი, აცხოვნენ იგი, რამეთუ ჰნებაეს იგი.
- ბ 10. რამეთუ შენ ხარ, რომელმან გამომიყვანე მე საშოდთ, სასოო ჩემო, დედის ძუძუთ ჩემითგან.
11. შენდა შევევარდი მე საშოდთგან, დედის მუცლით ჩემითგან. ღმერთი ჩემი ხარ შენ.
12. ნუ განმეშორებუნი ჩემგან, რამეთუ ჰირი მახს მე და არა ვინ არს მწე ჩემდა.
13. გარემომადგეს მე ზუარაკებ მრავალ და კუროთა პოხილთა მომიცვეს მე;
14. აღაღეს ჩემ ზედა პირი მათი, ვითარცა ლომმან მტაცებელმან და მყურალმან.
15. ხოლო მე, ვითარცა წყალი დავითხიე და განიბნინეს ყოველნი ძუღლნი ჩემნი, იქმნა გული ჩემი, ვითარცა ცული დადნობილი შუა მუცელსა ჩემსა.
16. განემა, ვითარცა კეცი, ძალი ჩემი და ენა ჩემი სასასა ჩემსა აეჭუა და მიწად სიკუდილისა შთამჯადე მე.
- გ 17. რამეთუ გარემომადგეს მე ძაღლებ მრავალ და კრებულმან უკეთურთამან გარემომიცივა მე;
18. განკურიტნეს კელნი ჩემნი და ფერჯნი ჩემნი. და აღრაცხეს ყოველი ძუღლები ჩემი; მათ მიხილეს მე და განმიცადეს მე,
19. **განიყვეს სამოსელი ჩემი მათ შორის და კუართსა ჩემსა ზედა განიგდეს წილი.
20. ხოლო შენ უფალო, ნუ განმაშორებ შეწვენსა შენსა ჩემგან და კელის აპურობად ჩემდა მომხედენ;
21. ივსენ მახვლისაგან სული ჩემი და კელთაგან ძაღლთასა მხოლოდშობილებად ჩემი;
22. მივსენ მე პირისაგან ლომისა და რქათაგან მარტორქისათა — სიმდაბლე ჩემი.
23. ***მიუთხრა სახელი შენი ძმათა ჩემთა და შორის ეკლესიასა გიგალობდე შენ.
24. მოშიშნი უფლისანი აქებდით მას და ყოველი ნათესავი იაკობისი აღიდებდით მას;
25. ეშინოდენ მისგან ყოველსა ნათესავსა ისრაჴლისასა, რამეთუ არა შეურაცხ-ყო, არცა მოიწყინა ლოცვა გლახაკისა, არცა გარემიაქცია პირი მისი ჩემგან და ხადილსა ჩემსა მისსა მიმართ ისმინა ჩემი.
- დ 26. შენ მიერ არს ქება ჩემი ეკლესიასა შინა დიდსა; აღვიარო შენ, აღთქუმანი ჩემნი აღვასრულნე წინაშე მოშიშთა მისთა.
27. ჰამონ დავრდომილთა და განძღენ და აქებდენ უფალსა მეძიებელნი მისნი, ცხონდენ გულნი მათნი უკუნითი უკუნისამდე.
28. მოივსენონ და მოიქცენ უფლისა ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი და თაყუანის-სცენ წინაშე მისსა ყოველთა ტომთა თესლებისათა;
29. რამეთუ უფლისაჲ არს სუფევა და იგი მეუფეებს ყოველთა ზედა წარმართთა.

30. კამეს და თაყვანი-სცეს ყოველთა პოხილთა ქუეყანისათა; მის წინაშე დაცუოდინა ყოველნი, რომელნი შთავლენენ მიწად.

31. და სული ჩემი მისა ცხოველ არს და ნათესავემან ჩემმან ჰმონოს მას;

32. ეუწყოს უფალსა ნათესავი მომავალი. და უთხრობდენ სიმართლესა მისსა ერსა მას შობადსა, რომელ ქმნა უფალმან.

22

ფხალმუნი დავითისი.

2. *უფალმან მწყოსს მე და მე არა მაკლდეს. ადგილსა მწუნანგილოანსა მუნ დამამკვიდრა მე წყალთა ზედა განსასუენებელთასა, გამომზარდა მე.

3. მოაქცია სული ჩემი და მიძლოდა მე გზათა სიმართლისათა სახელისა მისისათუს.

ბ 4. ვიდოდინა თუ შორის აჩრდილთა სიკუდილისათა, არა შემეშინოს მე ბოროტისაგან, რამეთუ შენ ჩემ თანა ხარ; კუერთხმან შენმან და არგანმან შენმან — ამათ ნუგეშინის-მცეს მე.

5. განმზადეს წინაშე ჩემსა ტაბლა წინაშე მაჭირვებელთა ჩემთა; განაპოხე ზეთითა თავი ჩემი და სასუმელმან შენმან დამათრო მე, ვითარცა ურწყულმან.

6. წყალობაჲ შენი, უფალო, თანამავალ მეყავნ მე ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა ჩემისათა, დამკვდრებად ჩემდა სახლსა უფლისასა განგრობასა დღეთასა.

23

ფხალმუნი დავითისი, ერთშაბათთა.

ა 1. **უფლისაჲ არს ქუეყანაჲ და საეგებამ მისი, სოფელი და ყოველნი დამკვდრებულნი მას შინა.

2. რამეთუ მან თავადმან ზღუათა ზედა დააფუძნა იგი და მდინარეთა ზედა განჰმზადა იგი.

3. ვინ აღვიდეს მთასა უფლისასა, ანუ ვინ დადგეს ადგილსა წმიდასა მისსა?

4. უბრალო კელითა და წმიდამ გულითა, რომელმან არა აიღო ამაოებასა ზედა სული თვისი და არცა ეფუცა ზაკვით მოყუასსა თუსა.

ბ 5. ამან მოიღოს კურთხევაჲ უფლისაგან და წყალობაჲ ღმრთისაგან მაცხოვრისა მისისა.

6. ესე არს ნათესავი, რომელი ეძიებს უფალსა, ეძიებს ხილვად პირსა ღმრთისა იაკობისსა.

7. აღახუენით ბჰენი თქუენნი, მთავარნო! და აღეხუენით ბჰენი საუკუნენნი და შევიდეს მუფჴ დიდებისა.

8. ვინ არს ესე, მეუფჴ დიდებისა, უფალი ძლიერი და მტკიცე, უფალი, ძლიერი ბრძოლასა შინა.

32. შობადსა S. 2. განსასუენებელთასა S. 4. კუერთხმან S. 2. ზღუათა S. 4. ამაოებამა S. ზაკვით S. მოყუასსა S. 5. უფლისაგან S. ღმრთისაგან S. 6. ღმრთისა S. 7. აღახუენით S. აღეხუენით S.

* ესა: 40. ბ. 11. იერემია. 23. ა. 5. ეზეკია. 34. გ. 11. ე. 23. 1. პე. 2. დ. 25. 5. ა. 3. ** გმსლ. 10. ა. 5. 1. კრწთ. 10. ე. 26. ფსნი. 49. ბ. 12.

9. აღახუნით ბჰენი თქუნენი, მთავარო, და აღახუნით ბჰენი საუკუნენი და შევიდეს მეუფე დიდებისა.

10. ვინ არს ესე, მეუფე დიდებისა? უფალი ძალთა თავადი არს მეუფე დიდებისა.

კანონი დ

დიდება

24

ფსალმუნი დავითისი

ა 1. შენდამი, უფალო, აღვიღე სული ჩემი.

2. ღმერთო ჩემო, შენ გესავ, ნუ მრცხუნებინ მე უკუნისამდე,

3. ნუცა მეცინიან მე მტერნი ჩემნი. და რამეთუ ყოველნი, რომელთა დაგითმონ შენ, ჰრცხუნენს.

4. ჰრცხუნოდენ მათ, რომელნი უშჯულოებენ ცუდად. გზანი შენნი, უფალო, მაუწყენ მე და ალაგნი შენნი მასწავენ მე.

5. მიძელე მე ჰეშმარიტებითა შენითა და მასწავე მე, რამეთუ შენ ხარ ღმერთი, მაცხოვარი ჩემი, და შენ დაგითმე მარადღე.

6. მოიკსენე მოწყალებათა შენთა, უფალო, და წყალობანი შენნი, რამეთუ საუკუნითგან არიან.

ბ 7. ცოდვათა სიჭაბუკისა და უმეცრებისა ჩემისათა ნუ მოიკსენებ; წყალობითა შენითა მომიკსენე მე, სიტკობებისა შენისათუს, უფალო.

8. რამეთუ ტკბილ და წრფელ არს უფალი; ამისთვის შჯულიერ-ყუნეს ცოდვილნი გზასა.

9. უძლუეს მშუდთა სასჯელსა შინა, ასწავლნეს მშუდთა გზანი მისნი.

10. ყოველნი გზანი უფლისანი — წყალობა და ჰეშმარიტება მათთვის, რომელნი გამოეძიებენ აღთქუმათა მისთა და წამებათა მისთა.

გ 11. სახელისა შენისათუს, უფალო, და მილხინე მე ცოდვისა ჩემისაგან, რამეთუ მრავალ არს.

12. ვინ არს კაცი, რომელსა ეშინის უფლისა? შჯულიერ-ყოს იგი გზასა მას, რომელიცა სთნდა.

13. სულმან მისმან კეთილსა შინა განისუენოს და ნათესაემან მისმან დამკვდროს ჰუეყანა.

14. ძალ არს უფალი მოშიშთა მისთა და შჯული თვისი აუწყოს მათ.

15. თუალნი ჩემნი მარადის უფლისა მიმართ, რამეთუ მან განარინნეს მახესა ფერკნი ჩემნი.

16. მოიხილე ჩემ ზედა შემიწყალე მე, რამეთუ მხოლოდმობილ და გლახაკ ვარი მე.

დ 17. ჰირნი გულისა ჩემისანი განმრავლდეს და ურვათა ჩემთაგან გამომიყვანე მე.

18. იხილე სიმდაბლე ჩემი და შრომა ჩემი და მომიტევენ მე ყოველნი ცოდვანი ჩემნი.

9. იხილენ მტერნი ჩემნი, რამეთუ განმრავლდეს და სიძულილით ამაოდ მომიძულეს მე.

9. აღახუნით S. აღახუნით S. 10. „ღბ“ა“ წაშლილია. „კანონ დ“ წაშლილია 2. მრცხუნებინ S. 3. ჰრცხუნენს S. 6. მოწყალებათა S. 8. ცოდვილნი S. 9. უძლუეს S. 10. წამებათა S. 11. ცოდვისა S. 12. გზასა S. 13. განისუენოს S. 15. უფლისა S.

20. იცევ სული ჩემი და მივსენ მე და ნუ მრცხუნენებინ მე, რამეთუ გესა შენ.

21. უმანკონი და წრფელნი შემომეყუნეს მე, რამეთუ დაგიომე შენ, უფალო. ივსენ, ღმერთო, ისრაელი ყოველთგან ჭირთა მისთა.

25

ფსალმუნი დავითისი

ა 1. მისაჯე მე, უფალო, რამეთუ უმანკოებითა ჩემითა ვილოდე და უფალო ვესევდ, რათა არა მოუძღურდე.

2. გამომცადე მე, უფალო, და განმცადე მე, გამოაჯურვენ თირკმელნი ჩემნი და გული ჩემი.

3. რამეთუ წყალობად შენი წინაშე თულათა ჩემთა არს და სათნო-ვეყავ მე ჭეშმარიტებასა შენსა.

ბ 4. არა დავჯედ მე კრებულსა თანა ამოებისასა და უშჯულოთა თანა მე არა შევიდე.

5. მოვიძულე კრებული უკეთურთა და უღმრთოთა თანა მე არა დავჯდე.

6. დავიბანნე უბრალოებით გელნი ჩემნი და გარემოვადგე საკურთხეველსა შენსა, უფალო;

7. სმენად ჩემდა კმაჲ ქებისა შენისა და მითხრობად ყოველი საკრველბაჲ შენი.

8. უფალო, შევიყუარე შეენიერებაჲ სახლისა შენისა და ადგილი საყოფელი დიდებისა შენისა.

9. ნუ წარსწყმედ უღმრთოთა თანა სულსა ჩემსა და კაცთა ძოსისხლეთა თანა ცხოვრებასა ჩემსა;

10. რომელთა გელნი მათნი უსჯულოებასა შინა არიან. მარჯუენე მათი აღივსო ქრთამითა.

11. ხოლო მე უმანკოებითა ჩემითა ვილოდე; მივსენ მე, უფალო, და მიწყალე მე.

12. ფერკი ჩემი დადგა სიწრფოებით, ეკლესიასა შინა გაკურთხო შენ, უფალო.

26

ფსალმუნი დავითისი, პირველ ცხებისა.

ა 1. უფალი ნათელ ჩემდა და მაცხოვარი ჩემდა; ვისა მეშინოდის? უფალი შესავედრებელ არს ცხოვრებისა ჩემისა; ვისგან შეგძრწუნდე?

2. მოახლებასა ჩემ ზედა უკეთურთასა შეჭმად კორცთა ჩემთა, მაჰირვებელნი ჩემნი და მტერნი ჩემნი — იგინი მოუძღურდეს და დაეცნეს.

ბ 3. გან-თუ-ეწყოს ჩემ ზედა ბანაკი, არა შეეშინოს გულსა ჩემსა, აღ-თუ-დგეს ჩემ ზედა ბრძოლა, ამისთჳს მე შენ გესაგ.

4. ერთი ვითხოვ უფლისაგან, ესევე ვითხოვო: დამკვდრებად ჩემდა სახლსა უფლისასა, ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა ჩემისათა, ხილვად ჩემდა შეენიერებაჲ უფლისაჲ და მოხილვად ტაძარი მისი,

5. რამეთუ დამფარა მე კარავსა შინა მისსა დღესა შინა ბოროტთა ჩემთასა, დამიფარა მე დაფარულსა კარვისა მისისასა,

გ 6. კლდესა ზედა აღმამალდა მე და აწ, ესერა, აღამალდა თავი ჩემი ზედა მტერთა ჩემთა; გარემოვადეგ და შევწირე კარავსა შინა მისსა მსხუერპლი ქებისა და ღალადებისა, ვაქებდე და უგალობდე უფალსა.

7. ისმინე, უფალო, ჳმისა ჩემისა, რომლითა ღალად-ვყავ, მიწყალე მე და ისმინე ჩემი.

8. შენ გრქუა გულმან ჩემმან: უფალი მოვიძიო; გამოვიძია შენ პირმან ჩემმან; პირი შენი, უფალო, მოვიძიო.

9. ნუ გარემიიქცევ პირსა შენსა ჩემგან და ნუ მიიქცევ რისხვით მონისა შენისაგან. შემწე ჩემდა იყავ, ნუ შეურაცხ-მყოფ მე და ნუცა დამაგდებ მე, ღმერთო, მაცხოვარო ჩემო!

10. რამეთუ მამამან ჩემმან და დედამან ჩემმან დამაგდეს მე, ხოლო უფალმან შემიწყანარა მე.

დ 11. შჳულიერ-მყავ მე, უფალო, გზასა შენსა, და მიძელე მე ალაგთა შენთა წრფელთა

12. მტერთა ჩემთათჳს. ნუ მიმცემ მე სულთა მაჳირვებელთა ჩემთასა; რამეთუ აღდგეს ჩემ ზედა მოწამენი ცრუნი და უტყუა სიცრუემან თავსა თჳსსა.

13. მრწამს მე ხილვად კეთილი უფლისა ქუეყანასა მას ცხოველთასა.

14. დაუთმე უფალსა; მკნე იყავნ და განძლიერდინ გული შენი და დაუთმე უფალსა. დიდებამ

27

ფსალმუნი დავითისი

ა 1. შენდამი, უფალო, კმა-ვყო; ღმერთო ჩემო, ნუ დასდუმნები ჩემგან, ნუ სადამე დასდუმნე ჩემგან და ვემსგავსო მათ, რომელნი შთავლენან მღჳმესა.

2. ისმინე, უფალო, კმად ვედრებისა ჩემისა, ვედრებასა ჩემსა შენდამი, აჳკრობასა ჳელთა ჩემთასა ტაძრისა შენისა მიმართ წმიდისა.

3. ნუ მიმზიდავ მე ცოდვილთა თანა და მოქმედთა თანა სიცრუვისათა, ნუ თანწარმწყმედ მე, რომელნი იტყუან მშჳდობასა მოყუსისა მათისა თანა, ხოლო უკუეთურებასა — გულთა შინა მათთა. |

4. მიეც მათ, უფალო, საქმეთა მათთაებრ და უკეთურებისაებრ საქმეთა მათთასა; საქმეთაებრ ჳელთა მათთასა მიეც მათ და მიაგე მისაგებელი მათი მათვე,

ბ 5. რამეთუ არა გულისკმა-ყუნეს საქმენი უფლისანი, არცა კმნულსა ჳელთა მისთასა მიჳხედნეს; დაამჳუნე ივინი და არა აღაშენნე.

6. კურთხეულ არს უფალი, რამეთუ ისმინა კმად ლოცვისა ჩემისა.

7. უფალი შემწე ჩემდა და მფარველ ჩემდა; მას ესვიდა გული ჩემი და შეწევნულ იქმნა, და მხიარულ იქმნნეს ჳორცნი ჩემნი და მე ნებითა ჩემითა აუვარო მას.

8. უფალი ძალ არს ერისა თჳსისა და შესავედრებელ არს ცხორებად ცხებულისა თჳსისა.

6. მსხუერპლი S. 9. რისხვით S. 12. სიცრუემან S. 14. „ღმე“ წაშლილია. 1. კმა S. 2. ვედრებასა S. 3. ცოდვლთა S. მშჳდობასა S. უკეთურებასა S. 5. კმა S. 6. ლოცვა S. 7. ესვდა S.

9. აცხოვნე, უფალო, ერი შენი და აკურთხე სამკვდრებელი შენი. და და-
კმწესენ და აღამაღლენ იგინი უკუნისამდე.

28

ფსალმუნი დავითისი. გამოსლვისათჳს კარვისა

ა 1. შესწირევდით უფლისა შვილნი ღმრთისანი, შესწირევდით უფლისა
შვილთა ვერძთასა,

2. შესწირევდით უფლისა დიდებასა და პატივსა, შესწირევდით უფლისა
დიდებასა სახელისა მისისასა; თაყუანის-ეცით უფალსა ეზოსა შინა წმიდასა
მისსა.

ბ 3. კმაჲ უფლისაჲ წყალთა ზედა, ღმერთი დიდებისა ქუხდა, უფალი
წყალთა ზედა მრავალთა.

4. კმაჲ უფლისაჲ ძლიერებით, კმაჲ უფლისაჲ დიდად შეუენიერებით.

5. კმამან უფლისამან შემუსრნეს ნაძუნი და შემუსრნეს უფალმან ნაძუნი
იგი ლიბანისანი.

6. და დააწულილნეს იგინი, ვითარცა კბო იგი ლიბანისა და საყუარელი
იგი-ვითარცა შვილი მარტორქისა.

7. კმამან უფლისამან განკუეთის ალი ცეცხლისა.

8. კმამან უფლისამან შეძრის უდაბნო და შეაძრწუნოს უფალმან უდაბნო
იგი კადისა.

გ 9. კმამან უფლისამან განამტკიცის ირემნი და განაცხადნის მალნარნი;
და ტაძარსა წმიდასა მისსა თქუას ყოველმან ვინ დიდებაჲ მისი.

10. უფალმან წყლით-რღუნა დაამკვდრის; და დაჯდეს უფალი მეუფედ
უკუნისამდე.

11. უფალმან ძალი ერსა თჳსსა მოსცეს, უფალმან აკურთხოს ერი თჳსი
მშჳდობით.

29

ა 1. ფსალმუნი, გალობაჲ განახლებისა სახლისა დავითისი.

2. აღგამაღლო შენ, უფალო, რამეთუ შემივედრე მე და არა ახარე მტერ-
თა ჩემთა ჩემ ზედა.

3. უფალო ღმერთო ჩემო, ღალად-ვყავ შენდამი და განვიკურნო.

4. უფალო, აღმოიყვანე ჯოჯოხეთით სული ჩემი და მიკსენ მე მათგან, რო-
მელნი შთავლენან მღუმესა.

5. უგალობდით უფალსა ღირსნი მისნი და აუვარებდით საჯსენებელსა
სიწმიდისა მისისასა.

ბ 6. რამეთუ რისხვა არს გულისწყრომასა მისსა და ცხორებაჲ არს ნები-
თა მისითა; მწუხრსა განისუენოს ტირილმან და ცისკარსა სიხარულმან.

7. ხოლო მე ვთქუ განგებულებასა ჩემსა: არა შევიძრა მე უკუნისამდე.

გ 8. უფალო, ნებითა შენითა ეც სიკეთესა ჩემსა ძალი; გარემიაქიე პი-
რი შენი ჩემგან და მე შევძრწუნდი.

9. მე შენდამი, უფალო, კმა-ვყო და ღმრთისა ჩემისა მიმართ ვილოცო.

1. შკლი S. უფლისაჲ S. უფლისაჲ² S. 2. უფლისაჲ S. უფლისაჲ² S. დიდებაჲ S. დიდებაჲ² S.
4. მუწინიერებით S. 5. კმამან S. უფლისამან S. 6. შკლი S. 7. კმამან S. განკუთის S. 8. კმამან S.
უფლისამან S. 9. კმამან S. უფლისამან S. 10. მეუფედ. S. 6. განისუენოს S. 7. განგებულე-
ბასა S. 9. კმა S. ღმრთისა S.

10. რამე სარგებელ არს სისხლთა ჩემთაგან, შთა-თუ-ვიდე მე განსახრ-
წნელსა? მიწამან ნუ აღვიაროსა შენ, ანუ უთხრასა ჭეშმარიტებად შენი?

11. ესმა უფალსა და შემიწყალა მე და უფალი იქმნა მწე ჩემდა.

12. მოაქციე გლოვა ჩემი სიხარულად ჩემდა; განხეთქე ძაძა ჩემი და გა-
რეშემარტყ მე სიხარული.

13. რათა გიგალობდეს შენ დიდებამ ჩემი და არა შევინანო. უფალო
ლმერთო ჩემო, უკუნისამდე აღვიარო შენ.

30

ა 1. დასასრულსა, ფსალმუნი დავითისი, განკრვეებისათჳს.

2. შენ, უფალო, გესავ, ნუ მრცხუნენებინ მე უკუნისამდე, სიმართლითა
შენითა მივსენ და განმარინე მე.

3. მოყავ ჩემდა ყური შენი და ისწრაფე ვანრინებად ჩემდა; მეყავ მე
ლმერთ მფარველ და სახლ შესავედრებელ ცხორებად ჩემდა.

4. რამეთუ განმძლიერებელი ჩემი და შესავედრებელი ჩემი შენ ხარ. და
სახელისა შენისათჳს მიძელე მე და გამომზარდო მე.

5. და გამომიყვანო მე საბრჯისა ამისგან, რომელ დამირწყეს მე.

6. რამეთუ შენ ხარ მფარველი ჩემი, უფალო. *და კელთა შენთა შევკვე-
დრო სული ჩემი; მივსენ მე, უფალო ლმერთო ჭეშმარიტებისაო.

7. მოიძულენ შენ ივინი, რომელთა დაიცვან ამოებამ ცუდად, ხოლო მე
უფალსა ვესავ.

8. ვგალობდე და ვიხარებდე წყალობისა შენისა მიმართ, რამეთუ მომხე-
დენ სიმდაბლესა ჩემსა და ივსენ ჭირისაგან სული ჩემი;

9. და არა მიმეც მე კელთა მტერთა ჩემთასა, დამიდგენ ფართოსა ფერჯნი
ჩემნი.

ბ 10. მიწყალე მე, უფალო, რამეთუ მჭირს მე; შეშფოთნა გულისწყრომი-
თა თუალი ჩემი, სული ჩემი და მუცელი ჩემი.

11. რამეთუ მოაკლდა საღმობით ცხორებამ ჩემი და წელიწადნი ჩემნი
სულთქმით; მოუძღურდა გლახაკებითა ძალი ჩემი და ძუალნი ჩემნი შეძრწუნ-
დეს.

გ 12. ყოველთა მტერთა ჩემთაგან ვიქმენ მე საყუედრელ და მოძმეთა ჩემ-
თაგან ფრიად და შიშ მეცნიერთა ჩემთა; რომელთა მიხილიან მე, გარეგანიელ-
ტიედ ჩემგან.

13. დავივიწყე მე, ვითარცა მკუდარი, გულითგან და ვიქმენ მე ვითარცა
ჭურჭელი წყმედული.

14. რამეთუ მესმა მე ყუედრებამ მრავალთა, რომელნი გარემოს იყვნეს
ჩემსა; რაჟამს შეკრბეს ივინი ერთბამად ჩემ ზედა, მიღებამ სულისა ჩემისა
იზრახეს.

15. ხოლო მე, უფალო, შენ გესავ; ვთქუე: შენ ხარ ლმერთი ჩემი.

16. და კელთა შენთა შინა არს მკვდრობამ ჩემი; მივსენ მე კელთაგან
მტერთა ჩემთასა და მღევართა ჩემთასა.

2. მრცხუნენებინ S. 3. ვანრინებად S. S. ცხორებად S. 12 საყუედრელ S. განვილტიედ S.
14. ყუედრებამ S. ერთბამად S.

* ლქმ. 23. ვ. 46.

17. გამოაჩინე პირი შენი მონისა შენისა ზედა და მაცხოვრე მე წყალობითა შენითა.

18. უფალო, ნუ მრცხუნებინ მე, რამეთუ გხადოდე შენი; პრცხუნოდენ უღმრთოთა და შთაყდენ იგინი ჯოჯოხეთად.

19. უტყუ იქმნენ ბაგენი მზაკუარნი, რომელნი იტყუან მართლისა მის ზედა უსჯულოებასა, ამპარტავენებითა და შეურაცხებითა.

20. ვითარ მრავალ არს წყალობაჲ სიტკბოებისა შენისა, უფალო, რომელ დაუმარხე მოშიშთა შენთა! ჰყავ შენი იგი მოსავეთა შენთათჳს წინაშე ძეთა კაცთასა.

21. დაძფარნე იგინი საფარველსა პირისა შენისასა აღძრვისაგან კაცთასა; დაიციუნე იგინი კარავსა შენსა კლდომისაგან ენათამასა.

22. კურთხეულ არს უფალი, რამეთუ საკვრველ-ყო. წყალობაჲ მისი ზედა ქალაქსა მტკიცესა.

23. ხოლო მე ვთქუ განკვრეებასა ჩემსა: გან-მე-გდებულ ვარ მე პირისაგან თულთა შენთასა; ამისთვის შეგესმა კმაჲ ლოცვისა ჩემისა, რაჟამს ვლალადებდი მე შენდამი.

24. შეიყუარეთ უფალი ყოველთა ღირსთა მისთა, რამეთუ ქეშმარიტებასა ეძიებს უფალი და მიაგოს მათ, რომელნი მეტად ჰყოფენ ამპარტავენებასა.

25. მკნე იყავენ და განძლიერდინ გული თქუენი, ყოველნი რომელნი ესავეთ უფალსა.

31

სიბრძნითა ფსალმუნნი დავითისი

ა 1. ნეტარ არიან, * რომელთა მიეტევნეს უსჯულობანი და რომელთა დაეფარნეს ცოდვანი.

2. ნეტარ არს კაცი, რომელსა არა შეურაცხოს უფალმან ცოდვაჲ, არცა არს პირსა მისსა ზაკუაჲ.

3. რამეთუ დაედუმენ მე, განკვდეს ყოველნი ძუალნი ჩემნი ლალადებითა ჩემითა მარადლე;

4. რამეთუ დლე და ღამე დამიძმინდა ჩემ ზედა კელი შენი; მივიქეც მე გლახაკობად, რამეთუ განმესხა მე ეკალი.

ბ 5. ცოდვა ჩემი გაუწყვე შენი და უსჯულოება ჩემი არა დაეფარე შენგან; ** ვთქუ: აუარო ბრალი ჩემი უფალსა, და შენი მომიტევე მე უღმრთოებაჲ გულისა ჩემისა.

6. ამისთვის ილოცვიდეს შენდამი ყოველი წმიდაჲ ჟამსა შეწყყნარებისასა, ხოლო რღუნა წყალთა მრავალთა მას არა მიეახლოს.

გ 7. შენი ხარ შესავედრებელი ჩემი ჰირისაგან, რომელი გარემომადგეს მე; სიხარულო ჩემო, მივსენ მე მათგან, რომელთა გარემოჴცავე მე.

8. გონიერ-გყო შენი და გულისხმა-გიყო შენი გზასა მას, რომელსაცა ხჯლოდი; ვიგნე შენი ზედა თუალნი ჩემნი.

9. ნუ იყოფით ვითარცა ცხენი და ჯორი, რომელთა თანა არა არს გულისხმა; ჰიძითა და აღჯრითა უქცინე დაწუნი მათნი, რომელნი შენი არა მიგეახლნეს.

18. მრცხუნებინ S. პრცხუნოდენ S. 19. ბაგენი S. უსჯულოებაჲ S. „ამპარტავენებითა და შეურაცხებითა“ ჩამატებულია S. 21. ენათას S. 23. განკვრეებაჲ S. ლოცვისა S. 24. ქეშმარიტებაჲ S. ამპარტავენებაჲ S. 6. ილოცვიდეს S.

* რმლთ. 4. ა. 7. ** ესრა. 6. 5. დ. 24.

10. მრავალ გუემა არიან ცოდვლათაჲს, ხოლო რომელნი ესევე უფალსა, წყალობაჲ გარემოდგეს მათ.

11. იხარებდით უფლისა მიმართ და იშუებდით, მართალნი, და იქაღლით ყოველნი წრფელნი გულითა.

კანონი ე

დიდებაჲ

32

ფხალმუნი დავითისი ზედაწარუწერელი ებრაელთა შორის

ა 1. იხარებდით მართალნი უფლისა მიმართ, და წრფელთა შუენის ქებაჲ.

2. აუვარებდით უფალსა ბობდნითა და ათძალითა საფხალმუნისათა უგალობლით მას.

3. აქებდით მას ქებითა ახლითა, კეთილად უგალობდით მას ღაღადებითა.

4. რამეთუ წრფელ არს სიტყუაჲ უფლისაჲ და ყოველნი საქმენი მისნი სარწმუნოებით არიან;

5. უყუარს წყალობაჲ და მსჯავრი უფალსა და წყალობითა უტლისაჲთა საესე არს ქუეყანაჲ.

ბ 6. *სიტყუთა უფლისაჲთა ცანი დაემტკიცნეს და სულითა პირისა მისისათა-ყოველი ძალი მათი.

7. შეჰკრებს იგი, ვითარცა თხიერთა, წყალთა ზღვსათა და დაასხამს საუნჯეთა შინა უფსკრულთა.

8. ემინოდენ უფლისაჲ ქუეყანასა და მისგან შეიძრნედ ყოველნი დამკვდრებულნი სოფლისანი.

9. **რამეთუ მან თქუა და იქმნნეს, თავადმან ამცნო და დაებადნეს.

10. უფალმან განაქარუნის ზრახვანი წარმართთანი და შეურაცხ-ყვნის გულისსიტყუანი ერთანი და შეურაცხ-ყვნეს ზრახვანი მთავართანი.

გ 11. ხოლო ზრახვა უფლისაჲ უკუნისამდე ჰვიეს და გულისსიტყუანი გულისა მისისანი — თესლითი თესლადმდე.

12. ნეტარ არს ნათესავი, რომლისა არს უფალი ღმერთი მათი, ერი, რომელ გამოირჩია სამკვდრებელად თუსად.

13. ზეცით მოხედნა უფალმან და იხილნა ყოველნი ძენი კაცთანი;

14. განმზადებულთ სამკვდრებელთ თუსით მოხედნა ყოველთა ზედა დამკვდრებულთა ქუეყანისათა,

15. რომელმან დაჰბადნა მხოლოდ გულნი მათნი, რომელმან გულისკმაცუნის ყოველნი საქმენი მათნი.

16. არა ცხონდების მეფე მრავლითა ძალითა თუსითა და გმირი არა განერეს სიმრავლითა ძალისა მისისაჲთა.

დ 17. ტყუინ ცხენი განრინებად და დიდითა ძალითა თუსითა არა განერნეს.

18. აჰა ესერა, თუალნი უფლისანი მოშიშთა მისთა ზედა და რომელნი ესევე წყალობასა მისსა,

10. გულმა S. 11. უფლისა S. იმუცდით S. „ღბ“ წაშლილია. ზედა წარუწერელი ებრაელთა შორის აჰას ხაზი აქვს გადასული „კანონი ე“ წაშლილია. 1. უფლისა S. შუქნის S. 6. ცანი S. უფლისა S. 9. თქუა S. დაებადნეს S. 10. გულის სიტყუანი S. 11. გულის სიტყუანი S. თესლადმდე S. 12. სამკვდრებელად S. 15. დაჰბადნა S. გულისკმა S. 16. მისისათა S. 18. წყალობასა S.

* ღბ“ღბ. 1. ა. 1. ** ივლით. 16. გ. 17.

19. ცხნად სიკუდილისაგან სულთა მათთა და გამოზრდად მათდა სიყ-
მილსა.

20. ხოლო სულმან ჩემმან დაუთმენ უფალსა, რამეთუ მწე და მფარველ
არს იგი ჩუენდა;

21. რამეთუ მისსა მიმართ იხარებდეს გული ჩუენი და სახელსა წმიდასა
მისსა ვესვიდეთ.

22. იყავნ, უფალო, წყალობაჲ შენი ჩუენ ზედა, ვითარცა ჩუენ გესავთ
შენ.

33

ა 1. ფსალმუნი დავითისი, რაჟამს-იგი იცვალა პირი თჳსი წინაშე აბიმი-
ლიქისა და განუტევა იგი და წარვიდა.

2. ვაკურთხო უფალი ყოველსა ეჳმსა, მარადის ქებაჲ მისი პირსა ჩემსა.

3. უფლისა მიერ იქოს სული ჩემი, ესმოდის მშუდთა და ახარებდენ.

4. განადიდეთ უფალი ჩემ თანა და აღვამაღლოთ სახელი მისი მის თანა.

5. გამოვიძიე უფალი და ისმინა ჩემი და ყოველთა ჳირთა ჩემთაგან მიცს-
ნა მე.

6. მოედით მისა და განათლდით და პირსა თქუენსა არა ჳრცხუნეს.

ბ 7. მან გლახაკმან ჳმა-ყო და უფალმან ისმინა მისი და ყოველთა ჳირთა
მისთაგან იქსნა იგინი.

8. დაიბანაკებს ანგელოზი უფლისა გარემოს მოშიშთა მისთა და იქსნნეს
იგინი.

9. განიცადეთ და იხილეთ, რამეთუ ტუბილ არს უფალი; ნეტარ არს კაცი,
რომელი ესავს მას.

10. გეშინოდენ უფლისა ყოველთა წმიდათა მისთა, რამეთუ არა არს ნაკ-
ლულევანებაჲ მოშიშთა მისთა.

გ 11. *მდიდარნი დავლახაკდეს და შეეშოთ, ხოლო რომელნი ეძიებენ
უფალსა, არა ნაკლულევან იქმნენ ყოველისაგან კეთილისა.

12. **მოვედით, შეიღწო, ისმინეთ ჩემი, შიში უფლისაჲ გასწავო თქუენ.

13. ვინ არს კაცი, რომელსა ჳნებაჲს ცხოვრებაჲ და უყუარან ხილვად დღე-
ნი კეთილნი?

14. დააცხრვე ენაჲ შენი ბოროტისაგან. ეჳ ბაგენი შენნი ნუ იტყუან
ზაკვასა.

15. მოიქეც ბოროტისაგან და ჳმენ კეთილი, მოიძიე მშუდობაჲ და მის-
დედრი მას.

16. ***თუალნი უფლისანი მართალთა ზედა და ყურნი მისნი ლოცვასა
მათსა ზედა;

17. პირი უფლისაჲ მოქმედთა ზედა ძჳრისათა მოსპოლვად ქუეყანით საჯ-
სენებელი მათი.

დ 18. ჳმობდეს მართალნი და უფალმან ისმინა მათი და ყოველთა ჳირთა
მათთაგან იქსნა იგინი.

19. მახლობელ არს უფალი შემუტრვილთა გულითა და მდაბალნი სულითა
აცხოვნნეს.

21. ვესკედთ S.3. უფლისაჲ S. 6. ჳრცხუნეს S. 7. ჳმაყო S. 8. დაიბანაკებს S. 10. უფ-
ლისაჲ S. 12. შუღწო S. 14. ბაგენი S.

* ლ.კ. 1. ვ. 53. ** 1. პტ.რე 3. ბ. 10. *** ზირაქ 15. დ. 20. ებრ.ლ. 4. გ. 13.

20. მრავალ არიან ჰირნი მართალთანი და ყოვლისავე მისგან იქსნნეს იგი-ნი უფალმან.

21. დაიცივნეს უფალმან ყოველნი ძუალნი მათნი და ერთიცა მათგანი არა შეიმუხროს.

22. სიკუდილი ცოდვილთა ბოროტ არს და, რომელთა სძულდეს მართალი, უსჯულოებენ.

23. იქსნნეს უფალმან სულნი მონათა მისთანი და არა ცოდონ ყოველ-თა, რომელნი ესვენ მას.

დიდებაჲ

34

ფსალმუნი დავითისი

ა 1. საჯენ, უფალო, მავნებელნი ჩემნი და ჰბრძოდე მბრძოლთა მამ ჩემთა; 2. აღილე ჰური და ფარი და აღდეგ მწედ ჩემდა. 3. განჰფინე მახული შენი და შეკრიბე წინა კერძო მდეგართა ჩემთასა; არქუ სულსა ჩემსა: მკსნელი შენი ვარი მე.

4. ჰრცხუენოდენ და კდემებოდენ, რომელნი ეძიებენ სულსა ჩემსა; მართლ-უკუნიქცენ და სირცხულეულ იქმნენ, რომელნი ზრახვიდეს ჩემთეს ძქრსა.

5. იქმნენ იგინი ვითარცა მტუერი წინაშე ქარსა და ანგელოზმან აჭირვენ მათ;

ბ 6. იყენენ გზანი მათნი ბნელ და საცთომელ და ანგელოზმან უფლისამან დეენეს იგინი.

7. რამეთუ ცუდად დამირწყეს მე განსახრწნელი საბრკისა მათისა და ამა-ოდ აყუედრებდეს სულსა ჩემსა.

8. ეწიენ მათ საბრკე, რომელ არა უწყოდინ და სანადირო, რომელ დაარ-წყუეს, შეიპყრნედ იგინი და საბრკესავე მათსა შეითხინედ.

9. ხოლო სული ჩემი იხარებდეს უფლისა მიმართ და იშუებდეს მაცხოვა-რებითა მისითა.

10. ყოველთა ძუალთა ჩემთა თქუან: უფალო, უფალო, ვინ გემსგავსოს შენ? რამეთუ იქსენ გლახაკი კელთაგან უძლიერესთა მისთასა და გლახაკი და დავრდომილი — მიმოდამტაცებელთაგან მისთა.

11. რამეთუ აღდგეს ჩემ ზედა მოწამენი ცრუნი და, რა-იგი არა უწყოდე, მკითხვიდეს მე.

12. მომაგეს მე ბოროტი კეთილისა წილ და უმკუდროებაჲ სულისა ჩემისა იზრახეს.

გ 13. ხოლო რაემს იგინი მაჭირებდინ მე, შევიმოსი ძაძა და დავიმ-დაბლი მარხვითა სული ჩემი, და ლოცვა ჩემი წილადვე ჩემდა მოიქცეს.

14. ვითარცა ძმა და მეგობარი ჩუენი, ეგრეთ სათნო-ვიყავე; ვითარცა მგლოვარე და მწუხარე, ეგრე დავმდაბლდი.

15. და ჩემ ზედა იხარეს და შეკრბეს; შეკრბეს ჩემ ზედა გუემანი და მე არა ვაგრძენ;

16. განიყვანეს და არა შეინანეს. განმცადეს მე და შეურაცხებით შეუ-რაცხ-მყვეს მე და იღრჭინნეს ჩემ ზედა კბილნი მათნი.

22. ცოდვითა S. 23. „ღბ“ ა წაშლილია. 4. ჰრცხუენოდენ S. ზრახვიდეს S. 5. მტუერი S. უფლისამან S. 7. აყუედრებდეს S. 8. დაარწყუეს S. 9. უფლისაჲ S. იშუებდეს S. 10. გლახაკი S. 13. მარხვითა S. 15. გუემანი S. 16. შეურაცხუეს S.

17. უფალო, ოდეს მომხედო? განაშორე სული ჩემი ძურისსაქმისა მათისაგან და ლომთაგან მხოლოდშობილება ჩემი.
18. აღვიარო შენ ეკლესიისა შინა დიდსა და კრებულსა შორის მრავალსა გაქებდე შენ.
19. ნუმცა უხარის ჩემ ზედა მტერთა ჩემთა უსამართლოდ, *რომელთა მომიძულეს მე ცუდად და თულ-ჰყოფდეს თულაითა.
20. რამეთუ ჩემ თან მშუდობასა იტყოდეს და რისხვით ზაკვასა განიზრახვიდეს.
21. განავრცეს ჩემ ზედა პირი მათი და თქუეს: ვაშა, ვაშა! იხილეს თულათა ჩუენთა.
22. იხილე, უფალო, ნუ დასდუმნები, უფალო, ნუ განმეშორები ჩემგან.
23. განილუძე, უფალო, და მოხედენ განკითხვასა ჩემსა, ღმერთო ჩემო და უფალო, შჯასა ჩემსა.
24. მისაჯე მე, უფალო, სიმართლითა ჩემითა, უფალო ღმერთო ჩემო და ნუმცა უხარის ჩემ ზედა.
25. ნუ იტყუედ გულთა შინა მათთა: ვაშა, ვაშა სულსა ჩემსა! ნუცა იტყუედ, ვითარმედ: შთავნთქათ იგი.
26. ჰრცხუენოდენ და კლემებოდენ თანად, რომელთა უხაროდა ბოროტთა ჩემთათეს; შთაიციუედ სირცხული და კლემა, რომელნი მდიდრად იტყოდეს ჩემ ზედა.
27. იხარებდენ და იშუებდენ შენდამი ყოველნი, რომელთა ენება სიმართლე ჩემი და თქუედ მარადის: დიდ არს უფალი! რომელთა უნდა მშუდობა მონისა შენისა.
28. და ენამ ჩემი იტყოდის სიმართლესა შენსა და მარადლე ქებასა შენსა.

35

- ა. 1. დასასრულსა, მონისა ღმრთისა დავითისი ფსალმუნი.
2. თქვს უსჯულომან ცოდვასა შინა გულსა თვისსა, არა არს შიში ღმრთისა წინაშე თულათა მისთა.
3. **რამეთუ ზაკვიდა იგი წინაშე მისსა მოპოვნებად უსჯულოებისა თვისისა და სიძულილისა.
4. სიტყუანი პირისა მისისანი — უსჯულოებად და ზაკვა, არა ინება მან გულისჯმის-ყოფა კეთილისა.
5. უსჯულოებად იზრახა საწოლსა ზედა თვისსა. დადგა იგი ყოველსა გზასა არაკეთილსა და ბოროტი მას არა მოეწყინა.
6. უფალო, ზეცასა არს წყალობაჲ შენი და ჰეშმარიტებაჲ შენი ვიდრე ღრუბელთამდე;
7. სიმართლენი შენი, ვითარცა მთანი ღმრთისანი და განკითხვანი შენნი უფსკრულ მრავალ. კაცთა და საცხოვარსა აცხოვნებ შენ, უფალო,
- ბ 8. ვითარცა განამრავლე წყალობაჲ შენი, ღმერთო. ხოლო ძენი კაცთანი საფარველსა ფრთეთა შენთასა ესვიდენ.

20. მშუდობასა S. რისხვით S. განიზრახვდეს S. 26. ჰრცხუენოდენ S. შთაიციუედ S. 27. იშუებდენ S. თქუედ S. 29. ქებასა S. 1. ღმრთისა S. 3. ზაკვა S. 4. ინება S. 7. ღმრთისანი S.

* ოანე. 15. დ. 25. ** ზე. 13. ა. 3.

9. დაითვრნენ იგინი სიპოხითა სახლისა შენისათა და |ღუარნი საშუებელისა შენისა ასუა მათ.

10. რამეთუ შენგან არს წყარო ცხორებისა და ნათლითა შენითა ვიხილეთ ჩუენ ნათელი.

11. მოჰფინე წყალობაჲ შენი, რომელთა გიციან შენ, და სიმართლე შენი წრფელთა გულითა.

12. ნუ მოვალნ ჩემ ზედა ფერკი ამპარტავანებისა და კელი ცოდვილისა ნუ შემძრავნ მე.

13. მუნ დაეცნეს ყოველნი მოქმედნი უსჯულოებისანი; განვარდენ და ვერღარა უძლონ დადგომად.

36

ფსალმუნნი დავითისი

ა 1. *ნუ გშურნ უკეთურთა, ნუცა გშურნ მათი, რომელნი იქმან უსჯულოებასა.

2. რამეთუ ვითარცა თივამ მსთუად განჯმენ და ვითარცა მხალი მწუან-ვილისა აღრე დამოცუვენ.

3. ესევედ უფალსა და ყავ სიტკობებაჲ, დაემკედრო ქუეყანასა და დემწყსო სიმდიდრესა ზედა მისსა.

4. იშუებდ უფლისა მიმართ და მან მოგცეს შემ თხოვამ გულისა შენისა.

5. განაცხადე უფლისა მიმართ გზამ შენი და ესევედ მას და მან ყოს; და გამოაბრწყინგოს ვითარცა ნათელი სიმართლე შენი და განკითხვა შენი — ვითარცა დღე შუვამ.

7. დაემორჩილე უფალსა და დაემონე მას. და ნუ გშურნ მისი, რომელი წარმართებულ იყოს გზასა მისსა კაცისა თანა, რომელი იქმოდის უსჯულოებასა. დასცხერ რისხვისაგან და დაუტევე გულისწყრომაჲ და ნუ ეშურები, რათამცა უკეთურებდი.

9. რამეთუ უკეთურნი აღრე მოისრნენ, ხოლო რომელთა დაუთმონ უფალსა, მათ დაიმკედრონ ქუეყანა.

ბ 10. და წუთლა, და არა იყოს უღმრთო და ეძიებდ აღვილსა მისსა და არა ჰპოო;

11. **ხოლო მკედრთა დაიმკედრონ ქუეყანა და იშუებდენ მრავლითა მშულობითა.

12. უმზირინ ცოდვილი მართალსა და დაიღრჰინინის მის ზედა კბილნი მისნი;

13. ხოლო უფალი ეცინინ მას, რამეთუ წინამსწარ ჰხედავს, რამეთუ მოახს დღე მისი.

14. მახული იჯადეს ცოდვილთა და გარდააცუეს მშულდსა მათსა დაცემად გლახაჲისა და დავრდომილისა და მოკლვად მათდა, რომელნი წრფელ არიან გულითა.

15. მახული მათი განეწონენ გულსა მათსა, და მშულდი მათი შეიმუსრენ.

9. ზღუარი S. საშუებელისა S. 12. ცოდვისა S. 13. „ღბ“ა“ წაშლილია. 4. იშუებდ S. უფლისა S. 5. უფლისაჲ S. 7. უსჯულოებასა S. 10. არა S. 11. იშუებდენ S. 12. ცოდვილი S. 14. ცოდვითა S. გარდააცუეს S.

* იგ. თ. 23. ბ. 17. და 24. ა. 1. ** მთ. ე. 5. 3. 5.

16. შჯობს მცირედი მართლისა, ვიდრეა არა მრავალსა მას სიმდიდრესა ცოდვილთასა.

17. რამეთუ მკლავნი ცოდვილისანი შეიმუსრნენ, ხოლო განამტკიცნეს მართალნი უფალმან.

18. იცნის უფალმან გზანი უბიწოთანი და მკვდრობაჲ მათი უკუნისამდე ეგოს;

19. არა სირცხულეულ იქმნენ იგინი ჟამსა ბოროტსა და დღეთა სიყმილისათა განძღენ.

გ 20 რამეთუ ცოდვილნი წარწყმდენ, ხოლო მტერნი უფლისანი დიდებასა ოდენ მათსა და ამალღებასა მოაკლდენ და ვითარცა კუამლი, განქარდენ.

21. ივასხის ცოდვილმან და არა მიაგის, ხოლო მართალსა ეწყვალინ და მისცის.

22. რამეთუ მაკურთხეველთა მისთა დაიმკვდრონ ქუეყანა, ხოლო მწყევარი მისნი მოისრნენ.

23. უფლისა მიერ წარემართების სლვა კაცისა, და გზაჲ მისი ენებოს ფრიად.

24. რაჟამს დაეცეს და არა დაიმუსროს, რამეთუ უფალი განამტკიცებს კელსა მისსა.

25. ყრმაჲ ვიყავ და დაგებრდიცა და არა ვიხილე მართალი დაგდებულ, არცა თესლი მისი მთხოველ პურისა.

26. მარადლე სწყვალობს და ავასებებს მართალი, და ნათესავი მისი კურთხეულ იყოს.

27. მოიქეც ბოროტისაგან და ქმენ კეთილი და დაემკვდრე უკუნითი უკუნისამდე.

28. რამეთუ უფალსა უყუარს მშჯავრი და არა დასთხინეს ღირსნი მისნი, უკუნისამდე დაიცვნენ იგინი; ხოლო უშჯულონი იღვენენ და თესლი უღმრთოთა მოისრას.

დ 29. ხოლო მართალთა დაიმკვდრონ ქუეყანა და დაემკვდრნენ უკუნითი უკუნისამდე მას ზედა.

30. *პირმან მართლისამან იწვართოს სიბრძნე და ენა მისი იტყოდის მშჯავრსა.

31. შჯული ღმრთისაჲ მისისა არს გულსა შინა მისსა და არა შეუბრკუემენ სლვანი მისნი.

32. ხედავენ ცოდვილი მართალსა და ეძიებენ მას, რათამცა მოკლა იგი;

33. ხოლო უფალმან არა დაუტეოს იგი კელთა მისთა, არცა დასაჯოს იგი, რაჟამს განიკითხუდეს მას.

34. დაუთმე უფალსა და დაიციე გზა მისი, და აგამადლო შენ დამკვდრებად ქუეყანისა, და მოსრვა ცოდვილთა იხილო.

35. ვიხილე მე უღმრთო უფროს ამალღებული და აღმატებული ვიდრე ნაძუთამდე ლიბანისათა.

36. და თანაწარვეჰკედ, და აჰა, არა იყო; და ვეძიებდ მას და არა იპოვა ადგილი მისი.

16. ცოდვლთასა S. 17. მკლავნი S. ცოდვილისანი S. 20. უფლისაანი S. დიდებასა S. ამალღებასა S. 21. ცოდვლმან. S. 23. უფლისაჲ S. 28. მჯავრი S. 32. ცოდვლნი S. 34. ცოდვლთა S. 35. ლიბანისათა S.

* ესაია. 51. გ. 7. იგ. ეი 31. გ. 26, დ. 31.

37. დაიცევ უმანკობა და იხილე სიწრფელე, რამეთუ არს ნეშტი კაცისა მამშვლებელისა.

38. ხოლო უსჯულონი მოისრნენ ერთბამად, და ნეშტი უღმრთოთა წარწყმდეს.

39. ხოლო ცხოვრება მართალთა უფლისა მიერ არს, და მფარველ მათდა არს ჟამსა ჰირისასა.

40. და შეეწიოს მათ უფალი და იქსნეს იგინი და განარინნეს იგინი ცოდვილთაგან და აცხოვნნეს იგინი, რამეთუ ესვიდეს მას.

კანონი ვ

დიდება

37

ა 1. ფხალმუნი დავითისი, მოხაკსენებელად შაბათთა.

2. *უფალო, ნუ გულისწყრომითა შენითა მამხილებ მე, ნუცა რისხვითა შენითა მსწავლი მე.

3. რამეთუ ისარნი შენნი განმეწონნეს მე და დაამტკიცე ჩემ ზედა კელი შენი.

4. არა არს კურნება ვორცთა ჩემთა პირისაგან რისხვისა შენისა, არა არს მშვლობა ძულთა ჩემთა პირისაგან ცოდვთა ჩემთასა;

5. რამეთუ უსჯულოებანი ჩემნი აღმატნეს თავსა ჩემსა და, ვითარცა ტურტი მძიმე, დამიმძიმდეს ჩემ ზედა.

6. შეყროლდეს და დაღპეს წყლულებანი ჩემნი პირისაგან უგუნურებისა ჩემისა;

7. დავგლახაკენ და დავმდაბლდი სრულიად, მარადლე მწუხარე ვილოდე;

8. რამეთუ თქმონი ჩემნი აღიქსნეს ნაგუემთაგან და არა არს კურნება ვორცთა ჩემთა.

9. შევბოროტენ და დავმდაბლდი ვიდრე ფრიად, კვმოზდ სულთქმითა გულისა ჩემისათა.

10. უფალო, შენ წინაშე არს ყოველი გულისთქმა ჩემი, და სულთქმა ჩემი შენგან არა დაეფარა.

11. გული ჩემი შეძრწუნდა და დამიტევა მე ძალმან ჩემმან და ნათელი თულთა ჩემთა, და იგიცა არა დაადგრა ჩემ თანა.

ბ 12. მოყუარენი ჩემნი და მეგობარნი ჩემნი ჩემ წინაშე მომეახლნეს და დადგეს, და მახლობლნი ჩემნი შორს განდგეს ჩემგან. ;

13. და მაიძულებდეს მე, რომელნი ეძიებდეს სულსა ჩემსა, და რომელნი ეძიებდეს ძვრსა ჩემსა, იტყოდეს ამოებასა და ზაკვასა მარადლე ზრახვიდეს.

14. ხოლო მე ვითარცა ყრუსა, არა მესმოდა, და ვითარცა უტყუმან რა არა აღადის პირი თვისი;

15. და ვიქმენ მე ვითარცა კაცი უსმი, რომლისა თანა არა არს პირსა მისსა სიტყუა.

16. არამედ მე შენ, უფალო, გესავ და შენ შეგესემინ ჩემი, უფალო ღმერთო ჩემო.

17. რამეთუ ვთქუ: ნუ სადა უხაროდის ჩემ ზედა მტერთა ჩემთა და შეძრვასა ფერკთა ჩემთასა ჩემ ზედა მდიდრად იტყოდეს.

39. უფლისა S. 40. ცოდვთაგან S. ესვდეს S. „ღბ“ ა“ წაშლილია. „კანონი ვ“ წაშლილია.

1. შაბათთა S. 2. რისხვთა S. 4. რისხვსა S. 8. ნაგუემთაგან S. 12. მეგობარნი S. 13. ამოებასა S. ზრახვდეს S.

* ზემო. 6. ა. 2.

18. რამეთუ მე გუემად განწმადებულ ვარ და საღმობაჲ ჩემი ჩემ წინაშე არს მარადის.

19. რამეთუ უსჯულოებაჲ ჩემი მე უთხრა და ვზრუნვიდე მე ცოდვისა ჩემისათჳს.

20. აწ, ესერა, მტერნი ჩემნი ცხოველ არიან და განძლიერებულ ჩემსა უფროს; და განწრაველდეს, რომელთა მომიძულეს მე უსამართლოდ;

21. და რომელთა მომაგეს მე ბოროტი კეთილისა წილ, მასმენდეს, რამეთუ ვსდევდ სიმართლესა.

22. ნუ დამაგდებ მე, უფალო ღმერთო ჩემო, და ნუცა განმეშორები ჩემგან.

23. მოიხილე შეწვეწვანად ჩემდა, უფალო ღმერთო ცხოვრებისა ჩემისაო.

38

ა 1. დასასრულსა, იდიუმიისთჳს ფსალმუნი დავითისი.

2. ვთქუ: ვიმარხნე გზანი ჩემნი, რათა არა ეცოდო ენითა ჩემითა; დავდევე საცო პირსა ჩემსა, მივდებოდა რა ცოდვილი წინაშე ჩემსა.

3. დავყრუვდი და დავმდაბლდი და დავდუმენ კეთილთაგან და საღმობაჲ ჩემი განმიახლდა.

4. განჯურდა გული ჩემი შორის ჩემსა და ზრახვასა ჩემსა აღატყდეს ცეცხლი.

ბ 5. ვიტყოდე მე ენითა ჩემითა: მაუწყე მე, უფალო, აღსასრული ჩემი, და რიცხვ დღეთა ჩემთა რავდენ არს, რათა უწყოდი, რალა მაკლს მე.

6. ესერა, ზომით ჰყვენ დღენი ჩემნი, და არსებაჲ ჩემი, ვითარცა არარაჲ, არს შენ წინაშე; რამეთუ ყოვლითავე ამავო არს ყოველი კაცი ჯორციელი.

7. დაღათუ მეებრ ხატად ვალს კაცი, გარნა ამოდლ შფოთებს, რამეთუ იუნჯებს და არა უწყის, ვის შეუჯრიბოს იგი.

8. და აწ ვინმე ჰრს თმენა ჩემი, არა თუ შენ, უფალი? და სიმტკიცე ჩემი შენ მიერ არს.

9. ყოველთა უსჯულოებათა ჩემთაგან მივსენ მე, საყუედრელად უგნურსა მიმეც მე.

10. დავყრუვდი და არა აღვალე პირი ჩემი, რამეთუ შენ ჰყავ.

11. განმაყენენ ჩემგან ტანჯვანი შენნი, რამეთუ ძალითა ჯელისა შენისათა მე მოვაკლდი.

ბ 12. მხილებათა მიერ უსჯულოებისათჳს განწმადლე კაცი და დაადნევე, ვითარცა დედაზარღლისა ქსელი, სული მისი; გარნა ამავო არს ყოველი კაცი.

13. შეისმინე ლოცვისა ჩემისა, უფალო, და ვედრებისა ჩემისა ყურად ილე; ცრემლთა ჩემთასა ნუ დაიღუმებ, რამეთუ მსხემ ვარ მე შენ წინაშე და წარმავალ, ვითარცა ყოველნი მამანი ჩუენნი.

14. მიღხინე მე, რათა განვისუენო პირველ წარსლვად ჩემდამდე და მერმე ნუ არღარა ვიპოვო.

39

1. დასასრულსა, ფსალმუნი დავითისი.
2. თმენით დაუთმე უფალსა და მომხედნა მე.
3. და ისმინა ლოცვისა ჩემისა. და აღმომიყვანა მე მღვმისაგან გლახაკებისა და თიკისაგან უყისა და დაამტკიცა კლდესა ზედა ფერკნი ჩემნი და წარჰმართა სლვანი ჩემნი.
4. და აღავსო პირი ჩემი ქებითა ახლითა გალობად ღმრთისა ჩუენისა; იხილონ მრავალთა და შეეშინოს და ესვიდენ უფალსა.
5. ნეტარ არს კაცი, რომლისა სახელი უფლისაჲ სასო მისა არს და არა მიხედნა ამავობასა, არცა სიციბილსა ტყუილისასა.
6. ირავალ-ჰყავ შენ, უფალო ღმერთო ჩუენო, საკურველი შენი, და განზრახვათა შენთა არა არს, ვინ გემსავასოს შენ; უთხარ და ვიტყოდე, და განმრავლდეს უფროს რიცხვსა.
- ბ 7. *შესაწირავი და მსხუერპლი არა გთნდა, ხოლო კორცნი დამამტკიცენ მე; საკურთხეები ცოდვისათჳს არა ითხოვე.
8. მაშინ ვთქუე: ესერა, მოვალ; თავსა წიგნთასა წერილ არს ჩემთჳს.
9. ყოფად ნებისა შენისა, ღმერთო ჩემო, ვინებე, და მჯული შენი შუევა მუტელსა ჩემსა.
10. ვახარე სიმართლე შენი ეკლესიასა შინა დიდსა; აჰა, ესერა, ბაგენი ჩემნი არა დავიპყრნე. უფალო, შენ უწყი:
- გ 11. სიმართლე შენი არა დავფარე, გულსა შინა ჩემსა ჰეშმარიტებაჲ შენი და მაცხოვარებაჲ შენი ვთქუე, არა დავფარე წყალობაჲ შენი და ჰეშმარიტებაჲ შენი კრებულსა შორის დიდძალსა.
12. ხოლო შენ, უფალო, ნუ განმაშორებ მოწყალებათა შენთა ჩემთაგან; წყალობამან შენმან და ჰეშმარიტებამან შენმან მარადის შემიწყნარენ მე.
13. რამეთუ მომიცვეს მე ბოროტთა, რომელთა არა არს რიცხუ; მეწინეს მე უსჯულოებანი ჩემნი და მე ვერ უძლე ხილვად; განმიმრავლდეს მე უფროს თმათა თავისა ჩემისათა და გულმან ჩემმან დამიტევა მე.
14. გთნდინ, უფალო, კნსა ჩემი; *უფალო, შეწევნად ჩემდა მომხედენ.
15. ***პრცხუენოდენ და კდემებოდენ თანად, რომელნი ეძიებენ სულსა ჩემსა მიღებად მას; მართლუქუნიქენ და სირცხვლეულ იქმნენ, რომელთა უნდა ბოროტი ჩემი.
16. მიღებად მეყსეულად სირცხული მათი, რომელნი მეტყოდეს მე: ვაშა, ვაშა!
17. იხარებდენ და იშუებდენ შენდამი ყოველნი; რომელნი გეძიებენ შენ, უფალო, და თქუედ მარადის: დიდ არს უფალი! რომელთა უყუარს მაცხოვარებაჲ შენი.
18. ხოლო მე გლახაკ და დავროდომილ ვარი; უფალმან ილუაწოს ჩემთჳს; შემწე და მკნელი ჩემი ხარი შენ, ღმერთო ჩემო, ნუ ჰყოვნი.

დიდებამ

3. ლოცვა S. 4. ღმრთისა S. 5. ამოებაჲსა S. 7. მსხუერპლი, S. საკურთხეები + და S. ცოდვისათჳს S. 10. სიმართლე-შენი S. ბაგენი S. 12. მოწყალებათა S. წყალობამან S. ჰეშმარიტებამან S. 15. პრცხუენოდენ S. მიღებად S. 16. მიღებად S. 17. იშუებდენ S. თქუედ S. 18. ვარი + მე S. ღმრთისა S.

* ებრ'ლ. 10. ა. 5. ** ქვემ. 69. ა. 2. *** ზემ. 34. ა. 4.

40

1. დასასრულსა, ფსალმუნი დავითისი

ა 2. ნეტარ არს, რომელმან გულისკმა-ყოს გლახაკისა და დავრდომილისა, აღესა ბოროტსა იქსნას იგი უფალმან.

3. უფალმან დაიცივას იგი და აცხოვნოს იგი. და სანატრელ ყოს იგი ქუეყანასა ზედა, და არა მისცეს იგი კელთა მტერთა მისთასა.

4. უფალი შეეწიოს მას ცხედარსა ზედა სალმობისა მისისასა; ყოველი სარეცელი მისი გარემიაქციე არაძლებასა შინა მისსა.

5. მე ვთქუ: უფალო, მიწყალე მე და განკურნე სული ჩემი, რამეთუ ცკოდე შენდა.

6. მტერთა ჩემთა თქუეს ბოროტი ჩემთვის: ოდესმე მოკუდეს და წარწყმდეს სახელი მისი.

ბ 7. და შემო-თუ-ვიდეს ხილვად, ამაოსა იტყუნ; გულმან მისმან შეიკრიბა უსჯულოებდა თავისა თვისისა; გარეგანვიდის გარე, და მასვე იტყუნ.

8. ჩემთვის ცუნდრუკობდეს ყოველნი მტერნი ჩემნი, ჩემთვის ზრახვიდეს ბოროტსა.

9. სიტყუაა უსჯულოებისა დამდევს ჩემ ზედა; ნუუკუე მძინარემან არ-ლარა ნუ შესძინოსა აღდგომა?

გ 10. და რამეთუ ამანცა, კაცმან მშუდობისა ჩემისამან, რომელსა-იგი მე ვესევი, რომელი ჰამდა პურსა ჩემსა, მან განადიდა ჩემ ზედა შეტყუილი.

11. არამედ შენ, უფალო, მიწყალე მე და აღმადგინე მე, და მე მივაგო მათ.

12. **ამით ცკან, რამეთუ მინებე მე, რამეთუ არა უხაროდის მტერსა ჩემსა ჩემ ზედა.

13. ხოლო მე უბიწოებითა ჩემითა შემიწყნარე და დამამტკიცე მე შენ წინაშე უკუნისამდე.

14. კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაჴლისა ამიერთიგან და უკუნისამდე! იყავნ, იყავნ!

41

ა 1. დასასრულსა გულისკმის-ყოფისათუს, ძეთა კორესთა ფსალმუნი დავითისი.

2. ვითარცა სახედ სურინ ირემსა წყაროთა მიმართ წყალთასა, ეგრე სურინ სულსა ჩემსა შენდამი, ღმერთო!

3. სწყურის სულსა ჩემსა ღმრთისა მიმართ ძლიერისა და ცხოველისა. ოდესმე მივიდე და ვეჩუენო პირსა ღმრთისასა?

4. იქმნეს ცრემლნი ჩემნი პურად ჩემდა დღე და ღამე, რამეთუ მეტყუდე მე მარადღე: სადა არს ღმერთი იგი შენი?

ბ 5. ხოლო მე ესე მოვიკსენი და ნუგეშინის-ვსცი სულსა ჩემსა, რამეთუ განვლო მე აღგილსა საყოფელისა საკვრველისასა ვიდრე სახლადმდე ღმრთისა კმითა სიხარულისათა და აღსარებისათა, კმითა მედღესასწაულეთათა.

4. ძღუბაღსა S. 7. შეიკრიბა S. 8. ზრახვიდეს S. 9. ნუუკუე S. 1. „ფსალმუნი დავითისი“ წამ-ლილია. 3. ღმრთისა S. ვეჩუენო S.

* ინ“ე. 13. ბ. 18. ** სკ“ე. 1. გ. 16.

6. რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო, ანუ რად შემადრწუნებ მე? ესევედ ღმერთსა, რამეთუ მე აუვარო მას, მაცხოვარსა პირისა ჩემისასა და ღმერთსა ჩემსა.

7. სული ჩემი შეძრწუნდა ჩემ თანა; ამისთვის მოგიკსენო შენ ქუეყანით იორდანით და ერზონით მთით მცირით.

8. უფსკრული უფსკრულსა ხადის კმითა ზეგარდამოსაქანელთა შენთათა; ყოველნი განსაცხრომელნი შენნი და ლელვანი შენნი მე ზედა გარდამქდეს.

9. დღისი ამცნო უფალმან წყალობაჲ მისი. და ღამე გალობაჲ მისი; ჩემ მიერ ლოცვა ღმრთისა მიმართ ცხორებისა ჩემისა.

10. ვარქუ ღმერთსა: მწე ჩემდა ხარ, რად დამივიწყებ მე, ჰირითა მტერისათა?

11. და შემუსრვასა ძულთა ჩემთასა მყუედრიდეს მე მტერნი ჩემნი, მეტყუედ რა იგინი მარადღე: სადა არს ღმერთი იგი შენი?

12. რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო, ანუ რად შემადრწუნებ მე? ესევედ ღმერთსა, რამეთუ მე აუვარო მას, მაცხოვარსა პირისა ჩემისასა და ღმერთსა ჩემსა.

42

ფსალმუნი დავითისი ზედა წარუწერელი ებრაელთა შორის

ა. 1. მისაჯე მე, ღმერთო, და საჯე სჯა ჩემი თესლითგან არაწმიდისა, კაცისა ცრუსა და მზაკუარისაგან მიკსენ მე.

2. რამეთუ შენ, ღმერთი, ძალ ჩემდა ხარ; რად განმიშორებ მე, და რად მწუხარე ვარ მე ჰირითა მტერისათა?

3. გამოავლინე ნათელი შენი და ჰეშმარიტებაჲ შენი, ესენი მიმიძღუეს და მიმიყვანეს მე მთასა წმიდასა შენსა და საყოფელთა შენთა.

ბ 4. და შევიდე მე წინაშე საკურთხეველსა ღმრთისაჲსა. ღმრთისა მიმართ, რომელმან ახარა სიკაბუყესა ჩემსა; აღვიარო შენ ბოზდინთა, ღმერთო, ღმერთო ჩემო!

5. რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო, ანუ რად შემადრწუნებ მე? ესევედ ღმერთსა, რამეთუ მე აუვარო მას, მაცხოვარსა პირისა ჩემისასა და ღმერთსა ჩემსა.

43

ა. 1. დასარულსა, ძეთა კორესთა, გულისკმის-ყოფისათუხ

2. ღმერთო, ყურთა ჩუენთა გუესმა ჩუენ და მამათა ჩუენთა გვთხრეს ჩუენ საქმე იგი, რომელ ჰქმენ ღმერთი მათთა, ღმერთი მათ შინა პირველთა.

3. კელმან შენმან მოსრნა წარმართნი და დაჰნერგენ იგინი, ბოროტი უყავდერთა და განასხენ იგინი.

ბ 4. რამეთუ არა მახვლითა მათითა დაიმკდრონ ქუეყანა და არცა მკლავმან მათმან იქსნნა იგინი; არამედ მარჯუენემან შენმან და მკლავმან შენმან და ნათელმან პირისა შენისამან, რამეთუ სათნო-იყვენ შენ იგინი.

6. რად S. რად² S. 9. ღმრთისა S. 11. მყუედრიდეს S. 12. რად S. რად² S. ფსალმუნი დავითისი „ზედა წარუწერელი ებრაელთა შორის“ ამას ხაზის აქვს გადასული. 2. რად S. 3. მიმიძღულეს S. 4. ღმრთისა S. 5. რად S. რად² S. „ღ“ „ბ“ წაშლილია. 2. გუესმა S. 4. მკლავმან S. მარჯუენემან S. მკლავმან S. იყუენ S.

5. შენ თავადი ხარ მეუღლე ჩემი და ღმერთი ჩემი, რომელმან ჰპირდანე ცხოვრება იაკობისი.

ბ 6. შენ გამო მტერნი ჩუენნი დავრქენეთ, და სახელითა შენითა შეურაცხვეუენთ იგინი, რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა.

7. რამეთუ არა მშულდა ჩემსა ვესავ, არცა მახვლმან ჩემმან მაცხოვნოს მე.

8. რამეთუ შენ მაცხოვენ ჩუენ მაჭირებელთა ჩუენთაგან, და მოძულეთა ჩუენთა არცხვენ.

9. ღმრთისა მიერ ვიქებოდით ჩუენ მარადღე და სახელსა შენსა აუვარებდეთ უკუნისამღე.

10. ხოლო აწ განმიშორენ და მარცხენენ ჩუენ და არა გამოხუედ ღმერთი ძალად ჩუენდა.

11. მართლუკუნმაქციენ ჩუენ უფროს მტერთა ჩუენთასა და მოძულენი ჩუენნი მიმოდამიტაცებდეს ჩუენ.

12. მიმცენ ჩუენ ვითარცა ცხოვარნი შესაქმელნი და წარმართთა შორის განმთესენ ჩუენ.

13. მიეც ერი შენი უსასყიდლოდ. და არა იყოს სიმრავლე სასყიდლისა ჩუენისა.

14. მყვენ ჩუენ საყუედრელ მახლობელთა ჩუენთა, საცინელ და საკიცხელ გარემოსთა ჩუენთა.

გ 15. მყვენ ჩუენ იგავ წარმართთა შორის და თავის სახრელად ერთა შორის.

16. მარადღე კდემულებამ ჩემი ჩემ წინაშე არს.

17. და სირცხულმან პირისა ჩემისამან დამფარა მე. კმისაგან მაყუედრებელისა და ძვრისმეტყუელისა პირისაგან მტერისა და მღევიარისა.

18. ესე ყოველი მოიწია ჩუენ ზედა და ჩუენ არა დაგივიწყეთ შენ და არა ვეცრუენით ჩუენ აღთქუმასა შენსა; და არცა ვანდგა მართლუკუნ გული ჩუენი.

19. და მისდრიკენ ალაგნი ჩუენნი გზისაგან შენისა.

20. რამეთუ დამამდაბლენ ჩუენ ადგილსა ბოროტსა და დამფარნა ჩუენ აჩრდილმან სიკუდილისამან.

დ 21. უკუეთუ დავივიწყეთ ჩუენ სახელი ღმრთისა ჩუენისა და განთუვიბყრნეთ კელი ჩუენნი ღმრთისა მიმართ უცხოსა.

22. არა ღმერთმან სამემცა იძია ესე? რამეთუ მან უწყის საიდუმლო გულისა. *რამეთუ შენთს მოვსწყდებით ჩუენ მარადღე, შევირაცხენით ჩუენ, ვითარცა ცხოვარნი კლვადნი.

23. განილძე, რად გძინავს, უფალო? აღდგე და ნუ განმაგდებ ჩუენ სრულიად.

24. რად გარემიქცევ პირსა შენსა და დავივიწყებ გლახაკებასა ჩუენსა და ქირსა ჩუენსა?

25. რამეთუ დამდაბლდა მიწამღე სული ჩუენი, და აღეკრა ქუეყანასა მუცელი ჩუენი.

26. აღდგე, უფალო, შემეწიენ ჩუენ და მიქსნენ ჩუენ სახელნი^წ შენისათს.

6. დავრქუნეთ S. 9. ღმრთისა S. 10 გამოხუედ S 15. მყუენ S. 17. მყუედრებელისა S..
 ჯვრისმეტყუელისა S. 18. ვეცრუენით S. 21. ღმრთისა S. ღმრთისა * S. 22. საიდუმლო S..
 24. რად S. გლახაკებასა S.

* რმლ თ. 8. ზ. 36.

44

ა 1. დასასრულსა, ცვალებადთა უამათოვს, ძეთა კორესთა, გულისკმის-
ყოფისათვს. გალობაჲ საყუარელისა.

2. აღმოთქუა გულმან ჩემმან სიტყუაჲ კეთილი და უთხრნე მე საქმენი
ჩემნი მეუფესა; ენაჲ ჩემი საწერელ მწიგნობრისა კვლოვნისა,

3. შეუნიერ სიკეთითა უფროს ძეთა კაცთასა; განეფინა მადლი ბაგეთა
შენთა; ამისთვის გაკურობა შენ ღმერთმან უკუნისამდე.

4. შეიბ მახული შენი წელთა შენთა, ძლიერო,

ბ 5. შეუნიერებითა შენითა და სიკეთითა შენითა. და გარდააცუ და წა-
რემართე და სუფევდი ჭეშმარიტებისათვს და სიმშედისა და სიმართლისა; და
გიძლოდის შენ საკრეველად მარჯუნენ შენი.

6. ისარნი შენნი ლესულ არიან, ძლიერო; ერნი შენ ქუეშე დაეცენ, გუ-
ლითა მტერნი მეუფისანი.

7. *საყდარი შენი, ღმერთო, უკუნითი უკუნისამდე, კუერთხი განგებისა
და კუერთხი სუფევისა შენისა.

8. შეიყუარე სიმართლენ და მოიძულე უსჯულოებაჲ, ამისთვის გცხო შენ
ღმერთმან, ღმერთმან შენმან, საცხებელი სიხარულისა უმეტეს მოყუასთა
შენთა.

9. მური და შტახსი და კასია სამოსელთაგან შენთა, ტაძართაგან პილოს-
ძულისათა გახარეს შენ.

10. ასულნი მეუფისანი პატივითა შენითა; დადგა დედოფალი მარჯუნით
შენსა, სამოსლითა ოქრო-ქსოვილითა შემკულ და შემოსილ პირად-პირადად.

11. ისმინე, ასულო, და იხილე, და მოყავ ყური შენი; და დაივიწყე ერი
შენი და სახლი მამისა შენისა;

12. და გულმან უთქუას მეუფესა სიკეთისა შენისა; რამეთუ იგი თავადი
არს უფალი ღმერთი შენი. და თაყუანის-სცეს მას.

გ 13. და ასულმანცა ტვროსისამან ძლუნითა; პირსა შენსა ლიტანიობდენ
მდიდარნი ერისანი.

14. ყოველი დიდებაჲ ასულისა მეფისა შინაგან, ფესვედითა ოქროვანითა
შემკულ არს

15. და შემოსილ პირად-პირადად. მიერთუნენ მეუფესა ქალწულნი, შემ-
დგომად მისსა, მოყუასნი მისნი მიგერთუნენ შენ.

16. მიგერთუნენ შენ გალობითა და სიხარულითა და შეიყვანენ იგინი
ტაძარსა მეუფისასა.

17. მამათა შენთა წილ იქმნეს შვილნი შენნი და დაადგინენ იგინი მთავ-
რად ყოველსა ქუეყანასა ზედა.

18. მოვიცენო სახელი შენი ყოველსა შორის თესლსა; ამისთვის ერთა აღ-
გიარონ შენ უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე.

45

ა 1. დასასრულსა, ძეთა კორესთათვს, დაფარულთათვს ფსალმუნი.

1. ცვალებადთა S. 2. მეუფესა S. 3. შეწიერო S. ბაგეთა S. 5. შეწიერებითა S. მარჯუ-
ნენ S. 6. ქუეშე S. 7. კუერთხი S. კუერთხი* S. 8. მოყუასთა S. 10. მარჯუნით S. 12. მეუფ-
ესა S. 15. მეუფესა S. 17. უკლნი S.

* 8. ებრ. ლ. 1. გ. 8.

2. ღმერთი ჩუენი შესავედრებელ და ძალ, შემწე ჰირთა შინა, რომელთა მპოვნეს ჩუენ ფრიად.

3. ამისთვის არა მეშინოდის ჩუენ ძრვასა ქუეყანისასა და ცვალებასა მათ-
თასა, გულთა ზღუათასა.

4. ოხრიდეს და შეძრწუნდეს წყალნი მათნი, შეძრწუნდეს მათნი ძლიე-
რებითა მისითა.

5. სლვა მდინარეთა ახარებს ქალაქსა ღმრთისასა; წმიდა-ყო საყოფელი
თვისი მალალმან.

ბ 6. ღმერთი მის შორის და იგი არა შეიძრას; შეეწიოს მას ღმერთი დი-
ლთი-დილად.

7. შეძრწუნდეს წარმართნი; მიდრკეს მეფენი, მოსცა ვმაჲ თვისი მალალმან
და შეიძრა ქუეყანა.

8. უფალი ძალთა ჩუენთა, კელისაღმპყრობელ ჩუენდა ღმერთი იაკობისი.

9. მოდით და იხილენით საქმენი ღმრთისანი, რომელ ქმნა ნიშები ქუე-
ყანასა ზედა.

10. დაცადნის ბრძოლანი კიდითგან კიდედმდე ქუეყანასა; მშულდები შე-
მუსროს და შეფქვას საპურველი და ფარები დაწვას ცეცხლითა.

11. მოიცალეთ და გულისწმა-ყავთ, რამეთუ მე ვარ ღმერთი; ავმალდე
წარმართთა შორის და ავმალდე ქუეყანასა შინა.

12. უფალი ძალთა ჩუენ თანა, კელისაღმპყრობელ ჩუენდა ღმერთი იაკო-
ბისი.

კანონი ზ

დიდებაჲ

46

ა 1. დასახრულსა, ძეთა კორესთათეს ფსალმუნნი

2. ყოველთა წარმართთა აღიტყუელენით კელნი თქუენნი, ლაღადებლით
ღმრთისა მიმართ კმითა სიხარულისათა.

3. რამეთუ უფალი მაღალ არს და საშინელ და მეუფე დიდ ყოველსა ქუე-
ყანასა ზედა.

4. დაგუამორჩილნა ჩუენ ერნი და წარმართნი ქუეშე ფერკთა ჩუენთა.

5. გამომირჩია ჩუენ სამკვდრებელი თვისი, შეუენიერებაჲ იაკობისი, რო-
მელ შეიყუარა.

ბ 6. *ამალღდა ღმერთი ლაღადებითა და უფალი კმითა საყურისათა.

ბ 7. უგალობლით ღმერთსა ჩუენსა, უგალობლით; უგალობლით მეუფესა
ჩუენსა, უგალობლით;

8. რამეთუ მეუფე არს ყოვლისა ქუეყანისა ღმერთი, უგალობლით მას
მეცნიერებით.

9. სუფევს ღმერთი წარმართთა ზედა, ღმერთი ზის საყდარსა მისსა ზედა
წმიდასა.

10. მთავარნი ერთანი შეკრბეს ღმრთისა თანა აბრაჰამისა, რამეთუ ღმრთი-
სა ძლიერნი ქუეყანით ფრიად ამალღდეს.

3. ცვალებასა S. ზღუათასა. 5. წმიდაჲ S. 9. ღმრთისანი S. 10. ბრძოლანი S. 11. გულის-
მაჲ ყავთ S. 12. დიდებაჲ კანონი ზ—ზაზი ჰქვს ამას გადასმული. 2. აღიტყუელენით S. ღმრთი-
საჲ S. მეუფე S. 4. ქუეშე S. 7. მეუფესა S. 8. მეუფე S. 10. ღმრთისაჲ S.

* 2. მეფ. 6. გ. 15.

47

- ა 1. ფსალმუნი გალობისა, ძეთა კორესთა, მეორისა შაბათისა
 2. დიდ არს უფალი და ქებულ ფრიად ქალაქსა ღმრთისა ჩუენისა მთასა წმიდასა მისსა.
 3. ძირ-მტკიცედ სიხარულითა ყოელისა ქუეყანისათა მთანი სიონისანი, გუერდნი ჩრდილოსანი, ქალაქი მეუფისა დიდისა.
 4. ღმერთი ტაძართა შინა მისთა განცხადებულ არს, რაჟამს შეეწეოდის მას.
 5. რამეთუ, ესერა, მეფენი ქუეყანისანი შეკრბეს და მოვიდეს ერთბამად.
 6. მათ იხილეს ესრეთ და დაუკვრდა, შეშფოთნეს, შეირყინეს;
 7. და ძრწოლამა შეიპყრნა ივინი;
 8. მუნ საღმობამ, ვითარცა შობადისა. ქართა სასტიკითა შეკმუსრნეს ნაენი თარშისანი.
 ბ 9. ვითარცა გუესმა, ეგრეცა და ვიხილეთ ქალაქსა უფლისა ძალთასა, ქალაქსა ღმრთისა ჩუენისასა; ღმერთმან დააფუძნა იგი უკუნისამდე.
 10. შევიწყნარეთ წყალობამ შენი, ღმერთო, შორის ერსა შენსა.
 11. ვითარცა არს სახელი შენი, ღმერთო, ეგრეცა ქებად შენი ყოველთა კიდეთა ქუეყანისათა; სიმატლითა სავსე არს მარჯუენე შენი.
 12. იხარებდინ მთამ სიონი და იშუებდედ ასულნი ჰურიასტანისანი სამართალთა შენთათს, უფალო.
 13. მოადევით სიონსა და მოიცევით იგი და მიუთხრობდით გოდლებსა შორის მისსა.
 14. დასხენით გულნი თქუენნი ძალსა შინა მისსა. და განიყავთ ტაძრები მისი, რათა მიუთხრათ ნათესავსა სხუასა.
 15. რამეთუ ესე არს ღმერთი ჩუენი უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე და ამან დამწყსნეს ჩუენ უკუნისამდე.

48

- ა 1. დახასრულსა, ძეთა კორესთა ფსალმუნი
 2. ისმინეთ ესე ყოველთა წარმართთა და ყურად-ილეთ ყოველთა, რომელნი დამკვდრებულ ხართ სოფელსა.
 3. ნაშობნი ქუეყანისანი და ძენი კაცთანი, ერთბამად მდიდარნი და გლახაკნი.
 4. პირი ჩემი იტყოდის სიბრძნესა და ზრახვანი გულისა ჩემისანი გულისკმის-ყოფასა.
 5. შვიგყო იგავსა ყური ჩემი და აღვადო საგალობლითა იგავი ჩემი.
 6. რამათს მეშინის მე დღესა ბოროტსა; უკუეთუ უსჯულოებამან სლვათა ჩემთამან გარემომიცვას მე?
 7. რომელნი ესვენ ძალსა თუსსა და სიმრავლესა ზედა სიმდიდრისა თუსისასა იქადიან.

1. შაბათისა S. 2. ღმრთისა S. 3. გუერდნი S. 5. ერთბამად S. 7. ძრწოლამან S. 8. შობადისა S. 9. გუესმა S. უფლისა S. ღმრთისა S. 11. მარჯუენე S. 12. იშუებდით S. 14. სხუასა S. 15. დამწყსნეს S. 6. უსჯულოებამან S.

* ფს^{ნი}. 77. ა. 2. მთ^ე. 13. ე. 35.

8. ძმამან ვერ იცნას, იცნეს კაცმან? არა მისცეს ღმერთსა საქსარი თავისა თვისისა.

9. და სასყიდელი საქსრად სულისა თვისისა; და შურებოდა იგი უკუნი-სამდე;

10. და ცხოვნდეს სრულიად.

11. არა იხილოს მან განსახრწნელი, რაჟამს იხილნეს ბრძენნი სიკუდილად. ერთბამად უგუხური და უცნობო წარწყმდენ და დაუტეონ უცხოთა სიმდიდრე მათი.

12. და სამარენი მათნი სახლ მათდა იყუნენ უკუნისამდე და საყოფელ მათდა თესლითი თესლადმდე; სახელები მათი უწოდეს მიწასა მათსა.

13. კაცი პატივსა შინა იყო და არა გულისკმა-ყო; ჰბაძვიდა იგი პირუტყუთა უგუხურთა და მიემსგავსა მათ.

14. ესე გზად არს საცთურებისა მათისა მათდა მიმართ და ამისსა შემდგომად პირითა მათითა სათნო-იყონ.

15. ვითარცა საცხოვარნი, ჯოჯოხეთსა მიეცენ. და სიკუდილი ჰმწყსიდეს მათ; და ეუფლნენ მათ წრფელნი განთიად და შეწეენა მათი განყდეს ჯოჯოხეთს და ღიდებისა მათისაგან განვარდენ.

16. ხოლო ღმერთმან იცნეს სული ჩემი კელთაგან ჯოჯოხეთისათა, რაჟამს შემიწყნარებდეს მე.

17. ნუ გეშინინ, რაჟამს განმდიდრდეს კაცი და რაჟამს განმრავლდეს პატივი სახლისა მისისა.

18. რამეთუ არა სიკუდილსა მისსა წარიღოს მან ყოველი, არცა შთაჰყვეს ღიდებამ მისი მის თანა.

19. რამეთუ სული მისი ცხოვრებასა ოდენ მისსა იკურთხოს; ალგიაროს შენ, რაჟამს კეთილი უყო მას.

20. შევიდეს იგი ვიდრე ნათესავადმდე მამათა მისთა, ვიდრე უკუნისამდე ნათელი არა იხილოს.

21. კაცი პატივსა შინა იყო და არა გულისკმა-ყო, ჰბაძვიდა იგი პირუტყუთა უგუხურთა და მიემსგავსა მათ.

ღიდებამ

49

ფსალმუნი ასაფისი

1. ღმერთი ღმერთთა უფალი იტყოდა და უწოდა ქუეყანასა აღმოსავალითგან მზისათ ვიდრე დასავალადმდე.

2. სიონით გამო არს შუენიერებამ ჰაეროვნებისა მისისა.

3. ღმერთი ცხლად მოვიდეს, ღმერთი ჩუენი და არა დადუმნეს; ცეცხლი მის წინაშე აღატყდეს და გარემოს მისსა ნიავქარი ფრიად.

4. მოუწოდოს ზეცას ზეგარდამო და ქუეყანასა განრჩევედ ერისა თვისისა.

5. და შემოკრიბენით მისა წმიდანი მისნი, აღმასრულებელნი აღთქმისა მისისანი საკუერთხთა ზედა.

11. ერთბამად S. 13. გულისკმა S. ჰბაძვდა S. მიემსგავსა S. 18. შთაჰყუქს S. 19. ცხოვრებასა S. 21. გულისკმა ყო S. „ღიდებამ“ წაშლილია. 1. დასავალადმდე S. 2 არ S. შეწნოიერებამ S. 5. წმიდანი S. საკუერთხთა S.

ბ 6. და უთხრობენ ცანი სიმართლესა მისსა, რამეთუ ღმერთი მსაჯულ არს.

7. ისმინე, ერო ჩემო, და გეტყოდი შენ; ისრაჲლო, და გიწამო შენ; ღმერთი შენი ვარი მე.

8. არა თუ მსხუერპლთა შენთათჳს გამხილო შენ, რამეთუ საკუერთხნი შენნი ჩემ წინაშე არიან მარადის.

9. არა შევიწირავ მე სახლისა შენისა ზუარაკთა, არცა არავისა შენისაგან ვაცთა;

10. რამეთუ ჩემი არს ყოველი მკეცი ველისა, ნადირი მთათა და ყოველი პირუტყუ;

11. ვიცნი მე ყოველნი მფრინველნი ცისანი, და შეენიერებაჲ ველთა ჩემ თანა არს, შე-თუ-მემშოის, არავე შენ გეტყოდი, რამეთუ ჩემი არს სოფელი და საესებაჲ მისი.

12. ნუ ეკამოა კორცი ზუარაკთა, ანუ სისხლი ვაცთა ესუაა?

გ 14. შეწირე ღმრთისა მსხუერპლი ქებისა და მიუსრულენ მაღალსა აღნათქუემნი შენნი.

15. და მხადე მე ღღესა ჰირისა შენისასა და მე გიკსნა შენ და შენ მადიდო მე.

16. ხოლო ცოდვილსა მას ჰრქუა ღმერთმან: რამათჳს-მე მიუთხრობ შენ სამართალთა ჩემთა და აღიღებ აღთქმასა ჩემსა პირითა შენითა?

17. შენ, ეგერა, მოიძულე სწავლებებაჲ და განიშორენ და განსთხიენ სიტყუანი ჩემნი.

დ 18. იხილი თუ მპარავი, თანაურბიოდე მას და მეძავსა თანა დასდვა ნაწილი შენი.

19. პირმან შენმან განამრავლა უკეთურებაჲ და ენამ შენი თხზვიდა ზაკვასა.

20. შჯდი რაჲ, ძმისა შენისათჳს ბოროტსა იტყოდი, და ძისათჳს ღედისა შენისა დასდვი საცთური.

21. ესე ყოველი ჰყავ და დავიდუმე; ჰგონე უსჯულოებაჲ, ვითარმედ მეცა შენ გემსგავსო; გამხილო და წარმოვადგინენ ცოდვანი შენნი წინაშე პირსა შენსა.

22. გულსკმა-ყავთ ესე ყოველთა, რომელთა დაგივიწყებდეს ღმრთისაჲ; ნუუკუე წარგიტაცნეს და არა ვინ იყო მკსნელ თქუენდა.

23. მსხუერპლმან ქებისამან მადიდოს მე, და მუნ არს გზად, სადა უჩუენო მას მაცხოვარებაჲ ჩემი.

50

1. დასასრულსა, ფსალმუნი დავითისი

ა 2. რაჟამს მოვიდა მისა ნათან წინაწარმეტყუელი, ოდეს-იგი შევიდა ბერსაბესა, ჰურიამს ცოლისა.

6. ცაჲნი S. 8. მსხუერპლთა S. საკუერთხნი S. 11. შექენიერებაჲ S. 14. ღმრთისაჲ S. მსხუერპლი S. აღნათქუემნი S. 16. ცოდვლსა S. ჰრქუა S. 19. განამრავლა S. 22. გულსკმა ყავთ S. ნუუკუე S. 23. მსხუერპლმან. S. უჩუენო S. 2. „ჰურიამს ცოლისა“ წაშლილია.

3. მიწყალე მე, ღმერთო, დიდითა წყალობითა შენითა და მრავლითა მოწყალებითა შენითა ავოცე უსჯულოებამ ჩემი.

4. უფროს განმბანე მე უსჯულოებისა ჩემისაგან და ცოდვათა ჩემთაგან განმწმიდე მე.

5. რამეთუ უსჯულოებამ ჩემი მე უწყი, და ცოდვა ჩემი წინაშე ჩემსა არს მარადის.

6. შენ მხოლოსა შეგცოდე და ბოროტი შენ წინაშე ვყავ; *რათა განკმართლდე სიტყუათაგან შენთა და სძლო სჯასა შენსა. |

ბ 7. რამეთუ, ესერა, უსჯულოებათა შინა მიუდგა და ცოდვათა შინა მშვა მე დეღამან ჩემმან.

8. რამეთუ, ესერა, ჭეშმარიტებამ შეიყუარე, უჩინონი და დაფარულნი სიბრძნისა შენისანი გამომიცხადენ მე.

9. **მასხურო მე უსუპითა და განვწმიდენ მე, განმბანო მე და უფროს თოვლისა განვსპეტაკენ.

10. მასმინო მე გალობამ და სიხარული, და იხარებდენ ძუალნი დამდაბლებულნი.

11. გარემიაქციე პირი შენი ცოდვათა ჩემთაგან და ყოველნი უსჯულოებანი ჩემნი ავოცენ.

გ 12. გული წმიდამ დაჰბადე ჩემ თანა, ღმერთო, და სული წრფელი განმიახლე გუამსა ჩემსა.

13. ნუ განმადგებ მე პირისა შენისაგან და სულსა წმიდასა შენსა ნუ მიმიღებ ჩემგან.

14. მომეც მე სიხარული მაცხოვარებისა შენისა და სულითა მთავრობისათა დამამტკიცე მე.

15. ვასწავლენ უსჯულოთა გზანი შენნი და უღმრთონი შენდა მოიქცენ.

16. მივსენ მე სისხლთაგან, ღმერთო, ღმერთო ცხორებისა ჩემისათ; იხარებდეს ენამ ჩემი სიმართლესა შენსა.

დ 17. უფალო, ბაგენი ჩემნი აღახუნე, და პირი ჩემი უთხრობდეს ქებულებასა შენსა.

18. რამეთუ უკუეთუმცა გენება, მსხუერპლი შე-მცა-მეწირა; არამედ საკუერთხი არა გთნდეს.

19. მსხუერპლი ღმრთისამ არს სული შემუსრვილი, გული შემუსრვილი და დამდაბლებული ღმერთმან არა შეურაცხ-ყოს.

20. კეთილი უყავ, უფალო, ნებითა შენითა სიონსა და აღაშენენ ზღუდენი იერუსალიმისანი.

21. მაშინ გთნდეს მსხუერპლი სიმართლისა, შესაწირავი და ყოვლად-დასაწუელი; მაშინ შეწირენ საკურთხეველსა შენსა ზედა ზუარაკნი.

დიდება

51

1. დასასრულსა, გულისკმის-ყოფისათჳს დავითისა

ა 2. რაჲმს მოვიდა დიოკ იღუმელი და უთხრა საულს და ჰრქუა მას, ვითარმედ: მოვიდა დავით სახლსა აქიმელიქისსა

4. განმანე S. 6. სიტყუათაგან S. 11. ყოველი S. უსჯულოებანი S. 17. ქებულებასა S. 18. გენება S. საკუერთხი S. 19. მსხუერპლი S. 20. იმ"ლმის"ნი S. 21. მსხუერპლი S. დასაწუელი S. „ღ"მა" წაშლილია.

* რმ"ლ. 3. ა. 4. ** ლევიტ"ლ. 14. ა. 6. რიცხუთ 19. ა. 4.

3. რად-მე *იქადინ უკეთურებითა ძლიერი უსჯულოებასა მარადლე?
4. სიცრუესა ზრახავს ენაა შენი; ვითარცა მანჯლი აღლესული, ჰყავ შენ ზაკვაა.
5. შეიყუარე სიბოროტე უფროს სახიერებისა და სიცრუე უფროს სიმარ-
თლისა სიტყუსა.
6. შეიყუარე შენ ყოველი სიტყუად დაქცევისა და ენაა მზაკვარი.
7. ამისთვის დაგამჯუას შენ ღმერთმან სრულიად, აღგფხურას და განგვა-
დოს შენ საყოფელთაგან შენთა და ძირნი შენნი ქუეყანით ცხოველთა.
8. იხილონ მართალთა და შეეშინოს და მას ზედა იცინოდინ და თქუან:
9. აჰა, ესერა, კაცი, რომელმან არა ყო ღმერთი მწე მისა, არამედ ესვიდა
იგი სიმრავლესა ზედა სიმდიდრისა მისისასა. და განძლიერდა იგი ამავოებითა
თვისითა,
10. ხოლო მე, ვითარცა ზეთისხილი ნაყოფიერი სახლსა ღმრთისასა, ვესაე
მე წყალობასა ღმრთისასა უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე.
11. აღვიარო შენ უკუნისამდე, რამეთუ ჰყავ, და დაუთმო სახელსა შენსა,
რამეთუ ტკბილ არს წინაშე წმიდათა შენთა.

52

- ა 1. დასასრულსა, მადღეთისთვის გულისკმის-ყოფისათვის დავითისი.
2. თქუა **უგუნურმან გულსა შინა თუსსა: არა არს ღმერთი. განირყუნეს
და შეიგინეს უსჯულოებითა; არავინ არს, რომელმანმცა ქმნა კეთილი.
3. ***ღმერთმან ზეცით მოხედნა ყოველთა ზედა ძეთა კაცთასა ხილვად,
არს თუ ვინმე გულისკმის-ყოფელ, ანუ გამომეძიებელ ღმრთისაა.
4. ****ყოველთავე მიაქციეს ერთბამად, უცმარ იქმნეს; არა ვინ არს, რო-
მელმანმცა ქმნა კეთილი, არა ვინ არს მიერთამდე.
- ბ 5. არა გულისკმა-ყონ ყოველთა, რომელნი იქმან უსჯულოებასა, რო-
მელნი შესჰამენ ერსა ჩემსა, ვითარცა ჰამადსა პურისასა;
6. ღმერთსა არა ხადეს. მუნ შეეშინა მათ შიში, სადა-იგი არ იყო შიში;
რამეთუ ღმერთმან განაბნინა ძუალნი კაცთა მოთენთანნი. ჰრცხუნოდენ მათ,
რამეთუ ღმერთმან შეურაცხ-ყვნა იგინი.
7. ვინ მოსცეს სიონით ცხორებად ისრაჲლსა? რაჲმსა მოაქციოს უფალმან
ტყუშ ერისა თვისისა, იხარებდეს იაკობ და იშუებდეს ისრაჲლი.

53

- ა 1. დასასრულსა, გალობათა შინა გულისკმის-ყოფისათვის დავითისი,
2. *****რაჲმს მოვიდეს ზეფელნი და ჰრქუეს საულს: აჰა, დავით დამა-
ლულ არს ჩუენ შორის.

3. რადმე S. უსჯულოებასა S. 4. სიცრუესა S. 5. სიცრუე 7. დაგამჯუას S. ცხოველთა S.
8. თქუან S. 9. ესედა S. 10. წყალობასა! S. 2. თქუა S. რომელმანმცა მესამე „მ“ ჩამატებულია.
4. ერთბამად S. 5. გულისკმა ყონ. S. უსჯულოებასა S. 6. ჰრცხუნოდენ. S. იგი S. 7. იშუებ-
დეს S. 1. გალობათა S. 2. ჰრქუეს S.

* 1. მეფ. 22. 9.—ეს მინაწერი აშიაზე წაშლილია. სწერია სტრიქონის ზემოთ — საბას ხელით.
** ფს-ნი, 13. ა. 1. *** ფს-ნი, 13. ა. 2. **** რმ-ლ. 3. ბ. 12. ***** 1. მეფ. 23. 19. და 26. 1.
—ეს მინაწერი 2-ე მუხლის გასწვრივ აშიაზე წაშლილია, სწერია საბას ხელით მესამე მუხლის თავ-
ზე.

3. ღმერთო, სახელითა შენითა მაცხოვნე მე და ძალითა შენითა მისაჯო მე.
4. ღმერთო, ისმინე ლოცვისა ჩემისა, ყურად-იხუენ სიტყუანი პირისა ჩემისანი.
- ბ 5. რამეთუ უცხონი აღდგეს ჩემ ზედა და ძლიერთა იძიეს სული ჩემი და არა შეპკაცხეს ღმერთი წინაშე მათსა.
6. აჰა, ესერა, ღმერთი მწე ჩემდა არს და უფალი შემწყნარებელ სული-სა ჩემისა.
7. მიაქციო ბოროტი მტერთა ჩემთა; ჰეშმარიტებითა შენითა მოსრენ იგინი.
8. და მე ნებითა ჩემითა მსხუერპლი შეეწირო შენდა, აუვარო სახელსა შენსა, უფალო, რამეთუ კეთილ;
9. რამეთუ ყოვლისა ჰირისა ჩემისაგან მიქსენ მე და მტერთა ჩემთა იხი-ლა თულამან ჩემმან.

54

- ა 1. დასახრულსა, გალობათა შინა, გულისკმის-ყოფისთვის ფხალმუნი და-ვითიხი.
2. ყურად-იღე, ღმერთო, ლოცვისა ჩემისა და ნუ უგულუბელს-ჰყოფ ვედ-რებასა ჩემსა.
3. მომხედენ და შეგესემინ ჩემი, რამეთუ შეეწუხენ ზრუნვასა ჩემსა და და შეეძრწუნდი.
4. ემითა მტერისათა და ჰირითა ცოდვილისათა; რამეთუ მოაქციეს ჩემ ზედა უსჯულოებითა და რისხვით მითქმიდეს მე.
5. გული ჩემი შეძრწუნდა ჩემ თანა და შიში სიკუდილისა დამეცა ჩემ ზედა.
6. შიში და ძრწოლა მომიკდა მე და დამფარა მე ბნელმან.
- ბ. 7. და ვთქუ: ვინმეცა მცნა მე ფრთენი, ვითარცა ტრედისანი, ავფრინდე მე და განვისუენო.
8. ესერა, განვეშორე სივლტოლითა და განვისუენე უდაბნოსა შინა.
9. მოველოდე ღმერთსა, მაცხოვარსა ჩემსა სულმოკლებისაგან და ნიავ-ქარისა.
10. დაანთქენ, უფალო, და მიმოდაყვენ ენანი მათნი, რამეთუ ვიხილე მე უსჯულოებად და ჯდომა ქალაქსა შინა.
11. დღე და ღამე გარემოადგეს მას და ზღუდეთა მისთა, და უსჯულოე-ბაჲ და სიძრუმე და შრომა შორის მათსა.
12. და არა მოაკლდა უბნებსა მისსა აღნადგინები და ზაკვა.
- გ 13. რამეთუ მტერმან თუმცა მაყუედრა, მო-შეცა-ვითმინე მისი. და მო-ძულე თუმცა ჩემი ჩემ ზედა მდიდრად იტყოდა, და-შეცა-ვემალე მისგან.
14. ხოლო შენ, კაცო, მოყუასო ჩემო, წინამძღუარო ჩემო და მეცნიერო ჩემო,
15. რომელმან ერთბამად შენდა და ჩემდა დაატკებენ ჰამადნი, რამეთუ ვი-დოდეთ ჩუენ ერთობით სახლსა ღმრთისასა.

4. ლოცვა S. იხუმნ S. სიტყუანი S. 8. მსხუერპლი S. 2. ლოცვა S. 4. ცოდვის-თა S. რისხვთ S. 7. ავფრინდე S. განვისუმნო S. 8. განვისუმნე S. 10. მიმოდაყვენ S. 13. მაუ-ღტრა S. 14. მოყუასო S. 15. ერთბამად S.
 13. მცხეთური ხელნაწერი

16. მოვედინ სიკუდილი მათ ზედა, ცოცხლივ შთაქდენ იგინი ჯოჯოხეთად; რამეთუ უკეთურებად იყო სამკედრებელსა შინა მათსა და შორის მათსა.
17. მე ღმრთისა მიმართ ღალად-ვყავ და უფალმან ისმინა ჩემი;
18. მწუხრი, დილულ და სამხრად მიუთხრობდე და ვიტყოდე და ესმეს ვმისა ჩემისა.
19. ივსენ სული ჩემი მშუდობით მახლობელთაგან ჩემთა, რამეთუ მრავლობით იყუნეს იგინი ჩემ თანა.
20. ესმეს ღმერთსა და დაამდაბლნეს იგინი, რომელ-იგი წინავე იყო საუკუნეთა; რამეთუ არა არს მათდა ნაცვალ, არცა შეეშინა მათ ღმრთისა.
21. მიყო კელი მისი, რადაამცა მიაგო მათ, რამეთუ მათ შეაგინეს შჯული მისი.
22. განიყვნეს იგინი რისხვითა პირისა მისისათა და მიეახლნეს გულნი მათნი, ლბილ იქმნეს სიტყუანი მათნი უფროს ზეთისა და იგინი იყუნეს, ვითარცა ისრისპირნი.
23. *მიუტევე უფალსა ზრუნვა შენი და მან გამოგზარდოს შენ; და არა სცეს შერყევად უკუნისამდე მართალსა.
24. ხოლო შენ, ღმერთმან, შთაქვადნე იგინი მღუმესა მას განხრწნისასა: კაცთა მოსისხლეთა და მზაკვართა ნუ განაზოგნენ დღენი მათნი? ხოლო მე, უფალო, შენ გესავ:
- კანონი 3

დიდებად

55

- ა 1. დასასრულსა, ერისათჳს განშორებულისა წმიდათაგან, დავითის ძეგლისწერა, რაჟამს-იგი შეიპყრეს უცხოთესლთა გეთს შინა.
2. **მიწყალე მე, ღმერთო, რამეთუ დამთრგუნა მე კაცმან, მარადღე ბრძოლითა მაჭირვა მე.
3. დამთრგუნეს მე მტერთა ჩემთა მარადღე; რამეთუ მრავალ არიან, რომელნი მბრძანან მე მალლით. დღისი არა მეშინოდის მე, რამეთუ მე შენ გესავ.
4. ღმრთისა მიერ ვაქნე სიტყუანი ჩემნი; ღმერთსა ვესავ, არა შემეშინოს; რად მიყოს მე კორციელმან?
- ბ 6. მარადღე სიტყუანი ჩემნი მოიძაგნეს, ჩემთვის იყვნეს ყოველნი ზრახვანი მათნი ბოროტებით.
7. მწირ იქმნენ და დაეფარნენ, რამეთუ იგინი ბრჭალსა ჩემსა უმზირდეს, ვითარცა უმზირდეს სულსა ჩემსა.
8. ამისთვის არარადა დასცნე იგინი და რისხვით ერნი მოჰსრნე.
9. ღმერთო, ცხორებად ჩემი შენ გითხარ, დასხენ ცრემლნი ჩემნი შენ წინაშე, ვითარცა აღმითქუ მე.
10. მიიქცენ მტერნი ჩემნი მართლუკუნ, რომელსა დღესა გხადლოდი შენ; აჰა, ესერა, მიცნობიეს მე, რამეთუ ღმერთი ჩემი ხარი შენ.
11. ღმრთისა მიერ ვაქნე სიტყუანი ჩემნი და უფლისა მიმართ ვაქნე თქმულნი ჩემნი. ღმერთსა ვესავ, არა შემეშინოს; რად მიყოს მე კაცმან?

17. ღმრთისაჲ S. 22, რისხვაჲ S. სიტყუანი S. 24. „ღბ“ „კანონი 3“ წაშლილია. 2. სტრიქონს ზემოდან სწერია პარალელური წყითთვის შინაწერი: — (1. მეფ. 21. 12) 4. ღმრთისაჲ S. 6. სიტყუანი S. 8. რისხვაჲ S. 11. ღმრთისაჲ S. სიტყუანი S. უფლისაჲ S.

* მეფ. 6. გ. 25. ლ. კ. 12. დ. 22. ბჭ. რე. 5. ბ. 7. ** 1. მეფ. 21. 12.

12. შეიწირე აღნათქუამი ჩემი, ღმერთო, რომელ მიგეც შენ ქებისა.
 13. რამეთუ იქსენ სული ჩემი სიკუდილისაგან, თუაღნი ჩემნი — ცრემ-
 ლთაგნ. და ფერკნი ჩემნი — ბრკოლისაგან; სათნო-ვეყო მე წინაშე უფლისა
 ნათელსა შინა ცხოველთასა.

56

ა 1. *დასასრულსა, ნუ განხრწნი, დავითის ძეგლისწერისათჳს, რაჟამს-იგო
 ივლტოდა პირისაგან საულისა და შევიდა ქუაბსა მახ**.

2. მიწყალე მე, ღმერთო, მიწყალე მე, რამეთუ შენ გესავეს სული ჩემი;
 და საფარველსა ფრთეთა შენთასა ვესვიდე, ვიდრემდის წარკდეს უსჯულოე-
 ბაჲ.

3. კმა-ვეყო ღმრთისა მიმართ მალლისა, ღმრთისა ქველის-მოქმედისა ჩე-
 მისა.

4. გამოავლინა ზეცით და მაცხოვნა მე და მისცნა საყუედრელად დამ-
 თრგუნველნი ჩუენნი; გამოავლინა ღმერთმან წყალობაჲ მისი და ჰეშმარი-
 ტებაჲ მისი.

5. და იქსნა სული ჩემი შორის მკეცთაგან, რამეთუ მეძინა მე ზრუნეით;
 ძენი კაცთანი, კბილნი მათნი — ჰურ და ისარ, და ენანი მათნი, ვითარცა
 კრმალნი ლესულნი.

6. ამაღლდი ცათა შინა, ღმერთო, და ყოველსა ქუეყანასა ზედა არს დი-
 დებაჲ შენი.

7. მახე განმზადდეს ფერკთა ჩემთათჳს და დაამდაბლეს სული ჩემი; თხა-
 რეს წინაშე პირსა ჩემსა მთხრებლი და იგინივე შთაითხინეს.

8. განმზადებულ არს გული ჩემი შენდამი, ღმერთო, განმზადებულ არს
 გული ჩემი, გაქებდე და გიგალობდე შენ დიდებითა ჩემითა.

9. განიღძე, დიდებაო ჩემო, განიღძე ფსალმუნითა და ებნითა. მე გან-
 ვიღძძო განთიად.

10. აღგიარო შენ ერსა შორის, უფალო, და გიგალობდე შენ წარმართთა
 შორის.

11. რამეთუ განდიდნა ცამდე წყალობაჲ შენი და ღრუბელთამდე ჰეშმა-
 რიტებაჲ შენი.

12. ამაღლდი ცათა შინა, ღმერთო, და ყოველსა ქუეყანასა ზედა არს დი-
 დებაჲ შენი.

57

ა 1. დასასრულსა, ნუ განხრწნი, დავითის ძეგლისწერისათჳს

2. ჰეშმარიტად თუ სიმართლესა იტყუთ, სიწრფოებასა შჯიდით, ძენო კაც-
 თანო;

13. უფლისაჲ S. 3. კმავეყო S. ღმრთისაჲ S. 4. საყუედრელად S. 2. სიწრფოებასა S.
 * 2. მფ. თ. 22. ა. 1. და 24. ა. 4. ** 2. მფ. თ. 22. 1. და 24. 4. — ეს მეორე მინაწერი
 პირველი მუხლის ბოლოშია მოთავსებული, შესრულებულია საბას ხელით.

3. და რამეთუ გულსა შინა უსჯულოებასა იქმთ, ქუეყანასა ზედა სიცრუესა კელნი თქუენნი ნივთებენ.

4. უცხო იქმნნეს ცოდვილნი საშოთაგან, შესცთეს მუკლითგან და იტყოდეს სიცრუესა.

5. გულისწყრომა მათი მსგავს არს გუელისასა და ვითარცა ასპიტსა ყრუსა, რომელსა დაეყუნიან ყურნი მისნი,

6. რომელმან არა ისმინა კვამ მსახრვალისა და წამლისა მწამლველისაგან ბრძნისა.

7. ღმერთმან შეგუსრნეს კბილნი მათნი პირსა შინა მათსა, და შუანი ლომთანი შეფქუნა უფალმან.

8. შეურაცხ იქმნენ იგინი, ვითარცა წყალი დათხეული, გარდააცუეს მშულდსა მისსა, ვიდრემდის მოუძღურდენ.

9. ვითარცა ცული რა დადნის, ეგრეთ მიესრულნენ, დაეცა მათ ზედა ცეცხლი და არა იხილეს შვე.

10. ვიღრე არა თანა იყო ეკალთა თქუენთა ძეძვ, ვითარცა ცხოველნი, ვითარცა რისხვით შთანთქნეს იგინი.

11. იხარებდეს მართალი, რაჟამს იხილოს შურის-გებაჲ, კელნი მისნი დაიბანნეს სისხლითა ცოდვილისათა.

12. და თქუას კაცმან, რამეთუ არს სამე ნაყოფი მართლისა; და არს სამე ღმერთი, რომელმან საჯნეს იგინი ქუეყანას ზედა.

დიდებაჲ

58

1. დასასრულსა, ნუ განხრწნი, დავითის ძეგლისწერა, ოდეს-იგი მიავლინა საულ და შეიცვა სახლი მისი, რათა მოკლას იგი.

2. *მივსენ მე მტერთა ჩემთაგან, ღმერთო, და მათგან, რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა, განმარინე მე.

3. მივსენ მე მოქმედთაგან უსჯულოებისათა და კაცთა მოსისხლეთაგან მაცხოვრე მე.

4. რამეთუ, ესერა, მოინადირეს სული ჩემი, და დამესხნეს ჩემ ზედა ძლიერნი;

5. არცა უსჯულოებაჲ ჩემი, არცა ცოდვა ჩემი, უფალო; უცოდველად ვრბიოლე და წარკვძართე.

6. განიღძე შემთხუევად ჩემდა და იხილე. და შენ, უფალო ღმერთო ძალთაო, ღმერთო ისრაჴლისაო, მოიხილე მოხედვად ყოველთა წარმართთა და ნუ შეიწყალებ ყოველთა მოქმედთა უსჯულოებისათა.

7. მიიქცენ მწუხრი და დაცემებოდიან, ვითარცა ძაღლი, და მოადგენ ქალაქსა.

8. ესერა, იგინი იტყოდინან პირითა მათითა, და მახული ბაგეთა შინა მათთა, ვითარმედ ვის ესმა?

3. უსჯულოებასა S. სიცრუესა S. 4. ცოდვილნი S. სიცრუესა S. 5. გულისასა S. 8. გარდაცუეს S. 10. რისხუთ S. 11. ცოდვლასათა S. 12. თქუას S. დიდებაჲ/ბაჲ S. მეორე მუხლის პირველი ხტრიქონის თავზე; 2-ბალელური წაკითხვის მინაწერი, საბას ხელით დაწერილი, აშაზე ფივე მინაწერი წამლილა. 6. შეჰხუევა S. 8. ბაჴეთა S.

* 1. მეფ. 19. 11.

9. და შენ, უფალი, ეცინოდი მათ და შეურაცხ-პყენე ყოველნი წარმართნი. ძალი ჩემი შენდამი ვიმარხო, რამეთუ შენ, ღმერთი მწე ჩემდა ხარ,
11. ღმერთი ჩემი, რამეთუ წყალობამან მისმან იმსთოს ჩემდამო;
- გ 12. ღმერთმან ჩემმან მიჩუენოს მე მტერთა ჩემთა. ნუ მოსწყუედ მათ, ნუუკუე დაივიწყონ შჭული შენი; განაბნიენ იგინი ძალითა შენითა და დაამკუენ იგინი, მფარველო ჩემო უფალო.
13. ცოდვამ პირისა მათისა სიტყუამ ბაგეთა მათთა, და შეიპყრნედ იგინი ამპარტავნებითა მათითა და წყევასა და სიცრუესა უთხრობდენ. აღსასრულსა
14. რისხვით მოასრულნე და ნულარა იპოვნენ; და გულისკმა-ყონ, რამეთუ ღმერთი უფლებს იაკობსა ზედა და კიდეთა ქუეყანისათა.
15. მიიქცენ მწუხრი და დაყმებოდიან ვითარცა ძალნი და მოადგენ ქალაქსა.
16. იგინი განიბნიენ ჭამად და უკუეთუ ვერ განძლენ, დრტყვიდენცა.
- დ 17. ხოლო მე ვაქებდე ძალსა შენსა და ვიხარებდე მე განთიად წყალობითა შენითა; რამეთუ მეყავ ვე მფარველ და შესავედრებელ ჩემდა ღლესა პირისა ჩემისასა.
18. მწე ჩემი ხარი შენ, შენ გიგალობდე, რამეთუ ღმერთი კელისა ანპყრბელი ჩემი ხარი შენ, ღმერთო ჩემო, და წყალობაო ჩემო.

59

1. დასასრულსა, ცვაღებადთათეს; მერმეცა ძეგლისწერა დავითის ხამოდურებელად.
2. რაემს-იგი მოწუა შუამდინარე ასურეთისა და ასურეთი სუბაკა და მოაქცია იობა, და დასცა ედომი კევსა მას მარილთასა ათორმეტი ათასი.
3. *ღმერთო, განმთხიენ ჩუენ და დამამკუენ ჩუენ, შემმრისხენ და შემეწყალენ ჩუენ.
4. შეარყიე ქუეყანა და შეაძრწუნე იგი; განკურნე შემუსრვილებამ მისი, რამეთუ შეიძრა.
- ბ 5. უჩუენე ერსა შენსა სიფიცხლე, მასუ ჩუენ ღწნომ ღმობიერებისა.
6. მოეც მოშიშთა შენთა სასწაული განრომად პირისაგან მშუღლისა.
7. რადთა იქსნენ საყუარელნი შენნი; მაცხოვენ ვე მარჯუენითა შენითა და შეგესემინ ჩემი.
8. ღმერთი იტყოდა წმიდით გამო მისით; განვიხარო და განვეყო სიკიმა და ღელე იგი საყოფელთა განვზომო.
9. ჩემი არს გალაად და ჩემი არს მანასე, და ეფრემ, დამამტკიცებელი თავისა ჩემისა; იუდა, მეუფე ჩემი.
10. მოაბ, სიავი სასოებისა ჩემისა; იღუმიაღმდე წარვიმართო სლვა ჩემი, მე უცხოთესლნი დამემორჩილნეს.
- გ 11. ვინ მომიყვანოს მე ქალაქსა მას ძნელსა? ანუ ვინ მიმიძლუეს მე იღუმიაღმდე,

11. წყალობამან S. 12. მიჩუენოს S. მოსწყუედ S. ნუუკუე S. დაამკუენ S. 13. ბაგეთა S. სიცრუესა S. 14. რისხვით S. გულისკმა S. 1. ცვაღებადთათეს S. სამოძღურებელად S. 3. პარალელური წაკითხვის მინაწერი სტრიქონის თაყუა, საბას ხელით დ.წერილი. ამოაზე წამოლია. დამამბუნ S. 5. უჩუენე S. 11. მიმიძლუეს S.

* 2. მეფ. 8. 1. და 10. 7. და 1. ნემტ. 18. 1.

12. არა თუ შენ, ღმერთო, რომელმანცა განმთხიენ ჩუენ და არა გამოხუედ ღმერთი ძალად ჩუენდა?

13. მომეტე ჩუენ შეწვენა ჰირსა, რამეთუ ცუდ არს ცხოვრებაჲ კაცისა.

14. ღმრთისა მიერ ვყოთ ძალი და მან შეურაცხ-ყვენეს მაჰირვებელნი ჩუენნი.

60

1. დახასრულსა, ქებათა შინა, დავითისი.

ა 2. შეისმინე, ღმერთო, ვედრებისა ჩემისა, მოხედენ ჩემსა ლოცვასა.

3. კიდითგან ქუეყანისათ შენდამი ღალად-ვყავ მოწყინებასა გულისა ჩემისასა; კლდესა ზედა აღმამაღლო მე.

4. მიძლოდე მე და იყავ ჩემდა სასო. გოდოლ მტკიცე წინაშე პირსა მტერისასა.

5. დავიმკდრო საყოფელთა შენთა უკუნისამდე, დავეფარო მე საფარველსა ფრთეთა შენთასა.

ბ 6. რამეთუ შენ, ღმერთმან, ისმინე ლოცვათა ჩემთა და ეც მკვდრობაჲ მოშინთა სახელისა შენისათა.

7. დღითი დღე შესძინენ მეუფესა წელიწადნი მისნი მიდღედმდე ნათესავითი ნათესავად.

8. დაადგრების უკუნისამდე წინაშე ღმრთისა; წყალობაჲ და ქეშმარიტებაჲ მისი ვინ გამოიძიოს იგი?

9. ესრეთ უგალობდე სახლსა შენსა უკუნისამდე და მიგცენ მე ლოცვანი ჩემნი დღითი დღე.

დიდებაჲ

61

1. დახასრულსა, იდითუმისთჳს, ფხალმუნი დავითისი.

ა 2. ანუ არა ღმერთსავე დაემორჩილოსა სული ჩემი? რამეთუ მის მიერ არს ცხოვრებაჲ ჩემი.

3. და რამეთუ იგი არს ღმერთი ჩემი და მაცხოვარი ჩემი, და მე არა შევირყო უფროს.

4. ვიდრემდის დაესხმით კაცთა ზედა და მოჰკლავთ თქუენ ყოველნი, ვითარცა კედელსა მიდრეკილსა და ღობესა დაჰენებულსა.

5. ხოლო პატივისა ჩემისა იზრახეს განშორებაჲ და რბიოდეს წყურბლით; პირითა მათითა აკურთხევდეს და გულთა მათითა სწყევდეს.

6. გარნა ღმერთსა დაემორჩილე, სულო ჩემო, რამეთუ მის მიერ არს თმენა ჩემი.

7. და რამეთუ იგი არს ღმერთი ჩემი და მაცხოვარი ჩემი, შესავედრებელი ჩემი, და მე არა შევირყო.

8. ღმრთისა მიმართ არს ცხოვრებაჲ ჩემი და დიდებაჲ ჩემი; ღმერთი შეწვენისა ჩემისა და სასოებაჲ ჩემი ღმრთისა მიმართ.

9. ესეველით მას ყოველი კრებული ერისა, განჰფინენით მის წინაშე გულნი თქუენნი, რამეთუ ღმერთი მწე თქუენდა არს.

10. ხოლო ამაო არიან ძენი კაცთანი, ცრუ არიან ძენი კაცთანი სასწორთა მათ ზედა სიცრუვისათა, და იგინივე ამაოებით არიან ურთიერთარს.

11. ნუ ესავთ სიცრუესა და ტაცებად ნუ გსურის; სიმდიდრე თუ გარდაგერეოდის, ნუ შეაპყრობთ გულთა თქუენთა.

12. ერთგერ თქუა ღმერთმან და ორი ესე მესმა, რამეთუ ღმრთისაჲ არს სიმტკიცე.

13. და შენი არს, უფალო, წყალობაჲ, *და შენ მიაგო კაცად-კაცადსა საქმეთა მისთაებრ.

62

ა 1. ფხალმუნი დავითისი, რაჟამს იყო იგი უდაბნოსა მას ჰურიასტანისასა.

2. *ღმერთო, ღმერთო ჩემო, შენდამი აღვიმსობ; სწყურიან შენდამი სულსა ჩემსა; რაოდენჯერმე არს კორცი ესე ჩემი

ბ 3. ქუეყანასა ამას შინა უდაბნოსა, და უგზოსა და ურწყულსა? ესრეთ წმიდასა შინა გეჩუენო შენ, რათა ვიხილო მე ძალი და ღიდებაჲ შენი.

4. რამეთუ უმჯობეს არს წყალობაჲ შენი უფროს საცხორებელთასა და ბაგენი ჩემნი ცაქებდენ შენ.

ბ 5. ესრეთ გაკურთხევედ შენ, ცხორებასა ჩემსა, და სახელითა შენითა აღვიპყრნე კელნი ჩემნი.

6. ვითარცა ცმელითა და სიბოხითა განძღეს სული ჩემი და ბაგითა გალობისათა გაქებდეს შენ პირი ჩემი.

7. უკუეთუმცა მოგივსენ შენ სარეცელთა ჩემთა ზედა, ცისკარმსაცა გვედრებოდე შენ;

გ 8. რამეთუ შენ შემწე მეყავ მე და საფარველსა ფრთეთა შენთასა ვიხარებდე.

9. მიგდედა სული ჩემი შემდგომად შენსა და მე შემეწია მარჯვენა შენი.

10. ხოლო მათ ცუდად იძიეს სული ჩემი, შთაქდენ იგინი ქუესკენელთა ქუეყანისათა.

11. იმეცნენ იგინი კელთა მახლისათა, ნაწილად მელთა იყუნენ იგინი.

12. ხოლო მეუფემ იხარებდეს ღმრთისა მიმართ და იქოს ყოველი, რომელი ფუცვიდეს მისა. რამეთუ დაიყო პირი, რომელი იტყოდა სიცრუესა.

63

1. დასასრულსა, ფხალმუნი დავითისი

2. შეისმინე, ღმერთო, კმისა ჩემისა, გვედრებოლი რაჲ მე შენდამი, შიშისაგან მტერისა იკსენ სული ჩემი.

3. ღამიფარე მე ამბოხისაგან უკეთურთასა და სიმრავლისაგან მოქმელთა სიცრუისათა.

11. სიცრუისა S. 12. თქუა S. 2. რაოდენჯერმე S. 3. გეჩუენო S. 4. ბაგენი S. 5. ცხორებამისა S. 6. ბაგითა S. 10. ქუესკენელთა S. 11. ნაწილად [S. 12. ღმრთისა S. ფუცვიდეს S. სიცრუისა S. 3. სიცრუისათა S.

* მთე. 16. დ. 27. რომ. 2. ბ. 6. 1. კორ. 3. ბ. 8. გლ. ატ. 6. ბ. 5. **. 1. მეფ. 23. 14. მეორე მინაწერი სტრიქონის თავზე და არა აწიაზე. ორივე საბას ხელით არის შესრულებული.

4. რომელთა აღლესნეს, ვითარცა მახვლნი, ენანი მათნი, გარდააცუეს მშულდსა მათსა საქმე სიმწარისა,

5. რამთამცა განგუმირეს დაფარულსა შინა უბიწოჲ;

6. მყის სისრა-უყონ მას, და არა შეიშინონ. განიმტყიცეს თავისა თვისისა სიტყუაჲ უკეთური, მიუთხრეს დარწყმად მახისა; და თქუეს: ვინ იხილნეს იგინი?

ბ 7. გამოიძიეს უსჯულოებამ, განილინეს გამოძიებასა გამოსაძიებელისასა; წარდგეს კაცი სიღრმითა გულისათა.

8. და ამაღლდეს ღმერთი, ისარ ჩხვლთა იქმნენს წყლულებანი მათნი

9. და მოუძღურდეს მათ ზედა ენანი მათნი. შეძრწუნდეს ყოველნი, რომელნი ხედვიდეს მათ.

10. და შეეშინა ყოველსა კაცსა და უთხრნეს მათ საქმენი ღმრთისანი და დაბადებულნი მისნი გულისკმა-ყუნეს.

11. იხარებდეს მართალი უფლისა მიმართ და ესვიდეს მას და იქნენ ყოველნი წრფელნი გულითა.

კანონი თ

დიდებაჲ

64

ა 1. დასასრულსა, ფსალმუნი დავითისი, გალობამ იერემიასი და ეზეკიელისი და ერისა მის მსხემობისა

2. შენ გშუენის გალობა, ღმერთო, სიონს, და შენ მიგეცეს ლოცვა იერუსალმს.

3. შეგვეგმინ ლოცვისა ჩემისა, შენდა ყოველი ჯორციელი მოვიდეს.

4. სიტყუანი უსჯულოთანი განძლიერდეს ჩუენ ზედა, და უღმრთობათა ჩუენთაგან შენ მიღბინო.

5. ნეტარ არს, რომელი გამოირჩიე და შეიწყნარე, და დაიმკდროს ეზოთა შინა შენთა, აღვიესენით ჩუენ კეთილითა სახლისა შენისათა; წმიდა არს ტაძარი შენი,

ბ 6. საკრველ არს სიმართლითა, შეისმინე ჩუენი; ღმერთო, მაცხოვარო ჩუენო, სასაო ყოველთა კიდეთა ქუეყანისათაო, და რომელნი არიან ზღუათა შინა შორს.

7. განჰმზადნა მთანი ძლიერებითა თვისითა. გარეშერტყმულმან ძლიერებითა,

8. რომელი შეაძრწუნებს სიმდიდრესა ზღვსასა; ოხრასა ღელვათა მისთასა ვინ დაუთმოს? შეძრწუნდეს წარმართნი,

9. და ეშინოდეს მკვდრთა კიდეთასა სასწაულთა შენთაგან; გამოსლვასა ცისკრისასა და მწუხრისასა მხიარულებამ.

10. მიხედე ქუეყანასა და დაათრვე იგი, განამრავლე განმდიდრებამ მისი; გზინარე ღმრთისამ აღივსო წყლითა; განუმზადე საზრდელი მათი, რამეთუ ესე არს განმზადებამ.

11. ურნატნი მისნი დაათრვენ, განამრავლე ნაყოფი მისი, ცუარითა მისითა მხიარულ იყოს ჭეჭილი მისი.

4. გარდააცუეს S. 7. გამოძიებასა S. 8. წყლულებანი S. 9. ხედვიდეს S. 10. დაბადებულნი S. გულისკმა S. 11. უფლისა S. ესვიდეს S. „ღმ“ კანონი თ“ წამლილია. 2. გშუენის S. ძლმს S. 3. ლოცვა S. 4. უღმრთობათა S. 5. აღვიესენით S. წმიდა S. 6. ზღუათა.

12. აკურთხო გვრგვნი წელიწადისა სიტკბოებითა შენითა, და ველნი შენ-
ნი აღივსნენ სიბოხითა.
13. განბოხნეს შუენიერებაჲ უდაბნოსა და სიხარული ბორცუთა შეიმო-
სონ.
14. შეიმოსნენ ვერძნი ცხოვართანი და ღელეთა განამრავლონ იფქლი;
ლაღადებდენ და გალობდენ.

65

- ა 1. დასასრულსა, გალობაჲ ფსალმუნისა აღდგომისათჳს
2. ღაღადებდით ღმრთისა ყოველი ქუეყანა. უგალობდით სახელსა მისსა,
მიეცით ღიდებაჲ ქებულებასა მისსა;
3. არქუთ ღმერთსა, რაბამად საშინელ არიან საქმენი შენნი; მრავლითა
ძალითა შენითა გეტრუენეს შენ მტერნი შენნი.
4. ყოველი ქუეყანაჲ თაყუანის-გცემდენ შენ და გიგალობდენ და უგალობ-
დენ სახელსა შენსა, მაღალო.
5. მოვედით და იხილენით საქმენი ღმრთისანი, ვითარ საშინელ არს გან-
ზრახვათა შინა უფროს ძეთა კაცთასა,
6. რომელი გარდააქცევს ზღუასა კმელად, მდინარესა წიაღდენ ფრჯივ;
მუნ ვიხარებდეთ ჩუენ მისა მიმართ.
7. რომელი-იგი უფლებს ძალითა თუსითა საუკუნეთა. თუალნი მისნი წარ-
მართთა ხედვენ; რომელთა განამწარეს იგი, ნუ ამადღებდიდ თავით თუსით.
- ბ 8 აკურთხევდით წარმართნი ღმერთსა ჩუენსა და სასმენელ-ყავთ კმაჲ
ქებისა მისისა,
9. რომელმან დაღვა სული ჩემი ცხოვრებად და არა სცა ძრვა ფერჯთა
ჩემთა.
10. რამეთუ გამომცადენ ჩუენ, ღმერთო, და გამომაკურვენ ჩუენ, ვითარ-
ცა გამოიჭურვების ვეცხლი.
11. შემიყვანენ ჩუენ საფრქესა, დაჰკრიბე ჰირი ბეჭთა ჩუენთა.
- გ 12. ავლინენ კაცნი თავთა ზედა ჩუენთა; განვლეთ ჩუენ ცეცხლი და
წყალი,
13. და გამომიყვანენ ჩუენ განსასუენებლად, შევიდეთ სახლსა შენსა მსხუ-
ერპლებითა და მიგცნენ შენ ლოცვანი ჩემნი.
14. რომელ აღთქუეს ბაგეთა ჩემთა, და იტყოდა პირი ჩემი ჰირსა შინა
ჩემსა.
15. საკუერთხები ტუნოანი შენდა შევწირო ვერძებითა და საკუმეველითა,
შევწირო შენდა ზუარაკები და ვაცები.
- დ 16. მოვედით, და ისმინეთ ჩემი, და გითხრა თქუენ ყოველთა მოშიშ-
თა ღმრთისათა, რაოდენი უყო სულსა ჩემსა.
17. მისა მიმართ პირითა ჩემითა ღაღად-ვეყვ და აღვაშალეთ იგი ენითა
ჩემითა.
18. სიცრუესა თუ ვხედვედ გულსა შინა ჩემსა, ნუ ისმენნ ჩემსა უფალი.

13. შექმნიერებაჲ S. 2. ღმრთისა S. ქებულებასა S. 3. რაბამად S. 6. ზღუასა S. კმელად
S. 13. განსასუენებლად S. მსხუერპლებითა S. 14. აღთქუეს S. ბაგეთა S. 15. საკურ-
თხები S. 16. ღმრთისათა S. რაოდენი S. 18. სიცრუესა S. ქვედა აზიანე სწერია: კუთუნის
დღს მცხეთის სობოროს ჩ ყ ნ ე ს ა წელსა.

19. ამისთვის შეისმინა ჩემი ღმერთმან და მოხედნა კმასა ვედრებისა ჩემისასა.

20. კურთხეულ არს ღმერთი, რომელმან არა განიშორა ლოცვა ჩემი და არცა წყალობა მისი ჩემგან.

66

ა 1. დახასრულსა, გალობა და ფსალმუნი დავითისა

2. ღმერთო. მიწყალენ ჩუენ და მაკურთხენ ჩუენ, გამოაჩინე პირი შენი ჩუენ ზედა და მიწყალენ ჩუენ.

3. ცნობად ქუეყანასა ზედა გზად შენი და ყოველსა თესლებსა შორის მაცხოვარებდა შენი.

4. აღგიარებდელ შენ ერნი, ღმერთო, აღგიარებდელ შენ ერნი ყოველნი.

5. მხიარულ იყვენდ და იხარებდინ თესლნი, რამეთუ შენ განსაჯნე ერნი სიწრფოებით და თესლებსა ქვეყანასა ზედა უძლოდი.

6. აღგიარებდენ შენ ერნი, ღმერთო, აღგიარებდენ შენ ერნი ყოველნი.

7. ქუეყანამან გამოსცა ნაყოფი თვისი, მაკურთხენ ჩუენ, ღმერთო,

8. ღმერთმან ჩუენმან მაკურთხენინ ჩუენ, ღმერთმან, და ეშინოდენ მისგან ყოველთა კიდეთა ქუეყანისათა. დიდება

67

1. დახასრულსა, დავითის ფსალმუნი, შესხმისა

2. აღღეგინ ღმერთი, და განიბნინედ ყოველნი მტერნი მისნი, და ივლტოდენ მოძულენი მისნი პირისა მისისაგან.

3. ვითარცა მოაკლდეს კუამლსა, მოაკლდენ, და ვითარცა ცვლი რაბადანის წინაშე ცეცხლსა, ეგრეთ წარწყმდენ ცოდვილნი პირისაგან ღმრთისა.

4. და მართალნი იხარებდენ, მხიარულ იყვენენ წინაშე ღმრთისა და განსცხრებოდინ სიხარულითა.

5. აქებდით ღმერთსა და უვალობდით სახელსა მისსა, გზა-უყავთ მას, რომელი-იგი ამალდა დასაევალით; უფალ არს სახელი მისი და იხარებდით მის წინაშე.

6. შეძრწუნდედ პირისა მისისაგან, რომელი-იგი მამა არს ობოლთა და მსაჯული ქურივთა; ღმერთი აღგილსა წმიდასა მისსა.

7. ღმერთმან დაამკვდრნის ერთსახენი სახლსა, გამოიყვანნის კრულნი სიძენითა თვისითა; ეგრეცა განმამწარებელნი მისნი, რომელნი დამკვდრებულ არიან სამარებასა.

8. ღმერთო, გამოსლევასა შენსა წინაშე ერისა შენისა და წიაღსლევასა შენსა უდაბნოდ

9. ქუეყანა შეიძრა, და ცანიცა წუთოდეს პირისაგან ღმრთისა სინასა, პირისაგან ღმრთისა ისრაჴლისა.

1. „აღღეგინათჱსა ფსალმუნა“ წაშლილა და ზემოდან აწერია: „და ფსალმუნი დავითისა 67“. 8. „დიდება“ წაშლილია 3. ცოდვილნი S. ღმრთისა S. 4. ღმრთისა S. 5. გზად S. 7. გამოიყვანნის S. 9. ცანიცა S. ღმრთისა S. ღმრთისა S.

ბ 10. წყმაღ ნებსით განუშზადო, ღმერთო, სამკედრებელსა შენსა; მოლათუ-უძღურდა, ხოლო შენ და-ვე-ამტიცო იგი.

11. და ცხოველნიცა შენნი მკედრ არიან მას შინა; განუშზადე სიტკბობითა შენითა გლახაკსა, ღმერთო.

12. უფალმან სცეს სიტყუაჲ, რომელნი ახარებენ ძალითა მრავლითა.

13. მეუფეჲ ძალთა საყუარელისა; შეუენიერებითა სახლისათა განყოფად ნატყუენავისა.

14. უკუეთუ დაიძინოთ შორის ნაწილებსა, ფრთენი ტრედისანი ვეცხლითა მოსილ, და ბეჭტსაშუალი მისი ფერთა ოქროსათა.

15. რაჟამს განაჩინებდა ცათა მყოფი იგი მეუფებასა მას ზედა, განთოვლდენ იგინი სელმონს.

16. მთაჲ ღმრთისაჲ, მთაჲ პოხილი, მთაჲ შეყოფილი და მთაჲ პოხილი.

17. რასამე ჰგონებთ თქუენ, მთანო შეყოფილნო? მთაჲ ესე, რომელ სთნდა ღმერთსა და მკედრებად მას ზედა, და რამეთუ უფალმანცა დაიმკედროს იგი სრულიად.

18. ეტლნი ღმრთისანი ბევრწილ არიან და ათასეულნი წარუმართებენ მას; უფალი მათ შორის სინასა, მთასა წმიდასა მისსა.

19. აღჰკედ მალალსა და წარმოსტყუენე ტყუჲ და მოიღე ნიჭები კაცთა შორის, რათა ურჩნიცა სამკედრებელად იყვენენ.

გ 20. უფალი ღმერთი კურთხეულ, კურთხეულ არს ღმერთი დღითი დღე, წარგვმართოს ჩუენ ღმერთმან მაცხოვარებისა ჩუენისამან.

21. ღმერთი ჩუენი ღმერთი მაცხოვარ, და უფლისა უფლისაგან არიან გამოსავალნი სიკუდილისანი.

22. ხოლო ღმერთმან შემუსროს თავები მტერთა მისთა, თხემი თმითურთ, რომელნი ვლენან უსჯულოებითა მათითა.

23. თქუა უფალმან: ბასანიო მოვაქციო, მოვაქციო სიღრმეთა შინა ზღუსათა;

24. რათა შეიღებოს ფერკი შენი სისხლითა და ენანი ძალთა შენთანო მტერთაგან, მის მიერ.

25. გამოჩნდეს სღვანი, შენნი, ღმერთო, სღვანი ღმრთისა ჩემისა და მეუფისანი წმიდასა შინა.

26. იმსთუეს მთავართა მახლობლად მგალობელთა, შორის ქალწულთა მეგბნეთასა.

27. ეკლესიათა შინა აკურთხევდით ღმერთსა და უფალსა წყართაგან ისრაჲლისათა.

დ 28. მუნ ბენიამენ ჰბუეკი განკურვებასა; მთავარნი იუდასნი წინამძღუარნი მათნი; მთავარნი ზაბულონისნი, მთავარნი ნეფთალემისნი.

29. ბრძანე, ღმერთო, ძალითა შენითა; განაძლიერე, ღმერთო, ესე, რომელ ჰქმენ ჩუენ შორის.

30. ტაძრით შენით იერუსალჲმით შენდა შეწირონ მეფეთა ძღუენი.

31. შეჰრისხენ შენ მკეცთა ლერწმისათა; კრებული ზუარაკთა დიაკეულთა შორის ერისათა მიღრეკად გამოცდილთა ვეცხლითა. განაბნიენ წარმართნი, რომელთა ჰნებაეს ბრძოლად,

11. ცხელნიცა S. 13. შუენიერებითა S. ნატყუენავისა S. 15. მეუფებასა S. 17. რასამე S. დამკედრებად S. 19. წარმოსტყუენე S. 21. „უფლისაჲ“ ჩამატებულა. 23. თქუა S. 25. ღმრთისა S. 26. იმსთუეს S. 28. განკურვებასა S. 30. იძღმით S. ძღუენი S.

32. ნოვიდენ მოციქულნი ეგვიპტით, ჰინდოეთმან უსწროს კელისა მიცემად ღმრთისა.

33. მეფენი ქუეყანისანი აქებდით ღმერთსა და უგალობდით უფალსა.

34. რომელი-იგი ამაღლდა ცასა ცათასა აღმოსავლით, ესერა, მოსცეს კჳმა თვისი, კჳმა ძლიერებისა.

35. მიეცით დიდებამა ღმერთსა; ისრაჴლსა ზედა დიდ არს შუენიერებამა მისი, და ძალი მისი ღრუბელთა შინა.

36. საკვრველ არს ღმერთი წმიდათა შორის მისთა; ღმერთი ისრაჴლისა, მან მოსცეს ძალი და სიმტკიცე ერსა თვისსა. კურთხეულ არს ღმერთი. დიდებამა

68

ა 1. დახსრულსა, ცვალებადათჳს ფსალმუნნი, დავითისი

2. მაცხოვრე მე, ღმერთო, რამეთუ შევიდეს წყალნი სულად ჩემდამდე. დავინთქ მე უყსა უფსკრულისასა, და არა არს დათმენა;

3. მოვედ მე სიღრმესა ზღუსასა და მოქცევამან დამნთქა მე.

4. დავშუერი მე ღალადებითა, და დამკდა კჳმა ჩემი; მოაკლდა თუალთა ჩემთა სასოებითა ღმრთისა მიმართ ჩემისა.

5. განმრავლდეს უფროს თმათა თავისა ჩემისათა მოძულენი ჩემნი ცუდად; განძლიერდეს მდედარნი ჩემნი, მტერნი ჩემნი სიცრუით და რამ-იგი არა მეტაცა, მაშინ მიუზღევდ.

6. ღმერთო, შენ უწყი უგნურებამა ჩემი, და შეცოდებანი ჩემნი შენგან არა დაფარნეს.

7. ნუ ჰრცხუნენბინ ჩემდამო, რომელთა დავითმინონ შენ, უფალო, უფალო ძალთაო; ნუცა კდემბინ ჩუენ ძლით, რომელნი გეძიებენ შენ, ღმერთო ისრაჴლისაო.

8. რამეთუ შენთჳს დავითმინე ყუედრებამა, და დაფარა სირცხულმან პირი ჩემი.

9. უცხო ვექმენ მე ძმათა ჩემთა და სტუმარ-ძეთა დედისა ჩემისათა.

10. *რამეთუ შურმან ხალხისა შენისამან შემკამა მე, **და ყუედრებანი მაყუედრებელთა შენთანი დამეცნეს ჩემ ზედა.

11. და დავიფარე მარხვითა სული ჩემი, და იქმნა იგი ჩემდა საყუედრელ.

12. ვყავ სამოსლად ჩემდა ძაძა. და ვექმენი მე მათ იგავ.

13. ჩემთჳს ზრახვიდეს, რომელნი სხდეს ბჭეთა და ჩემდამო გალობდეს რომელნი სუმიდეს ღუნოსა.

14. ხოლო მე ვილოცევდ შენდამი, უფალო; ჟამსა შეწყნარებისასა, ღმერთო, სიმრავლითა მოწყალებისა შენისათა შეისმინე ჩემი ჰეშმარტებითა მაცხოვარებისა შენისათა.

15. მიცსენ მე თივისაგან, რათა არა დავინთქა; განვერი მე მოძულეთა ჩემთაგან და სიღრმეთაგან წყალთასა.

35. შუენიერებამა S. 36. „ღბ“ წაშლილია. 1. ცვალებადათჳს S. 4. დავშუერი S. ღმრთისა S. 6. შეცოდებანი S. 7. ჰრცხუნენბინ S. 8. ყუედრებამა S. 10. ყუედრებანი S. მაყუედრებელთა S. 11. მ:რხვთა S. საყუედრელ S. 12. სამოსლად S. 12. ზრახვიდეს S.

* იწე. 2. გ. 17. ** რლთა. 15. ა. 2.

16. ნუ დამნთქამნ მე მორევი წყალთა, ნუცა შთამნთქამნ მე უფსკრული, ნუცა შეიყოფნ ჩემ ზედა ჭურღმული პირსა მისსა.

17. ისმინე ჩემი, უფალო, რამეთუ ტკბილ არს წყალობაჲ შენი; მრავლითა მოწყალებითა შენითა მოიხილე ჩემ ზედა.

18. ნუ გარემიქცევ პირსა შენსა მონისა შენისაგან, რამეთუ მჭირს მე, მსთუად შეგესემინ ჩემი.

გ 19. მოხედენ სულსა ჩემსა და განარინე იგი და მტერთა ჩემთაგან მიჯსენ მე.

20. რამეთუ შენ უწყი ყუედრებაჲ ჩემი და სირცხული ჩემი და კდებამ ჩემი;

21. შენ წინაშე არიან ყოველნი მაჭირვებელნი ჩემნი. ყუედრებაჲ დაითმინა სულმან ჩემმან და გლახაკობა; და ველოდე მე თანამჭუეარსა, და არა იყო; და ნუგეშინის-მცემელსა, და არა ვპოვე.

22. *და მცეს მე საკმელად ჩემდა ნაველი და წყურილსა ჩემსა მასუეს მე ძმარო.

23. **იქმენინ ტაბლა მათი მათ წინაშე საბრკე და მისაგებელ და საცთურ.

24. დაუბნელდენ თუალნი მათნი, რათა არა ხედვიდენ, და ზურგი მათი მარადის შედრიკე.

25. მიპფინე მათ ზედა რისხვა შენი, და გულისწყრომა რისხვისა შენისა ეწიენ მათ.

26. ***იყავნ სამკვდრებელი მათი ოჯერ, და საყოფელთა მათთა ნუ იყოფინ მკვდრი;

27. რამეთუ, რომელი შენ დაეც, მათ დევნეს იგი და სალმობასა წყლულთა ჩემთასა შესძინეს.

დ 28. შესძინე უსჯულოებაჲ უსჯულოებასა მათსა ზედა, და ნუ შეველენდ იგინი სიმართლესა შენსა;

29. აიჯოცნედ იგინი წიგნისა მისგან ცხოველთასა და მართალთა თანა ნუ დაიწერებიდ.

30. გლახაკ და დავრდომილ ვარი მე; ღმერთო, მაცხოვარებაჲ შენი შემეწიენ მე.

31. ვაქებდე სახელსა ღმრთისა ჩემისასა გალობითა და განვადილო იგი ქებითა;

32. და სათნო-ეყოს ღმერთსა უფროს კბოსა მის ჩჩვლისა, რომელსა გამოჰქონედ რქანი და ჭლიკნი.

33. იხილონ გლახაკთა და იხარებდენ; გამოიძიეთ ღმერთი და ცხონდეს სული თქუენი.

34. რამეთუ ესმა დავრდომილთა უფალსა და პყრობილნი მისნი არა შეუტრაცხ-ყვნა.

35. აქებდით მას ცანი და ქუეყანა, ზღუამ და ყოველი, რამ ვალს მას შინა.

18. მსთუად S. 20. ყუედრებაჲ S. 21. ყუედრებაჲ S. 22. საკმელად S. მასუეს S. 24. ხედვიდენ S. 25. რისხვა S. 27. სალმობასა S. 31. ღმრთისა S.

* მთ. 27. ვ. 48. ** რმლთ 11. ბ. 9. *** სქშე. 1. დ. 20.

36. რამეთუ ღმერთმან იცნეს სიონი, და აღეშენნენ ქალაქნი ჰერიასტანისანი, და დაეშენნენ მუნ და დაიმკდრონ იგი.

37. და ნათესავმან მონათა შენთამან დაიპყრას იგი; და რომელთა უყუარს სახელი შენი, დაიმკდრონ მას შინა.

69

1. დასასრულსა, დავითის კსენებად, რამეთუ მაცხოვრა მე უფალმან.

ა 2. ღმერთო, შეწვენასა ჩემსა მოხედენ; უფალო, შეწვენად ჩემდა ისწრაფე.

3. პრცხუნოდენ და კდემებოდენ, რომელნი ეძიებენ სულსა ჩემსა.

მართლუქუნიქცენ და სიცხლეულ იქმნენ, რომელნი ზრახვიდეს ჩემთვის ძქრსა.

4. მიიქცენ მუნთქუესევე სირცხლეულნი, რომელნი მეტყოდეს მე: ვაშა, ვაშა!

5. გალობდენ და იხარებდენ შენდამი ყოველნი, რომელნი გეძიებენ შენ, უფალო, და თქუედ მარადის: დიდ არს ღმერთი! რომელთა უყუარს მაცხოვარებად შენი.

6. ხოლო მე გლახაკ და დავრდომილ ვარი მე; ღმერთო, შემეწიე მე; შემეწე და მკსნელი ჩემი ხარი შენ; უფალო, ნუ ჰყოვნი.

კანონი 0

დიდება

70

ა 1. ფსალმუნი დავითისი, ძეთა იონადაბისთა და პირველ-წარტყუნულთა მათთვის, წარუწერელი ებრაელთა შორის

2. შენ, უფალო, გესავ; ნუ მრცხუნებინ მე უქუენისამდე; სიმართლითა შენითა მივსენ და განმარინე მე; მოყავ ჩემდა ყური შენი და მაცხოვრე მე.

3. მეყავ მე ღმერთი მფარველ და აღგილ ძნელ განსარინებელ ჩემდა; რამეთუ სიმტკიცე და შესავედრებელი ჩემი შენ ხარ.

4. ღმერთო ჩემო, მივსენ მე კელთაგან ცოდვისასათა, კელთაგან უსჯულსათა და ცრუსათა.

5. რამეთუ შენ ხარ თმენა ჩემი, უფალო, უფალო, სასოა ჩემი სიყრმით ჩემითგან.

ბ 6. შენდამი განემტკიცენ საშოთაგან, დედის მუცლით ჩემითგან შენ ხარ ჩემი მფარველი; შენდამი არს გალობა ჩემი მარადის.

7. ვითარცა სასწაულ ვექმენ მე მრავალთა, შემეწე ძლიერი ჩემი შენ ხარ.

8. აღივსენ პირი ჩემი ქებითა, რათა უგალობდე დიდებასა შენსა, ყოველსა დღესა დიდად შეუნიერებასა შენსა.

9. ნუ განმაგდებ მე, უფალო, ვამსა სიბერისასა, და მოკლებასა ძალისა ჩემისასა ნუ დამაგდებ მე.

10. რამეთუ მრქუეს მე მტერთა ჩემთა და, რომელთა მოეცვა სული ჩემი, ზრახვა-ყვეს ერთბამად.

1 კსენებად S. 3. პრცხუნოდენ S. ზრახვდეს S. 4. მუნთქუესევე S. 5. თქუედ S. 6. გლახაკ S. „დბ“ წაშლილია. 1. პირველ წარტყუნულთა S. მათთვის „თეს“ მომატებულია S. „წარუწერელი ებრაელთა შორის“ წაშლილია. 2. მრცხუნებინ S. 4. ცოდვისასათა S. 8. დიდებასა S. შეუნიერებასა S. 9. მოკლებასა S. 10. მრქუეს S. ზრახვაყვეს S.

11. და იტყოდეს: ღმერთმან დააგლო იგი; დევნეთ და ეწიენით მას, რამეთუ არავინ არს მესნელ მისა.
12. ღმერთო ჩემო, ნუ განმეშორები ჩემგან; ღმერთო ჩემო, შეწევნასა ჩემსა მომხედენ.
- გ 13. პრცხუნოდენ და შეძრწუნდენ, რომელნი ასმენდეს სულსა ჩემსა; შეიმოსელ სირცხული და კდემა, რომელნი ეძიებდეს ძკრსა ჩემთვის.
14. ხოლო მე მარადის გესვიდე შენ და შეეძძინო ყოველსა ზედა ქებასა შენსა.
15. პირი ჩემი უთხრობდეს სიმართლესა შენსა, ყოველსა დღესა მაცხოვარებასა შენსა, რამეთუ არა ვიციოდე მწიგნობრებისა.
16. შევიდე მე ძლიერებითა უფლისაათა, უფალო, მოვიკსენო სიმართლე შენი მხოლოდსა.
17. ღმერთო ჩემო, რაოდენი მასწავე მე სიყრბით ჩემითგან, და მოაქამომდე მიუთხრობდე საკვრველებათა შენთა.
18. და მიმეცოვებადმდე და სიბერედმდე, ღმერთო ჩემო, ნუ დამაგდებ მე, ვიდრემდის მიუთხრა მკლავი შენი ყოველსა ნათესავსა მომავალსა;
- დ 19. ძლიერება შენი და სიმართლე შენი, ღმერთო ჩემო, მიმალადმდე; რაოდენი მიყავ მე დიდძალი, ღმერთო, ვინ ვემსგავსოს შენ?
20. რაოდენნი მიჩუენენ მე ჰირნი მრავალი და ძკრნი, და მომაქციე და მაცხოვრე მე, და უფსკრულთაგან ქუეყანისათა აღმომიყვანე მე.
21. განამრავლე ჩემ ზედა დიდებულებამა შენი და მომაქციე და ნუგეშინისმეც მე და უფსკრულთაგან ქუეყანისათა კულად აღმომიყვანე მე.
22. და რამეთუ მეცა აღგიარო შენ, ერსა შორის, უფალო, კურებითა საფსალმუნისათა ქემშარიტებამა შენი, ღმერთო, გიგალობდე შენ ებნითა, წმიდაო ისრაჴლისაო.
23. იხარებდენ ბაგენი ჩემნი, რაჟამს გიგალობდე შენ და სულიცა ჩემი, რომელი იქსენ.
24. უფროს და ენაცა ჩემი მარადლე იტყოდის სიმართლესა შენსა, რაჟამს პრცხუნოდის და კდემულ იყენენ, რომელნი ეძიებენ ძკრსა ჩემსა.

71

სოლომონისთვის ფხალმუნო

- ა 2. ღმერთო, სასჯელი შენი მეუფესა მიეცე. და სიმართლე შენი ძესა მეუფისასა განშჯად ერისა შენისა სიმართლით და გლახაკთა შენთა განკითხვით.
3. მიილედ მათთა მშუდობამა ერისა და ბორცუთა სიმართლე.
4. განიკითხნეს გლახაკნი ერისანი და აცხოვნნეს ნაშობნი დავრდომილთანი და დაამდაბლოს ცილისმწამებელი.
5. და თანაევოს მზისა და წინა მთოვარისა ნათესავით ნათესავადმდე.
- ბ 6. გარდამოკდეს ვითარცა წვამა საწმისსა ზედა და ვითარცა ცუარი რა ცურინ ქუეყანასა ზედა.
7. გამობარწყინვოს დღეთა მისთა სიმართლე და მრავალი მშუდობამ, ვიდრემდის განკაფდეს მთოვარე.

13. პრცხუნოდენ S. 14. გესვდე S. ქებასა S. 15. მაცხოვრებასა S. 20. რაოდენი S. მიჩუენენ S. 23. ბაგენი S. 2. მეუფესა S. განკითხეთ S. 6. წვამა ვითარცა—ასწორებს: „ვითარცა წვამა“.

8. და უფლებდეს იგი ზღუთ-ზღუადმდე და მდინარიტგან კიდემდე სოფლისა.

9. ამის წინაშე პირველად პინდონი შეუვრდენ, და მტერნი მისნი მიწასა ლოშნიდენ;

10. მეფეთა თარშისათა და კალაკთა ძლუენი შეწირონ მისა, მეფეთა არაბიასთა და საბამსათა ძლუენი მიართუან მას.

11. და თაყუანის-სცემდენ მას ყოველნი მეფენი ქუეყანისანი, და ყოველნი წარმართნი ჰმონებდენ მას.

გ 12. რამეთუ ივსნა გლახაკი ძლიერისაგან და დავრდომილი, რომლისა არა იყო მწე.

13. პირდოს გლახაკსა და დავრდომილსა და სულნი გლახაკთანი აცხოვნენს.

14. აღნადგინებისაგან და სიცრუისა ივსნენს სულნი მათნი, და პატროსან იყოლ სახელი მისი მათ წინაშე.

15. და ცხონდეს და მოეცეს მას ოქროსა მისგან არაბიასა, და ილოცვიდეს მისთვის სამარადისოდ, ყოველსა დღესა აკურთხევედენ მას.

დ 16. იყოს სიმტკიცე ქუეყანასა შინა თავსა ზედა მათათსა, ზეშთა ამალდეს უფროს ლიბანისა ნაყოფი მისი, და ყუაოდიან ქალაქით გამო, ვითარცა თევა ქუეყანისა.

17. იყოს სახელი მისი კურთხეულ უკუნისამდე; უწინარეს მზისა ეგოს სახელი მისი; მისა მიმართ იკურთხეოდინა ყოველნი ტომნი ქუეყანისანი, და ყოველი თესლები ჰნატრიდეს მას.

18. კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაჴლისა, რომელმან ყვის საკრველი მხოლომან.

19. და კურთხეულ არს სახელი წმიდაჲ დიდებისა მისისა უკუნისამდე, და აღივსოს დიდებითა მისითა ყოველი ქუეყანა. იყავნ, იყავნ.

დიდებაჲ

72

1. მოაკლდეს გალობანი დავითისნი, ძისა ესესნი. ფსალმუნი ასაფისი, გალობაჲ ასურასტანელისა მიმართ, ვითარ კეთილ არს ისრაჴლისა ღმერთი გუფითა წრფელთათჳს.

2. ხოლო ჩემი, კნინდადა, შემიდრწუნდეს ფერკნი, მცირედლადა, შემეცეთეს სლვანი ჩემნი.

3. რამეთუ ვეშურე უშჯულოთა, მშედობასა რაჲ ცოდვილთასა ვხედვედ,

4. რამეთუ არა არს ახილვა სიკუდილსა შინა მათსა და სიმტკიცე გუემათა შინა მათთა.

5. შრომასა კაცთა თანა არა შურებიან და კაცთა თანა იგინი არა იტანჯენ.

ბ 6. ამისთუ შეიპყრნა იგინი ამპარტავანებამან სრულიად, შეიმოსეს უღმერთობაჲ და სიცრუჴ თჳსი.

7. და გამოვდეს, ვითარცა ცმელისაგან სიცრუჴ მათი, რამეთუ ვიდოდეს იგინი ზრახვითა გულისათა.

10. ძლუენი S. საბაასათა S. ძლუენი S. 11. მეფენი S. 15. ილოცვიდეს S. 16. ლიბანისა S. 19. „ღბა“ წაშლილია. 1. „გლობაჲ ასურასტანელისა მიმართ“ წაშლილია. 3. მშედობასა S. ცოდვლთასა S. 4. გუემათა S. 6. ამპარტავანებამან S. 7. ზრახვთა S.

8. განიზრახეს და იტყოდეს უკეთურებით და სიცრუესა მალლად ზრახვი-
დეს.
9. დადევს ცათა შინა პირი მათი, და ენა მათი ეთრია ქუეყანასა ზედა.
10. ამისთვის მოიქცეს ერი ჩემი აქავე, და დღენი სრულნი იპოვნენ მათ
თანა.
11. და თქუეს: ვითარმე აგრძნა ღმერთმან, ანუ არსმეა მეცნიერება მა-
ლლისა თანა?
12. აჰა, ესერა, ესე ცოდვილნი წარმართებულ არიან და უპყრიეს სიმდი-
დრე მათი უკუნისამდე.
13. და ვთქუ: ცუდად სამე განვიმართლე გული ჩემი და დავიბანენ უბრა-
ლოდ კელნი ჩემნი.
14. და ვიყავ მე ტანჯულ ყოველსა დღესა და მხილებამ ჩემი განთიად.
- გ 15. და ვთქუ, ვითარმედ: უთხრა ესრეთ: აჰა, ესერა, ნათესავესა შეილთა
შენთასა აღუთქუ.
16. და გულსა მომიკდა ცნობად, ესე არს შრომად ჩემი ჩემ წინაშე,
17. ვიდრემდის შევიდე მე სიწმიდესა ღმრთისასა და გულისკმა-ვეყო აღ-
სასრული მათი.
18. ხოლო ზაკვისა მათისათვის დასდევ მათთვის ბოროტი და დაამქუენ
იგინი ამპარტავანებასა ოდენ მათსა.
19. ვითარდა იქმნეს მოსაოჯრებელ მყისსა შინა, მოაკლდეს, და წარწყმ-
დეს უსჯულოებისა მათისათვის?
20. ვითარცა სიზმარი განდუძებულისა, უფალო, ქალაქსა შენსა ზატი მა-
თი შეურაცხ-ყო.
21. რამეთუ აღეტყინა გული ჩემი, და თირკმელნი ჩემნი იცვალნეს.
22. და მე შეურაცხ ვიქმენ და არა გულისკმა-ვეყავ;
23. ვითარცა პირუტყვ შევირაცხე შენ წინაშე. და მე მარადის შენ თანა
ვარ,
24. მიპყარ კელი მარჯუენე ჩემი. და ზრახვითა შენითა მიძლოდე მე და
დიდებითა შემიწყნარე მე.
25. რამეთუ რაა ძეს ჩემი ცათა შინა, და შენგან რა ვინებე ქუეყანასა
ზედა?
26. მოაკლდა გულსა ჩემსა და ვორცთა ჩემთა; ღმერთი გულისა ჩემისა
და ნაწილ ჩემდა არს ღმერთი უკუნისამდე.
27. რამეთუ, აჰა ესერა, რომელთა განიშორნეს თავნი თვისნი შენგან, იგი-
ნი წარწყმდენ; და მოსრენ ყოველნი, რომელნი განგიდგეს შენგან.
28. ხოლო ჩემი მიხალეზად ღმრთისა კეთილ არს; დადებად უფლისა მი-
მართ სასოებად ჩემი, მითხრობად ჩემდა ყოველი ქებულება შენი ბჭეთა ასუ-
ლისა სიონისათა.

73

გულისქმის-ყოფისათვის ახაფისა

ა 1. რად განგვშორენ ჩუენ, ღმერთო, სრულიად? განრისხდა გულისწყრო-
მა შენი ცხოვართა ზედა სამწყსოსა შენისათა.

8. სიცრუესა S. ზრახვიდეს S. 12. ცოდვილნი S. 13. დავიბანენ S. 15. შველთა S. 16. ცნო-
ბად S. „ჩემ“ ჩამატებულია. 17. გულისკმა S. 18. ზაკვისა S. დაამქუენ S. 22. გულისკმა S.
24. მარჯუენე S. ზრახვითა S. 28. ღმრთისა S. უფლისა S. 1. რაად S.

14. მცხეთური ხელნაწერი

2. მოიხსენე კრებული შენი, რომელ მოიგე დასაბამითგან; იქსენ კუერ-თხითა მკვდრობისა შენისათა მთაჲ სიონი ესე, რომელსა დაემკვდრე მას შინა.

3. აიხუენ ჯელნი შენნი ამპარტავანებასა მათსა ზედა სრულიად; რაოდენ-მე ეუკეთურა მტერი სიწმიდესა შენსა?

4. და იქადეს მოძულეთა შენთა შორის დღესასწაულსა შენსა,

5. დასხნეს სასწაულნი მათნი სასწაულად, და არა ცნეს, ვითარცა გამო-სავალსა ზესკნელსა. ვითარცა მადნარსა შინა ხე, ცულითა

6. დაყოდნეს ბჳენი მათნი, რაჲთურთით ცულითა და წერაქვთა დაამკუეს იგი.

7. *დაწუეს ცეცხლით სიწმიდე შენი, ქუეყანასა ზედა შეაგინეს კარავი სახელისა შენისა.

8. თქუეს გულითა მათითა და ნათესავთა მათთა ერთად: მოვედით და დავადუმნეთ ყოველნი დღესასწაულნი ღმრთისანი ქუეყანით.

9. რამეთუ სასწაული მათი ჩუენ არა ვიხილეთ; არაღარა ვინ არს წინა-წარმეტყუელ, და ჩუენ არა ვინ გვცნნეს მერმეცა.

10. ვიდრემდის, ღმერთო, გაყუედრებდეს მტერი, განარისხებდეს მკდომი სახელსა შენსა სრულიად?

11. რად გარემიქცევ კელსა შენსა და მარჯუენესა შენსა წიაღადვე შენ-და სრულიად?

12. **ხოლო ღმერთმან, მეუფემან ჩუენმან წინასაუკუნეთამან, შექმნა ცხორებამა შორის ქუეყანისა.

13. შენ განამტკიცე ძალითა შენითა ზღუამ, შენ შეჰმუსრე თავები ვე-შაჰთა წყალთა ზედა.

14. შენ შეჰმუსრე თავი ვეშაჰისა მის და მიეც იგი საჰმელად ერსა მას ჰინ-დოეთისასა.

15. შენ გამოადინენ წყარონი და მდინარენი, შენ განაჰმენ მდინარენი ითამისანი.

16. შენი არს დღე და შენი არს ღამე; შენ დაამტკიცე ნათელი და მზე.

17. შენ შეჰქმენ ყოველნი საზღვარნი ქუეყანისანი; შენ დაჰბადე ზაფხუ-ლი და არე.

18. ესე მოიხსენე: მტერმან აყუედრა უფალსა და ერმან უგნურმან განა-რისხა სახელი შენი.

19. ნუ მისცემ მკეტთა სულსა, რომელმან აღგიაროს შენ, და სულსა გლახაკთა შენთასა ნუ დაივიწყებ სრულიად.

20. მოხედე აღთქმასა შენსა, რამეთუ აღივსნეს სიბნელითა ქუეყანისათა სახლნი უსჯულოთანი.

21. ნუ მიიქცევინი დამდაბლებული სირცხვლეული: გლახაკი და დავრდო-მილი აქებდენ სახელსა შენსა.

22. აღდეგ, ღმერთო, საჯე შჯა შენი; მოიხსენე ყუედრებამა შენი, რომელ არს უგუნურთაგან მარადლე.

23. ნუ დაივიწყებ ვმასა მონათა შენთასა; ამპარტავანებამა მოძულეთა შენ-თა ამალღდა მარადის.

დიდებამა

2. კუმრითთა S. 3. აიხუმნ S. 5. სასწაულად S. 6. დაამკუმს S. 7. დაწუმს S. 8. თქუ-მს S. 10. გაყუედრებდეს S. 11. რაჲდ S. მარჯუმნესა S. 12. მეუფემან. S. 17. საზღუარნი S. 18. აყუედრა S. 23. „ღმ“ წაშლილი.

* 4. მეფ. 25. ბ. 9. ** ლუქ. 1. ზ. 70.

74

1. დასასრულსა, ნუ განხრწნი, ფსალმუნი გალობისთვის, ასაფისი.
- ა 2. აღგიაროთ შენ, ღმერთსა, აღგიაროთ შენ და ვხალოთ სახელსა შენსა; მიუთხრობდე ყოველთა საკვრველებათა შენთა;
3. რაჟამს მოვილო ჟამი მე სიწრფოებასა ვმჭიდვ.
4. განჯფდა ქუეყანა და ყოველნი მკვდრნი მისნი. მე დავამტკიცენ სუეტნი მისნი.
5. ვარქუ უსჯულოთა: ნუ უსჯულოებთ, და მცოდველთა: ნუ აღიმადლებთ რქასა;
6. ნუ აღიღებთ მალლად რქასა თქუენსა და ნუცა იტყუთ ღმრთისათჳს სიცრუესა.
7. რამეთუ არცა აღმოსავალით, არცა დასავალით, არცა უდაბნოთაგან მათათასა,
- ბ 8. რამეთუ ღმერთი მსაჯულ არს: ესე დაამდაბლის და ესე აღამაღლის.
9. რამეთუ სასუმელი კელთა შინა უფლისათა ღვნისა ურწყოსა საესე არს სხმულითა; და მიდრკა ამიერ მუნ, ხოლო თხლე მისი არა წარმოიცალიერა; სუან იგი ყოველთა ცოდვილთა ქუეყანისათა.
10. ხოლო მე ვიხარებდე უკუნისამდე და უგალობდე ღმერთსა იაკობისსა.
11. და ყოველნი რქანი ცოდვილთანი შევმუსრნე, და ამაღლდეს რქამ მართლისა.

75

1. დასასრულსა გალობათასა, ასაფისი, გალობამ ასურასტანელისა მამართ.
- ა 2. განცხადებულ არს ჰურიასტანს ღმერთი და ისრაჴლსა ზედა დიდ არს სახელი მისი.
3. იქმნა მშუდობით აღვილი მისი და სამკვდრებელი მისი სიონს;
4. რამეთუ მუნ შემუსრნა ძალნი მშულდთანი, სატურველი და მახული და ბრძოლად.
5. განანათლებ შენ საკვრველად მათათაგან საუკუნეთა.
- ბ 6. შეძრწუნდეს ყოველნი უგნურნი გულითა; დაიძინეს ძილი მათი, და არა პოვეს არარამ ყოველთა კაცთა სიმდიდრისა კელითა მათითა.
7. მრისხანებითა შენითა, ღმერთო იაკობისო, ჰრულოდა მათ, რომელნი ზესხდეს ჰუნებსა.
8. შენ საშინელ ხარ, და ვინ წინააღდგიდგეს შენ? მიერიოთგან არს რისხვა შენი.
- გ 9. რაჟამს ზეცით სასმენელ-ჰყავ მმჯავრი, ქუეყანასა შეეშინა და დაყუდნა,
10. რაჟამს აღდგებოდა ღმერთი შჯად, განრინებად ყოველთა მშუდთა ქუეყანისათა.

1. „ასაფისი ფსალმუნი“, წაშლილია. ზემოდან აწერია „ფსალმუნი გალობისთვის ასაფისი“
 2. საკვრველებათა S. 3. სიწრფობაჲსა S. 4. სუეტნი S. 6. ღმრთისათჳს S. სიცრუჴსა S. 9. ცოდვლთა S. 11. ცოდვლთანი S. 1. გალობათასა S. 10. განრინებად S.

11. რამეთუ ზრახვამან კაცისამან აღგიაროს შენ, და ნეშტი გულის-ზრახვისა დღესასწაულებდეს შენდა.

12. ილოცეთ და მიეცით უფალსა ღმერთსა ჩუენსა, ყოველნი, რომელნი არიან გარემოს მისა, შეწირონ ძღუენი

13. საშინელისა მის, რომელმან მიუხუნის სულნი მთავართანი, უსაშინელესისა უფროს მეფეთა ქუეყანისათა.

76

1. დახარულსა, იდითუმისთვის, ფსალმუნი ასაფისი

ა 2. კმითა ჩემითა უფლისა მიმართ ღალად-ყვავ, კმითა ჩემითა ღმრთისა მიმართ და მომხედნა მე.

3. დღესა ქირისა ჩემისასა ღმერთი გამოვიძიე, კელითა ჩემითა ღამე მის წინაშე, და არა ვსცეთ; წარეწირა ნუგეშინის-ცემა სულსა ჩემსა.

4. მოვიკსენე ღმრთისად და ვიხარე; ვზრუნევდ, და სულ-მოკლე იქმნა სული ჩემი.

5. მიეწიფნეს საკმილავთა თულნი ჩემნი; შევეძრწუნდი და არა ვიტყოდი.

6. ვიგონებდ დღეთა მათ პირველთა და წელიწადნი საუკუნენი მოვიკსენენ. და ვიწურთიდ:

ბ 7. ღამე გულთა ჩემითა, ვზრუნევდ, და შეზრუნევებულ იყო სული ჩემი.

8. ნუ უკუნისამდე განმაგდოს მე უფალმან და არღარა შესძინოს სათნობად შერამე.

9. ანუ სრულიად ნუ დააყენოსა წყალობად მისი, აღასრულა სიტყუად მისი თესლითი თესლამდე?

10. ნუ და-მე-ივიწყოსა შეწყალებად მისი ღმერთმან, ანუ დააყენნეს მოწყალებანი მისნი რისხეთა მისითა?

11. და ვთქუა: აწლა მიწყიეს, ესე არს განახლებად მარჯუენისა მალლისა.

გ 12. მოვიკსენე საქმეთა უფლისათა, რამეთუ მოვიკსენო მე დასაბამით-გან საკვრველებათა შენთა.

13. და ვიწურთიდე ყოველთა მიმართ საქმეთა შენთა და დაბადებულთა შენთა მიმართ ვზრახვიდე.

14. ღმერთო, წმიდასა შინა არს გზა შენი; ვინ არს ღმერთ დიდ, ვითარ ღმერთი ჩუენი.

15. შენ ხარ ღმერთი, რომელმან ჰყავი საკვრველი, აუწყე ერთა შორის ძალი შენი;

16. და იქსენ მკლავითა შენითა ერი შენი, ძენი იაკობისნი და იოსებისნი.

დ 17. გიხილეს შენ წყალთა, ღმერთო, გიხილეს შენ წყალთა და შეეშინა, შეძრწუნდეს უფსკრულნი.

18. ოხრითა წყალთათა კმად მოსცეს ღრუბელთა, და რამეთუ ისარნი შენნი ელენან.

19. კმად ქუხილისა შენისა ურმისთულსა, გამოჩნდეს ელვანი შენნი სოფელსა, შეიძრა და შეძრწუნებულ იქმნა ქუეყანა.

20. ზღუასა ზედა არიან გზანი შენნი და ალაგნი შენნი წყალთა ზედა მრავალთა, და კუალნი შენნი არა საცნაურ იქმნენ.

21. *უძელუ, ვითარცა ცხოვარსა, ერსა შენსა კელითა მოსესითა და აპრონისითა.

კანონი ია

დიდებაჲ

77

ფსალმუნი ასაფისი, გულსკმის-ყოფისათჳს

ა 1. ეკრძალეთ ერი ჩემი შჯულსა ჩემსა, მოყავთ ყური თქუენი სიტყუათა პირისა ჩემისათა.

2. **აღვლო იგავით პირი ჩემი, ვიტყოდე მე იგავთა დასაბამისათა.

3. რაოდენი გუესმა და ვცანით იგი, და მამათა ჩუენთა გუთხრეს ჩუენ.

4. არა დაეფარა შეილთა მათთაგან ნათესავად სხუად, მიუთხრობდეს ქებულებასა უფლისასა და ძლიერებასა მისსა და საკვრველებასა მისსა, რომელ ქმნა.

5. და აღდგა საწამებლად იაკობსა შორის და შჯული დადგა ისრაჴლსა შორის, რაოდენი ამცნო მამათა ჩუენთა, უწყებად იგი შეილთა მათთა,

6. რათა ცნას თესლმან სხუამან, შეილნი, რომელ იშვებოდიან, და აღდგენ და მიუთხრობდენ ამას შეილთა მათთა;

7. რათა დადგან ღმრთისა მიმართ სასოებაჲ მათი და არა დაივიწყონ საქმეთა ღმრთისათა და მცნებათა მისთა გამოძიებდენ.

8. რათა არა იქმნენ, ვითარცა მამანი მათნი, თესლ გულარძნილ და განმამწარებელ, თესლმან, რომელმან არა წარიმართა გული თესი, არცა სარწმუნო-ყო ღმრთისა თანა სული თესი.

ბ 9. ძენი ეფრემისნი მომრთხმელნი და მოისარნი მშულდებითა, იქცეს იგინი დღესა მას წყობისასა.

10. არა იმარხეს მათ აღთქმა ღმრთისაჲ და შჯულსა მისსა არა ინებეს სლვაჲ.

11. და დაივიწყეს მათ კეთილის-ყოფათა მისთა და საკვრველებათა მისთა, რომელ უჩუენნა მათ

12. წინაშე მამათა მათთა, რომელ ქმნნა საკვრველებანი ქუეყანასა მას ეგუპტისასა და ველსა მას ტანეოსსა.

13. ***განალო ზღუად და წიაღიყვანნა იგინი და დაადგინნა წყალნი, ვითარცა თხიერთა.

14. ****და უძლოდა მათ ღრუბლითა დღისი. და ღამე ყოველ ნათლითა ცუცხლისათა.

15. *****განაპო კლდე უდაბნოსა და ასუა მათ, ვითარცა ღრმისაგან დღისა.

20. ზღუასა S. 21. „ღბა კანონი ია“ წაშლილია. 1. სიტყუათა S. 2. დასაბამისათა S. 3. გუესმა S. 4, 5, 6. შული S. სხუად S. ქებულებასა S. საკვრველებასა S. 4. ქმნა S. 5. რაოდენი S. 6. სხუამან S. იშუშბოდიან S. 7. ღმრთისაჲ S. ღმრთისათა S. მცნებათა S. 8. ღმრთისაჲ S. 11. საკვრველებათა S. 12. საკვრველებანი S. ამ მუხლის გასწვრივ მინაწერი: „გმოსლ 14. გ. 2. წაშლილია. 13. ამ მუხლის გასწვრივ მინაწერის ნაწილი წაშლილია: „ფსნი 104. დ. 33“ და საბას ხელით ახალი, მეორე მინაწერია (იხ. **) გაკეთებული.

* გმოსლ. 14. გ. 19.

** ფსნი. 48. ა. 9. მთე. 13. ზ. 35.

*** გოსლ. 14. გ. 21. **** გმოსლ 13. დ. 21. ფსლმ. 104. დ. 19.

***** ფსნი. 104. დ. 41, გმოსლ. 17. ბ. 6.

16. გამოადინა წყალი კლდისაგან და გარდამოაცენნა, ვითარცა მდინარენი, წყალნი.

17. და შე-ღავე-სძინეს მერმეცა შეცოდებად მისა, განამწარეს მალალი ურწყულსა.

18. და განცადეს ღმერთი გულთა შინა მათთა თხოვად საზრდელი სულთა მათთათს.

გ 19. და იღრტუნეს ღმრთისაჲ და თქუეს: ნუ უძლოსმეა ღმერთმან გან-მზადებად ტაბლა უდაბნოსა შინა?

20. ვინათგან სცა კლდესა და გამოეცნეს წყალნი და მდინარენი წარ-პრღუნიდეს, პურისა მოცემადცა ნუ უძლოსა, ანუ განმზადებად ტაბლა ერსა თვისსა?

21. *ამისთვის ესმა უფალსა და განრისხნა, და ცეცხლი აღტყდა იაკობსა შორის, და რისხვა აღკდა ისრაჴლსა ზედა.

22. რამეთუ არა ჰრწმენა მათ ღმრთისაჲ, არცა ესვიდეს მაცხოვარებასა მისსა.

23. და უბრძანა ღრუბელთა ზეგარდამო და ბჰენი ცათანი განახუნა.

24. **და უწუმა მათ მანანა საკმლად და პური ცათა მოსცა მათ;

25. *** და პური ანგელოზთა ჰამა კაცმან; საზრდელი მოუვლინა მათ გან-საძღებელად.

26. ****ალადგინა ბლუარი ცით გამო და გამოავლინა ძალითა თვისითა ჩრდილო.

27. და აწუმა მათ ზედა, ვითარცა მიწა, კორცი და, ვითარცა ქუმა ზღუათა, ფრინველი ფრთოვანი.

28. და დაცვოდა შორის ბანაკისა მათისა, გარემოს კარვებსა მათსა.

29. და ჰამეს და განძლეს ფრიად, და გულისთქმა მათი მოსცა მათ.

დ 30. და არა ჯუებულ იქმნნეს იგინი გულისთქმისა მათისაგან; იყოლა სა-ქმელი პირსა მათსა,

31. *****და რისხვა ღმრთისაჲ აღკდა მათ ზედა, მოსწყუნდა მრავალნი მათგანნი და რჩეულნი ისრაჴლისანი დაამკუნა.

32. ამას ყოველსა ზედა ცოდესველა და არა ჰრწმენა საკურველებათა მისთა.

33. და მოაკლდეს ამაოებით ღლენი მათნი და წელიწადნი მათნი სწრაფით.

34. რაჟამს მოსრავნ მათ, მაშინ ეძიებდიან მას და მოიქცევიდ და აღიმ-სობედ ღმრთისა მიმართ.

35. და მოიკსნენეს, რამეთუ ღმერთი მწე მათდა არს. და ღმერთი მალალი მკსნელ მათდა არს.

36. და შეიყუარეს იგი პირითა მათითა და ენითა მათითა ეცრუენეს მას.

37. ხოლო გულნი მათნი არა წრფელ იყვნეს მისა მიმართ, არცა ერწმუნ-ნეს აღთქმასა მისსა.

38. არამედ იგი თავადი არს მოწყალე და ულხინოს ცოდვათა მათთა და არა განხრწნეს და განამრაველა გარემიქცევად გულისწყრომა მისი და არა აღაგზებდა ყოველსა რისხვასა მისსა.

16. გარდამოაცენა S. 17. შეცოდებად S. 20. განმზადებად S. 21. განარისხნა S. 22. მაც-ხოვარებასა S. 23. ცათანი S. 24. საკმლად S. 25. განსაძღებელად S. 27. ზღუათა S. 28. ბანაკისა S. 30. ქუცბულ S. 34. ღმრთისაჲ S.

* რიცხვ. 11. ა. 2. *. გმოსლ. 16. გ. 4. რიცხვ. 11. ბ. 7. *** ინე. 6. დ. 31. 1. კორ. 10. ა. 3. **** რიცხვ. 11. გ. 31. ***** რიცხვ. 11. ზ. 33.

39. და მოიკსენა, რამეთუ კორციელ არიან, სულ წარმავალ და არღარა მომაქტეველ.

40. რაოდენგზის განამწარეს იგი უდაბნოსა ზედა განარისხეს იგი ქუეყანასა ურწყულსა?

41. და მოაქციეს და განცადეს ღმერთი და წმიდაჲ იგი ისრაშლისა განამწარეს.

42. არა მოიკსენნეს კელისა მისისა ღღესა მას, რომელსაცა იქსნა იგინი კელისაგან მაჰირვებელთა მათთასა;

43. ვითარ-იგი დასხნა ეგუპტეს შინა სასწაულნი მისნი და ნიშნი მისნი ეელსა მას ტანეოსსა;

ე 44. *და გარდააქცინა სისხლად მდინარენი მათნი და წუმანი მათნი, რამთა არა სუან.

45. **მიავლინა მათდა ძაღლისმწერი, და შეჰამნა იგინი, და მყუარი, და განხრწნა იგინი.

46. *** და მისცა გესლსა ნაყოფი მათი და ნაშრომი მათი მკალსა;

47. ****მოსრა სეტყუთა ვენაკები მათი და ლელუსულენი მათნი თრთულითა.

48. მისცა სეტყუასა საცხოვარი მათი და მონაგები მათი ცეცხლსა.

49. მიავლინა მათდა რისხვა გულისწყრომისა მისისა, გულისწყრომა და რისხვაჲ და ჰირი მივლინებითა ანგელოზთა მიერ ბოროტთა.

ვ 50. გზა-უყო ალაგთა რისხვითა მისითა, არა ჰრიდა სიკუდილისაგან სულთა მათთასა და საცხოვარი მათი სიკუდილსა შეაყენა.

51. *****და დასცა ყოველი პირმშო ქუეყანასა ეგუპტისასა დასაბამად ყოელისა საღმობისა მათისა საყოფელთა შინა ქამისთა;

52. *****და წარმოუმართა, ვითარცა ცხოვარსა, ერსა თვსსა და აღიყვანა იგი, ვითარცა სამწყსო, უდაბნოდ.

53. *****და უძღოდა მათ სასოებითა, და არა შეეშინა, და მტერნი მათნი დაფარნა ზღუამან.

54. და შეიყვანნა იგინი მთასა მას სიწმიდისა მისისასა, მთასა ამას, რომელ მოიგო მარჯუენემან მისმან.

55. *****და განასხნა პირისა მათისაგან წარმართნი და განუწილა მათ საზომითა დამკვდრებისათა და დაამენა საყოფელთა მათთა ტომები ისრაშლისა.

56. და განცადეს და განამწარეს ღმერთი მაღალი და წამებანი მისნი არა დაიცივნეს;

57. და მიაქციეს და შეურაცხ-ყვეს, ვითარცა-იგი მამათა მათთა, და გარდაიქცეს მშულად ელმად.

58. განარისხეს იგი ბორცუებსა ზედა მათსა და კერპებითა მათითა აშურევბდეს მას.

ზ 59. ესმა ღმერთსა და უგულუბელს-ყო და შეურაცხ-ყო ფრიად ისრაშლი.

60. *****და განიშორა მისგან კარავი სელომისი, კარავი, რომელ დამკვდრებულ იყო შორის კაცთა;

40. რაოდენ S. 44. სისხლად S. 50. რისხვთა S. 53. ზღუამან S. 54. მარჯუენემან S. 56. წამებანი S. 57. შეურაცხულს S. 58. ბორცუებსა S. ტყუელს S.

* გმოსლ. 7. დ. 20. ** გამოსლ. 8. ა. 6. ე. 24. *** გმოსლ. 10. ე. 15. ****გმოსლ. 9. ე. 32. ***** გმოსლ. 12. დ. 29.

***** გმოსლ. 13. გ. 18. ***** გმოსლ. 14. ე. 27. ***** ისო. 13. ბ. 7. ***** 1. მეფ. 4. ა. 3. იერემია 7 ბ. 12.

61. და მისცა ტყუედ ძალი მათი და სიყვითე მათი ჳელთა მტერისათა;
62. და შეაყენა მახვლსა ერი თვისი და სამკვდრებელი თვისი უგულებელს-
ყო;
63. ჳაბუქნი მათნი შეჳამნა ცეცხლმან და ჳალწულნი მათნი არა იგლოვ-
ნეს.
64. მღდელნი მათნი მახვლითა დაეცნეს, და ჳურიენი მათნი არა იტირნეს.
65. და განილჳა, ვითარცა მძინარემან, უფალმან, ვითარცა ძლიერი, რო-
მელი იჳარვებნ ღვნოსა.
66. და დასცნა მტერნი მისნი მართლუქუნ და საყუედრელად საუქუნოდ
მისცნა იგინი.
67. განიშორა მისგან კარავი იოსებისი და თესლი ეფრემისი არა გამოირ-
ჩია მან;
68. არამედ გამოირჩია მან თესლი იუდასი და მთა სიონი, რომელ შეი-
ყუარა.
69. და აღაშენა, ვითარცა მარტორჳისა, სიწმიდე მისი, ჳუეყანასა ჳედა
დააფუძნა იგი უქუნისამდე.
70. *და გამოირჩია მან დავით, მონა თვისი, და შეიწყნარა იგი სამწყსოსა-
გან ცხოვართასა; და ცხოვართა მუცელჳულთაგან გამოიყვანა იგი.
71. **მწყსად იაკობ მონისა თვისისა და ისრაჳლ სამკვდრებელისა თვისისა.
72. და მწყსიდა მათ უმანყოებიტა გულისა მისისათა და გონიერებიტა
ჳელიტა მისტათა უძღოდა მათ.

ღიდებამ

78

დასასრულსა, ფსალმუნი ასაფისი

- ა 1. ღმერთო, შევიდეს წარმართნი სამკვდრებელსა შენსა და შეაგინეს
ტაძარი წმიდად შენი; დადგეს იერუსალჳში, ვითარცა ხილისსაცავი;
2. დაასხეს მძორები მონათა შენთა საჳმალად მფრინველთა ცისათა და
ჳორცნი წმიდათა შენთანი — მჳეცტა ჳუეყანისათა.
3. დასთხიეს სისხლი მათი ვითარცა წყალი გარემოს იერუსალჳმსა, და
არა ვინ იყო მფარველ მათდა.
- ბ 4. ვიჳმნენით ჩუენ საყუედრელ მოძმეთა ჩუენთა, საცინელ და საკი-
ცხელ გარემოსთა ჩუენთა.
5. ვიდრემდის, უფალო, განრისხნე სრულიად და აღატყდეს, ვითარცა ცე-
ცხლი, შური შენი?
6. ***მიჳთინე რისხვა შენი თესლთა ჳედა, რომელთა არა გიციან შენ, და
მეფეთა ჳედა, რომელთა სახლსა შენსა არა ჳადეს;
7. რამეთუ შეჳამეს იაკობ და ადგილი მისი მოაოჯრეს.
- გ 8. ****ნუ მოიჳსენებ უსჯულოებათა ჩუენთა პირველთა; მსთუად მეწი-
ენ ჩუენ წყალობანი შენნი, უფალო, რამეთუ დავგლახაკენით ჩუენ ფრიად.
9. შემეწიენ ჩუენ, ღმერთო მაცხოვარო ჩუენო, ღიდებისათჳს სახელისა

61. ტყუედ S. 65. იჳარვებნ S. 66. საყუედრელად S. 70. მუცელჳულთა S. 72. „ღმდ“
წამლილი. დასასრულსა წამლილი S. 1. იღმი S. 3. იღმსა S. 4. საყუედრელ S. 8. უსჯუ-
ლოებათა S.

* 1. მფთა. 16. გ. 11. ** 2. მეფეთ 7. ბ 8.

*** თრემია. 10. დ. 25. **** ესაია. 64. გ. 9.

შენისა; უფალო, მივსენ ჩუენ და მილხინე ჩუენ ცოდვათა ჩუენთაგან სახელი-სა შენისათს.

10. ნუსადა თქუან წარმართთა: სადა არს ღმერთი იგი მათი? და განცხადებულ იყავნ წარმართთა შორის წინაშე თუალთა ჩუენთა შურისგებად სისხლისა მის მონათა შენთასა, რომელ დაითხია.

11. შევედინ შენ წინაშე სულთქმად დაბორკილებულთა, სიმღიღრითა მკლავისა შენისათა შეეწიე შვილთა მოკლულთასა.

12. მიაგე გარემოსთა ჩუენთა შუდწილად წიალთა მათთა ყუედრებად მათი, რომელ გაყუედრეს შენ, უფალო.

13. ხოლო ჩუენ ერნი შენნი ვართ და ცხოვარნი სამწყსოსა შენისანი, ადგიარებდეთ შენ, ღმერთო, უკუენისამდე და თესლითი თესლამდე მიუთხრობდეთ ქებულებასა შენსა.

79

1. ცვალებადათუს, წამებად ასაფისი, ფსალმუნი ასურისათუს

ა 2. რომელი ჰმწყსი ისრაჲლსა, მოიხილე, რომელი უძღუ, ვითარცა ცხოვარსა, იოსებსა, რომელი ჰზი ზედა ქერაბინთა, განცხადენ.

3. წინაშე ეფრემ და ბენიამენ და მანასესსა აღადგინე ძლიერებად შენი და მოვედ ცხორებად ჩუენდა.

4. ღმერთო, მომაქციენ ჩუენ, გამოაჩინე პირი შენი, და ვცხონდეთ.

5. უფალო ღმერთო ძალთაო, ვიდრემდის განჰრისხნე ლოცვასა ზედა მონათა შენთასა?

ბ 6. მაჰამებ ჩუენ პურსა ცრემლითა და მასუამ ჩუენ ცრემლთა საწყაულთა;

7. მყვენ ჩუენ საყუედრელ გარემოსთა ჩუენთა, და მტერნი ჩუენნი მეკიცხევედეს ჩუენ.

8. უფალო ღმერთო ძალთაო. მომაქციენ ჩუენ, და გამოაჩინე პირი შენი, და ვცხონდეთ.

9. ვენაჯი ეგვიპტით სცვალე, განასხენ წარმართნი და დაასხი იგი.

გ 10. გზა-უყავ წინაშე მისსა და დაჰნერგენ პირნი მისნი, და აღივსო ქუეყანა.

11. დაფარნა მთანი ჩრდილომან მისმან და ბაბილოთა მისთა — ნაძუნი ღმრთისანი.

12. მისწულან რქანი მისნი ზღუადმდე და მდინარედმდე — მწუერვალნი მისნი.

13. აწ რად მოჰჯადე ზღუდე მისი, და მოჰყურძნიან მას ყოველნი თანაწარმავალნი გზისანი?

14. განრყუნა იგი ეშუმან მალნარისამან, და ბრანგუმან მძუნვარემან მოძოა იგი.

15. ღმერთო ძალთაო, მომაქციენ ჩუენ, გარდამოიხილე ზეცით და იხილე და მოჰხედენ ვენაქსა ამას;

11. შკლთა S. 12. ყულდრებად S. გაყუედრეს S. 13. თესლამდე S. ქებულებასა S. 1. ცვალებადათუს S. 7. მუჲ S. მეკიცხედეს S. საყუედრელ S. 10. გზა S. 11 ბაბილოთა S. 12. მწუერვალნი S.

დ 16. და დაამტკიცე ესე, რომელ დაასხა მარჯუენემან შენმან, და ძესა ზედა კაცისასა, რომელ განაძლიერე შენდა.

17. მომწუარი ცეცხლითა და მოოკრებული რისხვითა პირისა შენისათა წარწყმდენ.

18. იყავნ კელი შენი კაცსა ზედა, მარჯუენე შენი, და ძესა ზედა კაცისასა, რომელ განაძლიერე შენდა.

19. და არა განგეშორნეთ ჩუენ შენგან და ღიდებისაგან წყალობისა შენისა მაცხოვენ ჩუენ, და სახელსა შენსა ვხადოღით.

20. უფალო ღმერთო ძალთაო, მომაქციენ ჩუენ და გამოაჩინე პირი შენი და ვცხონდეთ.

80

ა 1. დასასრულსა, საწნეხელთათუხ, ასაფისი ფსალმუნი.

2. უგალობდეთ ღმერთსა, მწესა ჩუენსა, დაღადებთ ღმრთისა იაკობისა.

3. აღიდეთ ფსალმუნი და ეცით ბობლანსა, საგალობელი სახარულევანი ებნითა.

4. დაპბერეთ ახლის თუსთავთა ნესტუთა, ბრწყინვალესა ღღესა ღღესას-წაულისა ჩუენისასა.

5. რამეთუ ბრძანებამ არს ესე ისრაშლისა და სამართალი არს ღმრთისა იაკობისი.

6. *წამებად იოსების თანა დაღვა ესე, რაჟამს გამოვიდოდა იგი ქუეყანით ეგუპტით; ენამ, რომელი არა იყოდა, ესმა;

ბ 7. განაშორნა ტურთსა ბჰენი მისნი და კელნი მისნი გოდრითა მონებასა.

8. ჰირსა მხადე მე, და გივსენ შენ; მესმა შენი დაფარულთა შინა ნიავეპარისათა, **გამოცადე შენ წყალთა მათ ზედა ცილობისათა.

9. ისმინე, ერო ჩემო, და გიწამო შენ, და ისრაშლო, ისმინო თუ ჩემი

10. არა იყოს შენ შორის ღმერთი საწუთო, არცა თაყუანის-სცე შენ ღმერთსა უცხოსა.

11. ***რამეთუ მე ვარ უფალი ღმერთი შენი, რომელმან აღმოგიყვანე შენ ქუეყანით ეგუპტით; განავრცე პირი შენი და აღვაგსო ეგე.

12. და ერმან ჩემმან არა ისმინა ვმისა ჩემისა და ისრაშლი მე არა მერჩდა.

13. **** და განვაელინენ იგინი საქმეთაებრ გულითა მათთასა, რათა ვილოდიან საქმეთა შინა მათთა.

14. *****უკუეთუშმცა ერსა ჩემსა ესმინა ჩემი და ისრაშლი თუშმცა გზათა ჩემთა სრულ იყო,

16. ვითარცა არა რამთამცა მტერნი მათნი დამემდაბლნეს და მაჭირვებელთა ზედა და-მცა-მედგა კელი ჩემი.

16. მტერნი უფლისანი ეცრუენეს მას, და იყო ჟამი მათი საუკუნოდ.

17. და აჰამა მათ სიბოხისაგან იფქლისა და კლდისაგან თაფლისა განაძლნა იგინი.

ღიდებამ

16. მარჯუენემან S. 17. რისხვთა S. 18. მარჯუენე S. 2. ღმრთისა S. 5. ღმრთისა S. 6. წამებად S. 16. უფლისაინი S. 17. „ღბ-ა“ წაშლილია S.

* ღბ-ღბა. 41. 3. 25. ** გმ-ოსლ. 17. ბ. 6. *** გმ-სლ. 20. ა. 2. — ეს მინაწერი წაშლილია **** სქ-მე. 14. გ. 15. *****ბრ-უქ. 3. ბ. 13.

81

ფსალმუნი, გალობაჲ ასაფისი.

- ა 1. ღმერთი დადგა შესაკრებელსა ღმერთთასა, ხოლო შორის ღმერთნი განიკითხნეს.
2. ვიდრემდის შჯიდეთ სიკრუესა და თუალთა აღებდეთ ცოდვილთა.
3. უსაჯეთ ობოლსა და გლახაკსა, და მდაბალი და დავრდომილი განამართლეთ.
4. *განარინეთ გლახაკი და დავრდომილი და კელთაგან ცოდვილისათა იკსენით იგი.
- ბ 5. არა ცნეს, არცა გულისგმა-ყვეს და ბნელსა შინა ვლენან; შეიძრნედ ყოველნი საფუძველნი ქუეყანისანი.
6. **მე ვთქუ: ღმერთნი სამე ხართ და შვილნი მალლისანი თქუენ ყოველნი;
7. ხოლო თქუენ, ვითარცა კაცი, მოსწყდებით და, ვითარცა ერთი მთავართაგანი, დაეცემით.
8. აღდგე, ღმერთო, განსაჯე ქუეყანა, რამეთუ შენ დაიმკვდრო ყოველთა შორის წარმართთა.

82

ა 1. ფსალმუნი, გალობაჲ ასაფისი.

2. ღმერთო, ვინ გემსგავსოს შენ? ნუ დასდუმდები, ნუცა დამშუდნები, ღმერთო.
3. რამეთუ, ესერა, მტერთა შენთა იზახეს, და მოძულეთა შენთა აიღეს თავი.
4. ერსა შენსა ზედა ძმატუილეს ზაკვით და განიზრახეს წმიდათა შენთათს,
5. და თქუეს: მოდიტ და მოვსრნეთ იგინი თესლთაგან, და არღარა მოიკსენოს სახელი ისრაჴლისა.
- ბ 6. რამეთუ ზრახეს შეთქმით ურთიერთას და შენთს აღთქმა-ყვეს.
7. ბანაკმან იღუმელთამან და ისმაიტელთამან, მოაბ და აგარიანთა,
8. გებალ, ამონ და ამალეკ და უცხოთესლთა დამკვდრებულთა თანა ტვროსისათა.
9. და რამეთუ ასურცა მოსრულ იყო მათ თანავე და ექმნეს თანაშემწე ძეთა მათ ლოთისთა.
10. ***ჰყვენ იგინი, ვითარცა მადიამი და სისარა და ვითარცა ***იაბი კევსა მას კიშონისასა.
11. მოისრნეს იგინი აენდრს შინა და იქმნეს იგინი, ვითარცა სკორე ქუეყანისა.
- გ 12. ****დასხენ მთავარნი მათნი, ვითარცა ორებ და ზიბ და ზებეე და სალმონა, ყოველნი მთავარნი მათნი,
13. რომელთა თქუეს: დავიმკვდროთ თესად სიწმიდე ღმრთისაჲ.

სათაურ. ფსალმუნი „გალობაჲ“ წაშლილია. 1. დადგამ. 2. სიკრუესა S. ცოდვილთა S. 5. გულისგმა S. 6. შვილნი S. 4. ძმატუილეს S. 5. თქუეს S. მოიკსენეს S. 6. აღთქმა S. ყულს S. 10 ჰყულს S.

* ივ. 24. ბ. 11. ** ივ. 10. ბ. 34. *** მს. ჯლ. 7. ვ. 22. **** მს. ჯლ. 4. ვ. 15. ***** მს. ჯლ. 7. 8. 25. და. 8. ვ. 21.

14. ღმერთო ჩემო, ყვენ იგინი, ვითარცა ურმისთული და ვითარცა ლერწამი წინაშე პირსა ქარისასა.
15. ვითარცა ცეცხლმან რა მოწუნის მალნარნი და ვითარცა აღმან, რომელმან შეწუნის მთანი;
16. ეგრეთ სდევნენ იგინი ნიავეპართა შენითა და რისხვითა შენითა შეაძრწუნენ იგინი.
17. აღავსე პირი მათი გინებითა, და მოიძიონ სახელი შენი, უფალო.
18. პრცხუნოდედ და შეძრწუნოდედ უკუნითი უკუნისამდე და სირცხულულ იქმნედ და წარწყმდედ.
19. და ცნედ, რამეთუ სახელი შენი უფალ არს, და შენ მხოლო მაღალ ხარ ყოველსა ქუეყანასა ზედა.

83

1. დახასრულსა, საწნეხელთათუხ, ძეთა კორესთა ფსალმუნი
- ა 2. ვითარ საყუარელ არიან საყოფელნი შენნი, უფალო ძალთაო.
3. ჰსურის და მოაკლდების სულსა ჩემსა ეზოთა მიმართ უფლისათა, გული ჩემი და გორცნი ჩემნი იხარებდეს ღმრთისა მიმართ ცხოველისა.
- ბ 4. და რამეთუ სირმანცა პოვა თავისა თვისსა სახელი და გურიტმან — ბუდე თვისი, სადა დაისხნეს მართუენი თვისნი; საკურთხეველი შენი, უფალო ძალთაო, მეუფეო ჩემო და ღმერთო ჩემო.
5. ნეტარ არიან, რომელნი დამკვდრებულ არიან სახლსა შენსა, უკუნითი უკუნისამდე გაქებდენ შენ.
6. ნეტარ არს კაცი, რომლისა შეწევნა მისი შენგან არს; აღსლვა გულსა თვისსა დაიდვა
7. ლელესა მას გლოვისასა, ადგილსა მას, რომელსაცა აღუთქუა,
- გ 8. და რამეთუ კურთხევა მოსცეს, რომელმანცა შჭული დადვა. ვიღონი იგინი ძალითი ძალად, და გამოუჩნდეს მათ ღმერთი ღმერთთა სიონს.
9. უფალო ღმერთო ძალთაო, ისმინე ლოცვისა ჩემისა, ყურად-იღე, ღმერთო იაკობისაო,
10. მწეო ჩუენო, იხილე, ღმერთო, და მოხედენ პირსა ცხებულისა შენისასა.
11. რამეთუ შჯობს დღე ერთი ეზოთა შინა შენთა უფროს ათასთა მათ; ვირჩიე მე მივარდომა სახლსა ღმრთისა ჩემისასა, უფროს ვიდრეღა დამკვდრებად ჩემდა საყოფელსა ცოდვილთასა.
12. რამეთუ წყალობად და ქეშმარიტებად უყუარს უფალსა, მაღლი და დიდებად მოსცეს ღმერთმან;
13. უფალმან არა მოაკლოს კეთილი, რომელნი ვლენან უბიწოდ. უფალო ღმერთო ძალთაო, ნეტარ არს კაცი, რომელი გესაგს შენ.

84

1. დახასრულსა, ძეთა კორესთა ფსალმუნი
- ა 2. გონდა, უფალო, ქუეყანა შენი, მოაქციე ტყუშ იაკობისი.

3. მიუტევენ უსჯულოებანი ერსა შენსა, დაფარენ ყოველნი ცოდვანი მათნი.

4. დააცხრვე ყოველი გულისწყრომა შენი, მოაქციე რისხვისაგან გულისწყრომისა შენისა.

ბ 5. მომაქციენ ჩუენ, ღმერთო მაცხოვარო ჩუენო, და გარეწარაქციე რისხვამა შენი ჩუენგან.

6. ნუ უკუნისამდე მრისხავ ჩუენ, ნუცა განაგრძობ რისხვასა შენსა თესლითი თესლადმდე.

7. ღმერთო, შენ მომაქცინე და მაცხოვრნე ჩუენ, და ერი შენი იხარებდეს შენდამი.

8. მიჩუენე ჩუენ, უფალო, წყალობამ შენი და მაცხოვარებამა შენი მომეც ჩუენ.

გ 9. ვისმინო მე, რასაცა მეტყოდის უფალი ღმერთი ჩემი, რამეთუ იტყოდის იგი მშუდობასა ერისა თვისისა ზედა და წმიდათა მისთა ზედა და მათ ზედაცა, რომელთა მოუქცევიან გულნი მისა მიმართ.

10. რამეთუ ახს მოშიშთა მისთა მაცხოვარებამა მისი დამკვდრებად დიდებამ მისი ქუეყანასა ჩუენსა.

11. წყალობამ და კეშმარიტებამ შეიმთხვნეს, სიმართლემან და მშუდობამან ამბორს-უყვეს.

12. კეშმარიტებამ ქუეყანით აღმოსცენდა. და სიმართლე ზეცით გამოჩნდა.

13. და რამეთუ უფალმან მოსცეს სიტკბობებამ, და ქუეყანამან ჩუენმან გამოსცეს ნაყოფი თვისი.

14. სიმართლე მის წინაშე ვიდოდის, და დადვას გზად სლვა თვისი. კანონი იბ დიდებამ

85

ლოცვა დავითისი

ა 1. მოყავ, უფალო, ყური შენი და ისმინე ჩემი, რამეთუ გლახაკ და დავრდომილ ვარი მე.

2. იცევ სული ჩემი, რამეთუ წმიდა ვარ, აცხოვნე მონა შენი, ღმერთო ჩემო, რომელი გესავ შენ.

3. მიწყალე მე, უფალო, რამეთუ შენდამი ღალად-ვეყავ მარადლე.

4. ახარე სულსა მონისა შენისასა, რამეთუ შენდამი აღვილე სული ჩემი.

5. *რამეთუ შენ, უფალი, ტკბილ და მართალ ხარ და დიდად მოწყალე ყოველთათვის, რომელნი გხადიან შენ.

ბ 6. ყურად-ილე, უფალო, ლოცვა ჩემი და მოხედენ ჯმასა ვედრებისა ჩემისასა.

7. დღესა ჰირისა ჩემისასა ღალად-ვეყავ შენდამი, რამეთუ ისმინე ჩემი.

8. არა არს მსგავს შენდა ღმერთთა შორის, უფალო, და არა არს საქმე შენთაებრ.

3. უსჯულოებანი S. 4. რისხვასგან S. 8. მიჩუენე S. 9. მშუდობამას S. 11. ამბორს უყუქს S. 14. „ღ-მა“ წაშლილა. 2. წმიდაა S.

* თელ. 2. გ. 13.

9. ყოველი თესლები, რაოდენი ჰქმენ, მოვიდენ და თაყუანის-გცენ წინაშე შენსა, უფალო, და აღიდებდენ სახელსა შენსა, უფალო.

ბ 10. რამეთუ დიდ ხარ შენ, და მოქმედი საკრველებათა შენ ხარ ღმერთი მხოლო.

11. მიძლოდე მე, უფალო, გზათა შენთა და ვილოდი მე ჰეშმარიტებითა შენითა; იხარებდეს გული ჩემი შიშითა სახელისა შენისათა.

12. აღგიარო შენ, უფალო ყოვლითა გულითა ჩემითა და ვადიდო სახელი შენი უკუნისამდე.

13. რამეთუ დიდ არს წყალობაჲ შენი ჩემ ზედა, და იკსენ სული ჩემი ჯოჯოხეთისაგან ქუესკნელისა.

დ 14. ღმერთო, უსჯულონი აღდგეს ჩემ ზედა, და კრებულმან ძლიერთამან იძიეს სული ჩემი და არა შეგვარცხეს შენ წინაშე მათსა.

15. და შენ, უფალო ღმერთო ჩემო, შემწყნარებელ ხარ და მოწყალე, სულგრძელ და დიდად მოწყალე და ჰეშმარიტ.

16. მოიხილე ჩემ ზედა და შემეწიე მე, მოეც ძალი მონასა შენსა და აცხოვნე ძე მკვევლისა შენისა.

17. ყავ ჩემ თანა სასწაულ კეთილ, და იხილედ მოძულეთა ჩემთა და პრცხუნოდის, რამეთუ შენ, უფალი, შემეწიე და ნუგეშინის-მეც მე.

86

ა 1. ძეთა კორესთა, ფსალმუნი გალობისა, საფუძველნი მისნი მათათა შინა წმიდათასა.

2. უყუარან უფალსა ბჰენი სიონისანი უფროს ყოველთა საყოფელთა იაკობისთა.

3. დიდებულ ითქუა შენთვის, ქალაქო ღმრთისაო.

ბ 4. მოვიქსენო მე რააბისი და ბაბილოვნისა, რომელთა მიციან მე; და აჰა, ესერა, უცხოთესლნი და ტუროს და ერი ჰინდოთა, ესენი იშენეს მუნ.

5. დედად სიონსა პრქუას კაცმან, რამეთუ კაცი იშვა მას შინა, და თავადმან დააფუძნა იგი მაღალმან.

6. უფალი მიმოდითქუას წიგნითა ერისათა და მთავართა ამათგან, რომელნი იყვნეს მას შინა.

7. ვითარ მხიარულთა ყოველთა მკვდრობაჲ შენდამი არს.

87

1. დასასრულსა, მალეთისთვის მიგებად, სიტყუაჲ გონიერებისა ეთამ ისრაიტელისა, გალობაჲ ფსალმუნი ძეთა კორესთა

ა 2. უფალო ღმერთო ცხოვრებისა ჩემისაო, დღისი კმა-ვყავ და ღამე წინაშე შენსა;

3. შევედინ შენ წინაშე ლოცვა ჩემი, მოყავ ყური შენი ვედრებასა ჩემსა.

13. ქუესკნელისა S. 17. პრცხუნოდის S. 3. ღმრთისაო S. 4. ბაბილოვნისა S. რომელ S. 1. „მალეთისთვის მიგებად სიტყუაჲ გონიერებისა ეთამ ისრაიტელისა გალობაჲ ფსალმუნი ძეთა კორესთა პჰ“ ამ სიტყევებს ხაზი აქვს გადასმული და ზემოდან ნუსხურად საბას .ხელით აწერი: გალობაჲ ძეთა კორესთა მალეთისთვის მიგებად სიტყუაჲ გონიერებისა ეთამ ისრაიტელისა“ 2. კმა-ვყავ S. 3. ვედრებასა S.

4. რამეთუ აღივსო ძკრთაგან სული ჩემი, და ცხორებამ ჟოჯოხეთსა მიე-
ახლა.

5. შევირაცხე მე მათ თანა, რომელნი შთავიდოდეს მღვმესა; ვიქმენ მე,
ვითარცა კაცი შეუწვეველი,

6. მკუდართა თანა თავისუფალ და ვითარცა წყლულნი, დაძინებულნი სა-
მარებსა, რომელთა არღა მოიხსენე, და ესენი კელისა შენისაგან განეშორნეს.

7. დამდვეს მე მღვმესა ქუესკენელსა ბნელსა შინა და აჩრდილთა სიკუ-
დილისათა.

8. ჩემ ზედა განმტკიცნა გულისწყრომა შენი, და ყოველნი განსაცხრო-
მელნი შენნი მოავლინენ ჩემ ზედა.

9. განმაშორენ ჩემგან მეცნიერნი ჩემნი, და შემრაცხეს მე საძაგელად მათ-
და; მივეცი და არა გამოვიღოდე.

10. და თულანი ჩემნი მოუძღვრდეს გლახაკებითა; ღალად-ვყავ შენდამი,
უფალო, და მარადღე განვიბყრენ შენდამი კელნი ჩემნი.

11. მკუდართათს ნუ ჰყო საკურველი? ანუ მკურნალთა აღადგინონ და
აღვიარონ შენ?

12. მი-მე-ვინ-უთხრობდეს სამარესა შინა წყალობასა შენსა და ჰეშმარი-
ტებასა შენსა წარსაწყმედელსა შინა?

13. საცნაურ ნუ იქმნესა ბნელსა შინა საკურველებამ შენი და სიმართლე
შენი ქუეყანასა მას დავიწყებულსა?

14. და მე შენდამი, უფალო, ღალად-ვყავ, და ცისკარსა ლოცვა ჩემი მი-
გეწიფოს შენ.

15. რადმე, უფალო, განიშორებ სულსა ჩემსა და გარემიიქცევ პირსა შენ-
სა ჩემგან?

16. გლახაკ ვარი მე და შრომასა ჩემსა სიყრმით ჩემითგან, ხოლო ავ-
მალღდი რაჲ, დავმდაბღდი და შევსულბი.

17. ჩემ ზედა გარდაჯდეს რისხვანი შენნი, და საშინელებათა შენთა შე-
მაძრწუნეს მე.

18. გარემომადგეს მე ვითარცა წყალნი, მარადღე შემიცვეს მე ერთბა-
მად.

19. განმაშორენ ჩემგან მეგობარი და მახლობელი და მეცნიერნი ჩემნი
გლახაკობითა ჩემითა.

დიდება

88

1. გულისკმის-ყოფისათს ეთამ ეზრახიტელისა, ფსალმუნი დავითისი
2. წყალობათა შენთა, უფალო, უკუნისამღე უგალობდე; თესლითი თეს-
ლამღე მიუთხრობდე ჰეშმარიტებასა შენსა პირითა ჩემითა.

3. რამეთუ სთქუ: უკუნისამღე წყალობამ აღეშენოს, და ცათა შინა განემ-
ზადოს ჰეშმარიტებამ შენი.

4. ვყავ აღთქმა რჩეულთა ჩემთა თანა *და ვეფუცე დავითს, მონასა ჩემსა;

7. ქუსკენელსა S. 12. წყალობასა S. ჰეშმარიტებასა S. 15. რადმე S. 16. შევსულბი S.
17. საშინელებათა S. 18. ერთბამად. S. 19. მეგობარი S. 19. „ღმ“ წაშლილა S. 2. წყა-
ლობათა S. თესლამღე S. ჰეშმარიტებასა S.

* მეფთა. 7. გ. 12.

5. უკუნისამდე განვკმზადო ნათესავი შენი. და აღვაშენო თესლითი თესლამდე საყდარი შენი.

6. აღიარებდენ ცანი საკვრეულებათა შენთა, უფალო, და ჰეშმარიტებასა შენსა ეკლესიასა შინა წმიდათასა.

ბ 7. რამეთუ ვინ ღრუბელთა შინა ესწოროს უფალსა და ემსგავსოს უფალსა ძეთა შორის ღმრთისათა?

8. ღმერთი ღიდებულ არს ზრახვასა შინა წმიდათასა, ღიდ არს და საშინელ ყოველთა ზედა, რომელნი არიან გარემოს მისა.

9. უფალო ღმერთო ძალთაო, ვინ გემსგავსოს შენ? ძლიერ ხარ შენ, უფალო, და ჰეშმარიტებად შენი გარემო არს შენსა.

10. შენ უფლებ ძალსა ზედა ზღუათასა და აღძრვასა ლელვათა მისთასა შენ დაამშუდებ.

11. შენ დაამდაბლე, ვითარცა წყლული, ამპარტავანი და მკლავითა ძლიერებისა შენისათა განაბნიენ მტერნი შენნი.

12. *შენნი არიან ცანი და შენი არს ქუეყანა, სოფელი და საცხებად მისი შენ დააფუძნე.

გ 13. ჩრდილო და ბლუარი შენ შექქემენ, თაბორი და ერმონი სახელითა შენითა იხარებდენ.

14. შენი მკლავი ძლიერებით, განძლიერდინ კელი შენი და ამალდინ მარჯუენე შენი.

15. სიმართლე და განკითხვა არს განზადებამ საყდრისა შენისა, წყალობად და ჰეშმარიტებამ ვიდოდიან წინაშე პირსა შენსა.

16. ნეტარ არს ერი იგი, რომელმან იცის გალობად შენი; უფალო, ნათლითა პირისა შენისათა ვიდოდიან,

17. და სახელითა შენითა იხარებდენ მარადლე და სიმართლითა შენითა ამალდენ.

18. რამეთუ სიქადული ძალისა მათისა შენ ხარ, და ნებითა შენითა ამალდეს რქად ჩუენი.

19. რამეთუ უფლისამ არს შეწევნა და წმიდისა, ისრაჲლ, მეუფისა ჩუენისა.

20. მაშინ ეტყოდე ჩუენებით ნაშობთა შენთა და სთქუ: დავსდე შეწევნა ძლიერსა ზედა და აღვამალე რჩეული ერისაგან ჩემისა.

21. **ეპოე დავით, მონად ჩემი, და საცხებელი წმიდად ჩემი ვსცხე მას.

დ 22. რამეთუ კელი ჩემი შეეწიოს მას, და მკლავმან ჩემმან განაძლიეროს იგი.

23. არა ირგოს მტერმან მისგან, და შეილმან უსჯულოებისამან ვერ შესძინოს ვნებად მისა.

24. და მოვსრნე პირისაგან მისისა მტერნი მისნი და მოძულენი მისნი დავამკუნე.

25. წყალობად ჩემი და ჰეშმარიტებამ ჩემი მის თანა, და სახელითა ჩემითა ამალდეს რქად მისი;

6. საკვრეულებათა S. ჰეშმარიტებასა S. 10. ზღუათასა S. 11. მკლავითა S. 12. ცანი S. 14. მარჯუენე S. კედა აშაზე სწერია: ეკლესიის ღიდს მცხეთის სობოროს ჩყენესა წელსა 20. ჩუენებით S. 23. შულან S. ვნებად S.

* ღბ-ღბა. 1 ა. 1.

** მეფთა. 16. ა. 1. გ. 12. საქმე 13. დ. 22.

26. *და დავდვა ზღუასა ზედა კელი მისი და მდინარეთა ზედა — მარჯუენე მისი.
27. მან მხალს მე: მამა ჩემი ხარი შენ, ღმერთი ჩემი და შემწყნარებელი ცხორებისა ჩემისა.
28. და მე პირმშოდ დავადგინო იგი უმაღლეს უფროს მეფეთა ქუეყანისათა.
29. უკუნისამდე დაუმარხო მას წყალობად ჩემი, და აღთქმა ჩემი ერწმუნოს ზას.
30. და ეგოს უკუნითი უკუნისამდე თესლი მისი და საყდარი მისი, ვითარცა ღლენი ცისანი.
31. და-თუ-უტეთონ შვილთა მათთა შჯული ჩემი და სამართალთა ჩემთა არა ვილოდიან,
32. სიმართლენი ჩემნი თუ შეიბილწნენ და მცნებანი ჩემნი არა დაიმარხნენ,
33. განვიხილნე კუერთხითა უსჯულოებანი მათნი და გუემითა უსამართლობანი მათნი.
34. ხოლო წყალობად ჩემი არავე განვაქარვო მისგან, არცა ვეცრუვო ქეშმარიტებასა ჩემსა,
35. არცა შევაგინო აღთქმა ჩემი და, რამ-იგი აღმოკდა ბაგეთა ჩემთა, არა შეურაცხ-ევო,
36. ერთგვის ვეფუცე წმიდასა ჩემსა დავითს და მე არა ვეცრუვო მას.
37. **ნათესავი მის უკუნისამდე ეგოს, და საყდარი მისი, ვითარცა მზე, წინაშე ჩემსა,
38. და ვითარცა მთოვარე განმტკიცებული უკუნისამდე და მოწამე სარ-წმუნო ცათა შინა.
39. ხოლო შენ განიშორე და შეურაცხ-ჰყავ და განაგდე ცხებული შენი.
40. და აქციე აღთქმა მონისა შენისა, შეაგინე ქუეყანასა ზედა სიწმიდე მისი.
41. დაარღვევენ ყოველნი ზღუდენი მისნი და ჰყვენ სიმტკიცენი მისნი შეძრწუნებულ.
42. და მიმოდითაცებდეს მას ყოველნი თანაწარმავალნი გზისანი, და იქმნა იგი საყუედრელ გარემოსთა მისთა.
43. აღამაღლე მარჯუენე მაჰირეებელთა მისთა და ახარე ყოველთა მტერთა მისთა.
44. გარემიაქციე შეწვენა მახვლისა მისისა და არა შეეწიე ბრძოლასა შინა.
45. დაჰქსენ სიწმიდე მისი და საყდარი მისი ქუეყანასა ზედა დაამკუ:
46. შეამციონ ღლენი ჟამთა მისთანი და მიჰფინე მის ზედა სირცხული.
47. ვიღრემდის, უფალო, გარემიიქციევი სრულიად, და აღატყლების, ვითარცა ცეცხლი, რისხვა შენი?
48. ნოივსენე შენ, რა არს არსებად ჩემი, ანუ ამოდ ნუ შეჰქმნენა ყოველნი ძენი კაცთანი?

26. „და დავდვა ზღუასა ზედა კელი მისი და მდინარეთა ზედა — მარჯუენე მისი.“ — ჩამატებულია. მარჯუენე S. 31. შვლთა S. 32. მცნებანი S. 33. კუერთხითა S. გუემითა S. 34. ქეშმარიტებასა S. 35. ბაგეთა S. 41. კუეენ S. 42. საყ-მდრელ S. 43. მარჯუენე S. 44. ბრძოლასა S.

* გმობ. 1. ა. 5.

** 2. მე-თა 7. დ 10 ინ-ე. 12. ე. 34.

49. ვინ არს კაცი, რომელი ცხონდეს და არა იხილოს სიკუდილი და იქსნეს სული თვის კელთაგან ჯოჯობეთისათა?

50. სადა არიან წყალობანი შენნი პირველნი, უფალო, *რომელ ეფუძე დავითს კეშმარტებითა შენითა?

51. მოიკსენე, უფალო, ყუედრებაჲ მონათა შენთა, რომელ დავიკრიბე წი-
აღთა ჩემთა მრავალთა თესლთა;

52. რომელ აყუედრეს მტერთა შენთა, უფალო, რომელ აყუედრეს ნა-
ცვალსა ცხებულისა შენისასა.

53. კურთხეულ არს უფალი უკუნისამდე. იყავნ, იყავნ.

დიდებაჲ

89

გალობაჲ მოსეს, კაცისა ღმრთისაჲ

ა 1. უფალო, შესავედრებელ-მეყავნ ჩუენ ნათესავითი ნათესავადმდე.
2. პირველ მათა დაბადებადმდე, შექმნად ქუეყანისა და სოფლისა და
საუკუნითგან და უკუნისამდე შენ ხარ.

3. ნუ მიაქცევ კაცსა სიმდაბლედ და სთქუე: მოიქეცით, ძენო კაცთანო.

4. **რამეთუ ათასი წელი წინაშე თულათა შენთა, უფალო, ვითარცა გუ-
შინდელი დდე, რომელ წარჯდა და, ვითარცა საკუმლიავი ერთი, დამესა შინა.

5. წელნი მათნი შეურაცხებით იყენენ, განთიად ვითარცა მწუანე წარჯ-
დეს,

ბ 6. განთიად აღყუადდეს და წარჯდეს, მწუხრი დაჭნეს, და განკმეს და
•ლაკვეს.

7. რამეთუ მოვაკლდით ჩუენ რისხვითა შენითა და გულისწყრომითა შე-
ნითა შეეძრწუნდით.

8. დასხენ უსჯულოებანი ჩუენნი წინაშე შენსა და ცხორებაჲ ჩუენი —
ნათელსა პირისა შენისასა.

9. რამეთუ ყოველნი დღენი ჩუენნი მოაკლდეს, და რისხვითა შენითა მო-
ვაკლდით ჩუენ; წელნი ჩუენნი ვითარცა დედაზარდლი იწურთიდეს.

10. ***დღენი წელიწადთა ჩუენთანი მათ თანა სამეოცდაათ წელ, ხოლო
უკუეთუ ძლიერებასა შინა, ოთხმეოც წელ, და უმრავლესი მათი შრომა და
საღმობაჲ; რამეთუ მოვიდა ჩუენ ზედა სიმშუდე, და ჩუენ განვისწავლენით.

გ 11. ვინმე უწყის სიმტკიცე რისხვისა შენისა და შიშითა შენითა გულის-
წყრომისა შენისა აღრაცხვა?

12. მარჯუენე შენი ესრეთ მაუწყე მე და გულითა სწავლულითა — სი-
ბრძნე შენი.

13. მოიქეც, უფალო! ვიდრემდის? და ნუგეშინის-ცემულ იქმენ მონათა
შენთა ზედა.

დ 14. აღვივსენით ჩუენ ცისკარს წყალობითა შენითა, უფალო, და ვიხა-
რებდეთ და ვიშუებდეთ.

15. ყოველთა დღეთა ჩუენთა ვიხარებდეთ მათ დღეთა წილ, რომელთა
დამაზღაბლენ ჩუენ და წელთა, რომელთა ვიხილეთ ჩუენ ძვრი.

50. წყალობანი S. 52. აყუედრეს S. აყუედრეს S. 53. იყავ S. „დბ“ წამლილია. 2.
დაბაჲ-ზადმდე S. 7. რისხვა S. 9. რისხვა S. დედაზარდლი S. 10. ძლიერებასა S.
11. რისხვა S. 12. მარჯუენე S. 14. ვიშუებდეთ S.

* 2. მე. 7. გ. 11. ** 2. პეტრე. 5. ბ. 8. *** ზიქ. 18. ა. 2.

16. და მოხედენ მონათა შენთა ზედა და წარუძეღუ ძეთა მათთა.

17. და იყავნ ნათელი უფლისა ჩუენისა ჩუენ ზედა, და საქმენი კელთა ჩუენთანნი წარჰმართენ ჩუენ ზედა და ქმნული კელთა ჩუენთა წარგუმართე.

90

ა 1. ქებაჲ გალობით დავითისი, ზედაწარწერილი ებრაელთა შორის. რომელი დამკვდრებულ არს შეწვევითა მალღისათა, საფარველსა ღმრთისა ზეცათასა განისუენოს.

2. პრქუას უფალსა: კელისამჰყრობელი ჩემი ხარი შენ და შესავედრებელი ჩემი, ღმერთი ჩემი, და მე ვესავ მას,

3. რამეთუ მან გიკსნეს შენ საფრკისა მისგან მონადირეთასა და სიტყუსა მისგან განსაკრთომელისა.

4. ბექთსაშუალითა მისითა გფარვიდეს შენ, და საგრილსა ფრთეთა მისთასა ესვიდე;

ბ 5. საჭურველად გარემოგადგეს შენ ჰეშმარიტებაჲ მისი.

6. არა გეშინოდის შიშისაგან ღამისა და ისრისაგან, რომელი ფრინავნ ღღისი; ღუაწლისაგან, რომელი ვალნ ბნელსა შინა, შემთხუევისაგან და ეშმაკისა შუადღისა.

7. დაეცნენ მარცხენით შენსა ათასეულნი და ბევრეულნი — მარჯუენით შენსა, ხოლო შენ არა მიგეახლნენ.

8. ხოლო შენ თუალითა შეწითა ხედვიდე და მისაგებელი ცოდვილთა იხილო,

გ 9. რამეთუ შენ, უფალი, ხარ სასო ჩემდა და მაღალი გიყოფიეს შესავედრებელად შენდა.

10. არა შევიდეს შენდა ძვრი, და გუემა არა მიეახლოს საყოფელთა შენთა.

11. *რამეთუ ანგელოზთა მისთადა უბრძანებიეს შენთს დაცვალ შენდა ყოველთა გზათა შენთა;

12. კელთა მათთა ზედა აღვიპყრან შენ, ნუსადა წარსცე ქებასა ფერკი შენი;

დ 13. ასპიტსა და ვასილისკოსსა ზედა ხვდოდი. და დასთრგუნო შენ ლომი და ვეშაპი.

14. რამეთუ მე მესვიდა, და ვიქსნა იგი და დავიფარო იგი, რამეთუ იცნა სახელი ჩემი.

15. ვმა-ყოს ჩემდამო, და მე ვისმინო მისი და მის თანა ვიყო ჰირსა შთანა; ვიქსნა იგი და ვადილო იგი.

16. დღევრძელებით განვაძლო იგი და უჩუენო მას მაცხოვარებაჲ ჩემი.

კანონი იგ დიდებაჲ

91

1. ფსალმუნი, გალობაჲ დავითისი, დღისა შაბათისა

ა 2. კეთილ არს აღსარებაჲ ღმრთისაჲ და გალობად სახელსა შენსა, მძალალო;

17. უფლისა 1. „ზედა წარწერილი ებრაელთა შორის“ — წაშლილია. ღმრთისაჲ S. განსუ-
ტნოს S. 2. პრქუას S. 4. ბექსაშუალითა S. 6. შემთხუევისაგან S. 7. მარჯუენით S.
8. ხედვიდე S. ცოდვილთა S. 10. გუემა S.12. ქუასა S. 16. უჩუენო S. „ღმ“ კანონი ფ
წაშლილია. 1. შაბათისა S.

* მთ. ე. 4. ა. 6. ლ. ა. 4. ბ. 10.

3. მოთხრობად ცრკარს წყალობაჲ შენი და ჰეშმარიტებაჲ შენი ღამელ-ღამელ.

4. ათალითა საფსალმუნისათა და კმითა ებნისათა;

5. რამეთუ მახარე ნე დაბადებულთა შენითა, უფალო, და კმნულთა კელთა შენთათა ვიხარებდე.

ბ 6. ვითარ განდიდნეს საქმენი შენნი, უფალო! ფრიად ღრმა იქმნნეს ზრახვანი შენნი.

7. კაცმან სულელმან არა ცნას, და უგნურმან არა გულისკმა-ყოს ესე.

8. აღმოცენებასა ცოდვილთასა, ვითარცა თივა, და გამოჩნდეს ყოველნი, რომელნი იქმან უსჯულოებასა, რაჲთამცა მოისრნეს უკუნითი უკუნისამდე.

9. ხოლო შენ მაღალ ხარ უკუნისამდე, უფალო. რამეთუ, ესერა, მტერნი შენნი, უფალო,

10. რამეთუ, ესერა, მტერნი შენნი წარწყმდენ, და განიბნინენ ყოველნი, რომელნი იქმან უსჯულოებასა.

11. და ამაღლდეს, ვითარცა მარტორქისა, რქაჲ ჩემი, და სიბერე ჩემი ზეთითა პოხილითა;

12. და იხილა თულმან ჩემმან მტერთა ჩემთა და მათვს, რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა ბოროტებით, ესმა ყურსა ჩემსა.

13. მართალი, ვითარცა ფინიკი, აღყუავენეს და, ვითარცა ნაძუ ლიბანისა, განმრავლდეს.

14. დანერგულნი სახლსა შინა უფლისასა ეზოთა სახლისა ღმრთისა ჩუენისათა ყუაოდინან.

15. უფროსად განმრავლდენ სიბერესა სიპოხისასა და ფუფუნეულ იყვნენ თხრობასა.

16. რამეთუ წრფელ არს უფალი ღმერთი ჩუენი, და არა არს სიცრუე მის თანა.

92

ფსალმუნი დავითისი, დღესა შაბათსა, რაჲმს დაემტკიცა ქუეყანაჲ, გაღობაჲ

ა 1. უფალი სუფევს, შეუენიერებაჲ შეიმოსა; შეიმოსა უფალმან ძალი და გარეშეირტყა; და რამეთუ დაამყარა სოფელი, რათა არა შეიძრას.

ბ 2. განმზადებულ არს საყდარი შენი მიერთვან, და საუკუნითვან შენ ხარ.

3. აღიღეს მდინარეთა, უფალო, აღიმალდნეს მდინარეთა კმანი მათნი, აღდგენ მდინარენი სლვასა თვისსა.

ბ 4. კმითა წყალთა შრავალთა საკურველ არიან განცხრომანი ზღვსანი; საკურველ არს მაღალთა შინა უფალი. წამებანი შენი სარწმუნო იქმნნეს ფრიად;

5. სახლსა შენსა შეუენის სიწმიდე, უფალო, სიგრძესა დღეთასა.

7. გულისკმაჲ S. 8. აღმოცენებასა S. 8. ცოდვლთასა S. 10. უსჯულოებასა S. 14. ღმრთისა S. 15. თხრობასა S. 16. სიცრუე S. შაბათსა S. 1. უმტყნეობაჲ S. 4. წამებანი S. 5. უმტყნეს S.

93

ფსალმუნი დავითისი, მეოთხისა შაბათისა

1. ღმერთი შურისძიებათა, უფალი ღმერთი შურისძიებათა განცხადანა.
- ა 2. ამაღლი, რომელი შვი ქუეყანასა, ნიავე მისაგებელი ამპარტავანთა.
3. ვიდრემდის ცოდვილნი უფალო, ვიდრემდის ცოდვილნი იქადროდიან?
4. აღმოთქუენ და იტყოდიან სიცრუესა, იტყოდიან ყოველნი, რომელნი იქმან უსჯულოებასა.
5. ერი შენი, უფალო, დაამდაბლეს და სამკვდრებელი შენი განაბოროტეს;
6. ქურცი და მწირი მოკლეს და ობოლი მოსწყუდეს
- ბ 7. და თქუეს: არა იხილოს უფალმან, არცა გულისკმა-ყოს ღმერთმან იაკობსმან.
8. გულისკმა-ყავთ აწ, უგნურნო ერისანო და ცოფნო, ოდესმე გულისკმა-ჰყოთ,
9. რომელმან დაჰნერგა ყური, არა ნუ ესმისა? ანუ რომელმან შექმნა თუალი, არა ნუ ხედავსა?
10. რომელი სწავლის თესლებსა, არა ნუ აზხილოსა, რომელმან ასწავის კაცთა მეცნიერებაჲ?
11. *უფალმან უწყნის ზრახვანი კაცთანი, რამეთუ არიან ამაყო.
12. ნეტარ არს კაცი, რომელიცა განსწავლო, უფალო, და სჯულისა შენისაგან ასწაო მას
- გ 13. დამზუდებად მისა დღეთა ბოროტთა, ვიდრემდის ეთხაროს კნარც ცოდვილსა,
14. რამეთუ არა ვანიშოროს უფალმან ერი თვისი და სამკვდრებელი თვისი არა უგულებელს-ყოს,
15. ვიდრემდის მოიჭკეს სიმართლე განკითხვად, და მიეახლნენ მას ყოველნი, რომელნი წრფელ არიან გულითა.
16. ვინ წინაღმიდდეს მე უკეთურთაგანი? ანუ ვინ თანაწარმომიდგეს მე მათგანი, რომელნი იქმან უსჯულოებასა?
17. არა თუმცა უფალი შემეწია მე, კნინ ერთლა და-მცა-ემკვდრა ჯოჯოხეთს სული ჩემი.
- დ 18. უკუეთუმცა ვრცყოდე: შემიძრწუნდა ფერჯი ჩემი, წყალობაჲ შენი, უფალო, შემწევდა მე.
19. მრავალთაჲრ საღმობათა ჩემთა გულსა შინა ჩემსა ნუგეშინის-ცემათა შენთა ახარეს სულსა ჩემსა.
20. ნუ დადგებინ შენ წინაშე საყდარი უსჯულოებისა, რომელნი იქმან შრომასა ბრძანებულსა ზედა.
21. მოინადირონ სული მართლისა და სისხლსა უბრალოსა ბრალეულ-ჰყოფდენ.
22. და მეყო მე უფალი შესავედრებელ და ღმერთი ჩემი მწე სასოებისა ჩემისა.

1. შურისძიებათა S. შურისძიებათა² S. 3. ცოდვნი S. ცოდვნი² S. 4. სიცრუესა S. უსჯულოებასა S. 8. გულისკმა S. გულისკმა² S. 13. ცოდვლსა S. 16. უსჯულოებასა S.

* 1. კრ-ნთ. 3. დ. 20.

23. და მიაგოს მათ უფალმან უსჯულოებამ მათი და უკეთურებისა მათი-საებრ უჩინო-ყუნეს იგინი უფალმან ღმერთმან ჩუენმან.

დიდებაჲ

94

ქებაჲ გალობისა, დავითისი, წარუწერელი ებრაელთა შორის.

ა 1. მოვედით, უგალობდეთ უფალსა, ვლადადებდეთ ღმრთისა მიმართ მაცხოვარისა ჩუენისა.

2. აღვიღსთო წინაშე პირსა მისსა აღსაარებითა, და ფსალმუნითა ულადადებდეთ მას,

3. რამეთუ ღმერთი დიდ არს უფალი და მეუფე დიდ არს ყოველსა ქუეყანასა ზედა;

4. რამეთუ კელსა შინა მისსა არიან ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი და სიმაღლენი მათანი მისნი არიან;

5. რამეთუ მისი არს ზღუაჲ და ამან შექმნა იგი, და კმელი კელთა მისთა დაჰბადეს.

6. ნოვედით. თაყუანის-ვსცეთ და შეუვრდეთ მას და ვტროდეთ წინაშე უფლისა შემოქმედისა ჩუენისა,

ბ 7. რამეთუ იგი არს ღმერთი ჩუენი, და ჩუენ ერი სამწყსოსა მისისა და ცხოვარნი კელისა მისისანი.

8. *ღღეს თუ კმისა მისისა ისმინოთ, ნუ განიფიცებთ გულთა თქუენთა,

9. ვითარცა-იგი განმწარებასა მას** ღღისა მისებრ განცდისა უდაბნოსა ზედა; სადა-იგი განმცადეს მე მამათა თქუენთა; გამომცადეს მე და იხილნეს საქმენი ჩემნი.

10. ორგეოც წელ ამისთვის მოვიწყინე ნათესავი იგი და ვთქუე: მარადის სცთებთან ოგნი გულითა მათითა, და მათ არა იცნეს გზანი ჩემნი,

11. ***ვითარცა ვეფუტე რისხვითა ჩემითა, უკუეთუ შევიდენ იგინი განსასუენებელსა ჩემსა.

95

გალობაჲ დავითისი, ***აღშენებისათჳს ტაძრისა შემდგომად ტყუეობისა

ა 1. უგალობდით უფალსა გალობითა ახლითა, უგალობდით უფალსა ყოველი ქუეყანა:

2. უგალობდით უფალსა, აკურთხევდით სახელსა მისსა, ახარებდით ღღით დღე მაცხოვარებასა მისსა.

3. მიუთხრათ წარმართთა შორის დიდებამ მისი და ყოველსა ერსა შორის — საკურველებამ მისი.

4. რამეთუ დიდ არს უფალი და ქებულ ფრიად. და საშინელ არს იგი უფროს ყოველთა ღმერთთა;

23. „ღ-ბა“ წაშლილა. 1. ღმრთისაჲ S. 3. მეუფე S. 6. უფლისაჲ S. 11. რისხვა S. განსასუენებელსა S. ტყუეობისა S. 2. მაცხოვარებასა S.

* ებრაელ. 3. ბ. 7. ** რიცხთ. 14. დ. 22. გმოსლ. 17. ა. 2. ბ. 7. *** რიცხ. 41 გ. 23. ებრაელ. 4. ა. 3. **** 1. ნემტ. 16. 23. ეს მინაწე რი სტრიქონის თავზე სწერია საბა ხელთ — ანაზე კი წაშლილია.

5. რამეთუ ყოველნი ღმერთნი წარმართთანი ეშმაკ არიან, ხოლო უფალ-
მან ცანი შექმნა.

ბ 6. აღსარებამა და პაეროვნებამა არს წინაშე მისსა, სიწმიდე და დიდად
შუენიერებამა არს სიწმიდესა მისსა.

7. შესწირევდით უფლისა ტომები თესლებისა, შესწირევდით უფლისა დი-
დებასა და პატივსა.

8. შესწირევდით უფლისა დიდებასა სახელისა მისისასა; აღიღეთ მსხუერ-
პლები, და შევიდოდეთ ეზოთა მისთა;

9. თაყუანის-ეცით უფალსა ეზოსა შინა წმიდასა მისსა; შეძრწუნდინ პი-
რისა მისისაგან ყოველი ქუეყანამა.

გ 10. თქუთ წარმართთა შორის, რამეთუ: უფალი სუფევს, და რამეთუ
წარმართა სოფელი, რომელი არა შეიძრას; განიკითხნეს ერნი სიწრფოვებით.

11. იხარებდინ ცანი და გალობდინ ქუეყანამა, აღიძარნ ზღუამ და სავსე-
ბამ მისი.

12. იხარებდინ ველნი და ყოველი, რამ არს მათ შინა; მაშინ იხარებდენ
ყოველნი ხენი მალნარისანი

13. პირისაგან უფლისა, რამეთუ მოვალს, რამეთუ მოვიდეს იგი განკითხვად
ქუეყანისა: განიკითხოს სოფელი სიმაართლით და ერნი კეშმარტებითა თესითა.

96

დავითისი, ოდეს ქუეყანა მისი დაემკვდრებოდა, წარუწერელი იბრავლთა
შორის.

ა 1. უფალი სუფევს, იხარებდინ ქუეყანამა, და იშუებდემ ქალაქნი მრ-
ვალნი.

2. ღრუბელი და ნისლი გარემო არს მისსა, სიმაართლე და განკითხვა წარ-
მართებამა საყდრისა მისისა.

3. ცეცხლი მის წინაშე ვიდოდის და შეწუნეს გარემოს მტერნი მისნი.

4. გამორჩნდეს ელვანი მისნი სოფელსა, იხილა და შეძრწუნდა ქუეყანამა,

5. მთანი, ვითარცა ცული, დადნეს პირისაგან უფლისა, პირისაგან უფლისა
ყოვლისა ქუეყანისა.

6. უთხრეს ცათა სიმაართლე მისი, და იხილონ ყოველთა ერთა დიდებამ
მისი.

ბ 7. *პრცხენოდენ ყოველთა, რომელნი თაყუანის-სცემენ კელით-ქმნულ-
თა და რომელნი იქადაიან კერპებითა მათითა**.

8. ესმა და იხარებდა სიონი, და იშუებდეს ასულნი ჰურიასტანისანი სა-
მართალთა შენათუს, უფალთა.

9. რამეთუ შენ, უფალი, მაღალ ხარ ყოველსა ქუეყანასა ზედა, ფრიად
ამაღლდი შენ უფროს ყოველთა ღმერთთა.

10. ***რომელთა გიყუარს უფალი, მოიძულეთ ბოროტი; დაიცივნეს უფალ-
მან სულნი წმიდათა მისთანი. და კელთაგან ცოდვილისათა იცხნნეს იგინი.

5. ცანი S. 6. შუენიერებამა S. 7. უფლისა S. უფლისა S. დიდებამა S. 8. უფლისა S. დიდებამა S. მსხუერპლები S. 9. მისწენ S. 11. ცანი S. 1. იშუებდემ S. 5. მთანი S. უფლისა S. უფლისა S. 7. პრცხენოდენ S. 8. იშუებდეს S. 10. ცოდვილთა S.

* გმოსლ. 20. ა. 4. ლეიტლ. 26. ა. 1. 2. სწლი. 5. ა. 8. ** ებრლ. 1. ბ. 6. *** ამოს. 5. დ. 15. რმლ. 12. ბ. 9.

11. ნათელი გამოუბრწყინდა მართალსა და გულითა წრფელთა სიხარული.
12. იხარებდით მართალნი უფლისა მიმართ და აუარებდით საცხენებელსა სრწმიდისა მისისასა.

დიდებაჲ

97

ფსალმუნი დავითისი.

- ა 1. უგალობდით უფალსა გალობითა ახლითა, რამეთუ საკვრველ-ქმნა უფალმან; აცხოვნა იგი მარჯუენემან მისმან და მკლავმან წმიდამან მისმან.
2. *აჩუენა უფალმან მაცხოვარებაჲ თვისი, წინაშე თესლთა განაცხადა სიმართლე მისი.
3. მოიყენა მოწყალებაჲ მისი იაკობის თანა და ჭეშმარიტებაჲ მისი — სახლსა ზედა ისრაელისასა; იხილეს ყოველთა კიდეთა ქუეყანისათა მაცხოვარებაჲ ღმრთისა ჩუენისა.
- ბ 4. ღაღადებდით ღმრთისა ყოველი ქუეყანა, უგალობდით და იხარებდით და აქებდით.
5. უგალობდით უფალსა ებნითა, ებნითა და კმითა ფსალმუნისათა;
6. ნესტუთა ჭედლილთა და კმითა ნესტუსა რქისათა ღაღადებდით წინაშე მეუფისა უფლისა.
7. აღიძარ ზღუაჲ და სავსებაჲ მისი, სოფელი და ყოველნი ღამკვდრებულნი მას შინა.
8. მღინარეთა აღიტყუელონ კელნი თანად;
9. მთანი იხარებდენ პირისაგან უფლისა, რამეთუ მოვალს, რამეთუ მოვიდეს განკითხვად ქუეყანისა; განკითხოს სოფელი სიმართლით და ერნი — სიწრფოებით.

98

ფსალმუნი დავითისი, წარუწერელი ებრაელთა შორის

- ა 1. უფალი სუფევს, განრისხნედ ერნი, რომელი ზის ზედა ქერობინთა, შეიძარნ ქუეყანაჲ.
2. უფალი სიონს დიდ არს და მაღალ არს ყოველთა ზედა ერთა.
3. აუარებდენ სახელსა შენს დიდსა, რამეთუ საშინელ და წმიდა არს.
4. და პატივსა მეუფისასა სამართალი უყუარს; შენ განჰმზადე სიწრფოებაჲ, და განკითხვა და სიმართლე იაკობის თანა შენ ჰყავ.
5. აღამაღლებდით უფალსა ღმერთსა ჩუენსა და თაყუანის-სცემდით კუარცხლბეკსა ფერჯთა მისთასა, რამეთუ წმიდა არს.
- ბ 6. მოსე და აპრონ მღდელთა შორის მისთა და სამოელ მათ თანა, რომელნი ხადიან სახელსა მისსა; ჰხადოდეს უფალსა და მას ესმა მათი,

12. უფლისაჲ S. „ღბ“ წაშლილა. 1. მარჯუენემან S. მკლავმან S. 2. აჩუენა S. 3. ღმრთისა S. 4. ღმრთისა 6. უფლისაჲ S. 8. აღიტყუელონ S. 9. უფლისაჲ S. „წარუწერელი ებრაელთა შორის“ წაშლილა. 3. წმიდა S. 5. წმიდა S.

* ესა. 52. გ. 10.

7. და სუეტითა ღრუბლისათა ეტყოდა მათ; რამეთუ იმარხვიდეს წამებათა მისთა და ბრძანებათა მისთა, რომელ მოსცნა მათ.
8. უფალო ღმერთო ჩუენო, შენ ისმინე მათი; ღმერთო, შენ მომტევებელ ექვენ და შურისმძიებელ ყოველთა ზედა საქმეთა მათთა.
9. აღამაღლებდით უფალსა ღმერთსა ჩუენსა და თაყუანის-ეცით მთასა წმიდასა მისსა, რამეთუ წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი.

99

ა 1. ფსალმუნი დავითისი აღხარებისათჳს

2. დაღადებდით ღმრთისა ყოველი ქუეყანა, ჰმონებდით უფალსა სიხარულით,
3. შევიდოდეთ მის წინაშე მხიარულებით, და უწყოდეთ, რამეთუ იგი თავადი არს უფალი ღმერთი ჩუენი; მან შემქმნა ჩუენ, და არა ჩუენ; ხოლო ჩუენ ვართ ერი მისი და ცხოვარნი სამწყსოსა მისისანი.
4. შევიდოდეთ ბჭეთა მისთა აღხარებითა და ეზოთა მისთა გალობითა; აუარებდით მას და აქებდით სახელსა მისსა,
- ბ 5. რამეთუ ტკბილ არს უფალი და უკუნისამდე არს წყალობა მისი, და თესლითი თესლამდე არს კეშმარტებამ მისი.

100

დავითის ფსალმუნი

- ა 1. წყალობასა და სამართალსა გაქებდე შენ, უფალო. გიგალობდე და გულისკმა-ყყო
2. გზასა უბიწოსა: ოდეს მოხუდე ჩემდა? ვიდოდე მე უმანყოებითა გულისა ჩემისათა შოვრის სახლისა ჩემისა.
3. არა დავდე წინაშე თუალთა ჩემთა საქმე უსჯულო და მყოფნი გარდასლისანი მოვიძულენ;
4. არა შემომეყო მე დრკუ გული, გარემიქცევა ბოროტისა ჩემგან მე არა უწყოდე.
- ბ 5. რომელი იტყუნ იღუმალ მოყურისა თვისსა ძვრსა, ესე წარვსდევნო; რომელი ამპარტავან იყო თუალითა და უძღებ გულითა, მის თანა არა ვკამო.
6. თუალნი ჩემნი სარწმუნოთა ზედა ქუეყანისათა, რათა დასხდენ იგინი ჩემ თანა; რომელი ვიდოდა გზასა უბიწოსა, ესე მმსახურებდა მე.
7. არა დაიმკვდრა შორის სახლსა ჩემსა, რომელმან ყვის ამპარტავნება; რომელი იტყუნ სიცრუესა, არა წარემართა წინაშე თუალთა ჩემთა.
8. ცისკარს მოვსწყუედდი ყოველთა ცოდვილთა ქუეყანისათა, მოსპოლვად ქალაქისაგან უფლისა ყოველთა მოქმედთა უსჯულოებისათა.

დიღებაჲ

კანონი იღ

7. სუეტითა S. იმარხვიდეს S. წამებათა S. ბრძანებათა S. წმიდაჲ S. 1. „დავითისი“ წაშლილია. 2. ღმრთისაჲ S. 3. შემქმნა S. 1. წყალობასა S. გულისკმა S. 7. სიცრუესა S. 8. მოვსწყუედდი S. ცოდვლთა S. უფლისაჲ S. „ღმ-ჯ კანონი იღ“ წაშლილია.

1. ლოცვა გლახაკისა, ოდეს მოეწყინოს და განჰფინოს წინაშე უფლისა თხოვამ თვისი.

2. უფალო, ისმინე ლოცვისა ჩემისა, და ლაღადება ჩემი შენდა შევედინ.

3. ნუ გარემიიქცევ პირსა შენსა ჩემგან; რომელსა დღესა მპირდეს მე, მოყავ ჩემდა ყური შენი; და რომელსა დღესა გხადოდი შენ, მსწრაფლ შეგესმინ ჩემი.

4. რამეთუ მოაკლდა, ვითარცა კუამლსა, დღეთა ჩემთა, და ძუალნი ჩემნი, ვითარცა ქარქუეტი, განქმეს.

5. იწყლა, ვითარცა თივა, და განჰმა გული ჩემი, რამეთუ დავივიწყე მე ჰამად პური ჩემი.

6. კმითა სულთქმისა ჩემისათა შეჰქმეს ვორცნი ჩემნი ძუალთა ჩემთა.

7. ვემსგავსე მე ვარხუსა მას უღაბნოსასა და ვიქმენი მე, ვითარცა ბუა ნატამალსა.

8. უძილ ვიქმენ და ვიყავ, ვითარცა სირი მხოლო სართულსა ზედა.

9. მარადლე მყუედრიდეს მე მტერნი ჩემნი და მაქებელნი ჩემნი ჩემდამო ფუცვიდეს.

10. რამეთუ ნაცარი, ვითარცა პური, ვჰამე და სასუმელი ჩემი ტირილითა ჩემითა განვზავი

11. პირისაგან რისხვისა და გულისწყრომისა შენისა, რამეთუ აღმიღე და დამაკუეთე მე.

12. და დღენი ჩემნი, ვითარცა აჩრდილი, წარკდეს, და მე ვითარცა თივა, განვქემ.

13. ხოლო შენ, უფალო, უკუნისამდე ჰგიე, და საცხენებელი შენი თესლითი თესლამდე.

14. შენ აღსდგე და შეიწყალო სიონი, რამეთუ ჟამი წყალობისა მისისა, რამეთუ მოწვენულ არს ჟამი.

15. რამეთუ სთნდეს მონათა შენთა ქვანი მისნი, და მიწასა მისსა სწყალობდენ.

16. და ეშინოდის წარმართთა სახელისაგან უფლისა და ყოველთა მეფეთა ქუეყანისათა დიდებისაგან მისისა.

17. რამეთუ აღაშენოს უფალმან სიონი და გამოუჩნდეს მას დიდებითა მისითა.

18. მოჰხედნა ლოცვასა ზედა მდაბალთასა და არა შეურაცხ-ყო ვედრება მისი.

19. დაიწერენ ესენი ნათესავად სხუად, და ერი დაბადებადი აქებდეს უფალსა:

20. რამეთუ მოიხილა მალლით წმიდით მისით, უფალმან ზეცით ქუეყანად გარდამოიხილა,

21. რათა შეისმინოს სულთქმად შებორკილებულთა და განჯსნენს ნაშობნი მოკლულთანი,

22. თხრობად სიონს სახელი უფლისა და ქებულებად მისი — იერუსალმს,

1. უფლისა S. 2. ლოცვა S. 4. ქარქუეტი MS. 9. მყუედრიდეს S. დუცვდეს S. 11. რისხვა S. დაქუეშე S. 13. თივაღამდე S. 16. უფლისა S. 19. სხუად S. დაბადებადი S. 22. იქმეს S.

23. შეკრებად ერისა ერთად და მეფენი მონებად უფლისა.
 24. მიუგო მას გზასა შინა ძლიერებისა მისისასა: სიმცირე დღეთა ჩემთა მითხარ მე.
 25. და ნუ განმეყვანებ მე კერძოთაგან დღეთა ჩემთასა; თესლით თესლადმდე არიან წელიწადნი შენნი.
 26. *დასაბამსა შენ, უფალო, ქუეყანა დააფუძნე, და ქმნილნი კელთა შენთანი ცანი არიან.
 27. ივინი წარკვლებიან, ხოლო შენ ჰვიე. და ყოველნი, ვითარცა სამოსელნი, დაძუელდენ, და ვითარცა შესამოსელნი, სცვალნე ივინი, და იცვალნენ.
 28. ხოლო შენ თავადი ივივე ხარ, და წელიწადნი შენნი არა მოაკლდენ.
 29. ძენი მონათა შენთანი დაემკვდრნენ, და ნათესავი მათი უკუნისამდე წარემართოს.

102

ფსალმუნი დავითისი

- ა 1. აკურთხევს სული ჩემი უფალსა და ყოველი გონება ჩემი — სახელსა წმიდასა მისსა.
 2. აკურთხევს სული ჩემი უფალსა, და ნუ დაივიწყებ ყოველსა მოცემულსა მისსა,
 3. რომელმან გილხინა შენ ყოველთა უსჯულოებათა შენთაგან, რომელმან განკურნა ყოველნი სნეულებანი შენნი,
 4. რომელმან იქსნა განხრწნისაგან ცხორება შენი და გვრგვინოსან-გყო შენ წყალობითა და შეწყნარებითა;
 5. რომელმან აღავსო კეთილთა მიერ გულისთქმა შენი; განახლდეს, ვითარცა ორბისა, სიკაბუქე შენი.
 ბ 6. ყუნის წყალობანი უფალმან და სამართალი ყოველთათვის დაწუნებულთა.
 7. აღწყნა გზანი მისნი მოსეს და ძეთა ისრაჲლისათა ნებანი მისნი.
 8. **შემწყნარებელ და მოწყალე არს უფალი, სულგრძელ და დიდად მოწყალე.
 9. არა სრულიად განრისხნეს, არცა უკუნისამდე ძერი იქსენოს;
 10. არა ცოდვათა ჩუენთაებრ მიყო ჩუენ, არცა უსჯულოებათა ჩუენთაებრ მომაგო ჩუენ.
 11. რამეთუ რადღენ მაღალ არიან ცანი ქუეყანისაგან, განძლიერა უფალმან წყალობად მისი მოშიშთა მისთა ზედა;
 გ 12. რაოდენ განშორებულ არიან აღმოსავლნი დასავალსა, განმაშორნა ჩუენგან უსჯულებანი ჩუენნი.
 13. ვითარცა სწყალობს მამად შვილთა, შეიწყალნა უფალმან მოშიშნი მისნი.
 14. რამეთუ მან უწყის დაბადება ჩუენი; მოიქსენა, რამეთუ მიწანი ვართ.
 15. კაცი, ვითარცა თივა, არიან დღენი მისნი; ვითარცა ყუავილი ველისა, ეგრეთ აღყუავდეს.

23. შეკრებად S. მონებად S. უფლისა S. დასაბამსა S. 27. დაძუელდენ S. 3. უსჯულოებათა S. 7. ნებანი S. 11. ცანი S. 13. ველთა S.

* ებრლ. 1. გ. 10. ** რიცხუთ. 14. გ. 18.

16. რამეთუ განვლო სულმან მის შორის, და არღარა იყოს, და არცა იცნას ადგალი მისი.

17. ხოლო წყალობად უფლისად საუკუნითგან და ვიდრე უკუნისამდე მოშიშთა მისთა ზედა, და სიმაართლე მისი — შვილითი შეილაღმდე.

დ 18. რომელთა დაიშარხიან აღთქმა მისი და მოიქსენიან მცნებანი მისნი და ყვნიან ივინი.

19. უფალან ზეცას განჰმზადა საყდარი მისი, და სუფევა მისი ყოველთა ზედა ეუფლების.

20. აკურთხევდით უფალსა ყოველნი ანგელოზნი მისნი, ძლიერნი ძალითა, რომელნი ჰყოფენ სიტყუასა მისსა, სმენად კჳამ სიტყუათა მისთა.

21. აკურთხევდით უფალსა ყოველნი ძალნი მისნი, მსახურნი მისნი, რომელნი ჰყოფენ სიტყუასა მისსა.

22. აკურთხევდით უფალსა ყოველნი ქმნილნი მისნი ყოველსა ადგილსა უფლებისა მისისასა; აკურთხევს სული ჩემი უფალსა.

დიდებაჲ

103

ფხალმუნი დავითისი, ხოფლისა შესაქმისათჳს

ა 1. აკურთხევს სული ჩემი უფალსა; უფალო ღმერთო ჩემო, განსდიდენ ფრად, აღსარებაჲ და დიდად შეენიერებაჲ შთაიციუ,

2. შეიმოსე ნათელი, ვითარცა სამოსელი, გარდაართვენ ცანი, ვითარცა კარაენი.

3. რომელმან დაპრთნა წყლითა ზესკნელნი მისნი, რომელმან დასხნა ღრუბელნი აღსავალად თჳსა, რომელი იქცევის ფრთეთა ზედა ქართასა;

4. *რომელმან შექმნა ანგელოზნი მისნი სულად და მსახურნი მისნი — აღად ცეცხლისა;

5. რომელმან დააფუძნა ქუეყანა სიმტკიცესა ზედა თჳსსა, არა შეიძრას იგი უკუნითი უკუნისამდე.

6. უფსკრული, ვითარცა სამოსელი, გარემოდებულ არს მისა, მათათა ზედა დადგენ წყალნი.

7. შერისხეთა შენითა ივლტოდინ და კმითა ქუხილისა შენისათა შეძრწუნდიან.

8. აღუღუნან მთანი და შთავლუნან ველნი ადგილსა მას, რომელსაცა დააფუძნენ ივინი.

ბ 9. საზღვარი დასდევ, რომელსა არა გარდააგდენ, არცაღა მიაქციონ დაფარვად ჭუეყანისა.

10. რომელმან გამოადინნა წყარონი კვენებსა შინა, შორის ნთათა ღიოდინ წყალნი.

11. სუან იგი ყოველთა მვეცთა ველისათა, განმღნენ კანჯარნი წყურილსა მათსა.

12. მათ ზედა მფრანველთა ცისათა დაიმკდრონ. შორის კლდეთა მოსცენ კნაჲ მათი.

17. ნელთა ნელადმდე 5. 20. სიტყუასა 5. სიტყუათა 5. 21. სიტყუასა 5. *ღმრთაწმინდობა
1. შუბნაურებაჲ 5. 2. ცანი 5. 4. აღად 5. 7. შერისხეთა 5. 9. საზღვარი 5. 11. განმღნენ 5.
* ებრაელ. 1. ა. 7.

13. დაათრობს მათა ზესკნელთა მისთავან; ნაყოფითა საქმეთა შენთათა განძღეს ქუეყანა.

14. რომელმან აღმოუცენა თივა პირუტყუთა; და მწუანე სამსახურებელად კაცთა, გამოღებად პური ქუეყანით.

15. და ღვინო ახარებს გულსა კაცისასა, საცხებელითა მხიარულ-ყოფად პირი, და პური გულსა კაცისასა განამტკიცებს.

16. განძღენ ზენი ველისანი და ნაძუნი ლიბანისანი, რომელ დაჰნერგენ.

17. მუნ მფრინველთა მართუე-ისხან, და ბუდე ყარყატთა შერაცხილ მათ-და.

18. მათნი მაღალნი ირემთა, კლდენი შესავედრებლად ყურდგელთა.

გ 19. შექმნა მთოვარე ქამათუს, ნზემან ცნა ქამი დასლვისა თვისისა.

20. დასდევ ბნელი და იქმნა ღამე, მას შინა ვიდოდიან ყოველნი მკეც-ნი მალნარისანი,

21. ლეკუნი ლომთანი მყვრალნი ტაცებად და თხოვად ღმრთისავან სა-ზრდელსა მათსა.

22. აღმოუბრწყინდა შზე, და შეკრებს და სადგურთავე თვსთა დაადგრიან.

23. გამოვიდეს კაცი საქმესა თვსსა და შრომასა თვსსა მიმწუხრადმდე.

24. ვითარ განდიდნენ საქმენი შენნი, უფალო, და ყოველივე სიბრძნითა ჰქმენ: აღივსო ქუეყანა დაბადებულთა შენითა.

25. ესე ზღუა დიდი და ვრცელი, მას შინა არიან ქუეწარმავალნი, რომელთა არა არს რიცხვ, მკეცნი წურილნი დიდთა თანა;

26. მას ზედა ნავნი ვლენან; *ვეშაბი ესე, რომელ დაჰბადე სამღერელად მისა.

დ 27. **ყოველივე შენგან ელიან მოცემად საზრდელი მათი ქამსა;

28. მოცი მათ, და აღიზარდნიან იგინი, ხოლო ალაღი რაჲ კელი შენი, ყო-ველივე განძღნი სიტკბოებითა.

29. ხოლო გარე-თუ-მიიქციი პირი შენი, შეძრწუნდიან, მოუღი სული მათი, და მოაკლდიან და მიწადვე თვსად მიიქციან.

30. გამოავლინო სული შენი და დაჰბადენ იგინი და განაახლო პირი ქუე-ყანისა.

31. იყავნ დიდებდა უფლისაჲ უკუნისამდე. იხარებდეს უფალი ქმნულთა ზედა თვსთა.

32. რომელი მოხედავს ქუეყანასა ზედა და ჰყოფს მას შეძრწუნებულ, რომელი შეახებს მათთა, და კუნოღიან.

33. ვაჭებდე უფალსა ცხორებასა ჩუემსა, უგალობდე ღმერთსა ჩემსა, ვიდრემდის ვიყო მე.

34. ტკბილ ეყავნ გალობდა ჩემი, ხოლო მე ვიხარებდე უფლისა მინართ.

35. მოაკლდენ ცოდვილნი ქუეყანით, და უსჭულონი ნუღარა იპოებოდ მას ზედა: აკურთხევის სული ჩემი უფალსა.

დიდებაჲ

104

აღედღუაჲ

ა 1. ***აუარებლით უფალსა და ზადოდეთ სახელსა მისსა, მოუთხრენით წარმართთა შორის საქმენი მისნი.

14. გ. მ. ლ. მ. 16. ლ. მ. 17. მ. 21. ტ. ი. მ. 25. ქ. მ. მ. 25. 26. დაჰმადღე S. 28. ყოველივე S. 34. ცოდვილნი S. უფალსა S. 35. „ღმრთე“ წ. ნ. ლ. ლ. აღ. მ. S. * თბ. 40. ბ. 30. ** ქ. მ. 145. გ. 5. *** ნე. მ. 16. ა. B. ქ. მ. 17. ა. 4.

2. აქებდით მას და უგალობდით მას, მიუთხრობდით ყოველთა საკვრველებათა მისთა.
3. იქებოდით სახელითა მისითა წმიდითა; იხარებდინ გული მეძიებელთა უფლისათა.
4. მოძიეთ უფალი და განძლიერდით და ეძიებდით პირსა მისსა მარადის.
5. მოივსენეთ საკვრველებათა მისთა, რომელ ქმნა სასწაულნი და სამართალნი პირისა მისისანი.
6. ნათესავნი აბრაჰამისნი მონანი მისნი, შვილნი იაკობისნი რჩეულნი მისნი.
7. თავადი არს უფალი ღმერთი ჩუენი, და ყოველსა ქუეყანასა ზედა არიან სამართალნი მისნი.
8. მოივსენა უკუნისამდე აღთქმისა თვისისა და სიტყვამ, რომელ ამცნოათასამდე ნათესავად;
9. *რომელ-იგი დადვა აბრაჰამის თანა და ფიცი მისი ისაკის თანა.
10. და დაამტკიცა იგი იაკობის თანა ბრძანებად და ისრაჲლისა აღთქმად საუკუნოდ,
11. და ჰრქუა მას: შენ მიგცე ქუეყანა იგი ქანანისა ნაწილად მკვდრებისა თქუენისა.
12. რამეთუ იყვნეს იგინი რიცხვთ მცირე-მცირე და მსხემ მას შინა.
- ბ 13. და ვიდოდეს იგინი თესლითი თესლად და მეფეთაგან ერად სხუად.
14. არა აუფლა კაცსა ვნებად მათდა და ამჩილა მათთჳს მეფეთა.
15. **ნუ შეეხებით ცხებულსა ჩემსა და წინაწარმეტყუელთა ჩემთა შორის ნუ უკეთურობთ.
16. და მოუწოდა სიყმილსა ქუეყანად. და ყოველი ძალი პურისა შემუსრა.
17. ***წარავლინა წინაწარ მათსა კაცი, და მონად განისყიდა იოსებნი.
18. ****დამდაბლნეს ბორკილითა ფერვნი მისნი, რკინასა განვლო სულმან მისმან.
19. ვიდრე მოწევნადმდე სიტყუსა მისისა სიტყუამან უფლისამან გამოაკურვა იგი.
20. *****მიავლინა მეფემან და განჰქსნა იგი მთავრად ერისა და განუტევა იგი,
21. *****და დაადგინა იგი უფლად სახლსა თვისისა და მთავრად ყოველისა მონაგებისა მისისა,
22. სწავლად მთავართა მისთა, ვითარცა თავი თვისი, და მოხუცებულთა მისთა განბრძნობად.
- ბ 23. *****და შევიდა ისრაჲლი ეგუპტედ, და იაკობ დაემკვდრა ქუეყანასა ქამისსა.
24. *****და აღაორძინა ერი მისი ფრიად და განაძლიერა იგი უფროს მტერთა მისთა.
25. *****გარდააქცია გული მისი მოძულეებად ერისა მისისა და ზაკუად მონათა შორის მისთა.

6. შვილი S. 10. ბრძანებად S. 11. ჰრქუა S. 13. თესლაად S. სწავლად S. 15. შეხებით S. 19. სიტყუამან S. 20. განჰქსნა S. 21. უფლაად S.. 22. სწავლაად S. განბრძნობაად S. 25. მოძულეებად S.

* ღბდბ. 22. გ. 16. ლკა. 1. ბ. 55. ებრლ. 6. დ. 14. ** ნუშტ. 16. დ. 22. 2. მეფ 1. გ. 14. *** ღბდბ. 37. 3. 36 და. **** 39. დ. 20. ***** ღბდბ. 41. ბ. 14. ***** ღბდ. 41. ე. 40. ***** ღბდბ. 46. ა. 6. ***** გმოსლ. 1. ბ. ე. ***** სქშე. 7. ა. 17.

26. *წარავლინა მოსე, მონაჲ მისი, და აპრონ, რომელი გამოირჩია თავისა თვისისა;
27. დასხნა მათ შორის სიტყუანი სასწაულთა მისთანი და ნიშთა მისთანი ქუეყანასა მას ქაშისასა.
28. **მიაელინა მათდა ბნელი და დააბნელნა, რამეთუ განამწარნეს სიტყუანი მისნი,
29. ***გარდააქცინა სისხლად მდინარენი მათნი და მოსწყუდნა თევზნი მათნი;
30. ****განმრავლა ქუეყანამან მათმან მყუარნი საუნჯეთა შორის მეფეთა მათთასა.
31. *****თქუა, და მოკდა ძალისმწერი და მუმლი ყოველთა საზღვართა მათთა.
32. ****დასხნა წუმანი მათნი სეტყუად, და ცეცხლი აღატყდებოდა ქუეყანასა მათსა.
33. და დასცა ვენაჯები მათი და ლელოვანი მათი და შემუსრა ყოველი ხე საზღვარისა მათისა.
34. *****თქუა და მოკდა მკალი და ბუზუ, რომლისა არა იყო რიცხუ;
35. შექამა ყოველი თივა ქუეყანასა შინა მათსა და მოქამა ყოველი ნაყოფი ქუეყანისა მათისა.
36. ****და დასცა ყოველი პირმშო ქუეყანასა შინა მათსა. დასაბამად ყოვლისა ტკივილისა მათისა.
37. ****და გამოიყვანნ ივინი ოქროთა და ვეცხლითა, და არა იყო ნათესავსა მათსა სნეულ.
38. იხარა ეგვიპტემან გამოსლვასა მათსა, რამეთუ დაეცა შიში მათი მათ ზედა.
39. ****განჰმარტა ღრუბელი საგრილად მათდა და ცეცხლი მნათობად მათდა ღამე.
40. ****ითხოეს, და მოკდა მწყერ-მარჯილი და პურითა ზეცისათა განაძლნა ივინი;
41. ****სცა კლდესა, და გამოეცნეს წყალნი, და ვილოდეს ურწყულსა მდინარენი.
42. ****რამეთუ მოიკსენა სიტყუსა წმიდისა თვისისა, რომელ ყო აბრაჰამის მიმართ, მონისა თვისისა.
43. და გამოიყვანა ერი თუნი სიხარულით და რჩეულნი მისნი შუებით.
44. და მისცა მათ სოფლები წარმართთა, და ნაშრომი ერთა დაიმკვდრეს,
45. რათა დაიცვენნ სამართალნი მისნი და შჯული მისი მოიძიონ.
- კანონი იე

დიდებამ

28. სიტყუანი S. 31. საზღვართა S. 36. დასაბამად S. 39. საგრილად S. მნათობად S. 43. მერვე მინაწერი. აშაზე გატანილი, წაშლილია. „ღბდბ. 22. გ. 16“ ის შედის მეშვიდე მინაწერში. შუცხბით S. „ღბდ“ წაშლილია. „კანონი იე“ წაშლილია.

* გმოსლ. 3. გ. 10. და. 4. ე. 29. ** გმოსლ. 10. ე. 22. *** გამოლ. 7. დ. 20. ****გმოსლ. 8. ბ. 6. ***** გმოსლ. 8. ე. 24. **** გმოსლ. 9. 7. 23. და. 32. ***** გმოსლ. 10. ბ. 4. ***** გმოსლ. 12. ე. 29. ***** გმოსლ. 12. დ. 35. ***** თსნი. 77. ბ. 14. ***** 1. კორნ. 10 ა. 1. გმოსლ. 16. გ. 13. ***** რიცხვ. 20. გ. 11. სიბრძნე 11. ა. 4. ***** ღბდბ 17. ა. 7. და 22. გ. 16.

105

აღელუჲა

ა 1. აუარებდით *უფალსა, რამეთუ ტკბილ არს, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობად მისი.

2. **ვინმე იტყოდის ძლიერებათა უფლისათა. სასმენელ-ყუნეს ყოველნი ქებულეზანი მისნი?

3. ნეტარ არიან, რომელთა დაიცვან სამართალი და ყონ სიმართლე ყოველსა ჟამსა.

4. მომიჯნენ ჩუენ, უფალო, სათნოებითა ერისა შენისათა და მომხედენ ჩუენ მაცხოვარებითა შენითა,

5. რათა ვიხილოთ ჩუენ სიტკბოებად რჩეულთა შენთა და ვიხარებდეთ ჩუენ სიხარულითა ნათესავისა შენისათა, რათა ვიქებოდით ჩუენ სამკვდრებელთა შენთა თანა.

6. ***ცოდეთ მამათა ჩუენთა თანა, უსჯულო ვიქმნენით და გეცრუენით შენ.

ბ 7. მამათა ჩუენთა ეგვბტეს შინა არა გულისკმა-ყვენეს საკრველებანი შენნი, არცა მოიჯნენს მრავალნი წყალობანი შენნი და გაგამწარეს წიაღს-ღვასა ზღუსა მის მეწამულისასა.

8. და იქსნა იგინი სახელისა მისისათეს, რათამცა გულისკმა-ყვეს ძლიერებად მისი.

9. ****და შეპრისხნა ზღუსა მეწამულსა, და განკმა, და უძლოდა მათ უფსკრულსა შინა, ვითარცა უდაბნოსა ზედა;

10. და განარინნა იგინი კელისაგან მოძულეთასა და იქსნნა იგინი კელისაგან მტერთა მათთასა.

11. *****და დაფარნა წყალმან მაქირვებელნი მათნი, და ერთიცა მათგანი არა განერა.

12. და პრწმენა მათ სიტყუსა მისისა და აქებდეს ქებულეზასა მისსა.

13. ისწრაფეს და დაივიწყეს მათ საქმენი მისნი და არა დაუთმეს ზრახვასა მისსა.

გ 14. *****და გულმან უთქუა გულის-თქმად უდაბნოსა შინა და განცადეს ღმერთი ურწყულსა შინა.

15. *****და მოსცა მათ თხოვა მათი და მოუვლინა სავსებად სულსა მათსა.

16. და განარისხეს მოსე ბანაკსა შინა და აპრონ, წმიდად უფლისად.

17. განებო ქუეყანად და დანთქა დათან და დაფარნა ბანაკი აბირონისნი;

18. და ცეცხლი აღატყდა კრებულსა შორის მათსა, და აღმან შეწუნა ცოდვილნი.

19. *****და ქმნეს ვბოდ ქორებს და თაყუანი-სცეს კერპსა მას.

20. და ცვალეს დიდებად მათი მსგავსად ვბოსა მის თივისმჟამელისა.

1. აღმ. S. 2. ძლიერებათა S. უფლისათა S. ქებულეზანი S. 6. გეცრუენით S. 7. გულისკმა S. 8. გულისკმა ყუღს S. 9. ზღუასა S. მეწამულსა S. 12. მისსა S. 16. ბანაკსა S. 17. ბანაკი S. 18. ცოდვილნი S.

* ივლით. 13. გ. 23. ** ზირაქ. 43. დ. 35. *** ივლით. 7. დ. 19. **** გმოსლ. 14. გ. 22
***** გმსლ. 14. ვ. 27. ***** გმოსლ. 17. ა. 2. 1. კრინ. 10. ბ. 6. რუზ. 11. ვ. 31.
***** რიცხ. 16. გ. 32. ***** გმსლ. 32. ა. 4.

21. და დაივიწყეს ღმრთისა მაცხოვარისა მათისა, რომელმან ქმნა დიდ-დიდნი ეგვიპტეს შინა,
22. საკრველებანი მისნი ქუეყანასა მას ქამისსა და საშინელებანი მისნი ზღუასა მას ზედა მეწამულსა.
23. *და ჭქუა მოსრვა მათი, არა თუმცა მოსე, რჩეული მისი, დადგა სრვასა მას წინაშე მისსა, გარემიქცევად გულისწყრომა მისი, რათამცა არა მოსრნა იგინი.
24. და შეურაცხ-ყვეს ქუეყანა იგი გულის-სათქმელი და არა ჰრწმენა მათ სიტყუსა მისისა;
25. დრტყნიდეს იგინი კარვებსა მათსა და არა ისმინეს კმაღ უფლისაჲ.
26. **და აღიღო კელი მისი მათ ზედა დაცემად მათდა უდაბნოსა ზედა
27. და დაცემად თესლისა მათისა წარმართთა შორის და განზნევიდ მათდა სოფლებსა შორის.
28. და შეიბილწნეს იგინი ბელფეგორს და ქამეს ნაგები მკუდართა.
- ე 29. და განარისხეს იგი საქმითა მათითა, და განმრავლდა მათ ზედა და-ცემა.
30. ***და დადგა ფინეზ და ლხინება-ყო, და დაეყენა სრვა.
31. და შეერაცხა მას სიმართლედ და თესლითი თესლადმდე მიუყუნისამ-დე.
32. ****და განარისხეს იგი წყალთა მათ ზედა ცილობისათა, და განბორო-ტნა მოსე მათთვის,
33. რამეთუ მათ ჯანამწარეს სული მისი; და განუჩინა მათ ბაგითა თუსითა.
34. და არა მოსრნეს ნათესავნი იგი, რომელთა ჰრქუა მათ უფალმან.
35. და აერივნეს წარმართთა და ისწავლნეს საქმენი მათნი;
36. და ჰმონეს კერპთა მათთა, და ექმნა მათ იგი საცთურ;
37. და დაუკლნეს ძენი მათნი და ასულნი მათნი ეშმაკთა;
38. და დასთხიეს სისხლი უბრალო, სისხლი ძეთა და ასულთა მათთა, რომელ-იგი უზორეს კერპსა მას ქანანისასა, დაკლვით მოისრა ქუეყანაჲ სისხლითა
39. და შეიგინა საქმითა მათითა, რამეთუ ისიძვიდეს იგინი საქმეთა შინა მათთა.
40. და განრისხნა გულისწყრომით უფალი ერსა თუსსა ზედა და მოიძაგა სამკვდრებელი თუსი:
41. და მისცნა იგინი კელთა მტერთასა, დაეუფლნეს მათ მოძალენი მათნი;
42. და აჭირვებდეს მათ მტერნი მათნი, და დამდაბლდეს იგინი ქუეშე კელსა მათსა.
43. მრავალგზის იქსნნა იგინი, ხოლო მათ გან-ვე-ამწარეს იგი ზრახვითა მათითა და დამდაბლდეს უსჯულოებითა მათითა.
44. და მოხედნა უფალმან ჭირსა მათსა, რაჲამს შეისმინა მან ვედრებისა მათისა,
- ზ. 45. *****და მოიჯსენა აღთქმისა თუსისა და შეინანა მრავლითა წყალო-ბითა თუსითა;

21. ღმრთისაჲ S. 22. ზღუასა S. 23. დადგა S. 24. შეურაცხუყუს S. 30. დადგა S. ლხინება-ყო S. 33. ბაღიოა S. 34. ჰრქუა S. 39. ისიძვდეს S. 42. ქუეშე S. 43. ზრახვთა S. * გმოსლ. 32. გ. 10. ** რიცხთ. 14. ე. 29. *** რიცხთ. 25. ბ. 7. **** რცხთ. 20. ა. 10. ***** 2. სჯლი. 3. ა. 1.

46. და მისცნა იგინი საწყალობელად წინაშე ყოველთა წარმტყუენველთა მათთა.

47. მაცხოვენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო, და შემკრიბენ ჩუენ წარმართთაგან, რათა აუაროთ სახელსა შენსა წმიდასა და ვიქებოდით ჩუენ ქებულეებითა შენითა.

48. კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაჲლისა ამიერიტგან და უკუნი-სამდე, და თქუას ყოველმან ერმან: იყავნ, იყავნ.

დიდებაჲ

106

აღელუაჲ

ა 1. *აუვარებდით უფალსა, რამეთუ ტკბილ არს, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობაჲ მისი,

2. თქუედ ქსნილთა უფლისათა, რომელნი იქსნნა კელისაგან მტერთასა, და ყოველთაგან სოფლებთა შეკრიბნა იგინი,

3. აღმოსავალით და დასავალით, ჩრდილოთ და ზღვთ.

4. შესცთეს იგინი უდაბნოსა ურწყულსა, გზაჲ ქალაქისა სამკვდრებელი-სა არა პოეს;

5. ჰშიოდა და სწყუროდა, და სული მათი მათგან მოაკლდა.

6. ღაღად-ყვეს უფლისა მიმართ ჳირსა მათსა, და ურვათა მათთაგან იქს-ნნა იგინი.

7. და უძლოდა მათ გზასა წრფელსა, რათა შევიდენ იგინი ქალაქსა მკვდ-რობისა მათისასა.

8. აუვარებდით უფალსა, წყალობანი მისნი და საკვრველებანი მისნი ძე-თა კაცთასა,

9. რამეთუ განაძლო სული კუებული და სული მშვიერი აღავსო კეთი-ლითა,

10. მსხდომარენი ბნელსა შინა და აჩრდილთა სიკუდილისათა, კრულნი გლახაკობითა და რკინითა,

11. რამეთუ განამწარნეს სიტყუანი ღმრთისანი და ზრახვა მადლისა განა-რისხეს;

12. და დამდაბლდა შრომითა გული მათი, მოუძღურდეს და არა ვინ იყო მწე მათდა.

ბ 13. ღაღად-ყვეს უფლისა მიმართ ჳირსა მათსა, და ურვათა მათთაგან განარინნა იგინი.

14. და გამოიყვანნა იგინი ბნელისაგან და აჩრდილთა სიკუდილისათა და საკრველნი მათნი განხეთქნა.

15. აუვარებდით უფალსა, წყალობანი მისნი და საკვრველებანი მისნი ძეთა კაცთასა,

16. რამეთუ შემუსრნა ბჳენი რვალისანი და მოქლონნი რკინისანი შეფქენა

17. შეეწია მათ გზისა მისგან უსჯულოებისა მათისა, რამეთუ ცოდვითა მათითა დამდაბლდეს;

46. წარმტყუენველთა S 47. მაზენ. S. ეიქებოდით S. 48. „ღბა“ წაშლილა. 2. თქუედ. S. უფლისათა S. 6. ღაღადყვეს S. უფლისა S. 8. საკვრველებანი S. 9. კუებული S. 11. ღმრთისანი 13. უფლისა S. 17. ცოდვითა S.

* ივლით. 13. ე. 21. ეს მინაწერი საბას ხელით არის დაწერილი.

18. ყოველი ჰამადი მოიძაგა სულმან მათმან, და მიეახლნეს ბჰეთა სი-
კუდილისათა.
19. დაღად-ყვეს უფლისა მიმართ ჰირსა მათსა, და ურვათა მათთაგან
აცხოვნა იგინი.
20. მოუვლინა სიტყუამ მისი და განკურნა იგინი და იქსნა იგინი გან-
მხრწნელთაგან მათთა.
- გ 21. აუვარებდით უფალსა, წყალობანი მისნი და საკრველებანი მისნი
ძეთა კაცთასა,
22. და შეწირედ მისა მსხუერპლი ქებისა და უთხრობდედ საქმეთა მის-
თა სიხარულით.
23. რომელნი შთავლენან ზღუასა ნავებითა და იქმან საქმესა წყალთა ში-
ნა მრავალთა,
24. მათ იხილნეს საქმენი უფლისანი და საკრველებანი მისნი ღრმათა
შინა.
25. თქუა, და აღდგა ჰარი ნიავექარსა, და ამალლდეს ღელვანი მისნი.
26. აღვლენან ცამდე, შთავლენან უფსკრულამდე; და სული მათი ძკრთა
შინა დადნებოდა,
27. შეშფოთნეს და შეძრწუნდეს, ვითარცა მთრვალნი, და ყოველი სი-
ბრძნე მათი დაინთქა.
28. დაღად-ყვეს უფლისა მიმართ ჰირსა მათსა, და ურვათა მათთაგან გა-
მოიყვანა იგინი.
29. და უბრძანა ნიავექარსა, და იქცა ნიავედ, და დასცხრეს ღელვანი მის-
ნი;
30. და იხარეს, რამეთუ დაყუდნეს, და მიუძღუა მათ ნავთსაყუდელსა ნე-
ბისა მისისასა.
31. აუვარებდით უფალსა, წყალობანი მისნი და საკრველებანი მისნი ძეთა
კაცთასა.
32. აღამალლონ იგი კრებულსა შორის ერისასა და საყდრებსა შორის მო-
ხუცებულთასა აქებდენ მას.
33. დასხნა მდინარენი ოკრად და გამოსავალნი წყალთანი — წყურთიელად.
- და 34. ქუეყანა ნაყოფიერი — ბიცად უკეთურებისათეს მკედრთა მისთასა.
35. დადგა უდაბნო ტბად წყალთა და ქუეყანა ურწყული — გამოსადინე-
ლად წყალთა;
36. დაამკვდრნა მუნ მშვიერნი, და იშენეს ქალაქები საყოფელად მათდა,
37. და ითესეს ყანები და დაასხეს ვენაწები და ყვეს ნაყოფი იფქლისა.
38. და აკურთხნა იგინი, და განმრავლდეს ფრიად, და საცხოვარი მათი
არა შეამცირა.
39. და მოაკლდეს და განბოროტნეს ჰირისაგან ძკრთასა და სალმობისა.
40. მიეფინა შეურაცხებაჲ მთავართა ზედა მათთა, და შეაცთუნა იგინი
უფალსა და ირავზასა.
41. და შეეწია გლახაკსა უპოვარებასა შინა მისსა და უძლოდა, ვითარცა
ცხოვარსა, ტომებსა მათსა.

19. უფლისაჲ S. 22. მსხუერპლი. S. უთხრობედ S. 23. ზღუასა S. 26. უფსკრულამდე
S. 28. უფლისაჲ S. 31. წყალობანი S. 35. ტბად S. ყუქს S. 41. უპოვარებასა S.

42. *იხილონ წრფელთა და იხარებდენ, და ყოველმან უსჯულოებამან და-
იყოს პირი თვისი.

43. ვინ არს ბრძენ და დაიცვას ესე და გულისკმა-ყუნეს წყალობანი უფ-
ლისანი?

დიდებაჲ

107

ა 1. გალობაჲ, ფხალმუნს დავითის

2. **განშაღებულ არს გული ჩემი, ღმერთო, განშაღებულ არს გული
ჩემი; გაქებდე და გიგალობდე დიდებითა ჩემითა.

3. განიღძე, დიდებო ჩემო, განიღძე ფხალმუნითა და ებნითა; მე გან-
ვიღძო განთიად.

4. აღვიარო შენ ერსა შორის, უფალო, და გიგალობდე შენ თესლებსა
შორის,

5. რამეთუ დიდ არს ზეშთა ცათა წყალობაჲ შენი და ღრუბელთამდე არს
ქეშმარიტებაჲ შენი.

6. ამაღლდი ცათა შინა, ღმერთო, და ყოველსა ქუეყანასა ზედა არს დი-
დებაჲ შენი.

7. ***რათა იქსნე საყუარელნი შენნი, მაცხოვრე მე მარჯუენითა შენითა
და შეგესემინ ჩემი.

ბ 8. ღმერთი იტყოდა წმიდით გამო მისით: ავმაღლდე და განვეყო სიკიმაჲ
და ლელე იგი საყოფელთა განვზომო.

9. ჩემი არს გალაღ და ჩემი არს მანასე და ეფრემ, განმამტკიცებელი
თავისა ჩემისა;

10. იუდა, მეუფე ჩემი, მოაბ, სიაგი სასოებისა ჩემისა; იღუმიამდე აღვი-
კუართნე ჯამლნი ჩემნი, მე უცხოთესლნი დამემორჩილნეს.

11. ვინ მიმიყვანოს მე ქალაქსა მას შეცულსა? ანუ ვინ მიმიძლეს მე
იღუმიადმდე,

12. არა თუ შენ, ღმერთი, რომელმანცა განმთხიენ ჩუენ და არა გამოხუედ
ღმერთი ძალად ჩუენდა?

13. მომეც ჩუენ შეწევნა ჳირსა, რამეთუ ამო არს ცხორებაჲ კაცისა.

14. ღმრთისა მიერ ვყოთ ძალი, და მან შეურაცხ-ყვნეს მტერნი ჩუენნი.

108

ა 1. დასასრულსა, დავითის ფხალმუნს

2. ღმერთო, ქებასა ჩემსა ნუ დაიდუმებ; რამეთუ პირი ცოდვილისა და
პირი მზაკვარისა ჩემ ზედა აელო, იტყოდეს ჩემთვის ენითა ზაკულითა;

3. და სიტყვათა სიძულილისათა მომიცვეს მე, და მბრძოდეს მე ცუდად.

4. სიყუარულისა ჩემისა წილ მასმენდეს მე, ხოლო მე ვილოცევდ.

5. და მომაგეს მე ბოროტი კეთილისა წილ და სიძულილი — სიყუარუ-
ლისა წილ ჩემისა.

43. გულისკმა S. 7. მარჯუენითა S. 10 მეუფე S. აღკუართნე S. 11. ქალაქსა S. მი-
მიძლეს S. 12. გამოხუედ S. ძალად S. 14. ღმრთისა S. 2. ქებასა S. ცოდვილისა S.

* რიუ-ზეთ. 22. დ. 19. იობ. 22. გ. 19. ** ზემო 56. ბ. 8. *** ზემო. 59. ბ. 7.

6. დაადგინე ცოდვილი მის ზედა, და ეშმაკი დადევინ მარჯვენით მისა.
7. საშველისა მისისაგან გამოვედინ დაშვილი, და ლოცვა მისი ცოდვად შეერაცხენ მას.
8. იქმნედ დღენი მისნი მცირედ *და განსაგებელი მისი სხუამან მიიღენ.
9. იყვნედ შვილნი მისნი ობოლ, და ცოლი მისი — ქურცი.
- ბ 10. შერყეულნი იცვალეზედ შვილნი მისნი და ითხოედ, განვარდელ იგინი ნატამალისაგან მათისა.
11. აღიხილენ მოსესხემან ყოველივე, რაცა ედვას მას, და აღიკრედ უცხოთა ნაშრომი მისი.
13. ნუ ეპოებინ მას შემწე, ნუცა იყოფინ შემწყნარებელი ობოლთა მისთა;
13. იყუნედ ნაშობნი მისნი მოსასრველად, და ნათესავსა შინა ერთსა აღივოცენ სახელი მისი.
14. აიქსენედ უსჯულოებამ მამათა მისთა წინაშე უფლისა, და ცოდვა დედისა მისისა ნუ აღივოცებინ.
15. იყუნედ წინაშე უფლისა მარადის.
16. და მოისპედ ქუეყანით საქსენებელი მათი ამის წილ, რამეთუ არა მოიქსენა მან ყოფა წყალობისა
17. და დევნა მან კაცი დავრდომილი და გლაზაკი და შეწუხებული გულითა მოკლვად.
- გ 18. და შეიყუარა წყევა, და მივედინ მისა; და არა ინება კურთხევამ, და განეშორენ მისგან. და შეიმოსა წყევა, ვითარცა სამოსელი, და შთაქდა, ვითარცა წყალი. ნაწლევთა მისთა და, ვითარცა ზეთი, ძუალთა მისთა;
19. ეყავნ მას, ვითარცა სამოსელი, რომელ შთაიცუამს და, ვითარცა სარტყელი, რომელსა მარადის გარეშეირტყამს.
20. ესე არს საქმე მათი უფლისა მიერ, რომელნი მასმენდეს მე და რომელნი იტყოდეს ძვრსა სულისა ჩემისასა.
21. და შენ, უფალო, უფალო, ყავ ჩემ თანა სახელისა შენისათუს, რამეთუ ტკბილ არს წყალობამ შენი.
22. მიქსენ მე, რამეთუ გლაზაკ და დავრდომილ ვარი მე, და გული ჩემი შეძრწუნდა ჩემ შორის.
23. და ვითარცა აჩრდილი, მიდრეკასა მისსა მოვაკლდი, განვიყარე, ვითარცა მკალთა.
24. მუტლნი ჩემნი მოუძღურდეს მარხვისაგან, და კორცნი ჩემნი იცვალნეს ზეთისა მიერ.
- დ 25. და ვიქმენი მე საყუედრელ მათდა, მიხილეს მე და შეხარნეს თავნი მათნი.
26. შემეწიე მე, უფალო დმერთო ჩემო, და მაცხოვრე მე წყალობითა შენითა.
27. და ცნედ, რამეთუ კელი შენი ესე არს, და შენ, უფალო, ჰყავ ესე.
28. იგინი სწყევდენ, და შენ აკურთხო; რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა, პრეტხუნოდის, ხოლო მონა შენი იხარებდეს.

6. ცოდვილი S. მარჯვენით S. 8. სხუამან S. 9. შვლნი S. 10. შვლნი S. დაითხოედ S. იგინიჟი S. 13. მოსასრველად S. 14. „უშკლბა“ ჩამატებულია. უფლისა S. 15. უფლისა S. 17. გლაზაკი S. 18. ინება S. 20. უფლისა S. 24. მარხვისაგან S. 25. საყუედრელ. S. შეხარნეს S. 28. პრეტხუნოდის S.

* ინე. 17. ბ. 12. სქ. მე. 1. დ. 20.

29. შთაიკუთვლედ კვდებამ, რომელნი მასმენდეს მე, და გარეშეიმოსედ, ვითარცა ორკეცი, სირცხული მათი.

30. აუარო უფალსა ფრიად პირითა ჩემითა და შორის მრავალთასა ვაქებდე მას,

31. რამეთუ დაუდგა მარჯუენით გლახაკსა, რათა იქსნას მღვევართაგან სული ჩემი.

კანონი ივ

დიდებამ

109

ფხალმუნი დავითისი

ა. 1. *პრქუა უფალმან უფალსა ჩემსა: დავედ მარჯუენით ჩემსა**, ვიდრემდის დავსხნე მტერნი შენი ქუეშე ფერკთა შენთა.

2. კუერთხი ძლიერებისა გამოგივლინოს შენ უფალმან სიონით, და უფლებდე შორის მტერთა შენთა.

3. შენ თანა არს მთავრობამ დღესა ძლიერებისა შენისასა, ბრწყინვალეობასა წმიდათა შენთასა; საშოთ მთიებისა წინა გშევ შენ.

ბ 4. ***ფუცა უფალმან და არა შეინანოს: შენ ხარ მღველ უკუნისამდე წესსა მას ზედა მეღქისედეკისსა.

5. უფალი მარჯუენით შენსა, შემუსრნა დღესა რისხვისა მისისა მეფენი.

6. საჯოს წარმართთა შორის და აღავსოს მძორებითა, შემუსრნეს თავნი მრავალთანი ქუეყანასა ზედა.

7. ნალუარევისაგან გზასა ზედა სუას; ამისთვის აღამალლოს თავი.

110

აღელუამ

ა 1. აღგიარო შენ, უფალო, ყოვლითა გულითა ჩემითა ზრახვისა შინა წრფელთასა და შესაკრებელსა.

2. დიდ არიან საქმენი ღმრთისანი, გამოსაძიებელ არიან ყოველსა შინა ნებანი მისნი;

3. აღსარებულ და დიდად შუენიერ არიან საქმენი მისნი, და სიმაართლე მისი ჰგეის უკუნითი უკუნისამდე.

4. საკენებელ-ყო საკვრველებათა მისთა, მოწყალე და შემწყნარებელ უფალი.

5. საზრდელი მოსცა მოშიშთა მისთა, მოიკვნოს უკუნისამდე აღტქმისა თვისისა.

6. და ძალი საქმეთა თვსთა უთხრა ერსა თვისსა

ბ 7. მიცემად მათდა სამკვდრებელი წარმართთა. საქმენი კელთა მისთანი კეშმარტიებამ და განკითხვა; სარწმუნო არიან ყოველივე მცნებანი მისნი.

8. განმტკიცებულ არიან უკუნითი უკუნისამდე, შექმნულ არიან კეშმარტიებით და სიწრფოებით.

29. შთაიკუთვლედ S. 31. მარჯუენით. S. „ღბა“ წაშლილია. „კანონი ივ“ წაშლილია. 109. 1. მარჯუენით. S. ქუეშე S. 2. კუერთხი S. 3. ბრწყინვალეობასა S. 5. მარჯუენით S. 110. რისხვისა S. 2. ნებანი S. 3. შუენიერ S. 4. საკვრველებათა S. 7. მცნებანი S.

* შთ. ე. 22. დ. 4. საქ. შე. 2. ზ. 34. ** 1. კრ. ინი. 15. დ. 25. ებრ. ლთ. 1. დ. 13. და. 10. გ. 13. *** ინი. 12. ე. 34. ებრ. ლთ. 5. ბ. 6. და 7. გ. 17.

9. ესნა მოუვლინა ერსა თჳსსა, ამცნო უკუნისამდე აღთქმა თჳსი; წმიდა არს და საშინელ სახელი მისი.

10. *დასაბამი სიბრძნისა შიში უფლისაჲ, ხოლო გულისკმის-ყოფაჲ კეთილი ყოველთა, რომელთა ყონ იგი, და ქებაჲ მისი ეგოს უკუნითი უკუნისამდე.

111

აღელუაჲ, წარწერისათჳს ანგეასა და ზაქარიასა

ა 1. ნეტარ არს კაცი, რომელსა ეშინის უფლისა, მცნებათა შინა მისთა ინებოს ფრიად;

2. ძლიერ იყოს ქუეყანასა ზედა ნათესაეი მისი, და თესლი წრფელთა იკურთხოს;

3. დიდებაჲ და სიმდიდრე სახლსა მისსა, და სიმართლე მისი ეგოს უკუნითი უკუნისამდე.

4. გამოუბრწყინდა ბნელსა შინა ნათელი წრფელთა, მოწყალე, და შემწყნარებელ და მართალ.

ბ 5. ტკილსა კაცსა ეწყალონ და ავასხის და განაგნეს სიტყუანი მისნი სასჯელსა შინა;

6. რამეთუ უკუნისამდე არა შეირყიოს,

7. საცხენებელად საუკუნოდ იყოს მართალი. ჰამბავისაგან ბოროტისა არა ეშინოდის;

8. განმზადებულ არს გული მისი სასოებასა უფლისასა. განმტკიცებულ არს გული მისი და არა შეეშინოს, ვიდრემდის იხილოს მტერთა მისთა.

9. **განაზნია და მისცა გლახაკთა, და სიმართლე მისი ჰგეოს უკუნითი უკუნისამდე, რქაჲ მისი ამაღლდეს დიდებითა.

10. ცოდვილმან იხილოს და განრისხნეს, კბილთა თჳსთა ილრქენდეს და დადნეს, და გულისთქმა ცოდვილისა წარწყმდეს.

დიდებაჲ

112

აღელუაჲ

ა 1. აქებდით ყრმანი უფალსა, აქებდით სახელსა უფლისასა.

2. ***იყავნ სახელი უფლისაჲ კურთხეულ ამიერთგან და უკუნისამდე;

3. ****მზისა აღმოსავალითგან ვიდრე დასავალამდე ქებულ არს სახელი უფლისაჲ.

4. მალალ არს ყოველთა თესლთა ზედა უფალი, და ცათა შინა არს დიდებაჲ მისი.

5. ვინ არს, ვითარ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი მალალთა შინა დამკვდრებულ არს.

6. და მდაბალთა ჰხედავს ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა?

111. 1. მცნებათა S. 10. ცოდვლმან „ღბჲ“ წამლილია. 2. 3. დასავალამდე S. აშიაზე სწერაჲ მხედრულად: ეკუთვნის დღის მცხეთის სობორუს ჩყნესა წელსა.

* ივთ. 1. ა. 7. და 9. გ. 10. ზირაქ. 1. ბ. 16. ** 2. კრიწთ. 9. გ. 9. *** ღწილ. 2. გ. 20. **** მლწაქი. 1. გ. 11.

- ბ 7. რომელმან აღადგინის ქუეყანისაგან გლახაკი და სკორეთაგან აღა-
ნაღლის დავრდომილი,
8. რათა დასუას იგი მთავართა თანა, მთავართა თანა ერისა მისისათა;
9. რომელმან დააშენის ბერწი სახლსა შინა, დედად შვილთა ზედა სახა-
რულევანად.

113

აღელუაჲ

- ა 1. *გამოსლვასა ისრაჴლისასა ეგვიპტით, სახლი იაკობისი ერისაგან
ბარბაროზთასა.
2. იყო პურიასტანი სიწმიდე მისა და ისრაჴლი საბრძანებელ მისა.
3. ზღუამან იხილა და ივლტოდა, და იორდანე უკუნიქცა მართლუკუნ.
4. მთანი იმღერდეს, ვითარცა ვერძნი, და ბორცუნი, ვითარცა კრავნი
ცხოვართანი.
5. რაჲ არს შენდა, ზღუაო, რამეთუ ივლტოდე, და შენ, იორდანე, რამე-
თუ უკუნიქცე მართლუკუნ?
6. მთანი, რამეთუ იმღერდით, ვითარცა ვერძნი და ბორცუნი — ვითარ-
ცა კრავნი ცხოვართანი.
7. პირისაგან უფლისა შეიძრა ქუეყანა, პირისაგან ღმრთისა იაკობისა,
8. რომელმან გარდააქცია კლდე ტბად წყალთა და კლდე განუკუეთელი
წყაროებად წყალთა.
ბ 1. ნუ ჩუენთვს, უფალო, ნუ ჩუენთვს, არამედ სახელსა შენსა ეც დიდე-
ბაჲ.
2. წყალობითა შენითა და ქეშმარიტებითა შენითა. ნუ სადა თქუან წარ-
მართთა: სადა არს ღმერთი იგი მათი?
3. ხოლო ღმერთმან ჩუენმან ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა ყოველივე,
რაცა უნდა, ქმნა.
4. **კერპნი წარმართთანი ოქროსანი და ვეცხლისანი ქმნულნი კელთა
კაცთანი;
5. პირ-ათქს და არა იტყვან, თუალ-ასხენ და არა ხედვენ,
6. ყურ-ასხენ და არა ესმის, ცხვრ-ასხენ და არა იყნოსენ,
7. კელ-ასხენ და არა განიხილვენ, ფერჯ-ასხენ და არა ვლენან, არცაღა
კმობენ კორცითა მათითა.
8. ემსგავსნედ მათ მოქმედნი მათნი და ყოველნი, რომელნი ესვენ მათ.
გ 9. სახლი ისრაჴლისა ესვიდა უფალსა; შემწე და შემწყყნარებელ არს
მათდა.
10. სახლი ჰარონისი ესვიდა უფალსა; შემწე და შესავედრებელ არს მათ-
და.
11. მოშიშნი უფლისანი ესვიდეს უფალსა; შემწე და მფარველ არს მათდა.
12. უფალმან მომიჯნენა ჩუენ და მაკურთხნა ჩუენ, აკურთხა სახლი ის-
რაჴლისა;

1. ბარბაროზთასა S. 3. ზღუამან S. 5. ზღუაო S. 6. მთანი S. 7. უფლისაჲ S. ღმრთი-
საჲ S. 8. განუკუეთელი S. მერვე მუხლის შემდეგ ხელახლად იწყება დამუხლვა. 2. თქუან S.

* გმ"ოსლ. 13. ა. 3. ** ქე"მო. 134. გ. 15. სიბ"რნ. 15. გ. 15.

13. აკურთხა სახლი აპრონისი, აკურთხნა უფალმან მოშიშნი მისნი, მცირედნი დიდთა თანა.

14. შეგძინენ უფალმან თქვენ ზედა, თქვენ ზედა და შვილთა თქუენთა ზედა;

და 15. კურთხეულ ხართ თქვენ უფლისა მიერ, რომელმან ქმნა ცანი და ქუეყანა.

16. ცანი ცათანი უფლისანი არიან, ხოლო ქუეყანა მოსცა ძეთა კაცთასა.

17. *არა თუ მკუდარნი გაქებდენ შენ, უფალო, არცა ყოველნი შთამავალნი ჯოჯოხეთისანი,

18. არამედ ჩუენ ცხოველნი ვაკურთხევდეთ უფალსა ამიერითგან და უკუნისამდე.

114

აღელუჲა

ა 1. შევიყუარე, რამეთუ ისმინოს უფალმან კმისა ვედრებისა ჩემისა.

2. მოყო ყური მისი ჩემდა, და მე დღეთა ჩემთა ვხადოდი მას.

3. გარემომადგეს მე საღმობანი სიკუდილისანი, და ჳირთა ჯოჯოხეთისათა მპოვეს მე; ჳირი და საღმობაჲ ვბოვე.

4. და სახელსა უფლისასა ვხადე:

5. ჳ უფალო, იესენ სული ჩემი. მოწყალე არს უფალი და მართალ. და ღმერთი ჩემი მწყალობელ.

6. დაიცავს ჩჩულთა უფალი; დავმდაბლდი, და მაცხოვნა მე.

7. მოიქეც, სულო ჩემო, განსასუენებლად შენდა, რამეთუ უფალმან კეთილი გიყო შენ,

8. რამეთუ იესენ სული ჩემი სიკუდილისაგან, თუალნი ჩემნი — ცრემლთაგან და ფერჯნი ჩემნი — ბორკილისაგან.

9. სათნო-ვეყო წინაშე უფლისა სოფელსა შინა ცხოველთასა.

ღიდებაჲ

115

აღელუჲა

10. **მრწმენა მე, რომლისათუსცა ვიტყოდე; ხოლო მე დავმდაბლდი ფრიად.

11. ***და ვთქუ განკრევებასა ჩემსა, რამეთუ: ყოველი კაცი ცრუ არს.

12. რაჲ მივიგო უფალსა ყოველისავეთუს, რომელი მომაგო მე?

13. სასუმელი ცხორებისა მოვილო და სახელსა უფლისასა ვხადო.

14. ლოცვანი ჩემნი უფალსა მივსენე წინაშე ყოველისა ერისა მისისა.

15. პატიოსან არს წინაშე უფლისა სიკუდილი წმიდათა მისთა.

ბ 16. ****ჳ უფალო, მე მონა შენი, მე მონა შენი და ძე მკველისა შენისა;

17. განაბხეთქენ საკრველნი ჩემნი, შენდა შეეწირო მსხუერპლი ქებისა და სახელსა უფლისასა ვხადო.

15. უფლისაჲ S. ცანი S. 16. ცანი S. 1. კმისა S. 7. განსასუენებლად .9. უფლისაჲ S. 15. უფლისა S. 17. მსხუერპლი. S.

* ბრ. ჳი. 2. დ. 17. ** 2. კრნ. 4. გ. 13. ***ამ. ლთ. 3. ა. 4. **** სიბრძნ. 9. ა. 5.

18. ლოცვანი ჩემნი უფალსა მიესცნე წინაშე ყოველისა ერისა მისისა.
19. ეხოთა სახლისა უფლისათა, შორის შენსა, იერუსალმე.

116

აღელუაჲ

- ა 1. *უგალობდით უფალსა ყოველი თესლები და აქებდით მას ყოველი ერი,
2. რამეთუ განძლიერდა ჩუენ ზედა წყალობაჲ მისი, **და კეშმარიტება უფლისაჲ ჰგეეს უკუნისამდე.

117

აღელუაჲ

- ა 1. აუარებდით უფალსა, რამეთუ კეთილ, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობაჲ მისი;
2. თქუნ სახლმან ისრაელისამან, რამეთუ კეთილ, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობაჲ მისი.
3. თქუნ სახლმან აპრონისმან, რამეთუ კეთილ, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობაჲ მისი,
4. თქუედ ყოველთა მოშიშთა უფლისათა, რამეთუ კეთილ, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობაჲ მისი.
5. ჰირსა ჩემსა ვხადე უფალსა, ისმინა ჩემი და გამომიყვანა მე ფართოდ.
6. უფალი არს მწე ჩემდა, არა შემეშინოს; რად მიყოს მე კაცმან?
7. ***უფალი არს მწე ჩემდა, მე ვიხილნე მტერნი ჩემნი.
ბ 8. კეთილ არს მოსაგ-ყოფა უფლისა მიმართ, ვიდრე მოსაგ-ყოფა კაცისა მიმართ;
9. კეთილ არს სასოებაჲ უფლისა მიმართ, ვიდრე სასოებაჲ მთავართა მიმართ.
10. ყოველი თესლები გარემომადგა მე, და სახელითა უფლისათა ვერეოდე მათ.
11. გარემომადგეს მე და მომიცვეს მე, და სახელითა უფლისაჲთა ვერეოდე მათ.
12. მომადგეს მე, ვითარცა ფუტკირნი გოლსა, და აღეტყინნეს, ვითარცა ცეცხლი ეკალთა შორის, და სახელითა უფლისაჲთა ვერეოდე მათ.
13. მივდერკე კენებით დაცემად, და უფალმან კელი აღმიპყრა მე.
14. ****ძალი ჩემი და გალობაჲ ჩემი უფალი და მეყო მე იგი მაცხოვარ.
15. ემაღ სიხარულისა და ცხორებისა საყოფელსა მართალთასა: მარჯუენემან უფლისამან ქმნა ძალი,

19 ოქლემ S. 4. თქუმდ S. 8. უფლისა S. 9. უფლისა S. 14. ამ მინაწერში ორ სტრიქონს ზაზი აქვს გადასული. წაშლილი არ იყოთხება. 15. მარჯუენემან S.

* რმლთ. 15. გ. 11. ** ინე. 12. ე. 34. *** ებრლ. 13. ა. 6. **** გამსლ. 15. ა. 2. ესაჲ. 12. ა. 2.

16. მარჯუენემან უფლისამან აღმამალა მე, მარჯუენემან უფლისამან ქმნა ძალი.
17. არა მოვკუდე, არამედ ვცხონდე და განვთქუნე მე საქმენი უფლისანი.
18. სწავლით განმსწავლა მე უფალმან და სიკუდილსა არა მიმცა მე.
19. განმიხუენით მე ბქენი სიმართლისანი, შევიდე მათ შინა და აუვარო უფალსა.
20. ესე არს ბქე უფლისად, და მართალნი შევლენ ამას შინა.
21. აღგიარო შენ, რამეთუ ისმინე ჩემი და იქმენ ჩემდა მაცხოვარ.
22. *ლოდი, რომელ შეუარაცხ-ყვეს მაშენებელთა, ესე იქმნა თავ კიდეთა.
23. უფლისა მიერ იყო ესე, და არს საკრველ წინაშე თუალთა ჩუენთა.
24. ესე არს ღღე უფლისად, რომელ ქმნა უფალმან; ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ ამას შინა.
25. ზ უფალო, მაცხოვრე მე, ზ უფალო, წარმიმართე მე.
26. *კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისადათა; გაკურთხენით თქუენ სახელითა უფლისადათა.
27. ღმერთი უფალი და გამოგვჩნდა ჩუენ; განზადეთ ღღესასწაული ქამსა ყუავილთასა ვიდრე რქათამდე საკურთხეველისათა.
28. ღმერთი ჩემი ხარი შენ, და აღგიარო შენ; ღმერთი ჩემი ხარი შენ, და აღმამალო შენ; აღგიარო შენ, რამეთუ ისმინე ჩემი და იქმენ ჩემდა მაცხოვარ.
29. აუარებდით უფალსა, რამეთუ კეთილ, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობად მისი.

კანონი იზ

ღიდებად

118

აღელუაბ

აღელუ.

1. ნეტარ არიან უბიწონი გზასა, რომელნი ელენან შჯულსა უფლისასა.
2. ნეტარ არიან, რომელნი გამოიკულუევენ წამებათა მისთა, ყოვლითა გულითა გამოიძინენ იგი.
3. რამეთუ არა მოქმედნი უსჯულოებისანი გზათა მისთა ვიდოდეს.
4. შენ ამცენ მცნებათა შენთა დამარხვად ფრიად.
5. წარ-თუ-მცა-მართებულ იყენეს გზანი ჩემნი დაცვად სიმართლეთა შენთა.
6. მაშინ არა მრცხუნოდის, რაქამს ვხედვიდე მე ყოველთა მიმართ მცნებათა შენთა.

16. მარჯუენემან. S. უფლისამან S. მარჯუენემან S. უფლისამან S. 18. განსწავლა S. 19. განმისტენით. S. 22. შეუარაცხუელს S. ამ მუხლის გასწორებ გრძელი მინაწერია. თავში ორი სტრიქონი და ბოლოში ოთხი საბას ხელთ სწერია. 23. უფლისად S. 24. ვიშუებდეთ S. 29. „ღბ-ჯ“ წაშლილია. აღ-ჯ „კანონი იზ“ წაშლილია. 2. წამებათა 9. 4. მცნებათა S. 6. მრცხუნოდის S. მცნებათა S.

* ესაია. 28. ღ. 16. მთ-ე. 21. ღ. 42. მრ-ჯ. 12. ა. 10. ლქ-ა. გ. 17. საქ-შე. 4. ბ. II. რომ. 9. ზ. 33. 1. პტრ-ე. 2. ბ. 7. ** მთ-ე. 21. ა. 9. ამ მინაწერში შედგევი ხუთი სტრიქონი წაშლილია: რმ-ლთ. 9. მ 33. 1 პეტრ. 3. ა. 6. ესაია. 28. ფ. ღ. 1. გ.

7. აღვიარო შენ სიწმინდობითა გულისათა, რაჟამს ვისწავლნე მე განკითხვანი სიმართლისა შენისანი.
8. სიმართლენი შენნი ვიმარხნე; ნუ დამაგდებ მე ვიდრე ფრიად.

ბეთ

9. რადთამე წარიმართოს ჰაბუკმან გზა თუსი? არამედ იმარხნეს თუ სიტყუანი შენნი.
10. ყოვლითა გულითა ჩემითა გამოვიძიე შენ; ნუ განმაშორებ მე მცნებათაგან შენთა.
11. გულსა შინა ჩემსა დავიფარენ სიტყუანი შენნი, რათა არა შეგცოდო შენ.
12. კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, მასწავენ მე სიმართლენი შენნი.
13. ბაგითა ჩემითა მიუთხრენ ყოველნი სამართალნი პირისა შენისანი.
14. გზასა წამებათა შენთასა განვსცხრებოდე, ვითარცა ყოვლითა სიმღიდრითა.
15. მცნებათა შენთა გულსა ვეტყოდი და განვიცადნე მე გზანი შენნი.
16. სიმართლეთა შენთასა ვიწუროდი და არა დავივიწყოდი მე სიტყუანი შენნი.

გიმელ

- გ 17. მომაგე მონასა შენსა, ვცხოვრე და დავიმარხნე სიტყუანი შენნი.
18. განანათლენ თუალნი ჩემნი, და განვიცადნე საკრველებანი შჯულითა შენისანი.
19. მწირ ვარი მე ქუეყანასა ზედა, ნუ დაჰფარავ ჩემგან მცნებათა შენთა.
20. სურვიელ იქმნა სული ჩემი გულის-თქმად სამართალთა შენთა ყოველსა ჟამსა.
21. შეპრისხენ შენ ამპარტავანთა; წყევულ არიან, რომელთა გარდააქციენ მცნებათაგან შენთა.
22. მოსპე ჩემგან ყუედრებად და შეურაცხებად, რამეთუ წამებანი შენნი გამოვიძიენ.
23. და რამეთუ დასხდენ მთავარნი, ჩემთვის ძვრსა იტყოდეს, ხოლო მონა შენი ზრახვიდა სიმართლეთა შენთა.
24. და რამეთუ წამებანი შენნი წურთა არიან ჩემდა და ზრახვა ჩემდა არიან სიმართლენი შენნი.

დალეთ

- დ 25. მიეახლა სული ჩემი მიწასა, მაცხოვრე მე სიტყუსაებრ შენისა.
26. გზანი ჩემნი გითხრენ შენ, და ისმინე ჩემი; მასწავენ მე სიმართლენი შენნი.
27. გზა სიმართლეთა შენთა გულისკმა-მიყავ მე, და ვიტყოდი მე საკრველებათა შენთა.
28. მიერულა სულსა ჩემსა მოწყინებითა; დამამტკიცე მე სიტყუთა შენითა.
29. გზა სიცრუმსა განმაშორე ჩემგან და სჯულითა შენითა შემიწყალე მე.

9. სიტყუანი S. 10. მცნებათაგან S. 21. მცნებათაგან S. 22. ყუედრებად S. 23. ზრახვა S. 27. გულისკმა S. საკრველებათა S. 29. სიცრუმსა S.

30. გზა ჭეშმარიტებისა სათნო-ვიყავ და სიმართლენი შენნი მე არა დავი-ვიწყენ.

31. შევეყავ წამებათა შენთა; უფალო, ნუ მარცხუნ მე.

32. გზასა მცნებათა შენთასა ვრბიოდე, რაჟამს განავრცე გული ჩემი.

ლე

ე 33. შჯულიერ-მყავ მე, უფალო, გზასა სამართალთა შენთასა, და გამო-ვიძიო იგი მარადის.

34. გულისკმა-მიყავ მე და გამოვიძიო შჯული შენი და დავიმარხო იგი ყოვლითა გულითა ჩემითა.

35. მიძლოდე მე ალაგსა მცნებათა შენთასა, რამეთუ იგი მთნდა მე.

36. მოდრიცე გული ჩემი წამებათა შენთა და ნუ ანგაპრებასა.

37. მოაქციენ თულნი ჩემნი, რათა არა იხილონ ამავეობად, და გზათა შენთა მაცხოვნე მე.

38. დაამტკიცე მონისა შენისა თანა სიტყუად შენი, რათა მეშინოდის მე შენგან.

39. მოსპე ჩემგან ყუედრებად იგი, რომელსაცა ვეჭუ მე, რამეთუ სამარ-თალნი შენნი ტკბილ არიან.

40. ესერა, გულმან მითქუა მცნებათა შენთა; სიმართლითა შენითა მაცხოვნე მე.

ოავ

8 41. და მოვედინ ჩემ ზელა წყალობად შენი, უფალო, და მაცხოვარებად შენი სიტყუსაებრ შენისა.

42. და მიუგო მაყუედრებელთა ჩემთა სიტყუად, რამეთუ მე სიტყუასა შენ-სა ვესავ.

43. და ნუ განაშორებ პირსა ჩემსა სიტყუასა ჭეშმარიტებისასა სრულიად, რამეთუ მე სამართალთა შენთა ვესავ:

44. და დავიცვა შჯული შენი მარადის, უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე.

45. და ვილოდე მე ფართოსა, რამეთუ მცნებანი შენნი გამოვიძიენ.

46. და ვიტყოდე მე წამებათა შენთა წინაშე მეფეთასა და არა მრცხუნ-ნოდა.

47. და ვიწურთიდ მცნებათა შენთა, რომელნიცა შევიყვარენ ფრიად.

48. და აღვიყარენ კელნი ჩემნი მცნებათა შენთა მიმართ, რომელნიცა შევიყუარენ და ვზრახვედ სიმართლეთა შენთა.

ზაინ :

8 49. მომაკსენე სიტყუად შენი მონასა შენსა, რომლისა მოსავ-მყავ მე.

50. ამან ნუგეშინის-მცა მე სიმდაბლესა შინა ჩემსა, რამეთუ სიტყუამან შენმან მაცხოვნა მე.

51. ამპარტავანნი უსჯულოებდეს ფრიად, ხოლო მე შჯულისა შენისაგან გარდავაქციე.

31. წამებათა S. მარცხულ S. 32. მცნებათა S. 34. გულისკმა S. 35. მცნებათა S. 36. წამებათა S. 39. ყუედრებად S. 42. მაყუედრებელთა S. სიტყუასა S. 43. სიტყუასა S. 46. მრცხუნ-ნოდა S. 48. მცნებათა S. 50. სიტყუამან S.

52. მოვიკსენენ სამართალნი შენნი საუკუნითგან, უფალო, და ნუგეშინს-მეცა მე.
53. ურვამან შემიპყრა მე ცოდვილთამან, რომელთა დაუტევეს შჯული შენი.
54. საგალობელ იყენეს ჩემდა სამართალნი შენნი ადგილსა მას მწირობისა ჩემისასა.
55. მოვიკსენე ღამე სახელი შენი, უფალო, და დავიცევ შჯული შენი.
56. ესე მეყო მე, რამეთუ სამართალნი შენნი გამოვიძიენ მე.

ეთ

57. ნაწილი ჩემი ხარი შენ, უფალო, ვთქუ, რათა ვიმარხო შჯული შენი.
58. ვლოცევდ პირსა შენსა ყოვლითა გულითა ჩემითა, შემიწყალე მე სიტყუსაებრ შენისა.
59. განვიზრახვედ გზათა შენთა და მოვაქციენ ფერკნი ჩემნი წამებათა შენთა.
60. განვეშზაღე და არა შევეძრწუნდი, რამეთუ ვიმარხენ მე მცნებანი შენნი.
61. საბელნი ცოდვილთანი მომეხუნეს მე, და შჯული შენი მე არა დავივიწყე.
62. შუვალამე აღვდეგი აღსაარებად შენდა განკითხვათათჳს სიმაართლისა შენისათა.
63. შევეყავ მე ყოველთა მოშიშთა შენთა და რომელთა დაიცვნიან მცნებანი შენნი.
64. წყალობითა შენითა, უფალო, სავსე არს ქუეყანა; სიმაართლენი შენნი მასწავენ მე.

ტეთ

65. სიტკბოებანი ჰყავ მონისა შენისა თანა, უფალო, სიტყუსაებრ შენისა.
66. სიტკბოებაჲ და სწავლულებაჲ და მეცნიერებაჲ მასწავე მე, რამეთუ მცნებანი შენნი მრწმენნეს მე,
67. პირველ დამდაბლებად ჩემდადმდე მე ვცოდე, ამისთვის სიტყუად შენი ვიმარხე.
68. ტებელ ხარ შენ, უფალო, და სიტკბოებითა შენითა მასწავენ მე სიმაართლენი შენნი.
69. გამრავლდა ჩემ ზედა სიცრუე ამპარტავანთა, ხოლო მე ყოვლითა გულითა ჩემითა გამოვიძინე მცნებანი შენნი.
70. შეიყო, ვითარცა სძე, გული მათი, ხოლო მე შჯულსა შენსა ვიტყოდე.
71. კეთილ არს ჩემდა, რამეთუ დამამდაბლე, რათა ვისწავლნე მე სიმაართლენი შენნი.
72. კეთილ არს ჩემდა შჯული პირისა შენისა უფროს ათასეულისა ოქროსა და ვეცხლისა.

იოთ

o 73. კელთა შენთა შემქმნეს მე და დამბადეს მე, გულსკმა-მიყავ მე, და ვისწავლენ მე მცნებანი შენნი.

74. მოშიშნი შენნი მხედვიდენ მე და იხარებდენ, რამეთუ მე სიტყუათა შენთა ვესავ:

75. გულსკმა-ვყავ, უფალო, რამეთუ სიმართლით არიან განკითხვანი შენნი, და ქეშმარიტად დამამდაბლე მე.

76. იყავ წყალობა შენი ნუგეშინის-მცემელ ჩემდა სიტყუსაებრ შენისა, მონისა შენისა.

77. მოვიდენ ჩემ ზედა მოწყალეხანი შენნი, და ვცხოვდე, რამეთუ შჭული შენი არს ზრახვა ჩემდა.

78. პრცხუნოდენ ამპარტავანთა, რამეთუ სიცრუით უსჯულოებდეს ჩემდა მომართ, ხოლო მე გულსა ვეტყოდი მცნებათა შენთა.

79. მომაქციედ მე მოშიშთა შენთა და რომელთა იცნიან წამებანი შენნი.

80. იყავ გული ჩემი უბიწო სამართალთა შინა შენთა, რათა არა მრცხუენეს მე.

ხათ

კ 81. მოაკლდების მაცხოვარებისა შენისა მიმართ სულსა ჩემსა, რამეთუ მე სიტყუათა შენთა ვესავ.

82. მოაკლდეს თულანი ჩემნი სიტყუათა მიმართ შენთა, მეტყუედ რაჲ: ოდესმე ნუგეშინის-მცე მე?

83. რამეთუ ვიქმენი, ვითარცა თხიერი ნეფხუასა, ხოლო სიმართლენი შენნი მე არა დავივიწყენ.

84. რაოდენმე არიან დღენი მონისა შენისანი? ანუ ოდესმე ჰყო სასჯელი ჩემი მღევართა ჩემთავან?

85. მითხრეს მე უსჯულოთა ზრახვა, არამედ არა იყო, ვითარ შჭული შენი, უფალო.

86. ყოველნი მცნებანი შენნი ქეშმარიტებით არიან; უსამართლოდ მღევნიდეს მე, შემეწიე მე.

87. წუთლა წარმწყმედდეს მე ქუეყანასა ზედა, ხოლო მე არა დაუტევენ მცნებანი შენნი.

88. წყალობითა შენითა მაცხოვრე მე, და დავიმარხნე წამებანი პირისა შენისანი.

ლამედ

ლ 89. უკუნისანდე, უფალო. სიტყუად შენი დაადგრების ცათა შინა.

90. და ნათესავითი ნათესავადმდე ქეშმარიტებად შენი; დაფუძნე ქუეყანა და ჰგიეს.

91. ბრძანებასა შენსა ელის დღე, რამეთუ ყოვლითურთ გმონებს შენ.

92. არა თუმცა შჭული შენი ზრახვა იყო ჩემდა, მაშინვე საშემცა წარწყმდი სიმდაბლესა შინა ჩემსა.

73. დამბადეს S. გულსკმა S. მცნებანი. 74. მხედვუნ S. 75. გულსკმა S. 77. მოვე-
დონ S. 78. პრცხუნოდენ S. 78. სიცრუით S. მცნებათა S. 79. წამებანი S. 80. მრცხუნეს S.
81. სიტყუათა S. 84. რაოდენ მე S. 87. მცნებანი S. 88. წამებანი. 91. ბრძანებასა S.

93. უკუნისამდე არა დავივიწყენ მე სიმაროლენი შენნი, რამეთუ ამას შინა მაცხოვრე მე.

94. შენი ვარ, მაცხოვრე მე, რამეთუ სიმართლენი შენნი გამოვიძიენ მე.

95. მელოდეს მე ცოდვილნი წარწყმედად, რამეთუ წამებანი შენნი გულისკმა-ვყვენ.

96. ყოვლისა დასასრულისა ვიხილე ოხჳანი; ფართო არს მცნებაჲ შენი ფრიად.

მემ

მ 97. რაბამად შევიყუარე შჯული შენი, უფალო, ყოველსა დღესა წურთა არს ჩემდა.

98. უფროს მტერთა ჩემთასა მეცნიერ-მყავ მე მცნებათა შენთა, რამეთუ უკუნისამდე ჩემნი არიან.

99. უფროს ყოველთა მასწავლელთა ჩემთასა გულისკმა-ვყავ, რამეთუ წამებანი შენნი წურთა არიან ჩემდა.

100. უფროს მოხუცებულთასა გულისკმა-ვყავ, რამეთუ წამებანი შენნი გამოვიძიენ მე.

101. ყოვლისაგან გზისა უკეთურისა დავაყენენ ფერკნი ჩემნი, რათა ვი-მარხნე მე სიტყუანი შენნი.

102. სამართალთა შენთაგან არა გარდავაქციენ, რამეთუ შენ შჯულიერ-მყავ მე.

103. რაბამად ტკბილ არიან სასასა ჩემსა სიტყუანი შენნი, უფროს თაფ-ლისა პირსა ჩემსა.

104. მცნებათა შენთაგან გულისკმა-ვყავ; ამისთვის მოვიძულე ყოველი გზა სიცრუისა.

ნონ

ნ 105. სანთელ არს ფერკთა ჩემთა შჯული შენი და ნათელ-ალაგთა ჩემთა.

106. ვფუტე და დავამტკიცე, რათა დავიციუნე მე განკითხვანი სიმართლი-სა შენისანი.

107. დავმდაბლდი ფრიად; უფალო, მაცხოვრე მე სიტყუსაებრ შენისა.

108. ნებსითი პირისა ჩემისა სათნო-იყავ, უფალო, და სამართალნი შენ-ნი მასწავენ მე.

109. სული ჩემი კელთა შენთა შინა არს მარადის, და შჯული შენი მე არა დავივიწყე.

110. დამირწყეს მე ცოდვილთა მახე, და მცნებათა შენთაგან მე არა შევს-ცეთ.

111. დავიმკვდრენ წამებანი შენნი უკუნისამდე, რამეთუ სიხარულ არიან გულსა ჩემისა.

112. მოვდრიკე გული ჩემი ყოფად სამართალთა შენთა უკუნისამდე მერ-მისა მისთვის მოსაგებელისა.

93. „სს“უშნი“ წაშლილია. 95. ცოდვლნი S. წამებანი S. გულისკმაჲ S. 97. რაბამად S. 98. მცნებათა S. 99. გულისკმაჲ S. 100. გულისკმაჲ S. 103. რაბამად S. სიტყუანი S. 104. მცნებათა S. გულისკმაჲ S. სიტყუისა S. 110. ცოდვლთა S.

სიემხ

- ა 113. უსჯულონი მოვიძულენ, ხოლო შჯული შენი შევიყუარე.
 114. შემეწე და კელისა ამპყრობელი ჩემი ხარი შენ, მე სიტყუათა შენთა ვესავ.
 115. მისდერკით ჩემგან, უკეთურნო, და გამოვიძინე მცნებანი ღმრთისა ჩემისანი.
 116. შემეწიე მე სიტყუსაებრ შენისა და მაცხოვნე მე და ნუ მარცხუნე მე სასოებისაგან ჩემისა.
 117. შემეწიე მე, და ვსცხონდე და ვიწურთიდე მე სიმართლეთა შენთა ყოველსა ჟამსა.
 118. შეურაცხ-ჰყვენ ყოველნი, რომელნი განგიდგეს სამართალთაგან შენთა, რამეთუ სიტყუვით იყვენს ზრახვანი მათნი.
 119. გარდამავალად შევჰრაცხენ ყოველნი ცოდვილნი ქუეყანისანი, ამის-თს შევიყუარენ წამებანი შენნი.
 120. განმსჭულენ შიშითა შენითა ჯორცნი ჩემნი, რამეთუ საშველთა შენთაგან შემეშინა.

აინ

- ო 121. ვყავ განკითხვა და სიმართლე; ნუ მიმცემ მე მავნებელთა ჩემთა.
 122. შეიწყნარე მონა შენი კეთილსა შინა, და ნუ ცილსა შემწამებენ მე ამპარტავანი.
 123. მოაკლდა თუალთა ჩემთა მაცხოვარებისა მიმართ შენისა და სიტყუ-ათა მათ სიმართლისა შენისათა.
 124. ყავ მონისა შენისა თანა წყალობისაებრ შენისა და სიმართლენი შენ-ნი მასწავენ მე.
 125. მონა შენი ვარ; მეცნიერ-მყავ მე, და გულისკმა-ვყვენ წამებანი შენ-ნი.
 126. ჟამი არს მსახურებად უფლისა, რამეთუ განაქარვეს შჯული შენი. ამისთს შევიყუარენ მცნებანი შენნი უფროს ოქროსა და ანთრაკისა;
 128. ამისთს ყოველთა მიმართ მცნებათა შენთა წარვჰმართე და ყოველი გზად სიტყუასა მოვიძულე.

ჰე

- ბ 129. საკვრველ არიან წამებანი შენნი, ამისთს გამოიძინა ესენი სულ-მან ჩემმან.
 130. განცხადებამ სიტყუათა მათ შენთა განანათლებს და გონიერ-ჰყოფს ჩჩულთა;
 131. პირი ჩემი აღვადე და მოვილე სული, რამეთუ მცნებათა შენთა მსუ-როდა. დიდება
 132. მოიხილე ჩემ ზედა და შემეწყალე მე სამართალთათს მოყუარეთა სახელისა შენისათა.
 133. სლვანი ჩემნი წარმართენ სიტყუათაებრ შენთა, და ნუ მეუფლებინ მე ყოველი უსჯულოება.

114. სიტყუათა S. 115. გამოვიძინე S. მცნებანი- S. ღმრთისა S. 116. მარცხუნე S. 119. ცოდვილნი S. 123. სიტყუათა S. 125. გულასქმა S. 126. მსახურებად S. უფლისა S. 128. მცნებათა S. სიტყუისა S., 130. სიტყუათა S. 131. მცნებათა S. 132. „ღმა“ წამლილია. 133. სიტყუათაებრ S.

134. მივსენ მე ცილისწამებისაგან კაცთასა, და დავიცუნე მცნებანი შენნი.
135. გამოაჩინე პირი შენი მონისა შენისა ზედა და მასწავენ მე სიმართლენი შენნი.
136. ნაკადულნი წყალთანი გარდამოდოდეს თულათა ჩემთა, რამეთუ არა დავიცევ შჯული შენი.

სადე

137. მართალ ხარ შენ, უფალო, და წრფელ არიან განკითხვანი შენნი.
138. ამცენ სიმართლე წამებათა შენთა, და ჭეშმარიტ არს ფრიად.
139. განმკაფა მე შურმან შენმან, რამეთუ დაივიწყეს სიტყუა შენი მტერთა ჩემთა.
140. გამოჯურვებულ არს სიტყუა შენი ფრიად, და მონამანცა შენმან შეიყუარა იგი.
141. ყრმა ვარი მე და შეურაცხ, ხოლო სიმართლენი შენნი მე არა დავივიწყებ.
142. სიმართლე შენი სიმართლე არს უკუნისამდე და შჯული შენი — ჭეშმარიტ.
143. პირთა და ლუაწლთა მპოეს მე, და მცნებანი შენნი ზრახვა იყვენეს ჩემდა.
144. სიმართლით არიან განკითხვანი შენნი უკუნისამდე, გულისკმა-მიყავ და ვცხოვნდე.

კოფ

- ჟ 145. დაღად-ვყავ ყოვლითა გულითა ჩემითა; ისმინე ჩემი, უფალო, და სიმართლენი შენნი მოვიძინე.
146. კმა-ვყავ შენდამი, მივსენ მე, და დავიცუნე წამებანი შენნი.
147. აღვიმსთუე უჟამოსა და კმა-ვყავ, რამეთუ მე სიტყუათა შენთა ვესავე:
148. აღვიმსთუეს თულათა ჩემთა განთიად ზრახვად სიტყუათა მათ შენთა.
149. ვმისა ჩემისა ისმინე, უფალო, წყალობითა შენითა და სამართლითა შენითა მაცხოვრე მე.
150. მიეახლნეს მღევარნი ჩემნი უსჯულოებასა, ხოლო შჯულსა შენსა განეშორნეს.
151. ახლოს ხარ შენ, უფალო, და ყოველნი გზანი შენნი ჭეშმარიტებით არიან.
152. დასაბამითგან ვცან წამებათაგან შენთა, რამეთუ უკუნისამდე დააფუძნენ შენ ივინი.

რეს

- რ 153. იხილე სიმდაბლე ჩემი და მივსენ მე, რამეთუ შჯული შენი მე არა დავივიწყებ.
154. საჯე შჯა ჩემი და მივსენ მე და სიტყუთა შენითა მაცხოვრე მე.
155. შორს არს ცოდვილთაგან ცხორებად, რამეთუ სამართალნი შენნი არა გამოიძინეს.

134. მცნებანი S. 138. წამებათა S. 144. გულისკმა S. 146. კმა S. 147. აღვიმსთუე S. კმა S. სიტყუათა S. 148. აღვიმსთუეს S. სიტყუათა S. 150. უსჯულოებასა S. 152. დასაბამითგან S. წამებათაგან S. 155. არსიარ S. ცოდვლთაგან S.

156. წყალობანი შენნი მრავალ არიან, უფალო; სამართლითა შენითა მაცხოვრე მე.
157. მრავალ არიან მღევარნი ჩემნი და მპჭირვებელნი ჩემნი, და წამებთა შენთაგან არა გარდაეპყიე.
158. ვიხილენ უგულსკმონი და დავდნებოდე, რამეთუ სიტყუანი შენნი არა დაიმარხნეს.
159. იხილე, რამეთუ მცნებანი შენნი შევიყუარენ; უფალო, წყალობითა შენითა მაცხოვრე მე.
160. დასაბამი სიტყუათა მათ შენთა ჰეშმარტებამ არს, და უკუნისამდე ყოველნი განკითხვანი სიმართლისა შენისანი.

სინ

- ს 161. მთავარნი მღვენიდეს მე ცუდად, და სიტყუათა შენთაგან შეეშინა გულსა ჩემსა,
162. ვიხარებდე მე სიტყუათა შენთა ზედა, ვითარცა ვინ პოვის ტყუილ დიდძალი.
163. ცოდვა მოვიძულე და მოვიძაგე, ხოლო შჯული შენი შევიყუარე.
164. შუღღზის ღლესა შინა გაქებდი შენ განკითხვათათჳს სიმართლისა შენისათა.
165. მშუღობამ მრავალ არს მათ თანა, რომელთა უყუარს შჯული შენი, და არა არს მათ თანა საცთურ.
166. ველოდე მე მაცხოვარებასა შენსა, უფალო, და მცნებანი შენნი შევიყუარენ.
167. დაიცვნა სულმან ჩემმან წამებანი შენნი და შეიყუარნა იგინი ფრიად.
168. დავიმარხენ მცნებანი შენნი და წამებანი შენნი, რამეთუ ყოველნი გზანი ჩემნი წინაშე შენსა არიან, უფალო,

თავ

- ტ 169. მიეახლენ ლოცვა ჩემი წინაშე შენსა, უფალო, და სიტყუათა შენითა გულისკმა-მიყავ მე.
170. შევედინ შენ წინაშე ვედრებამ ჩემი, უფალო, და სიტყუათა შენითა მივსენ მე.
171. აღმოთქუან ბაგეთა ჩემთა გალობამ შენი, რაჟამს მასწავლნე მე სიმართლენი შენნი.
172. თქუნეს ენამანცა ჩემმან სიტყუანი შენნი, რამეთუ ყოველნი მცნებანი შენნი სიმართლით არიან.
173. იყავნ კელი შენი მაცხოვრად ჩემდა, რამეთუ მცნებანი შენნი აღვირჩიენ.
174. მსუროდა მაცხოვარებამ შენი, უფალო, და სჯული შენი არს ზრახვა ჩემდა.
175. ცხონდეს სული ჩემი და გაქებდეს შენ, და სამართალნი შენნი შემწინენ მე.

176. შევსცეთი მე, ვითარცა ცხოვარი წყმედული; მომიძიე მონა შენი, რამეთუ მცნებანი შენნი მე არა დავივიწყენ.

კანონი იმ

დიდებად

119

გალობაჲ აღსავალთა

- ა 1. ჰირსა ჩემსა უფლისა მიმართ ლაღად-ვყავე, და ისმინა ჩემი.
2. უფალო, იცხენ სული ჩემი ბაგეთაგან ცრუთა და ენისა მზაკუარისაგან.
3. რამ მოგეტეს შენ, ანუ რამ შეგეძინოს შენ ენისათჳს მზაკუარისა?
4. ისარნი ძლიერისანი ლესულ არიან ნაკუერცხალთა თანა ოჯრებისათა.
- ბ 5. ვაჲ მე, რამეთუ განმიგრძა მე მწირობაჲ ჩემი, და დავემკვდრე მე საყოფელთა თანა კედარისათა.
6. მრავალ ჟამ დაიმკვდრა სულმან ჩემმან მოძულეთა თანა მშჳდობისათა.
7. და მე ვიყავე მამშჳდებელ; რაჟამს ვეტყოდე მათ, ივინი მბრძოდეს მე ცუდად.

120

გალობაჲ აღსავალთა

- ა 1. აღვიხილენ *თუალნი ჩემნი მათათა, ვინა მოვიდეს შეწეგნა ჩემი?
2. შეწეგნა ჩემი უფლისა მიერ, რომელმან ქმნნა ცანი და ქუეყანაჲ.
3. ნუ მისცემ შეძრვად ფერკსა შენსა, არცა ჰრულეს მცველსა შენსა.
4. აჰა, არა ჰრულეს, არცა დაიძინოს მცველმან ისრაჴლისამან.
- ბ 5. უფალმან გიცვას შენ, უფალი მფარველ შენდა კელსა ზედა მარჯუენსა შენსა.
6. მზემან დღისი შენ. არა შეგწუას, არცა მთოვარემან ღამე.
7. უფალმან გიცვას შენ ყოვლისაგან ბოროტისა, დაიცვას სული შენი უფალმან.
8. უფალმან იცევიან შესლვა შენი და გამოსლვა შენი ამიერითგან და უკუნისამდე.

121

გალობაჲ აღსავალთა

- ა 1. ვიხარე, რომელთა მრქუეს მე: სახლსა უფლისასა შევიდეთ.
2. და დადგომილ იყვენეს ფერკნი ჩემნი ეზოთა შენთა, იერუსალჴმ.
3. იერუსალიმი შენებულ არს, ვითარცა ქალაქი, რომლისა საყოფელი მისი მის თანა.
4. რამეთუ მუნ აღჯდეს ტომნი, ტომნი უფლისანი საწამებელად ისრაჴლისა და, აღსარებელ სახელისა უფლისა.

176. მცნებაინი S. „ღბ“ ა წაშლილია. „კანონი იმ“ წაშლილია. 118. 1. უფლისაჲ S. 2. ბაგეთაგან S. ცრუთა S. 4. ნაკუერცხალთა S. 120. 1. აღვიხილენ S. 2. უფლისაჲ S. ქმნა S. ცანი S. 5. მარჯუენსა S. 121. 1. მრქუეს S. 2. იმ ლმ S. 3. იმ ლიმი S. 4. უფლისაჲ S.

* ნეშტა 20. გ. 17.

5. რამეთუ მუნ დაიდგნეს საყდარნი სასჯელისანი, საყდარნი სახლსა მას შინა ღავეითისა.

ბ 6. იკითხეთ მშვდობამ იერუსალჴმისა და განგებულებამ მოყუარეთა შენთა.

7. იყავნ მშვდობამ ძალითა შენითა და იეფობამ გოდოლ-ტაძრებსა შენსა.

8. ძმათა ჩემთათუს და მეგობართა ჩემთათუს ვიტყოდე მე მშვდობასა შენთუს.

9. სახლისათუს უფლისა ღმრთისა ჩუენისა გამოგითხოვე კეთილი შენ.

122

გალობამ აღსავალთა

ა 1. შენდამი აღვიხილენ თუალნი ჩემნი, რომელი დამკვდრებულ ხარ ცათა შინა.

2. აბა, ესერა, ვითარცა თუალნი მონათანი, ჳელთა მიმართ უფალთა მათთასა და ვითარცა თუალნი მჳეველისანი, ჳელთა მიმართ დედოფლისა თუსოსათა, ეგრეთცა თუალნი ჩემნი, უფლისა მიმართ, ღმრთისა ჩუენისა, ვიდრემდის შემიწყალნეს ჩუენ.

3. მიწყალენ ჩუენ, უფალო, მიწყალენ ჩუენ, რამეთუ მრავლითა აღვივსენით ჩუენ შეურაცხებითა.

4. უფრომსად აღივსო სული ჩუენი ყუედრებითა მდიდართამათა და შეურაცხებითა ამპარტავანთამათა.

123

გალობამ აღსავალთა

ა 1. არა თუმცა უფალი იყო ჩუენ თანა, თქუნ ისრაჴლმან,

2. არა თუმცა უფალი იყო ჩუენ თანა, რაჳამს კაცნი აღდგებოდეს ჩუენ ჴელა,

3. ცხოველნიცა ვიდრემე შთამთქნეს ჩუენ, რაჳამს განრისხნა გულისწყრომა მათი ჩუენ ჴელა.

4. წყალთამცა ვიდრემე დამთქნეს ჩუენ,

5. ღუარსა განჯდა სული ჩუენი. განჯდამეა სული ჩუენი წყალსა მას შინა დაუდგრომელსა?

ბ 6. კურთხეულ არს უფალი, რომელმან არა მიმცნა ჩუენ ნაღირად კბილთა მათთა.

7. სული ჩუენი, ვითარცა სირი, განერა მახისა მისგან ზონადირეთასა; საბრკე შეიმუსრა, და ჩუენ განვერენით.

8. შეწევნა ჩუენი სახელითა უფლისამათა, რომელმან ქმნა ცანი და ქუეყანა.

ღიდებამ

8. მეგობართა S. მშვდობასა S. 9. უფლისა S. ღმრთისა S. 122. 2. მჳეველისანი S. უფლისა S. ღმრთისა S. 4. ყუედრებითა S. 128. 8 ცანი S. „ღბ“ წაშლილა.

124

გალობა აღსავალთა

ა 1. რომელნი ესვენ უფალსა, ვითარცა მთაჲ სიონი; არა შეირყიოს უკუნისამდე, რომელი დამკვდრებულ არს იერუსალმს.

2. მთანი გარემოს მისსა, და უფალი გარემოს ერისა თვისსა ამიერიტგან და უკუნისამდე.

3. რამეთუ არა დაუტეოს უფალმან კუერთხი ცოდვილთა ნაწილსა ზედა მართალთასა, რაჲთა არა მიევენნენ მართალთა უსჯულოებად კელნი მათნი.

4. კეთილი უყავ, უფალო, სახიერთა და გულითა წრფელთა,

5. ხოლო რომელთა გარდააქციონ გულარძნილებად, მიიყვანნეს იგინი უფალმან ნოქმედთა თანა უსჯულოებისათა. მშუდობაჲ ისრაჲლსა ზედა.

125

გალობა აღსავალთა

ა 1. რაჲამს მოაქცია უფალმან ტყუჴ სიონისა, ვიქმნენით ჩუენ ნუგეშინისცემულ.

2. მაშინ აღივსო სიხარულითა პირი ჩუენი და ენაჲ ჩუენი — გალობითა; მაშინ თქუან წარმართთა შორის: განადიდა უფალმან ყოფა მათ თანა.

3. განადიდა უფალმან ყოფა ჩუენ თანა, და ვიქმნენით ჩუენ სახარულეგან.

4. მოაქციე, უფალო, ტყუჴ ჩუენი, ვითარცა ღუარნი ბლუარითა.

5. რომელნი სთესვიდენ ცრემლით, მათ სიხარულით მოიმკონ.

6. მისლვით მივიდოდეს და ტიროდეს, რომელნი სთესვიდეს თესლსა მათსა; მისლვით მოვიდოდეს და უხაროდა, რომელთა მოაქუნდა მქელეულები მათი.

126

გალობა აღსავალთა

ა 1. არა თუმცა უფალმან აღაშენა სახლი, ცუდად შურებიან მაშენებელნი მისნი; არა თუმცა უფალმან დაიცვა ქალაქი, ცუდად იღუძებენ მგუმონი მისნი.

2. ცუდად არს თქუენი ეგე აღმსობაჲ, აღდეგით შემდგომად დასხდომისა, რომელნი შუამთ პურსა საღმობისასა, რაჲამს სცეს ძილი მოყუარეთა მისთა.

3. აჰა, სამკვდრებელნი უფლისანი არიან შვილნი, და სასყიდელი მათი — ნაყოფი მუცლისა.

4. ვითარცა ისარი კელთა შინა ძლიერისათა, ეგრეთ იყვენნენ ძენი განყრილთანი.

5. ნეტარ არს, რომელმან აღავსოს ნება თვისი მათგან, არა ჰრცხუნოდის, რაჲამს ეტყოდინ მტერთა მათთა ბჭეთა შინა.

124. 1. იმ ლმს S. 2. მთანი S. 3. კუერთხი S. ცოდვლთა S. 5. გულარძნილებად S. 125. 5. სთესვდენ S. 126. 3. შვლნი S. 5. ჰრცხუნოდის S.

127

გალობა აღსავალთა

- ა 1. ნეტარ არიან ყოველნი, რომელთა ეშინის უფლისა, და რომელნი ვლენან გზათა მისთა.
 2. ნაშრომი ნაყოფთა შენთა შუამო შენ, ნეტარ იყო და კეთილი გეყოს შენ.
 ბ 3. ცოლი შენი, ვითარცა ვენაჯი მსხმო კიდეთა სახლისა შენისათა; შვილნი შენნი, ვითარცა ახალნერგნი ზეთისხილისანი, გარემოს ტაბლისა შენისა.
 4. აჰა ესერა, ესრეთ იკურთხოს კაცი, რომელსა ეშინის უფლისა.
 5. გაკურთხოს შენ უფალმან სიონით, და იხილო შენ კეთილი იერუსალმისა. ყოველთა დღეთა ცხორებისა შენისათა.
 6. და იხილნე შენ შვილნი შეილთა შენთანი. მშუდობაჲ ისრაჴლსა ზედა.

128

გალობა აღსავალთა

- ა 1. მრავალგზის მბრძოდეს მე სიყრმით ჩემითგან, თქუენ ისრაჴლმან,
 2. მრავალგზის მბრძოდეს მე სიყრმით ჩემითგან და მე ვერა მერეოდეს.
 3. ბეჭთა ჩემთა მცემდეს მე ცოდვილნი და განაგრძვეს უსჯულოებაჲ მათი.
 4. უფალმან მართალმან შემუსრნა ქედნი ცოდვილთანი.
 5. ჰრცხუნოდენ და მართლუკუნიქცენ ყოველნი მოძალენი სიონისანი.
 ბ 6. იქმნედ იგინი, ვითარცა თივა ერდოთა, რომელი-იგი ვიღრე მოფუხ-რადმდე განვმა,
 7. რომლისაგან არა აღივსო ველი თვისი მომკალმან და არცა წიაღი, რომელი შეჰკრებენ მჭლეულებსა მისსა.
 8. და არა ჰრქუეს, რომელნი-იგი თანაწარვიდოდეს, ვითარმედ: კურთხევა უფლისაჲ თქუენ თანა, გაკურთხენით თქუენ სახელითა უფლისაჲთა.

დიდებაჲ

129

გალობა აღსავალთა

- ა 1. ღრმით ამოლაღად-გყავ შენდამი, უფალო;
 2. უფალო შეისმინე ლოცვისა ჩემისა; იყვნედ ყურნი შენნი მორჩილ კმა-სა ვედრებისა ჩემისასა.
 3. უკუეთუ უსჯულოებათაებრ მიაგებდე, უფალო, უფალო, ვინმე დაუ-თმოს?
 4. რამეთუ შენ მიერ არს ლხინებაჲ. სახელისა შენისათუს დაგითმე შენ, უფალო,
 5. დაუთმო სულმან ჩემმან სიტყუასა შენსა, ესავეს სული ჩემი უფალსა.
 6. საკუმლაავითგან განთიადისა მიმწუხრაღმდე, საკმილითგან განთიადისა.

7. ესევედინ ისრაძლი უფალსა, რამეთუ უფლისა მიერ არს წყალობამ, და მრავალ არს მის მიერ გამოცხნა.
8. და თავადმან იცხნის ისრაძლი ყოველთაგან უსჯულოებათა მისთა.

130

გალობამ აღსავალთა

- ა 1. უფალო, არა ამაღლდა გული ჩემი, არცა განსცხრებოდეს თუალნი ჩემნი; არა ვიდოდე მე მდიდართა თანა, არცა უსაკვრველესთა ჩემთა თანა;
2. არამედ დავიმდაბლე თავი ჩემი, ხოლო აღვიმაღლე სული ჩემი; ვიქმენ მე, ვითარცა ყრმა, განყენებული სძისაგან დედისა თვისისა, რათამცა მოაგე ესე სულსა ჩემსა.
3. ესევედინ ისრაძლი უფალსა ამიერითგან და უკუნისამდე.

131

გალობამ აღსავალთა

- ა 1. *მოიკსენე, უფალო, დავით და ყოველი სიმშუდე მისი,
2. ვითარ-იგი ეფუცა უფალსა და აღუთქუა ღმერთსა იაკობისსა:
3. უკუეთუ შევიდე მე საყოფელსა სახლისა ჩემისასა, ანუ თუ აღვკდე სარეცელსა ცხედრისა ჩემისასა,
4. ანუ თუ ვსცე ძილი თუალთა ჩემთა და პრული წამთა ჩემთა და განსუენებაჲ ვორცთა ჩემთა,
5. ვიდრემდის ვპოო მე ადგილი უფლისაჲ და საყოფელი ღმრთისა იაკობისსა..
6. ესერა, გუესმა ეს ეფვრათას, და ვპოეთ იგი ველსა მას მადნართასა.
- ბ 7. შევიდეთ საყოფელთა მისთა, თაყუანის-ვსცეთ ადგილსა, სადა ღაღგეს ფერჯნი მისნი.
8. **აღდეგ, უფალო, განსასუნებელად შენდა, შენ და კილობანი სიწმიდისა შენისა;
9. მღდელთა შენთა შეიმოსონ სიმართლე, და წმიდანი შენნი იხარებდენ
- გ 10. დავითისთვის, მონისა შენისა, ნუ გარემიქცევ პირსა შენსა ცხებულისაგან შენისა.
11. ეფუცა უფალი დავითს ქეშმარიტებითა და არა შეურაცხ-ყო იგი, ***ნაყოფისაგან მუცლისა შენისა დავსუა საყდართა შენთა.
12. და-თუ-იმარხონ შევლთა შენთა შჯული ჩემი და წამებანი ჩემნი ესე, რომელ ვასწავლნე მათ, და ნაშობნი მათნი დასხდენ უკუნისამდე საყდართა შენთა.
13. რამეთუ გამოირჩია ღმერთმან სიონი და სათნო-იყო სამკვდრებელად თჳსა.

7. უფლისაჲ S. 181. 5. ღმრთისაჲ S. 6. გუქსმა S. 8. განსასუნებელად S. 12 უვლთა S. 2. მ. წთ. ე. გ. 12. ** ნეშტო. 6. ზ. 41. *** 2. მგ. თ. 7. გ. 12. ლქ. ა. 1. გ. 55. სქ. შე. 2. გ. 30.

14. ესე არს განსასუენებელი ჩემი უკუნითი უკუნისამდე, ამას დავემკუდრო, რამეთუ მთნავს ესე.

15. ნადირნი მისნი კურთხევით ვაკურთხენ და გლახაკნი მისნი განვაძლნე პურითა.

16. მღღელთა მისთა შეემოსო ცხორებამ, და წმიდანი მისნი სიხარულით იხარებდნენ.

17. *მუნ აღმოუცენო რქამ დავითს და განუმზადო სანთელი ცხებულსა ჩემსა.

18. მტერთა მისთა შეემოსო სირცხული, ხოლო მის ზედა აღყვავნეს სიწმიდე ჩემი.

132

გალობამ აღხავალთა

ა 1. აჰა ესერა, რამჟე კეთილ, ანუ რამე შეუენიერ, არამედ დამკვდრებამ ძმათა ერთად?

2. ვითარცა ნელსაცხებელი თავსა ზედა, გარდამომავალი წუერთა ზედა, წუერთა ზედა აპრონისთა, რომელი გარდამოვალნ სამკართა ზედა სამოსლისა მისისათა.

3. ვითარცა ცუარი გარდამომავალი აერმონით მთასა ზედა სიონსა: რამეთუ მუნ ამცნო უფალმან კურთხევა და ცხორებამ უკუნისამდე.

133

გალობამ აღხავალთა

ა 1. აქა აკურთხევდით უფალსა ყოველნი მონანი უფლისანი, რომელნი სდგათ სახლსა უფლისასა, ეზოთა სახლისა ღმრთისა ჩუენისათა.

2. ღამესა აღიპყრენით გელნი თქუენნი წმიდად მიმართ და აკურთხევდით, უფალსა.

3. გაკურთხოს შენ უფალმან სიონით, რომელმან ქმნა ცანი და ქუეყანამ.

კანონი ით

დიდებაჲ

134

აღელუამ

ა 1. აქებდით სახელსა უფლისასა, აქებდით მონანი უფალსა,

2. რომელნი სდგათ სახლსა უფლისასა, ეზოთა სახლისა ღმრთისა ჩუენისათა.

14. განსასუენებელი S. მე—17 მუხლის გასწვრივ მინაწერში, შუაში ორი სტრიქონი წაშლილია, გასწორებული ჩანს ეოსკანის ბიბლიის მიხედვით. 188. 1. შუქნორ S. 2. წუქრთა S. წუქრთა S. 188. 1. უფლისანი S. ღმრთისა S. 2. წმიდად S. 3. აღმ. ფსალმუნი დავითისა წაშლილია. აღმ. S. 184. 2. ღმრთისა S.

* ლქმ. 1. ზ. '69. მალქ. 3. ა. 1.

3. აქებდით უფალსა, რამეთუ სახიერ არს უფალი; უგალობდით სახელსა მისსა, რამეთუ კეთილ;
4. რამეთუ იაკობი თვსად გამოირჩია უფალმან და ისრაჴლი — საბრძანებელად თვსად.
5. რამეთუ მე გულისკმა-ყვავ, ვითარმედ დიდ არს უფალი, და უფალი ჩუენი უფროს ყოველთა ღმერთთა;
6. ყოველივე, რაოდენი ინება უფალმან, ქმნა ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა, ზღუათა შინა და ყოველთა უფსკრულთა;
7. *აღმოიყვანნის ღრუბელნი დასასრულით ქუეყანისაჲთ და ელვანი წყმად გარდააქცინა, რომელმან გამოიყვანნის ქარნი საუნჯეთაგან მისთა;
8. **რომელმან დასცნა პირმოზნი ეგვიპტისანი კაცთაგან მიპირუტყუთამდე;
9. გამოავლინნა სასწაულნი და ნიშნი შორის შენსა, ეგვიპტე, ფარაოს ზედა და ყოველთა მონათა მისთა;
10. რომელმან დასცა თესლეზი მრავალი და მოსწყუნდა მეფენი ძლიერნი;
11. ***სეონ, მეფე ამორეველთა, და ოგ, მეფე ბასანისა, და ყოველნი მეფენი ქანანისანი;
12. და მისცა ქუეყანა მათი სამკვდრებელად, სამკვდრებელად ისრაჴლსა, ერსა თვსსა.
13. უფალო, სახელი შენი უკუნისამდე და საცნენებელი შენი თესლითი თესლადმდე.
14. რამეთუ განიკითხოს უფალმან ერი თვისი. და მონათა თვსთა ზედა ნუგეშინის-ცემულ იქმნეს.
15. ****კერპნი წარმართთანი ოქროსა და ვეცხლისანი, ქმულნი კელთა კაცთანი.
17. *****პირ-ათქს და არა იტყვან; თუალ-ასხენ და არა ხედვენ,
18. ყურ-ასხენ და ყურად-იღებენ, რამეთუ არცა არს სული პირსა მათსა.
18. ემსგავსენ მათ მოქმედნი მათნი და ყოველნი, რომელნი ესვენ მას.
19. სახლი ისრაჴლისა აკურთხევდით უფალსა, სახლი აპრონისი აკურთხევდით უფალსა,
20. სახლი ლევისი აკურთხევდით უფალსა, მოშიშნი უფლისანი აკურთხევდით უფალსა.
21. კურთხეულ არს სიონით გამო, რომელი დამკვდრებულ არს იერუსალმს.

135

აღელუჲა

1. აუარებდით უფალსა, რამეთუ კეთილ, რამეთუ უკუნისადე არს წყალობაჲ მისი.
2. აუარებდით ღმერთსა ღმერთთასა, რამეთუ უკუნისამდე არს წყალობაჲ.

5. გულისკმა S. 6. ინება S. ზღუათა S. 11. ბასანისა S. მე-15 მუხლიდან გადადის მე-17 მუხლზე. მე-18 მუხლი ორკერ არის აღნიშნული. ესუჴნ S. 2. წყალობაჲ S.

* იერემა 10. ბ. 13. ** გმოსლ. 12. დ. 29. *** რტხუ. 21. ე. 24. ზ. 33. ისო. 12. ა. 1. გ. 7. **** ზემო 113. ა. 4 ***** სიბრძ. 15. დ. 15.

3. აუარებდით უფალსა უფალთასა, რამეთუ უკუნისამდე.
4. რომელმან ქმნა საკრველნი დიდ-დიდნი მხოლომან, რამეთუ უკუნისამდე.
5. *რომელმან ქმნა ცანი გულისკმის-ყოფით რამეთუ...
6. **რომელმან დაამტკიცა ქუეყანა წყალთა ზედა, რამეთუ...
7. ***რომელმან ქმნა ნათელნი დიდ-დიდნი მხოლომან,
- ბ 8. მზე მფლობელად დღისა, რამეთუ უ...
9. მთოვარე და ვარსკულაეები კელმწიფებად ღამისა, რამეთუ...
10. ****რომელმან დასცა ეგვპტე პირმშოთურთ თვისით, რამეთუ...
11. *****და გამოიყვანა ისრაჲლი შორის მისსა, რამეთუ...
12. კელითა მტკიცითა და მკლავითა მალლითა, რამეთუ...
13. რომელმან განაპო ზღუაჲ მეწამული ორად და განიყვანა ისრაჲლი შორის მისა, რამეთუ უ...
- გ 15. *****და შთასთხია ფარაო და ძალი მისი ზღუასა მას მეწამულსა, რამეთუ უ...
16. რომელმან განიყვანა ერი თვისი უდაბნოდ, რამეთუ...
17. რომელმან დასცნა მეფენი დიდ-დიდნი, რამეთუ...
18. *****და მოსწყვდნა მეფენი ძლიერნი, რამეთუ...
19. *****სეონ, მეფე ამორეველთა, რამეთუ...
20. და ოგ, მეფე ბასანიისა, რამეთუ...
21. *****და მისცა ქუეყანა მათი სამკვდრებელად, რამეთუ...
- დ 22. სამკვდრებელად ისრაჲლსა, მონასა თვისსა,
23. რამეთუ სიმდაბლესა შინა ჩუენსა მომიკსენნა ჩუენ უფალმან, რამეთუ...
24. და მიკსნა ჩუენ მტერთა ჩუენთაგან, რამეთუ...
25. რომელმან მოსცის საზრდელი ყოველსა კორციელსა, რამეთუ უ...
26. აუარებდით ღმერთსა ცათასა, რამეთუ...

136

ფსალმუნი დავითისი, იერემიასგან

- ა 1. მდინარეთა ზედა ბაბილონისათა მუნ დავსხედით და ვტეროდით, რაჟამს მოვიკსენეთ ჩუენ სიონი.
2. ძეწნთა ზედა შორის მისსა მუნ დავჰკიდენით საგალობელნი ჩუენნი,
3. რამეთუ მუნ მკითხვიდეს ჩუენ წარმტყუენველნი ჩუენნი სიტყუათა მათ ქებათასა. და წარმყუენებელნი ჩუენნი ვალობასა: გვგალობდით ჩუენ ვალობათა მათგან სიონისათა.
4. ვითარმე ვგალობდეთ ვალობასა უფლისასა ქუეყანასა უცხოსა?
5. უკუეთუ დაგივიწყო შენ, იერუსალმე, დაივიწყენ მარჯვენეცა ჩემი.

3. რამეთუ... რამეთუ უკუნისამდე... რამეთუ უ... შესამედან 26-ე მუხლამდე მიგვანიშნებენ ფრაზაზე, რომელიც წარმოდგენილია პირველ და მეორე მუხლში და რომლითაც ბოლოვდება ფსალმუნის ყოველი მუხლი. 5. ცანი S. 20. ბასანიისა S. 1. ბაბილონისათა S. 3. მკითხველს S. წარმტყუენველნი S. ქებასათა S. ვალობათა S. 188. 4. ვალობასა S.

* ღბ ო. 1. ა. 1. ** ღბ ო. 1. ა. 6. იერ შ. 10. ბ. 12. და 51. 15. *** ღბ ო. 1. ბ. 14. **** გმს. 12. დ. 29. ***** გმ ოსლ. 12. ე. 37. და. 13. გ. 17. ***** გმ ოსლ. 14. ზ. 28. ***** რიც ხთ. 21. ე. 24. ***** რიც ხე. 21. ზ. 33. ***** ისო. 13. ა. 1.

ბ 6. აეჭუნ ენაჲ ჩემი სასასა ჩემსა, არა თუ მოგივსენო შენ და არა თუ პირველ განგებელ-გყო იერუსალჴში, ვითარცა-იგი დასაბამსა მას სიხარულისა ჩემისასა.

7. მოივსენენ, უფალო, ძენი ედომისნი და დღე იგი იერუსალჴშისა, რომელნი იტყოდეს: დაარღვეთ, დაარღვეთ მისაფუძვლადმდე მისა!

8. ასულო ბაბილოენისაო, უბადრუკო, ნეტარ არს, რომელმან მივაგოს შენ მისაგებელი შენი, რომელ შენ მომავე ჩუენ!

9. *ნეტარ არს, რომელმან შეიპყრნეს ჩჴლნი შენნი და შეახეთქნეს კლდესა. დიდებაჲ

137

ფსალმუნი ღავითისი, ზაქარიასგან

ა 1. აღგიარო შენ, უფალო, ყოვლითა გულთა ჩემითა და წინაშე ანგელოზთასა გიგალობდე შენ;

2. რომელმან ისმინენ ყოველნი სიტყუანი პირისა ჩემისანი და თაყუანისვსცე ტაძარსა წმიდასა შენსა. და აუარო სახელსა შენსა წყალობითა შენითა და ჴეშმარიტებითა შენითა, რამეთუ განაღიდე ყოვლითავე სახელი წმიდაჲ შენი.

3. რომელსა დღესა გზადოდი შენ, მსთუად შეგესემინ ჩემი, რამეთუ განაძლიერე სული ჩემი ძალითა შენითა.

4. აღგიარებედ შენ, უფალო, ყოველნი მეფენი ჴუეყანისანი, რამეთუ ესმნეს ყოველნი სიტყუანი პირისა შენისანი,

ბ 5. და გიგალობდენ გზათა შენთა, უფალო, რამეთუ დიდ არს დიდებაჲ უფლისაჲ.

6. რამეთუ მაღალ არს უფალი და მდაბალთა ხედავს და მაღალნი იგი შორით იცნის.

7. ვილოდი დათუ შორის ჴირსა, მაცხოვრე მე, რისხვასა მტერისა ჩემისასა მოყავ ჩემდა კელი შენი, და მაცხოვრა მე მარჯუენემან შენმან.

8. უფალმან მიაგოს ჩემ წილ; უფალო, წყალობაჲ შენი უკუნისამდე; ქმნულსა კელთა შენთასა ნუ უგულებელს-ჴყოფ.

138

დასახრულსა, ღავითის ფსალმუნი ზაქარიასთჴს, განთესვასა

ა 1. უფალო, გამომცადე მე და მიცან მე;

2. შენ სცან დაჯდომა ჩემი და აღღგომა ჩემი,

3. შენ გულისგმა-ჴყევენ ჴრაზხანი ჩემნი შორით; ალაგნი ჩემნი და ნაწილნი ჩემნი შენ გამოიკულოენ.

4. და ყოველნი გზანი ჩემნი წინაწარიხილენ, რამეთუ არა არს ჴაკვა ენასა ჩემსა;

6. აეჭუნ S. დასაბამსა S. 8. ბაბილოენისო S. 9. „ღბ“ა“ წაშლილია. „ზაქარიასგან“ წაშლილია. 187. 1. ღვირო S. 7. მარჯუენემან S. „ზაქარიასთჴს განთესვასა“ წაშლილია 188. 3. გულისგმა S.

* ესაია. 13. გ. 16. — საბას ხელით არის დაწერილი ეს მინაწერი.

5. აპა, უფალო, შენ სცან ყოველი უკუანამსკენელი და დასაბამისა, შენ შეემქმენ და დამდეგ ჩემ ზედა კელი შენი.

6. საკრველ იქმნა ცნობაა შენი ჩემგან; განძლიერდა და ვერ შეუძლო მას.

7. ვიდრემე ვიდე სულისა შენისაგან და პირისა შენისაგან ვიდრემე ვივლტოდი?

ბ 8. *აღ-თუ-ვპქდე ცად, შენ მუნ ხარ; შთა-თუ-ვკდე ჭოჯოხეთად, ახლოსვე ხარ;

9. აღ-თუ-ვიპყრნე ფრთენი ჩემნი განთიად, და დავემკვდრო მე დასასრულსა ზღვსასა,

10. და რამეთუ მუნცა კელი შენი მიძლოდის მე, და მარჯუენემან შენმან შემიწყნაროს მე.

11. და ვთქუ: ბნელმან სამე დამორგუნოს მე, და ღამე განმნათლებელ იყოს ფუფუნებისა ჩემისა.

12. რამეთუ ბნელი შენ მიერ არა დაბნელდეს, და ღამე, ვითარცა დღე, განათლდეს; ვითარცა ბნელი მისი, ეგრეცა ნათელი მისი.

გ 13. რამეთუ შენ დაჰბადენ თირკმელნი ჩემნი და შემიწყნარე მე დედის-მუცლით ჩემითგან.

14. აღვიარო შენ, რამეთუ საშინელად საკრველ იქმენ; საკრველ არიან საქმენი შენნი, და სულმანცა ჩემმან უწყნის ფრიად.

15. არა დაეფარა ძუალი ჩემი შენგან, რომელი ჰქმენ დაფარულად, და სიმტკიცე ჩემი ქუესკენელთა ქუეყანისათა.

16. რომელი-იგი არ მექმნა, იხილეს თუალთა შენთა, და წიგნსა შენსა ყოველნივე შთაიწერენ, დღისი დაიბადენ, და არლარა იყოს ნაკლულოვანება მათ შორის.

17. ხოლო ჩემდა დიდად სადიდებელ იყვენეს მეგობარნი შენნი, ღმერთო, ფრიად განძლიერდეს მთავარნი მათნი.

18. აღვრაცხნე იგინი, და უფროს ქვშისა განმრავლდენ; განვიღვიძე, და მერმეცა მე შენ თანა ვარ.

დ 19. უკუეთუ მოსწყუედ ცოდვილთა, ღმერთო, კაცნი მოსისხლენი განმეშორენით ჩემგან.

20. რამეთუ მკდომ ხართ გულის-ზრახვითა თქუენითა; დაიპყრენ ამავეობითა ქალაქნი შენნი.

21. ანუ არა მოძალენი შენნი, უფალო, მოვიძულენა და მტერთა შენთა ზედა განკაფდი?

22. სიძულილთა სრულითა მოვიძულენ, და იგინი მტერად შემექმნეს მე.

23. განმცადე მე, ღმერთო, და ცან გული ჩემი; განმიკითხე მე და გულის-კმა-ყვენ ალაგნი ჩემნი.

24. და იხილე, არს თუ გზამ უსჯულოებისა ჩემ თანა, და მიძლოდე მე გზასა მას საუკუნესა.

5. დასაბამისა S. 8. ცად S. 10. მარჯუენმან S. 13. დაჰბადენ S. 15. დაფარულად S. ქუესკენელთა S. 16. დაბადენ S. 19. მოსწყუედ S. ცოდვილთა S. 20. გულის ზრახვთა S. 23. გულის კმა S.

* ამო. 9. ა. 2. ეს მინაწერი საბას ხელით არის გაკეთებული.

139

1. დახასრულსა, ფხალმუნი დავითისი.
2. განმარინე მე, უფალო, კაცისაგან უკეთურისა და კაცისა ცრუმსაგან მიკსენ მე,
3. რომელთა ზრახეს უსჯულოებამ გულსა შინა მათსა, ყოველსა დღესა განაწყობენ ბრძოლათა;
4. *აღილესეს ენამ მათი, ვითარცა გუელისა, და გესლი ასპიტთა ბაგეთა მათთა.
5. მიცევ მე, უფალო, კელისაგან ცოდვილისა და კაცთა უსამართლოთაგან მიკსენ მე, რომელთა ზრახეს დაბრკოლებამ სლვათა ჩემთა;
6. დამირწყეს მე ამპარტავანთა მახე და საბლითა განართხეს მახე ფერკთა ჩემთათუს და გარემოს ალაგთა საცთური დამიდგეს მე.
7. ვარქუ უფალსა; ღმერთი ჩემი ხარი შენ, ისმინე, უფალო, კმამ ლოცვისა ჩემისა.
8. უფალო, უფალო, ძალო ცხორებისა ჩემისაო, მფარველ ეყავ თავსა ჩემსა დღესა ბრძოლისასა.
9. ნუ მიმცემ მე, უფალო, გულისთქმისა ჩემისაგან ცოდვილსა; განიზრახეს ჩემთუს, ნუ დამაგდებ მე, ნუუკუე ამალდდენ.
10. თავმან შესაქრებელისა მათისამან და შრომამან ბაგეთა მათთამან დაფარნეს ივინი.
11. დაეცემოდინ მათ ზედა ნაკუერცხალნი ცეცხლისანი, დაამეჟუნე ივინი გლახაკობითა, და ვერ დაუთმონ.
12. კაცსა ენოვანსა არა წარემართოს ქუეყანასა ზედა, კაცი ცრუმ ძუმან მოინადიროს განსახრწნელად.
13. უწყი, რამეთუ ყოს უფალმან სასჯელი გლახაკთა და სამართალი დავრდომილთა.
14. ხოლო მართალთა აუვარონ სახელსა შენსა, და წრფელთა დაიმკვდრონ წინაშე პირსა შენსა.

დიდებამა

140

დახასრულსა, ფხალმუნი დავითისი.

1. უფალო, დაღად-გყავ შენდამი; ისმინე ჩემი, მომხედენ კმასა ლოცვისა ჩემისასა, დაღადებასა ჩემსა შენდამი.
2. წარემართენ ლოცვა ჩემი, ვითარცა საკუმეველი, შენ წინაშე, აღპყრობამ კელთა ჩემთა მსხურებელ სამწუხროდ.
3. დასდევ, უფალო, საცო პირსა ჩემსა და კარი — ძნელი ბაგეთა ჩემთა.
4. ნუ მისდრეკ გულსა ჩემსა სიტყუათა მიმართ უკეთურებისათა მიზეზებად მიზეზთა ცოდვისათა კაცთა თანა, რომელნი იქმან უსჯულოებასა, და ნუმცა ზიარ ვარ მე რჩეულთა მათთა თანა.

139. 4. გულსისა S. ბაგეთა S. 5. ცოდვისა S. 7. ლოცვა S. 8. ძლო S. 9. ნუუკუე S. 10. ბაგეთა S. 11. ნაკუერცხალნი S. 12. განსახრწნელად S. 14. „ღმა“ წაშლილი. 140. 1. ლოცვა S. 2. წარემართე S. მსხურებელ S. 3. ბაგეთა S. 4. სიტყუათა S. მიზეზებად S. ცოდვისათა S. უსჯულოებასა S. 5. ნებასა S.

* რწლო. 3. ბ 13. ზემო. 5. გ. 11.

ბ 5. მსწავლოს მე მართალმან წყალობითა და მამხილოს მე; ზეთი ცოდვილისა ნუ განაპოხებენ თავსა ჩემსა და მერმე ნუცალა ლოცვა ჩუენი ნებასა მათსა.

6. დაინთქნეს მახლობელად კლდისა მსაჯულნი მათნი, ისმინენ სიტყუანი ჩემნი, რამეთუ ტკბილ არიან;

7. ვითარცა სისქე მიწისა განიბო ქუეყანასა ზედა, განიბნინეს ძუალნი მათნი ჯოჯოხეთს შინა.

8. რამეთუ შენდამი, უფალო, უფალო, თუალნი ჩემნი; შენდამი ვესავ, ნუ მიმიღებ სულსა ჩემსა.

9. მიცევ მე მახისაგან, რომელ დამირწყევს მე და საცთურისაგან, რომელნი იქმან უსჯულობასა.

10. შეითხინენ სათხვეველთა მათთა ცოდვილნი; მხოლო ვარი მე, ვიდრემდის თანაწარვკვდე?

141

1. *სიბრძნით დავითის ლოცვამ, ოდეს იყო ქუაბსა შინა.

2. **კმითა ჩემითა უფლისა მიმართ ღალად-ვყავ, კმითა ჩემითა უფლისა მიმართ ვილოცე.

3. განვჭფინო მის წინაშე ვედრებამ ჩემი და ჰირი ჩემი წინაშე მისსა მიუთხრა.

4. მო-რა-აკლდებოდა ჩემგან სული ჩემი, და შენ უწყნი ალაგნი ჩემნი; გზასა ამას, რომელსაცა ვიღოდე, დამირწყევს მე მახე.

5. ვებდევედ მარჯულ ჩემსა, განვიციდი და არა ვინ იყო მცნობელ ჩემდა; წარწყმდა სივლტოლა ჩემგან, და არა ვინ არს გამომეძიებელ სულისა ჩემისა.

ბ 6. ღალად-ვყავ შენდამი, უფალო, და ვთქუ: შენ ხარ სასო ჩემი, და ნაწილი ჩემი ქუეყანასა მას ცხოველთასა.

7. მოხედენ ვედრებასა ჩემსა, რამეთუ დავმდაბლდი ფრიალ; მიკსენ მე მდევართა ჩემთაგან, რამეთუ განძლიერდეს ჩემსა უფროს.

8. გამოიყვანე საპყრობილით სული ჩემი, რათა აუარო სახელსა შენსა. მე მელიან მართალნი, ვიდრემდის მომაგო მე.

142

ფსალმუნი დავითისი, რაჟამს სდევნიდა აბესალომ, ძე თვისი

ა 1. *უფალო, შეისმინე ლოცვისა ჩემისა, ყურად-იღე ვედრებამ ჩემი კეშმარტებითა შენითა, შეისმინე ჩემი სიმართლითა შენითა;

2. **და ნუ შეხუალ სასჯელსა მონისა შენისა თანა, რამეთუ არა განმართლდეს შენ წინაშე ყოველი ცხოველი.

3. რამეთუ დევნა მტერმან სული ჩემი და დაამდაბლა ქუეყანად ცხოვრებამ ჩემი, დამსვა მე ბნელსა შინა, ვითარცა მკუდარი საუკუნოა.

5. ცოდვისა S. 9. უსჯულობასა S. 10. ცოდვლი S. 141. 2. უფლისა S. 7. ვედრებასა S. პირველი მუხლის გასწვრივ. ამაზე მინაწერის ნიშანი „II“ და ა. მფ. თა. წაშლილია და მის მაგივრად სწერია: *ზემო. 76. ა. 1. მეორე მუხლის თავზე ფრჩხილებში საბას ხელით ჩასმულია მინაწერი *(1. მეფ. 24. 4.) *** 2. მეფ. 17. 1. **** გმსლ. 34. ა. 7.

4. და მოეწყინა ჩემ თანა სულსა ჩემსა, და ჩემ შორის შემიძრწუნდა გული ჩემი.

5. მოვიკსენე დღეთა პირველთა და ვიწურთიდ ყოველთა მიმართ საქმეთა შენთა და ქმნულსა კელთა შენთასა ვზრახევდ. განვიპყრენ შენდამი კელნი ჩემნი,

6. და სული ჩემი ვითარცა ქუეყანა ურწყული შენდამი.

7. მსთუად შეისმინე ჩემი, უფალო, რამეთუ მოაჲლდა სულსა ჩემსა; ნუ გარემიიქცევ პირსა შენსა ჩემგან, და ვემსგავსო მათ, რომელნი შთაველნან მღვმესა.

8. მასმინე მე განთიად წყალობაჲ შენი, რამეთუ მე შენ გესავე; მაუწყე მე, უფალო, გზაჲ, რომელსაცა ვიდოდი, რამეთუ შენდამი აღვიღე სული ჩემი.

9. მივსენ მე მტერთა ჩემთაგან, რამეთუ შენ შეგვედრე.

10. მასწავე მე, რათა ვყო ნებაჲ შენი, რამეთუ შენ ხარ ღმერთი ჩემი; სული შენი სახიერი მიძლოდენ მე ქუეყანასა წრფელსა.

11. სახელისა შენისათუს, უფალო, მაცხოვენ მე და სიმართლითა შენითა გამოიყვანო კირისაგან სული ჩემი.

12. და წყალობითა შენითა მოსრნე მტერნი ჩემნი და წარსწყმიდნე ყოველნი მაჲკირებელნი სულისა ჩემისანი, რამეთუ მე მონა შენი ვარ.

კანონი კ

დიდებაჲ

143

ფხაღმუნი დავითისი, გოლიათისათუს

ა 1. კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ჩემი, რომელმან ასწავა კელთა ჩემთა ღუაწლი და თითთა ჩემთა — ბრძოლა.

2. წყალობაო ჩემო და შემწეო ჩემო, და მკსნელო ჩემო; შესავედრებელი ჩემი, და მე ვესავე მას, რომელმან დაამორჩილა ერი მისი ჩემ ქუეშე.

3. უფალო, რა არს კაცი, რამეთუ ეცნობე მას, ანუ ძე კაცისა, რამეთუ შეჰკაცებ იგი?

ბ 4. *კაცი ამავოებასა მიემსგავსა, და დღენი მისნი, ვითარცა აჩრდილნი, წარვლენ.

5. უფალო, მოდრიკენ ცანი და გარდამოკედ, შეახე მათთა და კუმოდონ.

6. გამოაბრწყინვენ ელვანი და განაზნინე ივინი, გამოავლინენ ისარნი შენნი და შეაძრწუნენ ივინი.

7. გამოავლინე კელი შენი მაღლით, მივსენ და განმარინე მე წყალთაგან მრავალთა, კელთაგან შვილთა უცხოთესლთასა,

8. რომელთა პირი იტყოდა ამავოებასა, და მარჯუენე მათი იყო მარჯუენე სიცრუისა.

გ 9. ღმერთო, გალობითა ახლითა გაქებდე შენ,

10. რომელმან მისცა ცხოვრებაჲ მეფეთა, რომელმან იქსნა, დავით, მონა თუსი, მახვლისაგან ბოროტისა.

11. მივსენ და განმარინე მე კელთაგან შვილთა უცხოთესლთასა, რომელთა პირი იტყოდა ამავოებასა, და მარჯუენე მათი იყო მარჯუენე სიცრუისა.

12. *ღმ^რა^ს წმ^ლილია. 1. კანონი კ^ს წმ^ლილია. 2. წყალობაო S. ქუეშე S. 7. შვლთა S. 8. მარჯუენე S. მარჯუენე S. 11. შვლთა S. მარჯუენე S. მარჯუენე S.

* იბ. 8. ბ. 9. და. 14. ა.

12. რომელთანი ძენი მათნი, ვითარცა ახალნერგნი, განმტკიცებულ არიან სიჭაბუკესა შინა მათსა, ასულნი მათნი განშუენებულ არიან და აღმკულ, ვითარცა მსგავსებამ ტაძრისა,

და 13. საუნჯენი მათნი საესე არიან და გარდაეცემიან ურთიერთას, ცხოვარნი მათნი მრავლისშობელ არიან, განმრავლებულ გამოსავალსა მათსა,

14. და ზროხანი მათნი ზრქელ არიან, არა არს დაცემა ზღუდისა, არცა განსავალ, არცა ლაღადებამ უბნებსა მათსა.

15. ჰნატრეს ერსა მას, რომლისა-ესე ესრეთ არს; ნეტარ არს ერისა მის, რომლისა არს უფალი ღმერთი მათი.

144

ქებისათჳს, ფსალმუნი დავითისი

ა 1. აღგამაღლო შენ, ღმერთო ჩემო, მეუფეო ჩემო, და ვაკურთხო სახელი შენი უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე.

2. ყოველსა დღესა ვაკურთხო შენ და ვაქო სახელი შენი უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე.

3. დიდ არს უფალი და ქებულ ფრიად, და სიდიდისა მისისა არა არს დასასრულ.

4. ნათესავი და ნათესავი აქებდენ საქმეთა შენთა და ძალსა შენსა უთხრობდენ.

5. დიდად შუენიერებასა დიდებისა სიწმიდისა შენისასა იტყოდინან და საკრკველებათა შენთა მიუთხრობდენ,

6. და ძალი საშინელებათა შენთა თქუან და სიმდიდრესა შენსა მიუთხრობდენ,

7. ესენებამ მრავალი სიტკბობისა შენისა აღმოთქუან და სიმართლითა შენითა იხარებდენ.

8. შემწყნარებელ და მოწყალე არს უფალი, სულგრძელ და დიდად მოწყალე.

9. ტკბილ არს უფალი ყოველთა მიმართ, და წყალობანი მისნი ყოველთა ზედა საქმეთა მისთა.

10. აღვიარებელ შენ, უფალო, ყოველნი საქმენი შენნი, და წმიდანი შენნი ვაკურთხევდელ შენ.

11. დიდებამ სუფევისა შენისა წართქუან და ძლიერებასა შენსა იტყოდინან

გ 12. უწყებად ძეთა კაცთა ძლიერებამ შენი და დიდებამ დიდად შუენიერებისა სუფევისა შენისა.

13. სუფევა შენი სუფევა არს ყოველთა საუკუნეთა, და მეუფებამ შენი ყოველსა შორის თესლსა და თესლსა. სარწმუნო არს უფალი ყოველთა შინა სიტყუათა მისთა და წმიდა არს იგი ყოველთა შინა საქმეთა მისთა.

14. განამტკიცნის უფალმან ყოველნი დაცემადნი და აღმართნის ყოველნი დაცემულნი.

12. განშუენებულ S. 1. აღგამაღლო S. 5. შუენიერებასა S. 6. საშინელებათა S. 10. წმიდანი წამებანი S. 12 უწყებად S. შუენიერებისა S. 13. წმიდა S.

15. *თუალნი ყოველთანი შენდამი ესვენ, და შენ მოსცი საზრდელი მათი უამსა.

16. ალაღებ შენ კელსა შენსა და განადღებ ყოველსა ცხოველსა ნებისაებრ.

დ 17. მართალ არს უფალი ყოველთა შინა გზათა მისთა და წმიდა არს იგი ყოველთა შინა საქმეთა მისთა.

18. ახს უფალი ყოველთა, რომელნი ზადიან მას, ყოველთა, რომელნი ზადიან მას ჰეშმარიტებით.

19. ნებაჲ მოშიშთა მისთა ყოს და ვედრებისა მათისა შეისმინოს და აცხოვნნეს ივინი,

20. დაიცვნეს უფალმან ყოველნი მოყუარენი მისნი და ყოველნი ცოდვილნი მოსრნეს.

21. ქებულებასა უფლისასა იტყოდის პირი ჩემი, და აკურთხევდინ ყოველი კორციელი სახელსა წმიდასა მისსა უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე.

ღიღებაჲ

145

აღიღუაჲ ანგეასი და ზაქარიასი

ა 2. აქებს **სული ჩემი უფალსა. ვაქებდე უფალსა ცხოვრებასა ჩემსა, უგალოზდე ღმერთსა ჩემსა, ვიდრემდის ვიყო მე.

3. ნუ ესავთ მთავართა, ძეთა კაცთასა, რომელთა თანა არს არა ცხოვრებაჲ.

4. გამოვიდეს სული მისი და მიიქცის მუნვე მიწად მისდა; მას დღესა შინა წარწყმდიან ყოველნი ზრახვანი მისნი.

5. ნეტარ არს, რომლისა ღმერთი იაკობისი შემწე არს მისა, და სასოებაჲ მისი არს უფლისა მიმართ ღმრთისა მისისა,

6. ***რომელმან ქმნა ცანი და ქუეყანა, ზღუაჲ და ყოველი, რაჲ არს მას შინა,

ბ 7. რომელი იმარხავნ ჰეშმარიტებასა უკუნისამდე; ყვის სამართალი ვნებულთა და სცის საზრდელი მშიერთა. უფალმან განჰკსნნის კრულნი,

8. უფალმან განაბრძენის ბრმანი, უფალმან აღმართნის დაცემულნი, უფალსა უყუარან მართალნი;

9. უფალმან დაიცვნის მწირნი, ობოლი და ქურივი შეიწყნაროს, და გზა ცოდვილთა წარწყმიდოს.

10. სუფევს უფალი უკუნისამდე, ღმერთი შენი, სიონ, თესლითი თესლამდე.

146

აღიღუაჲ ანგეასი და ზაქარიასი

ა 1. აქებდით უფალსა, რამეთუ კეთილ არს გალობაჲ ღმერთსა ჩუენსა, ტკბილ ყვავნ მას კებაჲ.

15. ესუძნ S. 17. წმიდა S. 20. ცოდვლნი S. 21. ქებულებასა S. „ღბ“ა“ წაშლილა. 2. ცხოვრებასა S. 5. უფლისა S. 9. ცოდვლთა S. 10. თესლამდე S.

* ზემო. 103. დ. 27. ** ფს“ნი. 118. 14. 4. *** სქ“მე. 14. გ. 14. გბ“ცხდ. 14. ბ. 7.

2. აღაშენოს იერუსალმში უფალმან და განბნეულნი ისრაელისანი შეკრიბნეს,

3. რომელმან განკურნის შემპუსრვილნი გულითა და შეუხვნის წყლულუბანი მათნი;

4. რომელმან აღრაცხის სიმრავლე ვარსკულავთა და ყოველთავე მათ სახელით უწესნ.

5. დიდ არს უფალი ჩუენი, დიდ არს ძალი მისი და გულისკმისა მისისა არა არს რიცხვ.

6. შეიწყნარნის მშუდნი უფალმან, ხოლო დაამდაბლნის ცოდვილნი მიწადმდე.

ბ 7. აკურთხევდით უფალსა აღსარებითა და უგალობდით ღმერთსა ჩუენსა ებნითა,

8. რომელმან შემოსნის ცანი ღრუბლითა და განუმზადის წუმაჲ ქუეყანასა, რომელმან აღმოაცენის თივა მათათა და მწუანე სამსახურებელად კაცთა;

9. *რომელმან მოსცის საზრდელი პირუტყუთა და მართუეთა ყორნისათა, რომელნი ხადიან მას.

10. არა თუ ძლიერებჲა ცხენისა უნდა, არცა სხვლბარკალნი მამაკაცისანი სთნდეს,

11. არამედ სთნდეს უფალსა მოშიშნი მისნი და რომელნი ესვენ წყალობათა მისთა.

147

აღელუჲა ანგეახი და ზაქარიასი

ა 12. აქებდ, იერუსალმმ, უფალსა, უგალობდ ღმერთსა შენსა, სიონ,

13. რამეთუ განაძლიერნა მოქლონნი ბჭეთა შენთანი და აკურთხნა შვილნი შენნი შენ თანა,

14. რომელმან დასხნა საზღვარნი შენნი მშუდობით და სიპოხითა იფქლისათა განგაძლო შენ,

15. რომელმან მოავლინის სიტყუაჲ მისი ქუეყანად, და სწრაფით რბინ ბრძანებჲა მისი;

ბ 16. დადვის თოვლი, ვითარცა მატყლი, და ნისლი, ვითარცა ნაცარი, მიჰვინის;

17. რომელმან დასხნა მყინვარნი მისნი ნებუელად; წინაშე ყინელსა მისსა ვინმე დაუდგეს?

18. მიავლინის სიტყუაჲ მისი და დაადენის იგი; ქროდის სული მისი და დიოდიან წყალნი;

19. რომელი უთბრობს სიტყუათა მისთა იაკობსა, სიმართლეთა და განკითხვათა მისთა—ისრაელსა.

20. არა უყო ესრეთ ყოველსა ნათესავსა და სამართალნი მისნი არა გამოუცხადნა მათ.

დიდებჲა

6. ცოდვლი S. 8. ცაჲნი S. 9. მართლთა S. 10. ბარკალნი S. 12. ცქლმ S. 13. შუდნი S. 14. საზღვარნი S. 20. „დბჲ“ წაშლილთა.

* ობ. 38. დ. 141.

148

აღელვება ანგეასი და ზაქარიასი

- ა 1. აქებდით უფალსა ცათაგან, აქებდით მას მაღალთა შინა.
2. აქებდით მას ყოველნი ანგელოზნი მისნი, აქებდით მას ყოველნი ძალნი მისნი;
3. აქებდით მას შუე და მთოვარე, აქებდით მას ყოველნი ვარსკულაენი და ნათელნი;
4. *აქებდით მას ცანი ცათანი და წყალნი ზესკენლს ცათანი,
5. აქებდით სახელსა უფლისასა, რამეთუ მან თქუა, და იქმნეს, თავადმან ბრძანა, და დაეზადნეს
- ბ 6. და დაადგინა იგინი უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე; ბრძანება დადვა, რომელი არა წარკდეს.
7. აქებდით უფალსა ქუეყანით ვეშაბნი და ყოველნი უფსკრულნი;
8. ცეცხლი, სეტყუა, თოვლი, მყინვარი, სული ნიავეპარისა, რომელნი ჰყოფენ სიტყუასა მისსა;
9. მთანი და ყოველნი ბორცუნი, ხენი ნაყოფიერნი და ყოველნი ნაძენი;
10. მკეცი და ყოველნი პირუტყუნი, ქუეწარმავალნი და მფრინველნი ფრთოვანნი;
11. მეფენი ქუეყანისანი და ყოველნი ერნი, მთავარნი და ყოველნი მსაჯულნი ქუეყანისანი;
12. კაბუკნი და ქალწულნი, მოხუცებულნი ყრმათა თანა; აქებდით სახელსა უფლისასა,
13. რამეთუ ამაღლა სახელი მისი მხოლოსა;
14. და აღსარებამ მისი ზეცასა და ქუეყანასა. და აღიმადლოს რქამ ერისა თვისისა გალობად ყოველთა წმიდათა მისთა, ძეთა ისრაჴლისათა, ერი, რომელ მახლობელ არს მისა.

149

ა 1. აღელვება

2. უგალობდით უფალსა გალობითა ახლითა, ქებად მისი ეკლესიასა შინა წმიდათსა. იხარებდინ ისრაჴლ შემოქმედისა მიმართ თვისისა, და ძენი სიონისანი უგალობდენ მეუფესა მათსა.
3. აქებდენ სახელსა მისსა განწყობითა, ბობლითა და საფსალმუნითა უგალობდენ მას,
4. რამეთუ სთნდა უფალსა ერი თვისი და აღამადლნეს მშუდნი ცხორებითა.
5. იქადიან წმიდანი დიდებითა, და იხარებდენ სარეცელსა ზედა მათსა.
- ბ 6. ამაღლებამ ღმრთისაჲ პირსა შინა მათსა;
7. და მახულნი ორპირნი ჳელთა შინა მათთა ყოფად შურის-გებად წარმართთა შორის, და მხილებად ყოველისა ერისა,

4. ცანი S. 5. თქუა S. დაეზადნეს S. 8. სიტყუასა S. 10. ქუეწარმავალნი S. 14. ზეცასა S.

* ღბ^აღბ. 1. ა. 7. დან^აღ. 3. ე. 59. 60.

8. შეკრვად მეფენი მათნი ბორკილითა და დიდებულნი მათნი — კელ-ბორკილითა რკინისათა;

9. ყოფად მათ შორის სასჯელი და წერილი; დიდებამ ესე არს ყოველთა წმიდათა მისთა.

150

ა 1. აღელუაჲ

აქებდით ღმერთსა წმიდათა შორის მისთა, აქებდით მას სამყაროთა ძალისა მისისათა;

2. აქებდით მას ძლიერებითა მისითა, აქებდით მას მრავლითა სიმდიდრითა მისითა;

ბ 3. აქებდით მას კმითა ნესტუსათა, აქებდით მას ფსალმუნითა და ებნითა;

4. აქებდით მას ბობლნითა და მწყობრითა, აქებდით მას ძნობითა და ორღანოთა;

5. აქებდით მას წინწილითა კეთილკმითა, აქებდით მას წინწილითა დაღებისათა;

6. ყოველი სული აქებდით უფალსა.

დიდებამ

წიგნი იგავთა, რომელსა ებრაულად ეწოდების მისლა

1

1. იგავნი სოლომონისნი, ძისა დავითისა, რომელი მეფობდა ისრაჲლსა ზედა,
2. ცნობად სიბრძნისა და სწავლულებისა, ცნობად სიტყუათა გონიერებისათა,
3. შეწყნარებად ქცევითა სიტყუათა, ცნობად სიმაართლისა ჭეშმარიტებით და სასჯელისა წარმართებად,
4. რათა მისცეს უმანკოთა მეცნიერებამ და ყრმათა ჩჩულთა ცნობამ და გულისკმის-ყოფამ.
5. რომელთა ესმეს ბრძენსა და უბრძენს იყოს; მენავეთმოძღურობამ მოიპოოს, ხოლო მეცნიერმან მოლუაწებამ მოიპოოს,
6. ცნას იგავი და დაფარულად სიტყუად, თქმული ბრძენთამ, და უწყებანი მათნი.
7. * და დასაბამი სიბრძნისა არს შიში უფლისა. გულისკმა კეთილ ყოველთა, რომელთა ყონ იგი, ხოლო კულად მსახურებამ ღმრთისამიმართი, დასაბამ ცნობისა—სიბრძნე და სწავლულებამ უღმრთოთა შეურაცხ-ყვიან.
8. ისმინე, შეილო, სწავლად მამისა შენისამ, და ნუ განეშორები შჯულსა დედისა შენისასა,
9. რამეთუ გვრგვნი მადლისა დაიდგა თავსა შენსა, და მანიაკი ოქროსამ ყელსა შენსა.
10. შეილო, ნუსადა გაცთუნებენ შენ კაცნი უღმრთონი, ნუცა ინებებ სლვად გზათა მათთა.
11. გილოცვილენ ღათუ და გეტყოდინან: მოედ ჩუენ თანა და მეზიარე სისხლსა დავარწყნოთ ქუეყანად კაცი მართალი სიცრუევით,
12. და შთავნთჳათ იგი, ვითარცა ჯოჯობხეთმან ცხოველი, და აღვილოთ ქუეყანით საქსენებელი მისი.
13. და მონაგები მისი მრავალსასყიდლისამ დავიპყრათ და აღვაგსნეთ სახლნი ჩუენნი ნატყუენავითა.
14. ნაწილი შენ შემოპრთე ჩუენ თანა და ზოგად პავასიკი მოვიგოთ ყოველთა და ვაშკარანი ერთი იყავნ ჩუენ ყოველთამ.
15. შეილო, ნუ ხვალ გზასა მათ თანა, მოაქციენ ფერკნი შენნი ალაგთაგან მათთა,
16. რამეთუ ფერკნი მათნი ბოროტისა მიმართ რბიან ** და მოსწრაფე არიან დათხევად სისხლისა,
17. რამეთუ არა ცუდად დაურწყვიან მახე მფრინველსა,

ხელი შეავკალა. 1. დაკითხვა S. 2. ცნობად S. ცნობად S. სიტყუათა S. 3. შეწყნარებამ S. სიტყუათა S. წარმართებამ S. 4. უმანკოთა S. 6. უწყებანი S. 7. გულისკმამ S. დასაბამ S. ცნობისამ S. უღმრთოთა S. 9. დაიდგა S. 11. ქუეყანად S. 13. ნატყუენავითა S. 14. პავასიკი — მერე * ჩამატებულია. 15. შეილო S.

* ფს. ლნ. 110. დ. 10. ** ფს. ლნი : 13. ბ. 3. ესაია. 56. ბ. 7. რომელ. 3. ბ. 15.

18. რამეთუ იგინი, რომელნი კაცის-კლვასა თანამდებ არიან, იუნჯებენ თავისა თვისისა ძვრსა, ხოლო დაქცევამ კაცთა უშჯულოთამ ბოროტ არს.
19. ესე გზანი არიან ყოველთანი, რომელნი იქმან უშჯულოებასა, რამეთუ უღმრთოებითა სულნი მათნი წარიწყმდინიან.
20. სიბრძნე გამოსავალთა იქებინ და უბანთა ზედა განცხადებულად იქცევის,
21. ზედა წუერთა ზღუდეთასამ იქადაგების, ბჭეთა ზედა ძლიერთასა და ადგარების, ბჭეთა ზედა ქალაქისათა კადნიერად იტყვნ.
22. რაოდენ ჟამ უმანკონი იყვნენ, სიმაართლესა შინა არა ჰრცხუნოდის, ხოლო უგუნურნი იგი გინებისა არიან გულსმთქუმელ; უღმრთო იქმნეს და მოიძულეს მეცნიერებამ,
23. *და თანამდებ იქმნეს მხილებისა; ამა ესერა მე წინაგყოფ თქუენ სულისა ჩემისა თქუმულთა და გასწავლენ თქუენ სიტყუანი ჩემნი.
24. რამეთუ გიწოდებ თქუენ და არა ისმინებ ჩემი. და განვაგარძვენ სიტყუანი ჩემნი და არა მერჩილთ მე.
25. არამედ შეურაცხ-ჰყვენით ზრახვანი ჩემნი და მხილებათა ჩემთა არა მომხედეთ.
26. აწ უკვე წარწყმედასა თქუენსა მეცა გეცინოდი და მომცხრებოდის.
27. რაჟამს მოიწიოს თქუენ ზედა ჰირი მომსრეველი და ოდეს იგლოვდეს თქუენ ზედა მეყსეულად შფოთი, ხოლო დაქცევამ მსგავსად ნიავეარისა მოვიდეს, ანუ რაჟამს მოგივდეს თქუენ ჰირი და გარემოდგამა.
28. რამეთუ იყოს, ოდეს მხადოდით მე, ხოლო მე არა ვისმინო თქუენი; მეძიებდენ მე უკეთურნი და არა მპრონ,
29. რამეთუ მოიძულეს სიბრძნე და შიში ღმრთისამ არა გამოიძიეს,
30. და არცა ინებეს ჩემთა ზრახვათა კრძალვამ და შეურაცხ-ყვნეს მხილებანი ჩემნი.
31. აწ უკუე ამიერთგან ჰამდენ თავისა თვისისა გზისა ნაყოფსა და გულისთქუმითა თვისითა განძლენ.
32. ამისთვის, რამეთუ ავნებდეს ჩჩულთა და მოსწყუედდეს, და განკითხვამან უღმრთონი მოსრენეს,
33. ხოლო რომელმან ისმინოს ჩემი, და დაემკვდროს სასოებით, და დაადგარეს უშიშად ყოვლისაგან ბოროტისა.

2

1. შეილო, უკუეთუ შეიწყნარნე სულისა ჩემისა თქუმულნი მცნებანი და დაითარნე შენ თანა,
2. ერჩიდეს სიბრძნესა ყური შენი და მისცე გული შენი გულისხმის-ყოფასა და წინაუყუნე იგინი სასწავლელად. ძესა შენსა.
3. უკუეთუ ხადო სიბრძნესა და გულისკმის-ყოფასა მისცე კმამ შენი,

19. უშჯულოებასა S. 20 უბანთა S. 21. წუერთა „მ“ ჩამატებულია. 22. რაოდენ S. ჰრცხუნოდის S. 23. ჯაჰა S. ესერა S. 24. სიტყუანი S. 25. მხილებათა S. 27. იგლოვიდეს S. მეყსეულად S. შფოთი S. 28. ვისმინო S. 30. მხილებანი S. 31. უკუე S. თვისა S. 32. მოსწყუედდეს S. 33. ისმინოს S. § 1. შეილო S. სულისა S. მცნებანი S. 2. გულისხმის სინასწავლელად S. 3. სიბრძნესა S.

** ესაია. 65. ბ. 12. და. 66. ბ. 4. თერემა. 7. გ. 13.

4. და უკუეთუ გამოეძიებდეს მას, ვითარცა ეცეხლსა რჩეულსა, და, ვითარცა საფაქსა, გამოიკულებდეს,
5. მაშინ გულისკმა-ჰყო შიში ღმრთისა და მეცნიერებაჲ ღმრთისაჲ ჰპოო,
6. რამეთუ უფალმან მოსცეს სიბრძნე და პირისა მისისაგან მეცნიერებაჲ და გულისხმის-ყოფაჲ
7. და დაუუნჯის ცხორებაჲ, რომელთა წარიმართნიან, შეეწევის სლვასა მათსა
8. დაცვად გზათა სიმართლისათა და გზაჲ მოშიშთა მისთა დაიცვის.
9. მაშინ გულისხმა-ჰყო სიმართლეს და მშჯავრი და წარმართნი ყოველნი ალაგნი კეთილისანი,
10. რამეთუ უკუეთუ მოვიდეს სიბრძნე გონებასა შენსა და მეცნიერებაჲ სულსა შენსა, კეთილის-ყოფაჲ გონდეს,
11. ზრახვამან კეთილმან დაგიცვას შენ და გონებამან წმიდამან დაგმარხოს შენ,
12. რათა გიქნეს შენ გზისაგან ბოროტისა და კაცისა, რომელი არა იტყოდის სარწმუნოსა.
13. ვაჲ, რომელთა დაუტევენს გზანი წრფელნი და ვილოდეს გზათა ბნელისათა,
14. რომელნი იხარებენ უკეთურებას ზედა და უხარის გულარძნილებასა ზედა ბოროტსა;
15. რომელთა გზანი დრკუ არიან და გულარძნილ ალაგნი მათნი,
16. რათა განგაშორონ შენ გზისაგან წრფელისა და უცხო-გყონ სიმართლისაგან გონებისა. შევილო, ნუ გეწევინ შენ ზრახვაჲ ბოროტი.
17. რომელმან-იგი დაუტევის მოძღურებაჲ სიჭაბუკესა და შჯული საღმრთოჲ დაივიწყის,
18. რამეთუ დაუდგა სიკუდილსა თანა სახლი თვისი და ჯოჯოხეთს შინა ნაშობთა თანა ქუეყანისათა ალაგნი მისნი.
19. ყოველნი, რომელნი ვლენან მას შინა, არა მოიქცენ, არამედ ინანდენ და ვერ ეწინენ ალაგთა სიწრფოებისათა, რამეთუ ვერ ეწიფოს მათ წელიწადი ცხორებისაჲ.
20. უკუეთუმცა სრულ იყვენს იგინი ალაგთა კეთილთა, ეპოვნესმცა გზანი სიმართლისანი წრფელნი,
21. რამეთუ წრფელთა დაიმკდრონ ქუეყანაჲ და უმანკონი დაშთენ მას ზედა.
22. გზანი უღმრთოთანი წარწყმდეს ქუეყანით და უსჯულონი უჩინო იქმნეს მისგან.

3

1. შევილო, სჯულსა ჩემსა ნუ დაივიწყებ და სიტყუანი ჩემნი დაიმარხენინ გულმან შენმან.

5. გულისკმა S. 6. პირისა S. 9. გულისხმა S. 10. გონებასა S. 11. დაგიცვას S. გონებამან S. დაგმარხოს S. 12. ბოროტისა სარწმუნოსა S. 14. უკეთურებასა S. გულარძნილებასა S. 15. რომელთანი S. გზანი-მათნი S. 16. უცხო S. გონებისა S. 18. დაუდგა S. 19. ილაგთა S. სიწრფოებისათა S. ეწიფოს S. 20. ალაგთა S. 22. უჩინო S. 1. სიტყუანი S.

2. რამეთუ სიგრძე ეამთა და წელიწადნი ცხორებისანი და მშულობაა შეგვიძინოს შენ.

3. მოწყალეებანი და სარწმუნოებანი ნუ მოგაკლდებიან შენ; შეიბენ იგინი ყელსა შენსა და დაწერენ იგინი ფიცართა გულისა შენისათა.

4. და ჰპოო მადლი წინაწარგანზრახვად კეთილისა წინაშე ღმრთისა და კაცთა.

5. იყავ შენ მოსავ ყოვლითა გულითა შენითა უფლისა მიმართ და სიბრძნესა შენსა ნუ აპყვეები.

6. ყოველთა შინა გზათა შენთა იცან იგი, რათა წარჰპართნეს გზანი შენნი და ფერკი შენი არა წარჰკუეთო.

7. ნუ იქმნები შენ ბრძენ თავით თუსით; გეშინოდენ უფლისა და მოიქეც ყოვლისაგან ბოროტისა.

8. მაშინ კურნება იყო კორცთა შენთა და მოღუაწება ძულთა შენთა.

9. პატივ-ეც უფალსა ნაშრომთაგან შენთა სიმართლისათა და შეწირე მისსა პირველთა ნაყოფთაგან შენთა სამართალთა.

10. რამეთუ აღივსნენ საუზენი შენნი სიმძლვრითა იფქლისათა, და ღვინთა საწნებელნი შენნი გარდამოეცემოდინ.

11. შეილო, ნუ სულმოკლე იქმნები სწავლასა უფლისასა; ნუცა დაჰქნდები მის მიერ მხილებასა,

12. რამეთუ, რომელი უყუარს უფალსა, სწავლის და ტანჯის, ყოველს შეილი, რომელი შეიწყნარის.

13. ნეტარ არს კაცი, რომელმან პოვა სიბრძნე და მოკუდავმან, რომელმან იხილა გონიერება,

14. რამეთუ უმჯობეს არს იგი მოგებად, ვიდრე ოქროსა და ვერცხლისა საუნჯეთა,

15. და უპატიოსნეს არს იგი ანთრაკთა პატიოსანთა; არა რაჲ ჰქდების მას, არცა ერთი ბოროტი. კეთილად ცხად არს იგი ყოველთა, რომელნი მიეახლებიან მას,

16. რამეთუ სიგრძე ეამთა და წელი ცხორებისანი მარჯუენით მისსა, ხოლო მარცხენით მისსა დიდება და სიმდიდრე; პირისა მისისაგან გამოვალს სიმართლე; შჯული და წყალობა ენასა მისსა ჰმოსიეს.

17. გზანი მისნი — გზად კეთილ და ყოველნი ალაგნი მისნი მშულობით.

18. ხე ცხორებისა არს ყოველთა, რომელთა შეიწყნარონ იგი, და რომელნი შევედრებულ არიან მას, ვითარცა უფლისა მიმართ, უცთომელ.

19. ღმერთმან სიბრძნითა თუსითა დააფუძნა სოფელი და განჰმზადანა ცანი გონიერებით.

20. მეცნიერებითა უფსკრულნი გამოეცნეს და ღრუბელნი აღინებდეს ცუარსა. შეილო,

21. ნუ მოჰმედგრდები, დაიცვენ ზრახვანი ჩემნი და მცნებანი,

22. რათა ცხონდეს სული შენი, და მადლი იყოს თავსა შენსა, და იყოს კურნება კორცთა შენთა, და მოღუაწება ძულთა შენთა,

3. სარწმუნოებაანი S. 4. კეთილისა S. ღმრთისა S. 5. შენთა S. 6. წარჰკუეთო S. 7. ბოროტისა S. 9. შენთა S. 10. იფქლისათა S. 11. სწავლისა მხოლბადასა S. 13. პოვა S. იხილა S. 14. მოგებად S. 16 მისსა S. 20. შეილო S. 21. ზრახვანი S. მცნებაანი S.

23. რათა ხელოდი სასობით, მშუღობით ყოველთა გზათა შენთა და ფერ-
კი შენი არა წარსცე.

24. უკუეთუ შჯდე, უშიშად შჯდე; და, უკუეთუ გეძინოს, განსუენებით
გეძინოს

25. და არა გეშინოდის შენ შეძრწუნებისაგან მომავალისა, არცა ზედა-
მოსლვისა უღმრთოთაგან მოწვეწულისა,

26. რამეთუ უფალი იყოს ყოველთა გზათა შენთა და დაამტკიცენს ფერ-
კნი შენნი, რათა არა შეიძრა.

27. ნუ დააყენებ კეთილის-ყოფად ნაკლულევენისასა, რაჟამს აქუნდეს
კელსა შენსა შეწვენა.

28. ნუ ეტყუ — წარვედ აწდა მოვედ და ხვალე გცე: ძალ-თუ-გედვას კეთი-
ლის-ყოფად, რამეთუ არა უწყი, რამ შვეს ხვალემან.

29. ნუ ზრახავ მეგობრისა შენისათჳს ძვრსა, რომელი შეყოფილ და მო-
სავ იყოს შენდა.

30. ნუ მტერ-მოყუარე ექმნები კაცსა ამოსა, ნუუკუე ბოროტი რამ-
მე გიყოს შენ, ნუ მოიგებ კაცთა ბოროტთა მახუედრებელად,

31. ნუცა ჰბაძავ გზათა მათთა;

32. რამეთუ არაწმიდა არს წინაშე უფლისა ყოველივე უშჯულოდ და
მართალთა თანა არა დაადგრეს იგი.

33. წყევამ უფლისა სახლთა შინა უღმრთოთასა და საყოფელნი მართალ-
თანი იკურთხნეს უფლისა მიერ.

34. უფალი ამპარტავანთა შეჰმუსრავს, ხოლო მდაბალთა მოსცის მად-
ლი.

35. დიდებამ ბრძენთა დაიმკდრღნ, ხოლო უღმრთოთა აღამადლეს გინე-
ბამ.

4

1. ისმინეთ ყრმათა სწავლამ მამისამ და ერჩდით ცნობად გულისკმის-
ყოფასა,

2. რამეთუ ნიჰსა კეთილსა მიგანიჰებ თქუენ, შჯულსა ჩემსა ნუ დაუტე-
ობთ,

3. რამეთუ შვილი ვიყავ მეცა მამისა მორჩილი, და საყუარელ წინაშე
პირსა დედისასა.

4. რომელნი მასწავებდეს მე და მეტყოდეს: დაჰყერდინ სიტყუამ ჩუენი
გულსა შენსა; დაიცვენ მცნებანი ჩემნი და ნუ დაივიწყებ და ნუცა უგულე-
ბელს-ჰყოფ სიტყუათა პირისა ჩემისათა, ;

5. ნუცა გარდაჰქცე თქუმულთაგან პირისსა ჩემისათა,

6. ნუცა დაუტეობ მას და შეგეწიოს შენ; ეტრფიალე მას და დაგიცვას
შენ.

7. დასაბამად სიბრძნისა მოიგე სიბრძნე და ყოველთა საუნჯეთა წილ მო-
იგე გონიერებამ.

23. გზათა S. შენთა S. 24. განსუენებით S. 25. მოწვეწულისა S. 27. ნაკლულევენისა-
სა S. 28. ~ და ხვალე გცე მოვედ S. 30. ნუუკუე S. მახუედრებელად S. 31. ჰბაძავ S. მათ-
თა S. 32. წმიდამ S. 33. უღმრთოთასა S. 1. ყრმათა S. ცნობად S. გულისკმის ყოფასა S.
4. მცნებანი S. სიტყუათა S. პირისა S. 6. დაგიცვას S. 7. დასაბამდ S.

8. გარემორჩლულე იგი და აღვამაღლოს შენ; პატივ-ეც, რათა შეგიტკბოს შენ,

9. რათა მოსცეს თავსა შენსა გვრგვნი მადლისაჲ და გვრგვნითა საშუებელისათა შეგეწიოს შენ.

10. ისმინე, შვილო, და შეიწყნარენ სიტყუანი ჩემნი, და განმრავლდენ წელნი ცხორებისა შენისანი, რათა იყუნენ შენდა მრავალ გზაჲ ცხორებისაჲ,

11. რამეთუ გზანი ცხორებისანი გასწავენ შენ და გულისკმა-გიყვენ შენ ალაგნი მრავალნი.

12. უკუეთუ ხვდოდი, არა დაიქსნენ სღვანი შენნი, და პრბიოდი თუ, არა დაჰშურე.

13. შეეკრძალე სწავლასა ჩემსა და ნუ დაუტეობ, არამედ დაიმარხე თავისა შენისა ცხორებად იგი შენდა.

14. გზასა უღმრთოთასა ნუ მიხუალ, ნუცა ჰბაძავ ალაგთა უშულოთასა.

15. რომელსა ადგილსა განეწყვებოდიან, ნუ მიხუალ მუნ. მიაქციენ მისგან ფერკნი შენნი და დაუტევე იგი,

16. რამეთუ არა დაიძინიან, ვიდრე არა ბოროტი ქმნიან. მიღებულ არს ძილი მათგან და არა დაიძინიან,

17. რომელნი იზარდებიან საკმლითა უღმრთოებისათა, და ღუნითა უშულოებისათა დაითრვნიან.

18. ხოლო გზანი მართალთანი, ვითარცა ნათელნი, ბრწყინვიდენ; წინაუძღოდიან და განანათლებდენ, ვიდრე წარმოემართოს დღე.

19. ხოლო გზანი უღმრთოთანი ბნელ არიან და არა უწყიან, სადა წარახეთქონ ფერკი.

20. შვილო, თქუმულთა ჩემთა ეკრძალე, და სიტყუათა ჩემთა მოეც გონებაჲ შენი,

21. რათა არა მოგაკლდენ შენ წყარონი ცხორებისანი, დაიმარხენ იგინი გულსა შენსა,

22. რამეთუ ცხორებაჲ არს, რომელთა პოონ იგი, და ყოველთა ჯორცთა მათთა ღზინებაჲ.

23. და ყოველი საცოჲ დაიმარხე გულსა შინა, რომლისაგან არიან გამოსავალნი ცხორებისანი.

24. მოისპე შენგან პარვად ზაკული და ცრუნი ბაგენი განიშორე შენგან.

25. თულანი შენნი მართლ ხედვენ და წამნი შენნი სიმართლესა წამებენ.

26. მართალ-ყვენ ალაგნი ფერკთა შენთანი და გზანი შენნი წარიმართენ.

27. ნუ მიაქცივე მარჯუენით, გინა თუ მარცხენით; მოაქციე ფერკი შენი გზისაგან ბოროტისა, რამეთუ გზანი იგი მარჯუენითნი იცნის უფალმან, ხოლო გულარძნილ არიან გზანი იგი მარცხენითნი, და მან მართალ-ყვენეს ალაგნი შენნი და სღვანი შენნი მშუდობით წარგემართენ.

5

1. შვილო, სიბრძნესა ჩემსა ერჩიდი და სიტყუათა ჩემთა მოეც გონებაჲ შენი,

9. საშუებელისათა S. 10. სიტყუანი S. 11. გულის კმა S. 13. ჩემსა S. თავისა S. 14. გზასა S. ჰბაძავ S. ალაგთა S. უშულოთასა S. 18. წინაუძღოდიან S. 19. სადა S. 20. სიტყუათა S. 21. შენსა S. 24. ბაგენი S. 27. მარჯუენითნი S. 1. სიტყუათა S.

2. რათა დაიცვა გონიერება კეთილი. და მეცნიერებასა ბაგეთა ჩემთასა გამცნებ შენ. ნუ ხედავ დედაკაცსა ბოროტსა,
3. რამეთუ თაფლი გარდამოსწუეთინ ბაგეთა დედაკაცისა მეძვისათა, რომელმან წუთ ერთ დაატკბოს სასაჲ შენი,
4. ხოლო უკუანამსკენელ უმწარეს ნავლისა ჰპოო და უმახვლეს მახვლისა ორპირისა,
5. რამეთუ უგუნურებისა ფერკთა შთაიყუნინან, რომელნი იკუმევედენ მას, შემდგომად სიკუდილისა ჯოჯობეთად შთაცვევიან.
6. და კუალნი მისნი არა მტკიცე არიან, რამეთუ გზასა ცხორებისასა იგი არა მივიდეს; ცთომილ არიან ალაგნი მისნი და არა საცნაურ.
7. აწ, შვილო, ისმინე ჩემი და ნუ უგულუბელს-ჰყოფ თქუშულთა ჩემთა.
8. შორს-ყვენ მისგან გზანი შენნი და ნუ მიეახლები კართა სახლისა მისისათა,
9. რათა არა წინაუყო უცხოთა ცხორებამა შენი და მონაგები შენი უწყალოთა,
10. რათა არა აღივსნენ უცხონი ძალითა შენითა და არა ნაშრომი შენი შევიდეს სახლსა სხუათასა.
11. და ინანდე უკუანამსკენელ, რაჟამს განჰკაფდენ ჯორცნი ძუალთა შენთანნი.
12. და სთქუა, ვითარმედ: რად მოვიძულე სწავლულებამა და მხილებასა მიპრიდა გულმან ჩემმან.
13. არა მესმოდა კმა მასწავლელისა ჩემისამ და მოძლუარსა ჩემსა არა მიუბყარ ყური ჩემი,
14. მცირედლადა ვიპოვემცა, ვიდრე მე ყოველსა შინა ბოროტსა შორის კრებულსა და შესაკრებელსა.
15. სუ წყალი ჯურღმულთაგან შენთა წყაროასა.
16. გარდამოეცემოდენ გარე წყალი შენისაგან წყაროასა და შენთა უბანთა შინა დიოდენ წყალნი შენნი.
17. იყავნ შენდა ხოლო მონაგებად და ნუ ვინ უცხოჲ გეზიარებინ შენ.
18. წყაროჲ იგი წყლისამ იყავნ შენდა თუსად და თავად იხარებნ დედაკაცი სიჭაბუკესა შენსა.
19. ირემ სიყუარულის და ნუქრ მადლთა გზრახევდინ შენ და შენ თანა იყავნ ყოველსა ჟამსა, რამეთუ სიყუარულითა რამ მისითა მის თანა იქცეოდი, მრავალ იყო.
20. ნუ დაიყოვნებ უცხოთა თანა დედაკაცისა, ნუცა მოახუევ მკლავთა შენთა, რომელი არა შენი იყოს,
21. რამეთუ თუალთა წინაშე ღმრთისათა არიან გზანი კაცისანი და ყოველთა ალაგთა მისთა ხედავს.
22. უშჯულოებამან მოინადირის კაცი, და საბლითა ცოდვისა თვისისათა კაცად-კაცადი შეიკრვის.
23. ესევეითარი აღესრულოს უსწავლელთა თანა, და სიმართლისაგან სიპოხისა თვისისა განეპარდა და წარწყმდა უგუნურებითა თვისითა.

2. დიცივე S. მეცნიერებასა S. ბაგეთა S. გარდამოსწუეთინ. S. მეძვისათა S. 8. მისსათა S. 10. შენითა S. სახლსა S. სხუათასა S. 11. უკუანამსკენელ S. ძუალთა S. 12. სთქუაჲ S. რად S. მხილებასა S. მიპრიდა S. 14. მცირედლაჲ S. 16. უბანთა S. 17. მონაგებ-ბაჲ S. 20. უცხოთა S. დედაკაცისა S. 22. უსჯულოებამან S. 23. სიპოხისა S. განეპარდა S.

6

1. შეილო, უკუეთუ თავს-იღვა მეგობარი შენი, მისცე კელი შენი მტერსა შენსა,

2. რამეთუ საფრკე ძლიერ არიან კაცისა თვისნი ბაგენი და შეიპყრობის სიტყუთა პირისა მისისათა.

3. ჰყოფდ, შეილო, რომელსა მე გამცნებ და სცხოვნდე, რამეთუ შეჰკარდე კელთა ბოროტისათა მეგობრისა შენისათუს, იყავ შენ განკრძალულ და ნუ დაჰქსნი, განჰმზადე მეგობარიცა იგი შენი, რომელი თავს იღევ.

4. ნუ სცემ ძილსა თუალთა შენთა, ნუცა ჰრულის წამსა შენსა,

5. რათა განერე, ვითარცა ქურციკი საფრკესა და ვითარცა მფრინველი მახესა.

6. იქმენ, ვითარცა ჯინჰველი, ჰ მცონარო, და ჰბაძვედ გზათა მისთა და იქმენ უბრძნეს მისსა,

7. რამეთუ მას ქუეყანამ არა უც, არცა მაწუეველი უვის და არცა უფლისა ვის ქუეშე არს,

8. რომელმან განჰმზადის საზრდელი ზაფხულის და ფრიადი უნჯი შეიკრიბის კალოთა ზედა; ანუ მივედ ფუტკრისა და ისწავე, ვითარ-იგი მოქმედ არს და ნაშრომი იგი მისი ვითარ კეთილად ქმნის, რომლისა ნაშრომსა მეფენი და გლახაკნი სიცოცხლედ მიიღებენ. სასურველ არს ყოველთა და დიდებულ, დაღაცათუ არს ძალითა უძლურ, სიბრძნესა პატივ-სცა და წარმოკდა.

9. ვიდრემდის სწევ, ჰ მცონარო, ანუ ოდეს ძილისაგან განილუძო?

10. მცირედ გეძინოს, მცირედ გრულოდის, მცირედლა და დაისხნე კელნი მკერდსა ზედა.

11. მაშინ მოიწიოს შენ ზედა, ვითარცა ბოროტი მოგზაური, სიგლახაკე და ნაკლულევეანებამ, ვითარცა კეთილი მსრბოლი. უკუეთუ უტონო იყო, მოვიდეს, ვითარცა წყარო, ნაყოფი შენი, ხოლო ნაკლულევეანებამ, ვითარცა ბოროტი კაცი, გველტოდის.

12. კაცი უგუნური და უშჯულო ვალნ გზათა გულარძნილთა.

13. და ეგვეთარი ეგე წამს-უყოფნ თუალითა, და აუწყებნ ფერკითა და მოასწავენნ ხრითა თითთათა,

14. გულარძნილთა გულითა იქმნ ბოროტსა ყოველსა ჟამსა. ესევეთარი იგი შფოთსა იქმნ ქალაქსა შინა.

15. ამისთვის მოიწიოს მეყსეულად წარსაწყემდელი მისი, განკუეთა და შემუსრვაბ ქუერნებელი,

16. რამეთუ უხარინ ყოველსა ზედა, რომელი სძულს ღმერთსა, და შეიმუსრვის არაწმიდებითა სულისა თვისისათა.

17. თუალნი მაგინებელნი და ენამ ცრუ, კელნი, რომელნი სთხევენ სისხლსა მართალისასა,

18. და გული, რომელი ზრახვენ გულისსიტყუათა ბოროტთა, და ფერკნი, რომელნი ისწრაფიან ბოროტის-ყოფად, მთისრნენ.

1. შეილო S. თავსიღვა S. მეგობარი S. შენსა S. 3. მეგობარიცა S. 4. შენსა S. 5. საფრკესა S. 6. მცონარო S. ჰბაძვედ S. უფლისა S. ქუეშე S. 8. კალოთა S. წარმოკდა S. 9. მცონარო S. განილუძო S. 11. სიგლახაკე S. „უკუეთუ“ უქარაგოდა. უტონო „ო“ ჩამატებული. 12. გზათა S. გულარძნილთა S. 13. თითთათა S. 14. ბოროტსა S. 15. მეყსეულად S. განკუეთა S. 18. გულის სიტყუათა S.

19. ხოლო აღაგზნის ტყუილი მოწამემან ცრუმან და მოავლინის საშველი შორის ძმათა.
20. შეილო, დაიმარხენ შჯულნი მამისა შენისანი და წესთა დედისა შენისათა ნუ განიშორებ.
21. და დაიდგენ იგინი თხემსა შენსა ზედა მარადის და შეიბენ ყელსა შენსა,
22. რაჟამს ხვდოდი, წარისხუენ იგინი, და შენ თანა იყუნენ და, რაჟამს გეძინოს, გცვიდენ შენ და რათა, რაჟამს აღსდგე, თანაგზრახვიდეს შენ,
23. რამეთუ სანთელი — მცნებამ, ხოლო შჯული — ნათელი და გზად ცხორებისა — მხილებამ და სწავლამ,
24. რათა დაგიცვას შენ დედაკაცისაგან ქმრისცოლისა და ზრახვისაგან ენისა უცხოასა.
25. შეილო, ნუ გარევიენ სიკეთე გულისთქუმისა, ნუცა მოინადირებ თულთაგან შენთა, ნუცა შესცთები წამთაგან მისთა.
26. რაჟამს სასყიდელი მეძვისამ, ვითარცა ერთის კუეზის პურის, რამეთუ დედაკაცმან უკეთურმან პატიოსანნი სულნი მამათანი მოინადირნის.
27. გამო-მე-ვის-ეკრისა ცეცხლი წიალთა და სამოსელი მისი არა დაიწვს?
28. ანუ ვალნმე ვინ ნაკუერცხალსა ზედა ცეცხლისასა და ფერკი მისი არა მოიწუას?
29. ეგრეთვე, რომელი შევიდეს დედაკაცისა თანა ქმრისცოლისა, არა განერეს ტანჯვასა ძვრსა, ეგრეთვე არა უბრალო იყოს ყოველი, რომელი შეეხოს მას.
30. არა საკრველ არს, უკუეთუ ვინმე დაეპყრას პარვასა, იპარავნ რამ, განიძლოს სული თვისი მშვიერი.
31. უკუეთუ დაეპყრას, შედწილად იზღვოს და შემდგომად ყოველი ნაყოფი მისცეს, რათა იქსნეს სული თვისი.
23. ხოლო მემრუშემან ნაკულევეანებითა გონებისათა წარწყმედამ თავსა თვსა მოატყუას.
33. საღმობამ ხოლო და გინებამ დაითმინის, ხოლო ყუედრებამ მისი არა აღიჯოცოს უკუნისამდე,
34. რამეთუ სავესე არს შურიტა და გულისწყრომითა ქმარი მისი; არა ერიდოს დღესა სასჯელისასა.
35. ვერ გამოიქსნეს რავდენითავე საკმრითა მტერობისა მისგან, არცა დასცხრების მრავლიტა ძლუნითა.

7

1. შეილო, დაიმარხენ სიტყუანი ჩემნი და მცნებანი ჩემნი დაიფარენ შენ თანა.
2. შეილო, პატივ-ეც უფალსა და განსძლიერდე და მისსა გარეშე ნურავისსა გეშინის სხვსა. დაიცვენ მცნებანი ჩემნი და სცხონდე და სიტყუანი ჩემნი, ვითარცა გუგანი თვალთანი.

22. წარისხუენ S. 24. უცხოასა S. 25. შეილო S. მისთა S. 26. კუეზის S. 28. ნაკუერცხალსა S. 29. ცოლისა S. ტანჯვისა S. უბრალო S. 30. არა S. 31. შედწილად S. 32. მოატყუას S. 33. ყუედრებამ S. 34. სასჯელისასა S. 35. რავდენითავე S. საკმრითა S. ძლუნითა S. 1. სიტყუანი S. 2. შეილო S.

3. და იგინი გამოიწერენ თითითა შენითა ფიცართა გულისა შენისათა.
4. მოხადე სიბრძნესა დად-ყოფად შენდა, და მოუწოდე გულისხმის-ყოფასა შემეცნებად შენდა.
5. შეიკრძალე თავი შენი დედაკაცისა უცხოსაგან და ბოროტისა, რაჟამს სიტყვითა საცთურსა შთაგთხვედეს.
6. არდაბავითა სახლისათა იხედავენ უბანთა მიმართ,
7. რათამცა მოიხილნეს ჭაბუკნი უთმინონი და ყრმანი უგულისხმონი,
8. რომელნი ვლიედ უბანთა მიერ სიახლესა სახლისა მისისათა და ზრახვენ,
9. სიბნელესა ღამისასა, ოდესცა არლარა განსცხრებოდიან სიჭმოსაგან ბინდისა,
10. დედაკაცი იგი შეემთხვევა პირითა საროსკიპოთა, რომელმან შესულიბნის გულნი ჭაბუკთანი, ვითარცა მთრვალთა მოუძღურებულთანი,
11. ფრინვალობს უძღებად და სახლსა შინა თვისსა არა დააცადნის ფერჯნი თვისნი,
12. არამედ ოდესმე ვალს უბანთა და ოდესმე ყოვლით კერძო იმსტრობნ,
13. რათამცა პოვა ჭაბუკი და დაიპყრას, აკოცებს ურცხვინოდ და ლიქნით ეტყუნ:
14. მზეგრძელობისა შენისათვის მსხვერპლისა შეწირვად პაემანი და მეც აწ დღეს აღვასრულე პაემანი.
15. ამისთვის მოგეგებვი შენ ტრფიალი პირისა შენისა და სანატრელი გპოვე.
16. შემითხზნავს ცხედარი ჩემი და გარდამიგია ფიჩვითა ეგვიპტურებ ჭრელებულითა.
17. საგებელთა ჩემთა უკმიე მური, შტახსი და კასია.
18. მოვედ და ვიშვებდეთ სიყვარულითა განთიადამდე; მოვედ და განვსცხრებოდეთ ტრიობითა.
19. რამეთუ არა არს ქმარი ჩემი სახლსა შინა, არამედ წარსრულ არს გზასა შორესა.
20. ვაშკარანი ვეცხლითა წარილო, აღილო კელითა და შემდგომად დღეთასა მომავალ არს სახიდ თვისად.
21. მრავალმეტყველებითა და მაცთურითა ბავითა რა შეაცთუნის,
22. შეუდგის, ვითარცა უსხი საკლველი და ვითარცა ვერძი მწერბავი და ვითარცა სულელი უმეცარი,
23. და იწყლა, ვითარცა ირემი ღვიძლგანგვრემული, და მოიფრინვა, ვითარცა ფრინველმან, მახედ და არა უწყის, წარწყმედად სულისა თვისისად ვალს.
24. აწ, შვილო ჩემო, ისმინე ჩემი და ყურად-იხვენ სიტყვანი პირისა ჩემისანი.
25. ნუ მოსდრეკ გულსა შენსა გზათა მისთა, და ნუცა შეუდგები კვალთა მისთა,
26. ვინადგან მრავალნი იგვემნეს და მოიწყლნეს და უამრავნი მკნენი შემომუსრნეს მის მიერ,

27. რამეთუ სახლი მისი გზა არს ჯოჯოხეთისა, რომელი შთაიყვანებს საუნჯედ სიკუდილისად.

8

1. ამისთვის შენ სიბრძნესა ქადაგებდ, რათა გონიერებამ გერჩდეს შენ.
2. რამეთუ მალალთა ზედა მწუერვალთა დგას და შორის ალაგთა იპოების.
3. ბქეთა თანა ძლიერთასა დადგრომილ არს და შესავალთა გზათასა იქე-ბის.
4. თქუენ გლოცავ, ჰ შვილნო, და წინაგყოფ კმასა ჩემსა ძეთა კაცთა.
5. სცანთ უმანკოთა მეცნიერებამ და უსწავლელთა დაიდევით გულსა თქუ-ენსა.
6. ისმინეთ ჩემი, რამეთუ კეთილსა გეტყვ და აღვალე ბაგეთა ჩემთა მართლ,
7. რანეთუ ჰეშმარიტსა იწურთის პირი ჩემი; საძაგელ არიან წინაშე ჩემ-სა ბაგენი მტყუარნი.
8. სიმართლით არიან ყოველნი სიტყუანი პირისა ჩემისანი და არა არს მათ შინა გულარძნილ, არცა დრკუ.
9. ყოვლადვე წრფელ არს იგი, რომელთა უცნობიეს და მართალ, რომელ-თა უპოვნიეს მეცნიერებამ.
10. მიილეთ სწავლამ და ნუ' ვეცხლი და მეცნიერებამ უფროსს ოქროსა რჩეულისა,
11. უმჯობეს არს სიბრძნე უფროსს ანთრაკთა პატიოსანთა; ყოველივე პატიოსანი ვერ არს ღირს მისა.
12. მე, სიბრძნემან, დავიმკვდრე მეცნიერებამ ზრახვისამ და გონიერე-ბისამ და ცნობისა მოვხადე.
13. შიშსა უფლისასა სძულს უკეთურებამ, გინებამ და ამპარტაენებამ; და გზამ უკეთურთა და გულარძნილთანი და პირი ურწმუნომ მე მოვიძულენ.
14. ჩემი არს ზრახვამ, ჩემი არს კრძალულებამ, ჩემი არს გონიერებამ, ჩემი არს ძალი.
15. ჩემ მიერ მეფენი მეფობენ და ძლიერნი წერენ სიმართლესა.
16. ჩემ მიერ ღიდ-ღიდნი განდიდნებიან და მძლავრნი ჩემ მიერ იპურო-ბენ ქუეყანასა.
17. და მე მოყუარენი ჩემნიმ მიყუარან და, რომელნი მეძიებენ, მე მპო-ონ.
18. სიმდიდრე და დიდებამ ჩემი არს. და მონაგები მრავალი შეწირვად ჩემდა.
19. უმჯობეს არს უფროსს ოქროსა და ანთრაკისა პატიოსნისა მრავლისა, ხოლო სიტყუანი ჩემნი უფროსს ოქროსა რჩეულისა.
20. გზათა სიმართლისათა ვალ და შორის ალაგთა სიმართლისათა ვიქ-ცევი;
21. რათა განუყო მოყუარეთა ჩემთა ნაყოფი და საუნჯენი მათნი აღვაგ-სნე კეთილითა.

2. მწუერვალთა S. 4. წინადადგოფიეს S. 5. უმანკოთა S. 7. ბაგენი S. 8. სიტყუანი S. 10. რჩეულსა S. 11. პატიოსანთა S. 13. უფლისასა S. გულარძნილთანი S. 16. ქუეყა-ნასა S.

22. უფალმან დამამტკიცა მე დასაბამად გზათა მისთა. საქმეთა შინა მისთა უწინარეს დასაბამისა დამამტკიცა მე,
23. დასაბამსა უწინარეს ქუეყანისა შესაქმნისა,
24. და უწინარეს უფსკრულთა ყოფისა, ვიდრე გამოსლვადმდე წყაროსა წყალთასა,
25. ვიდრე მათა დაფუძნებადმდე, უწინარეს ყოველთა ბორცუთა მშვა მე.
26. უფალმან შექმნა სოფელი და უბენი და კიდენი სოფლისანი და რომელნი არიან ცასა ქუეშე,
27. რაჟამს განჰმზადებდა ცათა, მე მის თანა ვიყავ, და ოდეს განაჩინებდა საყდართა თვსთა ქართა ზედა.
28. და ოდეს განაძლიერებდა ზესკნელთა ღრუბელთა ზედა, ვითარ-იგი კრძალულად დასდებდა წყაროთა ცასა ქუეშე,
29. ოდეს-იგი დაუღვა ზღუასა წესი მისი, რათა არა გარდაცდენ წყალნი ზედა პირსა მისსა. და ოდეს დაამტკიცებდა საფუძველთა ქუეყანისათა,
30. ვიყავ მის თანა მომზავებელ, მე ვიყავ, რომლისა თანა უხაროდა უფალსა და დღითი დღედ ვიხარებდი წინაშე პირსა მისსა ყოველსა ჟამსა.
31. ოდეს იშვებდა ქუეყანისა განსრულებასა ზედა, შვებულ იქმნა ძე კაცისადა.
32. შვილო, ისმინე ჩემი და ნეტარ იყვენ, რომელთა გზანი ჩემნი დაიცვენ.
33. ისმინეთ სწავლა, რათა ბრძენ იყვენთ. და ნუ დაიყოფთ სასმენელთა.
34. ნეტარ არს კაცი, რომელმან ისმინოს ჩემი. და კაცი, რომელმან გზანი ჩემნი დაიმარხნეს და იღუძებდეს კართა ჩემთა ზედა მარადის, და სცვიდეს შესავალთა ზღურბლთა ჩემთასა,
35. რამეთუ გამოსავალნი ჩემნი გამოსავალ ცხოვრებისა, და განემზადების ნებაჲ უფლისა მიერ.
36. ხოლო რომელნი ცოდვენ ჩემდამო, უღმრთოებენ თავისა თვისისა სულთა და რომელნი მე მძულობენ, უყუარს მათ სიყუდილი.

9

1. სიბრძნემან იშენა თავისა თვისისა სახლი, და ქუეშე შეუდგნა მას შუდნი სუეტნი,
2. და დაკლა თვისი იგი საკლველი, და განზავა ტაკუტთა თვისი იგი ღვინო და განმზადა თავისა თვისისა ტაბლად,
3. და წარავლინნა თვისნი მონანი მოწოდებად მალლითა ქადაგებითა ტაკუტთა ზედა
4. და პრქუა: რომელი არს უგუნურთაგანი, მოაქციენ ჩემდა; და ნაკლულევანთა გონებითა პრქუა:
5. მოედით, ქამეთ პური ჩემი და ჰსუთ ღვინოჲ, რომელი განგიზავე თქუენ.

22. დასაბამად S. გზათა S. დასაბამისა S. 23. დასაბამსა S. ქუეყანისა S. 23. შესაქმნისა S. უფსკრულთა S. წყალთასა S. 25. მათათა S. დაფუძნებადმდე S. მშვა S. 26. ცასა S. ქუეშე S. 27. განაჩინებდა S. 28. დასდებდა S. წყაროთა S. ქუეშე S. 29. დაუვა S. ზღუასა S. მისსა S. დაამტკიცებდა S. საფუძველთა S. 30. ვიყავ მის თანა S. 31. იშვებდა S. განსრულებასა S. 32. შვებულ იქმნა S. 33. უღმრთობენ S. 34. უყუარს S. 35. მოედით, ქამეთ პური ჩემი და ჰსუთ ღვინოჲ S. 36. მოედით, ქამეთ პური ჩემი და ჰსუთ ღვინოჲ S. 37. უღმრთობენ S. 38. უყუარს S. 39. მოედით, ქამეთ პური ჩემი და ჰსუთ ღვინოჲ S.

6. დაუტევეთ უგუნურებად და სცხონდეთ (მოიძიეთ გონიერებად, რათა ცხოველ იყვნეთ, წარიმართეთ მეცნიერებით გულისკმის-ყოფად),

7. რომელი ასწავებდეს უკეთურთა, მოიღოს თავისა თვისისა გინებად, და რომელი ამხილებდეს უღმრთოსა, შეიბილწოს თავი, და რომელი ამხილებდეს უღმრთოსა, სწყლავს მას.

8. ნუ ამხილებ უკეთურთა, რათა არა მოგიძულონ შენ; ამხილე ბრძენსა და შეგიყუაროს შენ; ეც ბრძენსა მიზეზ და უბრძენს იყოს.

9. აუწყე მართალსა და შესძინოს შეწყნარებად.

10. დასაბამი სიბრძნისა არს შიში უფლსა და ზრახვად წმიდად გონიერებად (ხოლო ცნობად შჯულისა გონებისაგან არს კეთილისა).

11. რამეთუ ამით სახითა მრავალ ჟამ სცხონდე და შეგეძინენ წელნი ცხორებისა შენისანი.

12. შვილო, უკუეთუ ბრძენ იყო, თავისა შენისა ბრძენ იყო და მოყუასიცა, ხოლო უკუეთუ ბოროტ იყო, თავისა შენისა აღმოივსო ძერი მარტოდ. (შვილი წურთილი ბრძენ იყოს, ხოლო უგუნური მსახურად იკუმიოს, რომელი ჰვდებოდის სიცრუევსა; ესევეთარი იგი ჰმწყისის ქართა და სდევეს იგი მფრინველსა ფრთოვანსა, რამეთუ დაუტევენა გზანი თვისისა ვენაკისანი და ალაგთა თვისისა ქუეყანისა საქმეთასა შესცთა და ვალს იგი ურწყულსა უდაბნოსა და ქუეყანასა განჩემებულსა წყურილითა და შეიკრებს იგი კელითა თვისითა უნაყოფობასა).

13. დედაკაცი უგუნური და ცხარი ნაკლულევან იყოს პურითა, რომელმან არა იცის სირცხვილი,

14. რამეთუ დაჯდა იგი კართა ზედა სახლისა თვისისათა, სავარძელთა ზედა განცხადებულად უბანთა ზედა

15. და მოუწეს თანაწარმავალთა გზისათა, რომელთა წარუმართებიეს გზასა თვისსა.

16. რომელი არს უგუნურ თქუენგანი, მოაქციენ ჩემდა. და ნაკლულევანთა გონებითა უბრძანებ, და ვეტყვ:

17. პური ფარული ჯგროვნად ჰამეთ და წყალი ფარული ტკბილად სუთ.

18. ხოლო მან არა იცის, რამეთუ ქუეყანისა ნაშობნი მის მიერ მოისრეიან და ფსკერსა ჯოჯოხეთისასა მიიწევიან, (არამედ ივლტოდე და ნუ დაჰყოვნი ადგილსა მას და ნუცა მიადგამ თუალთა შენთა მისსა მიმართ, რამეთუ ესრეთ თანაწარპვლო კევი უცხოვ და წიალჰდე მდინარესა სხუსასა, წყლისაგან უცხოვსა განუშორე და წყაროვსგან უცხოვსა ნუ ჰსუამ, რათა მრავალ ჟამ ცხონდე და შეგეძინენ შენ წელნი ცხორებისა შენისანი).

10

ა 1. ძემან ბრძენმან ახარის მამასა, ხოლო ძე უგუნური მწუხარებად დედისა. ვერ სარგებელ იყუნენ საუნჯენი უსჯულოთა, ხოლო სიმართლემან სიკუდილისაგან იცნას.

3. არა მოაკუდინოს სიყმილითა უფალმან სული მართლისა, ხოლო ცხორებად უღმრთოვსა დაამკვს.

4. სიგლახაკენან კაცი დაამდაბლის, ხოლო ველთა მენეთა განამდიდრიან.
5. შვილი სწავლული ბრძენ იყოს, ხოლო უგუნური, ვითარცა მონაჲ, იმსახუროს. განერა სიციხისაგან შვილი გონიერი, ხოლო ხორშაკეულ იქმნა კალთა ზედა შვილი უსჯულოჲ,
6. კურთხევად უფლისა თავსა ზედა მართალთასა, ხოლო პირი უღმრთოთა დაფაროს გლოვამან უქამომან.
7. ქსენებაჲ მართლისა ქებით იყოს, ხოლო სახელი უღმრთოჲსა დაშრტეს.
8. ბრძენმან გულითა შეიწყნარნის მცნებანი, ხოლო უთმინოჲსა ბაგითა ბრკუმით შეუბრკუმეს.
9. რომელი ვილოდის სიწირფოებით, ვალს იგი სასოებით, ხოლო რომელი განსდრეკდეს გზასა თვისსა, საცნაურ იყოს.
10. რომელი წამ-უყოფნ თუალითა ზაკვით, იგი შეუკრბნ კაცთა მწუხარებასა, ხოლო რომელი ამხილებნ განცხადებულად, იგი მშუდობასა ჰყოფნ.
11. წყაროჲ ცხორებისა ველსა შინა მართლისასა, ხოლო პირი უღმრთოთა დაფაროს წარსაწყმედელმან.
12. სიმულილმან აღადგინოს ძლიევა, და ყოველნი, რომელნი არა მახლობელ იყვნენ, დაფარნეს სიყუარულმან.
13. რომელი ბაგეთაგან წარმოიღებნ სიბრძნესა, კუერთხითა ჰგუემნ კაცსა უგულოსა.
14. ბრძენთა დაფარიან მეცნიერებაჲ, ხოლო პირი წარმდებთა მიეახლოს შემუსრვასა.
15. მონაგები მდიდართა ქალაქი ძლიერი, ხოლო შემუსრვად უძლურთა სიგლახაკე.
16. საქმემან მართალმან ცხორებაჲ ყვის, ხოლო ნაყოფ უღმრთოთა — ცოდვაჲ.
17. გზათა ცხორებისათა სცავს უფალი და სწავლულებად უმხილებელი სტების.
18. მტერობად დაფარიან ბაგეთა მართალთა, ხოლო რომელნი წარმოიღებდენ გინებასა, იგინი უგუნურ არიან.
19. მრავლისმეტყუელებისაგან ვერ განერე ცოდვასა, ხოლო ერიდებოდი თუ ბაგითა, გონიერ იყო.
20. ვეცხლი არს გამოკურვებული ენად მართალი, ხოლო გულთა უღმრთოთასა მოაკლდეს.
21. ბაგეთა მართალთა იციან სიმართლე, ხოლო უგუნურნი ნაკლულევა-ნებასა შინა აღესრულნენ.
22. კურთხევად უფლისა თავსა ზედა მართლისასა და მან განამდიდროს და არღარა დაერთოს მას მწუხარებაჲ გულისა.
23. სიცილით იქმნ უგუნური ძვრსა, ხოლო ბრძენი კაცი ზრახვენ გულის-ჯმის-ყოფასა.
24. წარსაწყმედელად იქცევიან უღმრთოჲ, ხოლო გულისთქუჲმად მრავალთა სათნო არს.
25. მობერვასა ნიავექარისასა წარსწყმედს უღმრთოჲ, ხოლო მართალმან მოპრიდოს და ცხონდეს უკუნისამდე.

5. იმსახუროს S. შვილი S. კალთათა S. 8. მცნებანი S. 10. მწუხარებასა S. მშუდობასა S. 13. კუერთხითა S. ჰგუემნ. S. უგულოსა S. 18. გინებასა S. 19 მრავლისმეტყუელებისაგან S. 21. ნაკლულევენებასა S. 24. სათნოჲ S.

26. ვითარცა კაწახი ავნებნ კბილთა და კუამლი თვალთა, ეგრეთვე უსჯულოებამან ავნის. რომელნი მას ზედა ვალნ.

27. შიშმან უფლისამან შესძინოს დღეთა, ხოლო წელნი უღმრთოთანი შემცირდენ.

28. ყონის სიხარულმან მართალთა ზედა, ხოლო სასოებაჲ უღმრთოთაჲ წარწყმდეს.

29. ზღუდე წმიდათა შიში უფლისაჲ, ხოლო შემუსრვაჲ მოქმედთა ძვრისათა.

30. მართალი უკუნისამდე არა შეირყოს, ხოლო უღმრთოთა ვერ დაიმკვდრონ ქუეყანაჲ.

31. პირსა მართლისასა გამოვალს სიბრძნე, ხოლო ენაჲ უწესოჲ შეიმუსროს.

32. ბაგეთა მართლისათა აღმოადინონ მადლი და პირნი უღმრთოთანი დაიყვნენ.

11

ა 1. უღელი ზაკული საძაგელ არს წინაშე უფლისა, ხოლო სასწორი სიმართლისა სათნო არს მისსა.

2. სადა შევიდეს გინებაჲ, მუნცა უპატიობებაჲ, ხოლო პირი ბრძენთა იწურთიდეს სიბრძნესა.

3. სიმართლე უძლოდის მართალთა მათ და დაბრკოლებამან თავისმოთენი დაამკუნის.

4. არად სარგებელ-ეყოს მონაგები დღესა რისხვისასა, ხოლო სიმართლემან იქსნეს სიკუდილისაგან. (მოკუდა მართალი და დაუშთა სინანული. ხოლო კელთ-დებაჲ და მოსაცხრომელ იქმნეს უღმრთოთა წარწყმედა).

5. ხოლო სიმართლემან უბიწოსამან წარიმართმეს გზანი, ხოლო უღმრთობებაჲ დაეტეოს ცრუთა ზედა.

6. სიმართლემან კაცთა მართალთამან იქსნეს იგინი, ხოლო უღმრთობითა თუსითა მოისრვიან უშჯულონი.

7. აღსრულებასა კაცისა მართლისასა არა მოაკლდეს სასოებაჲ, ხოლო სიქადული უღმრთოთა მოისპოს.

8. მართალი მკეცისაგან განერეს და მის წილ მიეცეს უღმრთოჲ.

9. პირსა უღმრთოთასა საფრჭე მოქალაქეთა, ხოლო ცნობამან მართლისამან განაგის იგი.

10. მართალმან კეთილსა შინა წარპმართოს ქალაქი და წარწყმედა უღმრთოსა სიხარული.

11. კურთხევეითა წრფელთათა აღემართოს ქალაქი, ხოლო პირითა უღმრთოთათა დაიქცეს.

12. შეურაცხ-ყვნის მოქალაქენი ნაკლულევანმან გონებითა, ხოლო კაცი გონიერი მყუდროებით იქცევიან.

13. კაცი ორენა განაცხადებს მოყუისისა ხუაშიადსა, ხოლო სარწმუნომან დაფაროს იგი.

26. ეს მუხლი საბას ხელით არის ჩაწერილი. 27. უღმრთოთანი S. 1. უფლისაჲ S. სათნო S. 2. სადა 3. დაბრკოლებამან S. 4. რასხვასა S. დაუშთა S. 5. წარიმართის S. აღსრულებასა S. 9. უღმრთოთასა S. ცნობამან S. 10. ქალაქი S.

14. რომელთა არა აქუნდეს განკარგვა, დაცვეს ვითარცა ფურცელი, სოლო ცხორება არა იპოოს მრავალთა განმზრახთა თანა.

15. ბოროტი ცდილობს, ბოროტი სადა შეამთხვიოს მართალსა და სძულან კმანი კეთილნი.

16. უღონონი მტირედ მდიდარ იქმნებიან, ხოლო მკნეთა დაიმკვიდროს სიმდიდრე.

17. სულსა თვისსა კეთილი უყვის კაცმან მოწყალემან, ხოლო განხრწნის კორცნი თვისნი უწყალომან.

18. უღმრთომან ქმნის საქმე სიცრუვისა, ხოლო თესლი მართალთა სასყიდელი ჭეშმარიტებისა.

19. შვილი მართალი იშვის ცხორებად, ხოლო დევნულებად უღმრთოთა სიკუდილად.

20. საძაგელ უფლისა გულარძნილნი გზანი; შეწყნარებულ მისსა ყოველნი უბიწონი,

21. რომელმან კელი კელსა მისცეს სიცრუევით, არა უტანჯველ იყოს; ხოლო, რომელი სთესვიდეს სიმართლესა, მოიღოს სასყიდელი სარწმუნო.

22. ვითარცა საყური ყელსა ღორისასა — დედაკაცსა სახებოროტსა — სიკეთე.

23. გულისტქუმა მართლისად ყოველივე კეთილ, ხოლო სასიებად უღმრთოთა წარწყმდეს.

24. არიან, რომელნი თესლსა სთესვენ და უფრომსსა შეიკრებენ, და არიან, რომელნი შეიკრებენ სხუათასა და მოაკლდებიან.

25. სული კურთხეული ყოველივე წრფელ, ხოლო კაცი გულმწყრალი არა შეენიერ.

26. რომელმან შეიკრძალოს იფქლი, დაუშთის იგი წარმართთა, და რომელნი ძნელად ჰყოფდენ იფქლსა, ერის წყეულ იყავნ, ხოლო კურთხევაჲ უფლისად თავსა ზედა უხვსასა.

27. რომელი იქმოდის კეთილსა, ეძიებს მადლსა კეთილსა, ხოლო რომელი გამოეძიებს ბოროტსა, ეწიოს მასვე.

28. რომელი ესვიდეს სიმდიდრესა, დაეცეს, ხოლო, რომელი ეწეოდის მართალსა, იგი განბრწყინდეს.

29. რომელი არა შეეზავებოდის სახლსა თვისსა, მან დაიმკვდრნეს ქარნი, და ჰმონებდეს უგუნური ბრძენსა.

30. ნაყოფისაგან სიმართლისა აღმოსცენდეს ხე ცხორებისა; მიეხუნენ უქამოსა სულნი უშჯულოთანი.

31. უკეთეთ მართალი ძნიად განერეს, უღმრთოჲ იგი და ცოდვილი სადალამე იპოოს?

12

ა 1. რომელსა უყუარდეს სწავლად, უყუარს მას ბრძნულებად, ხოლო, რომელსა სძულდეს მხილებად, უგუნურ არს.

2. უმჯობეს არს, რომელმან პოვა მადლი უფლისა მიერ ღმრთისა, ხოლო კაცი უშჯულოჲ დაიდუმოს.

15-ე და 16-ე მუხლები საბას მიერ მხედრული ხელით არის დაწერილი. 19. ცხორებად S. 24. სხუათასა S. 25. უქმნიერ S. 26. დაუშთის S. ძნელად S. 30. უკამოსა 2. პოვა S. ღმრთისად S.

3. ვერ წარემართოს კაცსა უსჯულოებისაგან, ხოლო ძირნი მართალთანი არა აღიფხურნენ.

4. დედაკაცი მკნე და გონიერი გვრგვნი არს ქმრისა თვისისა, ხოლო, ვითარცა ძელსა მლილო, ეგრეთ წარწყმიდის ქმარი თვისი დედაკაცმან ბოროტის-მოქმედმან.

5. გულისსიტყუანი მართალთანი სამშჯავრომ, ხოლო უღმრთონი იღუწი-დენ ზაკვასა.

6. სიტყუანი უშჯულოთანი ზაკვენ სისხლთა სისხლვად, ხოლო პირმან მართალთამან იკსნეს იგინი.

7. ვიღრეცა მიიქცეს უღმრთომ, განიხრწნეს; სახლნი მართალთანი დაად-გრეს.

8. პირი გონიერისა იქებოდის კაცისაგან, ხოლო გულსნეული იგი შეუ-რაცხ იქმნეს.

9. უმჯობეს არს კაცი, რომელი შეურაცხებასა შინა ჰმონებდეს თავსა თვისსა, ვიდრე რომელი პატივსა ეძიებდეს თავისა თვისისასა და ნაკლულევან იყოს პურითა.

10. სწყალობნ მართალი სულსა საცხოვართა თვისთასა, ხოლო ნაწლევნი უღმრთოთანი უწყალომ.

11. რომელი იქმოდის თვისსა ქუეყანასა, განძღეს პურითა, ხოლო, რომელნი შეუდგენ ამოებასა, უგუნურ არიან; რომელთა ტბილ-ეყოს შეყოფა ღუნისა, საყოფელთა შინა თვისთა დაუტევიან უპატიოებამ.

12. გულისთქუმა უღმრთოთა ბოროტ, ხოლო ძირნი ღმრთისმსახურები-სანი ძლიერებასა შინა.

13. ცოდვისაგან ბაგეთასა შევარდეს საფრკესა ცოდვილი, ხოლო მართა-ლი განერეს მისგან: რომელი ხედვიდეს წრფელად, შეწყალებულ იქმნას, ხოლო რომელი შეემთხვოს ბჭეთა ზედა, მან შეაწუხნეს სულნი.

14. ნაყოფისაგან პირისა კაცისა აღივსოს კეთილითა სული მისი და გან-ძღეს; მისაგებელი ბაგეთა მისთა მიეცეს მას.

15. გზანი უგუნურთანი მართლიად ჩანედ წინაშე მათსა, ხოლო ერჩინ ზრახვასა ბრძენი.

16. უგუნური იგი დღითი დღე მიუთხრობნ ზრახვასა თვისსა, ხოლო იფა-რავნ უპატიოებასა გონიერი.

17. საჩინომ სარწმუნოებამ მიუთხრის მართალმან, ხოლო მოწამე ცრუ-თა ზაკულ არნ.

18. რომელნი იტყვედ—მომწყლველ, განმკუეთელ, ვითარცა მახული, ხო-ლო ენამან ბრძენთამან განკურნა.

19. ბაგეთა მართალთა წარჰმართიან წამებამ, ხოლო მოწამესა მოსწრა-ფესა აქუს ენამ ცრუმ.

20. ზაკვამ გულსა შინა მოქმედსა ბოროტისასა, ხოლო რომელთა ჰნებავს მშუდობის-ყოფამ, იხარებდენ.

21. არა სთნავს მართალსა არა რამ ცრუმ, ხოლო უღმრთონი განძღენ ბოროტითა.

5. გულისსიტყუანი S. 6. სიტყუანი S. 9. შეურაცხებასა S. 11. ამოებებასა S. 12. ძლიერე-ბასა S. 13. საფრკესა S. შეაწუხნის S. აღივსოს S. 16. უპატიოებასა S. 17. არწარად S. 18. განმკუთელ S. განკურნამ S. 20. ჰნებავს S.

22. საძაგელ უფლისა ბაგენი მზაკვარნი; ხოლო, რომელმან ყვის სარწმუნობამ, შეწყნარებულ მისსა.

23. კაცი გულისკმის-ყოფელი საყდარი არს მეცნიერებისა, ხოლო გული უგუნურთა შეემთხვოს წყევასა.

24. კელმან რჩეულმან დაიპყრას ადვილად, ხოლო ზაკულნი იგი იყვნენ წარსატყუენველ.

25. სიტყუამან საშინელმან შეაძრწუნის გული კაცისა მართლისა, ხოლო სახარებამან კეთილმან ახარის მას.

26. როზელი ცოდვიდეს, მას ეწიოს ძერი; ხოლო გზასა უღმრთოთასა შეატუნონ იგი.

27. ვერ შეემთხვოს ზაკული ნადირსა, ხოლო მონაგებ პატიოსან არს კაცი წმიდა.

28. გზათა შინა სიმართლისათა ცხობრებამ არს, ხოლო გზანი ძვრძოკუნეთანი სასიკუდინე.

13

ა 1. შეილი გონიერი რჩეული არს მამისა, ხოლო ურჩი წარსაწყმედელსა მიეცეს.

2. ნაყოფისაგან სიმართლისა კამდეს შეილი სახიერი, ხოლო სულნი უმჯულოთანი მოისრნენ უყამოსა.

3. რომელი ეკრძალებოდის პირსა თუსსა, დაიცვას სული თუსი; ხოლო წარმდებმან ბაგითა შეაძრწუნოს თავი თუსი.

4. გულისთქუმათა შინა არს ყოველი უქმი, ხოლო კელნი მკნეთანი მოლუაწებათა შინა.

5. სიტყუამ ცილისა სძელს მართალსა, ხოლო უღმრთოსა ჰრცხუნენს და არა ეცეს კადნიერება.

6. სიმართლემან დაიცენის უმანკონი სლვასა შინა, ხოლო უღმრთონი განაქიქნის ცოდვამან.

7. არიან, რომელნი მდიდრად გამოაჩინებენ თავთა თუსთა და არა რამ აქუნ, და არიან, რომელთა დაიმდაბლიან თავნი თუსნი მრავალსა შინა სიმდიდრესა.

8. საჯსარ სულისა კაცისა თუსი სიმდიდრე; ხოლო გლახკმან ვერ დაუთმოს რისხვასა.

9. ნათელი მრავალთა მარადის, ხოლო ნათელი უღმრთოთა დაშრტეს; სულნი მზაკვარნი შესცთენ ცოდვასა შინა, ხოლო მართალთა ეწყალონ და სწყალონ.

10. უგუნური იქმს მტერობით ბოროტსა, ხოლო სიმართლისა მზრახველი თავით თვისით ბრძენ არს.

11. სიმდიდრე უმჯულოებით შეკრებული მოაკლდეს, ხოლო სარწმუნობით შემყარებულნი განუმრავლებენ თავთა თვისთა; მართალი დგეს სასობით, ეწყალონ და ავასხის.

12. რომელი შეეწიოს გლახაკსა, გულკეთილ-ჰყოფს და სასოდ აღადგენს.

24. ადვილად S. წარსატყუენველ S. 25. სიტყუამან S. სახერებამან S. 2. უყამოსა S. 4. მოლუაწებათა S. 5. პრცხუნეს S. 6. სლვასა S. 7. თავთა S. სიმდიდრესა S. 8. რისხვასა S. მათე მუხლიან მეთვრამეტე მუხლს ჩაუკლით სახს ხელით, მხედრულად არიან ნაწერი. 10. არსიარედ S.

13. შეურაცხის-მყოფელნი შეურაცხ იქმნენ, და რომელთა ეშინის მცნებისა ღმრთისა, ლხინებულ იყოს; ძესა მზაკვარსა ნუ რამე კეთილი იყოს, ხოლო მონასა ბრძენსა განემარჯოს საქმენი და წარემართნეს გზანი მისნი.

14. შჭული ბრძნისა წყარო არს ცხოვრებისა, ხოლო უმეცარი საბრჯითა მოკვდეს.

15. სიბრძნემან კეთილმან მოსცის მადლი, და მეცნიერებამან შჭულისამან — გონება კეთილი, ხოლო გზა შეურაცხის-მყოფელთა წარწყმდეს.

16. ყოველნი მოპაზრენი იქმენ სიბრძნითა, ხოლო უმეცართა განახვენეს სიბოროტენი თვისნი.

17. მეფე ამპარტავანი შთავარდების მახესა, ხოლო ანგელოზმან ბრძენმან გამოიქსნას იგი.

18. სიგლახაჲე და შეურაცხება წარდევნოს წვრთილებამან, ხოლო რომელმან დაიმარხოს მხილება, დიდებულ იქმნეს.

19. გულისთქუმანი ღმრთისმსახურთანი დაატკობენ სულსა, ხოლო საქმენი უღმრთოთანი შორს არიან მეცნიერებისაგან.

20. რომელი თანაუეიდოდის ბრძენთა, ბრძენ იყოს, ხოლო რომელი თანაგურიობდეს უგუნურთა — საცნაურ იყოს.

21. რომელნი ცოდვიდენ, უკუანა სდევდეს ბოროტი, ხოლო მართალთა ეწიოს კეთილი.

22. სახიერმან კაცმან დაიმკვდრნის შვილისშვილნი, ხოლო დაეუნჯოს მართალთა სიმდიდრე უღმრთოთა; მართალთა დაყუნენ სიმდიდრესა შინა წელნი მრავალნი, ხოლო ცრუნი იგი მსწრაფლ წარწყმდენ.

24. რომელი ერიდებოდის კუერთხითა ძესა თვისსა, სძულს იგი, ხოლო რომელსა უყვარდეს, გულსმოდგინედ სწავლინ.

14

ა 1. დედათა ბრძენთა აღაშენნეს სახლნი, ხოლო, რომელი უგუნურ იქმნა, დაარღვა კელითა თვისთა.

2. რომელი ვიდოდის მართლ, ეშინის უფლისა, ხოლო რომელი გარდაჰკულარძნიდეს გზასა თვისსა, გზასა თვისსა უპატიო იქმნას.

3. პირისაგან უგუნურთასა კუერთხი გინებისაჲ, ხოლო ბაგეთა მართალთადაცვენეს იგინი.

4. სადა არა არიან ჯარნი, მუნ ბაგანი წმიდა არიან, ხოლო სადა ჯარისა ნაყოფი ფრიად, მუნ ცხად არს ჯარისა ძალი.

5. მოწამე სარწმუნოჲ არა ტყუენ; ხოლო აღაგზნის ტყუილი მოწამემან ცრუმან.

6. ეძიებდეს სიბრძნესა უკეთურთა თანა და არა ჰპოვო, ხოლო ცნობაჲ გონიერთა თანა აღვილ არს.

7. ყოველნი წინაღმდეგ არიან კაცისა უგუნურისა, ხოლო საჭურველი მეცნიერებათა ბაგენი ბრძენთანი.

8. სიბრძნემან გულისხმიერთამან იცნას გზანი თვისნი, ხოლო უმეცრება უგუნურთანი სცთებთან.

16. სიბოროტე S. 21. უკუანა S. 22. შვლისშვლნი S. 24. კუერთხითა S. 1. იქმნა S. 3. კუერთხი S. 4. სადა S. სადა² S. 6. სიბრძნესა S. მეშიდე მუხლიდან მეთოთხმეტე მუხლის ჩათვლით თავისუფალი ადგილი საბეს ხელთ, მხედრულად არის ნაწერი.

9. სახლთა უსჯულოთასა არა აქენ სიწმიდე, ხოლო საყოფელნი მართალთანი სანატრელ არიედ.

10. გული კაცისა მკმუნვარე შემაწუნებელ არს სულისა თვისისა, ხოლო ოდეს მხიარულ იქმნას, არა ზიარ იქმნას მტერობისა.

11. სახლი უღმრთოთა დაემკვას, ხოლო სავანენი მართალთანი იკურთხენს.

12. გზა არს რამე, რომელი წინაშე თვალთა კაცთასა წრფელ იყოს, ხოლო დასასრული მისი მიმყვანებელი მოხრებლად ჯოჯონეთისად.

13. მხიარულებასა თანა ჰყვებიან მწუხარებანი და სიხარულსა შეუდგეს გლოვა.

14. გულფიცხელი განძლეს გზისაგან თვისისა, ხოლო კაცი კეთილი გონებისაგან თვისისა.

15. უმანკოსა ჰრწამნ ყოველი სიტყუაჲ, ხოლო გონიერი იგი მოვიდეს სინანულად.

16. ბრძენსა შეეშინა და მოაქცია ბოროტისაგან, ხოლო უგუნური აღერია მოსავად.

17. გულმწყარალი იქმნ განუზრახველად, ხოლო კაცი გონიერი ფრიად მოითმენს.

18. განიყონ უგუნურთა ბოროტი, ხოლო ბრძენთა დაიპყრენ კარნი გულისქმის-ყოფისანი.

19. უბრაკუმეს უკეთურთა — წინაშე კეთილთასა და უღმრთონი ჰმსახურებდენ კართა მართალთასა.

20. მეგობართა მოიძულიან მეგობარი გლახაკი, ხოლო მეგობარნი მდიდარნი ფრიად.

21. რომელი შეურაცხ-ჰყოფდეს გლახაკსა, იგი ცოდავს, ხოლო, რომელი სწყალობდეს გლახაკთა, იგი სანატრელ იყოს.

22. შეცთომილნი ცრუნი იქმედ ბოროტსა, ხოლო წყალობასა და ჰეშმარიტებასა იქმედ სახიერნი (არა იციან წყალობაჲ და სარწმუნოებაჲ მოქმედთა ბოროტისათა, ხოლო მოქმედთა კეთილისათა).

23. ყოველსა შინა ზრუნვასა ერთი არს მეტი სიბრძნე, ხოლო ტყბილი იგი და უღმობელი ნაკლულევენებასა შინა იყოს.

24. გურგუნ ბრძენთა სიმდიდრე მათი, ხოლო სლვაჲ უგუნურთა ბოროტ არს.

25. იქსნეს სულნი ბოროტისაგან მოწამემან სარწმუნომან, ხოლო აღატყინის ტყუილი მზაკვარმან.

26. შიშსა უფლისასა არს სასოებაჲ ძლიერი და შვილთა თვსთა დაუტევის შური მშუდობისაჲ.

27. შიში უფლისა — წყარო ცხორებისა და ყვის მოქცევაჲ საბრტისაგან სიკუდილისა.

28. მრავალთა შორის თესლთა დიდებაჲ მეფისა, ხოლო მოკლებასა ერისასა შემუსრვაჲ ძლიერთაჲ.

29. სულგრძელი კაცი დიდ არს გონებითა, ხოლო სულმოკლე ძლიერად უგუნურ

11. უღთთა S. 15. უმანკოას S. 19. კართა S. მართალთასა S. 22. წყალობასა S. ჰეშმარიტებასა S. 23. ნაკლულევენებასა S. 27. სიკუდილისა S. 28. თესლთა S.

30. და მლილ; მშუდი კაცი გულისა მკურნალი არს და კურნება ძუალთა გული მეცნიერებისა.

31. რომელი ცილსა სწამებდეს გლახაკსა, განარისხებს შემოქმედსა თვსა, ხოლო რომელი პატივ-სცემდეს უფალსა, სწყალობდეს გლახაკთა.

32. უკეთურებითა თვისთა წარწყმედს უღმრთოჲ, ხოლო რომელი ესვიდეს სიწმიდითა თვისთა მართალ.

33. გულსა შინა კეთილსა განისუენოს სიბრძნემან, ხოლო გულსა შინა უგუნურთასა ვერ საცნაურ იყოს.

34. სიმართლემან აღჰმართნის ნათესავნი, ხოლო შეამცირნის თესლნი ცოდვამან.

35. სათნო მეფისა მსახური გონიერი, რამეთუ თვისთა მით კეთილითა ჭკვეითა მოისპის შეურაცხება.

15

ა 1. ხოლო სიტყუს-გებითა შვერდომილითა გარემიქცეს რისხვამ, სიტყუამან ფიცხელმან აღადგინნის რისხვანი.

2. ხოლო ენამან ბრძენთამან კეთილი იცის, ხოლო პირმან უგუნურთამან მიუთხრის ძკრი.

3. ყოველთა ადგილთა თუაღნი უფლისანი ხედვენ კეთილთა და ბოროტთა.

4. კურნება ენისა ხე ცხოვრებისაჲ, ხოლო რომელმან დაიმარხოს იგი, განძღეს სულითა.

5. უგუნურმან შეურაცხ-ყვის სწავლამ მამისა, ხოლო, რომელი იმარხვიდეს მხილებასა, უბრძნეს იყოს. განმრავლებასა სიმართლისასა არნ ფრიად ძლიერებაჲ, ხოლო უკეთურნი ყოვლად წარწყმედნ ქუეყანით.

6. სახლსა შინა მართალთასა ძალი მრავალი, ხოლო ნაყოფნი უღმრთოთანი წარწყმედნ.

7. ბაგეთა ბრძენთა ჰმოსია მეცნიერებაჲ, ხოლო გულნი უკეთურთანი არა კრძალულ.

8. მსხუერპლნი უღმრთოთანი საძაგელ უფლისა, ხოლო ლოცვანი მართალთანი შეწირულ მისა.

9. საძაგელ უფლისა გზანი უღმრთოთანი, ხოლო რომელნი ხედვიდენ სიმართლესა, იგინი უყუარან.

10. სწავლულებამა უმანკოჲსა საცნაურ იყოს თანწარმავალთაგან, ხოლო, რომელთა სძულს მხილებამა, აღესრულნენ საძაგელად.

11. ჯოჯოხეთი და წარსაწყმედელი ცხად არიან წინაშე უფლისა, რაოდენ უფროჲ გულნი კაცთანი.

12. ვერ შეიყუაროს უსწავლელმან მამხილებელი თვისი და ბრძენთა თანა არა ზრახვიდეს.

13. გულისა მხიარულისა პირიცა მხიარულ არნ; ხოლო რომელნი მწუხარებასა შინა არიედ, მათი პირიცა მწუხარე არნ.

33. განის-ტენოს S. 35. სათნოჲ S. ჭკვეითა S. 1. სიტყუამან S. 4. სულითა S. 5. მხილებამ S. განმრავლებამა S. სიმართლისასა S. 7. ჰმოსია S. 8. მსხუერპლნი S. 9. უფლისა S. იგინიოი S. 11. უფლისა S. რაოდენ S. 13. მწუხარებასა S.

14. გული მართალი ეძიებს ცნობასა, ხოლო პირმან უსწავლელმან ცნას ბოროტი; ყოველსა ჟამსა თუალნი უკეთურნი მიელიან ბოროტსა, ხოლო სახიერნი დაყუდნიან მარადის.

15. შჯობს მცირედი ნაწილი შიშითა ღმრთისათა, ვიდრე საუნჯეთა დიდთა უშიშოებით.

16. შჯობს; სტუმრობაჲ მხლითა სიყუარულითა და მადლობითა, ვიდრე ზუარაკთა ბაგათაგან დაკლულთა მტერობით.

17. კაცი გულმწყრალი განემზადების კლვად, ხოლო სულგრძელმან ყოფადიცა იგი დაამშუდის.

18. სულგრძელმან კაცმან დაშრიტის საშჯელი, ხოლო უღმრთომან — ალაგზნის უფროჲს.

19. გზანი უღმრთოთანი დაფენილ არიან ეკლითა, ხოლო მკნეთანი წყლტუ არიან.

20. ძემან ბრძენმან ახარის მამასა, ხოლო შვილმან ურჩმან შეურაცხევის დედაჲ თსი.

21. უცნობელი გულითა ნაკლულევან იქმნის ცნობითა, ხოლო კაცი გონიერი წარმართებულად ვაღს.

22. დროებედ სიტყუასა, რომელნი არა პატრეს-სცემენ კრებულსა; ხოლო გულსა მზრახვალთასა დაადგრეს ზრახვაჲ.

23. არა ერჩდეს მას უკეთური, არცა თქუას სრული რამე და შეუენიერი ზოგადი,

24. გზაჲ ცხორებისა, განზრახვაჲ გონიერებისაჲ, რათა მოაქციოს ჭოჯობით და ცხონდეს.

25. სახლნი მაგინებელთანი დაამკუნეს უფალმან; დაამტკიცნა საზღვარნი ქერივთა და ობოლთანი.

26. საძაგელ უფლისა გულისსიტყუანი ცრუნი, ხოლო წმიდა და პატიოსან გულსსიტყუანი უბიწონი.

27. წარიწყმიდის თავი, რომელმან მიიღის ქრთამი; ხოლო რომელსა სძულდეს ქრთამი—იგი ცხონდეს. მოწყალებითა და სარწმუნოებითა განწმდებიან ცოდვანი, ხოლო შიშისათეს უფლისა მოაქციოს ყოველმან ბოროტისაგან.

28. გულითა მართალთა უყუარს სარწმუნოებაჲ, ხოლო პირმან უღმრთოთამან მოიღოს ბოროტი. შეწყყნარებულ უფლისა მიერ გზანი კაცთა მართალთანი და მათ მიერ მტერნიცა მოყუარე იქმნებიან.

29. შორად განშორებულ არს უფალი უღმრთოთაგან, ხოლო ლოცვანი მართალთანი ისმინნეს. უმჯობეს არს მცირედი მისაგებელი სიმართლით, ვიდრე ფრიადი ნაყოფი სიკრუევით. გული კაცისა ზრახვედინ სიმართლესა, რომელთა ღმრთისა მიმართ წარემართნენ სღვანი მათნი.

30. ჰხედავ რაჲ თუალი კეთილსა, ახარის გულსა, ჰამბავმან კეთილმან დააბოხნის ძუალნი.

31. რომელმან ისმინოს მხილებაჲ ცხორებისაჲ, შორის ბრძენთასა განისუენოს მან.

32. ხოლო რომელი განიშორებდეს სწავლასა, სძულს მას თავი თსი, ხოლო რომელი იმარხვიდეს მხილებასა, უყვარს მას სული თსი.

14. ცნობასა S. 16. დაკლულთაგან S. 23. არცა S. უმცნიერ S. 26. გულის სიტყუანი S. 28. უფლისა S. 29. უღმრთოთაგან S. ღმრთისა S. 31. განისუენოს S. 32. მხილებასა S.

33. შიში უფლისაჲ სწავლულებამ და სიბრძნე. და მთავრობამ დიდებისა მოივოს მან და წინაშე მდაბლისა ვიდოდის დიდებამ.

16

ა 1. კაცისა მიერ წარმართებამ გულისაჲ, ხოლო უფლისა მიერ მივებამ ენისაჲ (რაოდენცა დიდ იყო, ესოდენ დაიმდაბლე თავი თვისი და წინაშე უფლისა ღმრთისა ჰპოო მადლი).

2. ყოველნი საქმენი მდაბლისანი ცხად არიან წინაშე ღმრთისა და განამტკიცენ სულნი მათნი უფალმან.

3. მიავგორვენ და მიაქციენ უფლისა მიმართ საქმენი შენნი, რათა დაემტკიცენ გულისიტყუანი შენნი.

4. ყოველივე კჳნა უფალმან თავით თვისით, ხოლო უღმრთონი დღესა ბოროტსა წარწყმდენ.

5. არაწმიდა არს წინაშე უფლისა ყოველივე მაღალი გულითა; რომელმან კელი კელსა მისცეს სიცრუევით, არა უბრალო იყოს, დასაბამი გზისა კეთილისა საქმე სმართლისა და სათნო არს წინაშე უფლისა უფრომს ვიდრე შეწირვამ მსხუერპლისა.

6. რომელი ეძიებდეს ღმერთსა, პოოს მეცნიერებამ სიმართლესა თანა და, რომელი მართლ ეძიებდეს მას, პოოს მშუდობამ.

7. ყოველნი საქმენი ღმრთისანი სიმართლით არიან; ხოლო დაიმარხის უღმრთოა დღედ ბოროტისა.

8. უმჯობეს არს მცირედი მისაღებელი სიმართლით, ვიდრე მრავალი ნაყოფი სიცრუით.

9. გული კაცისა ზრახევდინ სიმართლესა, რათა ღმრთისა მიერ სლვანი მისნი წარემართენ.

10. მეცნიერებამ არს ბაგეთა მეფისათა და სარჩელსა შინა არა სცთეს პირი მისი.

11. წამი სასწორი უფლისა მიერ, რამეთუ საქმენი მისნი სასწორ სმართლისაჲ.

12. საძაგელ არს მეფისა მოქმედი ბოროტისა, რამეთუ სიმართლით განემზადების საყდარი მთავრობისა მისისა.

13. სათნო არიან წინაშე მეფისა ბაგენი მეცნიერნი და სიტყუანი მართალნი უყუარან.

14. გულისწყრომამ მეფისა ანგელოზი მაკუდინებელი, ხოლო კაცმან გონიერმან ულხინოს მას.

15. ნათელსა შინა ცხორებისასა ქე მეფისაჲ; ხოლო. რომელნი სათნო არიან მისა, ვითარცა ღრუბელი მცხუედი.

16. მართუენი სიბრძნისანი უფრომს და უმეტეს ოქრომსაჲ, ხოლო მართუენი გონიერებისანი ურჩეულეს უფრომს ვეცხლისა.

17. ალაგთა ცხორებისათა მოაქციიან ბოროტისაგან, ხოლო სიგჳქე ჟამთა (გზანი სმართლისანი, რომელმან შეიწყნარის სწავლამ იგი, კეთილსა შინა

1. კაცისაჲ S. უფლისაჲ S. 5. უბრალოა S. დასაბამი S. გზისა S. სათნო S. უფლისა S. 8. სიცრუეთ S. 9. ღმრთისა S. 13. ბაგენი S. 14. ულხინოას S. 15. სათნო S. 16. მართუენი S. მართუენი S. 9. ვეცხლისა S.

იყოს, და, რომელმან დაიმარხოხ მხილება, იგი განბრძნდეს, რომელმან დაიმარხნეს გზანი უფლისანი, მან დაიცენეს სულნი თჳსნი, და, რომელსა უყუარდეს ცხოვრებაჲ, იგი ერეოდის პირითა თჳსითა);

18. უწინარეს შემუსრვისა ძღჳს გინებაჲ, უწინარეს დაცემისა სახე ბოროტებაჲ.

19. უმჯობეს არს მშუდი გონებითა სიმდაბლესა თანა, ვიდრე რომელი განიყოფდეს ნატყუენავსა მაგინებელთა თანა.

20. გულისხმის-ყოფელი საქმეთა შინა მპოვნებელი არს კეთილისაჲ, ხოლო, რომელი ესვიდეს უფალსა, სანატრელ იყოს.

21. ბრძენთა და გონიერთა გულისხმის-ყოფელ ჰრქჳნ, ხოლო ტკბილნი იგი სიტყუთა უმეტეს სასმენელდა იყვნენ.

22. წყაროჲ ცხოვრებისა გონიერებაჲ, რომელთა მოუციეს იგი; ხოლო სწავლაჲ უგუნურთა — ბოროტ.

23. გულმან ბრძნისამან ცნის თჳსისაგან პირისა და ბაგეთა ჰმოსიეს მეცნიერებაჲ.

24. გოლი თაფლისაჲ სიტყუანი კეთილნი, ხოლო სიტკბოებაჲ მისი — სმენაჲ და კურნებაჲ სულისაჲ.

25. არიან გზანი, რომელნი მართალ საგონებელ არიან წინაშე კაცთა, ხოლო უკუანამსკნელი მათი ჰხედავს ფსკერსა ჯოჯოხეთისასა.

26. კაცი საღმობათა შინა შურებინ თავით თჳსით და აიძულებს წარწყმედას თჳსსა, ხოლო გულარძნილსა მას პირსა თჳსსა ჰმოსიეს წარსაწყმედელი თჳსი.

27. კაცმან უგუნურმან ითხარის თავისა თჳსისა წარსაწყმედელი და ბაგეთაგან თჳსთა ცეცხლი დაიუნჯის.

28. კაცი გულარძნილი გამოიღებნ ბოროტსა და ნაბერწყალი ზაკვისა ცეცხლებრ შეუღვის უკეთურთა და განაშორნის მეგობარნი.

29. კაცი უმჯულო გამოცდილ იქმნის მეგობართაგან და მიიყვანნის იგინი გზასა არაკეთილსა.

30. განიმტკიცებნ თუალთა თჳსთა და განიზრახავნ გულარძნილსა და მოიახლის ბაგეთა თჳსთა და იტყუნ ყოველსა ბოროტსა; ესე საჯუმილი არს უკეთურებისაჲ.

31. გვრგვენ სიქადულისა სიბერე, ხოლო გზათა შინა სიმართლისათა იპობის.

32. უმჯობეს არს კაცი სულგრძელი ძლიერებისაგან, ხოლო რომელმან დაითმინის გულისწყრომაჲ, უფრომს მისსა არს, რომელმანცა დაიპყრას ქალაქი ძნელი.

33. წიაღადვე თჳსად მიუტდეს ყოველი ცრუთა მათ, ხოლო უფლისა მიერ ყოველი სამართლად.

17

1. უმჯობეს არს ლუკმა ერთი ტკბილი სიმშვიდით უფროს, ვიდრეღა სახლსა საესესა სანოვაგეთა, და შფოთითა.

19. ნატყუენავსა S. 21. სასმენელითა S. 23. პირისაჲ S. 24. სიტყუანი S. 29. მეგობართაგან S. არაკეთილსაჲ S. 30. გულარძნილსაჲ S.

17-ე თავის დასაწყისი მთელი სვეტი დატოვებული იყო თავისუფლად. საბას მიერ მხედრული ხელით შეესებულია 1-დან 14-ე მუხლამდე. უადგლობის გამო 15-ე და 16-ე მუხლები ამოიზეა გატანილი.

2. მონა ბრძენი დაიპყრობს უფალსა უგულისხმოსა და, ვითარცა ძმანი, მიიღებს ნაწილთა.

3. ვითარცა გამოსცადნის ვეცხლი და ოქრო ბრძემდმან, ეგრეთვე იცნის ღმერთმან გულნი კაცთანი.

4. ძქრი მორჩილ არს ენისა ცრუმსა, ხოლო მართალი არა მიხედავს ბაგეთა მტყუართა.

5. რომელმან განკიცხოს გლახაკი, განარისხებს შემოქმედსა მისსა, ხოლო, რომელი იხარებდეს შეჭირვებასა ზედა სხვისასა, მას მიუვლინოს ღმერთმან.

6. გვირგვინი მოხუცებულისა არს შვილისშვილი; ხოლო ქება შვილთა მამა მათი. მორწმუნეთათვის ქვეყანა უნჯ არს, ხოლო ურწმუნოთათვის არცაღა ფოლი ერთი.

7. არა შეენის უგუნურსა ბაგენი მართალი და არცა მართალსა ბაგენი ცრუნი.

8. უსასყიდლო მადლი არს წურთილება და, რომელნი ვლენან მაზედ, უარემართოს.

9. რომელმან დაფაროს ბოროტი სხვისა, განამრავლებს მეგობრობასა, ხოლო, რომელმან განაცხადოს, დაქსნის მშვიდობასა.

10. ტუქსვამან შემუსრის გულნი ბრძენთანი, ხოლო უგულისხმონი პატივმან ვერ მოაქციენის.

11. მკლომმან აღადგინის ყოველი ბოროტი და უფალმან მოუვლინის ანგელოზი უწყალო.

12. ზრუნვა კაცისა ბრძნისა მოიგებს კეთილსა, ხოლო უგუნური იგონებს ბოროტსა.

13. რომელმან ყოს კეთილისათვის ბოროტი, არ მოაკლდეს სახლსა მისსა ძვირი.

14. რომელმან მიუშვას წყალი დინებად, დამწყებელი არს შფოთისა, ხოლო პირველ გონებისა პყრობადმდე ბრძანებანი ლტოლვილ იქმნეს.

15. რომელმან შერაცხოს კეთილი ბოროტად და ბოროტი კეთილად, ორნივე საძაველ იყოს წინაშე უფლისა.

16. რა სარგებელ არს უგუნურთათვის საუნჯე ფრიადი, ვინათგან ვერა მიკლეს სიბრძნესა მცირესა.

17. ძმანი ჭირსა შინა საჯმარ არიან, ამისთსცა იშვნიან.

18. კაცი უგუნური ტყუელავნ და მოსცხრებინ თავისა თვისისა, რაჟამს თავს-იღებნ თავს ღებასა თსთა მეგობართასა,

19. ხოლო ცოდვისმოყუარესა უხარინ ლალვად,

20. ხოლო გულფიცხელი არა შემთხვოს კეთილსა; კაცი, რომელი გარდაიქცეოდის ენითა თსითა, შევარდეს იგი ძქრსა.

21. გული უგუნურთა საღმობაჲ მომგებელისა თსისაჲ; არა იხარებნ მამაჲ ძესა ზედა უსწავლელსა; ხოლო შვილმან ბრძენმან მხიარულ-ყვის ღეღაჲ თსი.

22. გულმან მხიარულმან კეთილ და ბრწყინვალე ქმნის, ხოლო კაცისა მწუხარისაგან ჯმებთან ძუალნი.

23. რომელი მიიღებდეს ქრთამსა წიაღთა სიცრუევით, არა წარემართენ მას გზანი, რამეთუ გარდაჰგულარძნის გზანი სიმართლისანი.

24. პირი კაცისა გულისკმის-მყოფელისა ბრძენ, ხოლო თუალნი უგუნურ-
თანი კიდეთა ქუეყანისათა.
25. რისხვამ მამისა შვილი უგუნური და საღმობამ მშობელისა თვისისა.
26. ზღუევაჲ კაცისა მართლისა არა კეთილ არს, არცა ღირს ძურისზრა-
ხვამ ძლიერთა მართალათს.
27. რომელი ერიდებოდის სიტყუასა ფიცხელსა წარმოლებად, იგი გონიერ
არს და სულგრძელ კაცი ბრძენ.
28. ჰკითხეს რამე უგუნურსა სიბრძნე, სიბრძნელ შეირაცხის, რამეთუ
გონებაჲ მოკერნელ თავი თვისი ყო და ჰგონია, ვითარმედ ბრძენ არს.

18

- ა 1. მიზეზსა ეძიებნ კაცი, რომელსა ეგულებინ განშორებაჲ მეგობართა-
გან თვსთა, ხოლო ყოველსა ეამსა საყუედრელ იყოს.
2. არა რამ უქმს სიბრძნე ნაკლულევანსა გონებითა, რამეთუ უფროსდა-
ირთავნ უგუნურებასა.
3. რაჟამს მიიწიის უღმრთოდ სიღრმესა უკეთურებისასა, მაშინ შეურაცხ-
ყვის. ხოლო მოუტდეს მას შეურაცხებაჲ და ყუედრებაჲ.
4. წყალი ღრმამ არს სიტყუამ გულსა კაცისასა, ხოლო მდინარე გამომცე-
ნარე წყარომ სიბრძნისამ.
5. თუალ-ღებამ უღმრთომსა არა კეთილ, არცა ღირს განდრეკად სამართა-
ლისა საშველსა შინა.
6. ბაგენი უგუნურთანი მოიწევენ ბოროტსა და პირი მისი უთმინო მოი-
ზიდავს სიკუდილსა.
7. პირი უგუნურისა შემმუსრველ მისდავე და ბაგენი მისნი საბრკე სუ-
ლისა მისისა.
8. სიტყუანი ორენათანი თუცა წრფელ, შთამკრელ სწრაფ, მუცელთა ში-
ნა მცონარსა ერევინ შიში, სულთა ღირწთასა შიოდისყე.
9. რომელთა არა განიკურნონ სული თვისი, საქმეთაგან თვსთა ძმა არიედ
ჩუენთა.
10. დიდისა ზრახვისაგან ძლიერებისა განცხადებულ არს სახელი ღმრთი-
სა; მას მოუტდენ მართალნი და ამალდენ.
11. მონაგები კაცისა მღიდრისა, ვითარცა ქალაქი მოზღუდვილი, ხოლო
დიდებაჲ მისი ფრად ჰფარავს მას.
12. უწინარეს სიმდაბლისა ამალდის გული კაცისა და უწინარეს დიდე-
ბისა დამდაბლდის,
13. რომელი მიუგებდეს სიტყუასა ვიღრე სმენად, რომლისა უგუნურება
არს ამისა და საყუედრელ.
14. გულისწყრომამ კაცისა დაამშუდის მსახურებამან გონიერმან, ხოლო
სულმოკლესა კაცსა ვინმე დაუთმოს.
15. გულმან გონიერისამან მოიპოვოს ცნობამ. და ყურნი ბრძენნი ეძიებედ
გულისხმის-ყოფასა.

26. ზღუევა S. 27. სიტყუასა S. წარმოლებად S. 1. მეგობართაგან S. 2. გონებათა S.
უგუნურებასა S. 3. ყუედრება S. მე-7 მუხლიდან მე-9 მუხლის ჩათვლით სხვა ხელთა ნაწერი.
7. შემმუსრველ „ს“ ჩამატებულია. 9. თვისა S. 13. სიტყუასა S. უგუნურება S. საყუედრელ S.
14. მსახურებამან S. 15. გულისხმის-ყოფასა S.

16. საცემელმან კაცისამან განავრცის იგი და ძლიერთა თანა დასვის იგი.
17. მართალი იგი თავისა თვისისა შემასმენელ იქმნის, პირველსავე სიტყუასა, ვითარცა-რამ დადვას მოსაჯულმან მან, ემხილოს.
18. სიტყუს-გებამ დააცხრვის კაცმან გონიერმან და ძლიერთა თანა განაწისის.
19. ძმამ ძმისამ შემწე, ვითარცა ქალაქი ძლიერი და მალალი და ძლიერ არს, ვითარცა სამეუფო მოზღუდვილი.
20. ნაყოფისაგან პირისა კაცმან განაძლოს მუცელი თვისი — და ნაყოფისაგან ბაგეთა თვისთა განაძლოს იგი.
21. სიკუდილი და ცხორებამ კელთა შინა ენისათა, ხოლო რომელთა შეიწყნარონ, იგინი ჰამდენ ნაყოფსა მისგან.
22. რომელმან პოვა ცოლი სახიერი, პოვა მან მადლი და მოიღო ღმრთისაგან მხიარულებამ; რომელმან განაძოს ცოლი სახიერი, განჯადოს მან კეთილი თვისი; ხოლო, რომელმან დაიყენოს მემრუშე, უგუნურ და უღმრთო არს.
23. გლახაკი ითხოვნ ვედრებით, ხოლო მდიდარი მიუგებნ ყბედებრ.
24. კაცი მოყვარული მოყვარისა უფროსად საყუარელ იყოს, ვიდრელა ძმამ.

19

1. უმჯობეს არს უმეცარი, რომელი ვლიდეს ერთგულად, ვიდრელა ორგულებით ბაგეთა ხრიდეს.
2. უმეცრება სულისა თვისისა არა კეთილ, ხოლო დაუდგრომელობა ფერკთა ცოდვათა შეიმთხვევს.
3. უგუნურებამ კაცისა განრყუნის ზრახვითა მისითა და ღმერთსა აბრალეზ გულითა.
4. სიმდიდრემან შესძინის მეგობარნი მრავალნი, ხოლო გლახაკსა მას, რომელცა უვინ, გან-ვე-შორის.
5. მოწინე მტყუარი არა უტანჯველი იყოს, ხოლო რომელი აბრალეზდეს ნაწილად, იგი ვერ განერეს საშჯელსა.
6. მრავალნი მსახურებენ პირსა მეფისასა, ხოლო ყოველივე უკეთურ იქმნის მიცემასა მისსა და მაყუდრებელ კაცისა არს.
7. ყოველსა, რომელსა სძულდეს ძმამ გლახაკი, ესევითარი სიყუარულისაგანცა შორს იყოს (განზრახვამ კეთილი, რომელთა იციან იგი, მათა მახლობელ არს, ხოლო კაცმან ბრძენმან პოოს იგი. რომელი მრავალსა ბოროტსა იქმს, აუვარებს უკეთურებასა და რომელი აღაზრუნდეს სიტყუასა, იგი ვერ ცხონდეს.
8. რომელმან მოიპოვა გონიერებამ, უყუარს მას თავი თვისი და, რომელმან დაიმარხოს სიბრძნე, პოოს მან კეთილი.
9. მოწამე ცრუა არა უცოდველ იყოს; რომელმან აღაგზნეს ბოროტი, იგივე წარწყმდეს.

17. სიტყუასა S. 20. განაძლეს S. განაძლეს². 21. სიკუდილ S. 22. პოვამ S. პოვამ² S. უღმრთოთა S. 23. უ და 24-ე მუხლები საბას მიერ მხედრულად არის დაწერილი. ასევე მე-19 თავის პირველი ორი მუხლი. 3. ზრახვთა S. მისითა S. 4. მეგობარნი S. 5. ნაწილად S. 6. მაყუდრებელ S. 7. „უვარებს“ ჩამატებულია. უკეთურებამას S. სიტყუასამ S. 8. მოიპოვამ S.

10. არა შეპავს უგუნურსა შუებამ; ეგრეთვე, უკუეთუ მონამ მთავრობდეს უფალთა, გინებით იდევნენ.

11. მოწყალე კაცი სულგრძელ არნ, ხოლო სიქადული მისი მიუქდეს უღმრთოთა.

12. მეფისა ბრძანებამ მსგავს არს ბრდღუენისა ლომისასა და, ვითარცა კუარი მწუანვილსა ზედა, ეგრეცა მხიარულებამ მისი.

13. სირცხულ მამისა შვილი უგუნური და არაწმიდა არიან ლოცვანი მისნი სასყიდლისაგან უცხოვსა.

14. სახლი და მონაგები განუყვიან მამათა შვილთა, ხოლო უფლისა მიერ შეემთხვოს ცოლი სახიერი ქმარსა.

15. შიშსა შეუპყრიელ მემრუშეთა გული და სულსა უქმთასა შიოდეს.

16. რომელი იმარხვიდეს მცნებასა, დაიცვას სული თვისი, ხოლო, რომელი უღებ-იყოს გზათა თვისთა, იგი წარწყმდეს.

17. ავასხის უფალსა, რომელი სწყალობნ გლახაკთა, და მისაცემელისაებრ მისისა მიეგოს მას.

18. განსწავლე ძე შენი და ესრეთ იყოს სასომ კეთილ და გინებასა ნუ აღაყვანებ სულსა მისსა (უკუეთუ სცე მას კუერთხითა, არა მოკუდეს), არამედ სული მისი სიკუდილისაგან იქსნე).

19. სახე ბოროტებისათა კაცი ფრიად იზღვოს, ხოლო უკუეთუ უსჭულო-ებდესდა, სულიცა თვისი დაპართოს.

20. ისმინე, შვილო, სწავლამ მამისა შენისა; რათა ბრძენ იყო სიბერესა შენსა.

21. მრავალნი ზრახვანი არიან გულსა კაცისასა, ხოლო ზრახვამ უფლისა ჰგიეს უკუნისამდე.

22. ნაყოფ კაცისა მოწყალეობამ არს, უმჯობეს გლახაკი მართალი, ვიდრე მდიდარი მტყუანი.

23. შიში უფლისა საცხოვრებლად კაცისა, ხოლო უშიში იგი ბჭეთა ზედა იქცეოდის შეცთომილად და ადგილთა მათ, სადა-იგი არა მიხედავს საუკუ-ნომ.

24. რომელმან დაიმაღნეს კვლნი სიცრუით, ვერცალა პირად მიყუნეს იგინი.

25. სატანჯველსა უგუნური უვერაგეს იქმნეს ხოლო უკუეთუ ამხილო კაცსა გონიერსა, გულისკმა-ყოს მეცნიერებამ.

26. რომელმან შეურაცხ-ყოს მამა და განაძოს დედა თვისი, სირცხვილე-ულ და საყვედრელ იქმნეს.

27. შვილო, ნუ დაუტევებ სმენასა წვრთილებისასა და ნუცა უგულუ-ბელს-ჰყოფ სიტყვასა კეთილსა.

28. რომელმან თავს-მდებად ყოს ყრმა ჩჩვილი, მტერ იქმნეს სამართლი-სა, ხოლო პირი უღმრთოთა შთანთქამს სასჯელსა.

29. განიმზადონ უწვრთელთა გვემანი და უგუნურთა პატყენი.

10. შუქმამ S. უფალთა S. 11. უღმრთოთა S. 12. ბრდღუენისა S. 13. შვილი S. არაწმიდა S. 14. შულთა S. ქმარსა S. 16. მცნებასა S. 18. გინებასა S. კუერთხითა S. 19. დართოს S. 20. შულთა S. 23. შეცთომილად S. სადა S. 25. ამხილო S. გულისკმა ყოს S. სიტყვის ნახევარი 26-ე მუხლიდან, ცხრა მუხლი საბას მიერ მხედრულად არის შექცეული. 28. უღმრთოთა S.

20

1. უძლებ არს ღვინო და შემაგინებელ სიმთრვალე, ხოლო ყოველნი უგუნურნი ეთანადებიან.
2. ზახილი ლომთა აშინებს პირუტყვთა და რისხვა მეფისა კაცთა, ხოლო რომელმან განარისხოს, ავნოს სულსა თვისსა.
3. დიდება კაცისა არს შორს-ყოფა შფოთთაგან, ხოლო უგუნურნი ყოველნი აღერევიან.
4. მეონარი კაცი არა შვრებინ კნულსა. და გაზაფხულ ითხოვენ იფქლსა და არავინ მისცის.
5. წყალი ღრმა არს გონება კაცისა, ხოლო ბრძენმან კაცმან აღმოწბას იგი.
6. დიდ არს კაცი და პატიოსან კაცი მოწყალე, ხოლო კაცი სარწმუნო ძნიად იპოოს.
7. რომელი იქცევიან სამართალსა უბიწოდ, სანატრელნი შვილნი დაუტევენის;
8. რამეთუ, რაჟამს მეფე მართალი დაჯდეს საყდართა სასჯელისათა, არა დამდგომ არს წინაშე თულათა მისთა ყოველი უკეთური.
9. ვინმე იქადოს გულითა წმიდა-ქონებად? ანუ ვინმე იკადროს თქმად, ვითარმედ: წმიდა ვარ ცოდვისაგან?
10. სასწორი დიდი და მცირე და საწყაული ორი საძაგელ არს წინაშე უფლისა (და რომელთა ყონ იგი, მითვე უბრკუმეს და შებრკოლდეს კაცი).
11. კაბუკი, რომელი სიწმიდით ხოლო ვალს, მართალ არიედ ეზონი მისნი.
12. ყურთა ესმინ, თუალითა ხედავენ. და უფალსა შეუქმნიან ორნივე.
13. ნუ გიყუარნ ძქრისსიტყუად, რათა არა შეიმუსრო; აღიხილენ თუალნი შენნი და განსძღე პურითა.
14. ძქრსა უკეთურად იტყუნ, რომელი ვალს მას შინა, და წარმდებებით იქადინ.
15. არს ოქროჲ სიღრმე უფსკრულთა, ხოლო ჭურ პატიოსანი არიან ბაგენი მეციერნი.
16. განეშორე მისგან, რომელი თავს-მდებ ექმნეს უცხოთა და სტუმართათჳს დაწინდულ იქმნას.
17. დაუტკბნა კაცსა პურნი სიცრუვისანი და აღავსო პირი მისი შანთითა მჭურვალთა.
18. გულისზრახვანი შეკრებულთაგან განირჩევიან და ბრძოლანი სიბრძნით განეზადებიან.
19. რომელი განმცხადებელ არს ხვაშიადთა, ზაკვით ვალს და მაცთურობით აღახვამს ბაგეთა, ხოლო შენ ნუ მიახლები.
20. რომელმან განგმოს მამა-დედანი, დაუშრტეს ნათელი და გუგანი თვალთანი დაუბნელდეს.
21. ხვედრი, სურვილით ადებული, აღსასრულსა არა იკურთხოს.

7. უბიწოდ S. შვლინ S. 8. საყდართა S. 9. გულითა S. ქონებად S. წმიდა S. 19. მოიხილები, S. ერთი სვეტი, თავისუფლად დატოვებული მე-16 მუხლიდან 30-ე მუხლის ჩათვლით, საბას მიერ მხედრული ხელით არის შეესებული.

22. ნუ იტყვი: რათა შურ-ვაგო მტერსა, არამედ მოითმინე უფლისათვის, რათა შემწე გეყოს.
23. ბილწ არიან წინაშე უფლისა საწყაენი ორრიგნი და სასწორი ზაკული არა კეთილ მის წინაშე.
24. უფლისაგან არს წარმართება-სლვა კაცისა, ხოლო მოკვდავთა ვითარ ცნან გზანი თვისნი?
25. მახე იჩქითი არს განმწარება წმიდათა, ხოლო შემდგომად შეწირონ და ინანონ.
26. განზნევა უღმრთოთა არს მეფე ბრძენი, რომელი ავლინებს მათ ზედა ურმისთვალთა.
27. ნათელი უფლისა ბრწყინავს კაცთა ზედა, რომელი გამოიკვლევს საუნჯეთა გულისათა.
28. წყალობა და ქეშმარიტება მცველ არს მეფეთა და გარეშემზღუდველ საყდართა მისთა სიმართლეს.
29. სამკაული ჰბაუკთა — სიბრძნე თვისი და დიდება მოხუცებულთა — მკცოვანებანი.
30. კვეთა და წყლვა შეემთხვიოს ბოროტსა, ხოლო ტანჯვანი საუნჯეთა მუცლისა მისისათა.

21

1. ვითარცა ნაკადენი წყალთანი, ეგრეთვე გულნი მეფისანი — ქელთა შინა ღმრთისათა, სადა ნებავს მიხედვად, მიაქციოს მუნით.
2. ყოველსა კაცსა ჰგონიეს თავი თვისი განმართლებულად, ხოლო წარმართებელი გულთაჲ ღმერთი არს.
3. საქმე სიმართლისა და ქეშმარიტებისა სათნო არს წინაშე უფლისა უფროჲს, ვიდრეღა მსხუერპლთა სისხლნი.
4. გონება დიდ გინებასა შინა კაცი გულ-ფიცხელი, ხოლო ბრწყინვალე-ბაჲ უღმრთოთა ცოდვამ.
5. ზრახვამოკლედ სიწრფოებაჲ არს, ხოლო ყოველი დაუდგრომელი მომედგრეს.
6. რომელი შეიკრებდეს საუნჯეთა ენითა ტყუილისათა, ამას არს, და მისდევს იგი საფრცეთა სიკუდილისათა.
7. მოსრება უღმრთოთა ზედა მოიწიოს, რამეთუ არა ჰნებავს საქმედ სიმართლისა.
8. გულარძნილთა მათ გულარძნილნი გზანი მოუვლინის უფალმან ღმერთმან. ხოლო წმიდა და მართალ საქმენი მისნი.
9. უმჯობეს არს ყოფამ ყურეთა ჰერსა ქუეშე, ვიდრე მოპიტალებულთა სიცრუევით და სახლსა შინა შეგინებულსა ზოგებით.
10. სულსა უღმრთოთასა გული უთქუამნ უკეთურებასა და არავისგან შეწყნარებულ იქმნას კაცთაგანისა.

26. უღთოთა S. 21-ე თავის 1-ლი, მე-2, მე-5 მუხლები საბას მიერ ნუსხურად არის დაწერილი. 1. ნაკადელი S. წყლთნი S. 2. გულთანი S. 3. სათნო S. არს S. მსხუერპლთა S. 4. გონება S. გინებასა S. 5. ზრახვა მოკლედ S. 7. უღმრთოთა S. ჰნებავს S. სიმართლისა S. 8. წმიდა S. 9. ქუეშე S. ვიდრე S. 10. უკეთურებასა S. კაცთაგანისა S.

11. ზღუევასა ბილწისასა უგონიერეს იქმნას უმანკოა ხოლო გულისკმაცოს ბრძენმან და შეიწყნაროს მეცნიერება.
12. გულისხუმა-ყვენეს მართალმან სულნი უღმრთოთანი, რამეთუ განირყუნან უღმრთონი ბოროტსა შინა.
13. რომელმან დაიყუნეს ყურნი არა სმენად უძღურისა, იგიცა ხადოდის უფალსა და არა ვინ იყო, რომელმანცა ისმინა მისი.
14. მიწაცემელმან იღუმალმან გარემიაქციოს რისხვამ, ხოლო რომელი ქრთამსა ძკრობს, გულისწყრომაჲ ადადგინის ძღვევად.
15. მხიარულებაჲ მართალთა საქმე სიმართლისაჲ, ხოლო ღირსი არაწმიდა არს უკეთურთა წინაშე.
16. კაცი. რომელი შეტოვილ იყოს გზათა სიმართლისათა, შესაკრებელსა გმირთასა განისუენოს.
17. კაცსა ნაკლუღევანსა უყვარს საშუებელი, ხოლო, რომელსა უყვარდეს ღვთა და ზეთი, არა განმდიდრდეს.
18. ნარჩევ მართლისა უსჯულოა და წრფელისა წილ დაუდგრომელი.
19. უმჯობეს არს ყოფაჲ ჭუეყანასა უღაბნოსა, ვიდრე დედაკაცისა თანა მოლაღისა და ენოენისა და გულმწყარაღისა.
20. საუნჯე გულისსათქუმელი განუსუენებს პირსა ბრძენთასა, ხოლო კაცთა უგუენურთა შთანთქან იგი.
21. გზათა სიმართლისა და წყალობისათა პოონ ცხოვრებაჲ, შეწყალებაჲ და დიდებაჲ.
22. ბრძენმან მიმართა ქალაქთა მაგართა და შემუსრა სიმაგრე, რომელსასო იყო უღმრთოთა.
23. რომელმან დაიცივას პირი თუსი და ანაჲ თუსი დაიმარხო, იქსნას ჭირისაგან სული თუსი.
24. ფიცხელსა და კანდიერსა და ლაღსა ბილწ ეწოდების, ხოლო რომელი ძკრსა იკსენებდეს — უშჯულოა.
25. გულისთქუმათა მოაკუღინიან მცონარი, რამეთუ არა რაჲ უნებნ კელითა მისითა საქმედ.
26. უღმრთოსა გული უთქუმნ ყოველთა დღეთა გულისთქუმასა ბოროტსა, ხოლო მართალსა ეწყალინ და სწყალობნ ურიდად.
27. მსხუერპლნი უღმრთოთანი სძაგელ უფლისა, რამეთუ უშჯულოებით შესწირევენ მას.
28. მოწამე მტყუარი წარწყმდეს, ხოლო კაცი მორჩილი კრძალულად იტყუნ.
29. კაცი უღმრთოა ურცხვოდ წინააღუდგეს პირსა, ხოლო წრფელმან თუთ გულისხმა-ყუნისს საქმენი მისნი.
30. არა არს კაცისა სიბრძნე, არა არს სიმცნე, არა არს ზრახვამ შჯდომ უფლისა.
31. ცხენი განემზადებინ დღედ ბრძოღისა, ხოლო უფლისა მიერ არს შეწყენამ.

11. ზღუევასა S. შეიწყნაროს S. 12. გულისხუმა S. 15. არაწმიდა S. 16. განისუენოს S. 17. საშუებელი S. 19. უღაბნოსა S. ენოენისა S. გულმწყარაღისა S. 20. განუსუენებს S. 22-ე მუხლი საბას მიერ ნუსხურად არის ჩაწერილი. შემუსრნა S. სასო S. 23. დაიმარხო S. 24. კანდიერსა S. 26. უღმრთოსა S. 27. მსხუერპლნი S. პირსა S. გულისხმა S. 31. ბრძოღისა S.

22

ა 1. უმჯობეს არს სახელი კეთილი ვიდრე სიმდიდრესა მრავალსა, ხოლო უფროსს ოქროსა და ვეცხლისა მადლი კეთილი;

2. მდიდარი და გლახაკი შეემთხვნეს ურთიერთას, ხოლო ორნივე უფალმან შექმნა.

3. ბრძენმან იხილა უკეთური ტანჯვისა შინა და თქუა: ძლიერად ისწავების, ხოლო უგუნური თანაწარპდეს და იზღვნეს.

4. დასაბამი სიბრძნისა შიში უფლისა და სიმდიდრე და ღიდებამ და ცხორებამ...

11. უყუარან უფალსა გულითა წმიდანი და შეწყნარებულ არიან მისა უბიწონი, ბაგითა მწყისინ მეფე.

12. და თუალნი უფლისანი მცველ არიან გზათა მისთა, განბასრნის სიტყუანი კეთილნი უშეულომან.

13. მიზეზობნ მედგარი და თქუს: ლომთა დაუპყრიან გზანი და წარსავალნი ურაკპარაკთან მკლველთა.

14. მთხრებლ ღრმა არს პირი უშეულომასამ და უფლისაგან განვრდომილი შთავარდეს მას (არიან გზანი უკეთური წინაშე კაცთა და ჰნებაგს მოქცევამ მათგან, ხოლო მოქცევამ ჭერ-არს დრკუთაგან და უკეთურთა გზათა,

15. უგუნურებამ აღგზებულ არს გულსა კაბუკთა უსწავლეულთასა, კუერთხი და სწავლა განწორებულ არს მათგან.

16. რომელი მოხუეკნ გლახაკსა, განამრავლის თავისა თვისსა ძერი და შესძინის იგი მდიდარსა, ვითარცა საწადელი.

17. სიტყუას ბრძენთასა მიუპყარ ყური შენი და ისმინენ სიტყუანი პირისა ჩემისანი და დაიმარხენ იგინი გულსა შენსა.

18. რათა სცნა, რამეთუ კეთილ არიან...

22. ნუ ჰმძლავრობ დავრდომილსა, რამეთუ გლახაკ არს და ნუ შეურაცხყოფ უძღურსა ბქეთა ზედა.

23. რამეთუ უფალმან საჯოს საშველი მისი. და იცსნე უზღვეველად სული შენი.

24. ნუ ექნები მოყუას კაცსა გულმწყარალსა და მეგობარსა მრისხანესა ნუ თანაქცევი.

25. ნუუკუე ისწავენ გზანი მისნი და მიილო მახე სულისა შენისამ.

26. ნუ მისცემ თავსა შენსა თავს-მდებად სირცხულთა პირისათა.

27. უკუეთუ არა აქუნდეს, რამ მისცეს, განილონ სარეცელი შენი გუერდთაგან შენთა.

28. ნუ სცვალეზ საზღვართა საუკუნეთა, რომელი დადვეს მამათა შენთა.

29. შეუენიერი კაცი და მალე საქმითა თვისითა მეფეთა წინაშე ღირს დგომად, არა წინაშე კაცთა გულკლებულთა.

3. იხილამ S. 5-10—S (ადგილი დატოვებულია) 14. ღრმამ S. ჰნებაგს S. 15. კუერთხი S. 16. მოხუეკნ S. 17. სიტყუასა S. სიტყუანი S. 19—21—S (ადგილი დატოვებულია). 23. უზღვეველად S. 25. ნუუკუე S. მიილო S. 26 თავს-მდებად S. სირცხვილითა S. პირისათა S. 27. გულმწყარალ S. 29. შეუენიერი S.

23

ა 1. უკუეთუ დასჯდე სერობად ტაბლასა ძლიერისასა, ცნობით ცან წინა-დაგებული შენი და ეგრეთ მიყავ კელი შენი.

2. უწყოდე, რამეთუ ეგრეთ გიღირს განმზადებად, უკუეთუ უძღებ ხარ.

3. ნუ გული გითქუამნ საქმელთა მისთა, რამეთუ ესენი ჰქონან ცხორებად ტყუვილისა.

4. ნუ წარსწოდები, გლახაკ თუ ხარ, მდიდრისა, არამედ გონებითა შენი-თა განეშორე.

5. უკუეთუ მიადგნე თუალნი, არასადა ჩნდეს იგი, რამეთუ განმზადებულ არიან მისა, ვითარცა ფრთენი ორბისანი, და მიიქცეს სახილ ზედამადგინებულისა თუსისა.

6. ნუ სჯამ კაცისა თანა მოშურნისა, ნუცა გული გითქუამნ საქმელთა მისთა.

7. რამეთუ, ვითარცა-იგი ვინ შთანსთქამნ თმასა, ეგრეთ ჰამდეს და სუმი-დეს შენ თანა.

8. ნუცა შეიყვანებ შენ თანა და ნუცა სჯამ პურსა მის თანა, რამეთუ წარ-მოსთხიოს იგი და ჰგმობდეს სიტყუათა შენთა კეთილთა.

9. ყურთა მიმართ უგუნურთასა ნურას იტყუ; ნუუკუე შეურაცხ-ყუნენ სიტყუანი შენნი გონიერნი.

10. ნუ გარდასცვალებ საზღვართა საუკუნეთა დაა მონაგებსა ობოლთასა ნუ შეხუალ, რამეთუ მკსნელი მათი უფალი ძლიერი არს და საჯოს სასჯელი მართალი შენ თანა.

12. მიეც გული შენი სწავლასა და სასმენელნი შენნი განჰმზადენ სიტყუა-თა მეცნიერებისათა.

13. ნუ განაყენებ ჩჩულთა ყრმათა სწავლასა; უკუეთუ სცე მას კუერთ-ხითა, არა მოკუედეს.

14. შენ სამე სცე კუერთხითა, ხოლო სული მისი იკსნე სიკუდილისაგან.

15. შეილო, უკუეთუ ბრძენ იყოს გული შენი, ახარო გულსაცა ჩემსა.

16. და იყვნენ ბაგეთა შინა ჩემთა სიტყუანი პირისა ჩემისანი, უკუეთუ მართალ იყვნენ.

17. ნუ ჰბაძავ გულითა შენითა ცოდვილთა, არამედ შიშსა შინა უფლი-სასა იყავ ყოველსა დღესა,

18. რამეთუ, უკუეთუ დაიმარხო, ესე გექმნეს შენ ნაშობ და სასოებად შე-ნი არა განგეშოროს.

19. ისმინე, შეილო ჩემო, და ბრძენ იქმენ და წარჰმართო გონიერებად გულისა შენისა.

20. და ნუ იყოფი მეღვნე და ნუცა ხედავ ზიარებასა სხუათასა კორცისა სყიდასა,

21. რამეთუ ყოველი მემორვალე და მეძავი დაგლახაკნეს და შეიმოსოს დაბებკული ყოველმან მოძილემან.

1. სერობად S. 2. განმზადებად S. 3. მისთა S. ცხორებად S. ტყუილისა S. 5. თუალ-ნი S. არასადა S. 8. სიტყუათა S. შენითა S. კეთილთა S. 9. ნუუკუე S. სიტყუანი S. 12. სიტყუთა S. 13. კუერთხითა S. 14 კუერთხითა S. 15. ახარო S. 16. სიტყუანი S. 18 დაი-მარხო S. განგეშოროს S. 20. ზიარებასა S. სყიდასა S.

22. ისმინე შვილო, მამისა, რომელმან გშვა შენ და ნუ შეურაცხ-ჰყოფ, რამეთუ დაბერდა დედა შენი.
23. მოიგე ქეშმარიტება და ნუ განიშორებ სწავლულებასა.
24. კეთილად ზრდინ მამამ მართალი და ძესა ზედა ბრძენსა იხარებნ გული მისი.
25. იხარებდინ მამამ შენი და დედამ შენი და შენ ზედა და მხიარულ-ყვენ მშობელნი შენნი.
26. მომეც მე, შვილო, გული შენი და თუალნი შენნი გზათა ჩემთა ხედ-ვასა.
27. ჰური განჯურეტილი არს სხუსა სახლი და ჯურღუმული იწროდ უცხოჲ.
28. და ესე მოსწრაფედ წარწყმდეს და ყოველი უშჯულოჲ მოიკოცოს.
29. ვისსა ვამ? ვისსა შფოთი? ვისსა სასაჭელი? ვისსა დაუწყუედელნი ურვანი? ვისსა შემუსრვანი ამაონი? ვისნი ლბილ არიან თუალნი?
30. ანუ არა მათთა, რომელთა დაიყოვნიან ღვოსა ზედა? და რომელნი იმსტურობენ, სადაძი სუმანი არიან?
31. ნუ დაითრევით ღვნითა, არამედ ზრახვედით კაცთა მართალთა და ზრახვედით ურთიერთსა სლვასა შინა, (რამეთუ, უკუეთუ ფიალებსა და სასუ-მელებსა მისცნე თუალნი შენნი, უკუანამსკენელ ხვლოდი უშიშულეს საცე-ხულისთავისა,
32. ხოლო დასასრულსა, ვითარცა გუელი, განისხირპო და, ვითარცა რქო-სანისა მის, განგეზაოს გესლი.
33. თუალთა შენთა რაჟამს იხილონ დედაკაცი უცხოჲ, მაშინ პირი შენი იტყოდის გულარძნილსა.
34. და დაადნვის, ვითარცა გულსა შინა ზღუსასა და ვითარცა ნავისმავლი-ნებელი შორის მრავალთა დელვათა.
35. და მაშინ სთქუა: მცეს მე და არა მტკიოდა, მეკიცხვედეს მე და არა ვცან, ოდესმე ცისკარი იყოს, რათა განვიდღე და ვიძიო, რომელთა თანა ვიდო-ლი?

24

- ა 1. შვილო, ნუ ჰბაძავ კაცთა უგუნურთა, ნუცა გული გითქუამნ ყოფად მათ თანა,
2. რამეთუ სიცრუევსა იწურთის ენამ მათი, და საღმობასა იტყვან ბაგე-ნი მათნი.
3. სიბრძნით იშენების სახლი და გულისკმის-ყოფით აღემართების.
4. და მეცნიერებით აღივსებიან საუნჯენი ყოვლითა სიმდიდრითა პატიოს-ნითა და კეთილითა.
5. უმჯობეს არს ბრძენი ძლიერისა და კაცი, რომელსა გონიერებაჲ აქუნ-დეს, ქუეყანისმოქმედისა დიდისა.
15. ნუ მოიყვანებ უღმრთოსა საყოფლად მართლისაჲ, ნუ სცთები მძღრო-ბითა გულისათა,

22. გშვაჲ S. დაბერდაჲ S. 23. სწავლულებასა S. 24. კეთილად S. 26. შკლოჲ S. 29. დაუწყუედელნი S. 30. მონა S. ღვოსასა S. სუმანი — „უ“ ჩამატებულია. 31. მართალთა S. სასუმელებსა S. 32 გუელი S. 35. მტკიოდა S. 1. შვილოჲ S. ჰბაძავ S. 2. საღმობასა S. 4. სიმდიდრითა S.

16. შუდგზის ლათუ დაეცეს მართალი, აღ-ვე-დგეს, ხოლო უღმრთონი ნოუძღურდნენ ბოროტსა შინა.

17. უკუეთუ დაეცეს მტერი შენი, ნუ მოგცხრები და შებრკოლებასა მისსა ნუ აჰმალდე.

18. ნუუკუე იხილოს იგი უფალმან და არა სთნდეს და გარეწარაქციოს გულისწყრომად თვის მისგან.

19. ნუ გიხარინ ბოროტისმოქმედთა ზედა, ნუცა ჰბრძვე ცოდვილთა ზედა,

20. რამეთუ არა ესუას ნაშობი უკეთურთა და ბრწყინვალეზად უღმრთოთა დაშრტეს.

21. გეშინოდენ, შვილო, ღმრთისა და მეფისა და ნუ ურჩ ექმნები ორთავე მათ,

22. რამეთუ მეყსეულად იკმინიან უღმრთონი, ხოლო ტანჯვად ორთავე ამათ ვინმე ცნას.

23. რომელი შვილი სხუასა ეკრძალებოდის წარწყმედასა, მსწრაფლ და აღრე განერეს; შეწყნარებით შეიწყნაროს იგი უფალმან, და რამეთუ არაარად ტყუილი პირისა მისისაგან გამოვიდეს.

23. ამას გეტყვ თქუენ: გონიერთა ცნობად სამართლისა ნუ გრცხუენინ, თუალთ-ღებად სასჯელსა შინა არა კეთილ არს.

24. რომელმან ჰრქუას უღმრთოსა მართალ, წყეულ იყავნ ერისაგან და საძაგელ ნათესავთა შორის.

25. ხოლო რომელთა შეატყვან იგინი, უმჯობესად გამოჩნდენ და მათ ზედა მივიდეს კურთხევად.

28. ნუ იყოფი ცრუმოწამე მოქალაქისა შენისათუს, ნუცა განჰვრცნები ბაგითა შენითა.

29. ნუ იტყვ ვითარმედ: ვითარცა მიყო, უყო მეცა. და მივაგო მას, რაოდენი მავნო მე.

30. ქუეყანად საქმარი არს კაცი უგუნური და, ვითარცა ვენაჯი, კაცი ნაკლული გონებითა.

31. უკეთუ დაუტეო იგი, მოოჯრდეს და თივად აღმოცენებულ იქმნეს და ყოვლადვე მოოჯრდეს. და ზღუდენი ქვათა მისთანი დაირღუნ.

32. უკუანასკნელ სთქუა: მე შევიანენ და მოვიხილე გამორჩევიად სწავლულებისა.

33. მცირედ დავიძინო და მცირედ დავისხნე კელნი მკერდსა ჩემსა. უკეთუ ესე ჰყო,

34. მოიწიოს, ვითარცა წინამორბედი სიგლახაკე შენი და ნაკლულევანება შენი, ვითარცა კეთილმსრბოლი.

25

1. იგავნი სოლომონისნი, მეფისა ისრაჴლისანი, გამოუკულებელნი, რომელ აღწერნეს მეგობართა ეზეკია მეფისა ურიასტანისათა.

6-14—S (ადგილი დატოვებულია). 17. შებრკოლებასა S. 18 ნუუკუე S. 23-ე მუხლი ორჯერ არის აღნიშნული. ცნობად S. გრცხუენინ S. 24. უღმრთოსა S. 25. ძლითა S. 26-27—S. 29. მივაგო S; რაოდენი S. მავნო S. 31. დაუტეო S. დაირღუნ S. პირველი მუხლი საბას მიერ არის დაწერილი. 1. გამოუკულებელნი S.

2. დიდებამ ღმრთისა ჰუარავს სიტყუათა, ხოლო დიდებამ მეფისა პატივ-სცემს მეფესა.
3. ცამ მალალ არს და ქუეყანამ ღრმა, ხოლო გული მეფისა გამოუკულეველ.
4. განქედე გამოუცდელი ვეცხლი და განწმინდნეს ყოვლად წმიდად.
5. და მოისპენ წარმართნი პირისაგან მეუფისა და წარემართოს სიმართლით საყდარი მისი.
6. ნუ ლალად იქცევი წინაშე მეფისა, ნუცა ადგილსა ძლიერსა დასჯდები.
7. უმჯობეს არს შენდა, რათა გრქუან: აღმორე ზემო, ვიდრე დამდაბლებასა შენსა წინაშე ძლიერისა.
8. რამ-იგი იხილეს თულათა შენთა, თქუ: ნუ წარმდებ იქმნები ლალვასა, რათა არა ინანდე უკუანასკნელ, რაჟამს გაყუედროს მეგობარმან.
9. გარემიქცევ მისგან, ნუუკვე შეურაცხ-გყოს.
10. ნუუკვე გაყუედროს მეგობარმან და ლალვა და მტერობამ არა განგეშოროს შენ, არამედ იყოს სწორ სიკუდილისა; მადლი და მეგობრობამ განგაზნაურებს. დაიმარხე თავისა შენისა, რათა არა საყუედრელ იქმნე, არამედ დაიმარხენ გზანი შენნი კეთილად.
11. ბირთუ ოქროსა მძივსა სარდიონისასა თქუმაღ სიტყუამ;
12. საყურსა ოქროსასა და ანთრაკითა პატონისითა შემკულ არს სიტყუამ სიბრძნისა ყურთა მორჩილთასა.
13. ვითარცა გამოსლვამ თოვლისა მკათა ზედა სიციხესა საგრილობელ, ეგრევე მოციქული სარწმუნომ, რომელთა წარავლინონ იგი, რამეთუ გულთა, რომელთა ივსენონ იგი — სარგებელ არს იგი.
14. ვითარცა ქარნი და წჷმანი და ღრუბელნი სასტიკნი, ეგრეთვე რომელნი იქადიან საცემელსა ტყუელვით...

28

10. რომელმან შეაცთუნნეს წრფელნი გზასა ბოროტსა, განსარყუნელად მიეცეს იგიცა და უბიწოთა განიყონ კეთილნი მათნი, ხოლო ურჩულონი თანაწარჰედენ კეთილსა და ვერ შევიდენ მას.
11. ბრძენ ჩანთ თავით თვისით მდიდარი, ხოლო გლახაკმან გონიერმან განგმოს იგი.
12. შეწვევითა მართლისათა მრავალი იქმნის დიდებამ, ხოლო ადგილსა უღმრთოთასა მოისრნენ კაცნი.
13. რომელი იფარვიდეს ურჩულოებასა თვისსა, არა წარემართოს, ხოლო რომელი მიუთხოვდეს და იმხილებდეს, საყუარელ იყოს.
14. ნეტარ არს კაცისა მის, რომელსა ეშინოდის ყოველთაგან ღმრთისმოშიშებით, ხოლო გულფიცხელი იგი შევარდეს ძქრსა.
15. ლომი მშიერი და მგელი წყურიელი — ეგრეცა, რომელი მთავრობდეს მოკუდავი ნათესავსა გლახაკსა.

6. მეფისა S. 7. ზემო S. დამდაბლებასა S. ძლიერისა S. 8. ლალვასა S. 9. ნუ=S. გაყუედროს S. 10. გაყუედროს S. შენისა S. საყუედრელ S. კეთილად S. 12. მორჩილთასა S. 13. ურჩულებასა S. 14. ტყუელვით S. მე-14 მუხლის შემდეგ თითქმის მთელი ორი გვერდი დაუწერელია. საბა წერს: „აკლია 26, აკლია 27“. თავიუფალი გვერდის მეორე სვეტის თავში სწერია: თავი კმ. სვეტისბოლოში მეთუ მულბო იწევბა. აქედან ზელიც შეიცეალა, 12. უღთოთასა S.

16. მეფე, ნაკულევეანი ფასითა, დიდის ცილისშემწამებელი; ხოლო, რომელთა სძულდეს სიცრუე, მრავალ ჟამ ცხონდენ.

17. კაცსა, რომელსა ბრალი კაცის-კლეისა ზედა ედვას, და თავს-ვინ-მეილვას იგი, და იგი მეოტ იყოს და არა მტკიცე, შევარდეს იგი ბოროტსა. განსწავლე ძე შენი და განგისუენოს შენ და მოსცეს სამკაული სულსა შენსა და არა ერჩიდეს ნათესავსა უსჯულოსა.

18. რომელი ვიდოდის სამართალსა, შეწევნა-სცეს მას, ხოლო, რომელი გულარძნილთა გზათა ვიდოდის, შეებას მათვე.

19. რომელი იქმოდის ქუეყანასა თვისსა, განძლეს იგი პურითა, ხოლო რომელი მიუდგეს მოცალეებასა, აღივსოს იგი სიგლახაკითა.

20. კაცი ღირსი სარწმუნოებისა ფრიად იკურთხოს, ხოლო ბოროტისმოქმედი იგი არა უტანჯველ იყოს; რომელმან არა შეიკდიმოს პირისაგან მართლისა, არა კეთილ არს.

21. რომელმან მიხედოს ცრუთასა, არა იქებოდინ. და ამან კოტრისა პურისათს განსცეს კაცი.

22. იწრაფინ განმდიდრებად კაცი მოშურნე და არა უწყინ, რამეთუ კაცმან მოწყალემან დაიპურას იგი,

23. რომელი ამხილებდეს გლახაკსა გზათა ღმრთისათა, მადლი აქუნდეს უფროსლა, რომელი ენითა მოიმადლებზ.

24. რომელი განკლდიდეს მამასა, გინა დედასა და ჰგონებდეს, ვითარმედ არა ცოდავს, ესე ზიარი არს კაცისა უღმრთოთასა.

25. უძღები კაცი შჯინ ცუდად.

26. რომელი ესვიდეს სიფიცხლესა გულისა თვისისასა, იგი უგუნური არს, რომელი ვიდოდის სიბრძნით, იგი ცხოვნდეს.

27. რომელი მისცემდეს გლახაკთა, არა ნაკულევეან იყოს, ხოლო, რომელმან გარემიიქციოს პირი მისი გლახაკისაგან, მრავალსა უპოვარებასა შინა იყოს.

28. ადგილსა უღმრთოთასა სულთ-ითქმენ გლახაკნი და მათსა მას წარწყმედასა განმრავლდენ მრავალნი.

29

1. უმჯობეს არს კაცი მამხილებელი კაცსა ქედფიცხელსა, მეყუსეულად რაჲ აღეგზნას, მისსა არა იყოს კურნება.

2. ქებასა მართალთასა იხარებდენ ერნი და მთავრობასა უღმრთოთასა კუნესიედ კაცნი.

3. კაცსა, რომელსა უყვარს სიბრძნე, მხიარულ არნ მამაჲ მისი, *ხოლო, რომელი სდევნ მეძავთა, წარწყმიდის სიმდიდრე.

4. მეფემან მართალმან ჰმართის სოფელი, ხოლო კაცმან უსჯულომან დაამჯკს იგი.

5. რომელი განემზადოს ბრძოლად პირსა მეგობრისა თვისისასა, შეიბლარდნენ, ვითარცა საბლარდნელითა, ფერკნი მისნი.

6. კაცი ცოდვილი მრავალსა მახესა შეებას, ხოლო მართალი შეებასა და სიხარულსა შინა იყოს.

17. განგისუენოს S. 21. არა + არს S. 22. იწრაფინ S. 23. მოიმადლებენ S. 24. განფიდეს S. 28. უღთოთასა S. 2. უღთოთასა S. 3. უყვარან S. სდევენ S. 6. შუშბასა S.

* ლუკა. 15. გ. 13.

7. იცის ნართალმან სასჯელი გლახაკისა, ხოლო უღმრთომან არა იცის ნეცნიერება და გლახაკსა არა აქუს ბუნება მეცნიერებისა.

8. კაცთა უსჯულოთა ადვეს ცეცხლი ქალაქსა, ხოლო ბრძენთა გარეწარაქციეს რისხვა.

9. კაცმან ბრძენმან განსაჯნეს ნათესაენი, ხოლო კაცსა უგუნურსა განრინებასა შინა ეკიცხევედ, და არა შეიკლდის.

10. კაცთა მოსიხსლეთა სძულს კაცი ღმრთისაჲ, ხოლო წრფელნი გამოეძიებედ სულსა მისსა.

11. ყოველი გულსწყრომა თვისი გამოიცადის უგუნურმან, ხოლო ბრძენი იგი იუნჯებნ ჟამად-ჟამად.

12. მეფეჲ რომელი ერჩდეს სიტყუასა ცრუსა, ყოველნი მის წინაშე უსჯულო არიან.

13. მასესხებელი და მოსესხე უბრთიერთას შეიმთხვენს, ხოლო მოხედვა მათ ორთავე ყოს უფალმან.

14. მეფე, რომელი ქეშმარიტებით შჯიდეს გლახაკთა, საყდარი მისი საწამებელად აღმართოს.

15. გუემათა და მხილებათა მოსციან სიბრძნე, ხოლო შეიღმან უგუნურმან არცხუნის მამა-ღედათა თვსთა.

16. მრავალ-ღათუ იყენენ უღმრთონი, მრავალნი ქმნენ ცოდენი, ხოლო მართალნი დაცემასა შიშნეულ იქმნენ...

19. სიტყუთა მიერ ვერ განისწავლის მონა ფიცხელი. დაღათუ ცნას, არავე ერჩდეს.

20. უკუეთუ იხილო კაცი მოსწრაფე სიტყუთა, უწყოდე, რამეთუ .სასოება აქუს უგუნურსა უფროს, ვიდრეღა მას.

21. რომელი იშუებდეს სიყრმითგან, იგი მონა იქმნეს და უკანასკნელ ჰგოდებდეს თავსა ზედა თვსა.

22. კაცმან გულმწყრალმან აღმოითხარის ძღვევა, ხოლო კაცმან მრისხანემან აღმოითხარის ცოდვა.

23. *გინება კაცსა დაამდაბლებს, ხოლო მდაბალნი იგი უფალმან დიდებითა დაიმტკიცენს.

24. რომელი თანაეყოფოდის მპარაკსა, სძულს მას თავი თვისი, უკუეთუ ფიცი შუა შემოიღონ, შეძრწუნდენ და არღარა მიუთხრან.

25. რომელთა ეშინოდის და ჰრცხუნოდის კაცთათუს, ამას უბრკუმეს ღმრთისა მიერ, ხოლო, რომელი ესვიდეს უფალსა, იგი იხარებდეს საუკუნოდ; უღმრთობამან კაცსა შეამთხვეის საცთური, ხოლო რომელი ესვიდეს უფალსა, იგი ცხოვრდეს.

26. მრავალნი მსახურებდეს პირსა წინაშე მთავართასა, ხოლო უფლისა მიერვე არს მართალი კაცისა.

27. საძაგელ არნ კაცი მართალი კაცისა თანა ცოდვილისა და საძაგელ უსჯულოთა შორის, რომელსა წარუმართებდეს გზასა კეთილსა.

11. იუნჯებდ S. 12. სიტყუასა S. 15. გუემათა S. მხილებათა S. 17—18—S (ორი სტრიქონი დატოვებულია). 19. მიერ- S. 21. იშუებდეს S. 24. თანაგანეყოფოდის S. 25. ჰრცხუნოდის S. უბრკუმეს S. 27-ე მუხლით დამთავრდა ეს თავი. 'სვეტნახევარი დატოვებულა თავისუფლად. შემდეგ გვერდზე სამი სტრიქონი სწერა: „იგავი სიტყუათა ჩემთაგან გემინოდენ, შეილო, და შეიწყნარენ იგინი და ინანდი“, ამას ზაზი აქვს გადასმული და იწყება 30-ე თავი.

* ობ. 22. დ. 29.

30

1. ესრეთ ჰრქეს კაცმან მორწმუნეთა ღმრთისათა, ვითარმედ: ვლუმნე-რამეთუ უსულელჴს ვარ ყოველთა კაცთა.
2. და სიბრძნე კაცობრივი არა არს ჩემ თანა.
3. ღმერთმან მასწავა მე სიბრძნე. და მეცნიერება წმიდათა გულისკმა-ვყავ და ვიცი სიწმიდჴ.
4. ვინ აღჴდა ცად და გარდამოჴდა? ვინ შეკრიბნა ქარნი უბეთა თჴსთა, ანუ ვინ შეიკრძალნა წყალნი სამოსელსა თჴსსა? ვინ დაიპყრნა კიდენი ქუეყა-ნისანი? რა არს სახელი მისი, ანუ რა არს სახელი ძისა მისისა, რათა უწყყოდი?
5. რამეთუ ყოველნი სიტყუანი ღმრთისანი რჩეულ არიან და მგულებელ არს იგი მოშიშთა მისთა,
6. რათა არა შეგატყუას შენ და ცრულ იპოო შენ.
7. ორსა ამას ვითხოვ შენგან: ნუ მიმიღებ ჩემგან მადლსა, ვიდრე არა მო-მკუდარ ვარ.
8. სიტყუათა ცრუთა, ამოთა განმაშორე ჩემგან, სიმდიდრესა და უბოვა-რებასა ნუ მომცემ მე, არამედ აღწონით ყავ წესი,
9. რათა არა განემდიდრდე და განვცრუვდე. და თუ უბოვარი ვიყო, ვი-პარო და ცილი ვფუტო სახელსა ღმრთისა ჩემისასა,
10. ნუ მისცემ მონასა ჳელთა უფლისა თჴსისათა, რათა არა გწყყოს შენ და განირყუნეს.
11. ნაშობი უკეთური მამასა თჴსსა სწყევნ და დედასა თჴსსა არა აკურ-თხვენ.
12. ნაშობსა უკეთურსა მართალთა თანა შეურაცხიეს თავი თჴსი და საგ-მობელობა მისი არა განიწმიდის.
13. ნაშობისა უკეთურისანი ამპარტავან არიან თვალნი მისნი და წამწა-მითა თჴსითა მალლოინ.
14. ნაშობისა უკეთურისანი, ვითარცა ვრძალნი, ლესულ არიან კბილნი მისნი. და შუანი მისნი, ვითარცა მკუეცელნი, შემუსრვად და შეჴმად მდაბალ-თა ქუეყანისათა და კაცთა გლახაკთა.
15. წურბელსა სამ ასულ ესხნეს სიყვარულითა, საყუარელნი და სამთავე მათ ვერ განაძღეს იგი, და მეოთხესა მას ვერ კმა-ეყო თჴმად, ვითარმედ: კმა არს.
16. ჯოჯოხეთი და ტრფიალება დედათა, და ტარტაროზი და ქუეყანა ვერ განმადარი წყლითა. წყალმან და ცეცხლმან არა თჴუეს, ვითარმედ: კმა არს.
17. თვალნი, რომელნი ეკიცხევედ მამასა და შეურაცხ-ჴყოფედ სიბერესა დედისასა აღმოჴკანდნედ ივინი ყორანთა ჳევისათა და შეჴამნედ ივინი მარ-თუეთა ორბისათა.
18. სამ არს შეუძლებელი ჩემდა და მეოთხე იგი ვერ გულისკმა-ვყავ:
19. კუალი ორბისა მფრინველისა, და გზა გუელისა კლდესა ჴედა, და ალაგნი სლვისა ნავისანი და გზანი კაცისანი სიჴაბუკესა შინა.
20. ესევეთარი გზა არს დედაკაცისა მომრუშისა, რომელმან-იგი, რაჳამს ქმნის, დაიბანის და ეგრეთ თჴს, ვითარმედ: არა უჴერო ვჴმენ.

1. უსულელჴს S. 7. მადლსა—S. 8. სიტყუა ცრუ S. ამოთა — მესამე „ა“ ჩამატებულია. 11. სწყევნ S. აკურთხევენ S. 12. მართალთა S. შეურაცხნი S. 14. მკუეცელნი S. 24-ე თავის 23-ე 25-ე მუხლები ჩართულია 30-ე თავში. შემდეგ წაშლილია, გრძელდება 30-ე თავი. 16. თჴუეს. S. 17. დედისასა S. იგი S. იგჳ S. მართლთა S. 19. გულსისა S.

21. სამისაგან იძლევის ქუეყანა და მეოთხესა მას ვერ შემძლებელ ვარ დათმენად.

22. უკუეთუ მეფობდეს მონა, და უგუნური თუ განძღეს პურითა,

23. და მკვეალმან თუ გამოაძოს დედოფალი და საძულელი თუ ცოლი შემემთხვოს ქმარსა კეთილსა.

24. ოთხი არს უმცირესს ქუეყანასა ზედა და იგინი არიან უბრძნეს ბრძენთასა.

25. ჯინჰველთა, რომელთა არა აქუს ძალი და განიშზადიან ზაფხულის საზრდელ,

26. და მაჩუთა ნათესავი უძლური, რომელთა შინა იქმნიან კლდეთა ბუდენი თუსნი;

27. უმეფო არს მკალი და მრავალი განეწყობის, ვითარცა ერთისაგან ბრძანებისა წესიერად.

28. მსუენი კელითა ემტკიცებინ კედელსა, დალათუ ადვილად შესაპყრობელ არს, არამედ დამკვდრებულ არს იგი ტაძართა შინა სამეუფოთა.

29. სამი არს, რომელი კეთილად ვალს, და მეოთხე იგი კეთილად თანაწარპველს.

30. ლეკვ ლომისა უძლიერესი მკვეცთა, რომელი არა გარემოიქცევის, არცა შეძრწუნდების ნადირისაგან,

31. მამალი, რომელი იქცევიან დედალთა შორის განსუენებულად, და ვაცი, წინამძღუარი სამწყსოთა, და მეფე, რომელი იზახებნ თესლთა ზედა.

32. უკუეთუ მისცე თავი შენი შუებასა და მიპყო კელი შენი ლალვით პირად შენდა, შეურაცხ იქმნე.

33. მოიწუელე სძმ და იქმნეს ერბო, უკუეთუ გამოზიდვიდე დრაცილსა, გამოპვდეს სისხლი, უკუეთუ დამოპზიდვიდე სიტყუათა ამოთა, გამოვიდენ სასჯელნი და ლალვანი.

31

1. სიტყუანი თქმულნი არიან ღმრთისა მიერ მეუფისა, ბრძანება გასწავა დედამან თუსმან.

2. რა არს, შვილო, დამარხვა უფლისაჲ? პირველად გეტყუ შენ, შვილო: რა არს, შვილო მუცლისა ჩემისაო? რა არს, შვილო ლოცვათა ჩუენთაო.

3. ნუ მისცემ დედათა სიმდიდრესა შენსა და გონებასა შენსა და ცხოვრებასა შენსა ნაკლულევეანსა ზრახვასა. ზრახვით ყოველსავე იქმოდე, ზრახვით ღუნოსა სუემდ.

4. ძლიერნი გულმწყყრალ არიან ღუნოსა სუმად,

5. რათა არა სუან და დაავიწყდეს სიბრძნე. და მართლ შჯად ვერ უძლონ უძლურთა.

6. და მიეცემის სიმთრვალე მწუხარეთა და ღუნო სუმად ღმობიერთა,

7. რათა სუან და დაივიწყონ გლახაკება და საღმობანი არა მოიკსენნენ.

8. აღადე პირი შენი სიტყუასა ღმრთისასა და შჯიდ ყოველთა ცოცხლად.

9. აღადე პირი შენი და შჯიდ სიმართლით გლახაკათა და უძლურთა.

25. ჯინჰველთა S. 29. თანაწარპველს „ქ“ ჩამატებულა“. 31. განსუენებულად S. იზახებენ S. 32. შუშბასა S. 33. მოიწუელე S. 2. დამარხვა S. 3. ზრახვით S. სუშმდ S. 5. დავიწყდეს S. მართლ S. უძრულთა S. 8. სიტყუასა S.

10. ღედაკაცი მკნე ვინმე პოოს, რამეთუ უპატროსნეს არს ანთრაქთა მრავალსა: ყიდლოსათა ეგვევითარი იგი.

11. მოსავ არს მის ზედა გული ქრმისა მისისა, ესევეითარისა ნატყუნავსა არაბათ დააკლდეს;

12. რამეთუ შეეწევის ქმარს თუსსა ყოველსა კეთილსა, არა ბოროტსა, ყოველსა ცხოვრებასა მისსა,

13. მოიგო მატყლი და სელი და ქმნა საქმრად კელითა თუსითა,

14. იქმნა იგი, ვითარცა ნავი მომავალი შორით. შეიკრიბა მან თავისა თუსისა სინდორე.

15. და აღდგის ღამითგან და მისცის საზრდელი სახლეულთა თუსთა. და მუშაეთა და მკნეულთა,

16. იხილა ქუეყანა საქმარი და მოიყიდა, ნაყოფთაგან კელთა თუსთასა დაპნერგა ფუზე,

17. მოირტყნა ძლიერად წელნი მისნი და დაიძრვნა მკლავნი მისნი საქმედ,

18. და იხილა გემო, რამეთუ კეთილ არს საქმე, და არა დაშრტებინ ღამე ყოელ ნათელა მისი.

19. კელნი მისნი განწარტნა უმჯობესსა. და ნებნი მისნი მიყუნა ტარსა სთვად ნივთისა,

20. ხოლო კელნი მისნი განუხუნა გლახაკთა და ნაყოფი მიუპყრა დავრდომილთა.

21. არა: ზრუნავს სახლსა შინა ქმარი მისი, უკუეთუ სადა ყოვნის, რამეთუ ყოველნი მისთანანი შემოსილ იყვნენ. მრჩობლი სამოსელი და ქლამინდი

22. უქმნა ქმარსა თუსსა ბისონისაგან და ძოწუელისა თავისა თუსისა საშოსელი.

23. სახედავ არს ბჭეთა ზედა ქმარი მისი, რაჟამს დაშჯდის კრებულსა შორის მოხუცებულთა და მკვდრთა ქუეყანისათა.

24. არდაგები ქმნა და განუყო ფინიკიელთა, ხოლო სარტყლები ქანანელთა,

25. პირი თუსი აღალო კრძალულებით და წესი განუჩინა ენასა თუსსა,

26. ძალი და შუენიერება შეიმოსა და იხარა უკანასკნელთა დღეთა.

27. მშრალ არიედ ალაგნი სახლისა მისისანი, ხოლო საზრდელი სიცონილისა არა ქამა, პირი მისი აღალო მეცნიერებითა და წესიერებითა.

28. და წყალობამან მისმან დაამტკიცნა ძენი მისნი და ქმარმანცა მისმან აქო იგი და თქუა:

29. მრავალთა ასულთა ყვეს ძლიერება, მრავალთა მოიგეს სიმდიდრე, ხოლო შენ გარდაპირე და გარდაპმატე უფროს ყოველთასა.

30. ტყუილით სათნობანი და ამოებით სიკეთე ღედათა არა არს შენ თანა, რამეთუ ღედაკაცი გონიერი იყურთხოს და მოშიშნი უფლისანი აქებდენ მას.

31. მოაგეთ მას ნაყოფთაგან ბაგეთა მისთასა და იქებოდენ ბჭეთა ზედა ქმარი მისი, რამეთუ გზანი კაცისანი წინაუძლოდიან მას და წარემართნენ უკუნიითი უკუნისამდე.

11. ნატყუნავსა S. 18. დაშრტებან S. 24. ქანანელთა-ს შემდეგ რამდენიმე სიტყვა წაშლილია. 26. შეშინიერება S. 28. წყალობამან S. 31. წარემართნეს S.

საკუთარ სახელთა საძიებელი*

ა

- აბატაზა ესთ. 1:10
 აბელმაემ-ი ივლ. 15:5
 აბესალომ ღვთ. 3:1; 142:1
 აბიაილ ესთ. 9:29
 აბიშელიქ ღვთ. 33:1
 აბირონ ღვთ. 105:17
 აბრაჰამ ღვთ. 46:10; 104:6, 9, 42; ესთ. 13:15; ივლ. 8:22; 9:3, 19; იობ. 42:16; ტობ. 6:22
 აგაბ ესთ. 1:10
 აგარიანი-ი ღვთ. 82:7
 აღამ ტობ. 8:8; 14:12
 აღაშა ესთ. 3:1
 აენლორ-ი ღვთ. 82:11
 აერმონ-ი ღვთ. 132:3
 აესიტ-ი იობ. 1:1
 აესიტელ-ი იობ. 42:16
 აზარია ტობ. 5:18; 6:7; 9:1
 აზოტ-ი ივლ. 2:18
 ათაბარას ესთ. 9:8
 აშადათ ესთ. 9:24
 აშალოთე ესთ. 16:10
 აშალოთელ-ი ესთ. 9:10; 12:6
 აშალეუ ღვთ. 82:8; ივლ. 4:13
 აშან ესთ. 1:10; 3:1, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 15; 4:7; 5:4, 5, 8, 9, 14; 6:1, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14; 7:6, 7, 8, 9, 10; 8:1, 2, 3, 5, 7; 9:10, 13, 24; 10:2, 7; 12:6; 13:4, 6, 8, 12; 14:17; 15:2; 16:10, 17
 აშანიტელ-ი ივლ. 6:1; 14:5
 აშინადაბ ესთ. 2:7
 აშონ ღვთ. 82:8; ივლ. 1:12; 5:2, 5; 6:1, 5; 7:8, 10; ტობ. 2:6
 ამორეველ-ი ღვთ. 134:11; 135:19
 ამუქეობ ესთ. 1:16, 21
 ანა ტობ. 11:5
 ანაელ ტობ. 1:24
 ანაველ ტობ. 1:1
 ანანია ივლ. 8:1; ტობ. 5:18
 ანგეა ღვთ. 111:1; 145:1
 ანე ტობ. 7:2, 4, 8, 18; 8:13, 15, 21, 24; 10:13
 ანნა ტობ. 1:9, 23, 25; 2:19; 7:3; 10:3, 7; 11:9, 17; 14:4
 ანნია ტობ. 1:1
 არაბია ღვთ. 71:10, 15; ივლ. 2:15; იობ. 42:16
 არაბიელ-ი იობ. 42:16
 არამ იობ. 32:2
 არარატ-ი ტობ. 1:24
 არეოქ-ი ივლ. 1:6
 არესისოს ესთ. 1:14
 არსეონ ესთ. 9:9
 არტაქსეს ესთ. 1:1, 9, 10, 16, 19; 2:16; 3:1, 7, 13; 6:2; 9:20; 10:3; 11:2; 13:1; 16:1
 არფაქსად ივლ. 1:1, 5, 13, 15
 არქათენ ესთ. 4:5, 6, 9, 10, 12, 13
 ასარდენ ტობ. 1:24
 ასაფ ღვთ. 49:1; 72:1; 73:1; 74:1; 75:1; 76:1; 77:1; 78:1; 79:1; 80:1; 81:1; 82:1
 ასეირ-ი ტობ. 1:2
 ასერ ტობ. 1:1
 ასვირეოს ესთ. 1:1, 16, 22; 2:21; 3:12; 8:1, 11; 9:20; 11:2; 12:2, 4; 15:9
 ასკალონ ივლ. 2:18
 ასმეოდე ტობ. 3:25
 ასმოდოს ტობ. 3:8
 ასუეროს ტობ. 14:17
 ასურეოს ესთ. 9:30; 10:1, 3
 ასურ-ი ღვთ. 79:1; 82:9; ივლ. 6:12; 7:13; 13:19; 14:2, 3, 7, 17; 15:7, 13; 16:5
 ასურასტან-ი ივლ. 1:1, 5, 7, 11; 2:4; 4:1; 5:1; 10:11
 ასურასტანელ-ი ღვთ. 72:1; 75:1; ივლ. 2:1; 7:9; 9:6; 12:12; 14:10, 11; 15:6; 16:12; ტობ. 1:3
 ასურეთ-ი ღვთ. 59:2; ივლ. 1:12; 2:7; 6:1; იობ. 42:16
 აქაიაქაროს ტობ. 1:24
 აქიაქაროს ტობ. 11:20; 14:12
 აქიკაროს ტობ. 14:12
 აქიაქაროს ტობ. 1:24
 აქიშელიქ ღვთ. 51:2

* საძიებელში ნახშირი შემოკლებები აღნიშნავს: ღვთ. — ფსალმუნნი, ესთ. — ესთერის, იგვ. — იგავთა, ივლ. — ივლითის, იობ. — იობის, ტობ. — ტობის წიგნებს.

აქიორ ივლ. 5:5, 26, 27; 6:1, 5, 7, 9, 12, 16; 11:7; 14:5, 6
 აქიტობ ივლ. 8:1
 აქიქაროს ტობ. 1:25
 აპრონ დვთ. 76:21; 98:6; 104:26; 105:16; 117:3; ტობ. 1:6

ბ

ბაალ ტობ. 1:5
 ბაბელოვნი დვთ. 86:4
 ბაბილოვნი დვთ. 136:1,8;
 ესთ. 2:6
 ბაბილოვნი ესთ. 11:4; ივლ. 8:18
 ბაგუა ივლ. 12:10, 12; 13:15; 14:13
 ბალსონი ივლ. 8:3
 ბალდალ იობ. 8:1; 25:1; 42:9
 ბალდას იობ. 2:11
 ბალმანი ივლ. 7:3
 ბარაქეელ იობ. 32:2,6
 ბარდაია ესთ. 9:10
 ბასანი დვთ. 67:23; 134:11; 135:20
 ბედულოა ივლ. 6:8
 ბეკთაილი ივლ. 2:12
 ბელშენი ივლ. 4:3
 ბელშეგორი დვთ. 105:28
 ბენიამენ დვთ. 67:28; 79:3;
 ესთ. 2:5; 11:2
 ბერ ივლ. 4:3
 ბერსაბე დვთ. 50:2
 ბეტენე ივლ. 1:9
 ბეტრომათემი ივლ. 15:5
 ბეტონი ივლ. 4:5
 ბეტულა ივლ. 4:5; 6:7,10; 7:1, 3, 6, 11; 8:3, 10;
 10:;6 11:7; 12:7;
 13:12; 15:4, 7; 16:25,28
 ბორზე ესთ. 1:10
 ბოსორელი იობ. 42:16
 ბუგათან ესთ. 7:9
 ბუგან ესთ. 3:1; 12:6; 16:10
 ბუშელი იობ. 32:2, 6

გ

გაბაელ ტობ. 1:1,17; 4:1,21; 5:2,8; 9:3,6,8;
 10:2
 გაბათან ესთ. 12:1
 გაბორია ტობ. 4:21
 გაზა ივლ. 2:18
 გალაადი დვთ. 59:9; 107:9
 გალაადი ივლ. 1:8; 15:6
 გალილეა ივლ. 1:8; ტობ. 1:2
 გალილია ივლ. 15:6
 გამომა ესთ. 1:10
 გეზალ დვთ. 82:8
 გებეე ივლ. 3:15
 გედეონ ივლ. 8:1

დ

დეთ-ი დვთ. 55:1
 გარგესეველი ივლ. 5:20
 გესემი ივლ. 1:10
 გოგე ესთ. 2:8, 9, 14
 გოთონელი ივლ. 6:11
 გოლიათ დვთ. 143:1

დავით დავ. სათაურში; 3:1; 4:1; 5:1; 6:1;
 7:1; 8:1; 9:1; 10:1; 11:1; 12:1; 13:1,14;
 15:1; 16:1; 17:1,5,1; 18:1; 19:1; 20:1;
 21:1; 22:1; 23:1; 24:1; 25:1; 26:1; 27:1;
 28:1; 29:1; 30:1; 31:1; 32:1; 33:1; 34:1;
 35:1; 36:1; 37:1; 38:1; 39:1; 40:1;
 41:1; 42:1; 50:1; 51:1,2; 52:1; 53:1,2; 54:
 1; 55:1; 56:1; 57:1; 58:1; 59:1; 60:1; 61:
 1; 62:1; 63:1; 64:1; 66:1; 67:1; 68:1; 69:
 1; 70:1; 72:1; 77:70; 85:1; 88:1, 4, 21, 36,
 50; 90:1, 4, 21, 36, 50; 91:1; 92:1;
 93:1; 94:1; 95:1; 96:1; 97:1; 98:1; 99:1;
 100:1; 102:1; 103:1; 107:1; 108:1; 109:1;
 131:1, 10, 17; 134:1; 136:1; 137:1; 138:1;
 139:1; 140:1; 141:1; 142:1; 143:1,10; 144:
 1; იგვ. 1:1
 დამსკი ივლ. 1:7
 დამსკე ივლ. 1:12; 2:17; 15:6
 დარბო ესთ. 1:10
 დებორა ტობ. 1:8
 დელფონ ესთ. 9:7
 დოთაიმი ივლ. 7:3; 8:3
 დოთაი ივლ. 3:14
 დოთემი ივლ. 4:5
 დოკი დვთ. 51:2
 დოსითეოს ესთ. 11:1

ე

ებრაელი დავთ. სათაურში; დავ. სათაურ. თ.
 10; 42:1; 70:1; 90:1; 96:1; 98;
 1; ესთ. 9:16; 10:7; 16:21,23; ივლ. 10:12;
 12:10; 14:16
 ეგბატანი ივლ. 1:14; ტობ. 3:7; 14:14,16
 ეგპტე დავ. 67:32; 77:12, 43, 51; 79:9; 80:6,
 11; 104:23,38; 105:7,21; 113:1; 134:8,9;
 ესთ. 10:7; 13:16; ივლ. 1:9, 10, 12; 5:9,10;
 6:5; ტობ. 8:2
 ეგპტელი ივლ. 5:11; 9:6
 ედომი დვთ. 59:2; 136:7
 ეესიტელი იობ. 32:2
 ეფრათა დვთ. 131:6
 ეფრათი ივლ. 1:6; 2:14
 ეზეკია იგვ. 25:1
 ეზეკიელ დვთ. 64:1
 ეზრაიტელი დვთ. 88:1
 ეზრეჟოთი ივლ. 3:14
 ეზრეჟუნი ივლ. 7:3

ეთამ დვთ. 87:1; 88:1

ეთიოპე ესთ. 1:1,22; 3:12; 8:9; 13:1; 16:1;

ივლ. 1:10

ეკატან-ი ივლ. 1:2; ტობ. 6:10; 7:1

ელვიმელი ივლ. 1:6

ელიაბ ივლ. 8:1

ელიე ივლ. 8:1

ელიუს იობ. 32:2, 4, 5, 6, 17; 34:1; 35:1; 36:1; 37:24

ელიფას იობ. 2:11; 15:1; 22:1; 42:7,9

ელკია ივლ. 8:1

ენონ იობ. 42:16

ერმონ-ი დვთ. 41:7; 88:13

ერონა ივლ. 4:3

ესავ იობ. 42:16

ესე დვთ. 72:1

ესებონელი იობ. 6:19

ესთერ ესთ. სათაურ.; 2:7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 20, 22; 4:4, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 16; 5:1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 6:14, 7:1, 2; 8:1, 2, 3, 4, 5, 7; 9:12, 13, 29, 31, 32; 10:2, 7; 14:1; 15:12, 16; 16:13

ესრეკონ-ი ივლ. 4:5

ეფრემ დვთ. 59:9; 77:67; 79:3; 107:9; ივლ. 6:1; 14:5

3

ესტინე ესთ. სათაურ.; 1:9, 11, 12, 13, 15, 16, 19; 2:1,4

ვიდასპე ივლ. 1:6

ზ

ზაბულონ დვთ. 67:28

ზაბუფუთან ესთ. 9:9

ზათა ესთ. 1:10

ზარე იობ. 42:16

ზაქარია დვთ. 111:1; 137:1; 145:1

ზეფელი-ი დვთ. 53:2

ზებეე დვთ. 82:12

ზიბ დვთ. 82:12

ზოსარა ესთ. 5:14; 6:13

თ

თაბორ-ი დვთ. 88:13

თარ ესთ. 12:1

თარა ესთ. 1:10

თარი ესთ. 1:10

თარბა ესთ. 1:10

თარში-ი დვთ. 47:8; 71:10

თეზბეთ ტობ. 1:2

თემანელი იობ. 2:11; 4:1; 6:19; 15:1; 22:1; 42:7,9

თურაქთა ესთ. 1:10

ი

იაბ-ი დვთ. 82:10

იაირ ესთ. 2:5; 11:2

იაკობ დვთ. 13:7; 19:2; 21:24; 23:6; 43:5; 45:8,12; 46:5; 52:7; 58:14; 75:7; 76:16; 77:5; 21,71; 78:7; 80:2,5; 83:9; 84:2; 86:2; 93:7; 97:3; 98:4; 104:6, 10, 23; 113:1,7; 131:2, 5; 134:4; 145:5; 147:19; ესთ. 13:15; ივლ. 8:23; 9:3

იამნა ივლ. 2:18

იაფეთ-ი ივლ. 2:15

ილითუმ დვთ. 38:1; 61:1; 76:1

ილუშია დვთ. 59:10,11; 107:10,11; ივლ. 1:12; 3:14; იობ. 42:16

ილუმელი-ი დვთ. 51:2; 82:7

იებოსელი-ი ივლ. 5:20

იეზრაელი-ი ივლ. 1:8

იემენ დვთ. 7:1

იერუშია დვთ. 64:1; 136:1.

იეროქო ივლ. 4:3

იერუსალში-ი დვთ. 64:2; 67:30; 78:1,3; 101:22; 115:18; 121:2, 3, 6; 124:1; 127:5; 134:21; 136:5, 6, 7; 146:2; 147:1; ივლ. 1:9; 4:2, 5, 7; 5:23; 8:20; 9:1; 10:8; 11:12, 15; 13:6; 15:9, 10; 16:22, 24; ტობ. 1:6, 7; 3:11; 13:11, 20, 21, 22, 23; 14:6,7;

იერუსალშელი-ი ივლ. 15:6

იერუსალიმ-ი დვთ. 50:20; ესთ. 2:6; 11:1,4

იექონია ესთ. 2:6; 11:4

ივლით ივლ. სათაურ.; 8:1, 4, 9, 30; 9:1; 10:8, 9, 10, 12, 19, 20; 11:4; 12:2, 4, 13, 15, 17; 13:3, 5, 6, 13, 17, 23; 14:1, 5, 13, 15; 15:9, 13; 16:1, 2, 8, 23, 24, 25, 30

ითამ-ი დვთ. 73:15

ინლოეთ-ი ესთ. 1:22; 13:1

იობა დვთ. 59:2

იოაკიმ ივლ. 4:5, 7, 11

იობ იობ. 1:1,5, 8, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 22; 2:3, 7, 8, 10; 3:1; 6:1; 9:1; 12:1; 16:1; 19:1; 21:1; 23:1; 26:1; 27:1; 29:1; 32:1, 2, 3, 4, 12; 33:1,31; 34:5, 7, 35, 36; 35:15; 38:1; 39:31, 33; 40:1; 42:1, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16; ტობ. 2:12, 15

იობაბ იობ. 42:16

იოეაკიმ ივლ. 15:9

იონა ტობ. 14:6

იონადაბ დვთ. 70:1

იორდანე დვთ. 41:7; 113:3, 5; ივლ. 1, 5; იობ. 40:18

იორობოამ ტობ. 1:5

იოსებ დვთ. 37:16; 77:67; 79:2; 80:6; 104:17; ივლ. 14:5

იოსეფ ივლ. 8:1

იოსია ესთ. 2:6; 11:4

ისაკ დვთ. 104:9; ესთ. 13:15; ივლ. 8:23; 9:3
ისმაიტელი-ი დვთ. 82:7

ისმეილ ივდ. 2:13

ისრაჲლი-ი დავ. 13:7; 21:4, 25; 24:21; 40:14; 49:7; 52:7; 58:6; 67:9, 27, 35, 36; 68:7; 70:22; 71:18; 72:1; 75:2; 77:5, 21, 31, 41, 56, 59, 71; 79:2; 80:5, 9, 12, 14; 82:5; 88:19; 97:3; 102:7; 104:10, 23; 105:48; 113:1, 2, 9, 12; 117:2; 121:4; 123:1; 124:5; 127:6; 128:1; 129:7, 8; 130:3; 134:4, 12, 19; 135:11, 14, 22; 146:2; 147:19; 148:14; 149:2; ესთ. 2:20; 4:16; 9:28; 10:5, 7; 13:9, 12, 13, 18; 14:3; იგვ. 1:1; 25:1; ივდ. 4:1, 3, 7, 8, 11, 14, 16; 5:1, 27; 6:2, 7, 10, 13; 7:1, 4, 5, 6; 8:1, 6, 11, 32, 34; 9:17, 19; 10:1, 8, 17; 12:8; 13:7, 9, 13, 17, 18; 14:5, 6; 15:4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15; 16:1, 9, 29, 30; ტობ. 1:5, 6; 3:23; 9:9, 11; 13:3

ისრაილი ესთ. 3:7, 8

ისრაიტელი-ი დეთ. 87:1

იუდა დეთ. 59:9; 67:28; 77:68; 107:10

კ

კადე ივდ. 1:9

კარმელი-ი ივდ. 1:8

კასია იობ. 42:14

კედარი-ი დეთ. 119:5

კეემონი-ი ივდ. 7:3

კესეან ესთ. 2:5

კილიკია ივდ. 1:7, 12; 2:12, 15

კისან ესთ. 11:2

კიშონი-ი დეთ. 82:10

კლეობატრა ესთ. 11:1

კოლა ივდ. 15:5

კორე დეთ. 41:1; 43:1; 44:1; 45:1; 46:1; 47:1;

48:1; 83:1; 84:1; 86:1; 87:1

ლ

ლუვი დეთ. 134:20; ივდ. 9:3; ტობ. 1:6

ლუვიტელი-ი ესთ. 11:1

ლიბანი-ი დეთ. 71:16; 91:13; 103:16; ივდ. 1:7

ლოთ დეთ. 82:9

ლულ-ი ივდ. 2:13

ლუსიმაქოს ესთ. 11:1

მ

მალიამ-ი დეთ. 82:10; ივდ. 2:16

მაელეთ დეთ. 52:1

მაკედონია ესთ. 16:14

მაკედონელი-ი ესთ. 3:1; 9:24; 16:10

მალიან ესთ. 1:10

მალეთ დეთ. 87:1

მალენ ესთ. 1:14

მანასე დეთ. 59:9; 79:3; 107:9; ივდ. 8:2, 7;

10:3; 16:27, 28, 29; ტობ. 14:12

მარდოქე ესთ. 2:19, 20, 22; 3:2, 3, 4, 5, 6, 7, 8;

4:1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 15, 16; 5:9, 13, 14; 6:

2, 3, 4, 10, 11, 12, 13; 7:9, 10; 8:1, 2, 3, 15;

9:3, 5, 6, 20, 23, 25, 29, 31; 10:2, 3, 5, 7; -11:

2, 12; 12:1, 2, 3, 4, 5, 6; 13:8; 16:13

მარდოქეოს ესთ. 2:5, 10, 11, 20, 23; 10:2

მარმასემ ესთ. 9:8

მასადანი-ი ივდ. 4:6

მეგუბტელი-ი ივდ. 5:13

მელქიელ ივდ. 6:11

მელქისედექ დეთ. 109:4

მემფი-ი ივდ. 1:10

მერარი ივდ. 8:1; 16:8

მინეველი-ი იობ. 2:11; 11:1; 20:1; 42:9

მიქა ივდ. 6:11

მოაბ დეთ. 59:10; 82:7; 107:10; ივდ. 1:12; 5:

2; 7:8

მოაბელი-ი ივდ. 5:27

მოსე დეთ. 76:21; 89:1; 98:6; 102:7; 104:26;

105:16, 23, 32; ივდ. 4:13; 8:23; ტობ. 6:13;

7:14, 15, 16

მუქეობ ესთ. 1:14

ნ

ნაბალ ტობ. 11:20

ნაბოქოდონოსორ ივდ. 1:1, 5, 7, 11, 12; 2:1

ნაბრონი-ი ივდ. 2:14

ნაბუქოდონოსორ ესთ. 2:6; ივდ. 2:4, 11; 3:2, 13;

4:1; 6:2, 4; 11:1, 3, 4, 5, 21; 12:12; 14:16; ტობ.

14:17

ნათან დეთ. 50:2

ნათანელ ივდ. 8:1

ნანფარ ესთ. 9:8

ნესტაინ ესთ. 9:7

ნეფთალემი-ი დეთ. 67:28; ტობ. 1:1, 2, 4, 5; 7:

3

ნინევი-ი ივდ. 1:1, 16; 2:11, 12; ტობ. 1:3, 11, 19,

20, 25; 7:3; 11:1; 14:6, 10, 12, 17

ნინეველი-ი ტობ. 1:22

ო

ოგ დეთ. 134:11; 135:20

ოზია დეთ. 6:11, 12, 19; ივდ. 7:12, 23; 8:9, 28,

34; 10:6; 13:23; 14:5; 15:5

ოზიელ ივდ. 8:1

ორებ დეთ. 82:12

ოქოზია ივდ. 8:1

პ

პტოლემეოს ესთ. 11:1

რ

რააბი-ი დეთ. 86:4

რაგა ტობ. 9:3, 6

რაგავი ივღ. 1:5, 15; ტობ. 6:13
 რაგოელ ტობ. 1:16; 9:6
 რაგოველ ტობ. 3:7
 რაგველ ტობ. 4:1; 5:7; 6:13; 7:6, 9, 11, 13, 18;
 8:11, 13; 9:7; 10:7, 9, 10, 11; 11:17
 რამესე ივღ. 1:9
 რასინ ივღ. 2:13
 რაფაელ ტობ. 3:25; 5:5; 8:2, 3; 9:1, 6; 11:2;
 12:6, 15, 17
 რაფინ ივღ. 8:1
 რუფეონ ესთ. 9:9

ს

საბა დვთ. 71:10
 საბაქარ ესთ. 9:8
 სავაქელი იობ. 42:9
 სავექელი იობ. 2:11; 8:1; 18:1
 სავერდონსორ ტობ. 1:25
 საკუთებოლისი ივღ. 3:15
 სალიმი ივღ. 4:3
 სალმანასარ ტობ. 1:2, 13, 18, 19
 სალმელ ივღ. 8:1
 სალმონა დვთ. 82:12
 სამარია ივღ. 1:9
 სამოელ დვთ. 98:6
 სარა ტობ. 3:7, 25; 6:11; 7:8, 15; 8:3; 10:10, 11,
 13; 11:17, 19; 12:12, 14
 სარადაი ივღ. 8:1
 სართეოს ესთ. 1:14
 სარრა ტობ. 14:14
 საულ დვთ. 51:2; 53:2; 56:1
 სედემ ტობ. 5:18
 სელმონ დვთ. 67:15
 სელომ დვთ. 77:60
 სემეი ესთ. 2:5; 11:2
 სენაქერიმ ტობ. 1:18, 20, 21
 სეონ დვთ. 134:11
 სიდონი ივღ. 2:18
 სიკიმა დვთ. 59:8; 107:8
 სინა დვთ. 67:9, 18; ივღ. 5:14
 სიონი დვთ. 2:6; 5:27; 9:12, 15; 13:7; 19:3; 47:
 3, 12, 13; 49:2; 50:20; 64:2; 68:36; 72:28;
 73:2; 75:3; 77:68; 83:8; 86:2, 5; 96:8; 98:1;
 101:14, 17, 22; 109:2; 124:1; 125:1; 127:5;
 128:5; 131:13; 132:3; 133:3; 134:21; 136:1,
 3; 145:10; 147:12; 149:2; ივღ. 9:18
 სისარა დვთ. 82:10
 სოლომონ დვთ. 71:1; იგვ. 1:1; 25:1
 სოფან იობ. 42:9
 სოფარ იობ. 2:11; 11:1; 20:1
 სოფირი იობ. 22:24
 სპარსი ესთ. 1:3, 14, 16, 17, 18; 3:8; 6:2; 10:2,
 3; 13:1; 16:10, 14, 23; ივღ. 16:12
 სპარსეთი ივღ. 1:7
 სუმეონ ივღ. 6:11; 8:1; 9:2, 3, 17

სუბაკა დვთ. 59:2
 სუიქემი ივღ. 5:20
 სურნი ივღ. 2:18

ტ

ტანოსი დვთ. 77:12, 43; ივღ. 1:10
 ტაფნა ივღ. 1:9
 ტიგრისი ივღ. 1:6; ტობ. 6:1
 ტიტანელი ივღ. 16:8
 ტობი ტობ. 1:1, 3, 6; 2:9, 17; 3:25; 4:1; 5:10,
 11, 12, 14, 16, 17, 19, 22, 23, 26; 7:2, 4, 5;
 9:7; 10:1; 11:5, 13, 17, 18, 19, 20; 12:1, 4;
 13:1; 14:1, 15
 ტობია ტობ. 1:9, 23, 25; 3:25; 4:1; 5:1, 5, 7, 9,
 10, 11; 6:3, 7, 14; 7:10, 15; 8:1, 2, 3, 7, 23;
 9:1, 7, 8; 10:1, 6, 8, 9, 10, 11, 13; 11:1, 2, 17,
 19; 12:1, 2; 14:5, 14
 ტობით ტობ. სათაურ.
 ტობელ ტობ. 1:1
 ტოთა ესთ. 1:10
 ტროსი დვთ. 44:13; 86:4; ივღ. 2:18

უ

ურია ივღ. 12:7; 16:31
 ურისტანი იგვ. 25:1
 უეკი ესთ. 1:3, 14, 16, 17, 18; 3:8; 6:2; 10:2,
 3; 13:1; ივღ. 16:12
 უეიქეთი ივღ. 1:13

ფ

ფაგაფარ ესთ. 9:7
 ფარასან ესთ. 9:7
 ფერეზელი ივღ. 5:20
 ფინეზ დვთ. 105:30
 ფინიკელი იგვ. 31:24
 ფოდელი ივღ. 2:13

ქ

ქაბრი ივღ. 8:9
 ქაილა ესთ. 1:10
 ქალდეველი ივღ. 5:6, 7
 ქამ ლავ. 77:51; 104:23, 26; 105:21
 ქამრი ივღ. 6:11
 ქანანი დვთ. 104:11; 134:11; ივღ. 5:3, 9
 ქანანელი იგვ. 31:24; ივღ. 5:20
 ქარბი ივღ. 10:6
 ქარმი ივღ. 8:9; 10:6
 ქელეუდ ივღ. 1:6
 ქელეია ივღ. 8:1
 ქელკონი ივღ. 2:13
 ქილუს ივღ. 1:9
 ქობა ივღ. 15:5, 6
 ქუში დვთ. 7:1

შ

შებანი-ი ველ. 3:15

შოშანი-ი ესთ. 2:3

შუამდინარე ღვთ. 59:2; ველ. 2:14; 5:7, 9

შუშანი-ი ესთ. 1:2, 5; 2:5, 8; 3:15; 4:8, 14, 15, 16;
9:6, 11, 12, 14, 15, 18; 10:2; 11:3; 13:6, 8;
16:18

ხ

ხუციყეთ-ი ველ. 1:1; ტობ. 1:16, 18; 3:7; 4:1;
5:2, 5, 7, 14; 6:6; 9:6; 14:5, 6, 16

ჯ

ჯარონ ღვთ. 113:10, 13

ჯებრაელ-ი ესთ. 8:17

ჯინდო ღვთ. 71:9; 86:4

ჯინდოეთ-ი ღვთ. 67:32; 73:14; ესთ. 1:1; 3:12;
8:9; 16:1; იობ. 28:19

პოლომფორე ველ. 2:4, 7; 3:6; 5:2, 26, 27, 28;
6:1, 7, 12, 13; 7:1; 10:13, 16, 18, 19; 11:1,
18, 20; 12:3, 4, 5, 6, 15, 16, 17, 20; 13:3,
4, 8, 19; 14:3, 5, 7, 8, 9, 12, 16; 15:13; 16:
23

პოლომფორნე ველ. 4:1; 5:1; 7:6, 10, 15; 10:
19; 12:10, 13; 13:11

პრაგუელ ტობ. 4:21; 6:11; 7:1, 2; 9:5; 14:14

პრაგულ ტობ. 3:25

პურია ღვთ. 50:2; ესთ. 2:5; 3:4, 5, 6, 10, 11, 13;
4:3, 7, 13, 14, 16; 5:9, 13, 14; 6:10, 13; 8:3,
5, 7, 9, 10, 13, 15, 17; 9:1, 2, 3, 10, 12, 13, 15,
18, 20, 23, 25, 27, 29, 30, 31; 10:2, 4

პურიასტანი-ი ღვთ. 47:12; 62:1; 68:36; 75:2;
96:8; 113:2; ესთ. 11:4; ეგვ. 25:1; ველ.
4:1, 6; 8:20; 11:15; ტობ. 1:21

შინაარსი

შესავალი	•	3
წიგნი ტობისი	•	34
წიგნი იედითისა	•	53
წიგნი ესთერისი	•	79
წიგნი იობისაჲ		100
ფსალმუნნი (დავითი)		151
წიგნი იგავთა		278
ჩაკუთარ სახელთა საქიებელი		319